CONSILIORVM FEVDALIVM D. ALBERTI BRVNI

PATRITII ASTENSIS I. C. CELEBERRIMI,

AC PRAESTANTISSIMI ATQVE INTER MODERNOS FACILE PRINCIPIS.

Volumen Secundum.

OLIM QVIDEM IMPRESSA SED NVNC à multis mendis castigata per D. Marcum Antonium de Pinardis I. V. D. quæ quidem antea erant multum deprauata.

Cum summarijs, & Indice locupletissimo.

VENETIIS,
Apud Iacob. Ant. & Iulium Somasch. fratres,
M D LXXIX.

SERENISSIMO ATQVE INVICTISSIMO EMANVEL PHILIBERTO DVCI SABAVDIAE, PRINCIPI PEDEMONTIVM,

AC COMITI ASTAE ETC. DOMINO SVO SINGVLARISSIMO.

IO. BAPTISTA BRVNVS I.C. ASTENSIS, post iustæ manus oscula, salutem & facilitatem humiliter precatur.

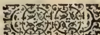
OSTEAQVAM superexcelse Diueq; Princeps ab Altitudine tua, ac etiam Serenissimæ Genitricis tuæ ad Aduocationis Fiscalis munus in Ciuitate & comitatu tuo Astensi famosus I. C. Dominus Genitor meus Albertus Brunus Astensis fuerit euocatus, in eoque se exercuit usque ad postremum eius vitæ diem, æquum fore existimaui, aliquam erga Altitudinem tuã grati animi significationem ostendere, secundumque volumen Consiliorum Feudalium præfati Domini Alberti Bruni patris mei Altitudini tuæ offerre, ut inde aliqua mihi ac aliis prodiret utilitas; ad quod me magnopere excitauit innata prudentia & sapientia altitudinis tuæ in administranda Republica, regendisque populis ac exercitibus ingenii vis & perspicatia, ut iam propè senex & canus videaris: in est enim altitudini tuæ senectus (ut sapientissimus inquit Salamon sapientiæ quarto cap.) non annorum numero computata, sed sensu; nam cani sunt sensus hominis. Iustitiam verò, quam virtutum omnium reginam esse liquet, & sine qua Imperia diutius consistere nequeunt, ita altitudo tua colit & penitus obseruat, ut nihil nisi rectum, nisi iustum, & quod rationi congruat, placere possit, Iustitiæ trutinam tanta rectitudine tenes, ut nullum fauori, nullum gratiæ ac potentiæ locum præstas, non sinis inopes à diuitibus, aut plebeios à primatibus pessundari; Optima enim est iustitiæ reddẽde ratio, quæ æqua lanze passim omnibus ita tenuioribus, sicut primatibus præstatur. Facis quod bono Principi congruit, subditorum querelas libenter exaudis, & facile interpellantibus aditum præstas; hinc Cirus Persarum Rex & ex eo plurimum commendatur, quod plures oculos, & plures aures haberet, Princeps etenim bonus creditur qui oculatus sit, & auritus, ut Plutarchus asseuerat, Res arduas, quæ tibi plurimæ occurrunt pro tanti Principatus administratione, non nisi cum procerum hæroumque, & sapientissimi tui Senatus Consilio maturè explicas, & omnium votis auditis atque perspectis tu de illis prudentissimè decernis, & rectè quidem, dubium enim non est, omnia

omnino, quæ consilio rectè geruntur, iure meritoq; & effectu ac firmitate niti. Profectò Inuictissimi ac iustissimi Principis Caroli patris tui per omnia es similimus, & non modo ipsius Cæterorumque inclitæ famæ atque memoriæ, Diuorumque & superillustrium Auorum, Attauorum, & maiorum tuorum prudentiam, mores, religionem, & Iustitiam æquas, sed pro ætate superas. Qualem ergo te existimemus futurum finem, quem in hoc primæuo iuuentutis Flore, tantis virtutibus, tantaque prudentia; ac morum grauitatè pollere conspicimus; inclitam tu Sabaudiæ domum, quæ ex Regio Cæsarum sanguine vetustissimam originem ducit, plurimum Illustras, & attollis; & quippe alter Cæsar, virtute nuncuparis, & omnes tui populi ac subditi tui sub dulci prudentissimoq; regimine altitudinis tuæ, ac sub fœlici vmbra alarum tuarum quietè pacificeque viuunt. Quod opus prædictum præfati genitoris mei Domini Alberti Princeps Inuictissimè altitudini tuæ dicaui, qui es lex viua in terris, vt tuis auspiciis in publicum prodeat, & à tua altitudine authoritatem fidemq; suscipiat, & à detractatorum morsibus sub nominis tui gloria defendatur; quod & exiguum munus altitudo tua non aspernabitur, sed seruuli potius & mancipii sui animum, quàm rem ipsam existimabit, Non equidem rem ipsam, sed donantis deuotionem animumq; Altitudo tua inspicere dignabitur, simq; ego sub fœlici vmbra tua protectus atq; defensus, Bene diu & fœlicissimè Vale ætatis nostræ vnicum refugium, Astæ v. idus Septembris Anno Domini 1574.

INDEX PER ORDINEM ALPHABETI, RERVM MEMORABILIVM, QVÆ IN HOC VOLVMINE SECVNDO CONSILIORVM FEVDALIVM CONTINENTVR.

AC ETIAM ALIBI, VT EX IPSO INDICE CLARE LIQVET, QVI INDEX PRAEFATVS EST PRAEFATI PRAESTANTISSIMI IVRE CONSVLTI D. Alberti Bruni authoris præfati secundi voluminis,

IVNCTIS IN EO ALIQVIBVS ADDITIONIBVS D. Io. Baptistæ Eiusdem D. Alberti Filii vnici.

a Alienatione

Alius aliter.

Allodium.

d.consi.127.col.6.uersi.nec dicatur.

Castrum non est caput ad predia,cũ castro nichil corporale cohereat d.consi.127.col.6. uers. item est contra,& latius iux.uerbum castrum.

Predia se continentia cum castro,vt viridariũ,nemus retro castrum se continens cum eo, presumuntur feudalia sicut castrum, ad effectum deferendi iuramentum agnatis,d.consi.127.col.7.versicu.& forte dici posset.

Indiuisibilia,Ac inseparabilia à feudo, et castro, ac concreta,& non discreta, vt Domus, uel ædificiũ facta in Castro,uel Castrum factum in fondo Feudali sunt feudalia,licet de eis debeat fieri solutio, uel permitti,ut tollatur.d.consi.127.col.41.in Decima sexta consideratione, versic. vbi autem esset quid concretum & col.46. versic. Item succedit in iure.

Predia,uel allodialia,acquisita simul cum castro cẽsentur feudalia,& dicenti simul acquisita incumbit onus probandi consi. 127. col. 43. in decima sexta consideratione, paulo ante vers. Sed quid in Rodiis.

Seruitus acquisita fondo feudali,est feudalis,tãquam augmentum fondi, d. consi.127.col.41. in decimasexta consideratione,vers.ubi autem esset quid concretum.

Augmenta feudo facta,an sint feudalia,infra versi. augmentum.Predia destinata ad vsum Castri,ut stalle equorum,viridarium,columbarium,& alia similia,ex ipsa destinatione nõ efficiũtur feudalia, quando prius sunt allodialia propter diformitatẽ Domnii d.consi.127.col.41.in decima sexta cõsideratione versi.vbi autem esset quid concretum, usq; ad versi.Idemq; est in annuis redditibus.

Predia reddititia, seu redentia Do. Castri, ac annui redditus,Decime,Quindecime, & fictus soliti prestari Domino castri in dubio sunt allodiales,seu allodialia,& præsumuntur prædia reddititia potius emphiteotica,vel liuellaria,quam feudalia,d.cõs. 127.col.42.& sequenti in Decima sexta consideratione. uersi. Idemq; est in annuis redditibus & versi.sequenti.

Predia subiecta domino Castri ad successionem,et tertiam uenditionem,sunt allodialia in dubio, d.cõsi. 127.col.4.versi.nec obstat in Decimasexta consideratione & col.fi.versi.& quia dictũ fuit supra ubi de iure succedendi hominibus, an sit feudale, uel transitorium ad feminas.

Si domini Predia subiecta ad successionem, & tertiã venditionem,mediante annua somma,uel redditu faciãt libera hominum,Ita q possint,alienare libere,est signum q sunt allodialia tam predia, quam redditus,d.consi.127. col. 42. in Decima sexta consideratione versicu. Nec obstat q Quindecima pars.

Solita alienari sine principis consensu,ex longa consuetudine sunt allodialia d.consi.127.col. 43.in 16. consideratione,versi.Nec obstat q quindecima,& uersi.antecedenti.

Femina potest succedere in Rodiis,et operis quas prestant homines Dominis tanquã allodialibus,d.cõsi.127.col.43.& seq.uersi.sed quid in rodiis & operibus cum limi.de qua post d.uersi.in uer.seq. inci.est bene uerum q si census pecuniarius ead.colum.44.

Idẽ de censu annuo q prestant homines Dominis nisi constet q prestetur in signum superioritatis et ratione homagii uel incolatus d.consi.127.col.44. d. uersicu.est benè uerum iuncto uersicu.antecedenti.

Si quis obligatus ad homagium,cum annuo cẽsu, libe retur pacto a subiectione,& homagio retento cẽsu,ipse census erit allodialis d.uers.proxime allegato incipiente est bene uerum.

Quid si retineat operas d.cõsi.127.col.44.in d.uer. supra proxime allegato inci.est bene uerum.

Predia quæ Domini Castri dant in homagium hominibus loci sunt in dubio allodialia, quò ad Dominos & eorũ dirrectũ Dominium,cum possit dominus loci habere predia sua ppria pleno iure quæ det hominibus ad homagium d.consi.127.col.45.uersi. Item succedit femina.

Furni & molendina ac ius furnandi & columbaria an dicantur allodialia,ita q in eis femine succedant,d.consi.126.col.46. versicu. Item succedit in furnis & ver. seq. & infra in uerbo furni.

Predia data in homagium per Dominos hominibus loci presumuntur nihilominus allodialia, quo ad Dominum loci licet quò ad homines possint dici feudalia d.consi.127.col.45.uersi.Item succedit femina.

Macellum & emolumenta macelli dicuntur allodialia. Ita q in eis femine succedãt d.consi. 127.col. 47.uersi.Item succedit in emolumentis macelli.

Ius patronatus quod habẽt Domini Castri, an dicatur quid allodiale,& hæreditarium,an feudale, Ita q femine nõ succedant d.consi.127.col.antep. uers. Potuissem tangere de iure patronatus.

Bona

Bona præsumuntur allodialia, uel feudalia prout uenditores feudi utebãtur, d. consi. 127. col. 148. cõsideratione.

Item prout Dominus directus utebatur, nisi omnia bona simul in feudum, vel Iure feudi concesserit, uel uendiderit, d. consi. 127. col. 14. 8. cõsideratione et col. 15. in uersi. & in hac consideratione esset aduertendum. Qui vers. est prope 9. consideration em. in d. 8. consideratione.

An vassallus, uel filia Domini teneantur constare Domino facere quæ, & quanta sint bona feudalia, & quæ allodialia, & fines feudi, an uero Dominus, vel agnati contra filiam contendentes, & an teneantur exhibere instrumenta feudi, & inuestituras, Domino, d. consi. 127. col. 2. & sequentib. uer. tamen in his que dubitatur an sint allodialia, uel feudalia, & col. 15. & seq. in 9 cõsideratione, & in 18. col. & seq. in 10. consideratione, & consi. 116. col. fin. uersic. 6.

Vassallus Domino interrogante an aliqua res sit feudalis respondere tenetur d. consi. 127. colum. 18. in nona consideratione. versi. an autem Vassallus.

Verba Principis enontiantia predia esse feudalia probant ibi. d. consi. 127. col. 19. in 10. consideratione. vers. secundo respectu.

Si Princeps dat in feudum Curiam, & Castrum, cum hominibus, & omnibus pertinentiis, sicut sit in Regno Cicilie, omnia quæ sunt intra territorium præsumuntur feudalia nisi probentur exempta, aut tenentes soleant libere vendere possessiones suas, aut vicina prædia sint allodialia secundum Andr. de Isernia, de quo in consilio 127. prealegato colum. 20. decima consideratione. versi. Itẽ ut dicit And. de Isern.

Per recognitiones et instrumenta recognitionum probantur bona recognita teneri in feudum esse feudalia, nisi in clerico recognoscente rem Ecclesiæ ab aliquo Domino laico d. consilio 127. columna 18. & sequenti in Decima consideratione.

Probatio quæ fit per recognitionem, dicitur fieri per indirrectum, ex quo non constat de infeudatione dict. consilio 127. col. 18. in Decima consideratione.

Dicens in libello, vel supplicatione, aliquid esse liuellarium, si postea dicat allodium succumbit ibi dict. consilio 127. col. 19. in Decima consideratione.

An per verba vassallorum enontiatiua, puta petentium se inuestiri de Castro; & Villa, cum terris pratis, gerbis, nemoribus, &c. ad castrum pertinentibus probentur prædia esse feudalia, & de pertinentiis castri dict. consi. 127. col. 19. in Decima consideratione in vers. dicitur in inuestituris & col. 27. & sequenti, sub vers. 19. in Decima consideratione vers. & ex his patet.

Recognitio Castri, & pertinentiarum, an trahatur ad prædia dict. consi. 127. col. 21. prope vers. certe prædicta vers. & quòd recognitio in decima consideratione quod sic, sed contra in dict. col. 21. cum multis sequentibus sub dicto vers. certè prædicta.

Recognoscens non tenetur ad aliquid noui submitendum, vel inducendum dict. cons. 127. in Decima consideratione col. 24. in vers. & quia vt dictum est Et col. sequenti vers. quod autem sub vers. certe prædicta.

Nec ad iuri suo derrogandum d. consi. 127. in d. vers. Quod autem.

Ex recognitione facta de castro, Cum Iuribus, & prædiis, quæ quis habet in castro, loco, & villa, ac territorio, vel si quis recognoscat in feudum prædia, & iura quæ habet, bene probatur prædia esse de feudo dict. consilio 127. in Decima consideratione col. 23. vers. Item non obstant assumendo.

Secus si dicat recognosco, vel concedo prædia, & iura ad castrum pertinentia, vel castrum, cum Iuribus, prædiis, terris, gerbis, mollendinis, &c. ad Castrum, vel feudum pertinentibus, Quia dicenti prædia spectare ad castrum, vel feudum, est necesse probare d. cons. 127. in decima consideratione in 23. col. cum sequentibus vers. Et aliud est dicere recognosco prædia vel iura iuncto vers. & pro ista col. 25.

Confessiones, inter alias personas confecte, Nec non assertiones, & supplicationes etiam fratris, non probant prædia esse feudalia, contra fratrem, vel aliam personam, Nec contra filias fratris, vel feminas, cons. præallegato 127. col. 36. Duodecima consideratione vel probatione.

Instrumẽta, inter alias personas confecta pariter non probant d. cons. 127. 12. probatione.

Nisi sint instrumẽta & confessiones de antiquo, quia probant etiam inter alias personas, ac etiam si solum enontient prædia esse feudalia dict. cons. 127. col. 36. & sequen. duodecima probatione & in col. 12. 6. consideratione.

Alueus infra aqua, & etiam infra Alluuio.

Alluuio ſupra Al ueus.

De

Appellatione pendente.

principali, nel substantiam negotii tangit d. consi. 133. col. 3. in primo dubio in fin.

Appellandum est ad Dominos, vel ad eorum potestatem, quando nominatus in consiliarium per consilium, uel populum praetendit se grauatum consi. 138. circa fin. uersi. predicta comprobantur.

Nisi Domini, uel eorum potestas authoritatē habeat in consilio, uel electione, d. consi. 138. in fi.

Aqua.

SI aqua nascatur in alieno pradio, & fluat in mea pradia efficitur mea, postquam est meum fondum ingressa, & possum de ea facere quod volo, nec teneor Domino Fondi in quo nascitur ad aliquid, consi. 140. col. 1.

Aqua naturaliter fluit ex locis superioribus, in inferiora, Ita ꝙ fondi inferioris Dominus acquirat non tantum aquam, verum etiā pinguedinem quā aqua secum ducit, d. consi. 140. 1. & 2. col. versi. naturaliter enim aqua.

Habens fondum superiorem, an possit diuertere aquā ne transeat per inferiorem. d. consi. 140. 2. col. versi. sed an Dominus Tomas.

Si sit contentio de vsu aque inter plures Dominos, Quilibet ipsorum est interim in sua quasi possessione tbuendus. consi. 149. circa fi.

In aqua, & Alueo communi, ꝙ unus alium impedire non possit. d. consilio. 149. in fin. & per totum.

Vnus consortum an possit in flumine communi facere clusam pro suo mollendino, in loco ab alio consorte non occupato, contradictione aliorum consortum non obstante d. consi. 149. in prin. & per totum ipsum consilium.

Quando flumen est commune, quilibet consortum potest facere quod vult de dimidia parte aque si omnibus sufficiat d. consil. 149. prima & secunda colum.

Et quando aqua omnibus sufficit quilibet potest capere commoditatem aque pro usu suo d. consi. 149. in fin.

Si Princeps concessit aquam duobus habentibus molendina Iuxta flumen publicum, Quilibet potest vti aqua pro suo molendino si omnibus sufficit d. consi. 149. 2. col. versi. & hoc idem est de mente Bald.

Socius potest vti aqua communi, dummodo totum non vsurpet d. consi. 149. 2. col. versi. ideo Bald. & colum. pen. & fi.

Si duo habent facultatem in flumine publico à Principe habendi mollendinum, posterior non potest priorem, Nec vnus alium impedire d. consi. 149. 2. colum. versi. Et hoc etiam est de mente Barto. & penult. columna versiculo. Ideo bene dixit Bald.

In reficiendo mollendino destructo, an posterior possit priorem impedire d. consil. 149. in secunda colum. uide ibidem etiam in pen. col. versi. Ideo bene dixit Bald.

Aqua quomodo sit communis inter plures Dominos loci, dict. consilio. 149. ferè per totum consilium.

Si duo habentes ius construendi mollendina, et clusas, in Flumine publico concurrant in ponendo mollendina, nel faciendo clusas, quid Iuris, d. consil. 149. tertia columna nersicu. per ea quæ decidit Bart.

Modus diuidendi aquam tradditur d. consi. 149. 2. & 3. col. nersi. Quod si dicatur.

Vbi non est alius modus inter plures concurrentes, circha vsum aquæ sorte est dirrimendum. d. consi. 149. 3. col. versi. Qr. prædicta.

Super Flumine Macre, ꝙ est commune inter homines Villa Franche exhistentes ab una parte, & commune Lusorii existens ab alia, potest unaqueq; ipsarum communitatum construere mollendina usq; ad dimidium flumē versus se, esto. ꝙ altera ipsarū communitatum prius ibi haberet mollendina, & ꝙ fieret lucri diminutio alteri communitati d. consi. 149. 3. & 4. columna versiculo. Hinc consuluit Bald.

Si duobus Ius aqua sit simul quæsitum, prout euenit in duobus filiis & hæredibus, Habens mollendinum altius, primo percipit suam vtilitatem, & mollendinum primum in esse, debet esse prius in frui, & naturalis commoditas nemini debet anferri; & prius in via, est prius in termino d. consil. 149. prima colum. versic. Ideo bene dixic Bald.

Armigeri infra damnum.

Arma.

AN sit licitum arma deferre maxime Rusticis, & mercatoribus consi. 207. prima & 2. columna. maxime

Author auctorari.

Augumentum.

Bellum.

pullos &c. alias non, dict. cons. 182. 4. col. uers. Quod sequitur Paul. de Castr in d. l. Neminem dicens &c.

Princeps postquam euacuauit suam bursam, potest subditis imponere subsidium, & de singulorum subsidio, nel suffragio niuere, dict. cons. 182. 4. col. uers. Quod si dicatur, & cons. 190. col. 2. uers. ꝙ prima facie.

Vbi non sufficiunt Principi redditus, & euenit casus in quo, pro communi utilitate, uel honesto statu principis conseruando, nel pro hostibus repellendis, sit facienda expensa, nel pro suo honore, pôt imponere subsidium, non pro libidine eius, vel ꝓ suis inmoderatis expensis d. cons. 182. col. 3. 4. & 5. in uers. Quod si dicatur & cons. 190. 2. col. in uers. ꝙ prima facie.

Bona Feudalia, vel subiecta, infra bona subdita, vel Exempta.

Feudum an computetur inter bona castrensia, & an pater uassalli habeat in eò usum fructum, cõs. 121. circa fi. & infra proxime.

An inter bona hæreditaria, & an ueniat in petitione hæreditatis, infra hæreditas.

Feudum an ueniat in restitutione fideicommissi infra fideicommissum.

Feudum an cõputetur inter bona profectitia, uel aduentitia cons. 135. col. 24. & 25. sub uers. Quod si dicatur legitimam. Et ibi quid si sit tale feudum de quo quis potest disponere, & supra eo. uers. pri. & cons. 136. 3. col. uers. Et primo.

Bona data alieni per Principem Dominum loci, censentur separata ab uniuersitate aliorum bonorum quæ ibi habebat cons. 168. col. 3. sub uers. Et pri.

Vassalli & homagia dicuntur esse in bonis cons. 171. col. 2. & 3. uers. His præmissis.

Rerum mearum appellatione ueniunt etiam homines ac uassalli mei nisi qui sunt michi sanguine coniuncti d. uers. his præmissis.

In alienatione bonorum an ueniant feudalia, nel Iurisdictiones in patria, in qua solent Domino etiam inuito alienari, pulchre Io. Fab. Insti. de rer. diui. in principio.

Pignoratis bonis feudalibus, an censeatur pignorata Iurisdictio cons. 171. 3. & 4. col. uers. in contrarium.

Iurisdictio non est in patrimonio dict. cons. 171. col. 4. dict. uers. in contrarium, maxime in uers. facit quod dixit Bal.

Nec uenit appellatione bonorum, rerum, nec substantie, Quia est qualitas in herens territorio dict. cons. 171. 4. col. sub d. uers. in contrarium maxime in uers. Quod fortius comprobatur.

Feudum an dicatur esse in bonis uassalli, & an Bonorum & sequentium appellatione ueniunt feudalia ꝙ sic cons. 121. col. 9. & 10. in princ. & etiam in uers. Sed prædicta non obstant.

Et renuntians bonis paternis, forte filia in feudo succedens, intelligitur feudis etiam renuntiare d. cõs. 121. 10. col. sub uers. sed prædicta.

Differunt renuntiare bonis, & renuntiare hæreditati, Quia renuntians hæreditati non renuntiat feudis, nisi qñdo esset feudũ hæreditariũ d. cõs. 121. uers. sed prædicta, col. 9. & sequenti & cons. 135 5. col. uers. ceterum & cons. 171. in princip. & 205. prima col. uers. & puto.

Testator cum dicit in omnibus bonis suis, censetur et de feudalibus loqui quando potest de eis disponere alias non d. cons. 121. col. 9. & seq. sub uers. sed prædicta & cons. 205. 1. & 2. col. uers. & puto qñ. Quod maxime procedit quando sub una determinatione de bonis disposuit.

Quando bona subditorum sunt subiecta tertie uenditioni, An hoc habeat locum quando subditus uendit de ipsis bonis Domino, ut possit detrahi 3. pars prætii per Dominum cons. 125. per totũ consiliũ.

Bannum infra pena.

Bona allodialia supra allodialia.

Bona subdita, vel exempta, supra bona feudalia, vel subiecta.

An bona feudalia Dominorum dicantur subdita, uel filiarum de familia Dominorum nubilium, Aut nuptarum extra territorium, et de aliis multis, infra subdita, Et subiecta.

Bona publica infra vniuersitas.

Bona vniuersitatum, infra Vniuersitas.

Bona Principis, Imperii, vel Fiſci, vide infra bona vacantia.

Bona Vaccantia.

Bona nullius, ſeu quæ in nullius bonis ſunt.

Bona Eccleſiæ,

Caſtrum, infra uilla.

dicta & col. 21. Paulo ante d. versiculum certe.

Castrum potest esse sine territorio, ac districtu, & Iurisdictione, cum possint Domini castrorũ se ambitu murali vallare, ut in castris quæ sunt in territorio Villanove Patriæ Astensis d. consi. 127. col. 22. sub vers. certe prædicta.

Vnus potest habere castrum, & alter Iurisdictionem d. consi. 127. col. 22. dict. vers. certe prædicta & col. 41. 16. consideratione, vers. Quæ hæc possunt stare separata.

Concesso Castro, p̃dia quæ concedens habet extra continentiam castri, nõ veniunt in concessione d. consi. 127. col. 22. vers. certe prædicta quando prædia non fuerunt simul acquisita cum castro ibi prælegato vers. certe d. col. 5.

Castro concesso non venit territorium, quando non constat ꝙ territorium eodem titulo cum castro possidetur, d. consi. 127. d. vers. certe prædicta col. 22. & consi. 171. 3. col. cum sequen. vers. in contrarium & col. 4. vers. & secundum Bar. in l. 1. C. de excu. mune. lib. 10.

Castrum sumi potest vt per se, Et vt quid vniuersale certis finibus ac territorio cum Iurisdictione munitum consi. 173. col. 4. paulo ante versiculum Non obstat.

Castro concesso an veniat iurisdictio, & territorium consi. 127 col. 21. & sequen. vers. certe prædicta non obstant & consi. 171. col. 3. sub vers. His præmissis.

Castro æstimato, an censeatur iurisdictio simul æstimata, infra æstimatio.

Castri appellatione veniunt, seu venire possunt vassalli, & econtra, consi. 171. 3. col. sub vers. His præmissis.

Castro Pignorato, an censeatur Pignorata iurisdictio; dict. consilio 171 col quarta sub vers. in contrarium.

Castrum præsumitur taliter fuisse concessum, prout reperitur fuisse tentum, et possessum consi. 156. col. 3. sub vers. Refert.

Castrum in dubio an intelligatur concessum pleno iure & cum plena proprietate, an in feudum, dict. consi. 156. 2. & 3. col. sub vers. Refert ergo, vsq; ad vers. Nec obstat si dicatur.

Pro castro allodiali Imperator recognoscitur, vt Dominus vniuersalis, non tanquam iure feudi, seu vt Dominus directus dict. consilio 156. columna prima vers. & secundum Bal. vbi supra & col. quarta vers. Nec obstat el primo.

Castrum allodiale, Et castrum, vel feudum franchum differunt, d. consi. 156. prima 2. & 3. col. cum sequen.

Non potest consuetudine acquiri, ne quis recognoscat Iurisdictionem castri à Papa, vel Imperatore, vel ꝙ quis habeat castrum ab omni superioritate liberum d. consi. 156. in prima & 2. col.

Castrum potest haberi, & teneri vt allodium, d. consi. 156. 3. col. sub vers. Refert & consi. 137. col. 23 vers. 5. moueor circa fi. vers. col. 17.

Potest quis habere castrum cum Iurisdictione vt allodiale dict. consi. 156. prima secunda, & tertia columna.

In tali castro, quis censetur vt Princeps dict. consi. 156. prima col.

De tali castro potest disponi, & valet in eo prohibitio alienationis d. consi. 156. col. prima.

Pro tali castro non præstatur seruitium, nec homagium, nec Iuramentum fidelitatis, dict. consi. 156. d. prima col.

Castri omne Dominium concedi potest, dict. consi. 156. col. 2. sub vers. refert ergo.

Verba Papæ narrantis castrum teneri per Ecclesiam, Et illi spectare an probent, & castrum ac locus Ecclesiæ subditus inmediate Romanæ Ecclesiæ an præscribatur per laicum, detentorem, spatio tanti temporis ꝙ non sit memoria in contrarium, & in in tali præscriptione quando concurrit mala fides, vide consi. 158. per totum.

Causa.

Causa noua, & diuersa dicitur, quando contendebatur super remotione vnius Potestatis, si nouus Potestas elligatur, infra officialis.

Causa remotionis antiqui officialis, super qua contendebatur dicitur finita, si nouus officialis elligatur à vollentibus primo illum remouere infra officialis.

Et noua causa dicitur interuentu nouæ personæ ibi.

Cessante causa renuntiationis, ac mortua persona cuius contemplatione facta fuit renuntiatio, etiam feudi, cessat renuntiatio consi. 135. col. 21. & sequenti in vers. Nec etiam obstat renuntiatio, & infra in verbo Renuntiatio.

Cessante causa prohibitionis, vt quia pater instituta

 filia

Census.

Ciuitas.

Clausula.

It

Clericus infra Eccleſia & Eccleſiaſticus.

Collecta, infra onus, vbi multa hic ponenda.

libe. lib. decimo videatur etiam Felli. in c. si qui testi col. fin. de testib.

Princeps ex quibus causis possit subditis collectam, vel grauamen imponere cons. 182. col. penultima & vltima.

Domini terrarum tenentur ad collectas pro prædiis per eos registratis, quia registratio obligat registrantem ad collectas, cons. 188. col. 1. & 2.

Registratio obligat registrantem ad onera, etiam quæ imponuntur personæ pro rebus videlicet ad collectas d. cons. 188. 1. & 2. col.

Collecta proueniens ex æstimo communis, dicitur munus extraordinarium dict. cons. 188. col. prima vers. & notat Bald. in l. neminem C. de Sac. san. Eccle.

Immunis patiens se describi in registro communis tenetur ad onera, nisi contra protestetur d. cons. 188. col. 1. & 2. vers. & primo.

Etiam Ecclesia faciens æstimum tenetur ad collectas, d. cons. 188. col. 2. vers. Et ideo Bal. in d. auten. sed periculum.

Ecclesia potest teneri ad collectas ex pacto, vel si succedat in rebus expresse pro collectis hypotecatis d. cons. 188. col. 2. vers. Nam vt dicit Bald. in l. Neminem C. de Sacrosan. Eccle.

Communitas dicitur grauari, Quando res solita contribuere in oneribus Et registrata pro sustinendis, oneribus transit in Dominos loci nollentes contribuere dict. cons. 188. 2. col. vers. Dicitur enim communitas grauari.

Domini loci qui contribuerunt in oneribus communis in aliquo casu, puta diminuendo pro eorum rata de censu solito eis præstari, possunt generaliter ad onera conueniri d. cons. 188. col. 2. & 3. vers. 2. moueor.

Consuetudo, ac quasi possessio in aliquo actu collectandi, tribuit ius collectandi generaliter in omni actu dict. cons. 188. col. secunda vers. secundo moueor.

Vnica solutio obligat Dominos ne possint allegare immunitatem dict. cons. 188. col. tertia vers. secundo moueor.

Collecta imponi non potest, quam diu Princeps, vel villa habent in bonis, quòd intelligitur in redditibus, quia non tenentur vendere proprietates cons. 209.

Forenses an possint in plus allibrari, vel collectari, infra registrum.

Commissarius, infra dellegatus.

Confessio.

An per confessionem probetur feudum, etiam quod non est, infra feudi quiditas, vel quantitas.

Confessio, vel assertio, aut supplicatio vnius ex agnatis, etiam fratris, dicentis prædia esse feudalia, & illa pro feudalibus recognoscentis, non nocet filiabus, nec feminis nec aliis agnatis supra Allodialia.

Nec instrumenta inter alias personas confecta, nisi essent confessiones, & instrumenta antiqua, quæ probant etiam inter alias personas etiam si enontiatiue asserant supra Allodialia.

Confirmatio.

Confirmatio feudi nichil noui dat, sed roborat quod inuenit cons. 116. col. 3. vers. 2. & cons. 127. colum. 25. versiculo, Quod autem recognoscens.

Confirmatio statutorum, habet vim priuillegii, Adeo quod faciant applicari ciuitati, vel ville penas, & mulctas, ac Regalia, de quibus in statuto quæ alias non applicarentur cons. 120. 6. col. Et quia istud, Iunctis etiam col. præcedentibus dicti consilii.

Confirmans quicquid iuris habet in loco, non constito de iure quod habet, nichil agit, Quia intentio confirmantis non est aliquid dare d. cons. 127. in col. 25. vers. præallegato quod autem recognoscens.

Confirmans officialem deputatum, dicitur deputare, & esse in possessione deputandi infra possessio.

Confiscatio.

Confiscandi ius ac facultatem quis habeat, & an villa uel Ciuitas, supra Ciuitas, & infra villa.

Et habet facultatem quilibet habens merum & mixtum imperium, cons. 120. col. 5. uers. Et non obstat.

Confiscationes an applicentur Principi, an ciuitati, vel ville, in qua Potestas exercet Iurisdictionem, an Magistratui, vel uassallo, infra villa, & supra ciuitas, & plene habetur d. cons. 120. vsq; ad vers. sed quia dubitari contingit.

Congregationes Gentium, vide infra in verbo vniones.

Contumax.

Contractus, infra pactum.

Contrarietas.

Consensus.

Conseruatio.

Consilium consiliarii.

fit d. conf. 138.

Consilium elligit sindicos, & administratores reipublice ac officiales communis, & magistratus solum habet authoritatem conuocandi consilium, vel populum, Et proponendi, d. conf. 138.

Prudentiores populi habent etiam facultatem elligēdi consilium, d. conf. 138. prima col. verf. & secundum Glo. in l. pupillus.

Qui potest remouere, potest constituere, d. conf. 138. prima & 2. col. verf. facit q vult ipse Bar. in l. actor.

Vbi non est superior, populus, vel consilium habet etiam authoritatem conuocandi, d. conf. 138. 2. col. verf. Et licet Bar. in d. l. obseruari in fi.

Et quae ad reipublicae administrationem, vel vtilitatem, Aut necessitatem pertinent, ipsa Respublica vel consilium possunt per se, & sine consensu superioris expedire, d. conf. 138. col. 2. verf. Et est regula generalis.

Consilium sine superioris consensu, & authoritate, potest imponere collectam pro necessitate ville, d. conf. 138. col. 2. verf. & simile patet.

In conuocando populo, vel consilio, requiritur superioris, vel magistratus authoritas, Et per Magistratum, vel eo praesente, est facienda propositio, d. conf. 138.

Si quis nominatus in consiliarium, vult ab ipsa nominatione appellare, Est ad Dominos, vel eorū potestatem appellandum, d. conf. 138. col. penult. & fi. verf. Praedicta comprobantur.

Constitutum supra in verbo. clausula.

Consuetudo non potest dici inducta, nisi quando actus sunt vniformes, non si sint facti difformiter, & diuerso modo, conf. 127. col. 3. & seq. verf. ceterum ex istis.

Quia variatio non permitit adesse consensum, ibi dict. verf. ceterum.

Vbi instrumēta solent diuersimode fieri in loco, non potest dici inducta consuetudo, quod facit ad inuestituras abbreuiatas, ibi d. uerf. Ceterum.

Non potest induci consuetudo qua mediante inuestitura, vel instrumentum abbreuiata, & abbreuiatum sit extendendum nisi sit vniformis ibi d. verf. ceterum col. 32. & in uerf. & alia inuestitura minus probat col. 33.

Standum est vltime consuetudini, vel generali, d. cōf. 127. d. verf. ceterum col. 32. Item prout dixit Paul. de cast.

Generalis opinio non probat in antiquis, nisi sit vniformis d. conf. 127. allegato verf. ceterum col. 32.

Consuetudine induci potest in loco, ut omnes teneantur ire ad meum furnum, vel mollendinum, & q non possit aliud construi in mei praeiuditiū cōf. 131. col. 5. & 6. uerf. Et est indubitatum.

Per actus contrarios, aut difformes, & non vniformes, non inducitur consuetudo, nec praescriptio, conf. 131. col. 3. & 4. verf. & tanto fortius.

Consuetudo equiparatur etiam in feudis Regie authoritati, ita quod possibile per Regis authoritatē, sit possibile per consuetudinem, conf. 135. col. 14. in verf. Ita q liceat arguere de consuetudine ad Regis authoritatem, sub verf. Sexto faciunt & infra tempus.

Consuetudo alienandi feuda, vel insolutum dandi, vel de eis disponendi, aut testandi ualet d. conf. 135. col. 13. & 14. in verf. sexto faciunt, & conf. praeallegato col. 24. verf. Quod si dicatur, & col. 26. verf. cum sicut in prouincia paulo ante versiculum, vltimus per vnam col. in circa & cōf. 173. prima & 2. col. Et infra feudi alienatio.

Consuetudo, & statuta, in feudi successione attenduntur, etiam quod femine masculis praeferantur, & aliqui masculi aliis, d. conf. 135. col. 27. verf. consuetudine vel statuto induci potest, qui verf. est Paulo ante versiculum vltimus si diceremus.

Consuetudo in petenda inuestitura attenditur, dict. conf. 135. d. col. 27. Paulo ante d. verf. vltimus.

Consuetudo loci, vel castri & sic localis circa alienationem feudi attenditur conf. 137. col. secunda verf. 2.

Cause feudales secundum consuetudines locales sunt decidende, d. conf. 137. 2, col. d. verf. 2.

Consuetudo inducitur in extraiudicialibus ex actibus frequentibus d. conf. 137. col. 2. d. verf. 2. Ibi in verf. Nam secundum Bar. in l. De quibus.

Consuetudo iudicialis minorem numerum actuū exigit Quia magis innotescit d. conf. 137. col. 2. d. verf. Et licet Ibi Bart. subiungat videlicet in 6. col. in fi. secunde questionis q in extraiudicialibus &c.

Consuetudo probatur per multa instrumenta d. conf. 137. col. 2. circa fi. verf. Et plenius ibidem ipse Bar. in 10. col.

mine non sunt vse Iure communi, licet hæc propositio ꝙ feminæ non sint vse Iure communi, sit actus negatiuus, ex quo implicitus est actus affirmatiuus successionis masculorum d. cons. 137. col. 7. sub vers. Nec etiam obstat.

Consuetudo non reuocandi, habet implicitum actum acquirendi, & retinendi, ad Exclusionem agnatorũ, d. cons. 137. col. 7. vers. nam sic est in proposito sub vers. Nec etiam obstat si dicatur.

Ex priuationibus facilius inducitur consuetudo, quam ex actibus mere negatiuis, d. cons. 137. col. 7. vers. Et merito Bal. in d. l. De quibus sub d. vers. Nec etiam obstat si dicatur.

Si ex statuto mercatorum non valet sententia, nisi interueniant quatuor consules, Et extet consuetudo ꝙ tres tantum consules interueniant, valet consuetudo, licet nullus vnquam contradixerit dict. cons. 137. 8. col. vers. Ideo Bal. in l. Rem non nouam sub prædicto vers. Nec etiam obstat.

Per non vsum appellandi à sententiis consilii Principis, non causatur consuetudo non appellandi, cõs. 200. col. 4. vers. secundo non obstat.

Si non fuit petita quarta debita Ecclesiæ parrochiali p multum tempus à fratribus prædicatoribus pro sepultura, fratres præscripserunt ne teneantur dict. cons. 137. col. 8. vers. Et ideo puto ꝙ decisio Allex. sub dicto vers. Nec etiam obstat.

Per non vsum legis, ꝙ non derrogetur legi quomodo intelligatur d. cons. 137. col. 8. vers. & per prædicta est etiam responsum ad illam Iuris regulam sub dicto vers. Nec etiam obstat Et plene cons. 207. 2. & 3. col. sub. vers. sed considerata.

Quod in his quæ sunt mere facultatis non currat præscriptio, quomodo intelligatur d. cons. 137. col. 9. vers. prædicta comprobantur ex eo ꝙ dicimus & cons. 207. col. 3 Iuncta col. sequenti sub vers. sed considerata.

Si quis longo tempore iuerit ad alterius mollendinũ, vel furnum, vel per alterius fondum, existente via publica Rupta, vel fuerit hospitatus in domo alterius per hoc non est inducta consuetudo, vel præscriptio, nisi constet ꝙ iure suo fecerit d. cons. 137. col. decima vers. Et per prædicta etiam apparet.

Quod in his quæ sunt mere facultatis, per non vsum non inducatur consuetudo, vel præscriptio, quomodo procedat d. cons. 137. col. 11. d. vers. Nec etiam obstat.

Vbi interuenit scientia superioris, licet non sit necessaria facilius inducitur consuetudo d. cons. 137 col. 11. vers. prææallegato Nec etiam obstat quod dici solet.

Per non vsum, superior perdit ius puniendi cons. 207 secunda & tertia col. sub vers. sed cõsiderata consuetudine.

Per non vsum legis potest tolli pena Iuris, Tamen ne delicta remaneant impunita, succedit pena arbitraria cum limitatione cons. 207. col. fi. Paulo ante vers. ceterum.

Vbi est consuetudo alienandi feuda, puta in patria Astensi possumus dicere ꝙ lex Lotharii superueniens, post Iura antiqua alienationes diuersimode permitentia, non fuerit vsu recepta, cons. 137. col. 12. cum sequen. vers. 3. moueor.

Consuetudo onerosa dato ꝙ sit generalis, non ligat Illos qui fuerunt dilligentes in non admittẽdo eam d. cons. 137. col. 13. sub vers. 3. moueor.

Consuetudo alienandi feuda, non dicitur esse contra statuentem, puta Lotharium, Sed contra rem statutam d. cons. 137. col. 14. vers. cum vt dicit in proposito Bal. sub d. vers. 3.

An possit induci consuetudo contra legis prohibitionem, d. cons. 137. d. col. 14. post medium vers. Et euitamus illud contrarium sub d. vers. 3.

Consuetudo per quam redimus ad ius commune, non exigit tantam difficultatem sicut alie d. cons. 137. col. 14. Paulo ante vers. quarto moueor.

Consuetudo inter socios, vel consortes, habet vim pacti, cons. 140. in fi.

Licet arguere ab eo ꝙ fuit inter consortes obseruatum Et communis vsus vtendi attenditur cons. 149. col. pe. vers. Et rigorosum.

Consuetudine acquiri non potest ꝙ quis habeat Castrum nullius Iurisdictioni subiectum, saltem Imperiali quo ad vniuersale Dominium, vel Pontificis cons. 156. col. 2. vers. Et secundum Bal. vbi supra.

Suprema authoritas Imperialis præscribi non potest ab aliquo, puta ne quis sit Papa, vel Imperatori subiectus d. cons. 156. col. 1. & 2. vers. & de tali Castro.

Consuetudo ꝙ Rippatica sint Dominorum est periculosa in foro conscientie cons. 159, in fi.

Consuetudo potest acquiri, ꝙ extra territorium Iurisdictio possit exerceri cons. 165. maxime in col. finali.

Consuetudo nocet etiam aliis personis, licet non pactum, cons. 199. 3. col. Paulo ante vers. Et prædictis

Correctio.

Creditor.

Crimen lese Maiestatis, infra læse maiestatis.

Custodia.

Damnum.

Et

Et D. Capitium Decisione 130. sub numeris 1. 2. 3. & seq. Bru. Filius.

Caporallus, & congregator gentium tenetur pro damno dato per se & alios, videlicet gentem suam, cons. 117. in princ. Vbi etiam esto q congregans nõ fuerit in dolo idem dicitur ibi 2. col.

Domini terrarum non debent permittere in eorum patria stare malefactores d. cons. 117. col. 3. sub vers. 3. in vers. & q Domini Castri.

Domini terrarum, ac publici officiales, tenentur pro excessibus, ac pro damnis datis in eorum territoriis & quibus præsunt, & in quibus prælationis officio funguntur ipsis scientibus commissis & etiam pro delicto familiæ suæ, & tanto magis quando possunt prohibere d. cons. 117. 2. col. & 3. vers. secundo & sequenti.

Domini terrarum tenentur perquirere malefactores conuersantes in eorum territoriis, & illos punire ac præsentare, alias de suo satisfacere ipsi tenentur, cons. 117. 2. col. d. vers. 3.

Domini terrarum possunt ciuiliter conueniri, pro damnis datis in eorum territoriis, nisi exhibeant malefactorem d. cons. 117. col. 2. d. vers. 3.

Domini terrarum tenentur custodire eorum terras, & baronias, a Latronibus d. cons. 117. dict. col. 2. vers. 3.

Domini, & villa præsumuntur habere notitiam maleficiorum, & damnorum quæ fiunt in territorio, quando palam fiunt, & sunt in contrata nottoria d. cons. 117. col. 3. d. vers. 3. ibi q maior pars vniuersitatis hoc sciebat.

Damnum præsumitur datum ab inimicis, aliis saltem concurrentibus indiciis dict. cons. 117. col. tertia vers. 4.

Pro damno dato præsumitur contra villam, & magis suspectos de villa dict. cons. 117. colum. tertia vers. tertio.

Præsumitur in causa damni dati contra receptatores malefactorum, dict. cons. 117. col. 3. vers. 5.

Præsumitur etiam contra frequentantes talia damna dare d. cons. 117. col. 3. vers. 6.

Præsumitur etiam contra conuersantes, cum damnum dantibus, dict. cons. 117. col. 3. vers. 6. proxime allegato.

In similibus quando clam fiunt, an sufficiant leniores probationes d. cons. 117. col. antepe. vers. vlt.

Vlterius an coniungant probationes factæ in causa criminali, cum factis in ciuili causa, d. cons. 117. col. penult. sub vers. vlt.

Vltimo an probetur quantitas damni dati per Iuramentum in litem d. cons. 117. col. penult. vers. & si fiat condemnatio.

Principes qui percipiunt redditus regni, & habent Regalia, victualia, dacita, tributa demania, & alia, debent vigilare pro custodia territorii, Et punire malefactores, alias tenẽtur restituere subditis et damnũ passis, quod per latrones surripitur cons. 127. 8. col. vers. & pulchre Andr. de Iser. sub vers. & ea ratione.

Malefaciunt principes, qui faciunt constitutiones q villæ, vel vicini teneantur damna emendare, dict. cons. 127. 8. col. uers. præallegato, Et pulchre And. de Isern. sub vers. prædicto & ea ratione.

Pedagium pro securitate præstatur, ita q soluens nõ possit capi pro represaliis, d. cõs. 127. col. 8. vers. Et dicit Bal. in tit. quæ sint rega. sub vers. præallegato & ea ratione.

Custodia territorii spectat Dominis d. cons. 127. col. 9. vers. Et q custodia territorii spectet Dominis iuncto vers. præallegato col. 8. vers. inei. & pulchre And. de Iser.

Custodia territorii censetur remissa dominis villæ, cũ emolumentis Iurisdictionis, & pedagii, dict. cons. 127. col. 9. d. vers. & q custodia territorii.

Pro damno dato in alieno prædio, quis tenetur actione iniuriarum, quando præcessit inhibitio cons. 179. & maxime in vltima col. & cons. 189. col. vltima vers. & decidendo hanc penam & col. 2. eo. cons. vers. & ratio.

Item pro damni æstimatione, potest capi animal pro noxa dict. cons. 189. col. tertia vers. & insuper.

Damnum etiam culpa leuissima datum, potest pena arbitraria puniri d. cons. 189. 3. col. circa fi. sub vers. & in uper.

Damnum resarcire non tenetur, qui pro salute sua damnum dedit cons. 190. colum. 6. vers. tertio pro ipso.

Damnum quod subditi sua culpa ab armigeris patiuntur non debent Domino loci imputare d. cons. 190. col. vltima vers. quinto dicitur vsq; ad vers. vltimo isti.

Dare.

Renuntiatum, vel datum non censetur feudum, quòd eadem scriptura reperitur ademptum cõs. 135.

Doctor.

Dolus.

Dominium.

Domini consensus, multa infra feudum alienatur & supra Consensus.

Dominus in iudiciis litigans.

Domini plures.

Dominus plurium locorum.

Dominus tenetur.

Dominus amittit.

feudum

Dominus potest, & de præheminentia Dominorum.

Ellectio.

Emphiteoſis.

Emulatio.

Epiſcopus.

Equalitas.

Estimatio.

Victualia, & alie merces an possint per superiorem æstimari, infra in verbo pracium,

Euictio, Dominus tenetur vassallo de euictione feudi conf. 116. in priu. & verf. 2. col. 1. & 2.

Dominus consentiens alienationi feudi, an habeatur pro alienāte, & de euictione teneatur d. conf. 116 d. verf. 2. col. 2. & 3.

Si vassallus non acquisiuit feudum à Domino, Sed ab alio, tunc vassallo quis de euictione teneatur, an Dominus, an venditor, d. conf. 116. verf. 2. col. 2. & 3.

Vassallus ante euictionem sequtam, non agit contra Dominum de euictione d. conf. 116. in principio uerf. & ante euictionem 2. col. sub uerf. primo.

In feudo permutato euictio debetur, conf. 168. col. 7. verf. & in contractu permutationis sub uerf. 3 moueor per col. 2. post.

Et qualitas, & bonitas inspicitur, quæ erat tempore contractus, d. conf. 168. d. col. 7. verf. & in contractu permutationis sub d. verf. 3. moueor per col. 2. & plus post.

Exceptio.

Exceptio firmat concessionem, ac Regulam, ac declarat in casibus non exceptis, conf. 186. col. 2. circa fi. sub verf. & breuiter, & col. 3. verf. & quia exclusio sub uerf. Nec obstat in d. conf.

Alienatio permissa, saluo in Domini Inimicos facit, vt in alias personas habiles possit fieri d. conf. 186 in verf. Nec obstat iunctis aliis verf. subsequentibus col. 3. & 4. ac 5. & seq.

Exceptio licet soleat firmare regulam, Non tamen ampliat, Nec facit comprahendi, que alias sub regula non comprahenderentur d. conf. 186. col. 5. verf. 5. Respondetur.

Exclusio.

Exclusio aliquorum de prohibitis, non est semper aliorum, prohibitorum inclusio conf. 186. col. 3. in fi. Iuncta seq. verf. 2. Respondetur.

Exemptio personarum, vel Bonorum, infra subditi, & infra subdita, subiecta, vel exempta, & supra in verbo collecta, & infra in uerbo iurisdictio, & infra in verbo onus.

Exempti à Iurisdictione qui dicantur, & an saltem sortiantur forum, sicut forenses, nisi princeps eximat ex toto, conf. 168. col. pe. & fi. & conf. 169. prima col. & late infra in uerbo iurisdictio.

Princeps an possit eximere subditum vassalli ab eius Iurisdictione maxime millitem d. conf. 169. per totum.

An quis possit habere castrum quòd à nullo recognoscat, Et quid differat à feudo francho, & libero, vide conf. 156. per totum,

Vassallorum materiam qui non subiiciuntur nisi Imperatori & Imperio, habes late tactam, conf. 154. & in sequen. duobus consiliis.

Delinquens in loco exempto, vel Ecclesie, aut clerici, sit de Iurisdictione Domini illius prouincie, vel territorii in quibus est talis locus exemptus, vel Ecclesiæ, nisi talis locus habeat Iurisdictionem de per se, nisi exemptio esset data loco & persone, conf. 118. 2. col. verf. facit etiam & conf. 177. circa fi.

Exactor, an teneatur de suo pro non exactis, supra collecta.

Expense.

Extrahere, infra victualia.

Extensio inuestiture, seu instrumenti, vide infra in verbo Nottarius, & etiam infra in verbo inuestitura.

Facta.

Factis voluntas declaratur non minus quam verbis Imo seppe magis conf. 121. col. pen. paulo ante verf. Nec confert.

Facultas.

Facultas ædificandi in suo, & faciendi artificia, data est vnicuiq; à lege, quam Princeps tollere non potest, licet statutum, vel lex possit, infra in

Fama.

Familia.

Ferracia.

Feudi quiditas, & quantitas.

Recognitio feudi indiscreta. & re, & verbo incerta non probat concessionem vt dudum factam, Nec valet, Nec praeiudicat d. cons. 127. decima consideratione col. 3. vers. merito dixit Bal. iuncta col. sequenti & antecedenti, & vide etiam col. 28. paulo ante versiculum & ex istis apparet responsum.

Recognitio per Vassallum facta, quod tenet in feudū Castrum, uel villam, cum terris, pratis, gerbis, nemoribus, mollendinis, ad castrum, vel villam pertinentibus, Non facit, vt si vassallus possideat praedia, uel mollendina, dicantur recognita, & quod censeantur de feudo, vel de pertinentiis castri d. cons. 127. in decima consideratione per totam d. decimam considerationem.

Quid si addat cum iuribus, & pertinentiis, d. cons. 127. in consideratione decima colum. 23. vers. Item non obstant iunctis pluribus col. sequentibus.

Quid si quis dicat recognosco quicquid teneo, vel possideo, in tali loco, d. cons. 127. col. 23. & sequentibus in decima consideratione vers. Item non obstant assumendo verba illa.

Recognoscens non censetur Iuri suo derrogare, Nec aliquid de suo submittere d. cons. 127. col. 25. in d. decima consideratione sub vers. praeallegato. Item non obstāt in vers. Quod autem recognoscens Nec recognoscent, tendit ad aliquid de nouo inducendū, vt ibi & vers. & quia vt dictum est sub praefato vers. Item non obstant col. 24.

Recognitio an faciat feudale quod non est, infra verbo recognitio, vbi multa.

Confirmans quicquid iuris habet in tali loco, nichil operatur, nisi constet de Iure confirmantis ibi d. cons. 127. col. 25. praeallegata 10. consideratione d. vers. Quod autem recognoscens.

Confirmantis intentio non est aliquid dare, dict. vers. Quod aūt praeallegato col. 25. & supra cōfirmatio.

Feudi pertinentie supra castrum, & infra pertinentie.

Feudi Incrementum supra accrescere, et supra augumentum.

Si non constat de quantitate, aut quiditate feudi, an Dūs teneaē ostēdere, vel vassallus, & an oīa que possidet vassallus praesumantur feudalia, supra Dominus tenetur, & infra vassallus tenetur & d. cons. 127. 7. 9. ac 10. consideratione.

Reliqua supra castrum, & infra pertinentie, & supra Allodialia, & d. cons. 127. in 7. 9. ac 10. consideratione.

Generaliter an recognitio probet Quid, & quantum sit feudum, infra recognitio, & praeallegato cons. meo 127. in 10. consideratione, per totam, & cons. 211. col. vlt. vers. Quod si vassallus.

Concessio castri cum terris, pratis, mollendinis, & iuribus ad castrum pertinentibus, non facit vt praedia, & omnia quae possidet vassallus censeantur de iuribus, & pertinentiis Feudi, d. cons. 127. in 10. consideratione per totam maxime in 18. col. cum sequen. & col. 21. vers. certe cum quatuor & pluribus col. sequentibus, & col. 27. vers. Et ex his patet, ubi ponitur conclusio iunctis col. sequen. & antecedentibus, & supra in verbo castrū, ac & supra in uerbo Allodialia, et infra in uerbo pertinentie.

Quid si addatur verbum cum pertinentiis ibi d. cons. 127. col. 21. vers. Et ꝙ recognitio in d. 10. consideratione & col. 26. ead. 10. consideratione cū quinque & pluribus col. sequentibus sub vers. Item non obstat assumendo verbum cum pertinentiis.

Concessio castri, cum curia, hominibus & pertinentiis omnibus, omnia quae sunt intra territorium censentur feudalia, nisi probētur exempta, Eo qr verbum curia comprehendit tam Iurisdictionē, quam dominium rerum, seu praediorum, sed debet constare, ꝙ Dominus tempore concessionis omnia tenuisset d. cons. 127. in 10. consideratione col. 28. & sequen. vers. Et in specie.

Si Princeps concedat Seio, in feudum, omne Id quod fuerat Titio concessum, & non constet quid fuisset concessum Titio, no valet concessio facta Seio dict. cons. 127. in 10. consideratione col. 28. paulo ante vers. Et ex istis apparet.

Si in inuestitura facta de decima fructuum, Et de pratis, terris, Redditibus, &c., prout antecessores fuerunt usi, uel Inuestiti, non apparet certitudo, esset probandum quae sint Illa, alias non valet concessio, Nisi quatenus est ex verborum expressione certum, d. cons. 127. decima consideratione, columna 27. & sequenti versiculo Et ex his patet paulo ante vers. Et ex istis apparet.

Dicitur inuestitura incerta, si quis inuestiatur, prout antecessores fuerunt inuestiti, & non apparet, de antecessorum inuestitura dict. consilio 127. decima consideratione col. 28. paulo ante vers. Et ex istis apparet, praeallegatum.

Confessio vassalli circa feudū diuidi non debet, d. cons. 127. 10. consideratione col. 23. paulo ante vers.

Feudi qualitas, & natura.

Feudum antiquum auitum, paternum nouum.

Feudum alienatur, vel acquiritur.

multum praeallegato.

In feudo non hereditario, hoc est concesso pro se & liberis sine filiis non facta mentione heredum, pater non potest vnum filium alteri preferre, vel uni plusquam alteri relinquere, nisi accedente Domini consensu, vel nisi data re equiualente filio leso d. cons. 121. 4. col. vers. 4. multum.

Alienari potest feudum sine Domini licentia etiam in extraneos, quãdo est adiecta clausula pro se et quibus dederit, seu voluerit d. cons. 121. 6. col. & sequen. vers. 7. contra ipsum.

Quid de clausula ad habendum tenendum, & possidendum, & quicquid voluerit perpetuo faciendum d. cons. 121. 6. col. & sequenti vers. 7. contra ipsum.

Pactum, vel licentia alienandi, apposita in instrumentis emphiteoticis, intelligitur secundum naturam contractus d. cons. 121. colu. 7. vers. prealegato 7. contra ipsum.

In generali alienatione non ueniunt bona feudalia, vel in homagium data d. cons. 121. col. 8. vers. pro matheo, & cons. 168. 2. 3. & 4. colu. & sequen. adde Affli. Decisione 14. nu. 9. Brunus filius.

Idem in generali hypoteca ibi cum ampliatione & limitatione nisi in dote durante vita mariti d. cons. 121. col. 8. & sequen. vers. pro Mahteo.

An Exigatur Domini consensus, quando pater uult filiis feudum remittere d. cons. 121. col. pe. vers. Sed alio non apparente.

Alienatio feudi, censetur approbari per heredem alienantis, qui non conficit inuentarium, & secundũ aliquos in feudo hereditario non potest impugnari cons. 122. 2. col. circa fi. cum sequen. vers. quod etiam tenuit iunct. col. sequen.

Quis non potest in feudo antiquo, seu proauito concesso pro se & heredibus succedere, nisi sit heres primi inuestiti, & eius qui ultimo loco decessit quo mediante sit heres proaui, dict. cons. 122. in principio & infra in verbo heres.

In diuisione feudi antiqui, & in quo habet locum ius accrescendi, non est necessarius Domini consensus, etiam si totum feudum uni filiorum assignetur, secus uero est in nouo feudo, Et in quo non habet locum ius accrescendi, cons. 123.

An inter agnatos sit licita alienatio sine Domini consensu d. cons. 123.

Diuisio quam facit pater inter filios de feudo, uel homagio, an sit reuocabilis supra Diuisio.

Licentia, uel consensus Domini an sint necessaria, quando feudatarius vendit feudum, cum pacto recatandi cons. 124. prima & 2. col.

Licentia alienandi de cuius tenore non cõstat, praesumitur fuisse talis, qualis reperitur fuisse alienatio cons. 127. 4. consideratione col. 10.

Praescribi potest spatio triginta annorum, ꝙ valeat alienatio rerum feudalium, vt in cons. 127. 4. consideratione circa fi.

Quando Episcopus, vult emere feudum à vassallo suo seu sue Ecclesie, an exigatur consensus Pape, vel Archiepiscopi, aut nullius.

Et quid si vassallus Ecclesiae, vel Episcopi, alienet feudum in capitulum Ecclesiae consilio 128. per totum.

Feudatarius Ecclesiae, an possit Episcopo, vel praelato dicte Ecclesiae, feudum de quo Ecclesiam recognoscit puta decimarum capitulo vel Ecclesiae donare d. cons. 128. col. 1.

Pralatus dum administrat non potest sibi feudum acquirere, licet illud concedere possit saltem de consuetudine affinibus, vel consanguineis, Et eos inuestire de feudo Ecclesiae d. cons. 128. col. prima & secunda vers. praedicta coadiuuantur.

Si feudum alienetur per vassallum Ecclesiae, in praelatum seu Episcopũ, non tenet alienatio, tanquam ad aemulationem facta, quando ipse Vassallus, cum suo conuassallo litigabat d. cons. 128. col. antepenultima vers. insuper & vers. sequen.

Si ex duobus fratribus vnus alium de castro expellat et expulsus vendat partem suam ciuitati propinque, uel donet, uel iura sua cedat, potentiori, non valet venditio, uel donatio tanquam ad aemulationem facta d. cons. 128. col. 4. & sequenti vers. Insuper Iuncto vers. sequen.

Consuetudo patrie alienandi feuda in extraneos, dandi insolutum, ac testandi valet cons. 135. col. 5. vers. vltimo, & col. 14. vers. 6, faciunt, & late cons. 137. col. prima & sequen. Et cons. 191. per totum consilium.

Etiam consuetudo loci, uel castri circa feudi alienationes atenditur d. cons. 137. 2. col. vers. 2. me mouet videantur ad hoc loca supra proxime in antecedenti vers. relata.

Rex põt inter filios de Regno disponere, et secundo genitum praeferre primo genito cons. 135. col. 13. vers. 6. faciunt & per Marti. de Lau. in tractatu de primo genitura.

Alienationem factam feudi per defonctum, non potest

Feudum alteratum.

Feudum

totum consilium & cons. 174. col. pe. & sequenti vers. Quod si dicatur ista prædia & cons. 155. col. 2. vers. est verum.

Inuestitura vel concessio feudi vaccaturi per alterius mortem ad Dominum reuersuri an valeat, eo quod iudicatur habere annexũ votum captande mortis cons. 135. col. 3. paulo ante vers. Item quia hereditas.

Si Marchio habeat nemora in alieno territorio, ac aliena Iurisdictione, potest illa dare in feudum, etiam communitati dicti loci, nec fiet præiuditium Iurisdictioni Dominorum dicti loci, Nec ex hoc Marchio acquiret in loco illo Iurisdictionem cons. 157. prima & 2. col.

Feudum a quibus concedatur.

Licet femina in feudo patri concesso non succedat, potest tamen ipsa dare in feudum, vel homagium cons. 127. colum. 45. vers. Item succedit femina.

Rusticus, & priuata persona potest dare in feudum cons. 157. col. 1. & cons. 163. col. prima.

Papa concurrit in quolibet feudo Ecclesiastico, Et concessione cuiuslibet feudi Ecclesiastici, cum omni prælato, & potest omnia feuda Ecclesie infeudare cons. 129. 2. col. vers. Et certum sit.

Et potest Papa infeudare feuda, quorum infeudatio spectat Episcopo, & auferre Episcopo potestatem infeudandi d. cons. 129. col. 2. post. d. versiculum Et certum Reliqua infra in verbo successio.

Princeps minor potest nouum feudum concedere. Et de nouo feudo inuestire cons. 200. circa fi.

Feudum quando censeatur concessum, & quibus sit potius concedendum.

Feudum quibus concedatur & per quos acquiratur.

Rusticus potest habere Iurisdictionem, acquirere, & habere illam in feudum cons. 163.

Rusticus vel subditus potest emere feudum, vel Iurisdictionem in loco in quo est subditus ab altero Dominorum d. cons. 163. & cons. 155. 2. col.

Prælatus non potest retinere feudum pro se. licet possit aliis concedere solitum alienari, cons. 128. col. prima declarando vt in col. 4. vers. ad illud iunct. col. seq.

Nec potest quis sibiipsi beneficium conferre d. cons. 128. 2. col. sub vers. prædicta.

Nec Iussus dare, potest pro se retinere ibi & infra eo.

Nec quis potest seipsum elligere ibi 2. col.

Quando Episcopus acquirit à vassallo suo, vel sue Ecclesie, per quem fiet inuestitura, ibi 4. col. vers. sed maior.

Dominus feudum finitum, potest concedere cui vult, cons. 208. col. 2. vers. Nam in contrarium iuncta col. sequen.

Episcopus feudum ad Ecclesiam deuolutum, non potest concedere capitulo quod nunquã moritur cõs. 174. col. 2. vers. 2. Qr. circa fi. vers.

An possit Dominus unus habere feudum à suo vassallo, uel unus Dominus ab alio, late supra in verbis Domini plures.

Facultas data, feudum relinquendi, intelligitur in capaces, cons. 186. col. 4. vers. 4. respondetur.

Finito feudo per lineam masculinam, an teneatur Dominus filiam inuestire ultimi vassalli defoncti, cons. 208. per totum.

Finito feudo existentibus agnatis vassalli defoncti, An Dominus teneatur inuestire agnatos vassalli d. cons. 208. & maxime in pen. & vltima col. vers. Nam contrarium, Iuncto vers. sequen.

Si concurrant agnati, & filia defoncti, Qui sint præferendi d. cons. 208. ibi.

Dominus feudum ad se reuersum, non potest pro se retinere d. cons. 208. 2. col. in principio paulo ante versiculum Nam contrarium & supra eo.

Non conuenit vt Dominus cogatur habere in vassallum cum, quem non vult, d. cons. 208. colu. 2. vers. Nam contrarium in feudo.

Feudum amititur, infra Vassallus amitit.

Diuisione facta de feudo, an si unus committat felloniam, etiam pars alterius amittatur cons. 173. col. 2. uers. super quo Gem. vbi supra.

Dominus amittit feudum, vel homagium multis casibus notatis supra in verbis Dominus amittit.

Feudum reuersum ad Dominum, non debet Dominus

pro

In causa & lite 4.col.vers. accedit circa fi. vers.
Feudum an ueniat in petitione hereditatis d.cōs. 121 col. 10.vers. & ꝙ talia bona.
Feudum hereditariū non per hoc regulatur prout alia bona hereditaria cons. 135.col.26.in princ.vers. Et qr.Et feudū hareditariū et supra eo.ubi supra.
Pater an censeatur in dubio fuisse stippullatus filiis feudum vt heredibus,an ut filiis simpliciter, cons. 136.col.1.& 2.

Fideicommissum.

AN feudum veniat in restitutione fideicommissi cons. 135.col. 25.sub vers. Quod si dicatur & cons. 121.col. 10.vers.Et ꝙ talia bona.
Bona subiecta restitutioni fideicommissi, an possint in dotem dari, consilio 137. columna 15. sub vers. quarto.

Fideiussor.

VBi pena est peccuniaria, quis uenit mediantibus fideiussoribus relaxandus cons. 204. in fi.

Fidelitas, infra iuramentum fidelitatis.

IN exactione fidelitatis, uel homagii, nulla debet induci nouitas,alias potest recusari prastatio iuramenti fidelitatis, infra in uerbo iuramentum.
Prastatio fidelitatis, vel inuestitura aliter facta, quam prima, presumitur per errorem uel impressionem facta, ibi in uerbo iuramentum, & infra etiam in verbo inuestitura.
Ad Iuramentum fidelitatis nō obligatur creditor, uel alius in quem solum commoditas feudi trāsit cons. 192.col,2.
Femine non iurant fidelitatem Dominis locorum, sicut viri cons. 193.col. 2.
Femina non succedit in feudo pro quo sit Iuranda fidelitas,d.cons. 193.col. 2.& cons. 186.col.4.vers. 3.respondetur & cons. 187.col.pe.
Subditus qui acquirit Iurisdictionem in loco, an liberetur à iurando fidelitatem prioribus Dominis infra in verbo subditus.

FILIVS vide infra in verbo consuetudo,vide etiā consilium 137. col. octaua circa principium sub vers. Nec etiam obstat si dicatur vbi loquitur de consuetudine quod maior natu succedit in hereditate.
Filia in quibus bonis debet praferri agnatis vide diffuse consilium 127.per totum.
De bonis assignatis in homagium, an vnus filius possit alteri preferri, cons. 121.in primis cartis, vide etiam infra in verbo subdita, & subiecta, & supra in verbo collecta, & etiam supra in verbo Dos.
Bona vnius ex Dominis castri si proueniant in filiam titulo Dotis, vel successionis, an fiunt subiecta taleis & collectis cons. 139. per totum vide etiam supra in verbo femina.
In feudo ad Dominum deuoluto, filia an debeat admitti,cons. 208.2.col.vers. Nam contrarium.
Vassallus an possit disponere per suum testamentum,ꝙ in diuisione etiam bonorum feudalium debeant eius filii vni eorum dare optionem, Et an intelligatur in dubio voluisse quod etiam in feudis detur optio, maxime cum simpliciter dixit quod bona diuidantur inter seipsos, consilio 205. per totum.
Filius primogeniti an secundogenitus praferatur in feudi successione vide Grammaticum decisione 1. ad saturitatem.

Fines.

VAssalli possunt instare, ut Dominus sibi ostendat & designet fines feudi, seu ipsum feudum cons. 116.col.vlt.vers. 6.& cons. 127. col. 11.in 9. consideratione, Et melius col. 13. & sequen. & cons. 211. per totum,maxime in penultima & vltima col. seu circa fi. consilii in prasenti materia finium vide late per Riminaldū Ferrariensem in titulo Institu. quib. ali. licet vide etiam Bru. cons. 34 primo vol.vbi habetur quomodo probetur aliqua pradia esse de finibus, & territorio alicuius loci.
Quicquid est intra fines Regni vel commitatus prasumitur esse de Regno vel commitatu, cōs. 156.col. pe.vers. Nec obstat el secundo.
Fines qualiter probentur Pet. de vbal. in tractatu societatis 5.parte 28.quastione ubi late.

Gabella, infra laudemium.

Genus.

Granum, infra in verbo victualia.

Gratia.

Glarea, ſupra verbo Flumen, & etiam ſupra in verbo Alluuio.

Hereditas, ſupra bona hereditaria.

vti

vti filio, an uti heredi d. conf. 136.
Si acquiritur filio vti heredi, filius tenetur stare contractui facto per patrem, & non acquirit nisi quatenus est heres d. cõf. 136. col. 4. paulo ante vers. 2. moueor & conf. 121. vers. 4. 3. & 4. col.
Aduentitia nõ acquiruntur filiis vt heredibus, sed pro fectitia à patre, vel patris contemplatione prouenientia conf. 136. col. tertia vers. Et primo.
Hereditas pacto dari non potest conf. 135. 3. col. vers. Item quia hereditas.
Capiens ex testamento, quando dicatur approbare testamentum etiam in parte in qua disponit de feudo conf. 135. colu. penultima & vltima in vers. Et in feudo Iuncto vers. sequenti.
Heres sine beneficio inuentarii, an teneatur præstare legatum factum de re feudali, conf. 186. col. septima vers. Ceterum & conf. sequenti colum. pe. & fi.
Clausula sine heredibus, quomodo intelligatur consilio 206. in fi.

Homines, homagium.

Conuentio q homines non possint astringi ad se impediendum de causis Dominorum, non impedit quin possint si vellint conf. 115. in pen. colu. vers. postremo non obstat conuentio.
Homines obligati ad censum annuum Dominis, si filie alicuius ex dominis defuncti dicant se participare, vel aliqui ex Dominis iubeant ne aliis fiat solutio, & aliqui iubeant sibi solui quid facere debebunt, & an non præstando cadant in penam dict. conf. 115. per totum.
Homo subditus alicuius domicelli, an possit de bomagio testari in vltima voluntate, aut inter viuos disponere quod sie inter suos & an in extraneos consilio 43. primo volumine & 121. prima columna.
De homagio nouo potest quis testari cum Domini consensu in præiuditium filiorum, & vnum de filiis seu nepotem alteri preferre, nisi quando contemplatione filiorum fuisset concessum, non patris tantum d. conf. 121. prima & secunda col. vers. secundo Adde Affli. Decisione 112. nu. 6. Bru. filius.
De homagio potest quis testari inter suos, sicut de aliis bonis hæreditariis, & quando est hereditarium indifferenter dict. conf. 121. col. tertia & quarta vers. quarto multum, & 9. col. vers. Sed predicta cum sequen. col.
Pater an habeat vsumfructum in bonis filii, qua habet in homagium ab aliquo Domino d. conf. 121. col. pe. in fi. & fi.
Quando pater disponit de homagio, an sit necessarius Domini consensus, saltem si prauertatur ordo datus in concessione homagii dict. consilio 121. prima secunda & tertia colum. incipiente in vers. secundo.
Filius consentiens patri dum disponit de homagio, aut qui approbat eius testamentum expresse, uel tacite, acceptando sibi relicta, an præiudicet sibi in dispositione patris facta de homagio ad eius præiuditium d. conf. 121. 3. colu. vers. tertio contra Matheum.
Pater potest à principio stippullari homagium, pro se & altero filiorum d. conf. 121. 5. col. vers. Quinto & col. 2. vers. sed ad hoc.
Heres pro parte, seu in certis rebus tantum, an equaliter succedat in homagio d. conf. 121. 5. & 6. col. uers. Sexto facit.
Post ius quæsitum filio in homagio, non liceret patri etiam Cum Domini consensu facere filio præiuditium in homagio d. conf. 121. 1. & 2. col. vers. 2, contra iuncto, uers. sed ad hoc 4. & 5. col. vers. quarto multum & 5. colu. vers. Quinto contra ipsum.
Quando in homagii concessione est apposita clausula ad habendũ tenendũ & possidendum, & quicquid placuerit faciendũ vel clausula & quibus dederit aut cesserit, uel data est licentia alienandi, cui uoluerit, an liceat alienare, & disponere in quoscunque d. conf. 121. col. 6. & septima uers. 7. contra.
Pater in dubio an videatur fuisse testatus, de bonis quæ habet in homagium, & prohibendo aliquem filium plus petere, an intelligatur prohibuisse etiã de homagio d. conf. 121. col. 8. vers. pro matheo & col. sequen. vers. sed prædicta.
In generali alienatione, an ueniant bona, quæ quis tenet in homagium & feuda generaliter d. conf. 121. col. 8. vers. pro matheo, adde Affli. Decisione 14. nu. 9. Bru. filius.
Quid in generali hipoteca, maxime Si non interuenit Domini consensus d. conf. 121. col. 9. dict. vers. Pro matheo.
Quid in hipotecca pro dote dum maritus viuit d. conf. 121. col. 9. Paulo ante vers. Sed predicta.

conſ.

Impossibile.

NEmo censetur promittere sibi impossibile, nec dare dimidiam iurisdictionis cum alio indiuisam cons. 171. col. pen. vers. Et ista coadiuuantur iuncto vers. antecedenti.

Iussa superiorum de Impossibili non ligant, infra in verbo praeceptum.

Imperium supra in verbo Dominus potest, & de preheminentia Dominorũ, & supra in verbo Ciuitas.

Si quis habeat castrum de quo neminem recognoscat nisi Imperium, an ab eius sententiis, vel sui officialis poterit appellari, Et ad quem possit appellari vel recurri propter grauamina per talem Dominum vel eius potestatem subdito illata cons. 154. per totum.

Imperator.

NOn valet praescriptio, uel priuilegium, ne quis subsit Imperio seu Imperatori cons. 156. prima col.

Imperator est Dominus totius mundi scilicet ratione Iurisdictionis cons. 118. col. 2. uers. faciunt notata iuncta col. sequen.

De Dominis qui nõ recognoscunt nisi Imperatorẽ, seu Imperium, quod remedium competat contra eos propter iniustitias quas faciunt, & grauamina que inferunt suis subditis, vide cons. 154. & sequenti.

Indiuiduum.

IN Indiuiduis, & inseparabilibus, possessio partis trahitur ad totum, infra in uerbo possessio.

Iurisdictio est indiuisibilis cons. 171. col. 6. & antepenultima vers. Et certum est sub vers. Et licet iunctis duabus colu. sequenti.

Iurisdictio in feudis dignitatum est indiuisibilis cõs. 173. in col. prima circa fi. iuncta col. sequenti vide etiam supra in uerbo Allodium.

Insinuatio.

HAbens merum, & mixtum Imperium, Donando Rem, vel castrum, an dicatur simul insinuare cons. 135. 4. col. vers. & etiam obstat, & col. 16. in vers. Nec etiam obstat defectus insinuationis.

Et an possit in causa propria insinuare Ibi, in hac materia vide etiam cons. 128. fere per totum consilium & cons. 147. vers. Non obstat & sequenti col. antepe. & sequen. & loquitur ibi in actis voluntariis.

Et an possit babens merum & mixtum Imperium suum testamentum apud seipsum insinuare, vel in his quae sunt voluntarie iurisdictionis in proprio actu authoritatem interponere, dict. cons. 135. vers. Et etiam obstat col. 4. & col. 16. in vers. Nec etiam obstat defectus insinuationis & cons. 128. & 147. in locis supra proxime citatis in antecedenti vers.

Instrumentum.

DE instrumento inuestiture abbreuiato, & de eius fide & extensione, infra in uerbo inuestitura.

Instrumenta antiqua probant bona esse feudalia, etiã si enuntiatiue loquantur, & inter alias personas sint confecta, supra in verbo Allodialia.

Instrumenti particula non sufficit vt adatur, nisi totum instrumentũ legendum parti exhibeatur cõs. 133. 1. & 2. col.

Potest quis dicere quod non vult exhibere instrumentum in loco suspecto, sed tuto, d. cons. 133. col. 2. iuncta col. sequenti, & alias appellare, vt ibi.

Interpretatio, Intellectus:

VErba apposita in conuentione, vel materia feudali, seu feudum concernentia, interpraetantur secundum naturam feudorum cons. 115. col. pe.

Pactum de non petendo ab herede feudum tenente circa feudalia, intelligitur de herede masculo d. cons. 115. 3. col.

Promissio facta per homines Dominis, de dando eis, & eorum heredibus, & successoribus quibuscunq;, certum quid annuum, puta censum qui assignatur in signum superioritatis intelligitur de heredibus & successoribus masculis, d. cons. 115. col. 3.

Inuestitura simpliciter facta, intelligitur de iusto feudo

Inuentarium,

iuncto

Et

Et colum.pen.versi.& quando Princeps & cons. 134.col.1.cum.seq.

Iuramentum

IVramentū in litem deffertur,ubicunq; quis conuincitur de dolo secus si de culpa consi.117.col. pen. circa fi.vers.& si fiat condemnatio & col.fi.

De iuramento quod defertur agnatis cum.xii. sacramentalibus.consi.127.15.consideratione colum. 39.& seq. uers.Quod si constaret,prope fin.dictę 15. considerationis & eodem consi.127.colū.6. uersi. Et ista præsumptio qui est post versiculum. Ceterum.

Iuramentum fidelitatis an possit per patrem prestari, pro se,& heredibus,seu filiis & successoribus,& an tunc excusentur filii aliter non prestantes, & sufficiat,& non exigatur noua inuestitura consil. 121.colum.penul.versiculo. Sed alio non apparente.

Quid si quis præstet Iuramentum alicui Domino recipienti pro se, & suis successoribus,& tunc sufficiat, absq; eo ꝙ prestetur successori Domino, & absq; noua inuestitura d.consi.121.colum.pe. d.vers.sed alio non apparente.

Iuramentum non transit ad heredem nec illum ligat d.consi.121.colum pen.d.uers.Sed alio non apparente.

In exactione iuramenti fidelitatis,siue fidelitatis & homagii non debet induci nouitas,& si inducatur potest Vassallus recusare prestare iuramentum fidelitatis.d.consi.127.consideratione decima circha fin.colum.34.in fine cum princip.sequen.& consi.210.colum.2.in princ.& consil. 182.col. secunda.

Nouitas inducta in iuramento fidelitatis præsumitur per errorem,uel impressionem facta,d.cons.127. consideratione decima prope fin.colum.trigesimaquarta. & uideantur etiam alia consilia in antecedenti versiculo allegata, in locis ibi citatis.

Iuramentum an fortificet, & corroboret pactum de succedendo, maxime in Feudis.consi.135.col.7. Paulo ante uers.Secūdo moneor, Cū alias non ualeat pactum,etiam iuratum ibi,col.2. in fi. iuncto princip. colum. sequen. sub. versiculo & prima facie.

In dubiis opinionibus est pro iuramento iudicandum d.consi.135.col.7.in fi.iuncto princ.col.seq.Paulo ante vers.Secundo moneor,& etiam in col.vlt. in fi.eiusdem consilii.

Iuramentum facit ualere actum omni meliori modo quo potest consi.135.col.9.in fi.cum prin.seq.sub vers.3.moneor.

Iuramentum operatur vt donatio quæ alias esset causa mortis,censeatur inter uiuos ibi.

Iuramentum censetur habere clausulā derrogatoriā ad contrarium actum vel contrariam dispositionē. d.cons.135.col.13.uers.Quinto moneor.

Iuramentum facit valere donationem inter patrem, & filium d.cons.135. col. 15. sub uers. Praterea isti.

Iuramentum supplet defectum insinuationis d.consil. 135.colum. 16. in versicu. Nec etiam obstat el primo.

Iuramentum facit valere penam appositam in contractu,ne dicatur in fraudem vsurarum promissa d. consi.135.colum.18.sub uersic. Item ubi agitur de parte bonorum.

Iuramentum quod seruari potest sine interitu salutis æterna,est seruandum;& in dubio est pronuntiādum in fauorem iuramenti.d.consi.135.colum.fi. circa fin.

In feudo non gratuito,vt quia quis accipiat Feudum sub annua pensione,Quis non tenetur prestare iuramentum fidelitatis,nisi tenor concessionis repugnet.consi.137.col.17.vers.Quinto moneor prope finem versiculi. Et supra Feudum non gratuitum.

Iuramentum fidelitatis pacto remitti potest. consilio 156.col.3.sub uers.Refert.

In iuramēto fidelitatis quod prestatur secundo Domino,An sit necesse reseruare fidelitatem Prioris Domini.consi.157.colum.antepenult.versiculo. Quod si dicatur el secundo iuncto principio colū. sequentis.

An quis cogi possit iurare fidelitatem pluribus Dominis d.cons.157.col.2.cum.seq.

An Dominus possit hominem suum quo ad fidelitatem alteri uendere. consilio.162.per totum consilium.

Possunt subditi recusare facere fidelitatem pluribus Dominis, & dicere ꝙ Domini se concordent in uno d.consi.162.circa fi.

Aliud est iuramentum,quod quis prestat ut Vassallus,aliud quod quis prestat ut subditus.cōs.170. in fin.

Iuriſdictio, Multa ſupra Iudex.

Comes

verfi.sequen.

Iurisdictio an possideatur seu quasi, & an possit dici traddi, dicto. consil. 171. in fine. & infra possessio.

Qui vtitur parte possessionis, tota vti censetur, & an quasi possessio partis, faciat aequiri, uel retineri possessionem totius, & multa alia, infra in verbo possessio.

Iussus, infra in verbo Preceptum.

IVssus vnius ex Dominis, ne quid prestetur alteri Domino per homines, in re non liquida, an excuset homines à mora, & Pena, Et Quid generaliser de Iussu consi. 115. prima, & secunda colum. & per totum.

Iussa superiorum possunt sperni, vbi unus plus altero, uel plus debito grauatur cons. 181.

Iussus superioris excusat facientem consil. 190. col. 5. sub versi. 2.

Ius commune, seu publicum & etiam Feudorum.

IVs commune, seu publicum factis seu pactis priuatorum tolli non potest consi. 115. colum. 3. sub uersie. tum quia adde. l. ius publicum cum sua materia ibi tradita per scriben. ff. de pact. & limita etiam prout ibi per scriben. prefatos traditur.

Vassallus indebitum detentorem feudi spolians de facto perdit ius suum, & cui applicetur ius vtile an Domino an agnatis consi. 192. cum limitatione tamen ibi posita.

Ius commune defert successionem tam masculis quam feminis, consi. 137. col. 7. vers. Nec etiam obstat si dicatur el 2.

Feudum simpliciter concessum de cuius concessione non apparet censetur concessum secundum communem naturam feudorum consi. 191.

Ius acquisitum etiam per remedia iuris ciuilis per Principem tolli non potest cons. 131. colum. antepenultima, paulo ante versiculum. Quod si dicatur.

Laudemium.

AN Quando alienatur Feudum. Cum pacto recatandi vel resolutiuo, Vel sub conditione celebrato solui debeat laudemium, & an Duplex, videlicet tempore alienationis, & tempore recati consi. 124. per totum consilium, & de Laudemio an solui debeat pro quolibet contractu vide Br. consi. 41. primo vol.

Gabella soluenda an sit etiam de distractu d. consilio 124. col. 2. uer. et possent addi qua dicit Firmia. in tract. Gabellarum.

Laudemium soluitur propter consensum quem Dominus praestat d. consi. 124. colum. vltima uersicu.

Laudemium soluitur propter consensum Domini.

Laudemium non debetur pro alienationibus, quae fiũt inter agnatos in inuestitura prima cõprehensos d. consi. 124. secunda col. uers. Istud autem de licentia quiequid sit & col. seq.

Laudemium non debetur pro renouatione inuestiturarum cons. 210.

Laudum.

LEgatum an fieri possit uxori Vsusfructus bonorum Feudalium, & etiam an ei legari possint bona feudalia, uide supra late in uerbo Femina, uide etiam supra in uerbo Feudum alienatur, uel acquiritur.

Lex.

LEge statui potest ne quis extra territorium uegetietur, uel portet uictualia, uel apud hostes cõs. 131. septima colum. Paulo ante uersicu. Quòd si dicatur.

Lege, uel statuto induci non potest, ut quis uadat ad Moleudina publica relictis priuatis, esto quod tractetur, de publica utilitate cons. 131. 7. colum. in principio.

Leges transgredi licitum est Dominis locorum qui habent merum & mixtum imperium ex causa, cons. 167. & consi. 132. in fin. & causa non debet esse leuis ut ibi.

Et an liceat potestati Dominorum qui iurat seruare statuta ibi.

Lese

Leſe Maieſtatis.

Legitima.

Libertas.

Licentia.

Linea,& Deſcendentia,vel Genologia.

Lite pendente.

Lite pendente super iurisdictione, Castro, vel articulo iurisdictionis, quis sit in possessione tuendus infra in uerbo possessor, Nec licet aliquid innouare ibi.

Lite pendente super iure & quasi possessione elligendi officialem alius non potest in praeiudicium litis pendentie elligi cons. 119. 2. columna. vers. Secundo moueor.

Idem pendente appellatione, d. cons. 119. 2. colum. vers. secundo moueor.

Si quis litigans sit depositus ab officio, vel dignitate, de quibus litigat per sententiam, a qua appellet, & interim alius subrogatus sit loco illius per partem, uel Iudicem, aut tertium, vigore ipsius sententie dicitur fieri innouatio, & subrogatus est remouendus.

Est enim litigiosum sui istud de quo litigatur dicto consilio 119. secunda colum. d. versicu. Secundo moueor.

Non dicitur fieri per Iudicem à quo innouatio, in preiudicium litis vel appellationis, quando prouidet super possessorio, & litigatur super petitorio dicto consilio. 119. secunda columna, versiculo tertio.

Innouari dicitur, ubicunque quis vtitur possessione alio modo, quam prius vtebatur, vel illicitũ quid, aut dolosum facit, in preiudicium aduersarii dicto consilio 119. colum. 3. versiculo 4. moueor.

Per clausulam constituti transfertur quasi possessio iurisdictionis ibi.

Appellatione pendente non licet aduersarium spoliare possessione, uel quasi dicto cons. 119. versiculo quarto, columna secunda in fine iuncto principio col. sequen.

Appellatione pendente inter easdẽ personas ex certa causa, potest fieri noua instantia coram Iudice à quo ex diuersa causa cons. 119. colum. penul. versic. Et dato iuncta col. sequen.

Interuentus noue persone ad quã non trahitur inhibitio Iudicis ad quem, facit dici nouam causam, de qua Iudex à quo potest se intromittere. consilio. 119. columna. pen. in d. versic. Et dato, cum col. sequen.

Quando appellatus turbatur in possessione per appellantem, potest Iudex à quo adiri vt prouideat consilio. 119. columna vltima sub versiculo. Et dato.

Iudex à quo potest inhibere parti appellanti, ne id faciat, propter quod appellauit consil. 119. colum. fin. sub d. uersi. Et dato.

Et Quid iuris si ipsi consortes diuersos elligant potestates ibi.

Lite pendente super uniuersali iurisdictione in una curia, nõ licet super particularitate in alia curia agere, nisi in tempore perituris & certis casibus consi. 119. in col. 1. & 2.

Si inter aliquos consortes litigetur super iure deputãdi vel remouendi officialem in suprema curia per viam appellationis, dicente parte appellante quod ei spectat ius insolidum deputandi.

An Iudex à quo si pars appellans deputet nouum officialem, sine alia parte appellata poterit de ista causa cognoscere, cõsi. 119. per totũ & in col. pe. in versi. Et dato cum colũ. sequen. & vide supra proxime in vers. interuentus, qui in idem tendere videtur, & etiã supra proxime versiculum si quis litigans.

Et an hoc fieri possit lite pendente consilio. 119. in d. versi. Et dato d. col. pen.

Lite pendente inter Dominum, & agnatum, an Feudum sit nouum, uel antiquum, agnatus est in possessione manutenendus cons. 143. col. pe. versic. Et saltem.

Lite pendente super usu aque, Quis est interim in possessione tuendus consi. 149. in fin.

Lite pendente inter vxorem Vasalli defuncti vsufructuarium, & agnatos, an bona sint Feudalia vel allodialia, quis stare debet in possessione consilio 203.

Item an possint fructus, maxime de principis mandato sequestrari d. cons. 203. in fin.

Quid si altera partium, Iam cepit possessionem dicto consil. 203. columna ultima versiculo antepenultimo.

LOCATIO ad longum tempus dicitur alienatio, & an sit necessaria licentia sic locandi, & an sufficiat apponere pactum quod de nouennio in nouennium debeat fieri renouatio locationis, & si dicatur quod tot sint locationes, Quot essent anni, an sit necessaria licentia de bonis feudalibus sic vt supra locatis.

Quid si in tali locatione ad longum tempus apponatur pactum expressum, quod per talem locationem nullum vtile dominium transferatur in dominos condu-

MOLLENDINVM supra uerbo Aqua.
Mollendinum super suo facere unicuique licet conf. 131. colum. secunda versiculo. Et primo moueor.
Item super flumine priuato d. conf. 131. colum. secunda. Paulo post dictum uersiculum. Et primo moueor.
Item etiam si alteri noceant, Aut emolumenta aliorum primorum Mollendinorum minuant d. conf. 131. colum. secunda circa finem vers. Et primo moueor.
An liceat in flumine publico facere Mollendina, sine Principis licentia. conf. 131. col. 5. vers. Quarto moueor.
An in praiudicium illorum, Qui primo habuerunt in Flumine publico Mollendina. d. consi. 131. in col. 2. vers. Et primo.
IVS habendi Mollendinum in Flumine publico sine Principis licentia acquiritur spatio tanti temporis quod non extet hominis memoria in contrarium d. conf. 131. colum. quinta versicu. Quarto moueor.
Vnicuiq; licet mollere vbi vult conf. 131. col. 2. uer. Et primo moueor.
Princeps non potest inhibere subditis ne accedant ad alia Mollendina, quam sua, licet, ad publicam vtilitatem posset forte d. conf. 131. col. 6. vers. Vltimo moueor.
Lege, uel statuto, an induci possit, vt quis vadat ad publica Mollendina, relictis priuatis, ibi. dict. consil. 131. colum. septima sub versiculo. Vltimo moueor.
Princeps nō potest aliquem cogere ad Mollendinum, vel accedendum ad eius Mollendina pro Mollendo d. cōns. 131. colum. 3. & sequē. vers. Secundo moueor.
Ex eo quod quis solitus sit ire ad Mollendina Principis, per hoc non est obligatus denuo ire si non vult, etiam si per mille annos ipse, & antecessores iuerint. Quia iuri mere facultatis non praescribitur dicto conf. 131. colum. 3. vers. Secundo moueor.
Fallit nisi precedat actus Principis negatiuus, seu prohibitiuus, ne subditi uadant ad alia Mollendina quam Domini, Cum cursu temporis habili ad praescribendum. Nec sufficeret cōuētio cum conductoribus, quod illi de loco ibunt d. conf. 131. col. 4. uers. 3.
Princeps si cōuenit cum subditis de mottura, & reditu, alicuius Mollendini, tenetur stare conuentioni. d. conf. 131. colum. 4. in fi. iuncto princ. colū. seq. vers. & insuper.
Et si vellet compellere subditos ad eundum ad alia Mollendina, contrafacere diceretur dictae conuentioni, quòd non liceret ibi.
Ius habendi Mollendinum solus, vel quod omnes teneantur venire ad meum Mollendinum, potest praescribi, & minori tempore, quod sit illud, quod non extet hominis memoria in contrarium d. cōs. 131. columna quinta & sequen. versicu. Et est indubitatum.
Ius habendi Mollendina praescriptione quaesitum, an infringi possit ex causa, seu tempore necessitatis dict. conf. 131. colum. antepenultima versiculo vltimo.
Libertas & facultas faciendi in suo artificia, & aedificia, est de iure communi, & gentium, Quòd ius tolli non potest per Principem, d. conf. 131. colū. antepe. sub d. uers. vltimo.
Esto quod per statutum ex causa tolli possit ibi.
Minus potest Princeps statuere quod subditi vadant ad sua Mollendina, Quando ipsi subditi impensa viatici nimium grauarentur puta pro modico grano d. conf. 131. in fin.
Minusq; potest, quando subditi habent Mollendina etiam a brachiis, vel alia d. conf. 131. col. 5. vers. Quarto moueor.
Et maxime, quando habent Mollendina conuentionata cum Principe, in eorum territorio d. conf. 131. col. 4. in fi. iuncto principio. col. seq. vers. Et insuper.
Mollendina esse possunt iuris priuati, sicuti Furni, & ius furnandi, conf. 127. col. 46. vers. item succedit in furnis. Ita quod in ipsis succedat femina vt ibi.
MODI quibus tenet dispositio, quam facit Vassallus de Feudo in praeiudicium successorum, Et an Vassallus possit disponere de Feudo antiquo, uel nouo.
Item an Vassallus possit disponere per suum testamentum, quod in diuisione etiam bonorum Feudalium debeant eius filii vni eorum dare optionem.
Et an intelligatur etiam quod in feudis detur optio conf. 205. per totum.

Mors.

Oblatio:

Occupare.

Officium Iudicis.

Officialis.

Onus, ſupra in verbo collecta vbi multa.

Ordinatio, infra in verbo ſtatutum, & infra in verbo victualia,

Pactum, ſupra obligatio, & ſupra contractus.

 concessione

Paulo

Paulo ante uersiculum secundo moueor.

Papa.

PApa potest omnia feuda ecclesiarum, etiamsi spectent ad collationem Episcopi infeudare, supra feudum à quibus concedatur.

Papa potest tollere Episcopo facultatem concedendi Feuda, ibi.

Omnis iurisdictio ecclesiastica, est in Papa, Et Papa concurrit cum omni prælato in iurisdictione supra iurisdictio.

Priuilegium uel præscriptio, ne quis subsit Papæ, uel Imperatori, non ualent cons. 156. col. 1. in fine iuncto principio col. sequen.

Verbis narratiuis Papæ, dicentis castrum, ad Ecclesiam Romanam spectare an credatur, infra in uerbo probatio.

Pater.

DE inuestitura filii, facta uiuo patre, supra filius, & supra inuestitura.

Pares curie.

VBi non est usus parium, succedit ordinarius cons. 128. col. ultima & de paribus Curie habetur etiam columna penultima, quod si oriatur lis inter consortes & agnatos uenditorum, & Episcopum respectu rei feudalis uendite Episcopo, quis erit Index, & dicitur ibi quod pares Curie.

Subditus an possit Dominum Conuenire coram paribus curiæ, uel curia, cons. 155. col. penultima & sequenti in uers. uel nisi, & in hac materia uide dictum consilium per totum uidelicet quando unus consortum habeat Iurisdictionem in aliis, ex causis ibi recitatis.

Pedagia, & vectigalia.

PEdagia & uectigalia censentur feudalia, sicut & Castrum, ac Dacita cons. 127. col. 7. uers. Et ea ratione & cons. 203.

Pedagia, & vectigalia, fuerunt introducta, propter onus custodie territorii, quod incombit Dominis ad fugandum latrones, & præseruandum transeuntes cum mercibus, & rebus, ita quod uectigal exigentes teneantur damnum passis, ad emendam d. cons. 127. col. 7. & sequenti sub d. uers. Et ea ratione.

Principes Qui percipiunt fructus Regni, & habent regalia, demania, uectigalia, Tributa, & alia debent uigilare pro custodia territorii, & malefactores punire, alias tenentur restituere subditis, quod per latrones surripitur, Et male faciunt Principes, qui faciunt constitutiones, quod Ville, uel uicini, teneantur damna euitare, Quia custodia territorii spectat Dominis ibi.

Pedagium pro securitate præstatur, in tantum quod soluens non potest capi pro represaliis, Ibi.

Vectigal præstatur ratione publici soli Ibi.

Princeps concedendo castrum cum iurisdictione, & uectigalibus, uel pedagiis, censetur remittere uassallo onus custodie territorii ibi.

Pene.

PEne, mulcte, & confiscationes, an applicentur Principi, an ciuitati, uel ville, in quibus exercetur Iurisdictio, au magistratui infra uilla, & supra ciuitas, ac supra iurisdictio, & supra mulcte, et satis plene cons. 120. col. 3. cũ duabus col. sequentibus uers. ex quibus infertur usq; ad uersiculum Sed quia dubitari contingit.

Vassallo autem acquiruntur, tanquam emolumenta Iurisdictionis sibi spectantia d. cons. 120. 5. col. uers. & non obstat.

Si non ualet pactum, non ualet pena adiecta, cons. 135. 2. & 3. col. sub. uers. Et prima facie cum limitatione ibi posita, ꝗ pactum ualeat.

Fallit ubi adest iuramentum ibi col. decima octaua, in fine sub uers. Item ubi agitur, Paulo ante uers. Nec obstat.

Item fallit nisi apposita sit pena, loco euictionis, uel interesse, d. cons. 135. col. 18. sub d. uers. Item ubi agitur circa fin.

Promitens feuda filie, uel genero pro dote, uel scuta centum millia, ubi filia feudum habere non possit

Pena

Permutatio.

Pertinentie.

di quantitas.

Predia se continentia cum Castro, prout nemus retro castrum, & viridarium, præsumuntur Feudalia et esse de pertinentiis Castri, d.cos.127.col.7.uers. Et forte ad effectum deferendi iuramentum agnatis, ut ibi.

Pestis.

Pestis est causa legitima faciendi ordinamenta penalia etiam vltra taxam iuris communis, vel statutorum. cons. 167.

Ordinamenta quæ fiunt, propter euidentem pestis contagionem sunt licita. d.cons.167.

POTESTAS supra uerbo Iudex, & supra uerbo Officialis.

Petitorium, & Possessorium.

Possesio.

Quando est quæstio, quis Dominorum uel alterius, uel personæ possideat, uel litte pendēte debeat possidere, vel nescitur quis possideat, Ille est in possessione tuendus, uel penes eum res ponenda, qui habet iuris præsumptionē pro se cōs. 115.2.col.circa fi. uers. tum quia & cons.119. col.3.uers.4.iuncta col.seq.

In dubio quis sit possessor Iudex sommatim cognoscit, d. cons. 115. colum. 2. circa fin. sub d. versicu. Tum quia.

Solutio census per homines fieri debet illi Domino qui habet præsumptionem iuris pro se, quando est contentio cui sit facienda d.cons. 115. colum. 2. circa fin. dict. versic. Tum etiam sub dict. uersicu. Tum quia.

Stante dubio, quis sit possessor vnius partis territorii, existentis in confinibus, si una partium erigat ibi furchas, altera pars poterit illas eripere. cōs.116. in fi. uers.7.

Appellatione pendente super iurisdictione, uel articulo iurisdictionis, non licet appellanti turbare appellatum, nec econtra, in possessione iurisdictionis de qua litigatur, nec aliquid innouare. consil. 119.colum.2.in fin.uers.Quarto moneor iuncto princ.col.seq.

Et dicitur fieri innouatio si quis possessione utatur alio modo quam prius viteretur, aut illicitum uel dolosum quid faciat d.cons.119.col.3. in princ. vers.quarto moueor.

Possessor, siue sit quæstio de Dominio Castri, & uniuersalis iurisdictionis, siue de particulari specie iurisdictionis lite pēdente, potest uti iuribus Castri seu illius particularis speciei dicto cons. 119. prima colum. cum principio colum. sequen. versiculo. Et moueor.

Possessio, uel quasi iurisdictionis, & Castri, transfertur, per constitutum eius qui est in quasi possessione d.cons.119.colum.3.in fin.versic. Quarto moueor. Et constitutum etiam ligat hæredem constituentis d.cons.119.col.3.circa fin.

Possessione seu quasi elligendi, seu constituendi Officialem, non dicuntur spoliari neglecti aliqui ex Dominis, ex, eo quod alium constituerunt potestatem d. cons. 119. columna ultima versiculo. Et dato.

Pendente controuersia super vsu aquæ, quis est interim in quasi possessione tuendus consilio 149. in fine.

Possessio Castri an capi possit ante habitam inuestituram, uel Domini consensum circa alienationē, cōs. 42.pr.volu.

Possidere se inuicem dicuntur Domini, Qui sibi inuicem sunt Vassalli, per iuris fictionem, Cum possessus ab vno alius vere possidere non possit sicut plures sibi inuicem possunt seruire. cons.173. col. 2. vers. At in Feudo.

Iurisdictio quamuis incorporalis dicitur quasi possideri, & eius possessio, ac ceterorum incorporaliū, per patientiam acquiritur, cons.171.in fi.versic. Ceterum.

Potest impediri emens Feudum à non habente nisi vnam filiam per agnatos, ne capiat possessionem, Quādo emptor est ita potens, quod non esset spes recuperationis, Cum esset in talem non sit permissa locatio, vt uoluit Bald. in l. manumissiones, 2. colum.ff.de iust.& iur.& Felli.in cap.quæ in Ecclesiarum in 33.colum.in fin. versiculo secundus dus casus de constitutio. & alibi in hoc Repertorio.

Possessio Feudi dari non debet extraneo emptori. Qui verisimiliter possit cauillare restitutionem possessionis successoribus de iure in Feudo secundum Bald.consil.410. incip. Ad euidentiam quarto volumine.

Turbari

Præses, supra in verbo officialis.

Presumptio.

Prior Prioritas.

Primogenitus.

Princeps

Priuilegium.

Probatio.

& cons. 158. col. 3. ante medium sub vers. circa primum.

Papa per famam probare potest se esse Dominum ciuitatum Ecclesiæ ibi cons. 127. 6. consideratione seu declaratione col. 12. & cons. preallegato 158 col. 3. ante mediũ sub vers. pallegato circa primũ.

Verba narratiua principis probant, cons. 156. col. pe. vers. Nec obstat lo ultimo, & cons. 158. col. 2. vers. circa primum ubi an probent verba pape narrantis castrum teneri ab ecclesia, & illi spectare.

Per famam, & publicam vocem, probatur Genelogia & quod quis sit de linea, & agnatione in antiquis cons. 137. colu. 18. vers. Item debuit probare lineam Que genologia etiã probatur per instrumenta antiqua & per inuestituras successiuas & per testamenta successiua, & per inditia, & coniecturas ibi.

Antiquum quomodo dicatur d. cons. 137. colu. 11. sub vers. Item debuit probare lineam paulo ante vers. 7. ultra.

Quod quis sit de linea, & agnatione, quomodo probetur, & quot modis d. cons. 137. colu. 18. & sequenti d. vers. Item debuit probare lineam, & ibi ꝙ in feudo antiquo collaterales præsumuntur esse de linea descendentium qui in infinitum succedunt.

Etiam videatur ad hoc vers. precedens ad dictũ vers. Item debuit.

Succedens in feudo tanquam antiquo, An & quando debeat probare, feudum esse antiquũ, d. cons. 137 col. 18. ac seq. vers. Item debuit.

Per famam, & publicam vocem, & in antiquis probatur ꝙ feudum sit antiquum, & auitum, d. cons. 137. col. 18. & sequen. in d. vers. Item debuit.

Literis Papa narrantis castrum ad ecclesiam romanã pertinere an credatur, in preiuditium laici, cons. 158. col. secunda consequen. ꝙ sic in vers. circa primum concurrentibus aliis adminiculis, & coniecturis, & supra in verbo princeps ubi plene.

Liber censualis, an probet pro ecclesia dict. consilio 158. columna secunda circa finem sub d. vers. circa primum.

Modos probandi dominium directum, in feudis, d. cons. 158. col. 3. & sequenti remissiue sub dict. vers. circa primum.

Per instrumentum recognitionis factæ alicui tanquã Domino suo, per communitatem aliquam, probatur illum fuisse Dominum, & sic Dominium, non apparente, ꝙ illo tempore aliquis fuerit Dominus d. cons. 158. in 3. col. & seq. sub d. vers. circa primũ.

Non presumitur necessario ꝙ inuestiens sit castri Dominus cons. 156. col. pe.

Per instrumenta antiqua probatur Dominium, etiam enuntiatiue prolatum cons. 158. col. 3. sub vers. circa primum ante vers. secundum dubium.

Per instrumentum recognitionis, & confessionis hominum loci, ꝙ sint subiecti Ecclesie, probatur ecclesie possessio & Dominium cons. 158. col. 3. in fi. iuncto principio col. seq. paulo ante vers. secundum dubium.

Quod quis tenuerit castrum, sub annuo fictu, Donec eius præcium soluerit, in antiquis, probatur per vocem & famam, d. cons. 158. col. 4. in fi. vers. Due occurrunt responsiones iuncta col. sequenti.

Subiectio probatur per solutionem tributi, cons. 182. col. 2.

De probatione Negatiue, infra in verbo testis.

Proclama, supra in verbo præceptum.

Domini terrarum an possint fieri facere proclamata penalia cons. 179. per totum, cons. & cons. 189. per totum, ubi est repetitum in ampliore forma.

Protectio.

PROCVRATOR, infra socius, & supra in verbo locumtenens, & supra in verbo Domini plures.

Prohibitus alienare intelligitur quo ad extraneos non autem quo ad agnatos & ad eos qui sunt de Genere ita pulcre Rippa responso 179. num. 26. & copiose per veniz. cons. 62. num. 36. & sequenti. & alienatio feudi quando fit proximiori uel remotiori de agnatione non dicitur proprie alienatio Sed refutatio vide D. Bru. cõs. 124. col. 3. vers. & pari ratione, & vide supra alienatio feudi Bru. filius.

Publicum publicatio.

ONus, vel damnum, respiciens Rempublicam quando dicatur, supra in verbo Onus.

Quitatio.

Ratificatio.

Ratio.

Rebellio infra in verbo ſubditi.

Receptare.

Recognitio.

secretariorum, quam de consensu petentium se inuestiri d.cons.127.col.31. vers. ceterū iuncta col. sequen.

Ex recognitionibus que reperiuntur facte difformiter puta quia in aliquibus dicitur de terris, in aliquibus de aquis, non de Terris, & in aliquibus plus, in aliquibus minus, non potest fieri certa determinatio quia talis variatio, non permittis adesse consensum d.cons.127.d. vers. ceterum d.col.31.& sequen.

Recognitio que fit de castro, terris, gerbis, nemoribus &c. Quando castrum habet talia pradia, se cum eo continentia restringuntur ad ea, & non intelliguntur, de aliis d.cons. 127. colu. 31. vers. Insuper paulo ante vers. ceterum iu d.10. consideratione videatur etiam d. consiliū 184. 2.col. vers. Nec obstat el 2.

Recognitio feudi, vel fidelitas, si exigatur prater solitum, & anteriores recognitiones, potest recusari impune prastari, & facta prasumitur per impressionem, vel errorem facta, supra in verbo Iuramentum.

RECATATIO, Seu recuperatio, vel redemptio, Vide supra in verbo Laudemium, & etiam supra in verbo pactum.

Regalia non censentur concessa, supra feudi quantitas.

Regalia ac confiscationes Et bonorum publicationes, nōu censentur comprebendi in concessione vel habitu Iurisdictionis, nisi specialiter ecōcedantur vel ꝑscriptione, aut consuetudine acquirantur vel competant vigore statuti à Principe confirmati, infra villa, & supra ciuitas et ī cons.120.4. col.cum aliis sequentibus vers.Ex quibus infertur iunctis vers.sequen.vsq; ad vers.Sed quia & cōs. 177.col.pe.vers.5.vbi habetur ꝙ concessio regaliū prasumitur subreptitia nisi fiat ex certa scientia, & expresse ac nominatim concedantur.

Regalia que erant penes ciuitatem habentem dominium, translata censentur in principem cui ciuitas se submissit simpliciter, supra ciuitas.

Regalia longa consuetudine, et prascriptione possunt acquiri cons. 120. col. 3. in fi.iuncto principio col. sequen. vers. ex quibus, uideatur etiam Allex. cons. 6.primo vol. & D. Ias. in l. Imperium ff. de Iuris.omni. Iudi.

Regalia vt vie, & flumina dicuntur de territorio, Adeo, ꝙ Ibi delinquentes puniri possint, per Dominum loci, & territorii, cons.177.col.peu. & fi. vers. Quinto.

Bona vacantia sunt de regalibus cons. 159. col. fin. vers. vnde ista.

Rippatica an sint principis, vel de regalibus saltem consuetudine, & talis consuetudo an sit periculosa, in foro conscientie d. cons. 159. in fi.

Regalia quanto tempore acquiruntur, & Domini quando sunt inuestiti cum mero, & mixto imperio ac omnimoda Iurisdictione cum Regalibus. an ad ipsos Dominos spectent pene, & emolumenta, ac cognitio causarum, cons. 23. primo uol. Brn.

Regimen,

Cui conceditur regimen castrorum, non dicitur concessa iurisdictio cons. 171. colu. 4. sub vers. in contrarium.

Registrum, supra in verbo collecta, & etiam supra in verbo onus.

Religiosus,

INgressus religionem metu, Et professus durante metu, si data opportunitate recessit, & ad vitam laicalem reuertatur, per hoc non redditur incapax Feudi, maxime quando fuit pronuntiatus per commissarium Apostolicum pro laico, & per metum professo. Et per religionem tolleratus vt se pro laico gereret, cons. 143. col.fin. vers. Nec obstat.

Regula.

REgule standum est, Quousq; constet de contrario, cons. 201. col. 4. vers. praterea regula Et multa de regula ibi.

Regula est generalis, quod ex quibus causis vassallus priuatur feudo erga Dominum committendo vel delinquendo, ex eisdem Dominus erga vassallum priuetur feudi & homagii iure in vassallum commitendo cons. 176. col. 3. circa prine. vers. & est generalis regula.

Relatio.

SI vna inuestitura vel infeudatio ad aliam se referat supra in verbo clausula, & cons. 143. col. secunda & tertia in vers. Nec obstat & cōs 94. primo vol.

Renuntiatio.

FEudo an renuntiari censeatur renuntiando bonis, supra Bona,

Repreſalie.

Reſeruatio ſupra in verbo Exceptio.

Res.

Reſcriptum.

Ripatica; ſupra Alueus,

Retro feudum,

Rixa.

Ruſticus.

Salarium.

Senator

Senator, Senatus.

Sequestrum.

Simile.

Socius.

Allodium

Subditi

Subſtitutio.

Submiſsio.

Succeſſor, Succeſsio.

Feudum

Successio feudi, Quibus deferatur, vel non.

Successio, feudi vnde & qualiter deferatur.

Suspectus,

Tempus.

Tenor, supra in verbo pactum.

Territorium.

Teſtamentum, ſupra ſucceſsio.

sequenti in vers. ceterum, & supra late in verbo heres,

Testatori an liceat de fructibus feudi disponere, cons. 180. in fi. & late supra feudum alienatur, & etiam supra in verbo fructus.

Non potest feudum, etiam pro anima legari, cons. 186. col. 7. sub vers. ceterum,

Paterna dispositio, Esto quod concipiatur vt actus inter viuos, potest valere in vim supremi iudicii, puta diuisio, vel Distributio feudorum, vel alia per patrem facta, cons. 135. col. 4. in fi. paulo ante vers. ceterum, limitando vt ibi in 11. colu. in vers. Et prasuppofito iuncta colu. sequenti An per verba constet, quod voluerit pater inter viuos, & per modum donationis disponere.

Dispositio testatoris penalis priuans heredem hereditate, quando non obseruat voluntatem testatoris circa feudum, tanquam iniusta non valet, cons. 186. col. antepe. sub vers. ceterum el primo, ibi merito non habet locum ademptio secundum Bal. &c. & maxime si princeps disentit dispositioni, cons. 187. in fi.

Heres non Implens voluntatem defuncti non priuatur feudo, d. cons. 186. col. antepe. circa medium sub d. vers. ceterum el primo in fi.

Multi modi cognoscendi, an pater disponens de feudis, uel de alia re, aut inter filios distribuens censeatur hoc facere per dispositionem irreuocabilem, & inter viuos, An per viam vltime uoluntatis, & reuocabilem.

Et quid de confessione facta in testamento consil. preallegato 135. colum. 11. paulo ante vers. & prasuppofito, cum multis col. antecedentibus, & sequen. d. verficulum & prasuppofito.

Facultas disponendi de feudo intelligitur in capaces natura cons. 186. col. 2. vers. Et Breuiter & col. 4. vers. 4. respondetur.

Rex an possit de Regno disponere, maxime inter filios & preferre secundogenitum primogenito, Marti. de Lau. in tractatu de primogenitura, & cons. 135. col. 13. vers. 6. facinus, & supra in uerbo Diuisio.

Dispositionem factam de feudo, uel circa feudum, non potest successor heres impugnare, sed tenetur illi stare, vel ad interesse supra in uerbo Heres & cons. 135. col. antepen. & pen. vers. ultimo.

Filius grauatus restituere feudum, si adeat hereditatem simpliciter, & sine beneficio inuentarii & sine protestatione tenetur restituere d. cons. 135. pe. col. in fi. vers. vltimo.

Si uassallus moriens ordinet, quod filius antiquior administret, & filii sine inuentario se inmisceant hereditati, tenentur stare prædicte ordinationi d. cons. 135. col. penultima in fi.

Capiens ex testamento, quando dicatur se obligare ad obseruandum testamentum etiam in ea parte in qua disponitur de feudo, cons. 135. col. penult. Iuncto principio col. sequentis & supra in uerbo heres,

Testari quis potest de feudo cum licentia principis, cons. 137. vers. ultimo.

Quod procedit in primo acquisitore, cons. 180. col. 3. sub uers. Breuiter, & cons. 205. col. 2. vers. superest.

Testamentum in quo dominus feudi, uel Marchio instituit primogenitum d. cons. 180. colu. 2. uers. circa secundam.

Potest per contractum, ac stippullationem, dari in feudo, & generaliter substitutus cons. 136. in fi.

Quilibet suppositus dicitur substitutus, d. cons. 136 in fi.

Frater, instituens fratrem in feudo, non potest eum grauare, Quia non uenit ad feudum iure dispositionis fraternæ, sed iure concessionis feudi, & nō vt heres, sed ut successor cons. 180. col. 2. & 3. ac sequen. sub uersiculis circa secundam & sequenti.

Institutio facta de feudo, alias ad institutum deuoluendo est nulla d. cons. 180. col. 2. 3. & 4. inci. in uers. circa el pri. iunctis uersiculis sequētibus.

An uassallus possit testari de feudo, faciendo conditionem feudi meliorem, d. cons. 180. col. 4. uers. prædicta comprobantur iuncta col. sequen. usq; ad uersiculum circa tertium.

Feudum pro se heredibus, ac successoribus quibuscunq; concessum, an possit legari, d. cons. 180. in col. 5. uers. circha tertium iuncta col. sequen. et cons. 187. col. 4. sub uers. ultimo etiam, & supra eo.

Permissa feudi alienatione in contractu, uel concessione, licebit legare, uel de eo testari, cons. 186 col. 3. uers. Nec obstat iuncta col. sequen. & per totum ipsum consilium & Allex. cons. 155. inci. Illud afferam col. fi. 4. uolumine.

Valet dispositio de feudo nouo, facta per uassallum, in testamento, cons. 205. in 2. col. uers. superest.

Item si fiat de feudo hereditario, d. cons. 205. col. 2. uers. tamen iuncta col. sequenti.

vers. 2. secunda col. maxime quoad euictionē ibi.

Refert an vassallus habeat feudum à Domino titulo oneroso puta Emptionis, vel recompense An gratis.

Vassallus alienat.

SVpra feudum alienatur.

Vassallus succedens, supra heres.

IN feudo hereditario quis non potest separare hereditatem vltimi defuncti, ab hereditate primi, inuestiti quando sunt confuse, cons. 122. 1. & 2. col. circa medium, & supra feudum hereditarium, Et quando dicatur feudum hereditarium D. Dec. cons. 185.

Vassallus succedens in feudo etiā hereditario, quando facit inuentarium, non tenetur vltra vires hereditatis supra in uerbo inuentarium, & supra feudum hereditarium, & supra heres.

Vassallus disponit.

VAssallus an possit de feudo testari supra testamentum.

Vassallus amittit:

SVpra Dominus tenetur, & supra Dominus amittit & supra feudum amititur.

Subditus vassalli, potest eximi per Principem à iurisdictione vassalli ex culpa vassalli cons. 178. col. fi. vers. 3. prope fi. consilii ac etiam in princ. siue col. 1. & cons. 169. circa fi. in vers. vnū bene credo, Et cons. 166. col. 2. in fi. et seq. vers. Tū qr.

Superior male tractans subditos, si monitus non desistat perdit superioritatem, d. cons. 169. col. fi. vers. vnum bene credo & cons. 176. col. 2. vers. Tum quia sunt decisiones iunct. col. sequen. vsq; in finem d. consilii & supra Dominus amittit, & dict. cons. 178. per totum & cons. 190. col. 2. vers. facit quia vassallus, & infra eo.

Subditi non tenentur parere Domino eos male tractanti d. cons. 169. circa fi. in d. vers. vnum bene credo, & d. cons. 176. col. 2. vers. Tum quia & col. pe. & fi. Ac late supra verbo Dñs amittit.

Superior si requisitus non defendat subditum, amittit superioritatē in eum, d. cons. 169. in fi. in d. vers. vnum bene credo, & d. cons. 176. col. 2. in princ. fere vsq; ad fi. d. col. in vers. eo quia Dominus tenetur homini suo.

Multa de his supra in verbis Dominus amittit, & Dominus tenetur, & in verbo subditi.

Heres non adimplens voluntatem defuncti, nō amittit feudum, cons. 186. col. antepe. in fin. in vers. Sed pro hoc, sub vers. ceterum.

Vassallus contumax & inobediens potest pena amissionis feudi mulctari, d. cons. 178. per totum, & cons. 176. col. antepen. vers. Quod si dicatur & col. vltima.

Vassallus propter Iniustitias & iniurias quas facit in territorio potest priuari feudo, saltem monitus, d. cons. 176. per totum & maxime in colu. antepe. sub vers. Tum quia, & in fi. d. consilii & d. cons. 178. col. fi. vers. 3. videtur.

Fellonia etiam vsq; à principio peccunia redimi potest, vel in peuam peccuniariam conuerti, cons. 185. in fi. & cons. 186. col. antepen. in medio. vers. autem prouisio, sub vers. ceterum.

Vassallus pertinax in parendo Domino suo, & qui dicit, se nolle Domino suo parere, & qui non vult permittere ꝙ Dominus iustitiam faciat, in concernentibus feudum, feudo priuatur.

Et cum sit euidens & manifestus contumax, non est necessaria alia monitio in priuatione feudi, cons. 190. col. 2. vers. facit quia vassallus, qui dicit quod,

Vassallus qui pro defensione sui Iuris, aliquid facit, propter quod alias feudum amisisset, vt quia contendit Dominum esse suum seruum excusatur dict. cons. 190. col. 7. in principio sub vers. 3. pro ipso in fi. d. uers.

Vassallus qui pro sua salute damnificat subditos, non amittit superioritatem nec feudum d. cons. 190. col. 6. vers. 3. pro ipso.

Vassallus spolians de facto detentorem feudi, amittit ius suum, & feudi commoditatem, quæ spoliato cumuassallo applicatur, consilio 192. in principio.

Feudum amissum in penam spoliantis, an applicetur Domino uel filiis, aut agnatis spoliantis dict. cons. 192. in secunda columna versiculo Et licet aliqui.

Appellatione

Villae non habent de iure cōmuni iurisdictionem, & subsunt ciuitati in cuius territorio sunt scituate, cons. 120. in prin.

Villae de consuetudine quandoq; reperiuntur habere iurisdictionem d. cons. 120. in principio.

Aut ex priuilegio d. cons. 120. col. 3. & 4. vers. ex quibus iuncto vers. sequenti.

Si villa possit sibi deputare potestatem, an dicatur ipsa, uel potestas habere Iurisdictionem d. cons. 120. col. 2. circa fin. iuncto principio col. sequen. vers. & sic Iurisdictio.

An eo casu iurisdictio dicatur adherere territorio d. cons. 120. ibi.

Si Princeps teneatur ex priuilegio deputare pōtatem in villa aliqua, vel ex conuentione, iurisdictio est actiue penes Principē, & passiue penes vniuersitatem, vel uillam, & in territorio, d. cons. 120. 2. col. d. vers. & sic iurisdictio iuncta col. sequen.

Vbi populus elligit officialem, & superior confirmat populus non dicitur habere Iurisdictionem, sed Superior confirmans d. cons. 120. 2. col. d. vers. & sic iurisdictio.

Iurisdictio est Imperatoris, & ipse est qui illam tribuit Magistratus creando, uel confirmando, vel auctoritatem creandi, & confirmandi prastando d. cons. 120. col. 2. in fine d. vers. Et sic iurisdictio.

Si consuetudo prouidet in loco, de aliquo Iudice, vel ibi solet esse iudex specialis, apud illum censetur esse iurisdictio, non apud superiorem d. cons. 120. col. 3. in principio in d. vers. Et sic iurisdictio.

Quod intelligitur nisi superior deputet potestatem, quo casu censetur iurisdictio esse passiue in territorio ibi.

Item intelligitur ad effectum, ne superior magistratus uel generales iudices, & commissarii possint se intromittere de causis in ipso loco vertētibus ibi.

Villa qua habet potestatem vel iurisdictionem, an habeat Iura fisci, d. cons. 120.

Item an emolumenta iurisdictionis ac pene, mulcte, & confiscationes spectent principi, uel tali ville.

Item an Regalia, vbi de his omnibus dicitur q̄ non spectant ville, nisi habeat ex priuilegio, consuetudine, uel concessione seu praescriptione dict. cons. 120. col. 3. & 4. cum sequentibus d. vers. Ex quibus vsq; ad uers. Sed quia dubitari contingit.

Si statuta loci à Principe confirmata, determinant penas oēs vel aliquas cōitati applicari sunt obseruanda, quia habent vim priuilegii, d. cons. 120. 6. col. circa principium vers. Et qr.

Ciuitas, uel locus, qua habet dominium, & Regalia recognoscendo simpliciter aliquem in superiorem transfert in illum iura Fiscalia, ac palacium potestatum emptum per eam nomine camere d. cons. 120. col. 5. in principio vers. Ex quibus infertur.

Quando ex priuilegio debet esse in loco, uel uilla subdito, seu subdita immediate principi, potestas habens merum, & mixtum Imperiū & omnimodam Iurisdictionem, an confiscationes spectent Principi vel communi illius loci, ac iura fiscalia, an vero vassallo d. cons. 120. col. 3. & 4. cum seq. vers. Ex quibus vsq; ad uersiculum Sed quia dubitari contingit.

Illi de villis subditis Padue, non possunt trahi coram pōtate Padue si habent, ppriū pōtatem, cons. 133 col. 4. in fi. cum seq. Paulo ante vers. & si dicatur.

Violentia, vis, supra Metus.

VLTIMA VOLVNTAS, Supra in verbo testamentum.

VNiones, congregationes, conuenticule, adunantie hominum, ac conspirationes, an & quomodo in iure plectentur cons. 117. col. 2. vers. & primo circa fi. & Bosi. in suo tractatu criminali, sub tit. de crimine lese maiestatis, & quomodo quis plectatur quando Congregatis hominibus percussit vide Gram. Decisione 17. nu. 3. Bru. Filius.

Vniuersitas.

DOmini terrarum ac eorum familia, & filie femine, an dicantur de uniuersitate illa, & loco, seu populo, cons. 139. col. 3. circa principiū vers. tamen pro ueritate.

Familia Dominorum potest facere vnum corpus per se, d. cons. 139. ibi.

Magnates et Nobiles ac etiam persone Ecclesiastice solent dici de vniuersitate, & populo, d. cons. 139 in principio 2. col.

Ad hoc vt dicatur eadem uniuersitas, expedit ut per sone regantur per eosdem administratores, & quod publica negotia simul tractentur d. consilio 139. colum. 3. sub dicto vers. Tamen pro veritate.

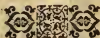
Bona

FINIS

Tertium & Quartum volumen Conſiliorum Feudalium eiuſdem Clariſſimi I. C. D. Alberti Bruni, Authoris præſentis ſecundi voluminis Deo dante, quam primum in lucem ædetur, cum aliis voluminibus Conſiliorum ac tractatibus admodum ſolemnibus eiuſdem, opera præfati Mag. I. C. D. Io. Baptiſtæ filii dicti Magnifici Domini Alberti.

SECVNDVM VOLVMEN
CONSILIORVM FEVDALIVM
PREFATI DOCTIS. ET ECCELLENTISS.
I. C. D. ALBERTI BRVNI PATRITII ASTENSIS feliciter incipit in conf. 114. secundum veterem impresſionem primi voluminis eiuſdem Clariſsimi D. Alberti. Et ſecundum nouam dicti primi voluminis impreſsionem prefati D. Alberti Initium facit in conſ. 123.

ET DEO OPT. MAX. QVE DVCE CLARISSIMI I. C. D. IO. BAptiſte Bruni filii vnici dicti D. Alberti authoris impreſsionis dicti ſecundi voluminis, ſuum agit principium in dicto conſ. 114. Suntq; in preſenti volumine aliq; additiones dicti D. Io. Baptiſte filii prefati D. Alberti.

SVMMARIVM.

Soror an preferatur agnatis in feudo nouo fratri conceſſo in feudum nobile antiquum auitum & paternum pro ſe et heredibus ac ſucceſſoribus maſculis & feminis, quando frater deceſſit inteſtatus, & ſine liberis, cui ſucceſſerunt mater & ſoror etiam ſtante Inueſtitura & conceſſione feudi, & mortuo tali fratre ſine liberis, mater habeat dum vixerit vſumfructum talis feudi.

Et quid operentur illa verba iure antiqui auiti, & paterni feudi.

Et quid operentur illa verba pro heredibus et ſucceſſoribus.

Et an operentur & femina heres primi inueſtiti, etiam pro parte excludat agnatum, qui non ſit heres in feudo femineo,

Et an mater, vel aſcendens, poſſit de iure in tali feudo ſuccedere,

Conſilium cxiiii.

OMNIPOTENTIS DEI &Glorioſe Virginis Marie, Nominibus & preſidio inuocatis, Viſis inueſtituris de caſtro melladii factis Do. quondam Iohanni de Falletis, & hiis à quibus cauſam habuit, Ex quo ipſe Dominus Iohannes, & hii a quibus cauſam habuit, fuerunt inueſtiti de feudo predicto, in feudum antiquum. auitum, & paternum, pro heredibus & ſucceſſoribus maſculis & feminis, Debemus circa ſucceſſionem ipſius feudi dicere, ac ſi ipſius Domini Iohannis Pater, auus, Proauus &c. fuiſſent pro ſe, & deſcendentibus maſculis & feminis inueſtiti 2. Bal. in c. prim. §. Hoc quoq; in fi. commen. de ſucceſ. feu. Vbi numerat perſonas, Que vocantur in feudo conceſſo iu-

re paterni feudi & in c.p.de alie.feu.pater, vbi ēt marti.de laude, & D. prepositus ac coīter feudiste,& ī c.p.penult.col.an agna. vel fil.defun.& Andr.de iser.in c.p.de con tro.apud par.terminan.& Iaco.Alua. post Iaco.de Belui.ardizo.ī c.p.col.fina.de val, decrep.æta.cū concor.de quibus p Allex. cons.30.incip.Qm.in 3.col.prim.vol. Repetito in cons.2.quinto vol.& cōs.55.inci. perspectis penult. col.4. vol.& Franciscus Curtius senior cons.49. māx. in vers.5. & fortius coadiuuatur,& Soci,cōs.67,& 165 & Dñum meum Iaso.in preludiis feudorū ī 30.col, & sic ex hac clausula soror vocatur ipsius Dñi Iohannis, & dicit esse de cōprehensis in inuestitura, & concessione facta ipsi Do. Iohanni, perinde ac si patri ipsius D.Iohannis, & sorori, facta fuisset cōcessio predicta pro masculis & feminis, Attēto q nullus ex paterna linea superest, masculus c.p. §. qn ēt in tit.epis. vel abba, & c.pri.de eo q sibi & heredi. suis mascu, & femi.& merito Bal.in d.c.pri.de aliena, Feu.pater.dixit feudum taliter concessum assumere naturam feudi paterni, Quod ēt patet & late probant moderni in locis pre allegatis,

Quod si dicatur,ex quo istud feudum censetur proauitum & antiquum, & perinde ac si proauo vel attauo,& antiquioribus fuisset consessum, & q adsunt masculi,qui ex ipsis auo proauo & Attauo descenderunt, Qui videntur huic sorori preferendi,cum Iura disponant,q Donec superest masculus, in feudo succedere valens,femine nō admitantur,d.c.prim.de eo qui sibi & here suis mascu. & femi. & c. prim.§.filia de success.feu.cum concordantibus de quib; per Alex.cons.219, inci, qm abunde pen, col.vers.Fortificantur,prim.vol.& cons.sequenti 3.col.Rñdetur q cum istud feudū sit hereditarium,Ad ipsum non admittuntur,nisi habentes illam qualitatem, q sint heredes,vnde opportet vt ex quo concessum fuit Do.Iahanni & suis heredibus scilicet ipsius Do.Iohannis, q quis sit heres Do. Iohannis acquisitoris, vt dici possit de nominatis in Inuestitura, seu cōcessione, & nullus reperitur habere has qualitates, preter hanc Dñam sororem,vt volunt Iacob. de Beluis.in d.c. prim. de eo qui sibi & here.suis,vbi ēt Alua. & Andr. de Iser.in c.prim.§. Hoc quoq; de success. feu.& in c.pri.an agna.vel fil. def. vbi Bal. in 3.col.post Bar, in l. vt iurisiurandi. §. si liberi .ff.de oper.liberti.& Alex. cons. 10. inci. ponderatis vbi ita plenè & subtiliter consuluit, 3. vol. & cons.19.inci. super eo prima col.iunct.his que dix,cōs.26.5. vol. & D.meus Ias.in l. si non sortem .§. libertus in fine, commen.ff. de condi. inde. Et ita vidi consultum & obtentum in ardua causa per prestantiores Doctores Italie, Inter quos ita consuluerunt,D. Bartholomeus Soci. cons, 10. inserto in consiliis meis impressis 3.col.prim.vol. & Do. Iohannes Campezius,vbi D.Soci.notabiliter dicit, q illa verba in feudum antiquū auitum & paternum &c.solum operātur respectu personarum pro quibus reperitur recepta inuestitura, per nōta p Allex. in d.cons. 10.3.col.tertio.vol.& Ita ēt consuluit D.Cultius Iunior cons.pri. in 2.dubio in 9. alias 8.col. & sic pro hiis tantum qui sint acquirentis heredes, ex quo aquirens, pro suis heredibus eis tantum voluit stippulari vt etiam declarat Iacob. de Beluis.in d.c.prim.in fine commen. de eo qui sibi & here.suis vt etiam Aluaro. vt sic heredes primi & veri acquisitoris, preferantur heredibus acquisitoris, interpretati, tanquam primo loco nominati,& vocati, argumento l.cum ita .§.In fideicommisso .ff.de leg.3. Et notatorum in l. si cognatis.ff.de reb.dub. Cū secundū Andre. de iserui. in d.c.pri.in prin. vers.& licet 2. col.in titulo an agna. vel filius defun, quis presumatur cogitare de herede sui ipsius, non de alio, prout istud in presenti casu verba sonāt,& ita in proposito isto etiam inuenio fuisse consultum per Pau. de ca. cons.156. inci.istud feudum in antiquis, maxime in fin. cons. vbi dicit illa verba iure antiqui, & paterni feudi, non trahi, Nec trahi debere seu posse ad agnatos,qui non sint heredes stipulatoris, Ita quod si tale feudum cōcedatur etiam pro feminis tunc femine heredes stipulatoris pferant

agnatis

agnatis, qui non sint hæredes. Vt ibi latius per Pau. de Cast. qui decidit præsentē casū, quod si dicatur ī materia feudali, appellatione hæredū uenire descēdētes tm̄, & nō collaterales heredes prout est soror, ut habetur in c. p. §. etsi cliētulus ꝑ illū tex. de aliena. feú. cum concor. de quibus per Alex. & Moder. in .l. Gallus. §. ēt si parēte. ff. de lib. & posth. & per Doctores in c. in præsentia, vbi Feli. in xi. colum. de proba. & Corneum. consi. 6. inci. Aperta. 2. col. in fin. p. vol. & per D. meum Iaso. in. d. l. si nō sortem. §. libertus col. fin. ff. de condit. inde. post notabilem ad hoc decisionē Paul. de Cast. in. l. ex facto. §. fin. ff. ad Trebellia. constituentem differentiam an cōcedatur feudum. pro liberis. & heredibus, An vero pro hæredibus, ut tunc filii veniant esto ꝙ non sint hæredes prout ēt dicit Bald. in c. 1. in fin. cōmen. de eo qui sibi & here. suis mas. & fēmi. quē sequit̄ Aret. in .l. quod dr̄ in penul. col. ver. vnde dicit. ff. de verb. ob. ꝙuis Alex. ibi in 20. & 25. col. nihil super hoc uelit firmare, quod ēt tenet Zaba. cōs. 64. inci. ꝙ D. Nera post mediū dicēs ꝙ nō hæres succedit, maxime in marchia & ducatu. Respōdet̄ ꝙ ista Do. soror vocatur ex eo ꝙ feudū habeat naturā paterni, & auiti feudi, & ex eo ꝙ illud verbum hæredibus, operet̄, ꝙ agnati, qui nō sunt hæredes non vocent̄. sed illi demū qui sunt hæredes ac quirentis. prout est ipsa Do. soror, valet. n. argumentū a coniūctione duorū capitū. L. gallus. §. ille casus cū ibi notatis. ff. de lib. & posth. & illa decisio Paul. de Ca. nō procedit quo ad agnatos quominus debeāt esse heredes sm̄ eū, & D. meū Iaso. in d. §. libertus in fin. ꝙnis cōmunis opinio sit, ꝙ ubicunq; fit mentio hæredum feudum dicat̄ hæreditarium, ut per Bald. & cōiter Doct. in c. p. in princ. an agna. vel filius defun. & ꝑ Bar. in d. §. si liberi. & Bal. in c. 1. in princ. 5. col. de prohib. alien. feu. per Frē. & Alex. ac Doctores in .l. apud. iullianum. §. si quid alicui. ff. de leg. 1. cum concord. Illud autē verbum successoribus ēt nō facit ad rem, Quia intelligit̄ de vniuersali. Nisi dictum fuisset successoribus quibuscunq;, vt habetur ꝑ Doct. in .l. quædā. §. nihil, vbi Alex. in p. col. ff. de æden. & per Imol. in .l. quod dr̄ vbi ēt Alex. in vltimis cartis. ff. de verbo. oblig. & ꝑ Moder. in d. c. in præsentia maxime Fel. in xi. col. uult. in proposito Alex. in d. consi. 10. in 3. col. uersi. & per prædicta, & ita vidi etiam quo ad hoc consultū per præstantiores Doctores Italię, maximè præallegatos. vult Corn. consil. 16. incip. aperta 3. colum. p. vol. vbi etiam dicit etiā posse intelligi de successoribus in feudo, qui sint hæredes.

Et quia isti agnati non possunt dici successores in bonis & hereditate ipsius Iohānis, sicut nec eius hæredes pariter remanent ēt ex hoc capite exclusi ꝑ p̄dicta, & ꝑ notata per Alex. in d. consi. x. loco præallegato.

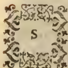
Nec obstat si dicatur, ꝙ ista Domina soror habeat matrem cohæredem. Quia sufficit ꝙ sit hæres pro parte, ut per Barto. in d. l. ut iurisiurandi. §. si liberi. ff. de oper. liber. & Alex. in d. l. quædam. §. nihil. p. colu. ff. de æden. cum vulg.

Item non obstat ꝙ si dicatur ꝙ appellatione hæredū in materia feudali, nō veniant feminę, vt per Bal. in c. 1. quib. mod. feu. cōstitu. potest & Corn. consi. 65. inci. Nobilis Domina, & Calde. in cōsi. 15. in tit. de ver. signi. Quos refert & sequitur Feli. in d. c. in præsentia xi. col. & plenè Corn. d. consi. 16. 2. colum. Quia illud procedit in feudo quod non est femineum secus in femineo, vt in titulo de eo qui sibi & hæredibus suis masculis & feminis, & hic feminę expresse uocantur. Ideo in certis, locus non est coniecturis, l. continuus. §. cum ita in fine cum glo. ff. de uerborum obliga. & .l. ille aut ille. §. cum in uerbis. ff. de legat. tertio.

Item non obstat existentia matris, & ꝙ sm̄ aliquos in feudo concesso pro se & hæredibus, succedere possent ascendentes, vt per Feli. in d. c. in præsentia vndecima colum. Quia respondetur hoc non esse verum, ut habetur in c. primo de natu. succes. feud. & per Corn. d. consil. 16. in secunda colum. & quòd ex pacto hic matri fuit promissum, quòd succedat in solo vsufructu, & inclusio vsufructus est exclusio in reliquo. l. cum prætor in princip. ff. de

fudit l. maritus C. de procu. & tale pactū, arguit successionē sororis, fortius debere admiti, cum fauorabilior sit successio sua que est collateralis. vt in d. c. pri. cum ibi not. de natu. suc. feu. nam si de quo minus videtur in esse, & inesse ergo & de quo magis Autentico multo magis vbi Bal. C. de sacrosan. ecle. cum vulgaribus Ex quo cōcludo, ꝙ ista soror succedit fratri in feudo predicto, quod est hereditarium, & femineum, & prefertur agnatis, saluo vsufructu matri, iuxta tenorem prime cōcessionis, & acquisicionis, Laus Deo & Virgini Gloriosissime.

Albertus Brunus,

Tante cōuentione, Inter Dños et homines de prestaudo censum Dñis, si filie dicentes, se ad censum admitti, Iubeant illum sibi prestari. Et alter Dñorum iubeat, non prestetur, quid habeant homines facere. Et an non prestaudo, cadant in penam; Et quid si ex pacto, homines non habeant se intrōmittere de differentiis Dñorum, Et an in feudo concesso pro heredib. et successoribus quibuscunq; femine succedant.

CONS. CXV.

Omnipotentis Dei & Gloriosissime Virginis Mariæ nominibus & Presidio inuocatis, Visis processibus agitatis cōtra sindicos scagnelli, & conuentionibus, que sunt inter D. & hoīes, nichil michi occurrit, & ꝙ grauet ipsos sindicos, & faciat ipsos posse dici cōtrauenisse, iuri superioritatis, vel Dominorū, ex quo vnus Dominorū ꝓhibet, & iussit nō solui aliis, censum petitum,

Et prim. moueor ꝑ illam vulgatam regulā, ꝙ in re cōi, aut ī pari causa, vel in dubio melior sit cōditio prohibentis, vt in l. sabinus, ff. cōi. diui. & in regula in pari, de reg. iur. & dixit gloria, in d. l. sabinus prope finem, commen. ꝙ super sederi debet, Quousq; superior se interponat, quando socii sunt discordes in casu rei communis, vbi allegat bona iura.

Secundo Moueor quia. vbi sunt duo cōpetitores, eiusdem rei, quis non tenetur alteri traddere, nisi iussu iudicis, ut nōtur in d. l. is à quo fondus de rei vendi.

Tertio moueor qa pōt iuberi, ꝑ eū, ꝙ interesse ꝑtendere pōt, ne creditori, soluaē, vt ꝑ Ang. Imol. & Doctores in l. heres. ff. ad trebel. vbi Alex. prope finē cōmenti, dicit ꝙ iussus superioris excusat à pena, & à mora quod maxime ꝓcedit secundū eum post Pau. de ca. vbi ius partium nō est liqdum.

Quarto moueor, qa. quando qs habet duos dños si vnus vult obsequiū, ab ipso subdito, & Pariter alius, ita ꝙ impossibile sit vtriq; gratificari, potest subditus cui vult parere, vt ꝑ prepo. in c. fina. prope fi. commen. in tit. hic finitur lex, in vsibus feudorū, vnde multo magis, potest subsistere à solucione debiti, de quo D. duo cōtendūt.

Ex ꝑdictis patet, ꝙ nōn potest eis aliquid imputari, dum dixerunt dominabus censum prestari de iure non posse, tamquā in capacibus feudi, tum per predicta,

Tum qr. hoc dicit ius, et dixerunt ad suā defensionē, & ad demōstrandū, ꝙ dubiū est ī solutione, Seu ꝙ debitū quo ad eas nō sit liqdum, iuxta nōta in d. l. heres, tum quia neminē ledit, & nulli facit iniuriā, qui iure cōi vtitur, l. fina. C. de in integ. resti. tū et Qr. est cōueniens, ꝙ sint habilitate ad feudum, & ꝙ faciant hoc cōstare si volunt censum Feudalem exigere, arg. l. fina. C. de rei vendi. & Qr. hoc pendente possessorio stare debet penes eum, pro quo stat, iuris presumptio, c. sunt persone §. penult. & fina, de priuileg. in 6. & §. coges in autentica de manda. princi. collatione 3. cum ibi nōt. per Bar. et Doctores, vult Bar. in l. iure. ff. ad municipa. vbi in fine dicit, ꝙ si dubitetur Quis sit possessor, iudex coram quo agitur sommatim cognoscet, & penes Reum, l. litte C. de libe. cau. item non possunt ipse Domine de iure cōi incapaces, dicere sibi contrauenirí, ratione trāsactionis inite cum Dñis loci, nisi faciant cōstare, ꝙ sint de Dominab. & capaces, & consequēter, ꝙ sint de cōprensis in inuestitura, & conuentione facta cū Dominis alias cōuētio dicit res inter alios acta, l. si vnus

§. Ante

§. Ante oĩa cũ ibi nõti .ff. de pact. & l. 2. et 3. & per totum C. res inter alios acta. Nec prodest asserta conuentio Do. Iohanoni. quia illa non põt feminas facere capaces feudi, cum factũ priuatorũ, ius cõe tolere non possit, l. nemo põt. ff. de leg. prim. et l. priuatorũ C. de Iuris. omni. iudi. cũ concordantib. maxime aliquo ex agnatis insurgente, contra ipsas Do. prout facit Do. Io. Antonius. Et licet cõuentiones de prestando cẽsum sint facte. cũ Do. ꝓ eis et eorum heredibus, et successoribus, tamẽ ex quo sunt facte cũ D. Castri tanquã superiorib. & feudatariis, et nõ tanquã cũ priuatis ꝑsonis, et tanquã cum quolibet, sed ĩ consequentiã feudi, ac ꝓ re feudali, Intelligitur de heredib. & successorib. ĩ feudo, et habilibus ad successionẽ feudi, et sic de filiis et descendentibus masculis, c. p. §. & si clietulus de alie. feu. cũ ibi notatis facit ꝙ dixit Aluaro. post alios in c. fina. si de feu. fue. cõtro. & ĩ c. p. vers. plures. n. de gradib. succes. in feu. ꝙ pactũ de nõ petẽdo, feudũ ab herede, intelligitur sm̃. naturã feudorũ de herede masculo; facit c. primũ. §. Hoc quoq; de succes. feu. ꝙ pactũ ꝙ femina succedat in feudo, Intelligitur deficientibus masculis, Nec potuisset aliter fieri cõuentio, sine licẽtia superioris, vt in c. p. in prin. de succes. feu. Ibi nulla ordinatione &c. cũ ibi nõt. plus est ꝙ ẽt conuentio pro heredib. & successoribus quibuscunq; nõ comprehenderet feminas. scdũ Bal. in c. p. §. donare 2. col. vers. sed dubitari, qualiter olim feu. ali. pote. & Alex. cons. 30. incip. qm̃ omne datum circa 4. col. pri. vol. Postremo non obstat conuentio. in qua dicitur, ꝙ si cõtingat oriri differentiã, vel discordiam inter Do. & eorũ heredes, Homines non teneantur; Nec cõpelli possint se intromittere. Quia vt dictũ fuit opporteret constare, ꝙ iste Do. mulieres sint de heredibus in feudo succedere valentibus, et ad successionẽ habilitatis. Itẽ illud caplum non prohibet quominus possint se intromittere si velint, licet ꝓhibeat, ne astringi possint, vel ex obligatione teneãtur se intromittere, vnde nõ fuit dictũ, ꝙ nõ debeant, seu non possint se intromittere, sed ꝙ non teneantur, nec astringi possint, argumento l. inuitus C. de procu. & aut. matri & auie C. quãdo muli. tute. offi. fong. pos. & ꝙ notat. Bar. de verbo potest in l. p. ff. de iniust. rupt. & in l. Gallus in prin. ff. de lib. & post.

Postremo dum aliqui cõsuluerunt Bonũ esse vt deponant partem dubiam, vel totum, si non sit in eorũ facultate diuidere, forte non erit nisi tutum, & ita laudarem, licet sit materia d. l. Is a quo fondus, que consulit expectari sẽtẽtiam, Laus Deo & Virgini gloriosissime.

Albertus Brunus.

Ominus loci in cuius territorio Illi de loco vicino plantarunt furchas, et hominẽ suspenderunt, pretendentes talem locũ loci esse de eorũ territorio, An possit eripere furchas de tali loco propria autoritate.

Vassalus lite pendente de iurisditione, & territorio, cum alio subdito superioris sui, an teneatur Domino ad seruitia.

Dominus an teneatur vassallo de euictione, pro feudo empto ab alio vassallo, propter consensum quem prestat alienationi.

Et confirmatio de Nouo Feudo, nil noui affert, & intelligitur, saluo iure tertii.

Mota controuersia vassallo super re, de qua fuit inuestitus. vti feudali, per alium pretendentem allodialem, & de suo territorio, Dñs. an teneatur suscipere Iuditium, vel possit interpellari, ad defensionem, vel ad informandum vassallum, de iure feudi, & de defensionibus, Aut ut adsit in Iuditio, uel sit locus nominationi.

Dño interpellato ad defensionẽ rei feudalis, An possit vassallus trãsigere, vel causam cõcordare, sine Dño.

Vassalli an possint instare, ut Dñs eis designet, & ostendat fines territorij, & feudi.

CONS. CXVI.

N PRESENTI Casu Furcharum erectarum, & hominis Ibi suspensi per illos de Poduarino, in Territorio ꝙ Do. Turris Vallis gorrerie,

pretendunt esse suum, & ab eis possessum. Primo est videndum An pendente litte cũ istis de poduarino, Qui dicunt locũ predictum in quo fuit ille homo ad furchas suspensus, esse de territorio, & iurisditione poduarini, isti Domini vassalli Turris uallis gorrerie teneantur Domino Duci ad seruitia, & videtur ꝙ sic, eo quia fruuntur feudo Et ante euictionẽ non agunt de euictione, vt per Bal. in c. prim. in principio vbi etiam aluaro. tangentes vtrũq; fundamentum, de inuesti. de re alie. fa. et fortius si Dominus non teneatur de euictione, de quo insequenti quesito dicetur. Secundo Videndum est, An Dominus teneatur de euictione, in qua materia puto aduertendum, ꝙ isti Domini vassalli non habuerunt causam a Domino nisi per modum consensus, & inuestiture, & eorum vtile dominium principaliter acquisiuerũt ab aliis personis, que prius ipsum feudum tenebant, vnde videtur, ꝙ non habeat locum tex. in c. prim. in principio de inuesti. de re alie. fac. iunctis pulcre tradditis per Panor. cons. 30. inci. princeps quidam ꝑ totũ 2. vol. Et intrepide dicendũ videtur, ꝙ isti venditores, sint illi qui tenẽtur de euictione, Aut stante ignorantia ad interesse, vt voluit Iacob. de Belui. in c. ꝑ. I prin. q. fina. fea. penul. qui feu. dar. pos. & per notata per Bal. Alua. & doctores in c. si vassallus feudum in tit. si de feu. fuer. cõtro. int. Domi. & agna. & in c. primo de controu. inter domi. & empt. feu. et per Bal. in c. prim. in prin. 5. col. vers. quero an Vassallus possit transigere, De prohib. alie. feu. per frede. vbi hoc tenent alii scriben. post. glo. cum sint diuersa & diuersi effectus, emere feudum a Domino, & emere a Vassallo, vt per Doctores in c. prim. vbi Alua. in 2. col. de bene. fratris, et per Iacob. de Belui. in c. prim. §. notandũ in fine commenti, qui feu. dar. pos. Dominus autem licet consenserit alienationi & fecerit inuestiturã istis Dominis emptoribus, Non tamen fuit auctor vendicionis. Nec promisit manutenere res, tamq; feudales. Quinimo inuestitura simpliciter facta intelligitur facta saluo iure tertii, & de iusto feudo, & confirmatio de nouo facta, nil noui affert, sed roborat quod inuenit, vt per Docto. & Bal. in c. prim. in prin. vbi Aluaro. in 3. col. 2. notab. ꝑ qnos fiat inuestitu. Quod si dicatur Dominum consentientẽ alienationi, haberi pro vendente per ea que dixit Bal. in c. si facta in princ. commen. si de feu. fuer. controuers. vers. sed quid si vendidisset &c. vbi dixit, ꝙ tunc emptor succedit in feudo ex persona Domini, & cum Bal. Ibi transeunt Moderni, Respondetur ꝙ ex hoc non est auctor contractus, cum non recipiat precium. rei vendite, sed vendens, Ideo Bal. ibi dicit vendentem nisi sequatur tradditio teneri ad interesse, Non Dominum, Bene fateor ꝙ tenetur defendere esse feudum, vt infra in 4. fondamento dicetur, & dixit Bal. in l. si plures 2. col. C. de condit. infer. ꝙ Dominus qui promisit simpliciter rem traddere, non tenetur pro fructibus non perceptis, secus si promisit vacuam vel plenam possessionem.

Tertio Dubitatur an Dominus agere debeat, An Vassalli, Dico ꝙ vassalli agere possunt & conueniri pro iure vtili feudi, seu pro iure suo c. prim. §. prim. de inue. de re alie. fa. & ibi notatur de denontiatione domino facienda & c. prim. de cõtrouer. inter vassa. & alium de bene. & c. si vassallus de beneficio suo si de feu. fue. contro. sed tunc stat questio. An iuditium Domino non vocato factum ei preiudicet Quod late deciditur in locis preallegatis, & per Docto. & Alua. in c. si vassallus losi. si de feu. fue. contro. & per Alex. in l. sepe. ff. de re iud.

Quarto dubitatur An Dominus interpellari possit ad aliquid, & ad quid interpellatus teneatur, Alua. in. §. fina. de not. feud. sentit ꝙ sic, sed Bar. in l. 2. prim. col. C. vbi rem actio. Dicit ꝙ feudatarius qui in quietatur in suo vtili dominio, debet illud ipse defendere, nec põtest ut se liberet a iuditio Domlnũ nominare sed ad ipsum Vassallum solummodo informandum de suis defensionibus, Bal. autem ibi dicit nominationi esse locũ, vt tam Dominus quam Vassallus adsint in iuditio propter

omnium interesse & ius, Quia tractatur hic de faciendo ista bona esse allodialia, & consequenter de iure & interesse principis, ac eius directi dominii. Ego in hoc passu dico, q̃ potest interpellari, vt iuditio assistat pro suo interesse vt ibi per Bar. & Bal. & late per cano. in c. quoniam frequenter. §. q̃ si super vt lit. no. conte. Et vt tueatur ius feudi, si vult tamquam de feudo recognosci per notata in d. c. prim. de inue. de re. alie. fa. & in d. l. 2. & ĩ d. §. quod si super Dum ibi dicitur, q̃ ius directi dominii debet per ipsum Dominũ defendi.

Quinto Queritur An Domino non deffendente possint vassalli concordare tex. est q̃ sic in d. c. primo de controu. inter domi. & empto. & in d. c. si Vassallus de suo beneficio, si de feu. fuer. cõtrou. q̃n bona fide fieret concordia & transactio vt ibi.

Sexto potest dubitari, An isti domini Vassalli possint instare, vt Do. sibi ostendat & designet fines feudi, seu ipsum feudum Alua. post alios tenet q̃ sic ĩ c. illud quoq; pen. col. de prohib. alie. feu. per Frede. & bene quamuis aliquando vassallus teneatur ostendere que bona recognoscat in feudũ vt ibi habetur & per Bal. in c. prim. in princ. prim. col. de vas. qui cõtra constitu. Lhota. cum cõcordantibus De quibus per D. meum Iaso. in l. 2. in 13. questione in col. 70. prime impressionis C. de iure emphi. quãdo scilicet de hoc est questio inter Dominum & Vassallum.

Septimo Dubitatur, quia facta fuit per aduersantes errectio furcharum suspenso ibi homine in loco, Quem Domini turris presuponũt esse de eorũ feudo territorio & iurisdictione An possint Domini Turris propria autoritate furchas tollere, & inuenio q̃ sic, stante dubio, quis sit possessor, vt est Decisio Bal. in l. pri. C. vt nemi. lic. sine iussu iudi. signa &c. Et tãto magis, quia isti Do. turris p̃suponunt se quasi possessores iurisdictionis et territorii illius loci vbi fuit ille homo suspensus, Et hec dicta sunt sine pompa allegationũ, sola fondamenta attingendo. Laus Deo, & Virgini gloriosissime.

Albertus Brunus.

Caporales, Nec non congregantes Gentes, tenentur de delicto talium gentium.

Domini locorum, & publici offitiales tenentur de delictis in eorũ territoris ipsis scientibus commissis,

Nisi exhibeant malefactores, quando prohibere potuerunt, Aut perquirere, malefactores, quando delictum est notorium, et quãdo dicantur Domini, vel vniuersitas scire delicta committi.

Villa & illi qui sunt magis suspecti de loco Ac inimici presumuntur damna dedisse.

Inimicus presumitur mandasse damnum in ferri, concurrentibus indiciis.

Receptatores, Malefactorum, tenentur pro damnis per eos illatis.

Contra conuersantes, & frequentantes cum malefactoribus presumitur.

In his que sunt difficilis probationis, maxime que fiunt contra expulsos, & per exteros, ab expellentibus receptatos, sufficit probatio per conie- cturas, & verisimilia.

In ciuilibus, Esto q̃ conuenti, sint in criminali causa absoluti.

Coniunguntur probationes facte in causa criminali, cum factis in causa ciuili.

Iuramentum in littem defertur, si quis ex dolo conuincatur non si ex presumptionibus.

Cons. cxvii.

VLTA suadent, q̃ sit in fauorem Magnificorum Dominorũ Phebi & Lazarini, ex marchionibus Ceue, Tunc expulsorum de Marchia, pro incendiis rebusq; ablatis, De populacionibus & damnis eis datis, pronuntiandum contra Querellatos, ac reos conuentos, maxime contra Commarchiones, Et Bonifaciũ Clauellum Sindicum loci Ceue.

Et primo Quia isti conuenti erant caporales istorum malefactorũ, & caporallis tenetur de damno dato, Non tantum a se, sed etiam per gentem suam Cui est caporalis secundum Bar. in l. 2. §. si quis non homi- nem,

nem,.ff.vi bon.rap.& Bal.in l.prim.3.col. vers.sed quero qui ergo dicantur principales C.de seru.fugit.vbi dicit q caporalis tenetur de eo,quod tota familia sua fecit,textus est etiam in l.fina.vbi Docto.et Sali.tam in tribuno Duce,& preside, quã alio C.de his qui latro.occult. Ad quod etiã textus in l.quoniam multa C. ad leg. Iul. de vi, Que vult Caporallem pro solido teneri, & dicit Ibi Bal.in prim.notabili, q totum malum quod contingit imputatur caporalli sequitur Innoc. in c. sicut dignum vbi Felli. in col.fina. de homicid. & innocen.in c.fi. quod met. cau. & dicitur caporallis vel principalis, qui solet mandare & precipere secundum Bal. in d. l. prim. in 3. col.C.de serui fugi.& Bar. in l.in hoc .ff. de ser. corru. & dixit tex. & ibi Docto.in l.Pretor ait la 2.in principio iuncto .§.si quis aduentu .ff.vi bon.rap. q congregans gentem, etiam si non dolose, Nec ad hoc congregauerit tenetur de damno dato, per tales sunt enim prohibite tales gentium adunantie, vt in c.prim. §. cõuenticulas et ibi prepo.de pac.Iur.firm. & per Bar.in l.fina.in 2.q. in fin.ff.de colleg.illi. cum vulgaribus.

Secundo moueor, Quia isti publici Domini & officiales tenentur ciuiliter ex delicto sue familie, pro excessibus factis in territorio, cui pre erant, & in qua prelacionis officio fongebãtur, vt late per Bar. in l. ne quid prima q. in fi.ac 2.cum sequen.ff. de incen. rui.naufr. & late etiam per Panormi. in c. prim. 2. col. in vers. Quo ad primum ibi & ideo si aliquis de resti. spo. & tanto magis ex quo poterant prohibere vt ibi in vers.ad 2.& per Bar.in d. l. Ne quid 2.col.

Tertio facit, Quia in isto Notorio crimine debuissent isti conuenti perquirere malefactores, & ipsos retinere, vt per Bar. in d. l. Ne quid, & facit in l. prima.§.Quod nouissime .ff. de publica. vbi Bar. met q Dominus & publicus officialis ciuiliter conueniri potest pro damno dato,& q tenetur de suo satisfacere, nisi exhibeat malefactorem, Idem & latius tenet Bar.in d. l. ne quid 1.q.cum sequen. & Panor. post Ant.de Butr.in d.c.prim.de restitu.spolia. cum concordantibus de quibus per preceptorem meum Do. Iaso. in l. si quando 13.col.in fi.in primis impressis C. vnde vi vbi dicit presumi etiam cõtra villam pro dato damno, & contra illos, de villa quẽ sunt magis suspecti,& censentur Domini tõuenti Ac villa & officiales habuisse notitiam maleficiorum, Ex eo q fiebant ita palam, q maior pars vniuersitatis hoc sciebat vt declarat Bar.in d.l. ne quid 2.q. in fi.vel secundũ Bar. in d.l.p.§.p.ff.de receptato. quando notorium erat per contratam, & q Do. Castri non debeant in suo territorio pmittere, stare malefactores Notat Bal. in c.prim.§.si Iudex de pa. tenen. facit l.congruit .ff.de offi.presi.

Quarto facit Quia damnum presumitur ab inimico datum, vt per Bar. in l.fina.2.col. ff.de questio.& moder.in l.prim §. preterea 8. col.ff.eo.vbi exigunt simul concurrere Famam, que in hoc casu concurrit, Et subiungunt presumi mandatum inimici, concurrentibus aliquibus aliis inditiis, vt ibi, Ad quod faciunt notata p Bal.& Imol. in l.fina.ff. de here. institu. & aliquid dicit Ang. aret in suo tract. malefi.in clausula fama publica circa 10.col. cum additione ibi posita per august.

Quinto presumitur contra istos conuentos, tamquam receptatores malefactorum, Cum de iure contra receptatores malefactorũ presumatur, vt per Bar.in d.l.p.§.p. .ff.de receptato,& Bal.in d.§.conuenticulas 5.notabili de pa.iur.fir.& Sali.in l. pri. in fi.commen.post Cyn. ibidem C. de his qui latro.occul.& Bar.in l. Qui furem .ff. de furt.& facit l. metrodorum vbi Bar. ff. de penis cum suis concordantibus.

Sexto presumitur etiam contra istos conuentos, ex eo q Iura presumunt contra frequentantes talia damna dare, Iuxta regulam Iuris Qui semel malus semper presumitur malus, & quia etiam presumunt contra conuersantes cum damnum dantibus, vt per Allex.cons.217.inci.visis et opportune consideratis 3.col.2.vol.maxime in vers. comprobantur predicta, & in vers. ex predictis, cum sequenti repetito

cons.

consi. 50. primo volumine.

Vltimo in talibus que sunt difficilis probationis prout hec que facta fuerunt mediantibus personis alienigenis contra Dominos phebum & lazarinum fratres absentes & expulsos de marchia, sufficiunt leuiores probationes etiam per coniecturas & verisimilia, vt per Bar. & docto. in l. pretor ait §. an vero heredi .ff. de eden. cũ concordãtibus de quibus per Alex. cons. 53. inci. viso themate secondo volumine. Qui etiam aliquid dicit de hoc in d. cons. 217. versiculis preallegatis, & licet in causa criminali, ex talibus presumptionibus maxime propter purgationem factam ad torturam, non fuerint condemnati, sed absoluti. Nihilominus in hac causa ciuili tales presumptiones sufficerent ad condemnationem vt per Alex. in d. cons. 50. in tertia col. vers. comprobãtur & sequen. primo volumine repetito in d. cons. 217. in secondo volumine & in cons. 14. inci. ponderatis 2. col. post pet. de Ancha. cons. 217. inci. Nos Bertholomeus circa medium, Ideo dicimus ꝙ presumptiones que sufficerent ad condemnandum in ciuilibus, Non sufficerent in criminalibus, in quibus probationes debent esse luce meridiana clariores, iuxta l. fina. C. de probatio. vt volunt Innocen. & hostien. in c. Quia verisimile de ꝑsumptio. & Panormi. in c. secondo & c. quanto eo. tit. & Roma. in l. prima .§. si quis in Villa .ff. ad sillaia & aliquid Bal. in d. l. fina. col. fina. cũ concor. de quibus per Alex. cons. 15. inci. viso processu inquisitionis formate quarta col. primo. vol. & per felli. in c. Afferte de presumptio. Et coniungende erunt probationes facte in causa criminali, cum factis in causa ciuili, propter reproductionem earum, Et quia ipsi Domini Phebus, & Lazarinus fecerunt partem in causa ciuili, ꝑ ea que vult Panormi. in c. causam que de testi. & Docto. in l. 2. C. de eden.

Et si fiat condemnatio ex dolo istorum conuentorum certum est ꝙ Iurari potest in litem de quantitate damni & incendii ac rerum furto subtractarum & de populatarum iuxta l. si quando C. vnde vi & c. fina. cum vtrobiq; notat. quod met. cau. & notata ꝑ Bar. in l. prima §. prim. ff. si fami. fur. fe. di. Quod si presuponamus Dominos conuentos & Bonifacium sindicum, teneri de sola. culpa & negligẽtia, ex facto alio rum, prout supra dictum fuit, tunc non poterit iurari in litem, vt per Bar. in d. l. Nequid tertia questione .ff. de inced. rui. neufr. iunctis his, que dixit in d. l. prim. §. prim. in fi. commen. ff. si fam. fur. feci. dica. cum concordantibus de quibus per Do. Iaso. in d. l. si quando 13. col. & debet haberi recursus ad circumstantias, de quib. ibi maxime per Bar. in d. l. prima .§. primo in fine commenti, Et hec succiute dicta sunt propter temporis breuitatem, Et Q̃r non licet instruere mineruam, sed aliquas decisiones solum pro forma adducere. Laus Deo & Virgini Gloriosissime.

Albertus Brunus.

Filia Domini Castri que successit in bonis, An sit subdita, & bona an sint de Iurisdictione Dominorum.

CONS. CXVIII.

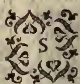
LICET bona ista allodialiã, que erant alterius ex Dominis loci deuenerint in filiam, ex successione Iuris communis, & iuxt. c. inter filiã alias 2. si de. feu. fue. cõtro. inter Dominum & agnã. & c. primũ si de feu. fue. controu. inter mas. & femi. Et non possint Domini sibi ipsis iusdicere de ipsis Bonis vt in l. prim. C. ne quis in cau. propri. & in l. Qui Iurisditioni cum ibi notatis. ff. de iurisditione omni. iudi. vbi plene de materia. Ex hoc non possunt negari. Quin sint de Iurisditione Dominorum & Dominis subdita, cum sint in territorio eorum, & non sint exempta, per notabilem decisionẽ Alberi. de Rosa. in l. si familie C. famil. her. post hostien. in c. Nimis de Iure Iuran. per textum in c. ad hoc de pa. Iur. firman. Et idem vult, ipse Alberi. de Rosa. in

in Dictionario, in verbo Allodium Dicēs vtrobiq; quod licet Allodium dicatur quasi aliunde, Non recognitum sed liberum, proprium & purum, prout etiam notat. in d. §. ad hoc vbi Bal. in prima col. Non tamen excludit Iurisdictionem vel superioritatem alterius videlicet qui in loco habet iurisdictionem, quòd etiam vult Panor. in d. c. nimis, & in c. si diligenti, secondo notabili de prescrip. faciunt notata in l. Bene azenone C. de Quadri. presc. quod imperator sit Dominus mondi, scilicet ratione Iurisdictionis licet dominium & proprietas singularium rerum sit aliarum personarum, Cum aliud sit habere Dominium rerum Aliud iurisdictionem, vt dicit etiam Bal. in c. primo §. final. Quibus mo. feu. amit. & Docto. ac Alua. in d. §. Ad hoc Et consequenter Domini inuestiti de territorio. Cum mero & mixto imperio habent iurisdictionem tam in suis propriis fondis & Allodiis, quam in alienis & feudalibus facit l. Pupillus. §. territorium. ff. de verb. signi. Sic & ecclesia scita in Diocesi. ex hoc est de iurisditione Episcopi, Nisi probetur exempta, c. cum dilectus de relli. do. cum ibi notat. cum concordantibus.

Facit etiam quod dicimus de delinquente in loco exempto, vel ecclesie, Aut clerici, vt fiat de iurisdictione Domini illius prouincie, vel Territorii, in quibus est talis locus exemptus. vel ecclesie. Nisi talis locus habeat Iurisdictionem separatam de per se, vt per Bar. in d. l. si cui, §. fina. in prim. questione. ff. de accusa. Et Doctor. in l. Si quis in hoc genus per illum textum. C. de Epis. & Cleri. & in c. Fina. de immuni. Ecclesi. cum concordantibus de quibus per Ang. areti. in tractatu malefi. in clausula in scalis Santi petronii, & est de mente Hostien. & Panorm. in d. c. nimis, Nisi exemptio esset data loco et persone vt per Bart. in l. fina. post medium commen. ff. de constitu. princip.

Persona autē huius Domine mulieris Non potest dici subdita, Tum quia est nupta extra territorium, quo casu, non est quo ad personam amplius de Illa iurisdittione adeo quod si esset origine de Villa. Pro ut est de Castro, Non posset astringi ad onera personalia. l. prim. vbi Bar. C. de mulierib. & in quo loc. lib. 10. habetur Pulchre per Pau. de Cast. in cons. 195. Inci. posset quis in antiquis. Post notata per Barto. in l. penul. §. idem rescripserunt. ff. ad municip. & in. l. prim. C. de mulier. & in quo loco lib. 10. & per. l. cum quædam puella. ff. de iurisd. omni. iudi. cum similibus. Tum quia est de familia Dominorum Castri. Quæ differt à subditis, & est diuersa species, vt per Bald. & alios in c. prim. vbi bonus tex. quali. Vas. iura. debe. fidelita. & facit, l. qui iurisdictioni. ff. de iurisdic. omnium iudi. & consuluit Cardi. consil. 2. dicens quod sunt de loco, sed non sunt subdite statutis loci, Et licet sit nupta extra familiam nō eo minus desinit esse de familia nec perdit priuilegia originis, ut per Bar. in d. §. idem rescripserunt & Pau. de Cast. d. consi. 195. & Docto. in. l. uoluntas. vbi Dominus Ias. in princip. commen. C. de fideicommis. & D. Ias. in. l. prim. in fine commen. ff. de constitutio. princip. & Alex. cons. 55. incip. ponderatis 3. volumine cum concordantibus. Laus Deo, & Vergini gloriosissimæ.

Albertus Brunus.

Si inter aliquos consortes litigetur super iure deputandi, vel remouendi officialē in suprema curia, per viā appellationis, Dicente parte appellante, quod ei spectat ius insolidum deputandi.

An Iudex à quo, si pars appellans deputat nouum officialem sine alia parte appellata poterit de ista causa cognoscere.

Et an hoc fieri possit lite pendente.

Et per clausulam constituti, transferatur quasi possessio iurisdictionis.

Et an potestas an domini eum insolidum deputantes dicantur alios consortes turbare.

Et quid iuris si ipsi consortes diuersos elligant potestates.

Cons.

CONS. CXIX.

In hac materia vide Bru.cons.93.& 98.prim. volumine, & Soci. cons. 165. 187.& 278. Bru. Filius.

STO q in curia Gratianopolitana pendeat lis super remotione Bernardini potestatis Ferreriarum, per Appellationē partis aduerse Quem antea nos reuocauimus in curia Gubernii Astensis, Dicentibus aliis consortibus nostris, q ius habent in solidum elligendi sine nobis. Cursu temporis inductum & causatum, Nihilominus, ex quo ipsum Bernardinum nunc remouerunt, Et alium potestatem nomine Albertum in potestatem sine nobis insolidum constituerunt, Debet Mag. D. Vicarius Gubernii Astensis prouidere, & inhibitionem penalem Quam ipsi Alberto, & ipsius Alberti locum tenenti fecimus confirmare, & Validam declarare, Que inhibitio est, q ex quo Domini de malabaylis, Antonius de Bertonis, & ego condomini Ferreriarum Deputauimus Bertolam Brunum Agnatum meum pro potestate dicti loci Quo ad partes Nostras, Non debeât ipsi Albertus, & locumtenens eius, se de hominibus & partibus nostris intromittere,

Et moueor quia in Curia Gratianopolitana, Non est questio de totali iurisdictione inter nos consortes Quo casu, Vbi esset de vniuersali iurisdictione questio secundum Bar.in l.si post litem.ff.de exceptio. vers. sed quero, particularis questio Iurisditionis non posset regulariter inter nos intentari, Ne preiuditium fieret Questioni iurisdictionis vniuersali Nisi inspectantibus ad iurisdictionem & quæ sint tempore peritura, vel nisi in casibus infra dicendis, sed questio illa est particularis, quo casu secundum Bar. Ibi possessor in omnibus iuribus Ipsius particularis questionis, potest vti sua quasi possessione, Ita vt secundum Bar. Ibi si sit questio de Dominio Castri inter plures cōsortes, possessor in omnibus iuribus castri potest vti iuribus Castri pendente Iuditio per l. pen.ff.de aqua quotti.& æsti. Ad quod videri etiam possunt dicta innoc.in loco ibi per Bar.seu verius per Ang. allegato,

Secondo moueor, Quia lite pendente super iure, & quasi possessione elligendi officialem, Et electionis facte, Non licet aliam ellectionem facere, in preiuditium litis pendentie, & facta est nulla.c.primo & 2. cum ibi notatis vt lit.pen.in 6. & late tangit Io. Andr.in c. Non solum, col. fi. de Appel.in 6.vbi etiam alii, maxime Philippus Franchus, volentes q si aliquis litigās sit depositus à dignitate vel officio, per sententiam, à qua appellauerit, & pendente litte, seu appellatione, Alter sit eius loco subrogatus, per partem, vel iudicem Aut tertium, vigore ipsius depositionis et sententie dicatur innouari, & attemptari in preiuditium litis, & appellationis ita q subrogatus sit remouendus, Est enim litigiosum ius istud de quo litigatur secundū Glo. in verbo litigantibus in d. c. primo vt lit. pen.Ita q sicut res litigiosa nō potest in tertium alienari, Ita nec de alio licita sit ellectio, secundum mentem d. glo. facit regula l.prime.ff. Nil noua.q appellatione pendente nil. sit inouandum, & c.non solum cum glo.& ibi notat. de appel.in sesto & memini alias consuluisse in hac materia q preualeat ellectio, que à iure concomitatur, De qua materia tradditur per Innoc.& Docto.in c.2.de resti.in integ.

Tertio moueor, Quia cum disputetur in curia gratianopolis de causa petitorium concernente, videlicet remotionem Bernardini,& tractemus hic de possessorio, Ne in possessione turbemur, vnum iuditium nō dicitur alteri preiuditium facere, vt plenē tradditur in l. naturaliter .§. Nichil commune.ff.de acquire.Pos.& infra patebit in vers. sequenti,

Quarto moueor, Quia est expressum in c.cū teneamur de appel. & in c.An sit eo.tit.cū ibi plene tradditis, q appellatione pendente, vel causa appellationis Non liceat turbare,

bare, vel spoliare partem appellatam. sicut nec partem appellantem & secundum glo. in d. c. nō solū in gl. fi. in medio, vtens possessione alio modo, quam prius vteretur, vel illicitum aut dolosum faciens in præiuditium aduersarii dicitur innouare tali innouatione, que est retractanda, cū predecessores a nobis in ipso officio fuerint cōfirmati, Aut positi fuerint de licētia nostra, & se nominatim gesserint pro offitialibus nostris, Dicendo ego talis offitialis, positus vel deputatus, à Dominis ferreriarum videlicet Do. de malabailis Do. Georgio Bertono autore Do. Antonii Bertoni Alberto Bruno, &c. vel hoc modo ego potestas Dominorum Ferreriarum, videlicet talium & talium, vt constat per processus inquisitionum factos per ipsum Bernardinum, Ita quod ista deputatio Alberti noui potestatis, Aliter & alio modo fieret per alios condominos ius deputandi insolidum contra veritatem pretendentes, Et Presupposito, ꝙ de suo vel nr̄o possessorio & modo deputandi, non fiat aliter fides, presumitur officialis fuisse ab omnibus deputatus, cum factum aliquid presumatur ab eo, Qui facere de iure debet, & qui habet titulum, & prout titulus de iure dictat, per notata in l. cum seruus. ff. de verb. oblig. per Bar. & in l. 2. C. de acqui. here. & alias consului in ista materia Item de nostra possessione satis cōstat per instrumenta alienationum per aduersantes in nos factarum, cum clausula constituti, vt per Bar. in l. Quod de meo in principio col. fina. ff. de acqui. pos. vbi dicit ꝙ existens in quasi possessione castri, si constituat se possidere, nomine meo transfert in me quasi possessionem iurisdictionis cū quo ibi transeunt Doctores maxime Alex. dicens eo casu statim transferri possessionem alia patiētia eorum non expectata, Que patientia bene esset necessaria vbi homines se constituerēt quasi posidere nomine alterius, faciunt notata ꝑ Bar. in l. ab emptione col. 2. cum concordantibus ibi traditis ꝑ D. Iaso. in 6. & 7. col. ff. de pact. & idem in herede constituentis, vt per Pau. de ca. in l. Neq; in fin. cōmenti C. de vsufr. cum vt alias consului & dixit Pau. de ca. in l. vie in fin. cōmen. ff. de serui. tit. generali, deputacio offitialis fieri debet per omnes Dominos Ita ꝙ etiam pro nobis sit ius commune quod disponit. vt lite pendente possidere debeat. Qui habet ius commune pro se, c. cum personæ, §. primo & fina. de priuileg. in vi. & alias cōsului in hoc casu.

Non obstat ꝙ obiicitur de litte pendente, in curia grationopolis, Quia cum ageremus in curia gubernii Astensis, de remouendo ipsum Bernardinum, & ab interloquutoria fuisset ex aduerso ad curiam grationopolitanam appellatum, vbi retenta est causa in Negotio principali & fuerunt aduersantes assignati ad probandum quod ius deputandi soleant exercere insolidum per tempora de quibus ibi, nobis contrarium articulantibus & probantibus.

Et lite & appellatione pendente fuerit ipse Bernardinus remotus. lis est finita per eius remotionem, & alberti nouam deputationem. §. fina. insti. de perpe. & tempo. actio. Nisi quo ad expensas, ut ibi per Iohannem Fabri.

Et dato quod duraret lis. Ibi inter nos; & alios consortes aduersarios; Ista noua deputatio per aduersantes facta, de alio videtur facere nouam causam ex interuentu noue persone, secundum Ang. in. l. ubi pactum secunda colum. C. de transactio. cū quo transit Alex. in. l. naturaliter. §. nichil commune in 31. colum. ff. de acq. possess. Et quia est causa possessionē concernens, quousque causa grationopolis super iure deputandi fuerit terminata. Dicta litis pendentia non obstat quominus hæc causa sit hic tractanda secundum Alex. Ibi in 30. colū. & dictum fuit supra, maximè qr. citius ista esse finitura speratur secundum eum. Ideo dominus præpo. in c. cum teneamur tertia colum. in fin. de appellationib. dixit, ꝙ etiam inter easdem personas potest fieri ex diuersa causa super eadem materia noua instantia appellatione non obstante & inchoari, & tāto magis ex interuentu noue persone ad quam nō trahitur inhibitio curie grationopolis seu indicis

cis ad quem, vt per D. Philip. Francum & D. prepos. in dict. cap. cum teneamur volentes quod contra eum; possit adiri Iudex à quo, quod fortificatur Quia si inhibitiones & precepta que fecimus Bernardino non ligant istum Albertum necessario est noua causa, Cum & tandem, Vbi appellatus turbatur in possessione, vel spoliatur potest adiri Iudex a quo vt prouideat per textum & notata in d. cap. cum teneamur & in cap. an sit de appel. & secundum glo. in cap. secondo in glo. 4. de matr. contract. contra inter. eccle. Iudex à quo potest inhibere parti appellanti ne faciat id propter quod appellauit, vel quod sequitur ex eo, puta ne cum alia contrahat matrimonium litte & appellatione pendente super matrimonio à quo appellauit, Sequitur Ibi Panormi. Post alios dicens ex hoc quod appellatio non tuetur appellantem. vt facere possit id propter quod appellauit, Nec obstat quod iste nouus potestas, Qui non reperitur nominatus in Curia grationopolis non sit attendendus, sed factum deputantium, Quia licet hoc non tollat quominus Iudex à quo possit vt supra adiri tamen certum est quod imo ipse Albertus est qui nos turbat procedendo etiam pro parte nostra, vt dixit Bar. in l. prima §. huius autem in fin. commen. ff. vti possidе. Quamuis etiam per Dominorum electionem, & diffamationem dicamur turbari Vt ibi per Bar. in prima & seconda questione post Innoc. in cap. secondo de in inte. re. vbi alii, licet non dicamur possessione spoliari, ex eo quod alium constituimus etiam nos potestatem, Vt per Bar. in dict. §. huius autem secunda questione alias penul. circa finem, Quo fit, vt sit necesse quod superior, in hac discordia Duorum potestatum electorum inter nos partes suas intromitat vt per Ang. Allex. & Barba. in l. seconda. §. Ex his. ff. de verb. oblig. & Panor. in cap. fi. seconda col. vltimo notabili de re Iudi. Cum quo Felli. & alii transeunt, & memini in isto casu alias consuluisse & patet in consiliis meis impressis &c. Laus Deo & Virgini Gloriosissime.

Albertus Brunus.

Quando ex Priuilegio debet esse in loco subdito, immediate Principi, potestas habens merum & mixtum imperium, & omnimodam Iurisdictionem, An confiscationes spectent Principi, vel communi Illius loci, ac iura Fiscalia, an vero Vassallo.

Et Quid si adsit Ibi Vassallus,

Et an si princeps committat causam spectantem Potestati loci hoc possit non Violatis priuilegiis loci, Cuius in territorio est annexa iurisdictio, & non violatis statutis loci disponentibus quod eius potestas de causis cognoscat per principem confirmatis.

Et quod confirmatio statutorum loci habeat vim priuilegii.

Et Quid in preside, an se intromitere possit de primis causis locorum habentium iurisdictionem, & proprium potestatem.

Et an Ciuitas vel locus se submitens principi, vel recognoscens ex iurisdictione, transferat in principem iura Fiscalia, ac Palatium potestatis, & molendina communitatis.

Et an iurisdictio annexa territorio, possit separari, permui, & mutari, per principem.

Et an Castrum ciuitatis, possit in feudum dari, vel infeudatum disfendari per Principem.

CONS. CXX.

DVM Queritur an Bonorum confiscatio, spectet Principi, An vero Communitati loci, stantibus Capitulis & Priuilegiis, ꝙ Princeps in loco debeat ponere Potestatem, Qui habeat merum & mixtum imperium ac omnimodam iurisdictionē. Premito ꝙ de iure Ista loca non habent Iurisdictionē pariter nec castra, licet de consuetudine quandoq; habere reperiantur, & subsunt ciuitati in cuius sunt territorio, seu verius Iudici Ciuitatis. Vt per Bar. in l. p. §. Cum vrbem. ff. de offi. pref. vrb. & in l. prima

 ff. de

quarta col. de iudic. Vel premitto quod ex istis priuilegiis confertur iurisdictio. Que coheret Passiue territorio huius loci, ex quo potestas Ibi habet potestatem terrendi l. pupillus §. Territorium .ff. de verbo. signi. & l. final. C. vbi & apud quem, vbi Bar. Bal. & scriben. Que iurisdictio, Non competit communitati Quia ipsa nō habet potestatem iusdicendi, & potestatem deputandi d. §. Territorium & l. prima §. Cum vrbem cum ibi notat. ff. de offi. prefe. vrb. & not. Innoc. in cap. cum accessissent de constitu. & Iaco. de Belui. in aut. de defen. Ciui. in §. primo in 3. questione.

Et sic iurisdictio actiue est penes Principem, & passiue penes hanc vniuersitatem, & in territorio huius vniuersitatis, & loci, Quamuis ex priuilegio, iuxta notata per Bar. in l. prima col. fin. ff. de Iur. omni. Iudi. vbi alii, & per moder. max. D. Iaso. in col. fina. & pulchre per Allex. in consi. 35. inci. viso processu cause vertentis inter communitatem Serzane prima col. quarto volumine & per Bar. in l. prima in fi. commen. ff. de dam. infe. & in d. §. cum vrbem vers. Item allegatur in argumentum in fi. vers. vbi etiam dicit quod quando in loco est ordinarius. Ibi dicitur iurisdictio adherere territorio, Nam vt dicit Bar. in d. l. prima in fi. commen. ff. de Iur. omni. Iudi. Iurisdictio nō dicitur esse penes Castrum, vel ciuitatem. Nisi ipsi sint qui deputent potestatem in ipso loco, & Tunc est Questio An ipse populus, An vero officialis sit ille. Qui habeat iurisdictionē vt ibi per Allex. & Dominum meum Ias. in fin. commen. Vbi autem populus, non deputat officialem, esto, quod eligat, indubitanter populus non dicitur habere iurisdictionem, sed superior confirmans, vt per Bar. in auten. de defen. Ciui. §. iusiurandum, prope fi. commen. col. tertia & latius, p Allex. vbi supra. prope fi. cōmen. Qui subdit: ꝙ oīs iurisdictio est imperatoris, Quia ipse est ꝙ Iurisdictiones tribuit magistratus creando, vel confirmādo, vel prestando autoritatem creandi, vel confirmandi, per iura per eum allegata, & sic non obstāt que dixit D. prepo. in c. prim. §. ad hec, prima col. de pac. iura. firman. post archi. in c. si Episcopus de offi. ordi. in 6. ꝙ si consuetudo prouidet in loco de aliquo iudice, vel ibi solet esse spiritualis Iudex, quod apud illum censetur esse iurisdictio, & non apud superiorem, Quia intelligitur. nisi superior deputet potestatem Quo casu intelligitur esse passiue in territorio, Item intelligitur quoad effectum, Ne generales Iudices & commissarii se possint, de causis in ipso loco vertentibus impedire prout loquuntur Docto. in d. c. si Episcopus intelligendo dictum Doctoris secundum iura allegata per eum, iuxta notata per Bar. in l. non solum .§. si liberationis verba .ff. de lib. leg. & Pau. de ca. in l. Nemo de iuris. omni. iudi. & infra dicetur. Cum regulariter princeps concurrat in iurisdictione cum magistratibus inferioribus, vt late per Felli. in c. pastoralis de offi. ordi. Dicens quod iurisdictio. censetur concessa accumulatiue non priuatiue quo ad ipsum principem vt etiam infra dicetur.

Ex quibus infertur quod cum iurisdictio actiue sit penes principem. Qui deputat potestatem, Emolumenta iurisdictionis ac confiscationes spectēt ipsi principi per notata per Bar. in l. Item veniunt .§. ait senatus .ff. de peti. here. & Dominum meum Iaso. post alios in l. Imperium sexta col. ff. de Iuris. omni. Iudi. & per Bar. in l. prima prope fin. commen. cum additione Ibi posita C. de bon. Vac. lib. 10. in vers. Quero vtrum, pro delictis, & quod talia loca non habeant Iura fisci, Nec fisci priuilegia, Vult Bar. in Rubrica C. de Iure fis. libro decimo. Et pulchre Bal. in Rubrica C. de priuil. fisci. Et dixit ad propositum Bal. in l. secunda in fin. commen. C. Commu. de vsuca. quod etiam ciuitates non habent ius confiscandi, Nisi habeant regalia, Quod ēt vult Bar. in Repetitione l. prime col. fina. C. de Sōm. trini. Dicēs ꝙ ciuitates Italie non habent fiscum, Nec iura fiscalia, Nec possunt bona publicare propter delicta, per d. l. primam. Nisi secūdū Bar. Ibi hoc habeāt, ex ꝓuilegio vel

prescriptione

prescriptione, seu antiqua consuetudine prout et dicunt Docto. in d. l. imperiũ vbi Dominus meus Ias. in 9. col. in vers. sed videndum est quod de prescriptione & consuetudine etiam sequitur Allex. cons. sexto inci. viso in fi. primo vol.

Et secundum Bar. in l. seconda in fi. cõmen. ff. de iure fi. Ad hoc vt bona possint ex delicto deferri loco vel ciuitati, Debet ei concessum fuisse merum, Vel mixtum Imperium cum regalibus. Vult idem Bar. in l. prima C. de execu. mu. libro decimo in fine commen. Dicens quod pene & mulcte non debentur rectoribus, vel Presidi, sed ei qui in loco habet ius fiscale. Et quia sunt de regalibus, Talia non veniunt nisi expresse concedãtur per cap. primum in titulo que sint rega. de quo etiam per Antonium de Butrio in cap. per venerabilem qui fil. sint legi. Et Bal. cons. 110. incipit Antiqua versiculo sed hic est aduertendum primo volumine penultima impressione, vbi dicit quod imperator ex Pace Constantie. Non censetur ciuitatibus Italie Regalia concessisse, licet concesserit merum & mixtum Imperium, vnde in presenti casu dico ꝙ si appareat de consuetudine, vel de legitima prescriptione huius cõmunitatis, H. Consequendi confiscationes aut alia emolumenta iurisdictionis sit standum consuetudini ac prescriptioni cum talia possint consuetudine acquiri & prescriptione per predicta & notata per Bal. in cap. primo in principio vbi alii hic finitur lex, & per Bal. in d. l. 2. C. commu. de vsuca. & late per D. meum Iaso. in d. l. imperiũ in 11. & 12. col. & per Felli. in c. cum non liceat vltima carta de prescriptio. & in c. Quo ad de offi. lega. Alias autem non video quomodo possint Huic vniuersitati, & populo .H. spectare confiscationes, Et publicationes bonorum ex delicto. Vel contumatia etiam ex dispositione statutorum prouenientes, cum non determinent statuta quod applicentur loco & vniuersitati predicte, Nec adsint de hoc priuilegia, et sic remanemus quo ad hoc in dispositione iuris cõmunis l. si cum dotem in prin. cum ibi not. ff. solu. ma. & l. si extraneus ff. de condit. ob cau. & c. cum dilectus vbi textus & Docto. de consuetu. glo. & Doctores. in l. secunda C. de noxa. facit quod voluit Panorm. in cons. 93. inci. in questione, seconda col. secondo volumine ꝙ Ciuitas que habebat Dominium & regalia, recognoscendo simpliciter aliquem in superiorem transfert in illum iura fiscalia ac palacium potestatum emptũ per eam nomine Camere & idem Dicit Bal. in cap. primo tertia col. de capi. qui curi. vendi. in molendinis que talis ciuitas habebat vt publica & non iure priuato, vt transferat in Dominum, cui se submitit simpliciter, & consuluit Corneus cons. 321. inci. in hac quarta col. & sequenti quarto dubio quarto volu. quod vendito Castro cum pertinentiis, veniunt nemora pascua mollendina, & omnia alia que vendens tamquam Dominus sub illa vniuersitate tenebat, & ibidem possidebat.

Et non obstat quod talis potestas habens merum, & mixtum imperium possit ad confiscationem, & publicationem bonorum deuenire, vt per Glo. & Docto. in l. prima. C. ne sine iuss. prin. & per Lucam de penna. in l. prima in octaua col. in principio C. de priuil. schol. libro duodecimo & ad Bannum, vt per Bal. & Docto. in capitulo primo in principio in tit. hic finitur lex vbi Dominus prepo. in tertia col. Quia de hoc non est questio, Sed an principi, vel vniuersitati, dicti loci, publicatio bonorum aplicetur que non aplicatur vniuersitati prout supra Bene fateor, quod si esset Vassallus inuestitus cum mero & mixto imperio ac omnimoda Iurisdictione quod vtilitas mulctarum, & penarum, & bonorum publicationis ei spectaret, per ea que dixit Bal. in Rubrica .ff. de rer. diui. vers. 43, & alias consului in cons. inserto inter mea consilia feudalia, cons. 31. inci. in causa Dominorum maxime circa finem consilii in primo vol. & est de mente Bar. in l. prim. C. de execu. mune. lib. decimo & aliquid dixit Dominus meus, Iacobinus a Santo

Georgio, me sub eo audiente & scribente in sua inuestitura feudali, in clausula cum mero & mixto imperio 1. col. post medium & Bal. cons. 205. inci. Distinguendum cum sequen. 4. vol. pe. stampa, & Do. Ias. preceptor meus in l. Imperium .ff. de iuris. omni. iudi.

Et quia Istud est extra nostrum propositum, latius non attingo, vnum tamen circa predicta non putaui ommittendum, ꝙ quatenus statuta loci à Principe confirmata determinent penas, vel aliud communitati applicari illud est obseruandum secundum Bal. in d. cons. 110. vbi dicitur confirmationem statutorum habere vim priuilegii.

Sed Quia dubitari contingit etiam. An dicatur offendi priuilegia loci, ex quo facta fuit per principem cōmissio alteri, quam potestati, Dico ꝙ si facta fuisset delegatio vni de loco esset minus Dubiū per l. tam collatores vbi Bar. in fin. commen. C. de reb. milli. lib. 12. Dicens quod quando fit specialis commissio subdito alicuius habenti Iurisdictionem vniuersalem, Nō dicitur ledi Iurisdictio talis iudicis minus q; territorii, Cum in territorio exerceatur, per predicta, Verum quia facta fuit delegatio extraneo & vlterius priuilegia & statuta dicunt, ꝙ Iurisdictio in territorio illo vel loco debeat per potestatem ipsum exerceri, ex hoc videtur quibuscunque aliis à superiore seu à principe de putandis denegata, per eaque habent in l. cum prętor in principio .ff. de Iudi. & facit l. maritus cum concordantibus C. de procura. Facit quod dixit Bal. in l. fina. penultima col. versiculo Quero quidam .C. si a non compe. iudi. vbi dicit quod pręses generalis, non potest punire hominem de Castro prouincie, Quando castrum habet suum potestatem, Sed debet remittere malefactorem ad ipsum potestatem Castri, vult Pau. de ca. in l. Nemo C. de iuris. omni. Iud. facit qđ dixit Bar. in l. iuditium soluitur. ff. de iudi. & Allex. in l. contra pupillum .§. primo .ff. de re Iudi.

Et ex hoc etiam apparet responsum ad id qđ dicit Bar. in l. studentibus C. de offi. prese. vrb. cum concordantibus de quibus per Allex. in l. testamenta pen. col. in fi. C. de testa. & per Felli. in cap. pastoralis. secunda col. & in c. irrefragabili de offi. ordi. Dum dicunt, quod datio specialis officialis in loco. Non dicitur derrogare iurisdictioni, habentis ibi generalem iurisdictionem Quia verba cantāt quod Iurisdictio sit exercenda per ipsum potestatem in territorio, seu loco deputatum, & tanto fortius ex quo potestas preuenit. in iurisdictione l. ex eo tempore vbi Bar. C. de appella. & quod habetur, in l. si quis postea quam .ff. de iudit. Et si dicatur quod princeps potest inmutare, perimere & separare Iurisdictionem annexam territorio, vt per Bald. in l. Data opera decima col. C. qui accu. non pos. & quod potest ordinarium vetare, vt. in §. & Iudicare in auttētica de deffēsorib. Ciui. et habetur in c. vt vestrū de appelationibus & in dict. l. iuditium soluitur, & in cap. studuisti de offi. leg. cum concordantibus tradditis per Allexan. in l. contra pupillum §. primo in fi. commen. ff. de re iudi. & vult Bal. in l. prim. in questione final. & penul. C. quom. & quando Iudex, & aliqua dixi etiā in consiliis meis feudalibus prim. voluminis impressi cons. 92. Respondeo ꝙ in isto casu hoc non potest nisi cum preiuditio & offensione priuillegiorum, & statutorum loci, & contraria procederet, vbi princeps simpliciter, & remota concessione priuilegii, ac remotis statutis loci ab ipso principe ad preces communitatis confirmatis, que de potestate, & eius offitio loquuntur, prouidisset ipsi territorio de iusdicente, nec essent in statutis vel priuilegiis verba repugnantia dellegationi, vel commissioni per Principem alteri faciende, Cum bene verum sit, quod princeps concurrat in iurisdictione, cum quocunq; suo preside & potestate, nisi priuillegia, vel statuta sonent in contrarium, per Decisiones & Iura preallegata, & vult Bal. in cap. primo in principio prope fin. cōmen. de natu. feu. vbi dicit quod licet omnis iurisdictio

Iurisdictio sit in principe, Ita vt possit concedere alicui castrum alicuius ciuitatis. Tamen hoc non procedit vbi princeps Iurisdictionem alteri, seu ipsi ciuitati concessisset in perpetuum, & notatur in cap. Pastorallis preallegato, & per Iohannem de ana. cons. 81. iunctis his que habentur in consiliis meis feudalibus impressis in primo volumine cons. 47. & in cons. primo quinta col. vers. Et quia prope finem versiculi Quæ cons. cum sint impressa non transcribo ibi dicta, licet secus sit in castro in Feudum concesso cum Iurisdictione &c. à quo nõ põt tolli Iurisdictio, nec sine causa in feudum alteri concedi, aut fieri non feudale, vt per Bal. in l. Qui se patris pen. col. C. vnde libe. & Pau. de ca. cons. 156. inci. viso & examinato in fi. in antiquis, & Felli. in c. Que in ecclesiarum 20. col. vers. Demum in hoc secundo de constitutio. quicquid in contrarium dicat Lucas de penna in l. possessores 2. col. C. de fon. Pa. & in l. prediorũ 20. col. cum sequen. C. de loca. predio. ciui. lib. 11. Laus Deo, & Virgini gloriosissime.

Albertus Brunus.

AN Possit quis de homagio, vel feudo testari inter suos vel extraneos.

Et an de feudo nouo, Vel de homagio Nouo, cum Domini consensu.

Et an talis consensus, sit necessarius in vita testantis, & ante ius quesitum, & in testando inter suos.

Et an in feudo Nouo possit vassallus, Nepotem Filio, vel vnum filium alteri preferre vel in eo onus apponere.

An liceat successoribus, sicut acquirenti, de feudo testari.

Quid si filius in sui preiuditium consentiat testamento.

In feudo concesso pro se & heredibus, potest acquirens vnum filium alteri preferre Secus si pro se & filiis, Non apposito verbo heredibus, Nisi Domini consensus interueniat, Vel tantundem filio leso relinquatur.

Potest acquirens feudum vel homagium à principio pro altero tantum filiorum stipulari.

Mortuo Vassallo, successor ex persona Domini, an Vassalli acquirat feudum vers. quarto in fi. & sequen.

Heres in certis rebus an succedat equaliter, in feudo vel homagio, cum herede vniuersali.

Ille vel Agnatus per quem non stat quominus sit heres, an succedat in feudo.

Quid si sit apposita clausula ad habendum tenendum & possidendum & quicquid sibi perpetuo placuerit faciendum.

Habens bona in feudum, vel homagium, pro se & quibus dederit, vel pro se, & quibus cedere voluerit, an possit de ipsis testari, vel ipsa sine Domini licentia alienare.

An censeatur Quis de feudo, vel homagio fuisse testatus cum aliis bonis.

Testator prohibens filios Quibus certas partes assignauit, Ne plus petant, An censeatur prohibuisse etiam de bonis feudalibus vel datis in homagium.

In generali alienatione, vel obligatione, non veniunt bona feudalia.

Hereditatis appellatione an veniant feuda,

Et an Bonorum appellatione, ita q̃ testator loquens de bonis, videatur de feudalibus sentire.

Concessio feudi, vel homagii, pro se & filiis vel pro se & heredibus, An intelligatur pro descendentibus in infinitum.

Et an renuntians hereditati, aut Bonis, censeatur feudo renuntiasse.

Si pater diuisit feudum, vel homagium inter filios; an possit aliter in testamento disponere, & diuisionem illam reuocare.

Inuestitura Noua non est necessaria, Nec nouum iuramentum, vbi quis fuit inuestitus, & iurauit pro se & heredibus.

Et quid è contra si fuit iuratum Domino, pro se & successoribus.

Feuda & homagia, an dicantur bona quasi castrensia, & an pater in eis habeat vsumfructum.

CONS. CXXI.

Mnipotentis Dei, & Gloriosissime Virginis Marie matris Verbi incarnati inuocato presidio, Viso processu agitato inter Dominicum de Gauaciis ex vna parte, & Matheum eius fratrem ex alia, Pretextu bonorum in homagiũ per alterum ex Dñis Cortasoni concessorũ Gullielmo eorum patri pro se & suis heredibus, Dicente Matheo non valere testamentum patris quo ad ipsa bona in homagium concessa, Dum Gullielmus Pater instituit Dominicum & Matheum heredes, in certis bonis & filios Dominici heredes vniuersales.

Contra matheum facit, Quia vt alias consului in cons. 43. inserto in primo vol. consiliorum meorum feudalium, potest pater de talibus homagiis inter suos testari, & disponere, in vltima voluntate, vel inter viuos, & ibi apparet de natura talium homagiorum post specu. in tit. de feudis. §. Nunc aliqua vers. Decimonono circa finem, vbi paulo ante dicit circa hoc, & alia attendi consuetudinem loci ac regionis & dicta in illo cons. non repeto, ex quo sunt impressa & multi illa habent. Licet de mero feudo, etiam inter filios, Quis testari non possit secundum Andr. de Iser. in c. p. in principio de suc. feu. cum concordantibus aggregatis per Barba. inter cõs. Allex. cons. 55. col. fi. in princ. quarto vol.

Secondo contra ipsum matheum facit, Quia potest pater cum Domini consensu de feudo nouo & per eum acquisito, vnum de filiis in tali feudo alteri preferre, cũ Domini consensu, ac inter viuos, cum antedicto consensu etiam in extraneum, alienare secundum And. de Iser. in c. prim. de alie. feu. pat. vbi etiam Aluaro. in col. pe. & fina. & Alex. in cons. 12. inci. perspectis his in quinto vol. & in cons. 18. inci. super primo dubio 2. col. vers. & potuit cum sequenti iuncto etiã vers. ibi preceden. eo. uol. Quod etiam sequitur Dominus meus Ias. in l. 2. col. fi. C. de Iur. emphi. & Barba. in d. cons. 55. col. fi. Quod limitat Bal. in l. 2. col. fi. C. de lib. & eo. lib. & Barba. in d. cons. 55. col. fi. post Pau. de ca. in cons. ibi allegato, & Aluaro. in d. c. primo de alie. feu. pat. Nisi filiorum cõtẽplatione fuisset concessum prout latius infra dicetur & maxime valuisset testamẽtum de tali homagio sicut & de feudo attento Do. consensu per predicta, iunctis his que dixi in cons. 105. in primo volumine consiliorum meorum feudalium impresso, vbi tetigi an pater possit in feudo nouo apponere onus, vel grauamen, vel de illo testari.

Sed ad hoc posset responderi, ꝙ iste consensus domini superuenit post ius quesitum Matheo, hoc est mortuo iam Gullielmo patre & testatore, Quo casu non videtur posse ipsi Matheo preiudicare vt per alua. in c. primo in principio ante pen. col. vers. Quero an consensus de prohib. alie. feu. per fre. vbi etiã alii, & est de mente Allex. cons. 106. inci. viso Themate vers. pen. & fi. 4. vol. iunctis his que dixit Bal. in l. Item videndum. §. Nunc videamus. ff. de peti. here. Dum dixit ꝙ in feudis ius Patris extinguitur eo mortuo, Ad quod facit, quod etiam dicetur infra in 5. fondamento. licet Bal. in c. primo. §. donare in principio commen. Quali oli. feu. pote. ali. dicat consensum Domini post testamentum, & mortem testantis validare ipsam dispositionẽ testatoris circa feudum, sed intelligo dictũ Bal. quantum sit ad preiuditium Domini per predicta.

Quod si replicetur Domini consensum. non esse necessarium in alienatione feudi, que fit inter suos, & inter illos q sunt de comprehensis in concessione iuxta notata per Bal. in c. p. in princ. 4. col. vers. Quero an inter agnatos, vbi et̃ D. prepo. de prohib. ali. feu. per fre. & Bal. in cons. 415. inci. proponitur 4. volumine penultima stampa et Prepo. in c. prim. §. sed & res, per quos fiat inuesti. Respondetur ꝙ in alterando ordine, concessionis est necessarius Domini consensus, ex quo cum eius consensu talis ordo fuit datus, per notata per Bar. & Docto. in l. Qui Rome. §. Flauius. ff. de verb.

verb.oblig.per l. tertiā vbi Bar. ff. de seru. expor. & infra dicetur, & Bal. ac Docto. loquētes de alienatione, que fit inter suos de feudo sine Domini consensu, Dicunt illam non tenere in aliorum preiuditium, nisi in vita alienantis, vt ibi per eos & tex. in d.c.primo de ali. feu.pa. exigit Domini consensum, Quamuis in homagiis, vbi nō est expssus ordo ista cessent in quibus licet testari inter suos, vt dictum fuit, & licet acquirenti sit permissum cum Domini consensu, de nouo feudo testari, Non tamen licebit aliis successoribus acquirentis, vt declarat Allex.in d.cons.106.circa fi. 4.volumine & Barba.d.cons.55. col. fi. post Bal.in d.c. prim.quarta col.vers.Quero vtrum pater de prohi.ali.feu.per fre. & Allex.cons.89.inci.vtrum pe.col.4.vol.& 8.inci.visis 4.col.circa principium 3. vol. post Bar.in l.Qui rome.§. Flauius in fi. commen.ff.de verb.oblig.p l. 3.ff.de seru. ex por.

Tertio contra Matheum faceret. si consensisset testamento, Quia quando feudatarius non potest testari de feudo, Nichilominus succedens in feudo, si consentiat testamento, sibi preiudicat, vt per Allex. d. cons.12.vers. accedit ad confirmationē 5.vol. & Bal. in c.primo.§. Donare quali. oli.feu.po.ali.& Dominum Iacob. à santo Georgio in sua inuestitura feudali in clausula & cū pacto ꝙ possint testari 2. questione in fi.cum sequen.& Bal.in c. primo in principio 5.col. vers. Quero vtrum pater possit assignare, de prohi.feu.alie. per fre. Sed ex quo presuponitur, iste Matheus dissensisse, Non est circa hoc aliter insistendum, & potest dici etiam consentire Qui agnoscit relictum, vt per Allex.d.cons.89. inci.Vtrum col.fi.4. vol.& in cons. 8. inci. visis 4.col.3.vol.vbi dicit vtrobiq; ꝙ talis consensus non nocet in legitima.

Quarto multum contra ipsum Matheum facit, Quia istud homagium Gullielmo Patri concessum, fuit, ipsi Gullielmo concessum pro se & heredibus quo casu, dicitur hereditarium, & potest acquirens vni filiorum suorum vel descendentium qui sit heres prelegare, & alios priuare, & est ratio, Quia tale feudum non admititur, Nisi quis sit heres, & ex consequentia heres, tenetur stare facto defoncti, vt per Bal. in d.c.primo in principio 5.col. de prohi. ali.feu per fre. vbi allegat Andr. de Isser. ē ita tenere, & late per Allex in l. apud Iulianum, Quam legit cum l. cum seruus .§. si quis alicui .ff.de leg.primo vbi etiam Franciscus de are. & Dominus meus Ias. & plenius per ipsum D. Ias. in l. 2. penul. col. iunctis hisque dixit in tribus cartis Precedentibus .C.de Iur.emphi. & in l. si non sortem.§. Libertus in penul.col. & fi. .ff.de condi.indebi.& Allex.cōs.124.inci. consideratis secunda col.in fin.vers. fortius & sequen. quinto vol. & cons. 12.circa fi.eo.vol.& late ac pulchre per Dominum prepo. in d. c. prim. in principio 7.col.de probi. ali. feu. per fre. ex cuius Domini prepo.dictis eliciuntur multe limitationes que non faciunt ad propositū licet quando cōcessio fuisset facta pro se & filiis, non apposita mentione heredum communis oppinio fit, ꝙ pater nō potuisset tunc vnū ex descendentibus alteri preferre, vel vni plusquam alteri, relinquere, nisi accedente Domini consensu, vel nisi data compensa equiualēte, filio leso, vt ꝑ Bal.in d. c. primo in principio 5.col. post Andr. de Iser, & per Allex. Et Docto.in d. §. si quis alicui, & Allex. dict. cons. 124. & cons.8. in princ.3.vol.& D. Prepo.in d.c.prim. 7. col.& D. Ias. in d.§.libertus pe.col.& fi.et in l. 2. C.de Iur. emphi. col.pe. cum multis precedentibus, & Allex. late in d.cons. 106.4. vol. vbi prope finem consilii dicit non valere Domini consensum post mortem vassalli, seu post ius quesitum præstitum, & per Maria.in cons. 25. in 4. & 5. col. propter notata in d.l. Qui Rome.§. Flauius per Bar.& scribentes post eum .ff. de verb.obliga. & hoc 2. casu procedunt ea que dixit in proposito Dominus Iacobinus de santo Georgio in sua Inuestitura feudali, in clausula & cum pacto ꝙ possint testari prim.col. Nec primo casu quan do feudum est hereditarium, & acquirens vult vnum filium, vel Nepotem alteri preferre exigitur Domini consensus,

Quia

Quia hoc facit natura concessionis, Ita q Domini consensus adsit in ipsa concessione secundum docto. preallegatos maxime D. prepo in d.c. primo & maria. in d. conf. 25. & est de mente Bar. in l. vt iurisiurandi. §. si liberi prim. questione. ff. de oper. lib. Cum vt dicat Docto. maxime Alua. in c. prim. 6. col. vers. Quero ab extra de eo qui sibi & here. suis, & in cap. primo in principio an agna. vel fil. de. feudum hereditarium acquiratur ex pacto facto cum Domino & proueniat mediante hereditate primi inuestiti, & acquirentis.

Quinto contra ipsum Matheum facit Quia potuit à principio Gullielmus, stipulari homagium pro altero ex filiis tantum c. primo de fil. nat. ex matri. contracto ad morganicam habetur per Bal. in l. prima in 38. quest. ff. de re Iudi. ergo pariter potuit alteri filiorum solum relinquere, sed respondetur prout respondet Barba. dict. cons. 55. in pe. col. in fi. & Dominus meus Ias. in l. 2. in vltimis verbis. C. de iur. emphi. q istud procedit à prin. ante Ius aliquod quesitum filiis, cum mortuo patre, vassallus dicatur capere feudum à Domino vt ibi per Barba. post Bal. in l. mortis causa capitur. ff. de dona. cau. mor. cū ius feudatarii eius morte finiatur, vt per Bal. in l. item videndum. §. Nunc videamus. ff. de peti. here. cū concordantibus & in d.c. primo in princ. 4. col. de prohi. alie. feu. per frede. est textus in c. prim. §. donare quali. olim feu. po. alie. & latius habetur in Decisionibus in precedenti vers. allegatis, & etiam in secondo fondamento.

Sexto facit contra ipsum Matheum, quia fuit heres institutus, in certis rebus, & in feudo hereditario, & in his quae non transeunt de sui natura ad extraneos heredes, Non succedit heres in certis rebus, sed solum heres vniuersalis, vel pro quota prout tenet Allex. in l. quædam. §. nichil 2. & 3. col. ff. de eden. post multos alios per eum relatos, sed quia iste passus est disputabilis, & plures tenēt contrariam opinionem vt per Dominum meum Iaso. in d. l. 2. in 77. col. vers. 4. querit hic fali. C. de Iure emphi. & Allex. in l. Gallus. §. etiam. ff. de lib. & posthu. & in cons. 8. inci. visis prim. & 2. col. in 3. vol. & 124. 2. col. 5. vol. & Felli. in c. in presentia 11. col. de proba. nō insistam super hoc fondamento & soleo tenere cum Bar. in l. vt iurisiurandi. §. si liberi. ff. de ope. liber. q etiam heres in certis rebus succedat, in feudo vel emphiteosi ad extraneos non transitoria & equaliter, vt per Docto. in c. prim. in principio de suc. feu. & Bar. in d. §. si liberi & Allex. in d. cons. 8. prima. col. 3. volumine & d. cons. 89. inci. vtrum pe. col. 4. vol. Quamuis Allex. cons. 124. inci. cōsideratis 2. col. vers. fortius 5. vol. & in l. Quod dicitur pe. col. ff. de verb. oblig. dicat q defertur secundum quottas hereditatis, nisi aliter testator disponit, & est de mente Bal. in l. liberti liberteq; 7. col. vers. sed quid si est statutum & seq. C. de ope. lib. pro qua opinione solet aduci per aliquos quia agnatus per quem nō stat quo minus sit heres in feudo hereditario nichilhominus succedit, vt per Bal. in l. cum secundum circa finē comen. C. de fideicom. & per aliquos maxime Alua. & prepo. in c. prim. in prin. an agna. vel fil. defun. Quod fondamentū non habeo ad propositū pro cōludenti videlicet quādo sunt agnati heredes, & alii non heredes, per ea que dicta sunt supra in 4. fondamento & sepe consului & obtinui q agnatus etiam remotior, heres institutus primi inuestiti, preferatur in feudo hereditario agnato proximiori non heredi.

Septimo contra ipsum Matheum facit Quedam clausula apposita in concessione homagii ad habendum tenendum & possidendum, & quicquid dicto Gullielmo & heredibus placuerit perpetuo faciendum &c. per notata maxime per Bal. in c. prim. per illum tèxtū de feu. non haben. propr. natu. feu. vbi dicit q facta concessione feudi alicui & quibus dederit potest talis de feudo testari etiā in extraneos, Ad quod faciunt multe alie Doctorum Decisiones ad hoc propositum relate per Allex. cons. 30. inci. Quoniam col. fi. vers. Ad 7. prim. volumine & D. Philip. Deci. cons. 193. inci. & protenui 2. col. & prope fi. & per D. Curtium

Curtium Iuniorem cons. quarto inci. super controuersia, & D. meum Ias. in l. fina. in tertia col. vers. 2. iuxta C. de iur. emphi. sed non obstant predicta, Quia ista generalis clausula ad habendum &c. Non videtur equipolere illi clausule, & quibus dederit, seu quibus iura sua cedere voluerit, De quibus loquuntur textus & Docto. in locis preallegatis, & ista generalis clausula videtur intelligenda secundum naturam contractus, prout in simili dicunt Docto. de pacto, & licentia alienandi cuicumque voluerit appositis in instrumentis emphiteoticis, vt per specu. in titulo de loca. §. Nunc aliqua vers. 94. & Allex. dict. cons. 106. inci. viso Themate prima, & secunda col. 4. vol. Quamuis contrarium teneat & melius Dominus meus Ias. in d. l. fina. primo notabili 2. & 3. col. C. de Iur. emphi. vbi alias verba similia nichil possent operari, & ꝗ non importet talis clausula, facultatem alienandi sine Domini licentia, Nec equipoleat clausule, & quibus cesserit, vel Quibus dederit, vt verba ipsa sonant. Etiam moueor, Quia est clausula generalis solita apponi de consuetudine notariorum fere in quibuscunque instrumentis, Quo casu non debet operari. Nec afferre preiuditium concessioni homagii, vt per Bal. in l. fi. in fi. commen. C. de fideius. & Bar. in l. prima in 6. questione in fi. ff. de Iur. codi. & Felli. in c. solite col. fi. de maio. & obe. & Roma. cons. 79. in 2. col. & Allex. cons. primo in 5. col. in fin. vers. & licet 5. volumine & Barba. cons. 52. posito inter cons. Allex. in 6. col. 4. vol. & in cons. 58. in 9. col. primo vol. & 42. in 10. col. & 48. in 8. col. etiam primo vol. & cons. 16. prim. col. & 60. prim. & 2. col. 2. volumine licet aliter fit in aliis verbis & clausulis, Que ex natura contractus, & ex certa scientia notarii magis quam ex consuetudine apponuntur, per notata per Bar. in l. si cũ fondum ff. de verb. sig. & in l. Qui filiabus ff. de testa. tu. & in l. fina. §. Idem quesiit ff. de condi. indeb. & in l. si de certa 2. col. C. de transactio. Item predicta verba etiam nõ obstãt, Quia precise non sonant in licentiam alienandi, per notata in l. veteribus ff. de pact. & in l. Quicquid astringende in principio cum cõcordantibus ff. de verb. oblig. vbi verba dubia, vel obscura interpretãtur contra eum, qui se fondat in illis.

Pro Matheo autem facit, Quia ipse Gullielmus pater & testator non videtur fuisse testatus, de ipsis bonis sibi in homagium concessis sed de reliquis, que erant pleno iure sua, secũdum Bar. in d. l. vt iurisiurandi §. si liberi vers. secundum dubium ff. de oper. liber. per illum textum qui vult ꝗ licet pater possit, vni ex filiis libertum assignare, tamen si vnum ex parte heredem instituat, & alterum ex filiis faciat heredem vniuersalem, institutus in modico propterea non repellitur, Quin cum aliis ad ius patronatus admittatur, cum sufficiat etiam ex modicissima parte filiũ institui, Vt conseruetur ei ius patronatus in libertum l. sed si ex modica. ff. de bon. liber. & non obstant secundum Bar. in d. vers. secundum dubium verba illa, ꝗ tam Matheus quam Dominicus debeant esse contenti, bonis eis assignatis ita ꝗ de bonis Gullielmi testatoris plus petere non possint, Quia debent dicta verba intelligi, de bonis hereditatis ipsius Gullielmi non de feudalibus vel emphiteoticis, & consequenter, nec de datis in homagium argumento l. si patronus §. si quis non mala mente & sequen. ff. de bo. lib. Dum ibi dicitur ꝗ exheredatus non excluditur à Iure patronatus in libertum, Nisi sit exheredatus malamente, quod in dubio non presumitur, & dixit textus in d. §. si liberi, ꝗ filii quamuis inequaliter instituti, Nichilominus equaliter succedũt in tali iure patronatus, ex quo Bar. ibi dicit idem in feudis cum concordantibus in 6. fondamento allegatis, Ad quod etiam facit. Qr. in generali alienatione non veniunt bona feudalia c. in generali si de feu. fue. cõtro. int. Domi. & agna. & vult Bal. in c. primo prima col. in fi. de capi. qui cur. ven. cum concordantibus de quibus per Allex. cõs. 16. inci. viso dicto themate in fi. 2. vol. Et idem in generali obligatione bonorum, vt in ea non veniant bona feudalia secundũ specu.

specu. in tit. de pigno. §. prim. vers. sed non quid adhuc feudum, Et Bal. in c. imperialem in principio de prohib. alie. feud. per fre. & in l. intestamento C. ad leg. fal. & Allex. cons. preallegato, & latius per Allex. cons. 2. in principio 4. volumine vbi hoc extendit etiam si virtute statuti Bona Feudalia cedāt in obligatione bonorum accedente Domini consensu, Quia, nisi, concurrat, vel antecedat Domini consensus bona feudalia non venient sub generali hipoteca, De quo etiam aliquid tradidit Dominus meus Ias. in l. fi. in 28. col. & sequenti secundum primā impressionem, vers. subdit etiam Sali. & vers. sequen. inci. stat ergo &c. C. de iur. emphi. vbi ex hoc reprehendit Bar. in Repetitione l. si constante in principio in tertia questione tertie principalis .ff. solu. matri. dicentem quod in tacita generali hipoteca omnium bonorum quam habet mulier in bonis mariti, veniunt bona feudalia donec durant mariti. Et tanto fortius qr. institutio talis de feudo, videretur seruire de vento, cum quis censeatur testari de iure q habet prout est ēt si sit morte finiturum vt vsufructus, l. si domus. §. fi. ff. de leg. primo & l. vxor. patrui C. de lega. prout etiam est feudum in quo ius quod habet defunctus finitur eo mortuo, vt dixi supra post Bal. in l. Item veniunt. §. Nunc videamus. ff. de peti. here.

Sed predicta non obstant, Tum quia vt dixi in principio presentis consilii, potest quis de talibus bonis in homagium concessis testari & disponere inter suos, maxime acquirens iuxta plene dicta supra in 6. Fondamento, tum quia Bal. in l. liberti libertéq; in 7. col. vers. secundum dubium C. de oper. liber. animose dixit, quod testator de talibus bonis que cōcessa sunt pro se & heredibus, censetur fuisse testatus. Et q prohibitio, ne de bonis ipsius testatoris plus peti possit trahitur ad talia Bona, que cum sint concessa pro se & heredibus reguluntur vt bona hereditaria, tam in acquirendo quam in renuntiando, puta si fuisset renuntiatum hereditati paterne, prout per multa iura comprobat Dominus meus Ias. in d. l. si non sortem. §. libertus in penultima col. & fi. ff. de condi. inde. Quod procedit clarius in proposito, Quia testator in particularibus institutionibus, quas fecit de Dominico & Matheo eius filiis disposuit expresse de aliquibus ex predictis bonis in homagium datis, & fecit prohibitionē, Ne de bonis suis plus petere possent faciendo institutionem generalem per hec verba, In omnibus autē bonis suis cum certum sit q sub expressione, & vocabulo bonorum talia bona etiā feudalia comprehendantur secundū specu. in tit. de loca. §. Nunc aliqua vers. 156. in fi. & per Dominum meū Iaso. in prelu. feudorum in 17. col. vers. Circa tamen, & in auten. vnde si parens 2. & 3. col. C. de inof. test. & in l. Gallus. §. prim. pe. col. ff. de lib. & posthu. & in l. 2. in ante pen. carta seu precedenti vers. 3. querit Sali. C. de iure emphi. vbi ex hoc infert post specu. loco proxime allegato, cum concordantibus per eum allegatis, q filia capax Feudi, vel alius renuntiando paterne hereditati, non censetur renuntiasse feudo, secus vero si renuntiet bonis paternis, prout etiam dixit ipse D. Ias. in d. l. si non sortem. §. libertus penul. col. & fi. ff. de con ditione indeb. vbi allegat multas authoritates.

Et quod talia bona deferantur vt hereditas vult Bal. in d. c. primo in principio quinta col. de prohi. ali. feu. per Fre. & Clarius voluit etiam Bar. in d. l. vt Iurisiurandi §. si liberi, prima questione. ff. de ope. libertorum & Allex. d. cons. 124. in 2. col. 5. vol. cum multis agregatis per Dominum meū Iaso. in d. §. libertus pe. col. & fi. & in dict. prohemio feudorum in 16 col. cum seq. Dum examinat illum passum, An Feudū veniat in petitione hereditatis, & in restitutione fideicommissi, Item Bal. in l. Quoniam nouella prope fi. commenti, tertia questione C. de inofi. testam. intelligit dictam questionem Bar. in d. §. si liberi, In vers. secundum dubium, procedere quando pater fuit stipulatus emphiteosim, & pariformiter homagiū filiis vt filiis, Non autem vt heredibus, Cum in casu nostro

pro

pro heredibus fuerit stippulatus, & licet heredum appellatione in materia feudali intelligatur de filiis c.primo §. & si clientulus de alie. feu. & habetur in l.gallus §. etiam si parente .ff. de lib. & posthu. maxime per Allex. Nichilominus etiam intelligitur de nepotibus, & aliis descendentibus ex linea masculina, c. primo de eo qui sibi & heredi. suis, vult Bal.in c.que in ecclesiarum vltima charta de constitu. Et Dominus meus Ias. in l.2.in 77. col. in vers. sexto quero C.de Iure emphi.in prima stampa, & Bal. in d.c. primo secunda col.de alie. feu. vbi de verbo heredibus, & Allex. in d.l. gallus §. etiam, & §. instituens, & late Dominus meus Ias. in l.De quibus 6. col. cum sequentibus .ff. de legi. concludentes ꝙ in feudis appellatione heredum vel filiorum veniunt descendentes masculi, in infinitum, ex masculina linea, sed vt dixi supra verbum heredibus exigit ꝙ quis sit etiam heres primi inuestiti, vt etiam declarat Dominus Iaso. in d. §. libertus in fi. commen. & Allex. in d. l. Quod dicit 16. col.& 20. ac 25. post Imo. ff.de verb.oblig.& D.Preposi.in c. primo in principio 2.col.cum 2. sequentibus in tit.an agna.vel.fili. defun.

Item pro Matheo facit, Quia Gullielmus pater ante testamentum diuisit ista bona in homagium concessa sibi & heredibus, Inter ipsos Matheum & Dominicū eius filios, quod fieri potuit, vt per Bal.in l. p. in 15. questione ff. de rer.diui.& in d.c. p. in principio 5.col.in medio de prohi. alie. feu. per fre. & in c. p.§. Item sacramēta 5. col.de pac.Iuram.firman.& est tex. in c.p. de vas.decre.ęta.

Sed alio non apparente, Non puto hoc fondamentum obstare, Quia diuisio quam facit pater inter filios est reuocabilis, Et solummodo habet vim supremi iuditii vt per Bal. in locis proxime allegatis per l. si filia §. si pater inter filios ff. fami. hercis. ꝑ quem textum Bal.in d.c. primo.§.item sacramenta 5. col. vers. Questio fuit de facto de pac.Iur.fir.post Oldra.Dixit ꝙ diuisio regis Aragonum facta per patrem inter filios, Quorum vni assignauit regnum aragonum, Alii maioricarum potuit per patrem reuocari, Non obstante ꝙ filii iurassent talem diuisionem ratam habere, Ad quod faciunt que dixit Dominus Baptista de Santo Seue. in repetitione l. frater à fratre in 21. questione cum sequen. ff. de condi. inde. Et ad c.primum de vas. decrepite ætatis respondeo ꝙ opportet constare, quod pater renuntiasset ipsi homagio. cum Domini consensu, ad effectū vt filii Illud haberent, vel quod saltem ex actibus gestis, Hoc actum tacite constaret scilicet quod pater abdicasset à se ipsum homagium, & ꝙ filii loco patris fuissent tacite à Dominis ad homagium admissi, & recepti. Cum inuestitura noua non sit necessaria. Nec iuramentum nouū quando pater, fuit inuestitus, & prestitit Iuramentum fidelitatis pro se & heredibus. Vt per Bal. in l. prim.§. Excepto C.de Cadu. tol. & Allex. cons. 79. inci. circa primum col.si.primo vol.Sicut e cōtra potest iurari alicui & successoribus suis. Absq; eo ꝙ iterum iuretur fidelitas successori, vt est tex.& ibi Docto.in c.veritatis de Iur. Iuran. & not. specu. in tit.de Feudis §. quoniam super homagiis pe.col.vers.hoc etiā nota Quamuis contra primum dictum faciāt notata in d. c.veritatis, Dum ibi dicitur. quod iuramentum non transit ad heredem, Nec illum ligat, Et factis voluntas declaretur non minus quam verbis, Imo sepe magis l. de quibus cum concordantibus ibi allegatis maxime per Dominum meum Iaso. in septima col. 4.notabili ff.de legib.

Nec confert huic Matheo consideratio, an hoc homagium computetur inter quasi Castrensia bona. vel aduentitia, Quia ꝑ veritate non est quasi castrense, cum non possit dici, ex publico acquisitum, & datum non sit ex probitate Belli, iuxta notata ꝑ Iacob.de Belui. Nico. de neap. Bal. & Docto.in c.p.de duob.fra. de no.benefi. inue. Vbi Alua. in 3. col.vers.Opponitur, cum glo. & in 5.col. vers. Accedamus, vbi in col. fin. tangit an pater in eo habeat vsumfructum, si sit filio concessum, de quo etiam per And. de Iser.in c. primo in

principio

principio vers. Valuasores ante fi. commenti, qui feu. dar. pos. de quo per Bal. in l. si vxorem in fi. commenti C. de condi. inser. Et Quia hoc non facit ad rem, cum valida obligatio, non oriatur inter patrem & filium, ratione patrie potestatis, vt late habet in d. l. frater à fratre, Que ratio mil litat etiam in casu isto, vt per Bal. in d. §. Item sacramenta. Laus Deo, & Virgini Gloriosissime.

Albertus Brunus.

Quis non potest in Feudo antiquo seu proauito concesso pro se & heredibus succedere nisi sit heres primi inuestiti, & eius qui vltimo loco decessit, quo mediāte sit heres proaui.

Inuentarium an releuet vassallum heredem ne teneatur creditoribus defuncti.

Et ut possit factum defuncti impugnare.

Aut alienationem Feudi reuocare.

CONS. CXXII.

In materia huius consilii est decisio Neapolitana 140. Dec. cons. 390. in 3. col. & fi. in 3. vol. & 395. 2. col. eod. vol. & 193. in 3. col. primo vol. & 208. 4. col. 2. vol. & plene cons. 185. & 445. 2. col. 2. vol.

SI Iste Dñs Petrus vult aspirare ad predictū Feudum antiqum seu proauitum, & concessum ꝑ se liberis & heredibus, non potest dicere, ꝙ vult esse heres proaui dimissa hereditate patrui, videlicet separando hereditatem patrui, ab heredirate proaui Attento quod aliter nō potest probare, se esse heredem proaui l. sed si plures. §. filio. ff. de vulg. & pup. per ea que consuluit in proposito Allex. cons. 13. inci. prospectis penul. col. 5. vol. & cōs. 124. inci. super primo quesito 2. col. vers. postremo in 4. volu. vbi pulchre loquitur cuius dicta non transcribo, & faciunt. Que dixit Allex. cons. 8. inci. visis 2. col. 3. vol. Et Quia dubitat Dominus Petrus ne hereditas Patrui sit sibi onerosa, erit sibi consultum hereditatem Patrui cū inuentario adeundo, Vt per Alua. & Dominum Prepo. in c. p. in principio an agna. vel fili. defun. & Allex. cons. 19. inci. super eo prima & seconda col. 5. vol. Et Alua. in c. prim. in antepen. col. vers. Quero ab extra in fine questionis de eo qui sib. & here de. suis mascu. & fem. & Allex. d. cons. 124. vers. postremo 2. col. & 26. inci. pōderatis his in 2. col. vers. & hoc vltimo & pe. col. vers. Nec obstāt etiam 5. vol. post Bal. in l. Qui se patris 6. col. vers. Item queritur si vassallus C. vnde libe. & secundum Allex. in d. cons. 124. vers. postremo si sit minor & lapsum sit tempus conficiendi inuentarium, Iste talis minor poterit restitui, ad conficiendum ipsum inuentariū vt ibi per eum licet Allex. d. cons. 19. inci. super eo 2. col. vers. & subdit & 3. col. cū sequen. vers. non obstat si contra velit post Andr. de Iser. in c. p. an agna. vel fili. defun. ꝙ predicta procedant in Feudo non hereditario & ꝙ in feudo hereditario concesso pro se filiis & heredibus, vel in dubio, Quo casu presumitur hereditarium, Non prosit inuentarium, Cum necessario quis debeat esse heres & confondātur hereditas primi inuestiti, cum alia successoris, & consequenter quis necessario se astringat ad onera defuncti vltimo loco, Ita quod teneatur eius creditoribus intelligendo pro viribus hereditatis incluso Iure feudi in hereditate vt ꝑ Allex. ibi in fi. consilii iuncto eo quod dixit in pe. col. vers. Non obstat etiam si in contrarium &c. Vbi tangit de effectu ꝙ feudum sit hereditarium, & ꝙ corpus feudi nō est quid hereditarium, sed ius vtile, Quod etiā tenuit ipse Allex. in cōs. 28. inci. in causa & litte. 4. col. vers. Accedit circa finem vers. & vers. confirmo 5. vol. vbi dicit ꝙ alienatio feudi hereditarii, Quamuis paterni & antiqui, non pōt reuocari per heredem, etiam cum beneficio inuentarii, & ꝙ factum patris vel defuncti nocet heredi, eo quia non potest plus heres, quam defunctus si viueret, Qui contra factum suum venire non posset

fect. l. si ab eo c. de libe cã & l. cum à matre C. de rei vendi. & l. que a patre geruntur C. de liber. cã. Que dicta non credo verã in feudo antiquo licet in feudo nouo secus sit, videlicet quod heres teneatur stare facto defuncti per ea que patent in cons. 18 in penultima col. vers. Quinto & cõs. 105. in cõsiliis meis feudalibus primi vol. impressis cum enim ex pacto primi inuestiti cuilibet heredum ius queratur licet mediãte additione eius hereditatis, vt ibi dicitur, certe ius competens ex illo pacto cõseruatur per confectionem inuentarii l. fi. §. si vero & ipse C. de Iur. delib. facit glo. 2. in principio in l. Debitori C. de pactis vbi Bal. dicit quod faciens inuentarium potest petere separationem hereditatum seu rei proprie sibi spectantis aliunde, ab hereditate defuncti, Et quod hoc facit effectus inuentarii, quod sequitur Ang. Are. in §. extraneis penultima col. vers. Quero qua forma Instit. de here. quali. & diffe. Et sic illa necessaria confusio, que facta fuit de hereditate eius qui vltimo loco decessit, ad effectum vt quis possit esse heres primi inuestiti, propter Beneficium inuentarii, capiet separationem & conseruationẽ iuris talis heredis. Fingitur enim secundum Bal. & Allex. in d. l. debitori quando tractatur de preiuditio heredis, qui fecit inuentarium hereditas esse iacẽs Nec esse adita, & actiones non esse confusas, & separatio causatur.

Nec obstat l. cum a matre C. de rei vendi. & glo. in l. fina. §. In computatione, quam communiter sequuntur Docto. C. de Iure delibe. volẽtes quod si testator legauit extraneo rem heredis, quod heres non releuetur ab hoc legato, per confectionem inuentarii. Quia ex qua persona quis lucrum sentit eius factum debet approbare, vt in regula iuris ex qua persona. ff. de reg. Iur. Facit quod dixit Bar. in l. vnum ex familia. §. sed si vno ff. de leg. secondo Ita vt idem dicendum videatur, quod heres grauari possit in Feudo eatenus, saltem quatenus ipse heres cõmodum de hereditate percipit, Quia vt volunt glo. Et Docto. in l. Lucius ff. solu. matri. d. l. cum à matre Et d. l. ex qua persona procederent in facto, & dispositione defuncti validis, & alienatio feudi non potest per testatorem fieri valida, cum exigatur consensus superioris c. prim. in princ. de prohi. ali. feu. per Fre. & c. prim. §. Donare quali. olim feu. pote. alie. & c. prim. §. hoc quoq; de success. feu. & c. primo in principio de alie. feu. pater, cum concordãtibus copiose allegatis per Allex. d. cons. 143. col. in preallegato vers. postremo, Et dato casu quod accederet Domini consensus saltem beneficium inuentarii operaretur Ne talis heres ad obseruantiam voluntatis testatoris, vel ad grauamina eius teneretur vltra vires hereditatis, Et vltra lucrum excluso ab hereditate ipso feudo, quod capitur ex prouisione primi inuestiti seu acquisitoris, vel operaretur quod posset fieri separatio Feudi, ab hereditate huius vltimo loco defuncti Ipsa hereditate sola sustinente onera defuncti, vsq; ad eiusdem hereditatis vires, faciunt que notabiliter dixit Bal. in d. c. p. in principio 5. col. vers. Quero vtrum pater possit, coniuncta questione precedenti de prohi. alie. feu. per Fre. vbi vult filiũ heredem patris, & per patrem grauatum in feudo teneri ad interesse, Non autem ad obseruandum voluntatem defuncti, super Feudo, Nisi feudum esset nouum & Domini consensus in feudo nouo accederet vel nisi in Feudo etiam antiquo, Filius paterne voluntati consensisset, vel illam ratificasset videatur etiam ad hoc propositũ per me dicta infra in cons. 187. in antepenultima col. & in materia etiã huius consilii est Decisio afflicti 140. & Dec. cons. 390. in 5. col. & fina. in 3. vol. & 395. 2. col. eo. vol. & 193. in 4. col. prim. vol. & 208. 2. vol. quarta col. & quando dicatur feudum hereditarium Dominus Deci. cons. 185. Laus Deo & Virgini Gloriosissime.

Albertus Brunus.

Diuisio & alienatio Feudi, inter fratres est permissa, sine Domini Consensu, Etiam si totum Feudum vni assignetur, vel in partem obueniat.

CONS. CXXIII.

Sti Fratres de passanis potuerunt inuicē diuidere bona que habent Guarene, & in loco Poduarini, assignando Francisco insolidū bona Guarene, & Iohanni Bona Poduarini, Non obstante quod inter bona Guarene sint aliqua que in feudū tenebant ipsi omnes à Mag. Comite Domino Iohanne Rottario, Dicti loci Domino, etiam quod non interuenerit, in ipsa diuisione consensus ipsius Domini Comitis p c. omnes si de feu. fuę. controu. int. Domi. & agna. Et Quia ex quo istud feudum est antiquum, & paternum, Ita quod portio deficiens potest alteri eorum accrescere, Non fuit necessarius in diuisione Domini cōsensus, quo ad feudalia Licet in Feudo duobus fratribus concesso & sic nouo, & in quo non esset locus Iuri accrescendi, esset necessarius consensus Domini, vt per Allex. in l. si Domus §. fina. ff. de leg. prim. & in cōs. 189. inci. viso & mature secunda & pen. col. 2. vol. Et Dominum meum Iaso. in l. fina. in col. 39. & sequen. secundum primam impressionem, vers. sexto quero, & vers. septimo quero in fi. C. de Iur. emphi. Vbi late examinat hanc questionem vult Bal. in fortioribus terminis in c. primo 4. col. vers. quero an vassallus de prohi. alie. feu. per Fre. & facit quod dixit Ibi Bal. 3. col. vers. Quero an inter agnatos, volens q inter eos sit licita alienatio sine consensu Domini, Et ita late concludit Felli. in c. Ecclesia Sancte Marie in 35. col. in 8. conclusione, de constitu. alias est antepen. col. vbi late examinat materiam huius questionis.

Albertus Brunus.

Licentia Domini an exigatur, vbi Feudum alienatur cum pacto redimendi,

Et quid si alienatio fit in agnatos Vassalli, & tunc an possit fieri sine Domini consensu,

Et Laudemium an solui debeat de alienatione cum pacto recatandi, & an duplex laudemium.

CONS. CXXIIII.

In materia huius consilii vide D. Bru. in cōs. 44. in primo vol. suorum consiliorū feudalium Bru. filius.

Vm Queritur an solui debeat laudemium, quando venditur vel insolutum datur pars feudi, et Iurisdictionis, cum pacto recatandi seu redimendi, vel licētia à Domino peti, Breuiter dicendum puto, ex sententia Alber. de Rosā. Pau. de ca. & Domini Iaso. preceptoris mei in l. Ab emptione ff. de pactis loquentium an de tali cōtractu debeat solui Gabella, vbi Pau. de ca. infert ad Nostram questionem, q si apponitur clausula resolutiua, Vt ex nunc reddens contractum retronullū & pro infecto, puta do insolutum, Cum pacto infra tale tempus redimendi, ita q redemptione sequta, contractus sit nullus, & habeatur pro infecto, non debetur laudemium, Nec fuit nec est necessaria petitio licentie, Quasi contractus non sit celebratus, Aut sit sub conditione celebratus si non recatauero, vt Ibi p eos volētes vbi non esset apposita talis clausula Duplex debere solui Laudemium, Et necessariam esse licentiam. Et vt declarat Ibi Pau. de Ca. Pactum resolutiuum etiam si non habeat verba adeo pregnantia, si apponitur tempore contractus, vel post, eo q à principio sic actum esset, facit contractum censeri retronullum, vt ex tunc tempore ipsius contractus celebrati, Non autem resolui, vt ex nunc tempore recati, vt ibi etiam per alios, secus si apponatur ex interuallo, absq; eo q a principio hoc actum fuisset, Quod si vēditio appareret pura & resoluenda sub conditione

recati

recari, tunc necessaria esset licētia & Duplex solui deberet laudemiū vt per Allex. in l. statuliber prope finem cōmenti Iunctis his que dicit in principio commenti, & in l. si a me ff. ad leg. falci. per iura, & rationes Ibi allegatas, & est de mente Docto. in d. l. ab emptione videlicet Albe. & Pau. de ca. ad quorum dicta se remitit Dominus meus Ias. in l. fi. 15. col. 11. questione C. de iure emphi. Vbi tangit hanc materiā, Et possent addi que dicit Firmi. in tractatu Gabel. 15. parte prime partis principalis Quinta Questione, Dum tangit an solita gabella de contractu sit soluenda etiam de distractu Istud autem de licentia, Quicquid sit non habet locum in proposito, Quia ista gesta sunt inter consortes in prima Inuestitura comprehensos. Vt per Bal. in c. primo in principio tertia col. vers. Quero an Inter agnatos de prohib. alie. feu. per Fre. & in cons. 415. inci. proponitur quarto vol. pe. stampa, & Allex. in l. si Domus. §. fi. pen. col. ff. de leg. primo vbi ponit vnam limitationē, que non nocet in casu isto, & Prepo. in c. primo §. sed & res in titulo per quos fiat inuestitu. Et Felli. in c. Ecclesia Sancte Marie ante pen. col. septima conclusione de constitu. Et ita transeunt Alberi. Bal. Pau. de ca. & communiter scribentes in l. voluntas C. de fidei commis. Vbi limitant, Vt non procedat in Feudo Nouo, & Ita etiam voluit Bal. in c. primo secunda col. de alie. feu. vbi dicit se vidisse consilia Collegij Mediolani & Bononie, & in l cap. primo §. hoc quoque vers. septima conclu. de succes. feu. & in l. Fina. C. de suis & legi. & in c. Que in Ecclesiarum 6. col. de consti. & in c. Sane 2. col. de renun. & in c. prim. vbi etiam And. de Iser. de alie. feu. pater. & Sali. in l. fina. 2. col. C. de Iure emphi. Sic etiam Patronus potest suum Ius patronatus alteri compatrono donare sine Episcopi licentia, vt probat textus iuncta glo. 2. in verbo libere in Cle. 2. de Iur. Patro. Et est tex. secundū vnū intellectū in c. Ex insinuatione eodē tit. in decretalibus, & glo. in c. nemini 16. questione 7. Et pari ratione dici potest non esse tractandum de laudemio, Quando fit alienatio inter eos qui sunt de agnatione, quia si fit proximiori non est proprie alienatio sed refutatio, vt per Bal. in d. c. primo in principio tertia col. vers. quero an inter agnatos de prohi. alie. feu. per Fre. & habetur in locis preallegatis, & si fiat in remotiorem pariter videtur Ex quo nō venit vt extraneus, sed de volūtate alienantis, iuncto consensu, saltem tacito proximiorum per c. primum §. Titius si de feu. fue. contro. inter Domi. & agna. & c. primum §. Porro quasi olim feu. pot. alie. Et quod comprehensi in prima inuestitura non teneantur ad laudemium, pro alienationibus inter eos factis, Vult Sali. in l. fina. in 3. col. Ibi ex verbo Ne auaritia, Vbi Dominus meus Ias. in 12. col. vers. 2. Iuxta proximam C. de Iur. emphi. & est de mente glo. 2. in verbo dentur prope fi. C. de Sacro San. Eccles. Nam vt dicit Alberi. de rosa. in l. quod si vno ff. de in diem adic. & in d. l. fi. col. fi. C. de Iur. Emphi. post Odofr. vbi et D. Ias. in 12. col. vers. 3. quero, Laudemium soluitur propter consensum Domini, Et si vt dixi non exigitur cessat effectus c. cum cessante de appel. l. Adigere §. Quamuis. ff. de Iur. patro. E contra Autem seruari Dicit in Regno Andr. de Iser. in c. primo §. sed & res. 2. & 3. col. per quos fiat inuesti. q. Releuium soluatur, pro successione Feudi, Non pro alienatione vbi multa dicit, Que Bona sunt, Ceterum in eo qui est de comprehensis in prima Inuestitura, Non dicitur Nouum Feudum, Nec noua Inuestitura, per notata in c. primo in prin. per quos fiat inuesti. Et in c. primo §. preterea si quis infeudatus de prohib. alie. feu. per fre & in c. prim. in principio quo temp. mil vbi dicitur renouari inuestitura seu iterari. Laus Deo & Virgini Gloriosissime.

Albertus Brunus.

An si Dominus Qui habet subditos ad tertiã venditionem, Emat à subdito, possit detrahere tertiam pretii sibi debitam, & quam posset detrahere, quando alteri facta fuisset venditio.

CONS. CXXV.

Stat conventio vel consuetudo, q si subditus Vendat predium, Tertiam partem pretii habeat Dominus, & Dubitatur an hoc procedat etiam si Dominus emat, a subdito, & videtur quod non argumento eius quod dicimus de Laudemio, vt si Dominus emat ab emphiteota non possit petere Laudemium, vt per Alberi. de Rosa. in l. q si vno. ff. de in diem adiectio. & in l. fi. col. fina. post Oldra. C. de Iure emphi. vbi D. meus Ias. in 12. col. vers. tertio Quero Idem firmat, Quasi rem suam vel partẽ Dominus emisse non censeatur l. Rei sue ff. de cõtrahe. emptio. In contrarium facit Quia rem suam cum parte socii, Quis recte emisse dicitur, vt est textus in d. l. q si vno vbi Bal. & scribẽtes ff. de in diem adiectio. Et Quia de parte college, qui habet esse creditor & debitor ratio haberi debet l. ab omnibus §. si a titio vbi Docto. inferunt ad multa conferentia ad propositum, ff. de leg. primo, Que videri possunt, Facit l. Qui heredi §. fi. ff. de conditio. & demon. & l. si alii ff. de vsufru. Sic etiam heres vendens hereditatem, Nichilominus petere Potest quod à defuncto habere debebat l. 2. §. cũ quis, qui est §. Penult. ff. de heredi. vel actio. Vendi. Sic & emens à Fisco tenetur ad vectigal, q soluit Fisco l. licitatio §. fi. ff. de Publica. Non obstat quod dicitur de emphiteota Domino vendenti vt non teneatur ad laudemium, Quia tunc cessat ratio laudemii que est pro noua inuestitura, & Noua receptione Noui emphiteote, Nõ sic in istis tertiis venditionibus, Que vt re ipsa apparet videntur fondate in maiore prerogatiua, Quam habet Dominus in subditum talem, quam in emphiteotam. Ita q concurrat Dñs. in Rẽ, & in pretio rei, Facit qr. si mutuans cõmunitati debet habere, Quinque pro cẽtenario; ex forma vnius statuti, & ex forma alterius de peccunia soluẽda per ciuitatem debet solui Gabella, debebit solui de illis quinque secundũ Imol. Allex. & cõiter Doct. in l. Nesennius apollinaris. ff. ad leg. falsiue istam tertiam venditionẽ, equiparemus quarte Curialiũ iuxta notata in l p. C. de impo. Lucra. descrip. & in l. fi. C. de predi. curial. & l. p. & per totum C. quãdo & quib. 4. pars debe. lib. 10. siue tertie patrono inst. de success. liber. §. sed nostra & l. p. in princ. ff. si quid in frau. patr. siue dicamus deberi vt gabellam. Et Ad pdicta induci etiã posset illa Decisio, q si Dominus locet gabellam, Non teneatur soluere pro contractibus per eum factis Gabellario, Gabellam, vt per Bar. in l. licitatio. §. Fiscus ff. de publica. Item facit Quia videmus q habere grauatus restituere hereditatem deducit quartam & vlterius id de quo est creditor l. Lucius §. maritus. ff. ad trebbel. cum concordantibus & heres promitens legatum legatario intelligitur deducta falcidia promittere, vt per Bal. in l. fina. C. ad leg. falci. vbi Idẽ dicit de marito Qui lucratur ex forma statuti tertiam Dotis vt simpliciter promittendo restituere, intelligitur deducta tertia q si prii quãtitas sit minus tertia est presumendũ q sit deducta, per glo. in l. 3. cohert dibus C. ad leg. fal. Ita q non possit deduci. Laus Deo & Virgini Gloriosissime.

Albertus Brunus.

Subditi an possint renuntiare homagiis & rebus, pro quibus prestant homagium inuitis Dominis.

CONS. CXXVI.

Abeo pro certo q Isti homines qui tenẽt homagia de quibus factus est sermo videlicet pdia pro quibus prestant singulis annis summam grani, & faciũt roidias et prestant fidelitatem ad quod facit l. Nesennius appollinaris ff. ad leg. falci. et prestant

Capones

Capones, non possint, ipsis prediis & obligationibus renuntiare & habui in facto, & q non possit fieri talis renuntiatio copiose examinat Felli. in c. Que in Eccle siarum in 31. col. per regulam affirmatiuam cum quinque fallentiis de constitutio. cuius dicta non refero & Dominus Ias. in l. 2. 7. siue 8. col. C. de Iur. emph. Laus Deo.

Albertus Brunus.

Feudum de cuius concessione non apparet, qualiter presumatur fuisse concessum.

Et in quibus bonis femina succedat, stante contentione, Inter eam, & agnatos.

Et que bona presumantur feudalia, & que allodialia, latius hic quam alibi.

Et An per nouam inuestituram alterentur antique Inuestiture aliter se habentes.

Et an inbreuiatura inuestiture de qua Notarius mortuus fuerat rogatus, possit extendi & qualiter.

CONS. CXXVII.

In materia huius Consilii que bona dicantur siue presumantur esse Allodialia, Et que Feudalia Bru. vide cons. p. primo vol. suorum consiliorũ feudaliũ, & cons. 203. eo. vol. 2. & cons. 233. imprimendo etiam late 3. vol. & D. Natam conciuem & collegam nostrũ cons. 466. 2. vol. Bru. filius.

Omnipotẽtis Dei & Gloriosissime Virginis Marie nominibus & p̃sidio inuocatis, Dum dubitatur in qbus bonis possit Argentina vxor mea succedere Mag. Dño q. Bernardino collone ex Dñis Baldiserii, socero meo, Premito q ex quo nõ appatet de prima inuestitura & Feudi acquisitione presumatur facta fuisse Dñis de Collona in feudatio pro masculis tñ c. p. i fi. de duo fratri. à capi. inue, Qr. presumitur i dubio Feudũ concessum secundũ consuetudinẽ feudorum, vt per Iacob. de Belui. in c. p. quemadmod. Feu. ad semi. perti. & secun dum cõem nãm Feudorum, tam quo ad successionem mulierũ quam quo ad alia vt late p Aluaro. in c. p. §. fi. p. notabili q d sit inuestitu. & Bal. ac Alua. Marti. de Lau. & scribentes in c. p. in prin. de capi. conrradi, & qr. alteratio, ac exceptio est probanda c. p. §. fi. quid sit inuesti. & l. in exceptionibus in prin. ff. de proba. vbi textus vult probari debere pactum quod sit contra regulas Iuris, & c. p. §. filia vero de succes. Feu. cum pro regula sit in dubio iudicandum secundum Bal. in c. p. 2. col. de alie. Iudi. mu. causa fa. & quod dixit Felli. in c. p. 4. col. 6. ampliatione de re iudi. cũ similibus, vnde qr. regulariter Femine à feudi successione priuantur, c. p. §. hoc autem notandum in tit. qui feu. dar. pos. & d. c. p. §. filia vero de succes. feu. & c. pri. §. Ad filias. de gradi. suc. in feu. & c. p. §. pri. in tit. Epis. vel Abba. & c. p. de alie. feu. pater. & c. vnico an mar. suc. vxo. & idem videatur in priuilegio inmunitatis dato alicui generi posterisq; suis l. p. i fi. ff. de Iur. inmu. & idem sit in exercitio iudicandi, et consequenter exercende Iurisdictionis l. cum pretor §. Non autem ff. de iudit. & l. femine cum cõcordantibus ff. de reg. iur. Cum in multis melior sit conditio masculorum quam feminarum. l. in multis ff. de sta. homi. vbi Alber. latius aliis &c.

Tamen in his que dubitatur an sint allodialia vel feudalia Argentina debet stare in possessione, tam contra Dominum, quam contra agnatos, Quousq; cognitum sit an sint feudalia, vel allodialia vt est textus & ibi plene Docto. in c. p. §. defuncto, & §. inter filiam, si de feu. fue. controu. inter domi. & agna. & textus cum glo. & ibi etiã Docto. in c. primo de controu. de benefi. inter mascu. & femi. & notatur in c. p. §. si contentio, de capi. qui curi. vendi. Attento maxime q agnati habuerunt terminum, per modo constat modo agatur Docendi quod predia rustica & Vrbana extra castrum exhistentia sint Feudalia iuxta notata in d. §. inter filiam, maxime per Martin. de Laud. & Dominum Prepo. & per And. de iser. in c. primo in principio eo. tit. si de feu. fue. cõtro. inter

Domi. & agna. & non probarunt, sed solum exhibuerunt Quasdam inuestituras Que non probant aliquid in eorum fauo rem vt infra demonstrabitur, Quinimo probatum fuit, per ipsam filiam de multis acquisitionibus factis, per antecessores predicti Domini Bernardini Soceri mei iure allodii, & pariter de alienationibus, Iure allodii factis, ac pmutationibus adeo ꝙ sit diffinitiuæ pronuntiandum prædia existentia extra continẽtiam Castri, Baldiserii, tam vrbana, quam Rustica fore allodialia, & ipsi Argentine spectare Iure paterne successionis, siue nos cõuertamus ad predicta, siue ad species probandi, & Presumendi an bona sint Alodialia, vel Feudalia que possunt ad presentem casum & materiam accommodari que sequuntur.

Et si assumamus iuris presumptionem generalem, ipsa stat pro argentina, Cum de iure omnia bona presumantur allodialia, nisi probentur Feudalia. Vt per Hostien. Panor. & Docto. in c. nimis de Iure Iurando, & Panor. in c. si diligenti in prin. commen. de prescri. & Bal. in c. Ceterum in fi. commenti de Iudit. & Bal. ac Docto. in c. primo de vassa. qui contra constitu. Loth. & Docto. in c. primo. §. Vassallus si de feu. fue. controu. sequitur Allex. cons. 136. inci. viso secunda col. vers. sed premissis prim. vol. dicens ꝙ alleganti aliqua predia, fuisse in feudum, suis antecessoribus concessa incumbit onus probandi, vult Franciscus de aret. cons. 15. inci. Reuerendissime 3. col. cum concordantibus de quibus per Allex. cons. 129. inci. Ponderatis in principio primo vol. & cons. 15 in principio 5. vol. & per D. Iacobinum à Santo Georgio in sua inuestitura Feudali in clausula & promisserunt recognoscere 4. col. Vers. subsequenter quero, Cum Feudum sit species seruitutis. Et quelibet res presumatur libera, l. altius cum vulgaribus C. de serui. & aqua. Conueniens est vt quelibet res presumatur allodialis, non feudalis, secundum Docto. preallegatos, & stat simul ꝙ corpora locorum teneantur Iure priuato, & a Nullo recognoscantur, sed sint allodialia, Et Iurisdictio iure publico teneatur & recognoscatur in Feudum, Vt declarat Pau. de Ca. cons. 163. inci. in causa, penultima col. in Principio 2. Dubio in antiquis & Docto. predicti maxime Hosti. & Docto. in d. c. nimis, est textus in c. p. §. ad hoc, de pac. Iuram. firman.

Quod si assumamus illam probationẽ, que se habet, quod ratione partis feudalis cetera presumantur feudalia, per textũ cum glo. fi. in d. c. primo de controu. int. mascu. & feml. in lib. feudorum Quam glo. Ibi sequuntur Iacob. de Belui. & communiter Docto. Ea maxime ratione, Ne ipse res diuerso iure censeantur, contra l. eum qui ædes. ff. de Vsucapio. secundum Docto. preallegatos maxime Marti. de lau. Et qr. si caput est feudale, cetera presumenda videntur talia, c. prim. de consecra. Eccle. vel alta. & c. si ciuitas de senten. excomu. eo. lib. Respondetur quod non sumus in casu, Quia hoc haberet locum, quando maior pars prediorum esset feudalis, & dicitur maior si excedit dimidiam, secundum Andr. de Iser. in d. c. primo vbi et Aluaro. & alii de controuer. inter mascu. & femlnam, Ad quod facit quod dicimus de immunitate concessa sub aliqua qualitate, puta quia Collonus ciuitatis, ꝙ talis debeat habere maiorem partem bonorum sub illa qualitate, vt late consuluit Allex. cons. 108. in prin. 4. vol. Sed hic non constat, Nec quod maior pars prediorum, tam vrbanorum quam rusticorum, Nec etiam minor, sit Feudalis, sed de penitus contrario, & secundum Bal. in d. c. primo in fi. commen. quem sequitur Ibi Marti. de Lau. opportet ad inducendum istam presumptionem de parte feudali, ad aliam, quod etiam sit feudalis, ꝙ esset vnum integrale puta podere vnum vnitum, seu vnus mansus vel grangia, cum maior pars, euidenter probaretur esse feudalis, Nam vbi sunt predia separata, sicut ex possessione vnius, Non dicitur quis aliud possidere, l. 3. §. incertam ff. de acqui. pos. cũ Ibi notatis. Sic ex vno feudali non infertur ad aliud, ꝙ sit feudale

le, cum vbi est quid integrale, ex possessione partis, totum possideri censeatur, d. §. incertam, cum ibi notatis & in l. locus eo. tit. & licet hanc distinctionem non sequantur Andr. de Isser. Alua. & D. Preposi. in d. c. primo tamen habet magnam rationem in se, & Illam sequi videtur ipse Bal. in c. primo §. cum autem seconda col. de controuer. inuesti. vbi etiã D. Prepo. eam sequitur in col. fi. Dicentes speciale esse in Feudo, vt totum integrale presumatur feudale, ratione partis Feudalis, & dictus. §. cum autem allegatus, contra distinctionem predictam Bal. loquitur in aliis terminis, & in alio casu multum diuerso, videlicet ꝙ si probetur pars feudi possessi esse de feudo paterno, totum presumatur paternum, & michi placet ꝙ potius in hoc casu recurrere debeamus, ad simile Iuris communis, quam ad predictum simile iuris Feudorum. Eo quia in d. §. Cum autem fit extensio de vno feudo ad aliud, & de vno vtili dominio, ad aliud vtile, Ita ꝙ sit argumentum à pari, Et arguendo de Vna re, vel parte Feudali, ad aliam Que solet censeri allodialis, ꝙ presumatur Feudalis, est arguere de minori ad maiora, & de vtili Dominio ad plenum continens tam dirrectum, quam vtile, ꝙ non licet, per notata in auten. multo magis C. de Sac. Sanctis Eccle. De qua materia, An simile legis vel iuris feudalis sit attendendum traddunt Docto. in c. p. in principio de Cogni. Feu. Et Ang. in l. De quibus. ff. de legib. cum concordantibus de quibus, per D. meum Ias. in l. p, in 12. col. cum sequenti. primẽ stam pe C. de Iur. emphi. in verf. Nunquid autem argumentum de feudo ad emphiteosim, & e contra sit validum, vbi concludit, simile legis esse potius attẽdendum, Quam simile iuris Feudalis, Quod in casu nostro indubitanter videtur verum, Quia dictus §. Cum autem, est magis dissimilis, quam similis casus, Et merito Allex. in cons. 29. inci. Perspectis col. fina. verf. Dum autem in fi. 5. vol. dixit ꝙ si in concessione aliqua bona specificentur, vt feudalia. Nichilominus ea que vassallus habet non specificata presumuntur allodialia.

Ceterum opporteret constare de possessione istorum agnatorum, & quod possiderent maiorem Partem, quam constare facerent esse feudalem, Vt alia predia presumerentur feudalia, Quia sola maior pars nisi possideatur, non operatur istam presumptionem in aliis partibus, Vt volunt Iacob. de Belui. Andr. de Isser. Alua. & alii in dict. §. p. de contr. inter mascu. & femi. & textus & Docto. in casu d. §. cum autem.

Et ista presumptio, non faceret probationẽ, sed est sufficiens ad deferẽdum iuramentum masculis, & est elidibilis secundum Docto. in d. c. primo etiam de tali sacramento loquentes, De quo etiam habetur in d. §. inter filiam & in d. §. si contentio maxime per And. de Isser. & late in c. primo §. sacramentum, de consue. rect. feu. Que presumptio eliditur ex quo constat de maiori parte quod sit allodialis per instrumenta.

Nam vt dicit Andr. de Iser. in d. c. primo §. Quidam tamen alias verf. prim. col. si magna pars prediorum apparet non feudalis sed libera, omnia predia presumuntur libera.

Nec dicatur quod si caput tanquam caput est Feudale; ergo & predia, Quia in hoc aliter dicit D. Prepo. in preludiis feudorum 17. col. in 15. diuisione seu verf. Dicens ꝙ principale puta domus vel castellum, potest esse feudale & accessoriũ puta ortus erit allodium.

Item est contra communes Decisiones, ꝙ Castrum sit caput ad predia, Cum Castro nichil corporale de iure cohereat secundum Oldra. cons. 121. inci. ad primã primo Dubio, & Docto. in c. cum ad sedem Vbi Panor. in 3. col. de restitu. spolia. vbi volunt ꝙ predia non sint de pertinentiis Castri, De quo latius, infra dicetur, & etiam habetur per Io. And. Gemi. Phili. & communiter Docto. in d. c. si ciuitas, de senten. excommu. in 6. licet facto hominis, vel consuetudine possint castro corporalia coherere, vt per Bar. in l. si quando C. de bo. Vac. lib. 10. & Bal. in

c. primo

c.primo.§.fi.in fi.commenti, quibus mo. feu. ami.& in c. primo in principio in fi. commenti, de controu.inuesti. cum concordantibus in locis proxime allegatis.

Et forte dici posset, ꝙ predia se continentia, cum Castro, prout nemus Retro castrum exhistens,& viridarium rationibus predictis, habeant presumptionem ꝙ sint feudalia, sicut castrum, videlicet ad effectũ deferendi iuramentum agnatis, prout supra.

Et ea ratione dici posset ꝙ vectigal seu pedagium censeatur feudale, & simul cum castro in feudum concessum, tanquam pars similis & conformis castro, & iurisdictioni per predicta,& ne iura Dominorũ con similia diuerso iure censeantur, contra l. cum qui edes ff.de vsuca.& est de mente Imo.& Are.in d.l.3.in principio ff.de acqui.pos.in tantum vt ex vno talium feudali, posset bene aliud censeri feudale, iuxta iura preallegata, & per notata per Panor. in d.c.cum ad sedem 3. col. post Innocen.in c. ex literis de Iure pa. vbi videtur velle dacita esse eiusdem iuris cuius & castra,& bene, cum à superiore accipi ea necesse sit, quod non cadit necessario in prediis, Quia potuerunt aliunde haberi, prout constat, De multis, que acquisita fuerunt à personis priuatis, licet pedagium acquiri possit ad partem, & ptout in multis locis videmus possit spectare alii, quam Dominis, puta communitati ex superioris concessione, vel si ten tum sit per tantum tempus, quod hominis memoria non extet in contrarium, c. Super quibusdam.§.preterea de verb. signifi. & ꝙ copiose consuluit, Allex.in cõs. 6. primo vol. in tantum quod secundum Bal.in l.prima §. Excepto in medio commenti C. de cadu. tol.Ius passagii, vel vectigalis cedi possit & transire ad heredes, & est de mente Bal.in l.a procuratore C. manda.ac Imo.Allex.& Modernorum in d.l.3.in principio ff.de acqui.pos. & fortificatur hoc dictum de pedagio, Quia constituuntur pedagia ad effectũ, vt soluentes transeuntes per ipsum territoriũ mediante custodia exigentium non derobentur in illo territorio,& tute pertransẽãt Et sic propter onus custodie territorii, quod principaliter incombit Dominis & superioribus. In tantum vt exigentes pedagia teneantur transeuntibus derobatis, & damnificatis, vel malefactorem exhibere. vel ablata restituere, seu satisfacere de damnis passis secundũ Archi. in c. si quis peregrinos 24. questione secunda & Bal. in §.conuenticulas 2.col. vers. vltimo Illicitas, per illum textum de pac.Iur.fir.& in c.primo 3.col. vers. extra quero nunquid isti comites, qui feu.dar. pos.& in l.fi.C.de capti. vbi alii, Hostien. in somma de cẽsi.§.ex quibus, Odofre.in auten. habita, C.ne fili.pro patre Flori. in l. scientiam .ff.ad leg.acqui.& in l.prim.§. in summa.ff.de his qui deie.vel effu.& Cepola in tractatu seruitutum rusticarũ sub Rubrica de seruitu. vie 25. questione & sub Rubrica de aqueductu 8. questione & in l.Eum qui vectigal .ff.de verb.signif. Et Paride de puteo in Tractatu de sindi. verbo robaria circa principium vbi satis plene, & Felli.in c.licet causam 9.col. vlt. notabili de pba.& pulchre And.de Isser. in §.prouincie in tit.de statutis & cõsuetudinibus contra libertatem Ecclesie Dicẽs ꝙ Principes qui percipiunt fructus regni & habent regalia demania vectigalia tributa & alia, debent vigilare pro custodia territorii, & malefactores punire,& ꝙ tenentur restituere subditis quod per latrones surripitur. Et quod malefaciũt principes qui faciunt constitutiones, ꝙ ville vel vicini teneantur damna emendare, Et dicit Bal.in titulo Que sint regalia, in prima col. ꝙ pedagium pro securitate prestatur, In tantum ꝙ soluens non possit capi pro represaliis subiungẽs ꝙ vectigal prestatur ratione publici soli, & secundũ cõmunem opinionem speciali iure, vel priuilegio quesita etiam ex post facto dici possunt esse de pertinentiis, vt per Hostien.Imo.& communiter Docto. in d. c. cum ad sedem vbi Imo.in seconda col. et facit in proposito nostro c. primum §. ex cõtrario de inue.de re alie. fac. Quicquid in contrarium teneat Ant. de Butr. in d. c.cum

c. cum ad sedem volens ꝙ priuilegia, vel speciali iure quesita, non sint de pertinentiis castri; Quod procederet quando diuerso iure & forma quesita fuissent, & quod custodia territorii spectet Dominis etiam voluit Bar. in l. Ne quid Prima col. 2. & 3. questione ff. de incen. rui. naufrag. cum cuncordantibus Ibi per Allex. in appostillis allegatis, Que custodia cū emolumento Iurisdictionis & pedagii, censetur per Dominum, ipsis Vassallis & domicellis remissa per predicta, Ita vt pedagium de feudo, & concessum à Principe, Vniformiter simul cum castro & Iurisdictione Non autem difformiter, nec diuerso iure censeatur per predicta, & hoc forte est quod voluit Bal. in d. c. primo §. cum autem 2. col. de controu. inuesti. quod in Feudis, indiuisibile, quod est in vno extremo generat presumptionem indiuisibiliter i alio extremo licet Dominus Prepo. ibi in col. fi. dicat istam rationem non accommodari, ad propositum illius textus.

Quod si aliam, & tertiam assumamus presumptionem, que à Iureconsultis tradditur in discernendo, an bona sint feudalia vel allodialia; que est in considerando qualia sint predia circonstantia, Quam considerationem traddunt Domini Neapolitani, & optimus Feudistarum Dominus And. de Iser. in d. c. prim. §. illas vers. Quidam tamen prim. col. de controu. inuesti. & habetur in decisionibus Neapolitanis Decisione 229. in primis dubiis, Ita ꝙ si vicina predia sint feudalia alio nō apparente, Illa Domini Bernardini in tali vicinia consistentia censeantur feudalia & è contra censeātur allodialia, si vicina sunt allodialia Adhuc presumptio stat pro ipsa filia cum vicina predia, & circumcirca coherētia, tam vrbana quàm Rustica & tam Domus quam aree sint allodialia ac hominum solita emi & vendi vti libera & allodialia, & à Nullo Domino recognosci soleant, Nec in venditionibus & alienationibus eorum soleat haberi, vel reseruari superioris Beneplacitum, Nec inuestiture capi de eis soleant.

Quod si quartam assumamus considerationem, que est in inspiciendo id quod est consuetum communiter obseruari & fieri de talibus bonis & prediis Dominorū Vrbanis & rusticis, in villa & finibus, Bal diserii constitutis, per ea que notat, & consuluit Allex. cons. 136. inci. viso prima col. primo vol. & plene in proposito Bal. cons. 446. inci. villa in primo vol. in penultima impressione dicens ꝙ vbi dubitatur, que sint & fuerint tempore facte emptionis castri cum pertinentiis, dicte pertinentie, est recurrendum ad vsum subsequentem, Quia ex eo quod fuit posterius factum, presumimus quod fuerit prius actum, & quia posterior qualitas possessionis declarat quid à principio fuerit dubie interionis, vt ibi latius per eum, Ideo Pau. de ca. in d. cons. 163. in tertia col. in antiquis dixit quod qualis fuit vsus & patientia, talis presumitur precessisse feudi concessio, Adeo quod si vassallus solet de feudo testari, presumitur hoc in concessione dictum, Ad quod faciunt notata per Bal. in l. si certis annis tertia col. C. de pactis, vbi etiā Ang. & D. Ias. in fi. commenti, quod talis presumitur fuisse concessio emphiteosis, qualis per effectū demonstratur, & prout solitum est fieri, seu qualis posterior declarat euentus, & hoc vbi non potest constare de origine, ad quod faciunt que dixit Allex. cōs. 107. prima col. primo vol. & cons. 113. Inci. viso. & diligenter considerato pe. col. & fi. quarto vol. & Fulgo. cons. 131. Hinc secundum Bal. in c. prim. circa finem commenti, in tit. Quid iuris sit si post alie. vas. feu. recu. talis presumitur precessisse licentia, qualis subsequta fuit alienatio, seu qualis posterior declarat euentus, & facit l. si ventri §. fi. ff. de priuile. credi. & c. officii. cum cuncordantibus in glo. allegatis de ellectio. Ad quod etiam facit quod dixit Barba. cons. 18. inci. preclare 21. col. 2. vol. post Bal. in d. c. inter filiam quod inspiciendum sit, Qualiter ipse Dominus Berhardinus pater ipsis bonis vteretur, Quia talia presumuntur bona fore penes successorem, Qualia fuerunt pe-

nes

nes eum cui successit, Certe hac consideratione attēta dicemus ipsa predia esse allodialia, Quia per Dominum Bernardinum, & per Dominos & homines solita sunt, & fuerunt vendi & alienari, vti allodialia, Vt patet ex instrumentis exhibitis & patere potest ex informationibus sumendis, pet que instrumenta apparet, ꝙ ipsimet agnati qui insurgunt, contrā filiam emerunt & vendiderunt vt allodialia, Ideo dixit And. de Iser. in c. prim. §. seu vers. Quidam tamē, in principio commenti, de contro. int. mas. & femi. ꝙ etiam si verba concessionis & inuestiture feudi possent comprehendere predia, & sit con suetudo prescripta vendendi libere possessiones, quod predia presumentur allodialia, Nisi aliunde, quam per verba con cessionis Dominus ꝓbet esse feudalia, Et fortius volunt gl. & Docto. aliqui in d. c. primo §. primo de capi. Conra. quod potest prescribi, prescriptione excedente tempus 30. annorum quod valeat alienatio rerum feudalium quod non attingo latius, Cum non sit presentis speculationis,

Quod si Quintam assumamus consideratio nem videlicet morem regionis & vulgarem sensum, que etiam sunt in presenti difficultate consideranda secundum Bal. in d. cons. 446. & facit l. si Seruus, plurium §. fi. ff. de leg. prim. & vult Soci. cons. 47. 2. col. in fi. primo vol. & specu. in titulo de loca. §. Nunc aliqua vers. 59. Dico ꝙ et hoc respectu presumuntur allodialia, Quia mos regionis habet, vt Domini castrorū, magis communiter habeant predia, Que possident in castris, pro allodialibus, & emant ac vendant vti allodialia, & sicut fit de allodialibus, licet consuetudo loca lis loci Baldiserii preponderet, Et sit attendenda, vt per Bal. cons. 33. inci. ad euidentiam post medium primo vol. penultima stampa, & in c. primo prima col. de cognitio. Feu. & Panor. in c. Quod clericis de for. compe. & Marti. de Lau. in c. primo in principio primo notabili per illum textum quali. olim feu. pot. alie.

Quod si sextam attendamus consideratio nem que est an fama, & communis opinio sit quod sint feudalia, vt per Bal. in d. cōs. 446. & Allex. pulchre cons. 15. inci. visis Narratis, prima col. 5. vol. & Bal. in l. conuenticulam 4. col. C. de epis. & cleri. volentes quod in factis multum antiquis opinio generalis. Dummodo sit vniformis, Habeatur pro veritate, Et inferentes quod licet Ecclesia, Non habeat instrumenta de suis Ciuitatibus. Si tamen habet generalem opinionem, sufficit pro plena probatione, cum cuncordantibus de quibus per Barba. in d. cons. 18. inci. preclare in 25. col. vers. preterea adduco quod in facto 2. vol. Aret. q; videatur cons. pe. 3. col. Deci. cons. 269. inci. consultus 2. col. Adhuc dicētur censeri allodialia, Quia fama & cōmuni opinione alienantur, vt allodialia, quod et patet per instrumenta, Que instrumenta secundum Io. And. & Docto. in c. primo de Prescrip. in 6. & Allex. cons. 16. inci. in causa & lite, 9. col. vers. confirmo hoc Quinto vol. & Bal. Alua. & Docto. in c. primo §. Vassallus el primū si de feu. fue. controu. facerent cessare famam, & communem opinionem & probationem, que fit ex eo, quod communis hominum memoria non sit in contrarium, tamquam memoria extet propter instrumenta, & contrarium appareat, per euidentiā facti cum in istis antiquis, tam ad presumendum quod sint feudalia, quam quod sint allodialia, etiam instrumenta inter alias personas confecta, & etiam enuntiatiue dicentia ipsa bona esse feudalia, vel allodialia probent & inducant famā, & communem opinionem, vt habetur in l. cum aliquis C. de Iure delib. & late per Barba. d. cōs. 18. 2. col. & sequen. & dixit Roma. in l. 2. §. Idem labeo ff. de aqua. plu. arc. ꝙ Papa potest probare, se esse Dominum Ciuitatum Ecclesie per famam.

Quod si septimam assumamus presumptionem in ista materia, Que est, quod quando feudum conceditur limitatum, Illud quod est intra limites, presumitur Feudale, & quod reperitur extra limites censeatur allodiale, vt dixit Andr. de Iser. in d. c.

d.c.primo §.seu vers.Quidam tamen prima col.de controu. int. masc. & femi. ad quod facit textus in l.in agris.ff.de acqui. rer. domi. Istud non conuenit ad casum nostrum, Quia hic non fuit facta aliqua assignatio prediorum limitata, vel non limitata que appareat, Et vt dictum fuit in secunda consideratione, concessio castri & Iurisdictionis,est quid diuersum ab infeudatione prediorum, & à prediis, & optime declarat Pau. de ca. d. cons. 163. pe.col. in principio vers. & ista possint in antiquis, & Panorm.in c. si diligenti, 2. col. 2. notabili de prescriptio. Vbi optime loquitur, & ex diuersis non infertur, vt ibi dictum fuit, & patet in l. Papinianus exuli.ff.de mino.cũ similibus, & ista questio posset cadere,si dubitaretur quousque se protendat territorium quod est quid diuersum à proposito, hoc est potestas terrendi, & Iurisdictionem exercendi.l. pupillus §. Territorium .ff. de verb. sig.& l. fi.C. vbi & apud quem, cum ibi notatis, & quod dixit Archi. in c. cum Episcopus post principiũ commenti, de offi. ordi.in 6. cum concordantibus, & quod notatur in l.bene Azenone C.de quadri. prescrip. & in c.nimis de Iure Iuran. & per Panor. in cons. allegato, & in d. c. si diligenti secondo notabili quod res quoad Iurisdictionem sunt sub Dominio superiorum & quo ad dominium sunt possessorum, Nam Vbi non est limitatio excludens quousq, exercetur Iurisdictio dicitur de territorio, vel pertinentiis Dominorum, vel Castri, cui sint annexa Iurisdictio & territorium secundum Imol. & Docto. in d.c.cum ad sedem de resti.spolia.;& Imol.ac Docto. in d. c.si ciuitas de sent. exco. in sexto & And.de Iser.in c.p. in principio quid sit inue. & Oldra. cons. 10.& Bal. in c. p.3.col.de capi. qui Curi. ven. & Allex.cons. 23.inci. Viso processu 5. col. vers. Item respondeo quod locus quinto vol. vbi dicit quod locus qui paret officialibus, alterius loci, & ibi subit munera dicitur de pertinentiis illius loci cui paret, per d.l. Pupillus §. territorium & textum in auten. si quis igitur ex qualibet, in auten. quib. mo. natu. effi. sui,& declarat Bal.in l. data opera 16.col. C.qui accu.non pos. & facit quod notat idem Bal.in l. 3. per illum textum .C. de natu.lib. & vult Panor. in cons. 62. in 6. col.2. vol.

Quod si assumamus octauam circa talia considerationem, que est qualiter dirrectus Dominus vtebatur ante predictam concessionem, factam ipsis Dominis collonensibus,seu verius venditores ipsius,seu di vtebantur, Iuxta notata per Bal. in d. cons. 446. primo vol. pe. stampa, Istud scire est impossibile, propter antiquitatẽ, nisi per instrumẽta parte filie ostensa, que demonstrant, quod vtebantur non ante infeudationẽ sed post bonis allodialibus, & Non constat de originali acquisitione, que fuit perdita propter bella, licet publica vox & fama sit, quod antecessores ipsius Domini Bernardini soceri mei, & consortum,acquisiuerunt ipsum feudum & multa alia titulo emptionis, Cũ essent comites, summarippæ paterni,Et vidi in instrumentis initis inter antecessores predictos & communitatem Baldiserii, Nam vt fama est, propter factiones venerunt ex vrbe Romana ad has partes, annis ducentum, & forte Tricentum decursis, Quorum Initium non habemus, Et audiui à Reuerendo decretorum Doctore Domino Marcho de Vitia Archipresbitero nostre Ecclesie maioris Astensis Nuper defuncto, quod viderat in scripturis, Ecclesie nostre, seu nostri Episcopatus Astensis Fuisse quendam episcopum astensem Origine Romanum, de gente Sabella habentem sororem nuptui in Vrbe tradditam in domo & familia Illustriss. Dominorum de Collonis ex qua natus erat filius, Qui Episcopus propter factiones, Vrbis in hac Astensi Ciuitate, & in suo Episcopatu moram trahens, suasit predicto nepoti ex sorore vt cũ alio ipsius Episcopi nepote ex fratre, venderent bona que habebant in partibus romanis, & castra in istis partibus acquirerent, prout acquisiuisse reperiuntur, & quod familia masculina illius nepotis ex familia fabella

la deficit, ex qua descendisse se dicebat ipse Dominus Marchus, Et merito ipsi Domini Baldiserii cognomen de Collonis retinentes, & insignia ac colores per omnia retinent & deferũt, sicut Illustriss. Domini Collone Romani & vtuntur hoc dicto ac inscriptione super eorum insigni videlicet Prole sum natus Romane Columne maioris, & in hac consideratione esset aduertendum, an essent omnia predia simul cum castro in feudum concessa, vt per Imo. & Areti. in l. 3. in principio ff. de acqui. pos.

Quod si Nonam assumamus consideratione͂ que est Nũquid Vassallus teneatur ostendere Domino de quo sit vassallus, & fines feudi, Et an alias quicquid habet pro sumatur feudum, etiam ista questio non facit ad propositũ, Quia procedit quando quis confitetur se vassallum vt dicit Bal. in l. 2. C. quomo. & quando Iud. Dicens quod tunc vassallus tenetur titulum & Feudum ostendere, ꝙ etiam probatur in §. vassallus el primo si de feu. fue. contro. Et Dominum ad omnem sui requisitionem recognoscere, vt per Bal. in l. plures apocis C. de fid. instrum. sed filia ista non prætendit se feudatariam, sed dicit Bona de quibus agitur censeri allodialia, & se in illis succedere patri, Et habet decisiones apertas pro se in d. §. inter filiam, & in d. §. Defuncto, si de feu. fuer. controu. eum cuncordantibus supra in principio consilii allegatis, licet alias sint opiniones secundum casuum diuersitates, Nam si sit feudum, pro quo soluatur pensio, Bal. in cap. primo in d. §. Vassallus el primo questione si. si de feu. fue. controu. videtur velle quod Vassallus cogitur exhibere instrumenta. Nisi iuret se illa nõ habere, Quibus non apparentibus, si factũ sit ita antiquum, ꝙ non extet memoria hominis, & consequenter testes haberi non possint, Dicit esse recurrendum ad communem hominum memoriam & famam seu communem opinionem, Que si haberi non possit, Dicit omnia bona presumi esse eo casu feudalia, & obnoxia ad censum, & hec opinio tenetur communiter per Docto. in simili in emphiteosi, vt per specu. in tit. de loca. §. Nunc aliqua vers. 62. & 40. cum sequen. & Alberi. de rof. in l. si certis annis C. de pactis & in l. Plures apocis C. de fid. instr. cum cuncor dantibus de quibus per Dominum meũ Ias. in l. 2. in 13. questione col. 70. secundum primã impressionem C. de iure emphi. De qua materia etiam habetur per Bal. Philip. & Modernos in c. significantibus de appel. Et Alberi. de Rosa. in l. Titius ff. de actio. emp. vbi etiam Fulgo. loquentes etiam in feudo, & Bal. in l. 2. C. quomo & quando Iudex, & cum predicta opinione videtur transire Alua. in d. §. Vassallus vers. Quero si vassallus prestitit, dicens quod Vassallus nisi ostendat pro qua re in feudum concessa, Prestiterit seruitia presumitur pro omnibus suis bonis prestitisse, Quam opinionẽ late tenet D. Iacobinus à Santo Georgio preceptor meus Taurinensis in sua inuestitura feudali, in clausula dictiq; Vassalli promiserunt recognoscere 6. col. cum 2. sequentibus Vers. Nunc quero de quottidiana, q̃stione. nisi quando Vassallus ꝑtendit iustam, & probabilem causam ignorantie, vel quando negaret se vassallum, Ibi per eum in fine questionis Andr. vero de Iser. in c. primo de contro. inter maſ. & femi. in 2. & 3. col. quem refert Ibi & sequi videtur Alua. in 3. col. dicit quod si constet maiorem partem esse feudalem, reliqua bona presumantur feudalia, alias quod spectat Domino ostendere fines feudi, qr. secundum And. de Iser. ibi poterit Vassallus dicere ego soluo, pro isto predio, nisi quantitas census repugnaret, vt ibi latius per eum Et cum ista opinione transit D. Prepo. in d. §. Vassallus el primo si de feu. fue. controuers. col. si. vbi plene loquitur & allegat alias authoritates, Bal. autem in c. primo prima col. de Vassa, qui contra constitu. Lotha. Loquens quando Vassallus est priuandus parte feudi propter alienationem quam fecit in contemptũ Domini, sine eius licentia, Nunquid Vassallus teneatur ostendere quantitatem feudi post Iacob. de Ardizo. in somma in titulo

Quib.

Quib. mo. feu. ami. Sub Rubricella si dubitatur, Quid & quantum sit feudum, Dicit primo q̃ totum presumitur feudum, & postea distinguendo dicit q̃ si Dominus agit tenetur probare quantitatem feudi, & si conuenitur Vassallus agens tenetur probare, Et Idem esse dicit si sit questio cum tertio, Et cum ista opinione in emphiteosi transeunt Philip. & Moderni in d. c. significantibus, de appel. volentes q̃ Dominus agens ad caducitatem teneatur probare quanta sit emphiteosis, & quod quantitas pensionis, semper in dubiis attendatur, & quod omnia non presumantur in dubio feudalia vel emphiteotica tenuit Barba. consi. 59. in 9. col. prim. vol.

Et tandem illa opinio q̃ Dominus generaliter teneatur onstendere fines seu cõfines ac quantitatem feudi videtur magis cõis quam tenuit ipse Andr. de Iser. in c. primo §. Illud quoq; 3. col. & ibi etiam Alua. in pe. col. de prohib. ali. feu. per fre. Dicentes cautum esse debere Vassallum, circa hoc, Quia poterit Dominus, vel dicere, quod modica res sit feudalis, vel q̃ quicquid tenet Vassallus est feudale, & ideo, mellius esse vt tempore inuestiture fiat declaratio.

An autem Vassallus cogatur ostendere Iura que habet in Castris & instrumẽta sua, & inuestituras, & possit Princeps facere Citationes, vt Vassalli sub pena ostendant, communis opinio videtur quod nõ vt per Bar. & And. de Baru. in l. prim. per illum textum C. de conducto. & procu. predio. fis. libro 11. vult Bal. in l. secunda C. quom. & quando Iudex, & Bal. And. de Iser. Alua. & scriben. in d. §. Illud quoq; de prohib. alie. feu. per fre. cum concordantibus de quibus per D. Preposi. in d. c. Vassallus el primo col. fi. si de feu. fue. contro. & per D. Ias. in d. l. seconda in 15. questione col 71. prime impressionis C. de Iur. emphi. quamuis Bal. in l. Instrumenta C. de fideico. aliter dicat & D. Iacob. de Santo Georgio in dicta clausula Qui Vassali, promisserunt recognoscere 8. col. Et tenetur Vassallus Domino interrogante an aliqua res sit Feudalis respõdere Vt in §. Vassallus el 2. si de feu. fue. controu. & ibi, ac in §. Vassallus el primo tradditur de pena negantis contra veritatem, rem esse feudalem, Et quid si dubitet aut indebite negans reuocet suam negationem que non attingo, Quia sunt extra propositum.

Quod si decimam assumamus connsiderationem in dignoscendo, an ipse res, ac ipsa predia sint allodialia, vel feudalia, Que est in considerando recognitiones & alias inuestituras, Attento quod prima non potest inueniri, Cum vt dictum fuit supra in quarta consideratione, sequentes actus & effectus, faciant presumi qualis fuerit precedens concessio, per Iura ibi allegata, & notatur per Bal. in dict. cons. 446. Vbi etiam adducit illam vulgatam regulam quod qualia sint subiecta predicata demonstrant, Et quia ex futuro, & ex eo in futurum gestum est, presumimus in preteritum, vt habetur in l. Non est necesse vbi late Floria. ff. de proba. & in l. & persona vbi Bal. supra eo. & in l. hi qui, vbi tex. Bal. & Docto. C. de adult. cum similibus, Cum mutatio voluntatis & alia non presumatur, l. cum hic status in principio vbi Bar. ff. de dona. inter Vir. & Vxor. & quod dicit Bal. in l. fina. ff. fini. regun. cum similibus, & facit bonus textus in d. c. officii de ellectio. cum concordantibus Ibi per Glo. allegatis, & certum, est quod recognitio probat Rem recognitam teneri in feudum esse feudalem vt per Bal. quem alii sequntur in c. fi. de feu. guar. & Bal. in l. Fonctiones, C. de Dona. & Ang. in l. Qui rem propriam C. Loca, & Bar. ac Docto. in l. si rem aliquam, Vbi plene de materia, ff. de acqui. pos. & Bal. in cap. primo §. sciendum, in tit. de feu. cogni. Vbi dicitur quod talis probatio dicit fieri per indirrectum, ex quo non apparet de infeudatione & Roman. cons. 123. & 68. & Barto. in l. legata, inutiliter ff. de adim. leg. & in l. cum tale §. Falsa ff. de condit. & demon. Vbi etiam Io. de Imo. & late Specu. in

D

tit. de loca. §. Nunc aliqua vers. 52. cum duobus sequentibus cum cōcordantibus infra allegandis. Nisi recognitio fieret p clericum, Quia presumeretur, q clericus subiecisset rem temporalem Ecclesie laico seu Domino temporali quod nō potuisset c. 2. de reb. Eccles. non alie. prout etiam dicit ipse Dominus Iacobinus, in sua inuestitura feudali, in tractatu de homagiis 4. col. 4. questione dicitur enim in Inuestituris, q ipsi Domini de Collonis, antecessores Domini Bernardini, ac ipse Dñs Bernardinus petierunt se inuestiri, & q fuerunt inuestiti, & renouati, de castro feudo territorio & Iurisdictione Baldiserii pro dimidia, Cum terris pratis Gerbis Nemoribus, & aliis ad ipsum castrum & Feudū pertinētibus, Que verba expresse loquuntur de prediis per eos possessis, & probant primo respectu verborum expressorum parte ipsorū exponentium, & supplicantium l. Cum precū. C. de lib. cau. cum ibi notat. & l. fi. cum glo. C. de ingenu. manu. Quam singularem dicit Bal. in d. c. inter filiam si de feu. fue. contro. inter Domi. & vassa. Volens q si quis in libello, dicat se esse libellarium, succumbat postea dicendo allodium, Cum impetrans rescriptum, videatur fateri omnia contenta in eo secundum Io. Andr. Quem alii sequuntur in cap. fi. de Iure Iuran. in 6. & Panormi. in c. Examinata de Iudici. cum concordantibus de quibus in proposito per Barba. d. cōs. 18. in 14. col. vers. Capio alium articulum huius consultationis secondo vol. Ibi vers. Ex quibus apparet &c.

Secundo respectu verborū Principis inuestientis, Dum inuestiuit de terris pratis nemoribus &c. Nam vt consuluit Alex. in d. cons. 15. inci. Visis narratis 2. col. vers. sufficeret etiam si probaretur &c. 5. vol. ista verba Principis quantumcūque reperirentur enuntiatiue prolata, quod bona, & predia essent feudalia probarent per textum vulgarē, & notata in Clemen. prima de proba. cum concordantibus, Et Quia non est verisimile quod Illustris persona mentiatur, vt dixit Glo. in l. Titio fundus ff. de condit. & demōstra. cum cōcordantibus ad hoc allegatis. p Barba. d. cons. 18. 23. col. vers. Et si quispiam opponat 2. vol. Item vt dicit And. de Iser. in c. p. §. Alias vers. Quidam tamē post principium cum menti. de contro. int. mascu. & femi. de benefi. Si princeps dat in Feudum curiam Castrum cum hominibus & pertinētiis oībus, Sicut est forma priuilegiorū ī Regno Sicilie, oīa que sunt intra territoriū presumētur sic scilicet Feudalia nisi probentur exempta, A ut nisi tenētes, vēdant libere possessiones suas, Qr. tunc incombet pbatio Dño feudi, q pred ium sit feudale, A ut si vicina pdia erunt de allodio, qr. pariter incōbet pbatio Dño, q sint feudalia, Et Idem si vicina, sint feudalia, Qr. psumenē bona vassalli feudalia, nisi contrarium probetur, Et dixit Specu. in tit. de loca. §. Nunc aliqua vers. 59. q si Ecclesia concessit alicui rem in emphiteosim in hunc modū, Ego Hēricus Abbas talis monasterii, concedo tibi Petro atq; confirmo, omnia que habes & tenes de Iure dicti monasterii, In Castro vel villa tali, & multis annis post decursis, vertatur qstio inter emphiteotam, seu eius heredes, & Ecclesiam, Cum emphiteota multa possideat, in castro, & dicat Ecclesie proba, Quid de Iure monasterii habeo in dicto, Castro, Et concessio fuit facta de his que de Iure monasterii tenebamus, ergo nil est concessum, Nisi concessum probetur, Qr. de incertis nulla est obligatio l. Triticum. ff. de verbo. oblig. cū concordātibus p specu. allegatis. Et Ecclesia dicat q oīa q habuerunt antecessores emphiteote sunt monasterii, propter verba predicta concessionis, que sunt expssa determinatiue nō causatiue, Nam dicit Specu. q vterq; deliquit in non specificando, res, Et tandē in hoc dubio residet, q Iudex hēat cōsiderare morē regionis illius, Et cōsuetudinē Ecclesie cōcedentis, Ne Ecclesia Iure suo priuetur, & emphiteota cū aliena iactura locupletet, cōtra. c. suā d' pēnis, Et dicit insup esse cōsiderādā q̄titatē pēsionis, vt secūdū Illā quātitas rei cōcesse seu qualitas possit cōmēsurari, & nō peior nec melior

sed

sed mediocris. Et sic Specu. non vult, quod ipsa verba sint saltem ex toto fine effectu operandi, ad quod facit quod dixit Bal. in Rubrica C. de contrahen. emptio. in 9. questione cum similibus Ad quod etiam facit quod dixit idem specu. in d. §. Nunc aliqua vers. 76. Dum dicit quod Si Ecclesia concessit tibi in emphiteosim omnia que pater tuus habuit, & possedit in tali loco, Et tu postea per longum tempus dicas, quod omnia que habes non fuerunt paterna, & consequenter quod non fuerunt ab Ecclesia concessa, Et Ecclesia dicat constare, q que tenes ex paterna successione tenes Qui pater habuit ab Ecclesia omnia, prout in instrumento continetur, Vnde que habes presumeris ab Ecclesia habere, nisi aliunde habuisse probes, argumento l. siue possidetis C. de proba. Et Quia qui accipit possessiones emphiteotico iure, Nec exprimit quas, illas quas habet accepisse videtur, In qua opinione tanquã Vltima, ipse specu. residere videtur, videlicet quod omnia presumatur emphiteotica nisi contrarium probetur, videantur etiam traddita per Are. cons. penultimo circa principium. Et quod recognitio castri & pertinentiarum trahatur ad predia voluit Dominus meus Ias loquens in concessione castri cum pertinentiis in l. 3. in principio col. fi. ff. de acqui. pos. & sensit et in l. Quominus in 20. questione ff. de Flumi. volens quod tunc in concessione veniant molendina que alias non venirent, quod ante eum visus est velle, Bal. in d. c. primo secunda col. de capi. qui Curi. vendi. & cum hac opinione videtur transire Dominus Franceschinus Curtius in suo tractatu feudorum in 2. parte in 6. questione

Certe predicta non obstant assumendo sigillatim verba recognitionis, Et primo dum recognoscitur Castrum, Quia recognitio castri ad Predia predicta se nõ extendit imo nec ad territorium, vt per Oldra. cons. 121. inci. ad primam pti. Dubio & Bal. in c. p. 4. col. de Capi. q Curi. vẽdi. & Docto. in c. cũ ad sedẽ vbi Panor. in p. col. de resti. spol. Dicẽtes q castro nichil corporale à iure reperit deputatũ, Sed q solet cõsuetudine ab hominibus & eorũ statutis Castro certũ territoriũ assignari q sibi i iurisdictione & dacitis debeat respondere, in tñ. vt secundum Bal. in c. p. §. ex cõtrario de inuesti. de re alie. fac. vnus possit habere castrũ & alter iurisdictionẽ, & cum pdicta opinione trãseunt Io. And. Gemi. Philip. & cõiter Doct. in d. c. si ciuitas de senten. exco. Dicentes q castrũ põt esse sine territorio ac districtu & iurisdictione cũ possint Dñi feudorũ se ambitu muralli vallare l. prouincias & l. p. C. de edif. pua. Ex quo inferũt q cõcesso castro, pdia que habet concedens, & q̃ sunt extra continentiã castri non intelligunt cõcessa, Quod et volũt Imo. i d. l. 3. i prin. & ibidẽ Allex. in 8 & 9. col. ac Franciscus de Aret. pen. col. & fi. ff. de acqui. pos. & Dominus meus Ias. in l fi. in 3. col. ff. de cõstitu. princi. Et hoc verum intelligunt Imol. & Are. vbi supra quando predia non fuerunt acquisita simul cum castro, q in dubio presumendum puto, cum quilibet presumat acquirere argumento l. Si defunctus C. arbi. tutel. Et qr. dicenti incõbit onus probandi l. 2. ff. de pbatio. & vult Allex. cõs. 16. inci. in causa p. col. 5. vol. cũ cõcordantibus infra post 16. considerationem allegandis. Dum tangã an Quindecima seu decima que datur ex prediis Dñi Castri censeat Feudalis Et propterea Bal. in d. c. p. 6. col. de capi. qui curi. vendi. in vers. sed Io. And. dicit q territoriũ nõ censet concessum, Castro concesso, Quando non constat q territorium eodem. tit. cum castro possidetur, & dicit Imol. in c. ex literis de Iure Patro. q castrũ vel villa, in se continent Iurisdictionem Honorem districtũ & Iuspatronatus, Nec dicit q contineat predia, Imo sentit contrariũ, et ex cõsuetudine que solet, vt dictum fuit talia castra deputare, Et res ista videtur decisa, vt seppe dictum fuit, quando est cõtentio cum filia vassalli defuncti in d. c. prim. §. Inter filiam & sequen. si de feu. fue. contro. iũct. notat. per glo. & Docto. in d. c. primo de controuer. int. masc. & femi.

Et quia saltem solet dubitari, An concesso Castro Veniant Iurisdictio & Territorium vt in locis preallegatis, cum concordantibus de quibus per Allex. & Moder. in dict. l. tertia in principio .ff. de acqui. pos. & per Docto. & Allex. in l. prima vbi Dominus meus Ias. ff. de Iurisdictione omni. Iudi. post Bar. in l. si quando C. de bo. vac. lib. decimo cum concordantibus Ibi per Allex. Allegatis, Res ista videtur clara in recognoscente, Qui vt infra dicetur in dubio non tendit ad aliquid noui inducendum vel submittendum,

Itē non obstāt assumendo verba illa cum prediis & Iuribus ad castrum,& ad ipsum feudum pertinentibus, Quia aliud est, quod Domini dicant recognoscimus Iure feudi, Quicquid, vel predia, vel Iura que habemus ī Castro Villa, & territorio Baldiserii, Quo casu posset probabiliter dubitari, an contraria opinio procedat, & teneri quod sic, per notata per Innoc. & Docto. in d. c. ex literis de Iure patro. & Specu. in tit. de actio. & petitio .§. sequitur 12.col.vers.Quid si peto quicquid habes & possides, cum concordantibus de quibus per Signor. cons. 60. inci. Magnificus Dominus Loisius, pri. col. vers. Redeo ad primā Quo casu loquūtur Specu. in locis in contrarium allegatis, videlicet in d. §. Nunc aliqua vers. 76. & 59. & Bal. in d. c. primo 6. col. de capi. qui Curia vendi. Et aliud est dicere recognosco predia vel Iura, ad ipsum feudum vel ad ipsam partem feudi spectātia, Quo casu est necesse dicenti spectare ad feudū vel castrum hoc probare, per pulchre notata per Bar. in l. Si sic §. primo in finalibus verbis .ff. de leg. prim. cum quo transeunt, Ibi communiter Docto. maxime Bal. Ang. cum Cuma. Imol. Pau. de ca. & Allex. Dicētes quod si Rex vel Comes concedat michi quicquid Iuris habet in tali loco vel Castro istud nichil operatur, nisi appareat de Iure concedentis, Ideo prout ibi inter ceteros dicunt Dyn. Bal. Cuma. & Pau. de ca. ex tali concessione seu modo loquendi, non transfertur titulus nec possessio, Nec consequenter prescribendi facultas. In tantum quod secundum Docto. Ibidem maxime Ang. & Allex. ac Alberi. de ro. in l. Locus .ff. de acqui. pos. ad effectum q acquiratur ius ex tali concessione, sit necesse articulari & probare de Iure sic concedentis, Et idem vult Bal. in l. cum hereditatem, ff. de here. vel. actio. vendi. vbi Salli. dicit, quod tunc non dicitur pure concedere, vel loqui, sed conditionaliter, videlicet si quod ius habeo quod etiam vult Bal. in d. l. Si sic §. prim. post Dyn. Dicens quod hec verba omne Ius quod habeo, exponuntur si quod ius habeo, Et ita, quod nisi probetur de Iure cōcedentis operetur vt nec Titulus, Nec possessio nec facultas prescribēdi acquiratur p textum in d. l. Si sic §. primo & in l. Legaui ff. de libe. lega. & in l. quod si in venditione, Et in l. quod si sit. ff. de here. vel actio. vend. & in d. l. Locus & in l. 3. §. Incertam ff. de acqui. pos. & in l. Emptor Fondi vbi Bar. Pau. de ca. & alii ff. pro empto. Nam idem & multo magis est in recognoscente per predicta. Et quia Vt dictum est & infra dicetur recognoscens non tendit ad aliquid noui inducendum maxime in sui iacturam, ex natura recognitionis, Et cum ista opinione que est vera & cōmunis transit Oldra. cons. 163. alias 164. inci. viso priuilegio, Et si bene aduertamus Specu. in d. §. Nunc aliqua vers. 59. Dum sentit contra Ecclesiā ita concedentem nisi consuetudo regionis ac concedentis aut alie circonstantie per eum tradditae, possint declarare obscuritatem & incertitudinem, Et licet vendens qcquid Iuris habet in fondo, teneat iura que vendit demōstrare l. Titius la 2. ff. de actio. emp. propter obligationem quam habet Virtute precii reciproce recepti, Hoc non nocet recognoscenti, qui non querit acquirere aliquid noui, Domino vt infra dicetur, & sepe dictum fuit, Imo per illam legem, videtur onerari concedens in Feudum sicut vendens,

Et facit quod dicitur in d.l. quod si sic, quod vendens quicquid Iuris habet in hereditate, non prestare & manutenere, quod sit heres, Nisi dato dolo venditoris, Vt ibi per Sali. & Docto. & expresse patet ex illo textu Vnde minus tenetur recognoscens, & pro ista opinione consuluit in proposito casus nostri Allex. in consilio 55. incip. Prospectis in fin. quarto uolumine quod etiam uoluit in d. l. tertia in princ. in octaua columna. ff. de acq. pos. & dicit Inno. in c. dilectus de Capel. mo. quod clausula cum omnibus iuribus, non prodest, nisi quo ad Iura que sunt per leges deputata, in tantum quod pacto vel consuetudine pertinentia non subintelligatur in libello sed sint specificanda, vt ibi latius per eum habetur & per Docto. in d. c. cum ad sedem. Quod autem recognoscens non censeatur velle iuri suo derrogare, nec aliquid de suo submittere, vel concessionem in sui iacturam alterare, vel de nouo facere, voluit Bal. in d. c. p. 7. col. vers. item Oldra. de capi. qui cur ven. & in l. prima pen. col. vers. Sed quid si Dominus C. quan. non peten. dicens quod recognitio non tendit ad feudum de nouo inducendum, & Bar. ac Doctores in d.l. Si rem aliquam ff. de acqui. pos. Et simile est secundum Alberi. de rosa. in d. l. Locus ff. de acqui. pos. in confirmante alicui quicquid iuris habet in tali loco, Quia intentio confirmantis non est aliquid dare, & ideo con-confirmatio nichil operatur nisi appareat de prima concessione, dicens ita fuisse iudicatum in Curia Romana, Ad quod faciunt quæ dixit specu. in titulo de instru. ædit. §. Nunc autem vers. secundo & Bal. in c. primo in principio 2. col. per quos fi. inuestitu. Et dixit Alex. cons. 14. secunda col. secundo vol. quod inuestitura facta alicui saluo iure Ecclesiæ, non tribuit ius Ecclesiæ, nisi constet de eo per notata in d. l. Si sic §. primo Et dixit Roma. inter Ceteros in d. l. Locus quod in istis taliter, seu ita in confuso loquentibus, vel promitentibus, est semper parata via dicendi vel opponendi res ista non est de promissis, vel de comprehensis in tali promissione, vel sermone, Et reliqua supplebuntur in sequenti vers.

Item non obstat assumendo verbum cum pertinentiis ipsius feudi. Quia hoc non potest trahi ad predia, Cum principalis concessio sit Castrum Iurisdictio & territorium, & predia non sint de pertinentiis castri, minusque iurisdictionis, & territorii quod idem sunt pro ea que supra dicta sunt, et volunt docto. in d. c. Cum ad sedem vbi Ant. de Butri. in 8. col. & Panorm. in prima de resti. spo. Et Io. And. gemi. Philip. & Docto. in d. c. si ciuitas de senten. Excom. in 6. & Innoc. in c. ex literis de iure patro. ac Imol. Are. & Alex. in dict. l. tertia in principio ff. de acqui. pos. & Bal. in d. c. primo in quarta col. & sexta de capi. qui Curi. vendi. & Oldra. in d. cons. 121. & Bal. in d. cons. 446. inci. Villa primo vol. prima impressione vbi noatabiliter loquitur & D. meus Ias. in d. l. fi. in tertia col. de consti. princi. cum cuncordantibus supra allegatis & infra allegandis, Ideo Allex. in d. cons. 55. inci. prospectis in fi. quarto vol. consuluit, quod ille qui recognouit per se, & suos antecessores iure feudi, castrum cum Iuribus Iurisdictionibus & pertinentiis &c. per multa tempora, si habet annuos redditus & bona stabilia, seu predia, de quibus non habet instrumenta, propter vetustatem, Non per hoc presumitur recognouisse predia & annuos redditus, sed ipsa Nichilominus presumentur allodialia. Quia illa verba cum Iuribus Iurisdictionibus & pertinentiis non probant, Nisi quatenus limitate per alias probationes probetur de eis per d. l. si sic §. p. ff. de leg. p. cum ibi notatis per Dyn. & Docto. & quia bona in dubio presumuntur allodialia, vt ibi per eum, & per Dominum Prepo. in preludiis feudorum 17. col. vers. 15. Ideo Io. de Imo. in dict. l. tertia in principio ff. de acqui. pos. dicit quod si quis habeat in territorio, predia à castro separata, & vendat castrum cum pertinentiis, Non censebitur vendidisse predia, Nisi qualitas precii aliud suadeat, & cum hac decisione transit Ibi Allex. & Are. Qui limitat, Nisi

quando vendens ipsa predia cũ Castro simul acquisiuisset, Cui limitationi obstat l. prediis .§. Titio vbi Bar. ff. de legatis tertio vbi patet quod vnum predium nõ dicitur de pertinentiis alterius, ex eo solo ꝙ sint simul comparata vno precio, Nisi ex vsu Domini appareat, quod habuit tanquam pertinentia, & cum hac conclusione transit etiam Dominus meus Ias. in proposito casus nostri in d.l. fina. 3. col. ff. de constitu. princi. pro qua etiam consuluit Allex. in d. cons. 43. inci. de Celerrima in principio primo vol. vbi consuluit quod concessio facta de Castris, cũ villis, locis & territoriis ad ipsa castra pertinentibus, non comprehendit villas, quamuis iuxta vel subtus castrũ constructas, & exhistentes Nisi probetur ꝙ sint de pertinentibus castris, seu tali Castro, Nam vt sepe dictum fuit, hoc fortius procedit in recognitione, Ideo Bal. in d.c.p. in septima col. de capi. qui Curi. ven. post Oldra. in loco per eum & per me supra allegato dicit ꝙ recognitio indiscreta, & re ac genere incerta, Non probat concessionem, vt dudum factam. Et ex his patet quod etiam non obstant illa verba, Cum pratis terris, nemoribus ad ipsam partem feudi ac castri, pertinentibus, & ꝙ talia verba nõ probant, quod aliqua predia sint feudalia, Nisi aliter probetur, vel nisi quando fuissent specificata, ꝑ predicta, & per ea que consuluit Allex. d. cõs. 43. in principio & 55. in fi. & Bal. d. cons. 446. & ita etiam voluit in effectu, Pau. de ca. cons. 17. inci. in causa decimali, primo vol. in Nouis, Dum dicit quod si stãte inuestitura facta de decima fructuum, & de pratis terris redditibus &c. prout antecessores fuerunt vsi vel inuestiti nõ apparet certitudo, & esset probandũ que sint Illa, quod si appareat ex verborum exp̃ssione Illa censentur in feudum concessa, & dicit̃ apparere, quando euidens est dispositi certitudo, secundum eum, puta quando est talis specificatio, vel generalitas, que habet tam certam determinationem, quod ex alia probatione vel relatione, declarationem percipere non habeat, & loquitur in casu, quando quis fuit inuestitus de decima fructuum, facta specificatione de terris pratiuis, Quo casu dicit Pau. de ca. contineri decimã Feni, Quia est certa & determinata, tam ex generalitate decime fructuum, determinate expressa, quam ex specificatione de pratis facta, Ita quod non sit necesse probare quomodo vsi fuerint antecessores, Nisi probaretur quod antecessores non fuissent vsi, decima feni, seu ꝙ non fuisset solui consueta, Et dicitur non apparere certitudo, secundum Pau. de ca. Ibi si Dominus inuestiuisset de omnibus, de quibus antecessores fuissent vsi, vel inuestiti, Nam sic est cum quis inuestitur de terris & pratis, ad feudum vel castrum pertinentibus, Quia ex tenore inuestiture, non potest constare, que terre, & que prata, Castro vel feudo pertineant, nisi hoc probetur, Merito dixit Dominus Prepo. in c. primo post medium cõmenti, vers. ex predictis in quib. cau. feu. amita. post Oldra. cons. 133. inci. factum tale est, Dominus, quod confessio feudi, vel recognitio indiscreta, vt est taliter generalis, non preiudicat nec valet, & idem dicit in recognitione sine causa, ac extraiuditiali, Et dicit Bal. in c.p. in prin. in fi. cõmenti, quod si Princeps alicui concedat in feudum annis id quod Titio concesserat, ꝙ non valet concessio, si non constet quid fuisset Titio concessum, quia deficit subiectum & substantia.

Et ex istis apparet responsum ad contraria contra hanc partem facta.

Et in spetie non obstat quod dixit And. de Iser. in d. c. primo §. seu vers. Quidam tamen circa principium commenti, de contro. inter mascu. & femi. Dum dicit quod concesso Feudo cum curia hominibus & pertinentiis omnibus, omnia que sunt intra territorium erunt feudalia, Nisi probentur exempta, per l. primam §. cum vrbem. ff. de offi. prefect. vr. & c. omnes basilice 17. questione septima Quia Nomen curia comprehendit tam iurisdictionem quam Dominium prediorum vt late declarat Francis. de aret. cõs. 15. inci.

Reuerendissime prima col.primo Dubio, Vbi in 2.& 3. col.dicit debere constare quod Dominus tempore cõcessionis oĩa predia tenuisset, Item quia vt demõstrãt iura per ipsum And. de Iser. allegata loqũtur quando omnia erant concedentis in feudum, cum dictũ Docto. debeat intelligi secundum Iura allegata per eum, vt per Bar. in l. Non solum §. si liberationis ff. de libe.lega.cum similibus Et ita ẽt tenent tali casu Imol.& Franciscus de arc. in d. l. tertia in principio de acqui.pos.ne eadem concessio diuerso iure censeatur, vt ibi per eos. Et ita etiam procedant dicta Ibi per D. meum Ias. quem aliter saluare nescirem, & per Bal. in d. c. primo 2. col.de capi.qui cur.vendi.& per D.meum Iaso. in l. Quominus 20.questione ff de flumini.

Item predicta non obstarent in casu isto in quo constat per ipsos Dominos Baldiserii & eorum antecessores multa predia fictus & similia fuisse acquisita, & solita vendi permutari & alienari, tanquam allodialia,& hoc ab annis ducentũ & quinquaginta & Vltra, & per ipsa tempora, vt patet ex innumerabilibus quodammodo instrumentis. Cum vt dixit And. de Iser. in d. §. alias vers. quidam tamen in principio commenti, tunc quando precessit consuetudo prescripta vendendi ꝑ allodialibus, tales clausule non faciant presumi quod sint feudalia; nec etiam quando vicini habent predia circunstantia, que sunt allodialia vt in casu isto, prout plenius supra fuit probatum, Hinc dixit Cardi.in clem. Vnica §.fi. 15.notabili de Iure Iuran. quod recognitio non facit esse feudalia Ea que constat esse allodialia, Quia confessio non inducit dispositionem per l.Tradditionibus C. de pactis, & l.cum falsa C.de Iur.& fac.igno. & notat in c. si cautio de fi. instrum.Ad quod faciunt notata per Bar. in l. legata inutiliter, ff. de adim.lega. & per Allex. cons. 124.vol. & Socin. cons. 265.prima parte, ꝙ non probetur Dominium Domini dirrecti, per tale instrumentum, & dixit Specu. in tit. de confes. §. Nunc videndũ pe. col. vers. quid si confiteor tuam esse ꝙ si dicam volo istam rem in feudum tenere à te, Non paratur, preiuditium veritati, Licet secus sit, si dicam confiteor velle habere talem rem in feudum, à te, vel ipsam esse tuam, & quod volo eam à te in feudum tenere, & Ibi Io.An. in additione inci. l. prima & 3. An talis cõfessio facta alicui pro se & fratribus absentibus prosit fratribus.

Et sic ex ipsis instrumentis infertur ꝙ ipse recognitiones posito & non concesso, ꝙ continerent bona Domini Bernardini, et ea assererent esse feudalia, Nichilominus non preiudicarent ex quo constaret per multa instrumenta de contrario, Nisi constaret de certa scientia recognoscentium, videlicet ꝙ scientes ipsa bona esse allodialia, vellent ea constituere feudalia licet interim presumãtur feudalia, Vt per Bal. & alios, in §. fi. de feu.guar.& castal. & Bal. in l. Non iccirco C.de Iur.& fac. igno.& in l. Fõctiones C. de dona.& Bal. & Ang.in l. qui rem propriam C. loca. & plene, per Bar.ac scribentes in d.l. si rem aliquam, ff. de acqui.pos. & Allex.in cõs. 29. inci.perspectis, col.fi.vers. Dum autẽ 5.vol.& 136. inci.viso col. fi. primo vol. Dicentes non transferri Dominium ex tali recognitione, que non fit ex certa scientia, plus voluit Oldra.d. cons. 121.inci. ad primam prim.dubio quod recognitio facta de vno non trahatur ad aliud ẽt accessorium, Nisi cõmunis vsus loquendi modus vel actus inducerent contrariũ & predicta etiam sunt de mente Pau. de ca. cons. 153. inci. super primo quesito primo dubio in antiquis alias 10. vel 11. in Nouis 2.vol, vbi fortius dixit ipse Pau. de ca. videlicet quod recognoscens ea que in futurum acquiret in loco, tenere in feudum, si intendit tanquam sint Domini feudi recognoscere. Non acquirentur Domino feudi Iure dirrecti Dominiũ licet secus sit si intendat recognoscere, tanquam futura sint ipsius acquirẽtis qr. censetur donare, & demum recognoscere, iuxta distinctionem Bar.in d.l. si rem aliquã pe.col. & fi. cum quo aliis scribentes

res transeunt. Insuper ex his quæ dicit Allex. in d. consilio 136. pe. colum. & fin. primo volumine colliguntur alie responsiones ad prædictas seu tales recognitiones, & maxime in penultima colum. versiculo nō etiam obstat quod in instrumēto in fine cum uersiculo sequen. Dum dicit quòd verba enuntiatiua recognitionū, Prout sunt ista, cum terris pratis gerbis & aliis pertinētiis &c. prolata circa recognitionem rerum Feudalium non probāt si contingat postea principaliter disputari, an ille res sint Feudales per notata per Inno. & Ant. de But. in c. Illud de præsumpt. vbi alii & per textum in vulgata. l. optimam. C. de contrahen. & comitten. stipul. cum concordantibus per eum allegatis, & dum Allex. ibidem vult, quòd illa enunciatio quo ad alias personas non enuntiantes non præiudicet, ut est text. in d. l. optimam cum concordantibus de quibus ibi, & per D. Franciscum Curtiū in tractatu Feudorum secunda parte sexta quæstione in fin. & dum Allex. in consilio & loco præallegato in versiculo successiue sequenti, etiā vult ꝙ esto quod reperiret alicui facta recognitio, uel inuestitura de bonis tanquam Feudalibus, non fieret præiuditium illi qui ueniret ex alio capite, quā vigore talis inuestituræ, Quæ fundamenta latius attingere, & de eorum veritate dicere non expedit, & certum est quòd in præiuditium legitime filiarū nō teneret recognitio per ea quę dicit Fulgo. consilio 228. incip. Antonius de Morando prima colum. in fin. cū sequenti quod possem multis mediis comprobare, insuper illa verba cum terris gerbis &c. possent in casu isto habere aliquid in quo verificentur, videlicet nemus retro castrum existens viridarium & alia simul cum sedimine Castri coniuncta & coherentiata.

Ceterum ex istis recognitionibus cum sint difformes non potest fieri certa determinatio. l. scio. §. medico. cum ibi notatis. ff. de annu. lega. & l. semper in stipulationibus. ff. de reg. iur. & per Bald. consilio 301. incip. in bonis circa fin. tertio volumine pe. stampa. & in l. prima versiculo quæro quid significetur, C. de verb. signifi. ubi dicit seruari quod minus, ē Nam talis uariatio non permitit adesse, consensum. l. tertia. ff. de vsucap. & iuribus præallegatis, & notat Angel. consilio ix. incip. pro euidentia cum infinitis concordantibus, ideo Bar. in l. 2. in principio in fin. cōmenti. ff. solu. matr. dicit, ꝙ si in ciuitate fuit diuersimodè instrumenta non causatur aliqua consuetudo. sed redimus ad ius commune, & sic esse debet in hac diuersitate recognitionum. Merito dicit Bal. in l. cōuenticulam quarta colum. C. de Episc. & Cleri. quod generalis opinio probat in factis antiquis, dummodo sit uniformis. facit quod dicunt Bal. Imo. & Allexan. in l. Gallus. §. idem credendum. ff. de lib. & posthu. De notariorum consuetudine circa extensionem, quæ non est uniformis, ut non possit tunc fieri extensio secundum talem consuetudinem, facit quod dicit Bal. in l. Male agitur post medium commen. C. de præscrip. trigin. vel quadrag. anno. Et tanto magis quia dicitur in aliquibus inuestituris & recognitionibus, cum nemoribus gerbis, non cum pratis terris, & in aliquibus dicitur cum molendinis & fluminibus & piscationibus, cum in territorio Baldiserii, non sint flumina nec mollendina, Ita quod ex quadā consuetudine secretariorum, & præter veritatem, ac præter mentem ipsorum Dominorum Baldiserii, sint verisimiliter talia uerba apposita, & ita esse euidenter appareat, taliter ꝙ non præiudicent, vt per Bar. in l. prima sexta questione in fin. ff. de iur. codi. & Bal. in l. fin. in fi. commen. C. de fi. instru. & Roma. consilio 79. in secunda columna & Allex. in consilio primo quinta columna uersiculo & licet quinto volumine & 52. octaua columna quarto uolumine & Barba. consilio 58. in nona colum & 42. decima columna & 48. in 8. columna primo uolumine & 16. prima columna & 60, prima & secunda columna secundo volumine & Curtium seniorem consilio 49. in 13. columna & 66. in sexta columna cum cōcordantibus per eos allegatis,

tis, Et quia ex adiunctis fit coniectura voluntatis, l. sed si adiiciatur .ff. pro socio cum similibus, vel talia verba dicuntur nugatoria, vt per Bar. & Imol. in l. Si fondum per fideicommissum .§. primo .ff. de leg. primo. Et non debet confessio Vassalli circa feudum diuidi, vt per Bal. in c. primo §. cum autem de controu. inuesti. & per Glo. Alua. And. de Iser. & Docto. in c. prim. de milli. Vas. qui contu. est, Vbi Dominus Prepo. in pen. col.

Item iste inuestiture nichil probant, Quia in inuestitura Dñi. Petri deficit mādatū Domini Bernardini, quod non presumitur etiam spacio mille annorum secundū Bal. in l. seconda C. si ex fals. instru. & in l. p. C. de reb. alie. non alie. & Allex. in l. sciendum 5. col. vbi etiam moderni .ff. de verb. oblig. Et sepe consulendo & Felli. in c. sicut 20. col. vers. 6. aduerte de re Iudi. & licet in ipsa enuntietur mandatū, per hoc non probatur vt per multa Iura probat Dominus meus Ias. in l. Iurisgentium .§. Quod fere prima col. ff. de pactis. Et alia inuestitura minus probat, Quia quidā nottarius illam extēdit mortuo iam nottario rogato, que extensio non nisi per Iudicem fieri potuit, consideratis aliis consimilibus instrumentis, vt per Bar. & Docto. in l. Gallus .§. idem credendum, ante fi. commenti .ff. de libe. & posthū. Cum commissa Iudici per legem non possint alteri committi, vt per Bal. in l. prima §. Ne autem C. de Cadu. tol. Et non constat de commissione facta ipsi nottario, per notata in d. §. quod fere, & in d. l. sciendum cum concordantibus allegatis, Nec de protocollis ad que fit relatio, per notata in auten. Si quis in aliquo, C. de ædon. & constat de inuestituris aliter factis ergo &c.

Item prout dixit Pau. de ca. cons. 162. inci. circa id quod seconda col. vers. circa secundū de quo queritur In antiquis procurator sine speciali mandato Non potest mutare solitum modum inuestiturarum, Et posito ꝙ valuisset commissio facta Nottario de extendendo ipsam imbreuiaturam, Notarii mortui, & quod de commissione constaret taliter, & prout illam valere dicunt Docto. maxime Allex. in dicto §. Idem credendum, & Bal. in c. cū Iurepe ritus quinta col. de offi. delleg. & in l. Argentarius in principio vbi etiā Dominus meus Ias. ff. de edendo Non potuisset talis commissarius apponere clausulas prout sunt he que fuerunt apposite, Et data insuper diuersitate inuestiturarū, Et recognitionum, Non potuit certa fieri, vel coniecturari, extensio secundum Bal. in d. §. Idem credendum vbi etiam Imol. Et Allex. & si verum esset quod dixit Bal. in d. §. Idem credendum, post Cyn. ꝙ standum esset vltime consuetudini, vel generali, ipsa filia habet suū intentum, Quia vltima inuestitura aliter cantat, quam illa extensa, Prout etiam extant alie aliter cantantes, Insuper in tali extensione fuisset necessaria Citacio ipsius D. Bernardini Soceri mei, secundum Ang. Imo. & Allex. in d. §. Idem credendum, Ad quod faciunt, que dicuntur in auten. Si quis in aliquo C. de eden. quod si alicui sit data commissio de extendendis instrumentis, ac autenticādis ex protocollis notarii mortui, Non creditur tali exemplo & autentico, nisi exhibeatur originale seu protocollū, Aut nisi pars pretendens interesse fuerit citata ad videndum extrahi, de quo etiam tradditur in l. publicati C. de testam. Vbi etiam D. meus Ias. & in l. fi. in principio seconda col. 3. notabili C. de edic. diui Adr. tol. Et ex quo in ipsa extensione adsunt clausule insolite, presumitur fraus, vt patet ex multis ad hoc agregatis, per ipsum D. Ias. in l. testamentum 2. col. C. de testam. Item ex quo antique inuestiture aliter se habet, dato & non concesso, quod iste facte fuissent, prout reperitur in ipsa extensione, presumerētur fuisse ita facte per impressionem, vel errorem secundum Bal. in c. primo §. si vero vbi etiam D. Prepo. in 2. col. de feu. Gua. & Alua. in c. p. in 4. col. quali. vas. iura. deb. fideli. cum non debeat in exactione fidelitatis vel homagii induci nouitas c. dilecti de maio. & obedi. Et c. cum consuetudinis de consue. vult

Vult Alua. In c. primo prope ff. commenti de for. fide. dicens quod alias potest vasfallus recusare, prestare iuramentum fidelitatis, post specu. in tit. de Feudis. §. Quoniam de homagiis vers. Et Nota quod nō debet col. fi. & facit c. lane de excef. prela.

Quod si vndecimam cōsideremus presumptionem in cognoscendo an bona sint Feudalia, vel allodialia, que consistit in professione, & registro, Non puto de hoc tractandum, cum non credam seruari in Dominio Marchionali Saluciarum, talem modum, licet in Dominio Sabaudie, & Pedemontium seruetur, Circha quod & dictas professiones, & registra aliquid dicit D. And. sicu. in cons. 18. inci. preclare 23. col. vers. modo in proposito, 2. vol. prima impressione, & D. meus Iacobinus à Santo Georgio in tractatu de homagiis 5. col. vers. Item probatur homagium, per professionem, vbi tangunt an preiudicet tertio vel extraneo, De quo et per Allex. cons. 16. 2. col. vers. 2. principaliter 5. vol. & per Docto. in c. cum causam de probatio. Vbi Hostien. Io. And. Et Panor. loquntur de Episcopo, in cuius libro, scriptum reperitur, castrum ad suam Ecclesiam pertinere, & per Bal. in l. exemplo C. eo. & in Rubrica C. de fid. instr. in fi. & Flor. in l. Census ff. de proba. & Felli. in c. ad audientiam 4. col. de Prescrip. & Allex. in multis aliis suis consiliis, & in l. Precia rerum 3. col. ff. ad l. falci. et Barba. cons. 8. in 5. col. 2. vol. Et Romā. cons. 165. & Franciscus de are. cons. 65. in 2. col. & per Docto. in l. Censualis C. de dona. & in l. solemnibus vbi Bal. inter alios C. de rei ven. cum infinitis concordantibus.

Quod si duodecimam assumamus probationem que potest esse de instrumentis Et probationibus, inter alias personas confectis, & de confessionibus aliorū, quam ipsius D. Bernardini forte affectantibus, q ipsa bona essent feudalia, in preiuditiū Creditorum vel feminarum, Certum est q instrumenta inter alios confecta aliis non preiudicant, l. prima 2. & 3. seu fi. vbi Bal. in Rubrica C. res inter alios acta Vbi tex. in l. fi. dicit quod etiam factum fratris, vel instrumentū cum fratre confectum non preiudicat fratri, in tantum q asserta supplicatio & Inuestitura Domini Petri, Fratris Domini Bernardini, presuposito sed non concesso, q diceret predia esse feudalia, Non preiudicaret filie Domini Bernardini, quod etiam voluit Allex. in d. cōs. 136. penul. col. vers. Non obstat & sequen. primo vol. vbi vult tales confessiones aliis non preiudicare, & Idem vult in cōfessione Dominus meus Thaurinensis, D. Iacobinus à Santo Georgio in suo tractatu de homagiis in 5. col. vers. Item probatur Homagium per professionem, vel confessionem; Et faciunt notata per Docto. in c. pe. vbi Felli. in antepe. col. de re Iudi. & per Allex. in l. sepe antepe. & pe. col. ff eo. late examinantes an confessio vnius alteri preiudicet, & idem in pacto vel transactione, d. l. prima 2. & 3. C. res inter alios acta, Cum concordantibus de quibus per Felli. in d. c. pe. antepe. col. Et Idem de probationibus inter alias personas factis, dicit Franciscus de are. d. cons. 75. in 3. col. Pacit qr. nō noceret sententia, Vt in sequenti consideratione dicetur, vnde nec confessio p Notata in d. l. seppe & in d. c. penultimo Predicta limitabat Barba. in d. cons. 18. inci. preclare 23. col. 2. vol. Nisi essent instrumenta de antiquo, etiam inter alias personas facta enunciantia ipsa bona esse Feudalia, per notata per Bal. & Sallic. in l. cum aliquis C. de iure deli. cum multis aliis concordantibus per Allex. Ibi allegatis, Et per Barba. in cons. preallegato, & per D. meum Iaf. in 2. Repetitione l. admonendi in col. 91. & sequen. prime impressionis vers. tangit et hic remissiue Bar. ff. de iure iu. cum his que dixit Bal. in autentico quas actiones questione fi. C. de Sac. Sanct. Eccle. vbi inter alia dicit, q in factis antiquis, sufficit presumptiua probatio, Et idem est de confessione antiqua, seu in his que sunt de antiquo Qr. probant. Vt per Bar. & Docto. in d. l. admonendi & pulchre p Franciscū de are.

in conf. 15. 3.col.& 36.inci.casus talis est 2.& 3. col. dicens ꝙ tunc habet vim plene probationis, Sed quia per instrumenta antiqua non apparet de hoc, Imo de contrario, videlicet quod sint allodialia, vt in superioribus apparet, igitur cessat in isto casu ista 12.consideratio,

Quod si Decimamtertiam considerationẽ assumamus, que consistit, super eo,quod sit aliquando de prediis ipsorum Dominorum iudicatum. Cum Isti agnati dicãt fuisse alias iudicatum predia Dominorũ Baldiserii esse feudalia, licet non reperiatur pro veritate sic esse, Dixi,& Dico,ꝙ talis sententia, que vt ipsi dicunt, fuisset lata inter Dominos,Ludouicum Obertũ, & Carolos eum Dominos Baldiserii, pro alia dimidia & quosdam extraneos, Non habuisset preiuditium facere aliis cõsortibus, Nec Domino Bernardino,vel eius filie, per vulgatam & preallegatam l. Sepe ff.de re Iudi.& c.penultimũ seu quamuis co. tit.vbi Felli.in vltima col. refert & sequitur dictum And. de Iser. in c.p.§. Si Vasallus, si de feu. fue. controuers. int. dom.& agna. quod si feudum antiquum erat apud Vnum de agnatione, cum quo litigabatur, super illa re feudali, & lata fuerit sententia contra eũ. Talis sententia nõ pͥudicabit agnatis, ad quos deficiẽte ꝑmo seu ꝑdicto agnato erat feudũ reuersurum. Nisi Illi sequentes agnati fuerint citati, vel sciuerint causam agitari, cum ipso agnato, & sequitur Francis. de are.d. conf. 15. 3.col.& patet etiam ex his que dicunt Panor.Bal.& Docto.in d.c.quamuis, seu penultimo & Bar. Allex. & alii in d.l. sepe de sententia lata contra vassallũ, an preiudicet Domino & econtra, & ꝙ fortius est scientia Domini Bernardini, Seu verius Domini Aquareti eius patris in hoc casu illis non preiudicasset, Imo nec scientia coheredis, vt dicunt textus & Docto. in d. l. sepe,& Docto.in d. cap. Quamuis vbi Bal. in principio commenti assignat differentiam, inter scientiam coheredis, ac consequenter consortis, ac auctoris & successoris & Ideo textus quẽ ad hoc notat. Bal. in l. fi. C. res inter ali. acta, vult ꝙ sententia lata contra fratrem, non noceat alteri fratri. Sicut sententia lata contra vnum ex correis alteri nõ noceret, vt per Bar. in l. ex duobus 4. col.4. questione 2. membro ff.de duo.re. declarando vt Ibi ,& in d. c. quamuis & in d. l. sepe per Docto.& facit l.prim. 2.& fi.C. quibus res iudi.non noc.

Quod si decimamq uartã assumamus considerationem que solet causari,ex prescriptione, puta quando nobilis prestitit seruitia, vel gessit se pro vassallo pro tali re, seu illius, etiam pretextu tanquã feudalis per spacium annorum triginta,cum esset empta & acquisita per vassallum iure allodii, tali casu efficiantur feudalia vt dicunt Docto. maxime And. de Iser. Alua.& Dominus Prepo. in c. primo §. ex contrario de inue.de re alie. facta & Docto. in c.primo §. si vero vassallus. quid sit inuesti. & Docto. in l. si rem aliquam Sepe allegata. ff.de acqui. pos. & Allex. in d.cõs.136. in principio primo vol. & Barba.d.conf.18.inci.preclare 2. vol. & Dominus Prepo. in prelu. feudorum 17.col. 15. diuisione, Seu vers. 15. vbi vult ꝙ ex sola prestatione seruitiorum non presumatur faudalis, nisi in certis casibus ibi expressis & maxime nisi constet de alia causa, propterquã sint prestita seruitia, ꝑ notata in l.cũ de in rem verso ff.de vsur. & in l.si certis annis C. de pactis, Adhuc ista consideratio non quadrat ad propositum, Quia non apparet de Istis circumstantiis ac requisitis, sed totum in oppositum, ex instrumentis exhibitis, & possunt fieri multe alie responsiones, ex his que dicta fuerunt circha Decimam considerationem.

Quod si ad decimamquintã nos conuertamus. considerationem, que est ratione possessionis, & quod ea ratione sit capienda presumptio pro possessore,Ita quod agnatis possidentibus presumantur forte feudalia, l. p.ff.de superfi.& §. commodũ insti.de interdi&.& l.fi.C.de rei vendi. & quod habetur per glo.& Docto.in l.Cum res & in l.Siue possidetis C. de proba. & per Bar.in l.Quidam in suo ff. de conditi.

insti

Insti. cum concordantibus. Quam opinionem videntur tenuisse, Bal. in c. p. prima col. de vas. qui contr. constitu. lotha. Dum in hac materia vult onus probandi incombere actori, Respondetur, quod etiam hoc non obstat, Quia textus expresse vult Filiam esse colocandam in possessione quousq; cognoscatur & decidatur an bona sint allodialia vel feudalia. Et sic presuponit quod filia non esset in possessione, vt patet in d.c. p. .§. inter filiam, si de feu. fue. controu. & hoc expresse vult Glo. prima cum qua transeunt ibi Docto. in c. prim. de controu. int. masc.& femi. de benefi. & hoc operatur qualitas possessionis paterne, que qualis fuit in patre, debet esse in filia, secundum Bal. post glo. in d. §. inter filiam, per d. l. siue possidetis 2. respōso & per l. fina. C. quo. bono. Nec enim possessio, facit presumi feudum esse, Nec possessorem esse Dominum d. l. cū res & d. l. fi. C. de rei Vendicatione & d. §. commodum, licet velint ipsa iura absolui reum, actore contra possessorem, suam intentionē non probante, esto quod constet ipsum possessorem non esse Dominum, & Ideo filia ad plus, habet probare possessionem paternam per iura preallegata. Et qui pater presumitur possedisse pro suo & allodiali, Vt dixit Alex. d. cons. 136. 2. col. vers. sed premissis primo vol. Iunctis his que dixi supra in prima, consideratione, & que dixit Allex. cons. 16. inci. in causa prima col. in 5. vol. maxime in vers. Et tanto magis. Et hoc redditur in facto clarum, per instrumenta exhibita.

Quod si constaret, quod pater possedisset tanquam Feudalia, prout non constat, Sed de contrario apparet, tunc ex mente Bal. in d. §. inter filiam cessaret prouisio illius textus ꝙ filia esset interim in possessione collocanda, Quousq; Iuditiū esset determinatum, Et hoc clarius decidit Barba. in d. cons. 18. incl. ꝓclare 21. col. vers. Et si quispiam 2. vol. Dicens tunc presumi quod essent feudalia, Et hoc est quod dicit Bal. in c. primo de controu. feu. inter masc. & femi. vers. Quero que est ratio quod qualitas antique possessionis reddit fauorabiliorem conditionem agnatorum, Quam femine, & Domini, Sicut econtra videmus, quod facit fauorabiliorem conditionem femine, Et hoc casu quando fuissent bona possessa pro feudalibus alio non probato per filiam Deueniendum esset ad 12. sacramentalia de quibus in ipsis Iuribus, & maxime in d. c. primo de controu. inter masc. & femi. & in c. primo §. Sacramentum de consue. rec. feu. circha quam materiam latius me non extendo, cum non constet ꝙ tenta fuerint ipsa predia, tanquam feudalia, Sed vt dixi constet de contrario, & ad hanc distinctionem; Videatur Dominus meus Iacobinus à Santo Georgio in tractatu de homagiis 6. col. in princi. Dum tractat an Dominus teneatur probare, ꝙ quis sit homo suus an econtra, Dixit Tamen Franciscus de are. cons. 15. in 3. col. ꝙ si constaret Principem aliquando rem aliquam possedisse, presumeretur de feudo, Cuius contrarium sentit Allex. in d. cons. 16. prima col. in 5. vol. vers. sed certe dicens quod ciuitas que aliquando, tenuit Villam post tempus pacis constantie, Non presumitur ex pace constantie, illam habuisse.

Quod si ad decimamsextam considerationē nos conuertamus, Que est an ista bona, Se habeāt, Vt accessiones & augumēta, Feudi, Dicendum est quod non, Quia predia non sunt de pertinentiis. Nec de accessionibus castri, Vt in 2. consideratione dictum fuit, & latius in Decima, Et quia non dicitur acquisitum vt augumentum Feudi, id quod per se stare potest, vt per Bal. Et Docto. in c. primo .§. ex contrario de inuesti. de re alie. fac. Vbi Bal. Alua. & Docto. dicunt in proposito nostro, predia acquisita in loco, quem Vassallus tenet in Feudum, non effici feudalia, Nisi per 30. annos tenuerit vt feudalia. Vt dixi in 14. consideratione, Idem vult Bal. in l. prima 6. questione. ff. de re iudi. Vbi tangit in sequenti questione Quid iuris, si propter antiquitatem, nō possunt discerni termini rei feudalis, ac rei iuxta feudum

dum p vassallū acqsite, de quo et traddit p Docto. maxime Alua. in d. §. ex cōtrario Et dicit Bal. in d. §. ex contrario, q si quis solummodo haberet, Castrū, seu eius edificiū & menia in feudū, & postea emeret Iurisdictionē, iurisdictio nō accederet castro, qr. possunt hec stare separata, & vnus habere iurisdictionē, Alius Castrū, quod, prodesset Qr. iurisdictio haberetur vt feudū emptitium, q non est per omnia sicut feudum proprium & gratis concessum, vt per Bal. in l. Si quam C. de ope. lib. & in l. Qui se patris 7. col. vers. Hoc scias C. vnd. lib. & per Docto. in preludiis feudorū vbi Dñs meus Ias. in 5. col. vers. ex istis, & per Bal. Alua. & Docto. in c. p. i prin. de benef. Pa. & quali. fra. & per Glo. & Docto. in c. p. in princ. de feu. da. in vi leg. commis. cum simillibus, & dicit Io. And. in c. cum venerabilis 2. col. de relli. do. q vniuersitas hominum potest esse alicuius Castri quo ad fodrū banna & iurisdictionem, & ibi dat formam petitionis, Vbi autem esset quid concretum, Non discretum, aut quid indiuisum, & inseparabile, vt si fieret domus vel edificiū in castro, seu castrum in fondo feudali, quo casu dicitur quid concretum, tunc tale edificium vel castrum est feudale licet debeat permitti, tolli vel refici expensa heredis defoncti secundum Bal. in d. l. prima 8. q. ff. de re iudi. & idem est in seruitute acquisita fondo feudali, d. §. ex cōtrario, vbi Docto. ex quo infertur ad rodias, Que prestabant Dño Bernardino, & ad multos alios redditus, an sint accessiones feudi, de quibus oībus infra separatim dicere continget Ratio aūt quare allodialia nō sint accessiones feudi, etto q ad vsum feudi dtinent p vassallū emptorē cū secus sit de allodiali ad allodialle l. scie. §. tirānus ff. de fon. instr. & l. pdiis ff. de leg. 3. est secundū Bal. i d. §. ex cōtrario, Difformitas Dominii, & ex his apparet aperte, q Domus & ortus qui & que sunt in loco Baldiserii, & Area, cū Columbario & alia predia campestria, tanquā allodiallia, spectant filie, & q saltem est in possessione ponēda, Quousq; sit super eis pronuntiatum, Idem q; est in ānuis redditibus, Decimis, & Quindecimis, & fictibus seu pdiis, ex qbus homines Baldiserii fictū pstabant ipsi Dño. Bernardino, siue tertiā siue quartam partē fructuū, siue decimā prestent, siue aliter, vt p Allex. in cōs. 136. inci. viso & examinato 2. col. vers. sed premissis primo vol. post Bal. in l. liberti liberteq; col. fi. vers. Itē nota quod instrumentum C. de ope. lib. & in c. si cautio in fi. commen. de fi. instr. cum aliis concordantibus per ipsum Allex. allegatis, qui Idem etiam tenet d. cons. 55. inci. prospectis col. fi. vers. circa aliud 4. vol. & D. Iacob. de Santo Georgio in tractatu feudorum, in clausula Et cum pacto, q dicti inuestiti pstent singulo anno vnum ensem vers. aduerte tamen, & ita fuit iudicatum in parlamento Neapolitano q Bona redditita Dñis Castri censeantur allodiallia, vt in Decisionibus Neapolitanis D. Mathei de Afflictis Decisione 129. primo dubio, Et tanto magis ex quo predia Vicina prediis redditiis Castri sunt allodialia, & solita vendi, & alienari, ac acquiri, vt allodialia, per ea q dicta sunt supra in tertia cōsideratione, & quia videmus p instrumēta pdicta fuisse acquisitos redditus fictus Decimas & similia, Annis centū & quinqaginta ela psis seu 200. maxime a Dño Aimoneto d SāFredo & monasterio paterni, & cōstat D. Bernardinū, & ātecessores multa eorū predia concessisse sub talibus fictibus.

Nec obstat q quīdecima pars oium fructuū, & pdiorum, q prestaē per homines, Dñis, fuit Dominis pmissa, eo q Domini remiserunt vt dicitur hominibus successionē quam habebāt in bonis & ius tertie venditionis, & sic cōnexa videtur cum feudo, & ab ipso depēdens, & inseparabilis c. p. §. ex cōntrario cum ibi notatis de inue. de re ali. fa. Et forte hoc introductū fuit, ex quadā similitudine bonorum curialiū ex quibus si vendebāē quarta debebaē curie, vt habeē p Glo. primā & Docto. in l. Sācimus la 2. C. de Sac. San. Eccle. qr. et pūatis pōt talis facultas successionis & tertie vēditiōis cōpetere, vt patet, in bonis libertorum, insti. de successio lib. & ff. de

bo.lib.cũ multis aliis titulis. ff. & C. de materia loqntibus, maxime in tit. si quid in fra. patro. in C.l.p.& 2.& in ff.in l.p.in princ. vbi quarta debetur patrono facit ꝙ habet de qnquagesima precii pstanda, ex re emphiteotica, vendita, in l. fi. C. de iur. emphi.q̃ põt augeri vt per Allex.conf.14. in 5.vol.& conf.5.eo.vol.Ideo iure merito Docto.proxime allegati dicũt ꝙ annui redditus & predia reddẽtia castro cẽsenẽ allodiallia, ꝙ cũprobatur in casu presenti, Qr.si pdia fuissent feudalia, Nõ disposuissent Dñi.de illis ĩ homines, sine Principis beneplacito vti de allodiallibus, Nec fuisset cõcessum hominibus, ꝙ ipsa pdia possent, sine alicuius licẽtia,& ad eorũ beneplacitum alienare & de illis testari, c. p.in prin. de success.feu.& c.p.§. donare quali. olim feu.pot. alie. & c. p. in prin. de capi. Conrra.& c.p.in prin. de prohi. alie. feu. per Fre.prout alienant & testãtur etiã ex longlia consuetudine, quo casu censentur allodialia, vt dixit And.de Iser. in c. p. §. Quidam tamen, in prin.cõmenti, de controuer.inter mas.& femi.& supra ĩ 4.consideratione dictũ fuit. & ex Instrumentis multarũ acquisitionũ exhibitis tollitur illa allegatio, ꝙ à principio, oĩa bona existentia in territorio Baldiserii essent Dominorũ.q̃ allegatio nõ cõcludit, ꝙ acquisita vel habita fuissent simul cum castro & feudo, imo hoc alleganti incõberet onus probandi.vt vult Allex.d.cons. 136. in 2. col.vers.Sed premissis p.vol.cum concordantibus allegatis supra maxime in p. & 10. consideratione & vult Franciscus de are.d.cons.15.in 2.& 3.col.& Allex.cons. 16. in prima col. 5. vol.Quamuis Dominus Franciscus Curtius, in tractatu feudorum, in 2.parte in 6.questione in fi.aliter eos referat.

Sed Quid ĩ Rodiis et operibus quas prestãt homines Dñis & censu annuo, puto ꝙ ẽt in illis sicut in redditibus annuis, femina succedat,& Pariter in censu.si verum est, ꝙ occasione liberationis facte à successione & a tertia Vẽditione, que est tertia pars precii rei vendite, danda Dominis fuerũt talia pmissa, Quod patere põt ex cõuentione facta cum hominibus Baldiserii, cũ & priuatis, vt dictũ fuit, possint opere prestari, vt ff.& C. de ope. lib.& late habetur in l.Si non sortem §. libertus ff. de condi. inde.& patet in l. in stipulationibus .§. operarum iunctis notatis in l. stipulationes non diuiduntur in prin.& in l. 2. §. p. ff.de verb.oblig.& videmus obseruari in collonis,& emphiteotis, Quia cum ista acquisitio ex pacto non sit inseparabilis, à feudo est vt quid allodialle, per textum & notata in d.c.p.§.ex contrario de inuesti. de realie. fa.Et quod dictum fuit supra in 16.consideratione.Est bene verum, quod si census pecuniarius vel opere prestarentur, in signum superioritatis, puta ratione incolatus, & Domicilii, tunc res esset clara, quod esset Quid feudale d. §. ex contrario, & vbi quis alteri fecit homagium, tunc in dubio opera presumitur ratione homagii prestita, & vt superior illum defendat, vt dicit Specu.in tit. de feudis §. Quoniam super homagiis vers. quarto circha medium & vers. quinto in fi. & vers. Nono, circa principium Et his casibus quis census, vel opera prestatur ratione feudi habiti per hominem à Domino seu homagii & fidelitatis, quod & quã prestat & facit Domino, q. ipsum postea thueri debet, tunc si remitatur homagium,& subiectio pacto, retento cẽsu, vel opera vel Princeps, capiat homãgium solũ ad manus suas ex causa, q̃ simul stare possint, vt notatur in c.cũ dilectus de rellig. Domi. vbi potest subiectionis vinculum remitti censu rettento; põt ẽt probabiliter dubitari an femina, in tali censu vel opera succedat, Nam si fiat pacto puto ꝙ sic Qr.perinde, ac si opera vel census ex conuentione, non ratione subiectionis, sed gratis fuisset promissa, ꝙ si Princeps capiat homagiũ, Dimissis operis ipsis vassallis, Tunc credo, ꝙ opere retineãt naturam suam,& sint feudales, tanquam Domini sint inuestiti de operis,& non de homagio, cum quis possit de parte Iurium Castri inuestiri,& de parte non, vt dictum fuit, supra in 16.consideratione, & patet in tit.de feu.Guar.

Item

Itē succedit femina in dirrecto dñio & feudo ꝙ fecisset Vassallus, de suis pdiis q. in feudum seu homagiū dedisset alicui de Baldi serio, vt in c.p.§. Femina per quos fiat inuesti. vbi Bal. Alua.& Docto.& in c. beneficium si vas. serui. domi. offe. Qr. sicut femina pōt dare in feudum Ita & renouare vt per Alua. in d.§. femina, & Dñm Prepo. in fi. commenti, Non tamen habebit Iurisdictionem in tales, Qr. iurisdictio in homines Baldiserii est vassalorū masculorū, qui illam à Principe recognoscunt, vt dictum fuit in principio huius consilii, & nō acquiritur ex tali conceßione in homagiū Cum illā a tēpore cōceßionis facte ipsis Dñis de Collonis, de castro loco & Iurisdictione Baldiserii iam haberent in quoscunq; incolas dicti loci, & in oēm rem scitam in ipso territorio, faciunt q dicta sunt in cons.8. penul. col. vers. Decimotertio prope fi. in p. vol. meorum consiliorū feudalium impressorum vbi probatur ꝙ isti homines nō dicūtur de feudatariis principis. Differunt .n. Iurisdictio & districtus ac dominiū prediorum Ita ꝙ ēt non habens Iurisdictionem in loco possit ibi habere Vassallos ꝓ re puata infeudata, vt ꝑ Bal. Alua.& Docto. in §. fi. quib. mo. feu. ami. el p. cum etiā Rusticus possit dare in feudū secundū Bal. in c.p §. Marchio. in fi. cōmēti qui feu. dar. pos. cum concordantibus de quibus per D. Franciscū curtiū in tractatu suo feudorum 2. parte 4. q.

Item differunt secundum Alua.& Docto. in d. §. Feminam, Querere an femina in feudo patri concesso, & antecessoribus, succedat, an vero, ipsa possit dare in feudum, & iam datum renouare. Et facit ad predicta quia potest femina in feudo pro quo non iuratur fidelitas succedere secundum Bal. in c. primo §. est & alia, que fuit prima cau. bene. amit. & Roma. cōs. 347. & Prepo. in c.p.§.& qr. 16. col. vers. 7. fallit qui feu. dar. pos. vbi ponit alios casus, Et pro rebus propriis, & quas Dominus Bernardinus dedisset in feudum, vel antecessores sui, non Iurabatur fidelitas vt in c. nimis de iure iur. & in c. primo quali. Vas. iura. debe. fide. ergo filia in illis succedit. Ad idem facit, Quia femina succedit in Castro habente iurisdictionem quod Imperator vt proprium, vel pleno iure concessit, vt per Bal. cons. 301. inci. in bonis seconda col. tertio vol. & Ang. cons. 242. inci. super poncto prim. in fi. vbi loquitur de Alpibus montibus, & eorum iurisdictione, & Allex. cons. 24. in quarta col. vbi plene loquitur quinto vol. & D. Philip. Dec. cons. 31. licet regulariter femina non possit habere iurisdictionem Vt ibi per Allex. & Alua. ac Docto. in d.§. Feminam, Nam annexam Feudo potest habere vt ibi, vnde multo magis, succedit in istis bonis propriis Domini Bernardini, & antecessorum, quamuis per eos in feudum datis dimissa iurisdictione agnatis.

Itē succedit in iure petendi melioramenta, et ædificia, q fecit Dñs Bernardinus, & antecessores in Castro videlicet ꝓ rata, successionis paterne, quo ad antecessores, vt per Docto. in c.p.§.p.& §. si vassallus, in tit. hic fini. lex. & in l.p. 8. questione ff. de rer. di. & in l. prima col. fi. C. de iur. emphi. & ꝑ Docto. in l. Diuortio .§. impendia vbi Allex. & Moder. ff. solu. matri. & solet notari in l.2. C. de iur. emphi. vbi de emphiteosi dicitur.

Item succedit in furnis, ac iure furnandi, qr. talia esse possunt iuris priuati sicut, & molendina, Ideo videmus multas communitates habere ius furnandi, Ad quod faciunt notata in c. Significante de appel. & ꝙ habetur per Cepo. in tractatu serui. Vrba. ī Rubrica de fur. 2. q. & D. meū Iacob. de Santo Georgio in sua inuestitura feudali in clausula & cum mollendinis & per Bar. in l. Quominus. ff. de fluminibus, & per Soci. cons. 272. vol. p. & memini me consuluisse cons. 56. inci. in questione furnorum in p. vol. idem volunt Cyn. & Bal. in l.p. C. de serui. & D. Prepo. in d.c. significante & D. Ias. in d.l. Quominus 5. col. cū sequen.

Et Idē est de colūbaria, vt patet ex his q dicit Cepo. in preallegato tractatu seruitutū vrbanorum penultima Carta sub Rubrica de Columbaria, & hoc nisi agnati, pro-

barent Ius furnorum ipsis Iure superioritatis spectare, ex pacto forte, vel Principis tale Ius habentis concessione, Aut alio titulo legitimo, Iuxta notata in locis preallegatis.

Item succedit in emolumentis macelli, quod habent Domini de Collonis, in loco Baldiserii siue ex pacto acquisiuerint d. cap. primo. §. ex contrario de Inue. de re alie. fac. Cum sit quid separatum à feudo & Iurisdictione per ibi dicta, Siue ex longha consuetudine cum etiam clericis, & priuatis acquiri possit sine Principis concessione Ius circha macellum vt in d. c. Significante est expressum & Ibi plene habetur per Docto.

Et licet dixerim supra me putare ꝙ filia in pedagio succedere non possit, cum vt dicit Panor. in d. c. cum ad sedem 3. col. de resti. spoli. Iurisdictio Dacita, & consimilia, soleant castris spectare, & quia à Principibus solent concedi quibus spectant, vt in tit. que sint regalia, & in l. prima §. primo. ff. de publi. & in l. prima C. noua vectig. consti. non posse, cum aliis concordatibus in 2. cōsideratione post principiū huius cōsilii allegatis, Cum vt dicit Bal. in titulo, que sint regalia pri. col. vectigal prestetur ratione publici soli, in quo filia Ius non habet, tamen redditus pedagii pendentes, & aliarum rerū feudalium Dñi Bernardini, spectāt ipsi Argentine pro rata temporis, vt per Cuma. cōs. 99. inci. quedam possessio & Pet. de anch. cons. 194. inci. Subtiliter & Allex. ac Dominum meum Ias. in d. l. Diuortio, in principio ff. solu. matrimo. & memini me alias plenius consuluisse.

Potuissem tāgere de Iure patronatus si fuisset constitutū & fondatū de bonis ipsorū Nobiliū de Collonis, Quo casu non esset de spectantibus Castro, sed hereditariū, et non obstarent que dicit Innoc. in c. ex literis de Iure patro. Vbi dicit ꝙ Villa & castrum continent Iurisdictionem honorem districtum & ius patronatus, prout et vult Io. And. in c. ad q̃stiones in fi. commenti de rer. permu. Sed quia à possessione ceciderunt. Vanum puto, circha hoc insudare an Argentina succedat.

Vltimo fit difficultas circha mobilia Castri, an possit in eis, filia succedere, Quamuis enim regulariter mobilia nō sint feudalia vt est textus in c. prim. §. fi. de feu. cogni. tamen secundū eos videtur ꝙ bona mobilia existentia in castro sint de eius pertinentiis & feudalia Sicut Castrum, Sed qr, non constat quod fuerint simul cum castro concessa, Et impossibile videtur, ꝙ tantum durare potuissent.

Item quia non sunt adherētia & annexa Castro, certum est ꝙ in eis filia succedit, vt per Bal. in cons. 233. inci. Femina, 3. parte penultima stampa, & Dominum Franciscum Curtium alterum ex promotoribus meis, tempore quo assumpsi gradum, siue Lauream Doctoratus, in suo solemni tractatu Feudorū p. parte 6. q. 3. col. ipsius questionis Vbi etiam allegat duo consilia Bal. que sunt in penultima stampa, Et si fortius dicatur quod saltē Arteglia- ria & munitiones, pro tuhitione castri, & ad perpetuum Vsum Castri destinate censeantur feudalia, per notata ad hoc per Bal. in c. primo §. si quis de manso, vers. Certe hic est de Controu. inue. Cū multis concordantibus ad hoc adductis per Dominū preceptorē meum D. Ias. in l. fi. 2. col. ff. de Consti. Prin. Respondetur ꝙ procedunt ipsorum dicta quo ad preiuditium principis Castrū cōcedentis, vt videatur etiam tales munitiones concessisse, Quando constat ꝙ Princeps illas habebat in castro, Et nos sumus ī alio casu, Qr. nō constat, ꝙ Princeps aliquas munitiones habuerit, Nec ꝙ iste munitiones essent Principis, cum quilibet p̄sumatur acquirere l. si defonctus C. arbi. tutel. Et ꝙ fortius est constat ꝙ fuerunt empte iste munitiones tēpore Belli vltimi. Illustrisimi & Eccellētis. Dñi Ducis Sabaudie cōtra Illustris. D. Marchionē Saluciarū, moti circa annum 1486. currente nūc anno 1520. & sic annis 34. decursis vel circha, & pro hac decisione adduci possunt, multa alia, que in prin. huius consilii & per discursum dixi, de prediis & multis redditibus, quod tamquam allodialia

spectent

spectet filie, videlicet Argentine vxori mee. Et Qr. dictũ fuit supra ꝙ iste successiones & tertie vẽditiones possunt cõpetere & priuatis psonis, p ea q̃ videmus in libertis & emphiteosi, vt si Dñi distribuãt, eorũ predia, que vere vel psũptiue sua sunt pleno iure & allodialia aliquibus venictibus ad habitandum, vel hominibus loci, cum pacto succedendi morientibus, sine liberis, & habendi 3. partem precii, totiens quotiens vendentur, est aduertendum ꝙ ista non est proprie successio, sed deuolutio, seu bonorũ obuentio, cũ successiones & hereditates pacto deferri non possint l. hereditas C. de pact. cõuen. & l. obuenire, iuncta l. verba cõtraxerũt gesserunt ff. de verb. sig. & declarat Bar. in cons. suo 112. incl. promito tibi, cum etiam Fiscus proprie non dicatur successor, vt habetur in l. Nõ intelligitur. Sicũ ex causa ff. de iur. fis. & in l. p. C. de bon. Vac. lib. 10. & in l. p. C. Vnde vir & vx. In illis autem successionibus que deferuntur fisco per legẽ: Quando nullus est agnatus cognatus, Nec vir, vel vxor, certũ est ꝙ femina non succedit, Quia est de regalibus & nõ succedit in eis nisi iure superioritatis vt per Bal. in l. p. C. de here. decu. & Allex. in additione in d. l. p. ante fi. C. de bon. vac. lib. 10. & cons. 51 2. col. p. vol. Omisso illo dubio, An nobilis, An princeps eo casu succedat, de quo habetur in locis preallegatis, & per D. preceptorem meum Dominum Iacobinum à Santo Georgio in sua inuestitura feudali in clausula cum mero & mixto imperio, Laus Deo. Et Virgini Gloriosissime.

Albertus Brunus.

An Episcopo possit Feudum vendi, de quo Episcopus vel sua Ecclesia recognoscitur, Alterius superioris consensu non obtento.

Et an possit sibi ipsi consensum prestare, & se ipsum inuestire.

Et an alienatio Feudi ad amulationem facta valeat.

Et an Landemium hoc casu ipsi Domino Episcopo per venditorem debeatur.

CONS. CXXVIII.

Euerẽdissimus Dominus Astensis Eps, à me quesiuit, an eps possit emere de feudis sibi subditis proprio nomine, Non Ecclesie, videlicet, pro se & eius heredibus, sine alicuius consensu, Ex quo alienationes Feudorum, sunt cum ipsius consensu, Et Glo. in Cle. fi. §. si Episcopus in verbo mense circha medium de reb. Eccle. non alie. Velle videtur quod non, sed quod sit necessarius consensus Archiepi, vel Pape, Ne sit auctor in causa propria, p iura ibi allegata, & notatur in l. prima ff. de autho. tuto. Dicit .n. Glo. in d. verbo mense. ꝙ si laicus habeat Decimã in feudũ ab alia seu aliqua Ecclesia, nõ põt illam Epo. Donare, Ne auctorizetur ĩ facto proprio, licet bene posset capitulo suo donare, cũ Ipsius Epi cõsensu & auctoritate, cum qua Glo. transire videntur ibi Docto. maxime Imo. in 5. col. Dicens non posse pro ipso cõsensu habendo recurri ad Archiepiscopum, sed esse recurrendum ad Papã, Et predictam Decisionem sumpsit Glo. preallegata ab Hostiẽse in somma de Decimis, §. & vtrum 9. col. 12. q. vbi fortius vult ꝙ si laicus cõferat Epo decimã, consentiente capitulo, ex quo requiritur auctoritas Episcopalis, Nõ sufficit auctoritas talis Epi in causa propria, sed sit recurrendum ad superiorem, plus dicit Imo. in cle. 2. 7. col. vers. Querit Guil. de reb. Eccle. non alie. quem sequitur Felli. in c. Que in Ecclesiarum col. fina. de constitu. ꝙ si Vassallus Episcopi alienet feudum, in eius Capitulum exigetur consensus Pape.

Predicta coadiuuanẽ ex his que dixit Glo. in verbo clericorum in c. p. in prin. Si de inue. inter Do. & Vasslis ori. Quam sequitur Ibi Alua. in 14. col. vers. Quid autem si ipse Clericus dicẽtes quod prelatus dum administrat, Non potest sibi feudum acquirere, l. Non licet ff. de cõtrahen. empt. licet saltem de consuetudine possit consanguineis & affinibus concedere, & Illos

de feudo Ecclesie inuestire, Quando scilicet est solitum concedi, vt Ibi latius per eos, & alios scribentes, facit quod voluit Ang. in §. yconomus in Autētica de alie. & emphi. quod iconomus non possit in se ipsum consentire licet in alios possit, Simile patet in c. fi. de insti. vbi quis non potest sibi ipsi beneficium conferre, & in c. per vestras de iure patro. Vbi patronus Non potest seipsum presentare, & in l. si mandauero .§. si tibi centum .ff. manda. Vbi Iussus dare cui vellit, Non potest pro seipso retinere. Et quia nemo potest seipsum eligere, vt per Glo. & Docto. in c. Cum in iure peritus de offi. deleg.. Contrarium puto verius, per ea que vult Bal. in autentico Hoc ius porrectum 3. col. vers. iuxta hoc queritur C. de Sacro San. Eccle. iuncto c. 2. de Feudis & iunctis notatis in c. primo in principio qui Feu. dar. pos. Dum Ibi habetur quod Episcopus, vel prelatus potest in feudum concedere, Et consensum superioris concessioni prestare, Ad quod faciunt multa que dixit Oldra. cons. 182. inci. licet de victoria, vbi voluit Episcopum posse de mensa donare, vnionem facere, & dignitatem ex causa tollere, faciendo actum simul, & consentiendo, Ad idem facit, Quia stante constitutione quod res inmobiles Ecclesiæ non possint alienari, sine licentia Episcopi sub pena, talis constitutio non habet locum, Quando venditio fit Episcopo, Quia contrahendo videtur consensum prestare, vt per Io. And. late in regula qui tacet de reg. iur. in 6. in Mercu. & Panor. in c. cum in veteri quarta col. de elect. & in cons. 12. post principiū 2. vol. Et Quia potest quis vna & eadem persona, Duplici officio fongi, in his que sunt voluntarie iurisdictionis partis, videlicet & iudicis, & consul apud seipsum adoptare l. si consul iunctis his que Ibi traddunt Bar. Bal. & Docto. ff. de adoptio, & fongi officio persone publice, & priuate, vt ibi, & notāt Cu. & Allex. inter ceteros, in l. prima §. quesitum, col. fi. ff. ad trebel. Et Quia cōsensus quem prestat Dominus in alienatione feudi, fit ad conseruandum ius Domini, & ne videatur contemni, Vt per Iacob. de ardizo. in summa feudorū in Rubrica Vtrum vassallus amitat feudum Si clericus efficiatur in fi. & secundum Ang. in d. l. prima .§. fuit quesitum ff. ad trebell. cuius opinio est communis secundum Allex. Ibi col. fi. licentia vel consensus que non prestantur ad integrandum personam, satis est quod prestentur per superiorem simul contrahentem, vult Bal. in l. Si quando .§. Imputari C. de inof. testa. & sequitur Felli. in c. edoceri antepe. col. vers. Omittitur, maxime in fi. vers. de rescrip. Vbi aliqua Cumulat, pro & contra in hac materia, Insuper licet in facto proprio illi cuius consensus requiritur illum prestare, vt p Bal. in d. §. imputari, & Io. And. & in d. Regula qui tacet, & Panor. in d. c. in veteri, & in cons. 12. & Bal. cōs. 33. i 3. siue 4. vol. & Bal. in l. pactum 21. questione C. de collatio. Allex. cons. 106. prim. vol. & Bal. 289. in 3. vol. Bar. in l. Cum pater §. Libertus .ff. de leg. secondo Bal. in l. fi. C. ad mace, & in l. Cum filius C. de peti. here. & Bal. ac Roma. in l. pri. C. Vnde vir & vxor, & Bal. in l. Bonorum la 2. C. qui admi. & Soci. in cons. 147. in 3. col. in fi. cum sequenti inci. visa facti, & latissime cons. 112. inci. multum abunde p. volumine vbi post Bal. in cons. 142. inci. premitendum ibi allegato, Dicit quod consensus requisitus non ad solemnizandum actum, Nec ad auctorandum, seu ad integrādum personam gerentis actum sed solum ad voluntatem accommodandum, potest prestari, in causa propria, Et ad proprium commodum, quod etiam voluit Ang. in d. l. prima .§. fuit quesitū ff. ad Trebbel. & Allex. Ibi ac communiter Docto. Et ex predictis apparet responsum ad Cle. fi. de reb. Eccle. non alie. Quia loquitur in consensu requisito, in actu ad auctorandum, Vt declarat Allex. in d. §. Quesitum pe. col. in principio & secundum Io. An. in d. regula Qui tacet in fi. commenti, dicta Cle. fi. loquitur quando Episcopus cōtrahit cum alia Ecclesia, quam sua, Et hic contraheret cum

suis

suis subditis, Et licet in veritate sint circa intellectum illius Cle. difficultates, Tamē illa Opinio, quod consensus qui prestatur ad solum voluntatem accommodandum, vel pro suo interesse, & commodo, possit prestari in actu proprio, est vera & communis.

Ad illud quod Episcopus non possit feuda sibi acquirere, Respondetur quod illa iura loquuntur in feudo aperto, vel deuoluto ad ipsum Episcopum, & in laico contrarium deciditur vt per Glo. preallegatā in d. vers. in clericorum in c. p. in prin. si de inue. inter Domi. & Vass. lis oria.

Sed maior est difficultas circa inuestituram que infra annum & diem petēda est cum iuramento fidelitatis. Et in ea bene puto adeundum esse Pontificem per predicta, & iuxta notata per Glo. & Docto. in d. cle. si. & in d. l. Si consul, Cum sit incompatibile quod ipse sibi met prestaret iuramētū fidelitatis, & seipsum inuestiret, Nam triplex hic cōcurrit cōsideratio, Primo materie subiecte que potest hoc impedire p ea que dixit Bal. in d. l. Si consul de iudice donante, & penes se insinuare volente, Itē ne quis sit Iudex in causa propria, per ea que dixit Bal. in l. Sancimus 2. col. C. de dona. & Allex. & Moderni in l. Omniū C. de testamen. de Domino Castri donationem suam, vel suū testamentū, insinuante Itē an quis possit duplici persona fongi, & sibi auctorari, de quo dictum fuit supra.

Insuper fortior est difficultas, an possit ista alienatio sustineri, si dicatur quod facta sit ad æmulationem consortum, pro substinendo subditos, cum aliquibus Vassallis litigantes, quorum pretextu etiam est lis inter ipsum Dominum Episcopum, & aliquos ex Vassallis, stantibus venditoribus feudi pro ipsis subditis, ac pro ipso D. Episcopo.

Et arbitror quod lite durante, non valeat alienatio, tanquam ad æmulationem facta presumatur, per notata per Bal. in l. p. in pe. questione C. qui testa. fa. pos. vbi dicit quod si fratres habent Castrum commune, & vnus vult partem suam donare ad alterius æmulationem alicui magno Principi, quod non potest, pro quo facit quod notat Bar. in l. Cum allegas per illū textum, cū quo transeunt ibi Pau. de ca. Fulgo. Allex. & Moderni C. ne fi. vel respu. vbi dicit quod si ex duobus fratribus habentibus Castrum commune, quorum vnus alium expulit, expulsus partem suam vendat Ciuitati propinque, vel alicui Principi, seu donet, vel sua iura cedat talis venditio, donatio, vel concessio, est nulla, quia presumitur ad æmulationem facta, & dicit ibi Pau. de ca. quod ita vidit in facto Florentie.

Vltima fit difficultas, an si oriatur lis inter consortes, & agnatos venditorum, & ipsum D. Episcopum, pretextu dicte venditionis, Quis erit Iudex, & breuibus dico quod Pares Curie, per c. p. de controuer. inter Vas. & Epis. & c. prim. de controue. feu. apud Pa. ter. & quod notat. Bal. in c. Ceterum p. & 2. col. vbi etiam aliū de iudiciis.

Et quia non decet Episcopum esse Iudicem in causa propria, vt pulchre per Bal. in l. p. in pe. q. & fi. C. ne quis in cau. propria, cum concordantibus.

Et vbi non est vsus parium, adeūdus est ordinarius superior, per notata per Bal. & alios in d. c. Ceterum, Qui potest esse Archiepiscopus, vel Papa, vt per Bal. in d. l. pri. Ne quis in sua cau. propria. ac glo. & Docto. in d. Cle. fi. de reb. Eccle. non alie. & Hostien. in summa de Decimis, vers. Et vtrum 12. q. in fi.

Laudabile tamen puto, quod ipse D. Episcopus maxime attenta lite, quam habet cū maiore parte Vassallorum, desistat ab ista emptione, quam fecit, Aut quod expectet finem litis, & amicabiliter hec pertractet, impetrato ad cautius agendum, consensu Papæ, cum Commissario pro habenda inuestitura, & iuramento fidelitatis prestando, vt sic multi euitentur circuitus, & litis occasio euitetur.

Post scripta, Circa Casum predictum etiam dubitatur, An ipse Reuerendiss. D. Episcopus possit de emptione per eum facta, petere laudemium, Et videtur quod non, per ea que in simili dicuntur de Domino emente

emente ab emphiteota, per Albert. de rosa. in l. qui si vno, ff. de in diem adiectio. & in l. fina. col. fina. Post Odofr. vbi etiã Dominus meus Ias. in 12. col. vers. tertio quero quia iste C. de Iure emphi. & memini me alias consuluisse in Diuersa materia, Quę prima facie videretur similis. Laus Deo & Virgini gloriosissime ac Diuo secundo Tutellari Nostro, 1520. die 20. Septembris.

Albertus Brunus.

In Feudo concesso duobus fratribus Patruelibus, pro se, & eorum ac cuiuslibet eorum filiis, & Nepotibus, habet locum ius accrescendi.
Et fortius quando Papa illud confirmauit, & ad cautellam de nouo concessit.
Et Papa potest omnia Feuda Ecclesiarum conferre.

CONS. CXXIX.

Erba concessionis facte, de Domo & pdiis Sancti Iohannis de Barcerlerio, in Feudum Mag. Quondã Domino Bernardino de Ruere, suo & nomine Magnifici Equitis Domini Io. Frãcisci ẽt de Ruere, Dñi. Bestagni, Monasterii, & Cisterne, sic Iacent, Reuerẽdus Dominus prior prioratus Lumbardie Hierosolomitane Relligionis, Inuestiuit Dominum Bernardinũ de Ruere presentem, & acceptantem, eius proprio nomine, ac Nomine & vice Domini Io. Francisci, eius fratris patruellis, Et pro ipsis Domino Bernardino & Io. Francisco & eorum, & cuiuslibet ipsorum filiis, & nepotibus oĩbus ex eis, & quolibet, seu altero ipsorum, in perpetuũ descendentibus masculis legitimis & naturalibus tantũ, Vnde ex quo decessit Dominus Bernardinus, relicto Domino Gulielmo eius filio, qui etiam decessit sine liberis, portio ipsorum Dominorum Bernardini patris & Gullielmi filiĩ, spectant Iure accrescendi ipsi Domino Francisco; Vt consuluit Allex. cons. 30 inci. Quoniam in 4. col. prim. vol. Cum multis concordantibus agregatis per Dominũ preceptorem meum Dominum Ias. in Repetitione l. Re coniuncti in 17. charta in prima eius Col, ff. de leg. 3. post Bal. in l. prima 11. q. ac Sali. in 12. q. C. quando nõ peten. par, & licet Allex. cõs. 13. inci. Perspectis his col. fi. 5. vol. post Pet. de Ancha. in cons. Ibi per eum allegato, velit q illud distributiuũ quilibet, quando non potest Salua ratione recti sermonis attribui nisi alteri ex primo inuestitis, non possit operari effectum iuris accrescendi; tamen in casu nostro secus est, Quia ad omnes refertur expresse, Dum dicitur & eorum, & cuiuslibet ipsorum filios Ita vt etiam si vera esset decisio predicta Pe. de Ancha. ac Allex. in d. cons. 13. cõsiti. Non habeat obstare. Et tanto magis ex quõ ista concessio feudi fuit per Summum Pontificẽ approbata, & sub eodem tenore, Authoritate Appostolica de nouo data, Cum in Feudo à suppremo Principe concesso, vel ab Imperatore, vel Rege, habeat locũ ius accrescẽdi, vt p multas authoritates comprobant, Allex. in d. cons. 30. in 3. col. in fi. & latius Dñs meus Ias. in d. l. Re coniũcti in 16. charta in 3 & 4. eius col. Et certũ sit q Papa cõcurrit in quolibet feudo, & cuiuslibet feudi Ecclesiastici cõcessione cũ omni prelato & possit oĩa feuda Ecclesiarũ infeudare secundũ Bal. in c. p. circa pncipium qui feu. dar. pos. & in c. p. prim. col. quis dica. Dux. Mar. Co. & in c. Nisi, de offi. lega. & in cons. 190. in principio 2. vol. penult. stampa, Et Pau. de Ca. cons. 158. inci. Viso 2. col. Vers. Restat, in antiquis, Vbi Dixit, quod Papa potest conferre, & infeudare feuda, quorum collatio spectat Episcopo. Et quod fortius est, adimere potestatem conferendi Episcopo, De qua materia etiam traddit Dominus Franciscus Curtius in suo tractatu feudorum prima parte 10. questione Et Dixit Bal. in c. primo in fi. in titulo que sint regal. quod in terris Ecclesie, omnis Iurisdictio, & omnis districtus, est Pape, Faciunt que habentur in c. Pastoralis de

offi.

vsi. ordi. Vbi late Felli. quod Papa concurrat in iurisdictione, cum quolibet ordinario, Laus Deo, & Virgini Gloriosissime.

Albertus Brunus.

AN Aucto censu, Qui prestatur pro feudo dicatur Nouum Feudum, Et noua concessio.

CONS. CXXX.

Emini hunc passum, An Aucto censu per Dominum Priorē Lombardie de Predijs Sācti Iohannis de Barcellate, Nobilibus de Mulaciis, i Feudum antea concessis dicatur nouum feudum, vel noua concessio, tetigisse in tractatu de Augumento in 4. conclusione principali in 4. eius col. vers. Facit ad predicta, vbi conclusi, q̄ nō post Allex. cons. 80. inci. circha primum pe. col. primo vol. per regulam, in illa conclusione examinatam, quod nichil additum tale, facit desinere rem esse talem, Quam multis mediis ibi comprobaui, Faciunt que dixi in ipso tractatu in 3. conclusione principali in 2. eius conclusione subalterna circha mediū In vers. ex his, vbi tenui contra Allex. quod si antique concessioni addantur predia, Non dicatur Noua concessio, Cui conueniunt nonnulla, que in ipso tractatu agregaui, in 5. conclusione ptincipali tractando de Marchionatu aucto, vel castro, vt augumentum non mutet naturam, sed reguletur secundum naturam sui Principalis, ad quod faciunt que dixi in dicto tractatu in 10. conclusione 3. & 4. col. quod aucto numero Dominorum non augeatur ius eorum, nec obligatio, & quod dixi ibi in 11. conclusione quod aucto numero Vassalorum, vel hominum, Non augeatur obligatio, Declarando vt ibi licet pensio vel canon possit augeri feudi aucti, vt ibi dixi in 13. conclusione prim. col. & etiam in prima limitatione, Et in 14. conclusione 3. limitatione, Que omnia sunt intelligenda, Nisi vbi de consensu eorum quorum interest, daretur Noua forma, in sequenti inuestitura, vt per Bal in c. ptimo de feu. non habente propri. nat. feu. & in l. Quotiens secunda col. C. de suis & legi, & etiam dixi in ipso tractatu de Augumento, in 3. conclusione principali in 4. subalterna in 2. col. vers. 2. ad corroborationem, te nendo quod in dubio sit standum veteri inuestiture, & memini sepe consuluisse Laus Deo & Virgini Gloriosissime.

Albertus Brunus.

AN possit Princeps subditos suos vnius territorii cogere vt vadant ad molendina ipsius Principis loci ibi vicini.

Et Quid si ipsi ita compulsi, habeant in eorum territorio Mollendinum, ex conuentione commune cum Principe.

Et insuper habeāt in loco Mollendina priuata et propria singularium personarū molentia sibi & aliis. de loco cum brachiis & bestiis, per tempus quod non extet memoria hominis in contrarium.

CONS. CXXXI.

IN Finibus Montiscalui, super torrente, colobri, Adest mollendinum, In quo Princeps ex cōuentione participat pro tertia parte, que est soluenda Principi, etiam ipso mollendino non macinante, Negligentia communis Montiscalui, & alie due tertie partes, sunt ipsius Communitatis, Item in ipso loco, sunt multi habentes mollendina, in propriis Domibus, seu sediminibus, Cum Bestiis, vel cum Brachiis hominum macinantia Dominis ipsorum mollendinorum, & aliis Ibi macinare volentibus, Nunc autem dicitur, quod agentes pro camera ipsius

ipsius Pricipis, videlicet Illustrissimi Domini Marchionis Montisferrati, Hoc est Magistri intratarũ, volunt cõpellere homines Montiscalui, vt accedant ad mollendina Principis existentia in territorio loci Pontisture, Qui locus, est confinans loco Montiscalui, Ita quod nõ liceat hominibus Montiscalui habere mollendina propria, & eorum priuata, prout supra, Et ipsi Domini intratarum dicunt ita licere, propter Principis commodum, & quia ita promissit conductoribus mollendinorum pontisture, quod dicti de Montecaluo, & quidam alii, ad ipsa mollendina pontisture accederent, ad macinandum, Nunc queritur quid iuris.

Omnipotẽtis Dei, & Gloriosissime Virginis Marie nominibus & presidio Inuocatis Arbitror quod non liceat Principi predicto, aut quod saltem non deceat sue Excellentie Prohibere antedictos suos subditos, ne vtantur dictis suis propriis mollendinis, & iubere quod ipsis dimissis accedant extra territorium, ad mollendina Pontisture, Quamuis sint Principis.

Et primo moueor, Quia licitum est vnicuiq; super suo, & in suo facere mollendinum, & mollere vbi vult, vt per Bal. in c. Significante primo notabili vbi etiam alii de appella. & in cons. 76. inci. in questione p. vol. pe. stampa, vbi dicit hoc fieri posse, etiam in Flumine priuato, & in cons. 129 inci. quatuor 2. col. vers. Et notandum 2. vol. eadem stampa, vbi idem dicit in domo, vel hospitio, esto quod alius haberet super suo anterius Hospitiũ, & Signoro. cons. 56. inci. casus talis est, commune & homines de Villa Francha, inserto inter cons. Bal. in 3. vol. etiam penultima stampa, concludentes quod esto quod p talia mollendina diminuerentur redditus anteriorum mollendinorum & numerus accedentium ad ipsa alia anteriora mollendina, Hoc non obstat Quominus priuate persone in suo possint facere mollendina, licet quando fierent super flumine publico passim hoc non liceat, vt lare habetur in l. Quominus per Bar. & Repetentes de flumi. Et per Bal. in cons. 145. inci. in quodam circha medium pri. vol. penultima stampa, cum suis concordantibus, & ad comprobationem predictorum, continget, multa alia iura, multasq; decisiones infra adducere.

Secondo moueor, Quia & si aliquando ipsi de Montecaluo accesserint, & accedant ad mollẽdina pontisture; per hoc nõ est acquisitum ius Principi, quod accedere teneãtur, & quod propriis mollẽdinis vti non possint, Quia cum tale ius eundi sit mere facultatis, & gratuitum, Non inducit obligationem, cõsuetudinẽ vel prescriptionem, etiam per spatium mille annorum, vel tanti temporis, quod nõ extet hominis memoria in contrarium, per l. primam vbi Cyn. Bal. in 2. col. & alii in proposito loquentes, C. de serui. & aqua, Et Bal. & Docto. in d. c. significante vbi Philip. Fran. plenius aliis in primo notabili & Panor. in c. Quod translationẽm 2. col. de offi. lega. vbi loquitur etiam de tempore mille annorum & in cons. 6. inci. in questione que vertitur inter Reuerendum patrẽ 3. col. 2. vol. & Dominũ Ias. in Repetitione d. l. Quominus in 6. col. 3. q. & Cepola in tractatu serui. Vrba. in Rubrica de Furno 3. questione & Dominum Iacobinum de Santo Georgio in sua inuestitura Feudali, in clausula, & cũ mollendinis 2. col. faciunt notata per Bar. in l. cum de in rem verso ff. de Vsur. & per Innoc. & Cano. in c. cum Ecclesia Sutrina de causa pos. & propri. & per Cyn. in l. 2. C. que sit long. consue. & per Io. An. in c. Iohãnes de cleri. coniunga. & Panor. & Docto. in c. peruenit de censibus de eo qui fuit hospitatus aliquem Diu. vel de Rustico, qui diu prestitit Domino par caponum, Vt non inducatur obligatio, ex hoc actu gratuito, facit textus in l. Altius C. de serui. & aqu. & Glo. in l. Qui luminibus, cum ibi notatis ff. de serui. Vrba. predio. & c. possessiones 16. questione p. cum concordantibus.

Et tantò fortius, Quia cum ipsi de Montecaluo semper vsi fuerint, talibus eorum propriis mollendinis, pro se, & aliis, non potuisset causari prescriptio, vel consuetudo

suetudo eundi ad mollendina Principis, in loco Pontisture, per notata per Bar. in l. 2. in principio in fi. commenti, vbi etiã Allex. in fi. commenti & alii .ff. solu. matrimo. dicentes quod ex actibus difformibus, Qui nunc vno modo fiunt, nunc alio vel contrario, Non causatur prescriptio, vel consuetudo, prout etiam dicunt Bal. & alii in l. Si certis annis, C. de pactis, facit Glo. in l. Nemo, §. Temporales ff. de reg. iur.

Tertio Si dicatur quod ipsi de Montecaluo accesserunt ad mollendinũ, in loco Pontisture, ad mollendina Principis, ex ordinatione facta cũ Emptoribus, seu conductoribus reddituum mollendinorum Pontisture, promitente Principe ꝙ ipsi de Montecaluo, & multi alii ex circunstantibus irent ad ipsa mollendina Pontisturie, que ordinatio videtur potuisse ligare ipsos de Montecaluo subditos, Respondetur ꝙ debuisset interuenire actus negatiuus & ꝓhibitiuus, prohibens ipsos de Montecaluo alibi macinare, quam in ipso loco Pontisturie, & quod ipsi de Montecaluo, virtute talis prohibitionis aquieuissent per spatium sufficiẽs ad inducendum consuetudinem, aut prescriptionem, scilicet triginta annorũ secundum Bal. Panor. & Docto. in d. c. significante primo notabili & Bal. in d. l. prima C. de seru. post Cyn. vbi etiam alii, & Panor. in c. Abbate 3. col. de verb. sig. vbi dicit sufficere prohibitionem etiam extraiudicialem, cum concordantibus de quibus per Cepol. in d. tractatu serui. Vrba. In Rubrica de furno, secunda questione & Dominum Iacobi. de Santo Georgio in sua inuestitura feudali, in clausula & cum mollendinis in secunda col. & per Dominum Ias. in Repetitione d. l. Quominus in 6. col. 3. questione & Soci. consi. 272. inci. non prosequendo in 4. col. pri. vol. Et in casu michi proposito constat de expressis contradictionibus & renitentia & de contrario vsu, prout etiam dictũ fuit in fondamento precedenti.

Et insuper tales conuentiones fieri non potuissent Nec prohibitiones propter conuentionem quam habent ipsi de Montecaluo, de mollendino eorum, scito in eorum territorio communi cum Principe, cui Principi promisserunt tertiam partem redditus, etiam pro tempore quo nõ macinaret ex negligentia ipsorum de Montecaluo, Quam conuentionem Princeps, non posset infringere Iuxta notata in c. p. de proba. & in l. Digna vox C. de legib. & in c. que in Ecclesiarum de consti. Dum ibi dicitur quod Princeps ligatur lege contractus irreuocabiliter, habetur etiam de hoc late in consiliis meis feudalibus impressis in primo vol. cons. 12. in 6. col. & etiam 5. cum infinitis concordantibus ibi allegatis.

Quarto moueor, Quia ex quo ipsi de montecaluo soliti sunt macinare ad eorũ mollendina cum bestiis & ad Brachia macinantia pro se, & volentibus ibi mollere, per tantum tempus, quod non est memoria in contrarium, est eis ex hoc acquisitũ Ius irreuocabile, etiam in preiuditium principis, & contra eius regalia, c. Super quibusdam §. preterea de verb. signi. & l. Hoc iure §. Ductus aque vbi Bar. & scribentes .ff. de aq. plu. arcen. Et solet, etiam notari, in d. c. significante Vult Bar. in Repetitione d. l. Quominus, in 2. questione Vbi etiam Dominus meus Ias. in 8. col. Dicentes, quod per tantum tempus acquiritur Ius, habendi mollendinũ in flumine publico in quo sine Principis concessione habere non liceret, Et faciunt q̃ in Ciuitate Casalis cõsuluit de tali tẽpore Allex. cons. 6. primo vol. Hec enim consuetudo tanti temporis habet vim tituli, Vt traddunt Panor. & Docto. in d. §. preterea, Et vetustas tanti temporis, tantum potest, quantum Imperator cum causa, secundum And. de Iser. in tit. que sint regal. super verbo Fluminibus secunda col. quem refert & sequitur Dominus Ias. in d. l. Quominus.

Et est indubitatum, quod etiam consuetudo minoris temporis valet, & quod minori tempore possit prescribi, quod Ciues nõ possint mollere, nisi in meo mollendino, vel quod omnes teneantur venire ad meum

um mollendinū, vel quod ego solus habeam mollendinum, & quod non possit aliud construi, in mei piudicium & idem de furno & victualibus, vel carnibus ꝙ nullus possit vendere, nisi in loco aliquo, qui sit meus, etiam si sim clericus, secundū Hostien. Io. And. Pano. Bal. & Docto. in d.c. Significante, loquentes de predictis omnibus, & Bal. in l. Item lapilli 2. & 3. questione, dicens de 30. annis. ff. de rer. diui. & Cyn. & Bal. in d. l. prima C. que sit long. consue. & Bal. in l. De quibus 12. col. ff. de legib. etiam in Flumine publico secundum Bal. in d.c. significante & Dominum Ias. in d. l. Quominus 6. col. tertia questione loquētes de mollendino, & facit, Glo. in l. sane ff. de iniur. & simile est in iure piscandi, Quia si quis solus fuerit pluribus annis in certo loco, potest alios prohibere, l. si quisquam ff. de diu. & tempo. prescrip. vult Rei. de forli. in d. l. sane, loquens in Gulfo Venetorum & Bar. in l Iniuriarū §. fi. ff. eo. tit. & Ang. cons. 289. inci. circumspecta pactorum serie 2. col. & late Io. de Ana. in c. 2. de cleri. vena. Nam tale ius est magni commodi, & valoris secundum Docto. in d. c. Significāte Que consuetudo etiam minor tanti temporis quod non extet memoria in contrarium videtur sufficiēs ad tollendum Ius Principis, Vbi ante eam de eo constaret, Ex quo reduceret nos ad ius cōmune secundum Quod vt predixi licet vnicuiq; habere mollendinū, & macinare, Vbi quis vult, Quia consuetudo que nos reducit ad ius commune perficitur spacio annorum Decem, secundum notata communiter per Docto. in c. fina. de consuetu. & est Glo. in c. fi. eo. tit. in 6. cum cōcordantibus de quibus per Felli. in c. cum accessissent in 17. col. in 7. limitacione de constitu.

Vltimo moueor, Quia vltra consuetudinē in precedenti fondamento allegatā Que etiam obstat contra Principem, vt dictū fuit, Non videtur licere Principi ad proprium commodum prohibere, Ne quis accedat ad talia mollendina, quam sua, licet forte ad publicam hoc est, populicā, vtilitatem posset, vt concludit preceptor meus Dominus Iacobinus à Sāto Georgio, in dicta sua inuestitura feudali in loco preallegato. Qui refert Bal. ita tenuisse, in quodam suo cons. inci. Vtrum Dominus, Ad quod facit quod cōsuluit Petr. de ancha. cons. 299. Inci. in territorio, maxime prope fi. & cons. 12. quod lege vel statuto induci non possit, Vt quis vadat ad mollendina publica, Relictis priuatis, Esto quod tractetur de publica vtilitate. Quod etiam est de mente Bal. in d. l. Item lapilli 3. col. 3. questione ff. de rer. diuis. Dum dicit Ius habendi mollendina prescriptione acquisitū, posse infringi tempore publice Necessitatis, Quasi sentiat quod non alio tēpore, Cum de iure gentium, sit instituta facultas faciendi in suo edificia, & artificia vt patet in l. ex hoc Iure vbi Bar. in 4. col. ff. de Iusti. & Iur. & l. prima C. de Monopol. iuncta l. Altius C. de serui. & aq. & in l. Re mandata C. manda. & inducta sint commertia, Vt ibi notatur, in d. l. ex hoc iure, & patet in l. prima in prncipio ff. de contrahen. emp. Quod ius tolli non potest, per Principem Vt late habetur in c. primo. de probatio. & in c. Que in Ecclesiarum de constitu. & in l. Digna vox. C. de legib. & in l. fi. C. si cont. Ius vel vtili. publi. Esto quod lege statui possit oppositum ex causa, puta ne quis extra territoriū negotietur, vel portet victualia, vel apud hostes, l. fi. C. de decre. decu. & notat Bar. in l. Relegatorū §. interdicere. ff. de inter. & relega. & Salli. in l. mercatores C. de commert. & mer. Et tanto minus hec libertas & facultas, ex quo ius istorum de Montecaluo, est stabillitum consuetudine, & prescriptione, longissimi temporis, vt predictum fuit. Quod vltra Iura preallegata per principē tolli non posset etiam ex eo, quia ius acquisitum, etiam per remedia iuris Ciuilis per Principem tolli non potest, vt per Bar. in d. l. ex hoc iure 2. col. & per Cano. in d. c. Que in Ecclesiarum vbi Felli. copiose, in 19. col. vers. secundus casus, vbi in effectu concludunt quod tolli non potest sine causa, & quod causa debet esse

publica

publica hoc est populica vtilitas, Et ꝙ vbi subesset talis causa, dari deberet lesis debita recompensa iuris quesiti.

Quod si dicatur posse priuilegio concedi, vt quis solus habeat mollendinum in loco aliquo, vel locum in quo Carnes vendantur, aut victualia, secundum Panor. & communiter Docto. in d. c. significante, super glo. fi. & Bal. in d. cons. 129. Inci. quatuor in 2. col. vers. & notandum in 2. vol. pe. stampa, cum concordantibus, maxime cum clausula non obstante, secundum Imo. in d. c. significante & ꝙ si licet Principi hoc concedere, licitum etiam est ei pro se retinere, vt notatur in c. prim. in principio super Glo. in verbo in clericorũ si de inuesti. inter Do. & Vas. lis ori. Vbi Iacob. Alua. in 13. col. & Alii, & Quia nemo dat quod non habet, l. Traddитio ff. de acqui. re. do. & in regula Iuris Nemo plus Iuris in alium transfert, quam ipse habeat, Respondetur ꝙ hic tractatur de iure quesito ipsis hominibus de Montecaluo, quod per Principem auferri non potest, vt dictum, fuit. Et hoc contrarium de Priuilegio posset citra ipsius veri preiuditium ꝓcedere, quando Princeps similem concessionẽ faceret, vbi nulli adhuc esset ius tale q̃situm, cũ secõdũ textũ in d. c. significãte tale ius postquã alicui est q̃situ, Non sit illud habenti auferendũ, Nec ẽt lite pendente, super talis iuris cõpetentia ipse possessor in possessione, turbandus sit Cum princeps super iure nõdum quesito prouisione iuris ciuilis licet dispẽset derrogando, Non tamen põt dispensare sup iure quesito, vt dictum fuit, & pulchre habetur per Allex. cons. 87. inci. visis codicillis 2. vol. & per Docto. in l. Gallus. §. & quid si tantum. ff. de lib. & posthu. & in d. c. Que in Ecclesiarum, vbi Felli. maxime in 19. col. vers. secundus casus preallegato Et hoc fortius procedit, Quia priuilegiũ esset cõtra rempublicã Montiscalui, Quo casu non valeret, iuxta textum in d. l. fi. C. si con. ius vel vti. publi. Est enim Princeps Dominus vniuersalis quo ad Iurisdictionem, Non quo ad bona, vel iura subditorum, vt habetur in l. Bene azenone, C. de quadr. prescrip. & i c. nimis de iur. iur. cum concordantibus, Ceterum sicut nõ valeret statutum, et in beneficium reipublice, ꝙ dimissis mollendinis particulariũ personarum, homines de ipso loco, tenerentur ire ad mollendina cõmunitatis, vt late consuluit Pet. de Anc. d. cons. 299. & & cons. 12. & fortius quando ipse particulares persone, Longissimo tẽpore habuerunt ipsa mollendina, vt in d. cons. 299. col. fi. in principio Non valeret pariter rescriptum principis, vel priuilegiũ super hoc, cum à pari procedant quo ad potestatem disponendi secũdum Panor. in c. fi. 3. col. de constitu. & Bal. in l. Quecunq; in fi. cõmenti, C. de fi. instru. & iure ha. fis. lib. 10. & Allex. d. cons. 87. pe. col. in fi. vers. Rursus in 2. vol. & Sic non licet arguere ꝙ sicut potuisset priuilegio concedi possit Princeps pro se Istud velle, cum & multa liceant propter alium, Que pro se non licent, Vt per Glo. in verbo Inclericorum in c. p. in prin. Si de inuesti. inter Domi. & vas. lis oria. & tex. cum glo. fi. in l. Aristo. in fi. ff. que res pig. obli. po. & l. solent. §. fi. ff. de offi. procu. & l. si in emptione §. fi. ff. de contrahe. emp. cũ similibus.

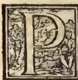
Preterea minus hoc licet, Quia principaliter lederentur pauperes, qui pro modico grano cogerentur cum Bestiis, & sua impensa ire extra locum & territoriũ, Montiscalui, & pernoctare per Diem vel vltra. Contra textũ & notata in l. p. C. quando impera. inter pupillos & viduas vbi etiam patet, ꝙ pauperes sunt sub protectione sui Principis, Non tantum Dei, Quod quidẽ rigorosum videretur, vt Principis mollendina per Viatica pauperum, cum Bestiis & somptibus pauperum fienda augerentur in Redditu. & contra textum in l. Nauiculariorum, C. de Nauicula. lib. 11. & l. fi. C. de exacti trib. lib. 10. & c. cum ex officii circa fi. de prescrip. Laus Deo, & Virgini Gloriosissime.

Albertus Brunus.

Dominus an possit precipere subditis, q̃ veniant habitatum locum.

Et an possit cogere subditos, vt exerceant artem.

CONS. CXXXII.

Receptum factũ per Magnificum Dominũ commissarium, Seu Gubernatorem, q̃ omnes Ciues veniant infra Triduũ Ciuitatem habitatũ &c. Licet prima facie valere videatur, vt cõsuluit Roma. consi. 59. inci. ad discutiendum & per textũ in autẽtica de questore in §. Si vero liberi, & sequenti vbi possunt prouinciales venientes habitare ciuitatẽ cogi redire ad habitandum prouinciam, vbi etiã dicitur, quem posse cogi solitam artem exercere, vel honestũ exercitiũ ne viuat ociosus facere, vt not. Ibi Bar. Distinguendo inter subditum & extraneum, De quo habetur in l. pri. C. de mendi. ualid. lib. 11. & ita tenet Martin. de Lau. in Rubrica De officialibus Dñorum vers. 46. & videtur de mẽte Bar. in l. incola. ff. ad Municipa. & specula. in tit. de feudis §. Quoniã 8. q. & Bal. ibi in additione, & vult Paris de puteo in tractatu Sindicatus in Rubrica de excessu Baronũ. §. excedũt etiam Barones &c. 3. col. cum 2. sequentibus Vbi aliter dicit in Vassallis, Tamen quicquid dicat ipse Roma. in princ. cõs. non videntur posse astringi volentes alibi habitare p̃ l. Nichil & l. Libertus. §. patris iunctis not. per Bar. post Glo. in l. de iure. ff. ad munici. vbi habetur q̃ Ciuis etiã in Ciuitate existens non potest astringi ne alibi vadat ad habitandum, nisi ex promissione astrictus videretur, vt in Ciue p̃ contractum, vel per priuilegium, vt ibi apparet vult Glo. in l. Origine. C. de munici. & origina. lib. 10. Dicens q̃ quis potest renuntiare incolatui, per d. l. Incola.

Item ipsum preceptum, nõ potest astringere Vassallos Principis intendẽtes stare ipso tempore guerre, & suspecto in eorũ Castris, & ipsa custodire, ad quorum custodiam de iure astringũtur, & ex natura feudorum, ac tenoribus inuestiturarũ dictorum Vassallorum, vt per Ang. in l. fi. C. de litigio. & Bal. in c. p. §. Quid ergo, de inue. de re alie. fa. vbi Bal. ĩ vers. extra nota plus dicit, videlicet, q̃ Dñs inuito Vassallo, posset tempore Guerre vel necessitatis assumere sibi custodiam Castri, Quamuis in feudum concessi, vult ipse Bal. in l. si ita §. Dñs ff. de vsu & habita. Dicens quod in omnibus terris in quibus quis habet Iurisdictionem potest licite mittere millites ad ipsarum terrarum custodiam.

Quòd si dicatur Dñum posse astringere vassallos, ne extra territoriũ habitent p̃pter seruitia ei p̃ vassallos debita, vt late p̃ paridẽ de puteo in loco pallegato. Hoc non obstat. qñ stant nõ in Ciuitate, sed in territorio & in castris q̃ habẽt a Dño in feudum p̃ eorũ custodia, & non fraudatur p̃ hoc Dñs ipsis seruitiis, cum non debeat licere Domino, q̃ tenet̃ Vassallo ad reciprocas vices, c. p. in fi. de no. for. fidel. cũ similibus, grauare vassallum, vt stet in Ciuitate, cum maiore sumptu, & Duo forsitan teneat Domicilia cũ geminato sumptu, plus Dixit Roma. singulari 522. inci. põt ne Dominus secũdum nouã impssionem fol. 131. & secundum veterẽ, siue antiquã 516. Quod vt Dominus vel Ciuitas possint astringere ciues ad habitãdum in Ciuitate, vel extra territoriũ nõ mercandum, expedit q̃ nullum superiorem recognoscat l. fi. in fi. ff. de decre. ab or. facien. & Soci. cons. 272. in prin.

Nec habeo premissis cessantibus p̃ expedito, id q̃ dicit Roma. in cons. preallegato, Presuponẽdo valere penam cõfiscationis appositam, in ipso tali precepto, per ea que dixit Bal. in c. p. quarta col. vers. sed Quero de pac. tenen. q̃ Iudices in penis Arbitrariis, non possint deuenire ad confiscationem, nec etiam ad Bannum, vt dixit Bar. in l. Illicitas §. Qui vniuersas, in fi. cõmenti ff. de offi. presi. esto q̃ qui habet merũ & mixtũ imperiũ possit pẽnam bonorum confiscationis apponere, vt per Glo. & Docto. in l. prima. C. ne sine ius. Princi. & Ang. in tractatu malleficiorũ, in verbo Bona publicamus, Esto q̃ et habẽs

merum

merum imperium, possit etiam rellegare, seu confinare secundū Bal. in l. Quicūq; 5. col. vers. sed dubitatur, C. de ser. Fugi. Qr, aliud est q ei competat potestas imponendi talem penam, Aliud est, q simus in casu, in quo talis pena, saltim à Principio admittatur, vel non sit excessiua, concordando opiniones predictorū Doctorum, Nam vt dixit Marti. de Lau. in tractatu de Princip, vers. 185. inci. consueuit Non obseruans etiā mandata principis, non consueuit puniri pena mortis, vel confiscationis Bonorum sed pro qualitate persone.

Illud fateor q ciues nollentes succurrere Ciuitati, pro posse eorum perdunt Ciuitatē & priuilegia Ciuilitatis, vt per Bal. in l. Vnusquisq; C. de infan. exposi. & in l. 2. in fi. C. de Captiuis tenetur enim Ciuis proprie Ciuitati succurrere, & illam defendere, l. postliminium. §. filius ff. de Capti. & postli. reu. maxime si prodest & sibi nō nocet Bal. cons. 158. inci. proponitur 2. vol. vltima stampa, Illud ergo preceptum meo iuditio, habet procedere, quoad nollentes venire in contemptum, si qui sint nulla rationabili causa subsistente, q nunc in ciuitate stare recusent, quam alias starent, per notata, per Panor. in c. Quoniam cōtra vltimo notabili cū concordantibus Ibi per Felli. in 7. col. allegatis de pbatio. iunctis nor. in c. Nam concupiscentiam vbi Felli. in 3. col. 4. fallentia de constitu, vel quando starent in loco, Principi suspecto, Et esto q Iudex, ex causa possit legem transgredi. l. Quid ergo, §. pena grauior ff. de infamib. cum concordantibus latissime cumulatis per Felli. in c. primo 12. col. 7. fallentia, de consti. Tamen vt ibi apparet, Illa causa, Non debet esse leuis, sed magna, & vrgens, & que non tendat in nimiam lesionem subditorum Reliqua vide supra eo. cons. Laus Deo, Et Virgini gloriosissime.

Albertus Brunus.

Transactio an sit iuditialiter in totum exhibenda, & totius copia parti danda, vel partis tantum de qua litigatur.

Priuilegium, Ne Ciuis ante primā sententiam, extra proprium tribunal, seu sue Ciuitatis trahatur, An excludat appellationem, vel recursum ad Principem,

Item an excludat cause delegationem.

Et quid sit in talibus de iure communi.

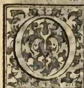
Et multa an & que per statutum, vel priuilegiū, appellatio censeatur exclusa.

Multa etiam de Interpretatione priuilegii, Ne tendat in absurdum, vel alterius, grauamen.

Et an in priuilegio sit necessaria clausula Non obstante.

Et quis possit priuilegium interpretari.

CONS. CXXXIII.

Omnipotentis Dei, Et Gloriosissime Virginis Marie Nominibus, & presidio inuocatis, Viso processu agitato inter Dominos Sindicos Ciuitatis Albe, ex vna parte & agentes, Ne liceat, Illis de Guarena extrahere fructus, & frumenta, q percipiunt in eorū pdiis, q ipsi de Guarena habent, super finibus Albe, Et Sindicos cōitatis, ac Hominū loci Guarene, Reos conuētos ex Alia parte, Multas exceptiones contra Communitatem Albe adducentes.

Prima difficultas residet super appellatione ipsorum de Guarena, Qui dicunt se habere instrumentum transactionis, cū ipsa inclita ciuitate Albe, multa capitula continentis, inter que adest vnum capitulum q liceat ipsis de Guarena, dictos fructus impune extrahere, petētibus Dñis Sindicis Albe q detur copia totius trāsactionis Dicentibus ipsis de Guarena, q tenentur solum dare copiam concernentem capitulum Transactionis Fructuum, Et pro veritate textus est in c. contingit de fi. instrume. & in c. Cū persone in principio de priuile. in 6. volunt q totum instrumentum, sit Iudicialiter presentandum

parti aduersæ legendum, & quod solius particulæ, vel capituli, Negotium de quo agitur tangentis, Copia parti aduersæ ædenda sit & danda, & Idem probat, textus in l. Argentarius. §. A Edi vbi Bar. & Docto. ita transeunt, ff. de æden. & late habetur in Rubrica. ff. de oper. nou. nũti. cum concordantibus, Et Quia pars Albensis nõ requisiuit p̃sentari sibi ad effectum vt legi audiret, De hoc nõ põt esse questio cũ super nõ requisitis, Iudex suũ officiũ non impartiatur l. 4. §. hoc autem Iuditium. ff. de dam. infe. Iunctis late, agregatis per Modernos in l. Vniuersa C. de preci. imp. offere. Et minus potest esse Questio, quia ipsi de Guarena, sub die sexta Octobris anni preteriti 1519. Dubitantes de presentando Albe, in presentia Dominorum Sindicorũ Albe, Nichilominus presentarunt totum instrumẽtum transactionis predictæ, Dño ptãti, & Iusdicenti Albe, Qui illud legit integraliter, dimissa copia in actis particulæ opportune cum originali collacionata, Qui de Guarena, sub die octaua Nouẽbris dicti Anni, Non habentes locum Albe pro tuto, obtulerunt Iterum se presentaturos ipsum instrumentũ integrũ in loco tuto & medio, que oblatio cũ esset iuridica fuit admitenda c. Accepimus de fi. instru. & in terminis est expressum in d. c. cum persone in princ. vbi Glo. in verbo securo, cũ qua ibi transeunt Docto. dicit alias posse, per ita offerentem exhibere in loco tuto appellari, p̃ c. accedens el secondo. Vt lite non contesta. & c. ex parte el prim. de appella. cum ibi not. & ad idem facit Glo. in verbo securo in d. c. accepimus. Vnde ex quo pars de Alba instabat totum instrumentum sibi ædi, & in loco Albe. Et Dominus potestas, seu Iusdicẽs Albe Iussit q̃ Albe in loco notorie nõ tuto æderẽt stantibus maxime oblationibus ipsorũ de Guarena, licuit de iure ipsis de Guarena appellare ad Marchionalem Excellentiã tum quia Iura sunt de hoc aperta, Tum quia istud grauamen erat irreparabile p̃ appellationem à sententia diffinitiua, per textum & notata maxime per Bar. in l. ante sententiam ff. de appel. recipi. & not. in l. Si quis prouocatione C. eo. & in l. intra vtile ff. de mino. & Cano. in c. vt debitus vbi Dominus prepo. in 19. col. de appel. Est enim certum q̃ æditio partis non ædende sortita fuisset suum effectum, irreparabiliter & pariter facta in loco non tuto, d. l. intra vtile & quod per eam dicit Bar. in d. l. ante sententiam 2. & 3. oppo. & q̃ ibi dicit Bar. circa fi. cõmenti, De probationibus admissis que admiti non debebant, q̃ põt appellari, etiam si grauamẽ possit aliqualiter reparari, sed non perfecte facit, q̃ dicit Bal. in l. Arbitro ff. qui satisd. cogan. posse appellari, vbicunq; interloquutoria preiudicat in facto principali vel negotii substantiam tangit.

Secunda difficultas residet super priuilegio, Ciuitati Albe per Dominum Federicum Imperatorem secundum concesso Anno 1221. seu 1224. & p̃ Marchionalẽ Excellentiã Mõtisferrati cõfirmato, Disponẽte q̃ Ciues Albe extra tribũal & examẽ sui ptãtis, vel Vicarii, Ante primã sententiam trahi non possint ab aliquo ordinario, vel dellegato, Nec ob aliquã dellegationem, &c. & memini super materia ipsius priuilegii alias consuluisse, tangendo an ligaret Principem, Ne posset se, de primis causis Ciuium Albe intromitere, saltem ipsas causas in ipsa Ciuitate dellegando, Quo casu non dicuntur extra territorium per dellegationem trahi, Quod videtur etiam de iure communi prohibitum esse, vt per Alberi. de Ro. in l. prim. C. si cont. Ius vel vtili. publi. cum concordantibus de quibus per Docto. in c. fi. de Iudit. vbi late Barba. prima & 2. col. primo Notabili Concludens secus esse de Iure Cano. quod cons. est insertum in vol. prim. consiliorum meorum feudalium impressorũ, cons. 47. Quod rogo, vt videatur, Quia multa Ibi dixi, ad hoc propositum conferentia que hic non transcribo.

Secõdo Non obstat ipsum priuilegiũ, Q̃r. inspecto, principio, fondamento, & origine iuditii, sumus extra terminos ipsius priuilegii, cum ipsi de Guarena forenses, sint illi qui tracti fuerunt extra eorum territorium

torium, ad iurisdictionem Albe; Et verba priuilegii sunt intelligenda; per prius, Non autem per posterius, l. Qui liberis. §. Hec verba, cum ibi not. maxime per Modernos. ff. de vulga. & Pupilla. & l. Hoc legatum vbi Bar. ff. de leg. 3. & l. Quamuis vbi etiam Bar. ff. de Aur. & argen. leg. & inspici solet quod Principaliter agitur, Non autẽ secundario, vel occasionaliter, vt per Bal. in l. p. §. p. in 2. col. ff. de Iusti. & Iure, & per Docto. in l. si quis nec causam in principio, vbi late Dominus meus Ias. ff. si cer. peta. Sic et in alterius ꝑiuditiũ verti non dicitur. si principaliter nõ vertitur, secundum Geminia. in c. Quamuis de pactis in 6. cum concordantibus, allegatis in d. l. si quis nec causam Facit Quia priuilegium fori, alicui vt reo competens, Non debet ei vt actori, competere, vt notatur in l. venditor in principio. ff. de iudit. & c. si Clericus laicum, & c. cum sit generale, cum concordantibus de for. compet.

Tertio ipsum priuilegium nichil dicit de appellatione, Nec illam expresse prohibet, vnde merito illam non remouet, Quia vt dicit Bal. in l. 2. vers. sed pone, C. de appel. Quem sequitur Moderniores in Rubrica extra eo. Princeps nunquã videtur appellationẽ remouere, nisi nominatim hoc dicat & forte est sensus priuilegii qđ priuilegium obtinuerint, Quia Illo tempore Ciuitas Albe subiacebatur Presidibus Imperialibus, Et Ciuitates solum habebant defensores Ciuitatum, quorum iurisdictio erat modica, respectu Iurisdictionis per priuilegium predictum collate, & conueniri poterant Ciues Albe coram presidibus, alibi ĩ prouincia existentibus, prout quandoq; fuerunt in hac nostra Astensi Ciuitate conuenti, coram presidibus, seu Vicariis Imperialibus, hic Ast residentibus iuxta l. Presides, cum ibi not. C. de Epis. audien. iuncto §. & iudicare & §. Audient. in auten. de defenso. Ciui. iunctis his que latius deduxi in d. cons. 47. Ad quod facit l. Nemo, secundũ Lecturam Bal. Quam Pau. de ca. Ibi dicit cõem C. de iurisdi. omni. Iudi. Que dicit, qđ de iure quis non debet extrahi extra proprium tribunal sublungendo, Nisi grauatus appellet, vbi dicit ꝙ illi de villis subditis Padue, non possunt ad Iudices Padue trahi, Nisi via appellationis.

Et si dicatur ergo istud priuilegiũ nichil operabit, vltra ius cõe, secundũ ꝙ ĩ terris Imperii, quis nõ põt trahi extra propriã prouintiam, & propriũ tribunal, vt per Bar. & Docto. in l. p. C. quãdo Imper. inter Pupi. & vidu. & in l. supplicare C. vt lit. pen. cũ concordantibus allegatis in d. c. fi. de Iudit. maxime per Barba. in primo notabili p. & 2. col. Respondetur ꝙ satis operatur, Dum tribuit plenissimam iurisdictionẽ, et Pleniorẽ quã haberent, vt predixi. cum vt dixit late Felli. in c. p. vers. priuilegiũ continens de rescrip. in 2. Declaratione, satis fit ꝙ priuilegium, ẽt in modico operetur.

Item secundũ Panor. in c. certificari pe. col. vers. sed q̃ro q̃d si in priuilegio de sepult. priuilegiũ satis dicitur operari, si emanat cã tollende dubitationis, Et ex quo hic agebatur de damno tertii, Quatenus appellatio vel recursus ad superiorẽ fuissent prohibita, Tali casu, nõ debet fieri interꝑtatio, ꝙ operetẽ vltra ius cõe, Sed est per oĩa interptandũ secundũ ius cõe, ẽt si redderetẽ frustratoriũ vt late cõprobat Felli. loco ꝓxime allegato, ĩ prima declaratiõe per Notata ꝑ Bal. & Docto. in l. si quando in prin. C. de inoffi. testa. cum cõcordantibus d' q̃bus ꝑ Felli. vbi supra, & Dñum meum Iaso. in l. fi. 5. & 6. col. ff. de consti. prin. & est Glo. in l. fi. §. licentiam vbi Docto. C. de Iure delib. q̃ dicit ꝙ potius debemus dicere ꝙ statutũ sit superfluũ, quã illud taliter interpretari, ꝙ quis damnum indebite patiatur, ad quod faciunt c. cũ dilectus, & c. ad audientiam vbi Ant. de Butr. & Imo. de cle. non resi.

Quarto presuposito, & non concesso, ꝙ istud priuilegiũ, vellet remouere appellationẽ; & dũ dicit ante primã sententiã sentire de diffinitiua, ꝙ an sit verum examinat Panor. in c. Pastoralis in prin. 2. col. vers. Itẽ adde de appel. Dicens ꝙ in dubio videtur remota appellatio à sententia diffinitiua, Non autẽ ab Interloqutoria, de quo etiã

per Allex. in Rubrica ff. de re Iudi. cum similibus Adhuc puto, quod non ligaret ipsum Principem appellationem recipientem qui non excluderetur, per tale priuilegium, vt voluit Bal. in d. l. 2. p. questione in fi. C. de Appel. & Panor. post alios, in d. c. Pastoralis in principio pri. col. tertio notabili eo. tit. Et Ideo merito in priuilegio dicitur quod ciuis Albe non possit trahi ab ordinario, vel dellegato, puta cui sit causa ante aliquã appellationẽ dellegata, & an procedat in Principe à principio causam dellegante tetigi in d. cons. 47. & Ibi dicta multum conueniunt ad proxime hic dicta.

Quinto etiam dato sed non concesso, quod excluderetur generaliter appellatio ab interloquutoria per ipsum priuilegium, Attamẽ Non excluderetur appellatio, continens euidenter iniustum grauamen, vt in terminis priuilegii, vel statuti, tollẽtis appellationem, vel priuilegio persone, vel fauore iudicentis, Dixit Panor. in d. c. pastoralis, in principio 4. col. prim. questione in fi. vers. Tertius effectus, vbi etiã traddit, quid iuris si appellatio remouetur ex conuentione, cum concordantibus per Dominum Deci. allegatis, cons. 49. in fi. vers. pe. Quia hoc priuilegium secundum Panor. videtur concessum, propter bonam presumptionem, que habetur de persona iudicis ꝙ debeat facere iustitiam; ac propter bonam opinionem, quam habet Princeps de persona priuilegiata, vt ibi latius per Panor. Vbi supra, & tanto magis ex quo in isto casu grauamen esset irreparabile per appellationem à diffinitiua, Quo casu statutum tollens appellationem generaliter, talem non tollit, vt consuluit Corneus cons. 35 inci. circha primum prima col. prim. vol. Quod comprobatur, Quia vt dixit Panor. in d. c. certificari pe. col. vers. preallegato, in priuilegiis semper subintelligitur clausula ꝙ salua sit iustitia, Et quia presumuntur concessa sine lesione tertii l. prima §. merito, & §. si quis a Principe vbi Bar. ff. ne quid in lo. publico cum cõcordantibus, de quibus, Per D. meum Ias. in d. l. fina. 5. & 6. col. ff. de consti. Prin. & per Felli. in d. c. primo vers. priuilegiũ cõtinens, prima declaratione de rescrip. Quod procedit etiam in priuilegio Populo concesso, vt per D. Ias. in loco preallegato, Et secundum Bal. in l. ex facto in principio ff. de vulg. & Pupi. voluntas Principis est presumenda talis, qualis esse de iure debet, ita quod priuilegium nõ contineat aliquid iniquum, vel absurdum Et prout per multa Iura probat ibi Dominus meus Ias. ac in d. l. fina. 5. & 6. col. Debemus priuilegium conformare equitati, & Iuri, etiam si verba hoc non patiantur, Nec tenaciter ad corticem priuilegium interpretari, In tantum, quod ẽt si priuilegium sit motu proprio Principis & de sue plenitudine potestatis, per hoc non presumatur Principis intentio fuisse quod alius grauetur.

Sexto pro hac consideratione quod appellatio ipsorum de Guarena non sit exclusa, per antedictũ priuilegium, facit textus in d. c. Pastoralis in principio de appel. Vbi per rescriptum concessum, cum clausula appellatione remota non intelliguntur excluse appellationes à grauaminibus in iure expressis prout est in proposito, appellatio á grauamine, per appellationem a diffinitiua irreparabili, vel loci non tuti, prout supra fuit probatum.

Septimo certi Iuris est, quod non tenet priuilegium contra ius concessum, Ac ad iuris communis, correctionem emanans, Nisi adsit clausula, Non obstante, De qua tamen non apparet, in priuilegio producto per Dominos Ciues Albe, per l. fi. cũ Ibi notatis per Bar. & alios C. si cont. Ius vel vtili, publi. & per. Cano. in c. Nonnulli vbi latissime Felli. de rescrip. cũ suis concordantibus.

Vltimo data dubietate priuilegii, & non cõcessa, spectaret potestas illud interpretandi Illustrissimo Domino Marchioni, seu concedenti, vt in l. fi. C. de legib. & in dicta l. ex facto in principio ff. de vulg. & pu. vbi solet notari de hoc; & maxime per Dominum meum Ias. in 3. notabili et non potest inferior illud interpretari, nisi per

per probabilem rationem, secundum Bal. in c. cum venissent, in principio commenti de iudic. Que ratio si non apparet, est ad ipsum Principem Qui concessit priuilegium recurrendum. Qui habet illud ampliare, & restringere, vt ibi per Bal. Sed cum, Non tantum probabiles, Imo euidentes rationes, stent pro ista appellatione illorum de Guarena, vt supra probatum fuit, debet indubitanter meo iuditio priuilegium predictum interpretari, vt ipsam appellationem non excludat. Laus Deo & Virgini Gloriosissime.

Albertus Brunus.

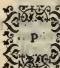
Instrumenta communia Dominorum Castri ac Claues Castri penes quem stare debeant.

CONS. CXXXIIII.

N Hac difficultate penes Quem stare debeât Instrumenta & Iura castri communia inter Dominos, Certum est qđ stare ceteris paribus debent penes antiquiorē, vt est textus in l. fi. ff. de fi. instrum. & notatur in l. procurator C. de Eden. & in l. De instrumentis C. commu. vtri. iudi. est textus in l. Que cautiones & in l. 4. §. fi. ff. famil. her. & in l. Cum pater §. pater pluribus ff. de leg. 2. Et si iunior sit dignior debent stare penes eum, videlicet Digniorem d. l. procurator, vbi habetur & notatur, quod si bona vnius ex fratribus proueniant ad Fiscum, debent stare instrumenta communia penes Fiscum, tanquam digniorem Nisi quando esset conuentio penes quem stare deberent, Et si alter esset maioris fidei, quam antiquior ac dignior, stare deberent, penes magis fidelem, vt declarant Doct. in d. l. fi. vbi Floria. Et est de mente litere in d. l. de instrumentis, Dum dat, Iudici Arbitriū, penes quem stare debeant, Et dicuntur communia que de communi fuerunt redempta, alias sunt eius qui redemit, vt p Allex. in d. l. procurator. Et is penes quē stare debent, cauere debet de presentando, pro vtilitate Alterius, vt habetur in d. l. procurator ac in d. l. instrumentis, p Glo. & in iuribus preallegatis, Et dicitur quis villior qui est conuictus de maleficio secundum Bal. in d. l. procurator. Circha aliam difficultatē de Clauibus Castri, Doct. idem dicunt vt p Bal. in c. Si duo fratres de duob. Fra. de Benefi. inue. in libro feudorū vbi dicit q debēt remanere penes primogenitū, & cōsequenter q debeant stare penes antiquiorē volunt Bar. & Doct. in l. cum pater §. pater pluribus ff. de leg. 2. & Bal. & Doct. in d. l. procurator C. de eden. & Bal. in tractatu scismatis 13. col. Quod late prosequitur Petrus de Vbal. in tractatu de Socie. in 11. parte decima questione 3. col. Laus Deo.

Albertus Brunus.

Actum de succedendo, an sit etiam in feudis improbatum, Et an exigat insinuationem.

Et Renuntiatio Bonorum an ad feuda trahatur.

In feudo alienabili, vel de quo pater potest testari, potest pretendi legitima, Et agi querella inofficiosi. testamenti, vel inoficiose Donationis.

Valet in feudis pactum, quod non succedant nisi filii nasciturі ex tali vxore.

Et pactum de succedendo in feudalibus, non tollit liberam testandi facultatem, Quia non est de vniuersali successione.

Clausula omni meliori modo, An faciat valere pactū, in vim vltime voluntatis.

Potest fieri pactum, q aliquo moriente, res sue perueniant in talem.

Valet consuetudo, q quis possit testari, & disponere de feudis.

Principes & Marchiones Perpetui, habent in suo territorio, potestatem imperatoriam.

Item & ad successores Transmissibilem.

Valet

Valet pactum de succedendo, in parte hereditatis, vel cum clausula omni meliori modo.
Feudum debetur pacto, & successione.
De clausula q succedere possit in feudo, an differat a clausula, q succedere debeat.
In feudo Marchie vel Dignitatis, & non diuisibili, & quod iure primogeniture defertur, non cadit legitima.
Nec in feudo Aduentitio.
Quid in hereditario.
Foemine ex pacto, vel consuetudine possunt in feudo succedere.
In feudo hereditario, quis debet esse heres primi inuestiti.
Heres tenetur obseruare contractum saltem primi inuestiti, maxime si non fecit inuentarium.
Pater an censeatur stipulari Filio, vt filio, An vt heredi.
Ordo successioni datus in Feudo, an possit alterari.

CONS. CXXXV.

OMNIPOTENTIS DEI ET Gloriosissime Virginis Marie Nominibus & presidio inuocatis,

Visis Instrumento Dotium & matrimonii Illustris Domine Anne, Filie Illustris quondam Domini Ludouici, Marchionis de Trasio, matrimonio Copulate, Cum Illustri Domino Iohanne de Foiis, Domino Marche Vicecomite, & Barone, &c. Et conuentionibus Initis inter ipsos Dominos Principes, in tractatu, & tempore dicti matrimonii Et inter cetera conuentione, q ipso Domino Ludouico, Aut Illustri Domino Gaspardo eius filio decedente sine heredibus masculis, ex eorum corpore procreatis, dicta Domina Anna possit succedere in Marchionatu Trasii & in pluribus Castris ac Villis Ibi specificatis, Cassando quascunque contrarias dispositiones, & substitutiones Ita q eueniente casu, Quo non posset succedere, habeat scuta centum millia, Et prout latius continetur, in instrumento super ipsa materia confecto, in quo sunt inclusa pacta, inter ipsos Dominos Marchiones confecta, & propriis eorum manibus subscripta, Demum visa facti contingentia, & q decessit sine liberis ipse Dominus Gaspardus patre superstite, Et postea ipse Dominus Ludouicus Marchio, sine liberis masculis suo condito testamento, in quo heredem suum vniuersalem, Et specialiter in dicto Marchionatu & castris, instituit Dominum Antonium de Grimaldis eius Nepotem ex filia videlicet domina Charabota, & ipsam Dominam Charabotam instituit in Florenis centum & in dotibus ac bonis de sua hereditate procedentibus, prohibendo eam plus petere, Contingit dubitari, An Valuerint pacta predicta, Ita quod non potuerint per ipsum Dominum Ludouicum in suo testamento reuocari, Et taliter q possit ipsa Domina Anna, in ipsis Marchionatu & castris succedere, excluso ipso Domino Antonio, in ipso Marchionatu & castris per Dominum Ludouicum instituto, Aut consequi ipsa scuta centum millia.

Et prima facie videtur quod non valuerint ipsa pacta, & quod reuocari potuerint eo quia pactum illud fuit de succedendo, q est à iure reprobatum, Quia est contra bonos mores, Et tollit liberam testandi facultatem l. Cum donationis C. de transactio. & l. ex eo C. de inutilib. stip. & l. stipulatio hoc modo concepta ff. de verb. oblig. Vbi late de materia, in tantum q consuetudine vel statuto, non validetur secundum Allex. in l. pactum quod dotali 2. col. C. de pact. & scribentes in l. pactū dotali C. de colla. & in d. l. stippulatio hoc modo concepta, Vbi Allex. in 3. col. & Dominus meus Ias. Et etiam quia inducit votum, captande mortis, l. fi. vbi late de materia. C. de pact. & l. de fideicommisso, C. de transactio. & c. detestanda cum concordantibus de prebendis in 6. etiam si apponatur, in contractu matrimonii, & iuxta dotem d. l. pactum quod dotali C. de pactis vbi late p Docto. Nec

iuramento

iuramento firmatur secundũ Bar. Allex. & Docto. i d. l. stipulatio hoc modo concepta, & in d. l. fi. & Allex. ac Modernos in d. l. pactum quod dotali C. de pactis, cum concordantibus per eos Ibi & alibi allegatis, Et non valet etiam si dolose ipse Illustris Dominus Ludouicus sic promisisset, vt posset matrimonium sortiri effectum in tantum vt nulla superfit actio, secundum Bal. in l. cum Archimodoram prope fi. cõmenti, C. vt in possess. leg. Nec etiã inter millites valet saltem irreuocabiliter l. licet cum Ibi notatis C. de pactis, & in tantum ꝙ pena apposita & cõsequenter illa centum millia scuta promissa in defectum quod Domina Anna Marchionatum & dicta castra habere non posset, videantur non posse peti, vt late habetur in d. l. stippulatio hoc modo concepta. Vbi late Dominus meus Ias. prima & 2. col. Quod pactum etiam videtur in feudis improbatum, Nisi quatenus consuetudo approbaret talia pacta in feudis secundum Docto. in d. l. pactum dotali C. de Colla. & in c. primo §. moribus & §. filii nati, & §. mulier, si de feu. fue. cõtrou. inter Domi. & Agna. Et vbi fieri posset talis concessio videtur reuocabilis, d. l. fi. C. de pactis, & in l. licet C. eo. tit. etiam in Principe secundum Andr. de Iser. in d. §. moribus Qui in d. §. mulier Dicit ꝙ vbi esset consuetudo approbandi concessionem feudi vacaturi per alterius mortẽ & sic habentem Annexũ votum captandę mortis, non est obseruanda.

Item Quia hereditas in totum vel partem pacto dari non potest l. hereditas C. de pact. conuent. & d. l. cum donationis, & l. verba cõtraxerunt gesserunt ff. de verb. sig. & quod late consuluit Bar. cons. 204. inci. promito tibi, & Allex. cons. 83. in 2. col. 2. vol. cum concordantibus infra allegandis, & quia non fuit dictum ꝙ deberet ipsa Domina Anna, In ipsis Marchionatu & Castris succedere. Sed dictum fuit, ꝙ possit succedere, Quod verbum nõ importat necessitatẽ, l. p. vbi Bar. ff. de iniu. rup. cum similibus.

Et etiam obstat Quia deficit insinuatio, si dicamus pactum valuisse, in vim donationis, vt per Bal. in l. sancimus in principio 2. col. C. de donatio. vbi dicit post Odofr. quod Dominus habens castra, valoris Decem millium marcharum, Et in illis merum & mixtum imperium ac omnimodam iurisdictionem. Si illa donet sine insinuatione, corruit Donatio, Vltra quingentos aureos, Nec dicitur facta, apud se ipsum insinuatio, Esto quod dicatur magistratus municipalis, Quia speciale est in Principe superiorem non habente, quod ipse sit iudex & donator, per illum textũ Qui vult Imperialem donationem, Non egere insinuatione, & quia etiam actus voluntarie iurisdictionis exigens causę cognitionem, solùm potest fieri apud seipsum, quando quis non habet superiorem, vt ibi per eum, & per Oldra. in cons. 231. inci. vt eius de quo queritur pri. Dubio, & per Io. And. in additione specu. in tit. de instr. ędit. §. porro vltima additione & per Imol. in c. cum contingat, vltima carta, de iure iuran. & probatur ex notatis per Bar. & Docto. in l. p. ff. de offi. consu. Non obstante secundum Bal. in d. l. Sancimus in principio 2. col. ꝙ Bar. & Franciscus tigri. consuluerint valuisse testamentum conditum per quendam Dominum de Vrsinis in quodam Castro, in quo habebat merum & mixtũ imperium & omnimodam iurisdictionẽ, Acsi esset apud superiorem insinuatum, eo ꝙ esset apud eũ auctoritas in hoc Actu voluntarie Iurisdictionis ex eo ꝙ habebat merum & mixtum Imperium, ac omnimodam Iurisdictionem, de quo dicto meminerunt Docto. in l. omnium, C. de testam. maxime Allex. & Dominus meus Ias. in penult. col. Ideo autem dixi si presuponamus, valere istud pactum in vim Donationis, Quia paterna dispositio, potest valere in vim supremi iuditii esto ꝙ fiat, vt actus inter viuos, & est tunc indubitanter reuocabilis, l. Filii & l. Quotiẽs & l. si cogitatione ac l. fi. C. fami. her. & declarant Oldra. cons. preallegato 231. & Bal. in c. primo §. Item sacramenta 5. col. de Pa. Iur. fir. vbi loquuntur in dispositione

fitione Principis circha Principatum.

Ceterum videtur obstare ipsi Domine Anne renuntiatio, Que inest ipsi conuentioni, Et facta videtur, non tantum de hereditate, sed etiam de bonis videlicet paternis & maternis, cum renuntiatio bonorum ad feuda trahatur, licet non renuntiatio hereditatis Nisi forte in feudo hereditario, vt per Dominum Ias. in preludiis feudorum 17. col. & in auten. vnde si parens 2. & 3. col. C. de inof. testam. & in l. Gallus § primo pe. col. ff. de lib. & posthu. & in l. si non sortem §. libertus pe. col. & fi. ff. de condi. indeb. & in l. 2. Ante pe. col. C. de iure emphi.

Vltimo saltem querella inofficiose donationis videtur posse competere, Domine Genitrici Domini Antonii si superest, vel ipso Domino Antonio, qui teneret locũ matris, Iuxta l. secundam & l. si totas C. de inoffi. dona. Cum in feudo maxime de quo pater potest testari, & disponere, filius, vel Nepos ex filio, & pariter filia, vel Nepos ex ea possit pretendere legitimam l. omnimodo, §. imputari, cum ibi not. maxime p Bal. & Salli. C. de inof. testam. & Bar. in l. prima §. Nec Castrense 2. col. circa fi. ff. de colla. bo. & vult Allex. in cõs. 27. inci. videretur prima facie prim. col. 5. vol. & Clarius cons. 29. inci. perspectis, 2. col. vers. Sed vbi, & 19. inci. super eo col. fi. vers. comprobatur, eo. vol. habetur late per ipsum Allex. in l. Si Patroni in princ. in 3. col cum sequen. ff. ad trebbel. & nos presuponimus, ꝙ Istud feudum Marchie, & alia Castra Potuerint donari & alienari alias intentio Illustris Domine Anne esset vana, Que consuetudo valet & in aliquibus Prouinciis seruatur, vt p Martinum de laude, in c. p. in principio in primo notabili vbi etiam Dominus Prepos. & per Docto. & Dominum Prepo. in §. porro quali. Olim feu. pote. alie. & latius dicetur infra in 6. fondamento. Nam si feudum alteratur, vt Pater possit ex patrie cõsuetudine, de eo disponere & alienare etiam in extraneos, videtur etiam in consequtiuis alteratum, vt per Soz. in l. Gallus §. etiam 2. col. 3. conclusione ff. de lib. & posthu. Nec approbatio testamenti preiudicasset ipsi D. Antonio in legitima pdicta, vt per Allex. cõs. 8. inci. visis, 4. col. vers. Non obstat etiam predictis si diceretur 3. vol, & cons. 89. inci. vtrum pe. col. in fi. cum sequen. 4. vol, cum multis concordantibus, per me agregatis, in meo Tractatu de statutis exclusiuis feminarum, in 9. articulo principali 3. questione ad quos Breuitatis gratia me remitto, & quia ipsa approbatio tendit ad feuda, consequenda, vt de se patet.

Sed hiis Non obstantibus arbitror hanc Illustrem Dominam Annam ad successionem dicti Marchionatus, Dictorũq; feudorum admitti debere, rationibus maxime infrascriptis, Quas quam breuius potero perstringam,

Et moueor q r. speciale est i feudis Vt in ipsis valere possit pactũ de futura successione secundum Glo. & Docto. in l. Pactũ quod dotali, C. de colla. vbi Bal. in 3. oppositione & volunt Pe. de cer. quem refert & sequitur Bal. in c. prim. §. moribus si de feu. fue. controuer. inter Domi. & agna. Vbi potest quis inuestiri de feudo viuentis quod speratur ad Dominũ reuerti morte Vassalli, & patet in c. primo. §. mulier vbi Bal. eo. titulo & in c. primo de fil. nat. ex matri. ad morga. contra. in vsibus feudorum, Et licet prima facie in iuribus predictis, videatur contineri pactum de non succedendo, quo ad filios secundi matrimonii, tamen vt dicit Bal. in d. §. moribus post Pe. de Cer. virtualiter includitur pactum de succedendo, Quoad filios primi matrimonii & hoc etiam patet ex textu in c. primo. §. Filia de succes. feudi, Vbi pater potest stippulari, ꝙ filie succedant in feudo, eo mortuo, & patet etiam in tit. de eo qui sibi & here. suis mascu, & fem. & in tit. de inuest. quam Titius accepit a sempronio. predicta coadiuuatur per ea que dixit Bal. & post eum Alua. in d. c. p. §. filii nati, eo. tit. si de feu. fue. contro. vbi dicunt ꝙ si Marchio accipit filiam, Regis, Que ei non nuberet, Nisi hoc pacto ꝙ eius filii succedant in Marchionatu, & non alii de alio matrimonio, tale pactum

est

est rationabile honestum & tollerandum, in consequentiam attingendi honorem familie, inter Magnates & Principes, & ponit ibi Alua. similem questionem, que fuit de Marchione Mantue, qui dedit filiam suam filio Marchionis Ferrarie legitime non nato. cum pacto quod ipse filius succederet in Marchionatu Ferrarie, & ponit etiam Questionem econtra de quodã Marchione Qui acceperat quandã Marchionissam, cum pacto ne eius filii succederent in Marchionatu Ferrarie, Ex quibus infertur, quod cum ista promissio, quod ipsa Illustris Domina succedere posset, in ipso Marchionatu, facta fuerit contemplatione ipsius matrimonii & erga ipsum Illu. Dominum Iohannem. de Foiis Principem & Baronem de Regia stirpe, quod verisimiliter non fuisset alias contracturus, debeant talia pacta seruari Ita ꝙ Domina Anna in ipso Marchionatu Paterno succedat per predicta, & ꝑ d. §. mulier, vbi Bal. dicens, quod si contemplatione alicuius matrimonii, feudũ acquiritur Filii ex illo preferuntur natis ex alio, Nam eadem est ratio, quando feudum contemplatione alicuius matrimonii promititur, & cõsequenter Idẽ Ius esse debet, l. quãuis ff. de iure patro. l. illud ff. ad leg. acqui. & c. Secundo requiris cum similibus de appel. Et videmus qđ tolleratur donatio inter virum & vxorem alias a iure prohibita, minus Nobilis Donat magis Nobili secundum notata per Bar. & Docto. in l. Si voluntate C. de dot. promis. & dixit Alberi. de Ros. in l. Hereditas C. de pact. conuen. ꝙ si quis habet vnicam filiam, & eam maritat. Et marito promittit omnia bona sua, post eius mortem ꝙ valet ipsa promissio, vnde fortius si promitat filie contemplatione matrimonii, Et fortius predicta procedunt stante hac promissione iurata, Qr. Iuramentum quod potest seruari, sine interitu salutis æterne est seruandum, c. quamuis de pactis in 6. & c. licet mulieres de iure iur. & c. quanto & c. debitores eo. tit. de Iur. Iur. in antiquis, in tantũ quod etiam in dubiis opinionibus, sit pro iuramento iudicandum vt per Docto. in d. c. quanto & in c. petitio post Glo eo. Tit.

Secundo moueor, Quia istud pactum non est improbatum, cum non sit de vniuersali successione, & consequenter non tollit liberam testandi facultatem, cum solum sit de bonis feudalibus, vt per Bal. in l. fi. col. fi. C. de pact. vbi plus voluit ꝙ valeat pactum de quotta hereditatis, licet vniuersalis hereditas non nisi ex testamentaria dispositione conferri possit d. l. hereditas C. de pactis conuen. & l. cum donationis C. de transactio. & l. verba contraxerunt, gesserũt ac l. obuenire, ff. de verb. signi. Et hoc est ꝙ voluit Bar. in cõs. 72. inci. ex facto ꝓponit ꝙ Nobiles in 2. col. Dum dicitur, quod pactum factum inter illos Duces, seu Marchiones, quod Feuda & Castra defferrentur certo modo, videlicet ad masculos & non ad feminas, Non impedit liberam testandi facultatẽ, Quia potest talis in aliis bonis suis, ac in sua hereditate, instituere quem vult. prout etiam dicit ipse Bar. in l. fi. 3. questione C. de pact. & cum ista sententia etiam transit Allex. in dicto cons. 83. inci. Visa facti narratione, 2. & penultima col. maxime in vers. hanc opinionem late comprobat Ang. &c. & col. fi. vers. Nec etiam predictis obstat si diceretur, & vers. sequen. 2. vol. & post Oldra. cons. 139. inci. ad habendam, & Ang. cons. 181. inci. visis instrumentis. Idem vult Allex. in cons. 59. Inci. super primo & in primo dubio, ac etiam in 2. dubio 5. vol. Subiungens non valere alienationem. in contrarium factam, stante maxime hipotecha bonorum, & Idem voluit ipse Allex. cõs. 28. inci. ponderatis verbis in fi. 3. vol. vbi consuluit in casu, in quo partes vsi fuerunt verbo succedat, & cũ predicta opinione etiam transit Dominus meus Ias. in d. l. fi. 3. col. 4. limitatione C. de pactis. Dicens valere pactum, ꝙ certe res peruenirent post mortem Domini earum ad aliũ, & latius etiam si partes vtãtur verbo succedat in d. l. stippulatio hoc modo concepta, vltima carta seu antepe. col. & ꝙ

fi.ff.de verb.oblig.Vbi recitat nonnullos casus in quibus consuluit, In quorum, altero. Ego nouus Doctor fueram primus consultor, Et respondi nonnullis motiuis, que ad me transmissit soluenda Ipse Dominus meus Ias. que adhuc habeo, Ita ꝙ meo iuditio ipsa materia fuerit bene tunc digesta, & hec sunt de mente Bar. ibi in 2. col. Et aliorum scribentium, & in l. fi. in 3. questione vbi etiam alii C. de pactis, Dum volunt ꝙ Donatio omnium Bonorum, Si aliquid sit reseruatum, Non impediat liberam testandi factionem, Quod magis animose est sequendum ex quo vt dixit Bar. in d. cons. 72. in penult. col. Ius naturale vel gentium tali pacto non repugnant, & vidimus in esau ꝙ ius primogeniture, & sic vniuersalis successionis Isac patre viuente vendidit Iacob, eius fratri, vt etiam habetur ꝑ Marti. de Lau. in tractatu de primogenitura, in principio. Quod ius inter Principes videtur seruandum l. Digna vox. C. de legib. iunctis his que dixit Bar. cons. preallegato, & fortius hoc est tenendum, Quia vt dictum fuit, in precedenti fondamento, in fi. Etiam in dubiis opinionibus, est pro iuramento iudicandum.

Tertio moueor Quia Ista conuentio, habet expressam & annexam clausulam, ꝙ valeat omni meliori, modo quo potest, etiã secundum Iuris rigorem, & in vim Donationis, translationis, hipotece, aut alterius modi Dictamine etiam sapientis, Cũ vt dixit Allex. d. cons. 83. pe. col. vers. Non obstat, etiam predictis si diceretur. &c. Conuentio habens annexum pactum de succedendo, & donationem valeat, ex capite saltem donationis, Nam vtile per Inutile, Non vitiatur, vt in regula iuris vtile per inutile de reg. Iur. lib. 6. & l. grece. §. Illud, cum vulgaribus. ff. de fideius. Item cui Dubiũ, ꝙ ipse Illustris Dominus Ludouicus Marchio, per talia verba, censetur elegisse viam, que impugnari non possit, & tanto fortius ex quo suam dispositionem Iuramento firmauit, quod Iuramentum etiam si dictum non fuisset, facit valere actum, omni meliori modo quo potest, l. eum pater §. Filius matrem, vbi Bar. & alii, ff. de leg. 2. cum concordantibus de quibus per Allex. cõs. 12. in fi. primo volumine Et per Felli. in c. cum super 4. col. cum sequen. de offi. dellega. Et qđ iuramentum etiam facit vt donatio que alias esset causa mortis, Censeatur donatio inter viuos, vt per Allex. cons. 78. inci. Visis prima col. vers. Item cum promitat, quarto vol. & Aluaro. in d. §. Item sacramenta pe. col. vers. Quero subsequenter de Pa. Iur. firman. & Dixit Allex. in d. cõs. 78. prima col. vers. preallegato post Bal. in l. 2. C. de iure Doti. ꝙ vbi precedit causa promissionis, censetur Donatio inter Viuos, & secundum Bar. in l. inter mortem in fi. comenti ff. de dona. cau. mor. Quando capio causa mortis, transit in Donationem inter viuos, Non potest reuocari per l. cum maritus §. fi. ff. de pact. dota. Vbi est casus notabilis, Et ponderanda sunt vlterius Illa verba, Que Dominus Ludouicus subiunxit, Videlicet taliter, ꝙ hec mea intentio valida & firma, permaneat, Iuncta promissione de nõ contraueniendo, cum renuntiationibus & obligationibus per se & successores, Que operantur ꝙ dispositio, Cuius Robur Vigor & effectus differtur post mortem, habeat vim obligationis. vt ex tunc licet executio post mortem differatur, Et Que verba Donationem causa mortis & reuocabilem, resolui in Donationem inter viuos, & irreuocabilem, vt per Bar. in l. vbi ita ff. de dona. causa mortis, cum concordantibus late tradditis, per D. meum Ias. in l. Non omnis in principio in 3. col. ff. si Cer. pet. & Allex. in cons. preallegato 78. & plenius cons. 14. inci. circa primum primo Dubio per totum primo vol. maxime in vers. & dicit etiam Bar. &c. cum precedenti, & sequenti, post Ang. cons. 281. inci. In dei nomine, visis instrumentis, & Pau. de Ca. cons. 96. Inci. in Christi nomine notandum in Antiquis, & idem vult, Bal. in d. l. 2. C. de Iur. dot. & est etiam de mente Bar. in l. fi. pe. col. 3. questione C. de pactis. Ibi & primo examinemus an sit donatio causa mortis, & merito dixit, Oldra. cons.

281.

281. in quadam Diuisione facta per Regẽ Aragonum de suis Regnis, inter filios, Quem refert & sequitur Bal. in c. 1. §. Itẽ sacramenta 5. col. de Pac. Iur. firman. Esse aduertendum an pater, Idemq; Rex, intenderet facere donationem, & eo casu est actus irreuocabilis, prout fuit in proposito, Quia dixit ꝙ tanquam Dominus, & consequenter auctoritate Dominicali disponebat, etiam titulo donationis, vt predictum fuit, An vero Rex voluerit facere actum supremi iuditii, & tunc sit reuocabilis l. Si cogitatione, & l. Quotiens & l. filii ac l. fi. cum ibi notatis. C. fami. hercisc. cum aliis concordantibus per Oldra. allegatis, plus dixit Iaco. Alua. in d. §. Item sacramenta, penultima col. vers. Quero subsequenter, quod quando iuratum est, in tali dispositione, per minorem Non posset etiam minor cõtrauenire, Ad idem facit quod dixit Bar. in l. cum quis decedens. §. Codicilli, vers. Hec faciunt ff. de leg. tertio quod confessio debiti, que fit in vltima voluntate, de qua dubitatur, an valeat vt actus inter viuos & irreuocabilis, An vero vt actus vltime voluntatis & reuocabilis, si fiat Parte presente, Aut Nontio pro ea stippullante, valet vt actus inter viuos & irreuocabilis, Quòd corroboratur ex eo quod dixit Iacob. de Ardizo. in sua aurea Somma feudorum Nuper impressa, In Rubrica Vtrum Vassallus Vni ex filiis possit Feudum assignare, Dum Voluit quod talis assignatio, Non habeatur Vt legatum vel fideicommissum, Nec consequenter in Vim suppremi iuditii per l. primam. §. primo & l. assignare. ff. de assigna. liber. & insti. eo. cum concordantibus per eum allegatis, Vbi subiungit, quod quando pater declarat, seu protestatur cuius vult esse feudum, dicatur facta assignatio.

Et presuppositо ac non concesso, quod ipsa assignatio alias vim suppremi iuditii habere posset, Tamen adhuc in casu isto secus est, propter Illa verba, quod valeat etiam in Vim donationis translationis &c. Cum licet relictum vniuersalis hereditatis & successionis factum in vltima voluntate, Non possit resolui in Vim donationis inter viuos, apposita clausula, quod valeat seu possit valere, vt donatio inter viuos, Tamen vbi est relictum vel legatum certorum Bonorum Bene potest virtute dicte Clausule valere, vt donatio inter viuos, vt post multa concludit Allexand. in dict. l. Stippulatio hoc modo concepta prima & secunda col. ff. de Verborum obligation. post Roma. Ibidem, Qui idem tenet cons. 293, inci. presupposito, Primo dubio, Et est de mente Bal. in c. primo. §. primo circa fi. commenti, de feu. dat. in vi. leg. commiss. & tanto magis ex quo adsunt alia verba importantia quod non sit actus suppremi Iuditii, seu quod resoluatur vt actus inter viuos, & Iuramentum etiam adest quod facit valere actum omni meliori modo quo potest, & licet ista promissio Marchionatus, & Castrorum facta Domine Anne fuerit cõditionalis, Casu quo Dominus Ludouicus, & Dominus Gaspar eius filius decederent sine filiis masculis, tamen impleta conditione, censetur perinde acsi conditio nõ fuisset adiecta l. Pecuniam ff. si cer. pet. l. Cedere diẽ ff. de verb. signi. Et ex quo Dñs Gaspar decessit viuente Dño Ludouico patre, perinde est ac si nũquam extitisset l. ex facto, §. si quis autem susceperit. ff. ad trebbel. & l. 1. §. pro secundo C. de Cadu. tol.

Quarto moueor, Qr. pôt quis pascisci de mero iure & cõi, ꝙ si decedat sine liberis alique sue Res irreuocabiliter ad aliquem ipso mortuo perueniant, vt cõsuluit Oldr. in d. cons. 139. inci. Ad habendã aliqualẽ Notitiã & sequitur Io. And. in additione Spec. in tit. de instru. ædi. §. porro, col. fi. vers. fuit alia questio, & Alberi. de Rosa. in d. l. fi. seconda col. C. de pactis Vbi ẽt Sali. ĩ 3. col. & Roma. ac Imol. ĩ l. Aquilius regulus ff. de dona. & Allex. in d. cõs. 83. inci. visa facti narratione tertia col. ĩ fi. 2. vol. & d. cõs. 28. & D. meus Ias. in d. l. fina. 3. col. quarta limitatione C. de pactis & ĩ d. l. Stipulatio hoc modo cõcepta antepen.

tepen. col. cum sequen. & in l. licet pen. col. in fi. cum sequenti C. de pactis & Bar. in dict. l. fi. secunda col. tertia questione vbi dicit ac in dict. cons. 72. quod potest tunc quis de aliis bonis testari, & hec est communis opinio, quam ampliat Dominus meus Ias. in dict. l. stippulatio hoc modo concepta questione fi. vt procedat etiam si hoc pactum sit de omnibus bonis, cum possit tunc quis de iuribus testari, vt ibi latius per eum, De quo etiam dixi in 2. fondamento allegando iura & rationes.

Quinto moueor, Quia etiam vbi quis, & meo Iuditio pertinaciter instare vellet, quod ista promissio foret ad instar supremi iuditii & reuocabilis, ita quod non data perseuerantia voluntatis, fuisset per aliam contrariam dispositionem hoc est testamentum reuocata, iuxta notata per Oldra. in dict. consi. 231. & Bal. in dict. §. Item sacramenta quinta col. cum concordantibus preallegatis, tamen ex quo in hac promissione interuenit iuramentum talis promissio propter saltem iuramentum censetur habere clausulam derrogatoriam ad contrariam dispositionem Vt vult Io. And. in regula Quod semel in fi. commenti de regu. iur. in sexto in Mercu. & Bar. in l. Si quis in ptincipio testamenti in principio circa fi. commenti .ff. de leg. tertio cum concordantibus ita quod testamentum in contrarium factum, sine derrogatione expressa, ad precedentem contrariam dispositionem iuratam non valeat.

Sexto faciunt que dixit Bal. in prohemio decretalium secuda col. & Marti. de Lau. in tractatu de Princi. in vers. 418. quod Rex in vita sua potest determinare quis sit Rex, An primogenitus an secundo genitus, quod etiam vult Bal. in l. in quibus antepen. questione C. de secun. nupt. & Corsetus in tractatu de Regibus antepen. questione Cui Decisioni conueniunt dicta per Oldra. in dict. cons. 231. & per Bal. in d. §. Item Sacramenta quinta col. supra relata, Et si forte diceretur, quod ipse Dominus Marchio nō habuit auctoritatem Regiam in disponendo de Marchionatu, Sicut Rex de Regno, Cum Superiorem ac Regem Nostrum Christianissimum recognosceret, videtur michi quod eadem sit ratio in casu nostro, Ex quo ipse Dominus Marchio de consuetudine quæ Viget in Prouincia, habuit talem potestatem, & potuit disponere de Marchionatu & Castris, Que consuetudo valet, Vt per Docto. in cap. primo in principio vbi Marti. de Lau. & Dominus Prepo. ac in §. Porro, Vbi Dominus Prepo. loquens de consuetudine Prouinciarum ita obseruantium quali. oli. feu. pot. alie. Et dictum fuit supra in Vltimo fondamento partis contrarie, Et vult Bal. cons. 33. inci. Ad euidentiam prima parte penultima stampa, & Barba. cons. 55. annexo cum consiliis Allex. in col. fi. in quarto volumine & Dominus Ias. in l. de quibus 22. col. in fi. vers. Tertio ergo, ff. de legibus vbi idem dicunt de cōsuetudine testandi de feudo, ac legandi, & Bal. in c. primo in principio 3. col. de prohi. alie. feu. per Fre. & Aluaro. in d. c. Porro, & Allex. cons. 2. in principio quarto vol. Vbi de consuetudine dandi in solutum feuda ita quod liceat de consuetudine arguere ad Regis auctoritatem Vt in exemplo Bal. in d. l. in quibus in antepen. questione vult Ang. in l. Venditor. §. constat ff. commun. predio. & facit l. De quibus cum ibi notatis .ff. de legibus Nam Consuetudo ante omnia attenditur in feudis c. primo in principio cum infinitis concordantibus de feu. cogni.

Preterea Isti Marchiones, Et Principes perpetui in suo Marchionatu vel Ducatu ad heredes transmissibili, dicūtur habere potestatem Imperatoriam seu Regiam, vt p Bal. in l. Penultima. C. de donat. int. vir. & vxo. cum multis concordantibus per me cumulatis in tractatu meo de Statu. Exclu. femin. a successionibus in Decimo tertio Articulo principali in 2. q. in tantū, vt dici possit forte valere donationem talis Principis seu Marchionis, Quando sit

ex

ex certa scientia filio in potestate ac vxori, perinde ac si fieret à Rege, vel ab Imperatore, In quibus certum est ipsam valere, iuxta dict. l. penult. vbi Bal. & Docto. C. de donationibus inter.vir.& vxo. & vult Oldra. in conf. 231.& Bal. in dict. §. Item sacramenta quinta col. & Roman. in autentica ex testamento secunda col. C. de colla. & in Repetitione l. Si vero. §. de viro in quarta charta. ff. solu. matri. & satis copiose Allexan. in l. quamquam prima & secunda col. C. de testamen. cum concordantibus allegatis per Dominum meum Ias. in preludiis Feudorum octaua col. de quibus non videtur expediens tangere in proposito, Tum quia predicta facta fuerunt, ob causam Dotis & matrimonii, quo casu valet Donatio, inter patrem & filium in potestate l. Pomponius philadelphus. ff. fami. her. & volunt Bar. in l. frater à fratre col. fi. ff. de condi. indeb. ac Dominus meus Ias. Ibi in vlt. charta. & Dominus Io. Baptista de Santo Seuerino in Repetitione sua in 35. questione Tum quia donatio inter patrem & filium iurata in proposito valet, Itaq; ad specialia in principibus non sit recurrendum secundum communem opinionem Docto. vt per Bar. in l. si quis pro eo in fi. commenti. ff. de fideius. cum concordantibus de quibus per Allex. conf. 20. tertio vol. & Dominum meum Ias. in d. l. Frater à Fratre col. fi. ita quod non obstet quod hec pacta sint cum filia in potestate patris facta, Quod etiam non obstaret, retenta illa opinione, quod Domini Francigene non habeant. Filios in potestate, Iuxta Glo. in verbo Romanorum in §. ius autem insti. de patr. pote. cum qua. ibi transeunt Docto. & Bal. in c. secondo de duo. fra. de no. bene. inue. & in c. primo an mari. succe. vxo. in bene. & Dominus Io. Baptista de Cacialu. in Repetitione d. l. Frater à fratre in 27. questione Cum patria potestas sit causa ob quam ciuilis obligatio non oritur, inter patrem & filium, vt per Glo. in d. §. ius autem, in Glo. prima & tradditur in d. l. Frater à Fratre, & patet in l. secunda cum similibus C. de inoffi. do.

Nec etiam obstat defectus insinuationis in Principe, vt per Oldra. conf. preallegato 231. & Bal. in d. l. Sancimus in principio 2. col. C. de donat. cum concordantibus allegatis supra in 6. fondamento, & Quia vbi adest iuramentum non exigitur insinuatio, secundum Frede. de Senis conf. 281. inci. statuto cauetur & Allex. conf. 4. 5. col. & 12. inci. viso 2. col. primo vol. & Corse. in Rubrica de iure Iu. in 26. priuillegio, cum concordantibus per eos allegatis & maxime per Allex. in d. cõs. 83. in fi. 1. vol.

Non obstat etiã q pactum de futura successione, esto q fiat ob causam matrimonii, & animo decipiendi ac dolose non teneat, vt est textus & ibi Bal. ac Docto. in l. pactum quod dotali, C. de pactis, iunctis notatis per Bal in d l. cum Archimodorũ ante fi. commenti. C. vt in pos. leg. Quia Istud procederet, in pacto de vniuersali successione, quod tollit liberam testandi facultatem, vt dicunt Docto. in d. l. pactũ quod dotali, & in d. l. stipulatio hoc modo concepta & in d. l. fi. & late fuit supra probatum, Et nos sumus in particulari dispositione bonorum, Ita q restarunt alia bona, De quibus potuit Illu. D. Ludouicus Marchio testari, prout fuit testatus, Item vt dictum fuit talia pacta tollerantur, quando fiunt inter Principes & Magnates occasione matrimonii & honestioris parentelle.

Nec etiam obstat q successio non nisi ex testamento detur, vel per legem ab intestato, Non autem ex pacto, vt p Bar. in cõs. 204. inci. Promitto tibi & tu michi & Allex. in d. l. stipulatio hoc modo cõcepta p. col. & cõs. 83. inci. Visa facti narratione p. Dubio 2. col. 2. vol. & Dominum Curtiũ Iuniorem conf. 15. inci. circha pmissa, Qr fuit actum q valeret prout melius posset, & vt donatio, Quo casu valet, Quando non est de tota hereditate, vt per Allex. in dict. l. stippulatio hoc modo concepta

prima & secunda col, vbi Bar. in l. fi. tertia questione C. de pactis & Bal. in col. fi. vers. Sed quid si donat dimidiam partem hereditatis, vt per D. Ias. in l. licet in col. pen. cum principio sequen. C. eo. cum concordantibus preallegatis, Tunc enim cum valet vt donatio, confertur obligatio, vt ex tunc, licet effectus post mortem differatur. Ita vt cessent hec contraria facta per Bar. in d. cons. 204. cũ sequentibus.

Item vbi agitur de parte bonorum cessat hoc contrarium, esto quod quis vtatur verbo succedat, Vt per Allex. dict. cons. 28. in fi. & Dominus Ias. in d. l. Stippulatio in penultima col. maxime in tertio casu Quod maxime tolleratur in talibus Feudis, Vt fuit supra probatum, & patet generaliter in feudis in quibus potest quis stippulari successionem feudi, Filiis vti filiis, vel filiis vt heredibus, & quocunque casu valet pactum, & stipulatio, c. primo in principio cum ibi notatis an agna, vel fili. defuncti, & habetur per Imo. Allex. & Franciscum de are. in l. Apud Iulianum seu in l. Idem Iul. §. Si quis alicui. ff. de legatis primo, Et per Bar. in l. vt iurisiurandi. §. Si liberi. ff. de oper. lib. & patet ex textu in dict. c. primo §. filia de succes. feu. vbi est textus, quod valet pactum, quod filia succedat in feudis, & faciunt que dixi supra de pacto de succedendo in feudis apposito in contractu matrimonii quod valeat, cum etiam aliis casibus valeat pactum de succedendo, vt per Bar. in d. l. stipulatio hoc modo concepta in principio comment. in oppo. & in d. l. fi. C. de pact. Ita quod verbum succedat non vitiet pactum, Et tanto magis retenta illa opinione quod feuda non deferantur ex successione sed pacto, vt per Bar. in auten. post fratres C. de legi. here. & Calde. consilio 19. sub Rubrica de Feudis, licet secundum Dominum Sozi. in cons. 252. inci. Visis instrumentis col. 11. prim. vol. possit dari in eis successio & est textus in c. primo in fi. de feu. cogni. dicens feudum deberi inuestitura, vel successione, Nam & in contractibus est dare successores & alibi l. per luminum §. adicitur. ff. de dam. infe. l. Quedam §. Nichil ff. de aeden. l. ait pretor la seconda ff. de Iure Iur. & l. meminisse cum concordantibus ff. de offi. procun. & ex hoc etiam est responsum ad iura que dicunt quod hereditas pacto dari non potest iuxta l. hereditas C. de pactis conuent. & l. Cum donationis C. de transactio. Et Quia hic non agimus de hereditate que est successio in vniuersum ius, l. Nichil aliud. ff. de verb. signi. cum vulgaribus. Sed de parte bonorum, vt per Docto. in locis preallegatis, & Bar. in d. l. fi. tertia questione C. de pactis, vbi Bal. in col. fi. & Albe. in seconda col. & Sali. in tertia & D. Ias. in d. l. licet pen. col. in fi. cum sequenti. & Allex. in d. l. Stippulatio prima & seconda col. post Bar. Ex quibus excluditur etiam obiectum Illud factum, quod sicut non valet pactum, pariter non valeat pena centum millium scutorum, que pro veritate non sunt promissa vt pena Sed in euentum euictionis. Et vbi contingeret feuda non posse in Dominam Annam deuenire, Quamuis etiam vt pena valerent vt per Bar. in l. Stipulatio ista, §. Alteri. ff. de verb. oblig. & in l. si dictum in principio. ff. de euictio. cum similibus. Que promissio centum millium scutorum Non tollit promissionem Marchionatus, & Castrorum, Nisi vbi haberi non possent vt per Bar. in l. predia. ff. de actio. emp. & Docto. & Ang. in l. Rescriptum, §. Si pacto. ff. de pactis Que scuta centum millia tanto magis debita forent, propter Iuramentum per ea que consuluit Petrus de Ancharano cons. 146. inci. Apud antiquos & Modernos, Siue dicamus ipsa promissa loco interesse, siue iure contractus, secundum eum, quem refert & sequitur Antonius Baueria in tractatu de effectibus Iuramenti in 73. effectu seu vers. ac in 71. Quod in fortiori Casu sequitur Dominus Allex. in d. §. Alteri, in 6. col.

&

& vers. aduertendum.

Nec obstat quod hoc pactum inducat votũ captande mortis, & quod consequenter non valeat iuxta l.fi.cum concordãtibus, C. de pactis, Quia vt dicit textus Ibi & Bar. in secunda col. 3. questione & Allex. in d. l. stippulatio hoc modo concepta 3. col. Hoc haberet locum quando fieret pactum hoc votum inducens modo prohibito. Hoc est inter duos sine consensu eius de cuius successione agitur, & hic secus est, Et aliter dicendo non valeret donatio, in qua quis reseruaret sibi vsumfructum, Nec donatio causa mortis. Nec aliqua obligatio, cuius exequtio differeretur post mortem, contra communes regulas Iuris,& Doctorũ sententias supra relatas, Nec fideicommissa, Nec acquisitio feudi, pro se & descendentibus, Nec hiis similia. Nec talis consensus est reuocabilis quando transit in contractum factum cum tali, prout in proposito fuit per predicta, & maxime per ea, que dicta sunt de eo, qui partem bonorum suorum donat post mortem suam capiendam, Vel qui promitit vt pars bonorum suorum ad aliquem perueniat post suam mortem, Vt valeat pactum vel donatio Irreuocabiliter, & fortius in feudis Principum, vt fuit dictum.

Nec obstat textus in l. fina. C. de pactis, Dum dicit Illum de cuius successione agitur, Si consentit pasciscentibus de sua hereditate, posse talem cõsensum mutare, Quia loquitur Ille textus. Quando tolleretur libera testandi facultas, Quia ne tollatur potest consensus mutari vt pulchre per Bal. in c. primo .§. primo secunda col. de feu. da. in Vic. leg. cõm. & declarat Ipse Bar. in d. l. fi. prima col. Et hic sumus in casu vbi non tolleretur talis libera facultas, testandi propter alia bona de quibus potuit Dominus Ludouicus testari, vt fuit supra declaratum. Ideo sine omnium consensu reuocari non potuisset .l. Sicut C. de actio. & oblig. & vult Alua. in d. §. filii nati in fi. ac Bar. & Docto. in l. Qui rome .§. Flauius ff. de verbo. oblig. & Bal. in l. pro hereditariis in fi. commenti C. de here. actio. vbi pulchre loquitur, Ita vt etiam Non obstat quod dixit And. de Iser. in d. c. p. §. mulier si de feu. fue. contro. int. Domi. & agna. per predicta & quia loquitur in diuerso casu.

Vltimo non obstat quod conuentum fuerit quod Domina Anna possit in Marchionatu & Castris succedere, & sic non fuerit promissio necessaria, vel necessitatem importans, prout si dictum fuisset quod deberet, Quia attento quod subiecta fuit illa clausula quod valeret promissio omni iure quo posset, siue Donationis siue aliter, istud verbum reductum est ad necessitatem, prout alias necessitatem importat, per notata per Bar. & alios in l. Gallus in principio secunda col. ff. de lib. & posthu. & in d. l. prima. ff. de iniust. rup. & in l. sepe ff. de offi. presi. Insuper hoc verbum appositum in contractu, importat necessitatem, post acceptatum contractum, vt per Bar. in d. l. sepe, Et hic constat quod de ipsa promissione de qua constabat per apocham, factum fuit solemniter instrumentum, & quod promissio fuit acceptata. Ideo Bar. in l. fi. ff. de serui. leg. & Pau. de Ca. in l. Lucius, ff. de serui. Vrb. predio. volunt quod per ista verba concedo tibi, quod possis ire per fondum meum, acquiritur ius seruitutis & obligatio, esto quod videatur data facultas, facit quod habetur per Ang. in tractatu malleficiorum in prima clausula in 15. col. vers. Quid si statutum, Quod si statutum dicat quod Iudex possit inquirere, nichilominus tenetur in sindicatu, si fuit negligens in inquirendo.

Insuper Ista verba, quod habere ei liceat, vel possit, important iuris vinculum & inducunt obligationem, l. Emptorem. §. Qui autem habere licere, ff. de actio. empt. & l. Stipulatio ista habere licere in principio ff. de verb. oblig. cum ibi notatis iuncto textu ibi in .§. seu vers. Hi qui, cum vers. sequenti, cum multis aliis §. sequentibus.

Et non esset inciuile nec inualidũ, si actio ad Marchionatum & Castra fuisset posita in facultate ipsius Dominę Annę, vt dicit Bal. in l.pe. quę incipit in vendentis in fi. commenti C. de contrahen. emp. vbi etiam dicit, quod substantia contractus, potest poni in voluntate, stipulatoris, licet non promissoris, per Glo. & notata in l.Sub hac ff. de actio. & obliga. & vult Bar. in l. A Titio §.fi. ff. de verb. oblig. Dicens ꝙ si in illa promissione, si volueris stipulator dicitur statim Velle. & Idem Bar. in l. Centesimis §.primo in prima oppositione, vbi plene D. meus Iason in 3. col. vers. limita nunc istum textum eo. tit. Item illa verba possit succedere, dato quod haberet tacitam conditionem, si vellet, valeret promissio, iuxta notata in d.l. A Titio §.fi. & in d.l. centesimis, §. primo & per Bal. in d.l.pe. in fi. commenti cum similibus, licet etiam dicere possimus ꝙ illa verba possit succedere sint apposita ad remouendum obstacula & impedimenta, quę sine tali dispositione fuissent, & successiue ad faciendum quod ipsa Domina Anna haberet castra & Marchionatũ vt declaratur in sequentibus argumento l. si seruus plurium. §. fi. cum concordantibus ff. de leg. prim. Dum ex sequentibus, mens in precedentibus declaratur.

Nec etiam obstat renuntiatio hereditatis & Bonorum paternorum, & maternorum, quę licet non iurata mero iure nõ valuisset, vt est textus in proposito in l. pactum dotali C. de colla. & in l. qui superstitis. ff. de acqui. heredi. tamen quia fuit iurata valet c. quamuis de pactis in 6. & habetur in d. l. fi. per Bar. & alios, C. de pactis & in d.l. stippulatio hoc modo concepta ff. de verb. oblig. Quia respondetur ꝙ cũ sit facta contemplatione Domini Gasparis, & quatenus superessent filii masculi ex patre, & Domino Gaspare, Certe eis mortuis sine liberis, cessat causa renuntiationis, & cõsequenter eius effectus, ac ipsa renuntiatio, vt per Sali. in d.l. fi. C. de Pactis, & Imol. in d.c. quamuis, & notabiliter ac pulchre per Pau. de Ca. in d.l. pactum dotali 2. col. C. de colla. & faciunt quę dixit Bal. in l. Quotiens §. Si duo in fi. commenti ff. de here. insti. de filia instituta in aliquo, Ita ꝙ plus Petere non possit, filio instituto herede vniuersali, Vt si Filius predecedat possit filia plus petere, quia censebatur prohibita, fauore filii, & propterea consuluit Zaba. cons. 129. inci. Dubia principalia, in tertio dubio, quod si sorore Iuniore renuntiante feudum seniori quę non erat capax propter incestas Nuptias, per eam contractas, Non preiudicabit sibi renuntiatio, ex quo facta fuit contemplatione sororis antiquioris, ad quod allegat textum in c. Vnico de eo qui finem fecit agna. de feu. pater. Vbi renuntians agnato, eo mortuo sine filiis succedit, & quatenus potuisset valere renuntiatio successionis paternę & maternę etiam in feudis ex consuetudine vt dicũt Docto. in d. l. pactum dotali vbi Bal. in secunda oppositione C. de colla. fuit modificata, Quia fuit facta salua futura successione & iure de nouo querendo & sic non fuit pura sed conditionalis, vt per Glo. vulgatam in verbo pure in l. Item labeo §. primo ff. fami. hercis. & per Ang. cons. 26. & 289. in tertia col. & Felli. in c. inter monasterium prima col. vers. Clausula saluo iure de re iudi. & Barba. cons. 18. inci. preclare 2. col. 2. vol. & corsetum in singularibus in verbo saluo iure Quod ius erat querendum in futurum ex euentu conditionis & deffectu masculorum mediantibus pactis dotalibus inter partes contractis, & cum liceat partibus a tali renuntiatione recedere vt per Alua. in d. c. primo §. filii nati, in fi. commenti, si de feu. fue. contr. int. domi. & agna. Et vult Bal. in d.l. pactum dotali in 2. col. in 3. questione Fortius est admittenda eius modificatio, Ad quod etiam facit Quia quod ademptum reperitur in eadem scriptura, datum non censetur, l. Si ita scriptũ ff. de leg. primo & quia non est ambiguum ꝙ generi per speciem derrogetur, vt in regula Generi per speciem de reg. iur. in 6. & per Bar. in l. Quesitum §. fi. ff. de fon. instru. maxime in pe. col. in fi. in 3. q̃stione circa medium, Dum dicit quod expressio

& enumeratio que fit causa limitationis derrogat generalitati Et Quia generalitas ista habet specialitatem in contrarium clausula generalis, non trahitur ad specificata vt late per Allex. cons. 23. quarto volumine & per Felli. in c. prim. & in c. sedes apostolica de rescrip. Et amplectendo verum censum, ista renuntiatio non extenditur ad casum in eodem instrumento exceptum, sed fuit in eadem scriptura limitata, casu quo ipse Dominus Ludouicus ac Dominus Gaspar eius filius decederent sine filiis masculis, & limitata causa limitatum parit effectum, l. in agris cũ vulgaribus ff. de acqui. re. Domi. Nec. n. refert an clausula limitatiua ponatur in principio an in fine contractus, dummodo apponatur ante perfectũ contractum vt per Bar. in d. l. Si ita scriptum in princ. secondo notabili cum cõcordantibus ibi per Allex. & Modernos traddictis. ff. de leg. primo per l. contractus C. de fi. instru.

Et debemus sumere interpretationem, quod quis se statim non corrigat, & ꝙ vna clausula potius limitet aliam quam cõtrarietur, vt patet in l. prima §. primo ff. quod vi aut clam Dum ibi dicitur nulla exceptio opponi possit, & ibi subauditur, Nisi exceptiones posite in illo titulo. ad qđ faciunt notata per Bar. in l. fi. §. idẽ quesiit ff. de condit. ig. deb. in vers. Circha predicta, & in l. scripture C. de fi. instru. & per Cin. in l. in exercendis, seconda questione C. eo. & textum in c. Inter dillectos §. ceterum de fi. iustru. & vulg. textum in l. Non ad ea ff. de condi. & demon. cum concordantibus de quibus ꝑ Allex. cõs. 27. & 56. in 2. col. 2. vol. & 121. inci. visis p. col. 5. vol. ꝙ non ꝑsumatur correctio vel cõtrarietas ĩ eadẽ scriptura, sed limitatio.

Nec etiam obstat, quod in predictis Marchionatu Et Castris, saltem debita videatur, legitima Domino Antonio Nepoti ex filia vel ipsi Domine Genitrici sue si est in humanis, iuxta l. 2. C. de inof. dona. cum cõcordantibus supra in vltimo fondamento prime partis allegatis, Quia respondetur hoc nunc non est tractandum, & non est liquidatum quid & quantum habuerit Domina Charabota ꝑ dotibus vel aliter quod est in legitimam imputandum, l. Quoniam nouella & l. Omnimodo C. de inof. testa.

Item Quia vt dicit Martinus de Laude in tractatu de Principibus vers. 429. inci. Rex põt & in tractatu de primogenitura, In Principe nõ habeat locum d. l. 2. C. de inof. dona. Circha ea que sunt de principatu, Nec ratio habetur legitime, Quod comprobatur ex eo, quod dixi supra posse Regem declarare, quem ex filiis suis, velit esse suum Successorem, Et Quia ista feuda dignitatũ, vt Ducatus & Marchia diuidi de iure non possunt c. primo §. preterea Ducatus, vbi plene de hoc de prohi. ali. feu. per Fre. & habetur per Iacobũ de Ardizo. in sua somma feudorũ in Rubrica An in feudo prohibeatur diuisio, Cum legitima sit pars de toto, l. Papinianus. §. Quarta ff. de inof. testa. & auten. Nouissima C. eo. cum concordantibus, & ita vult Zaba. d. cons. 64. inci. ꝙ Domina Nera in fi.

Quod si dicatur legitimam saltem deberi, in Castris, que non sunt de Marchia, Maxime ex quo licebat Ill., Domino Ludouico, saltem ex consuetudine prouincie de illis disponere, etiã in extraneos, per Decisionem Bal. & Sali. in d. l. Omnimodo. §. imputari C. de inofi. testa. cum concordantibus supra allegatis, & de quibus ꝑ Allex. cons. 27. prima col. 5. vol. vbi volũt deberi legitimam etiam in feudis. Et Qr. vt dicit Bar. in l. prima §. Nec Castrense in 2. col. ff. de Colla. bono. Ea que possunt vendi, vel ad heredes transmitti computantur in legitimam, per l. omnimodo in fi. C. de inofi. testa. Respondetur ꝙ Bar. loquitur in feudo quesito per patrem filio, in vita patris. Ita quod filius incepisset illud habere in vita Patris, Vt ibi per eum, Et nos non sumus in isto casu, vel secundum Bal. in d. §. imputari 2. col. vers. 3. est militia & late Allex. in d. l. Si patroni in principio 2. & 3. col. ff. ad trebbel. Bar. loquitur quando agitur de conferendo feudo inter heredes, non autem de imputatione in legitimam. Item Bal. & Sali. in d.

In d.§.Imputari, Dum volunt ꝙ quando feudum est quesitum, Ita ꝙ filius non veniat ad illud nisi mortuo Patre, & ꝑ mortis causa capionem, Nichilominus ex eo debeatur legitima, loquuntur in feudo ꝑ patrem acquisito, Quia tunc videtur profectitium, Si enim foret per antecessores acquisitum, vt quia foret Auitũ vel Antiquum & non a patre profectum, Nec per patrem acquisitum diceretur Aduentitium, Et consequenter ex eo non posset detrahi legitima que de aduentitiis non detrahitur, Sed de profectitiis l. scimus §. repletionem C. de inofi. testa. & notatur per Bar. & alios in l. in quartam ff. ad leg. falci. & ita in effectu post multa concludit Allex. in d.l. Si patroni in principio 4. col. & cons. 89. inci. Vtrum prima col. Vers. Sed dubitandum 4. vol. Et latius super eodem casu in cons. 8. Inci. Visis subtilissimis p. 2. 3. & 4. col. 3. vol. Et Dominus Fabia. in Repetitione aut. Nouissima ꝑ. questione principali 17. questione C. de inof. testa. & Allex. in d. consiliis 8. & 89. respondet ad contraria, & dicit constanter ꝙ nisi feuda à patre prouenerint, vel ipsius contemplatione, Non debeatur ex eis legitima, que in aduentitiis non debetur, Et in istis terminis consuluit Allex. in d. cons. 27. in 5. vol. licet incidenter adducat alia fundamenta, que reprobat in d.l. Si patroni in princ. Et licet Ang. in §. optime in aut. de Nupti. & in d.l. Si Patroni in principio vbi etiam Pau. de ca. Vellint ꝙ si feudum vadit ad filios vt filios non computetur in legitimam, Et secus esset si vadit ad filios vt heredes, aut si veniret in restitutione fideicommissi, Tamen secundum Allex. in locis preallegatis verior est distinctio, An feudum dicatur profectitium, vel aduentitium, per rationes per Allex. in d.l. si patroni difuse tactas & in consiliis preallegatis. Et hanc opinionem dicit communem & veriorẽ Allex. in d. cons. 29. inci. prospectis 2. col. vers. & vbi cum vers. precedenti, 5. vol. vbi traddit etiam quid in imputatione Trebbelianice & falcidie prout etiã tradditur in d.l. si patroni in principio ꝑ Ang. Pau. de ca. & Allex. Et quia, etiam feudũ hereditarium non regulatur, vt alia bona hereditaria, Cum filius inequaliter institutus succedat nichilominus equaliter in tali feudo hereditario, secundum multorum Doct. opinionem, vt per Bar. in d. l. vt Iurisiurandi §. Si liberi ff. de ope. lib. cum cócordantibus de quibus per Allex. in l. Quedã §. Nichil 2. col. C. de æden. & in cõs. 89. inci. Vtrũ pe. col. 4 vol. & Alua. ac Docto. in c. prim. in principio de succes. feu. & Allex. in cons. 19. inci. super eo 4. col. vers. Non obstat etiam si in contrariũ adduceretur 5 vol. & in d. cons. 8. pri. col. vers. Nec tunc dicatur licet ipse Allex. aliter dicat cons. 124. inci cõsideratis 2. col. vers. Fortius 5. vol. Maxime quando testator disposuit, ꝙ Vnus heres plus aliis habeat de feudis, cũ qua opinione videtur transire, Dominus meus Ias. in l. Gallus §. Quidam in fi. commentu ff. de lib. & posthu. & Allex. in l. Quod dicitur pe. col. ff. de verb. oblig. & per discursum & Bal. in c. primo in fi. commenti, de eo qui sibi & here. suis mascu. & fem. & in l. si tibi §. si pactus ante fi. commenti. ff. de pactis Quod comprobatur, Quia in feudo hereditario sufficit esse heredem primi acquisitoris, esto quod quis non sit heres sui descendentis vltimo loco defuncti, Qui ipsum feudum hereditariũ tenebat, vt habetur in c. primo in princ. an agna. vel fil. defuncti & per Allex. cons. 26. inci. Ponderatis col. fi. vers. Nec etiam obstat 5. vol. & in cons. 30. inci. Quoniam omne 3. col. vers. Sexto, primo vol. & cons. 10. inci. cõsideratis pe. col. 3. vol. & late per Iaco. Alua. in c. p. §. & quia, qui feu. da. pos. & facit textus in c. p. de na. suc. feu. & in c. p. in principio & §. primo de Natu. suc. feu. circa quam materiam me latius non extendo, Cum sicut in prouincia est cõsuetudo alienãdi feuda, forte possit esse consuetudo circha detractionem legitime, & alia concernentia presentem casum, Que consuetudines valent, & sunt attendende, vt dictum fuit supra satis plene, & vult etiam Panor. in c. Quod clericis de for. compe. & Bal. in c. primo in principio

prima col. vbi etiam alii de cogni. feu. Dicentes quod cause feudales sunt decidende secundum consuetudines locales & curie Regis Nam vt dicit Bal. in c. primo in principio prima col. de cogni. feu. consuetudo in feudis etiam irrationabilis est tolerabilis, si Sit vsu approbata, Dummodo non sit contra Ius diuinum, In tantum ꝙ secundum Bal. in c. 1. §. notā dum qui feu. dar. pos. consuetudo in feudis possit contractui derrogare, ideo femina ex consuetudine, non tantum ex inuestitura, potest in feudo succedere c. significasti de rescrip. & vult zaba. d. consilio 64. incip. ꝙ Domina Nera, post medium, habetur per Allex. consi. 16. in 2. colu. 5. volu. & per Dominum Ias. in l. de quibus 22. col. ff. de legib. & per Specu. in titu. de feudis. §. nūc aliqua vers. 21. & ꝑ Bal. cōs. 275. in 2. vol. vltima stampa, & dixit Oldr. consi. 159. in 2. dubio, ꝙ concessio feudi videtur facta secundum consuetudinem patrie, & accipiens feudum simpliciter, censetur etiam quo ad feminas accepisse secundum morem patrie, vt per Andre. de Iser. in c. 1. quib. mo. feu. ami. & Felli. in c. ius generale 3. col. 1. distinct. ideo Bald. in c. 1. §. similiter de capi. qui. cur. ven. dixit, ꝙ consuetudo etiam in feudis interpretatur pactum per illum textum, & secūdum Alua. in c. 1. §. hoc quoq; penult. col. vers. opponitur ꝙ immo de succes. feu. consuetudine uel statuto induci potest, ut filia in feudo succedat, & ꝑferatur agnatis, pront in Regno Apulie, idem est de consuetudine, ꝙ aliqui masculi aliis preferātur, secundum Bal. & scribentes in c. 1. §. mulier si de feu. fue. cōtrou. int. Dom. & agna. sic etiam attenditur consuetudo loci in petēda inuestitura, vt per docto. & Aluaro. in c. 1. in prin. in quib. cau. feu. amita. Idē est de consuetudine Domini in inuestiendo, quia secundū illam in dubio presumitur facta concessio feudi, ut in c. 1. in pri. de capi. cōr. & infra dicetur, & hec pauca, hic volui cumulasse, ut si forte adsit aliqua consuetudo mihi incognita, possit ad decisiones predictas recurri, si ad casum accommodabuntur.

Vlterius si diceremus ꝑsuponēdo ista feuda esse hereditaria, ꝙ Domina Anna nō pōt succedere in feudis, cū ad feudum hereditarium, quis non admittatur Nisi sit in aliqua parte heres, ut per Bar. in d. l. Vt iurisiurandi §. si liberi, 1. quest. ff. de oper. lib. & Iac. de Belu. Bal. And. de Iser. Alua. & docto. in cap. 1. de eo qui sibi & heredibus suis mascu. & femi. & Bald. ac docto. in c. 1. in princ. an agna. uel fil. defun. & Allex. in l. apud Iullianum, siue in l. idem Iullianus querit. §. si quis alicui. ff. de leg. 1. & cons. 128. & 26. & 124. ac in multis aliis consiliis in v. vol. cum multis concordantibus per eū allegatis, & per D. Ias. in l. si nō sortem. §. Libertus in col. fin. ff. de condit. indeb. & dicitur hereditarium in dubio, vel si apparet concessum pro se & heredibus, vel pro se filiis descendentibus heredibus, vel ubi nō apparet cōcessum pro se & filiis ut per Bar. in d. §. si liberi, ac Bal. in d. c. 1. in pri. an agna. vel fil. defun. & doct. in d. c. 1. qui succes. tene. & Doct. in l. si tibi. §. si pactus. ff. de pactis, & in l quod dicitur. ff. de verb. oblig. & in l. Gallus. §. 1. ff. de lib. & posthu. & in locis preallegatis, & late Allex. conf. 18. & 19. & 16. in 2. col. v. volu.

Qua Domina Anna succedente, dicitur approbari testamentum, & relictum factum Domino Antonio, per ea que infra dicentur. Respondetur ꝙ ipsa venit ex cōtractu & ex alienatione inter uiuos. Que etiam potuisset fieri in extraneum ut presupponitur iuxta notata in c. 1. in pri. vbi Marti. de Lau. primo notabili ac Dominus Prepositus & in. §. porro maxime per D. Preposi. quali. olim feu. po. alie. cum concordantibus preallegatis.

Et vbi constaret de consuetudine Domini soliti aliter quam pro heredibus & iure hereditario inuestire illa attenderetur, l. vel vniuersorum. ff. de pigno. actio. & vult Allex. d. conf. 124. inci. Cōsideratis 2. col. versi. post predicta. 5. volu. Ita ꝙ potest ad uerti, an prima inuestitura dicat pro se & filiis non expresso verbo heredibus.

Et in feudo Marchie mero iure non cadit hec difficultas, cum non recipiat diuisionem

nem,& consequenter non defferatur Iure hereditario, Vt voluit Zabare. in d. cõs. 64. circa fi. per textum & notata, in d. §. preterea Ducatus, & dictum fuit supra tractando de legitima, Licet consuetudo Patrie sit vt dictũ fuit ante omnia attendenda, vel posset Domina Anna protestari quod non intendit ex eo quod fiat heres iuxta tenorem testamenti paterni, approbare ipsum testamentum, vt ꝑ Allex. consi. 19. inci. perspectis 4. col. vers. Si tamen 5. vol. Tutius tamen est, quod nec Adeat, nec repudiet, Sed stet in suspenso quantum potest iuxta l. licet C. de Iure delib. Quamuis succurri possit adeunti cum Beneficio inuentarii, vt Nunc dicetur,

Vltimo ex quo Dominus Antonius Adiuit hereditatem Domini Ludouici, tanquã heres vniuersalis tenetur ad obseruandũ contractum factum per ipsum Dominum Ludouicum, Ante testamentum suum, Et vbi esset tale feudum quod non posset pactum obseruari, teneretur soluere Interesse, Et consequenter soluere tenetur illa cẽtum millia scuta, promissa per Dominum Ludouicum, vbi Domina Anna Non consequeretur Feuda, per id quod in proposito voluit Bal. in c. prim. in prin. 5. col. vers. Quero vtrum pater et secondo de prohi. alie. feu. per fre. vbi dixit qđ licet non teneat diuisio feudorum facta per patrẽ inter filios, tamen filius qui est heres patris tenetur Illam obseruare alias tenetur alteri fratri ad interesse Idẽ vult And. de Iser. in c. 1. de alie. feu. pater. & Bal. in c. 1. §. Hoc quoq; col. fi. vbi etiam Alua. & Iacob. de Belui. de succes. feu. & Io. de Imo. in c. ex parte de feu. in decima col. & est de mente Bal. in l. qui se patris 6. col. versi. Item queritur si vasallus C. vnde lib. vbi vult ꝙ vassallo renuntiante feudo, fiat preiuditium filio vassalli, si talis filius sit heres patris renuntiantis, videlicet sine beneficio inuentarii solemniter facti, & Clarius hoc tenet Allex. d. consi. 26. inci. ponderatis hiis secõda col. vers. Et hoc vltimo, & pen. col. vers. Nec obstat etiam 5. vol. & consi. 124. inci. super primo 2. col. vers. postremo 4. vol. vbi vult quod heres qui non confecit inuentarium, tenetur approbare contractum patris seu defuncti, quem fecit super feudo, vel alienationem de feudo factam, & maxime quando defunctus promisit de euictione, seu non contrauenire, cum in ꝓsenti casu Dominus Ludouicus ita promisserit, ac pro euictione voluerit prestari scuta centum millia, Ad quod facit l. cum à matre C. de rei vendi. & l. Qui à patre C. de resti. milli. & l. 2. C. si quid in Frau. pat. vbi heres tenetur stare contractui, & alienationi defuncti & de re heredis factis, & facit & l. vendicãtẽ ff. de euictio, & ita & trãsit Allex. cõs. 10. Inci. circa primũ col. fi. 3. vol. plus voluit Allex. cõs. 19. inci. super eo 2. col. vers. & subdit & 3. col. cum sequenti vers. Non obstat si contra predicta 5. vol. post And. de Iser. in c. primo in principio an agna. vel fil. defun. ꝙ in feudo hereditario, non prosit inuentarium, Quia necesse est vt filius successor capiat illud tanquam heres, & consequenter ꝙ sibi preiudicet factum patris, et sicut heres tenetur seruare contractũ defuncti prout supra, pariter potest obligari ad obseruandum vltimam voluntatem, vt dixit Io. And. in additione specu. in tit. de loca. §. Nunc aliqua in additione inci. Questio non esset dubia, cum quo transit Allex. consi. 19. inci. perspectis 4. col. vers. si tamen 5. vol. vbi vult quod filius grauatus restituere feudum heres institutus si adeat hereditatẽ, simpliciter & sine protestatione, teneatur seruare voluntatẽ defuncti, & secundum tenorem testamenti, restituere, propter quod dicit Ibi Allex. Paulo ante & in d. vers. Si tamen ꝙ ordinatio testatoris circha feudum, puta qđ antiquior administret, vel Alia est seruanda per heredes, Qui hereditati simpliciter se interposuerunt, Quia censentur approbasse dispositionem testatoris & illam in eorum preiuditium validasse ꝑsto ꝙ nõ valeat ordinatio, & testamentaria dispositio circha feudum, & in c. prim. in prin. de success. feu. cum concordantibus ita ꝙ ipsa Domina Anna prout dictum fuit habeat

beat circha hoc aduertere, Ne adeat,& adeundo hereditatem testamentum approbet, & ita tenendum puto maxime, Quia æquitas stat pro ipsa Illu. Domina Anna, Quam Iudex debet habere ante oculos& rigori preferre, iuxta l. Quod ephesi .ff. de eo ꝙ cer. lo. &l. placuit C. de iudit. Cum sua materia, Que æquitas est validis fondamentis iuris comprobata, & consequenter dicitur equitas scripta, & eo magis ex quo sumus in actu iurato, Cum vt dictum fuit iuramentum quod seruari potest sine interitu salutis eterne sit seruandum prout potest istud Argumento eius quod dictum fuit supra de Iacob, qui emit á Fratre successionem paternam, & quia etiam in dubiis opinionibus esset in fauorem iuramenti pronuntiandum. Laus Deo & Virgini Gloriosissime.

Albertus Brunus.

Pater an censeatur stippullatus Feudum filiis vt heredibus.

CONS. CXXXVI.

Stante Donatione Castrorum de quibus in Themate facta per Magnificam Dominã Honoratam Illu. Domino Ludouico recipiẽti pro se & suis liberis legitimis & naturalibus, cum reseruatione Iurisdictionis & vsusfructus in vita Domine Donatricis, Pacto adiecto quod si contingeret Dominũ Ludouicum & filios suos legitimos & naturales decedere sine liberis, & suos liberos, etiam sine liberis, quod substituebat ipsa Domina Donatrix In castris & rebus donatis eius filias & eorum liberos, Constituendo se tenere Nomine ipsorum Donatariorum.

Dubitatur primo an Dominus Ludouicus fuerat stipulatus filiabus & eorum filiis vti heredibus; Ita quod non veniant ad Castra, nisi sint heredes Domini Ludouici, & pro illa parte pro qua fuerant heredes, & videtur quod sic per Glo.& notata in l. si tibi §.si pactus .ff.de pactis, vbi Glo. Bar.Bal.Ang. Pau. de Ca. & Docto. tenent, quod in dubio pater censetur acquirere & stipulari filio vt heredi, quando sumus in materia transmissibili etiam ad extraneos heredes, Idem volunt Bar. Cum quo transeunt cõmuniter scribentes, in l. Quod dicitur seconda & tertia questione .ff.de verb.oblig.& Bar.ac Docto. in l.Gallus §. primo ff. de lib. & posthu. Cum Simile sit in concessione feudi, vt in dubio censeatur hereditarium, vt in c.primo in principio & ibi notatur An agna. vel fil. defun.& ꝑ Bar. in d.l.Quod dicitur secunda questione vers. Idcirco cum multis concordantibus agregatis ꝑ Allex. cons. 26. inci. põderatis his 2.col. & cons. 18.inci.super primo 2.col.vers.& patebit 5. vol. ex quo inferunt in d. §.si Pactus,& in d.l.ꝙ dicitur & in d.l. Gallus §.p.ꝙ quia emphiteosis priuati, est transmissibilis ẽt ad extraneos heredes, pater videtur stipulari illam Filiis vt heredibus, licet secus sit in emphiteosi ecclesiastica non transitoria ad quoscunq; heredes, Cum in partibus prouincie vt dicitur feuda sint transmissibilia ad extraneos,& alienabilia sicut emphiteosis a priuatis concessa maxime arguendo de feudo ad emphiteosim ipsi feudo magis similem, quod argumentum est validum, vt late per Dominum meum Ias. in l.prima in 5. & 6. charta, In uers. Quinto & vltimo quero &c. & in vers. Nunquid autem argumentum à feudo ad emphiteosim C. de iur.emphi.& late examinat Dominus Io. Baptista de Santo Seue. in sua Repetitione c. primi de feu.cog.vult Allex. in cons. 5. prima col. 5. vol. & in l.Diuortio in principio .ff.solu.matri.Nam vbi in feudis casus non est decisus recurrimus ad Ius commune, d.c. primo in principio de feu. cogni.& Ibi Docto.& notant Bal. & Docto.in c. primo de gradi. suc.in feu. & Allex. dict. cons. 5.& prout concludit

Dominus

Dominus Soci. in conf. 252. Quod incipit visis instrumentis concessionum factarum per Aragonum Reges, Antepe. seu pe. col. vers. circha secundum, talia de quibus potest ita plene disponi, regulanda sunt secundum naturam allodialiũ. Quorum naturam sappiunt licet regulariter feudum in aliqua parte alteratum in reliquis sit secundum iura feudalia decidendum per notata per Bal. in c. prim. de feu. non hab. prop. nat. feu. & Alex. cons. 30. col. fi. primo vol. & D. Decium cons. 193. Quibus non obstantibus contrarium puto de Iure verius.

Et Primo Quia Iste Ordo & ista prouisio, Non prouenit ab ipso Domino Ludouico donatario, Sed ab ipsa Domina Honorata donatrice & concedente, vt de se patet, & Iuxta l. Quotiens C. de dona. que sub modo in fi. & Docto. in d. §. si pactus loquuntur in acquisitione, que prouenit ex persona patris in filiũ & patris contemplatione, tanquam res profectitia, cum vt dicit Ibi Bar. aduentitia non acquirantur filio vt heredi, sed vt filio, vt ibi in vers. Quomodo autem & vers. sequenti expresse apparet & facit quod dixi in alio cõs. post Allex. in l. si patroni in principio ff. ad trebbell. de feudo quod acquiritur filio ab auo vt dicatur aduentitium quo ad patrem, & refert multum, An verba proferãtur à concedente an vero à recipiente, vt per Bar. in l. Gallus. §. primo vers. Quero ergo concedi tur. ff. de lib. & post. cum quo alii transeunt vbi voluit ꝙ etiam si exprimeretur à concedente verbum heredibus Dicendo tibi & tuis heredibus verbum heredibus intelligeretur simpliciter de liberis per l. ex facto. §. fi. ff. ad trebbel. quando scilicet resultaret absurditas vt ibi per eum, Nam si verbum heredibus resoluitur in liberos ne resultet absurditas fortius nõ sub intelligetur, ad quod faciunt etiam que dixit Allex. cons. 36. inci. viso themate, 3. col. 3. vol. vbi refert notabile consilium Ang. cons. 182. volentes considerare, an sumus in materia differenti, & quid congruat, materie subiecte, & an natura rei, Impossibilitas absurditas aut Iniquitas tali interpretationi repugnet. Nec enim est verisimile, quod Domina Honorata, que voluit prouidere sue posteritati per pactum expressum, voluerit suam prouisionem pendere ab arbitrio Domini Ludouici, facientis quem vellit heredem, de quo paciscendo expresse, pro filiabus, Visa fuit Nolle confidere, l. 3. cum Glo. & Ibi notatis. ff. de seru. expor. & d. l. Quotiens cum vt dixit Bal. in d. §. si pactus & in l. liberti liberteq; septima col. vers. sed quid si statutum & sequeti C. de ope. lib. & Allex. in d. l. Quod dicitur pe. col. vbi est acquisitum pro se filiis & heredibus, quis non admitatur nisi quatenus sit heres, & pro ea rata pro qua est heres, Quamuis vt dixi in alio consilio, Aliqui aliter in hoc dicant Ideo Bal. & Docto. in d. c. prim. an agna. vel fil. defun. in principio & Bal. in d. l. liberti liberteq; 7. col. vers. Sed quid si statutum & sequen. C. de oper. lib. & Allex. in d. cons. 26. in 2. col. 5. vol. & Bar. in l. vt iurisiurandi. §. si liberi. ff. de ope. liber. volunt ꝙ in concessione feudi vel Emphiteosis pro se & filiis, Non sit concessio facta pro filiis heredibus.

Secundo moueor Quia vt dicũt Glo. & Docto. in d. §. Si pactus cum concordantibus preallegatis, ꝙ quis stippuletur sibi & filiis tanquam heredibus, vbi non est expressum, procedit in dubio, & vbi aliud non apparet, prout etiam dicit Bar. in d. l. Gallus, §. primo 2. col. vers. Quero quid in contractibus, Ita ꝙ secundum Bar. & Bal. in d. §. Si pactus, ex verbis & verborum qualitate, & natura ipsius rei, & ex coniecturis possimus cõiecturare de contrario, & in presenti casu extant verba sonantia contrarium, Quia in clausula constituti ipsa Domina Honorata voluit istos omnes ad suam prouisionem & donationem per eam vocatos esse donatarios, Constituendo se eorum nomine possidere, & sic acquisitio est contemplatione filiarum facta, facto & prouidentia Domine Honorate, & non ex prouisione Domini Ludouici, Que omnia, sunt consideranda, vt per Bar. in d. l. Gallus. §. pri.

vers. Quero quid in contractibus cũ quo alii transeunt & facit Glo. cum ibi notatis in d.l.3.ff.de seru.expor.

Tertio moueor ex eo ꝙ dixit Bal. in d.§.Si pactus in fi.commenti ꝙ presumitur in materia transmissibili ad heredes, quis stipulari, vt heredibus, quando est res que sumit originem transmissionis à patre, Quia interest nostra transmittere ad heredes Nostros, vt ibi, Sed in casu nostro Ista trasmissio sumit originem à matre d. l.Quotiens C. de dona. que sub mo. & l. 3.ff.de serui. expo.cum vtrobiq; notatis, & late habetur in d.l. Qui Rome in d. §. Flauius ff. de verbo.oblig.vbi velle videtur Allex.inter ceteros in 8.col.ꝙ videtur Domino Ludouico donata commoditas Dum vixerit p l. Aristo in principio vers. deniq; cũ Glo. ff.de Dona. Ex quibus infero ꝙ contraria procederent. Si simpliciter dictum fuisset Domina Honorata donauit Domino Ludouico eius filio stipulante pro se & filiis suis, castra sua, retento sibi vsufructu, & videtur ista prouisio facta quasi secundum formã iuris feudorum, vt primo ipse Dominus Ludouicus filius masculus, & eiusdẽ Domini Ludouici filii masculi seu liberi succedãt, Demum filie, iuxta c.primum de eo qui sibi & heredi. suis Mascu.& femi. & c. primũ §. quin etiam in titulo Episcopũ vel Abba. & Ideo non licuit Domino Ludouico ipsam prouisionem Domine Honorate mutare, per d.l.Quotiens C.de dona.que sub mo.& l.tertiam ff.de seru.export.cum ibi not. & plene tradita per Bar.& Docto.in d.l.Qui Rome §.Flauius ff.d verb. ob. vbi Allex. maxime in antepe. col. 4. casu, & late Soci.5.col.secunda conclusione, & stante stippulatione in ipsa clausula etiam cum consensu Domine Donatricis reuocari non potuisset vt notatur in d. §. Flauius vbi Allex.in pe.col. vers. Tamen conclusionem, & Sozi.in antepe.col.in 6. conclusione.

Vltimo ipse Dominus Antonius non potest vti dicta inuestigatione, Quia non est heres Domini Ludouici, cum beneficio inuentarii, vt dictum fuit in alio consilio in Quo tetigi Quomodo Domina Anna debeat versari, Ne approbet paternũ testamentum, & consequenter relictũ factũ Domino Antonio, Et Qr. Dubitatur primo loco videantur filie Domini Ludouici, Imitari simul cum masculis, sub illis verbis, ꝙ Castra mortua Domina Honorata peruenirent in Dominum Ludouicum & eius filios dico ꝙ nõ Qr. facta fuerunt discretiue capitula masculorũ & feminarum, Quo casu masculinũ nõ concipit femininũ secundum Bal. in l.in multis ff.de sta.homi.& Dominum meum Iaso. in l.Si quis id quod in 4.col. tertia limitatione ff.de iuris.omni iudi. Et nõ miretur quispiam, de istis Dominabus vocatis verbo substitutionis, Qr. & per stippulationem, & cõtractũ fit substitutio, l. Si cui cũ Glo. 2.ff.de dona.cau.mor.& quilibet suppositus, dicitur substitutus, l.Si duobus.ff. quib. mo. vsusfr.ami.& Iudex appellationis dicitur Iudex prime instantie substitutus l.pe.ff.Iudi.sol. Laus Deo & Virgini Gloriosissime.

Albertus Brunus.

Consuetudo Allienandi feuda valet si sit vniuersalis.

Et Quallis esse debeat.

Et Quid si sit cõsuetudo vnius Castri Vel vnius familie.

Et An exigatur contradictio agnatorum.

An Feudum pro dote possit alienari.

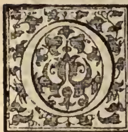
Quid si feudum sit emptitium an possit alienari, vel opponi ꝙ non sit alienabile.

Quid habeat probare agnatus, volens feudum reuocare.

Quid si agnati de feudo, vt de re allodialli contraxerunt.

An valeat priuilegium Principis admittens filiam ad feudum, in preiuditium agnatorum.

CONS. CXXXVII.

Mnipotentis Dei, & Gloriosissime, Virginis Mariæ Nominibus & presidio inuocatis.

In causa alienationis facte per quondam spectabilē Dominum Io. Georgiū de Braida, in spectabilem Dominū Gabriellem de Pelletis eius Generum, pro satisfactione Dotium spectabilis Domine Magdalene filie ipsius Domini Io. Georgii & vxoris dicti Domini Gabriellis, Multa suadere videntur, ꝙ valeat dicta alienatio & venditio.

Et primo consuetudo patrie Astensis que se babet, vt feuda Cum Domini consensu vendi & alienari possint etiam in preiudicium descendentium & Agnatorum, Que de iure valet, & est obseruanda, vt dixit Marti. de Lau. in c. 1. in principio primo notabili vbi etiam Dominus Prepo. Quali. olim feu. pot. alie. & patet in .§. Porro eo. tit. vbi Dominus Prepo. loquens de consuetudine prouincie in alienando obseruanda, & Alii post Glo. primā Ibiq; loquitur de Ciuitatibus, in quibus obseruatur, ꝙ vassallorū feuda vendantur creditoribus pro eorum creditis per vassallos debitores, sicut in isto casu, vult Bal. in c. 1. in principio 3. col. de prohi. alie. feu. p Fre. vbi loquitur de consuetudine dandi feuda insolutum, cum etiam valeat consuetudo testandi in feudis, & illa legandi in preiuditium agnatorum & descendentium vt per Bal. cons. 33. inci. ad euidentiam post medium prima parte, pe. stampa & Barba. inter cons. Allex. cons. 55. col. fi. quarto vol. & Dominū Ias. in l. De quibus 17. col. vers. Tertio ergo ff. de legib. Et valeat etiam consuetudo, ꝙ sine Domini licentia possit feudum alienari, vt per Bal. cons. 9. Inci. factum tale est, pe. col. primo vol. Et Io. reinaldi in c. Imperialem §. habito circa 24. col. de prohi. ali. feu. per Fre. secundum quam consuetudinem comperimus ꝙ fere omnia castra & feuda patrie Astensis, fuerūt alienata de vna & diuersa familia in aliam, Annis tricentū decursis. & vsq; in presens, Ita ꝙ Alienationes irreuocabiliter fuerunt obseruate & effectū sortite.

Secundo me mouet, & fortius, consuetudo Ipsius loci Corneliani alienandi in extraneos, in preiuditium agnatorum, & descendentium, quæ maxime est obseruanda secundum Marti. de Laud. in dict. c. primo in principio primo notabili vbi et Dominus Prepo. quali. olim feu. po. alie. & Bal. in d. cons. 33. Dicentes ꝙ specialis consuetudo loci, in talibus alienationibus feudorum est obseruanda, Et ꝙ derrogat generali, cum feudales cause sint secundum consuetudines locales decidende, vt per Bal. & Docto. in c. primo in principio prima col. de cogni. feu. & Panor. in c. quod Clericis de for. compe. Cum similibus, Nam in ipso loco facte fuerunt alienationes per cumdominos illius loci de aliis agnationibus, In Dominos de Mastorgiis, de Romagnano, de Rotariis, de Solario, & de Malabailis, in ꝑiudicium agnatorum, & descendentiū, ab annis centū citra 40. 30. 20. & 10. Nā secūdū Bar. in l. de quibus, in Repetitione 6. col. vers. secundo videamus .ff. de legibus & in 8. col. & in 10. frequēs actus etiam extraiudicialis, in contractibus inducit consuetudinem contrahendi, & frequens actus expendendi consuetudinem de qua moneta intelligatur Et frequens actus ducendi aquam consuetudinem aque ducende, & licet ibi Bar. subiungat videlicet in 6. col. in fi. secunde questionis ꝙ ī extraiudicialibus requiratur maior frequētia q̄; in iudicialibus in quibus sufficit binus actus vt possit colligi ꝙ consuetudo processit ex tacito consensu populi prout etiam dicit & plenius Ibidem ipse Bar. in decima col. eo quia actus extraiudiciales nō ita innotescunt sicut Iudiciales vbi et dicit talē cōsuetudinē ꝓbari posse ꝑ instrumenta dūmodo ꝓducātur tot instrumenta ex quibus colligatꝰ verisimiliter

militer tacitus consensus populi subiungendo, quod in probanda consuetudine testes debent deponere de cursu temporis, & actuum frequentia, Tamen hoc nichil obstat, Quia in proposito constat de frequentia, qr. vt dicit Bar. in Repetitione l. de quibus antepe. col. vers. Sed pone quod testes probata actuū pluralitate, est probata frequētia, Et hic cōstat de multiplici venditione, & qr. Iste alienationes erant ita Nottorie, propter vsum cōmunem Iurisdictionis cū aliis cūdiis, & propter obedientiam cōem subditorū ac causas, & effectus successiuos quos & quas habēt tales actus Iurisdictionales, vt transirent in omniū notitiā, Quo casu ēt vnicus actus iuncto cursu tēporis posset sufficere pro ut dicit Panor. in c. fina. 10. col. Septimo requisito de consuetud. vbi ponit exemplū de beneficio Seculari, quod confertur regulari, Qr. si possidetur per regularē tempore habili ad inducendum consuetudinē, Ex quo illa vnica collatio habet actū successiuum erit inducta cōsuetudo, vt sit regulare & e contra, vel Si edificetur pons in publico cū hēt cām successiuam, Hinc dixit Pau. de ca. cōs. 163. inci. In causa ī 3. col. in antiqs quod si Vassallus testatus fuerit de feudo in primo genitū excluso secūdo genito & lapsi sint anni triginta, in terris Imperii, & 40. in terris Ecclesiæ, erit inducta consuetudo de tali feudo testandi, Et secundum Bal. in d. c. 1. in principio prima col. quali. olim feu. po. ali. Sufficit ad inducendum consuetudinem de qua in proposito tempus triginta annorū intra quod frequentate fuerint tales alienationes, Aut habuerint effectū inter Vassallos corneliani Quem sequitur Allex. consi. 68. inci. & viso 3. col. vers. & clarum Iunctis his que dixit in 2. col. vers. vel saltem 2. vol. vbi allegat concordantes, post Docto. in d. l. de quibus & in d. c. fi. de consuetu. & secundum Bar. in Repetitione d. l. De quibus 2. col. vers. Item quero quod si infra decennium, & Panor. in d. c. fi. 10. col. in Octauo requisito de consuetu. vbi loquitur in Populo vel Collegio, sufficit quod constet maiorem partem vassallorum Corneliani alienationes fecisse, vel tacite ipsis per alios factis consensisse, admittendo emptores ad exercitium Iurisdictionis, & vt essent Conuassalli, per tempus habile de iure ad consuetudinem inducendam potest enim pars Populi, sicut & Collegium inducere consuetudinem, vt per Bar. in d. l. De quibus in lect. in col. fi. vers. Quero nunquid per vnam partem, Et patet in proposito de Vassallis inducentibus consuetudinem alienandi, ex noratis in d. cap. primo in principio Vbi Marti. de Lau. in primo notabili & etiam Dominus Prepos. qua. li. olim feu. pot. alie. cum concordantibus preallegatis Quod fortius procedit, ex quo Populus Corneliani etiam non reperitur contradixisse, Quamuis de subditorum preiuditio non ageretur ex talibus alienationibus, per notata per Bar. in d. l. De quibus in Repetitione 8. col. vers. posset etiam opponi. Et predicta fortius procedunt ac sine scrupulo, ex quo ipsi de familia de Braida sunt hi qui frequentarunt tales alienationes, per tempus aptum ad inducendum consuetudinem in extraneos, in preiuditium suorū agnatorum, & descendentium & inter ceteros pater ipsius Domini Thome, & aliorum alienationibus etiam in extraneos factis non contradixerunt, & ipsos extraneos in consortes tolerarunt, quod ēt. tolerauit ipse Dominus Thomas, licet presenti alienationi Querat contrauenire Qui paterne hereditati se inmiscendo, sine inuentario, & protestatione, de quibus non apparet, dicitur approbasse irreuocabiliter paternam alienationem, vt per And. de Iser. in c. primo de alie. feu. pater. & Iac. de Belui. Bal. & Aluaro. in c. primo. §. Hoc quoq; de suc. feu. & Allex. cons. 26. inci. ponderatis his seconda col. vers. & Hoc vltimo & pe. col. vers. Nec obstat etiam quinto vol. & cons. 124. inci. super primo seconda col. vers. postremo, cum simili. quarto volumine ex cuius actu tacito, videtur ēt ipsa cōsuetudo confirmata & asseuerata, Ita quod ēt ipsi consuetudini consenserit, d. l. De quibus

vbi textus licet contradicere de iure non potuisset, vt supra probatum, est ad qđ ẽt possent adduci not. in l.cum pater §.li bertis .ff.de leg.2.& in l.pe.ff.de his quib. vt indig. & in l. Auxilium in princ. ff. de de minori.quod non sit dignus lege, qui committit in legem, Nec admitatur ad reuocandum rem prohibitam alienari, Is qui alienauit, seu venit contra prohibitionem legis, vel hominis, de non alienando.

Et Dici posset,ꝙ nõ tantum in patria Astensi ac in loco Corneliani, verum etiã in ipsa familia de Braida,sit ex frequẽtia alienationum & cursu tẽporis inducta hec Consuetudo alienandi in extraneos, in preiuditium agnatorum & descendentium de ipsa familia,Cum etiã in vna familia habente merum & mixtum imperium, possit induci consuetudo, vt per Ang.in l.fi. C.de testament. & Allex. in l.si non speciali C.eo. sicuti ẽt valet statutũ ꝙ feuda possint preiuditio agnatorũ non obstãte alienari,vt ꝑ Bal.Alua.& Docto.in d.c. 1. in princ.quali.oli.feu.pote. alie. & Bal. in c.1.de vas.qui contr.consti.Lotha.

Nec obstant tenores inuestiturarum,Qr.ista consuetudo.põt cõtractum, & feudi concessionem alterare,& tollere,secundũ Bal. in c.1.§. Notandum, qui feu.dar.pos. & Patet ex not.per Marti.de Lau. in c. 1.in principio primo notabili vbi etiã Prepo. in tit.quali.olim feu.pot.alie. cum cõcordantibus Allegatis,& ꝙ plus est concessio & infeudatio intelligitur facta secundum Consuetudinẽ patrie,Non attentis verbis cõtrariis saltem generalibus ꝑ Oldra.cõs. 159.2.dubio,Ad ꝙ ẽt facit ꝙ dixit Andr. de Iser.in c.1.in princ.quib.mo. feu. ami. q̃m seq̃tur Felli.in c.ius generale 3.col. 1. distinctione,ꝙ accipiẽs feudũ cẽseatur respectu filiarũ se ad morẽ Patrie retulisse, Nam ea q̃ sunt cõsuetudinis tacite aguñt & insunt,ẽt si nõ exprimãt l.fi. cũ materia C.de fideius.Ideo Bal.in l.1.3.col.3.q.ĩ fi. C.pro Socio,Dicit quod societas censetur contracta iuxta consuetum faciunt quæ dixit Felli.in c.inter ceteras 5. col. de rescrip.in fi.cum concordantibus, & Signo. conf.120.& Ang.cõs.133.in 2.col.& maxime quando non reperitur consuetudini espresse derrogatũ,per notata per Bal. in l.fina.col.fi.vers.quarta q̃stio C. si contra ius vel vtili.publi.& Panor.in c.fina.in fine commenti de consuetu. cum concordantibus de quibus per Allex. conf. 125. 2.vol.& Felli.in c. Nonnulli 10. col. vers. Amplia secundo de rescrip.

Nec ẽt obstat si dicatur fuisse probãdum, ꝙ agnati vel descendentes quandoq; cõtradixerunt,& reuocare voluerint, & ꝙ non fuerint admissi Nec reuocauerunt,Qr. de iure veritas est in contrariũ, cum ex actibus affirmatiuis absq; contradictione inducatur consuetudo,etiã extraiuditialis, vt Notabiliter Dicit Cyn.ĩ l.2.7.col. vers. 3.q̃ritur circa hoc &c.C.que sit long.consuetu.vbi tangit questionem nunquid sine contradictione inducat̃ consuetudo & concludit ꝙ sic,ad effectum, vt possint ẽt alii in simili casu vti si volunt, infer ẽs ꝙ si sit in Ciuitate vsitatum & frequentatũ ꝙ maior natu habeat totã hereditatẽ,& non reperiatur ꝙ minores Natu cõtradixerint Nichilominus erit inducta cõsuetudo.q̃ i Aliis hereditatibus vel similibus casibus ligabit ꝙ primo genitus succedat in totũ & cũ Cyn.transit Bar.in Repetitione d. l. de quibus 8.col.vers.vtrum per abstinentiam,Dum se remitit ad dicta ꝑ Cyn.Qđ etiam tenet ipse Bar.in l.diutina,alias in l. cum de cõsuetudine ff.de legib.& Panor.ĩ d.c.fi.in 9.col.in 6.requisito,Addens bonam rationẽ,Qr.si fieret cõtradictio esset necesse,ꝙ iustitia fieret,& ius seruaret̃, & nunq; induceretur,Nec inchoaretur consuetudo,facit ꝙ in simili dixit Panor. in c. Abbate pe.col.post mediũ de verb.signi. ꝙ consuetudo iudicialis nõ exigat iudicis decisionẽ, Qr. alias vix posset induci, Et ex hoc ẽt apparet responsum ad iura quæ dicunt,ꝙ ex actibus negatiuis nõ inducit̃ consuetudo, vt per Io. And. & docto.in c. Iohannes de Cleri. coniuga. & Anto.đ Butri.& Cano.in d.c. fi.de consuetu. cum concordantibus de quibus per Allex.cõs. 196.inci.viso testamento 2.col. in fi. vers. Tamen non probatur alia ratione, &

136. inci. In causa & litte vers. preterea si Iacobus & sequen. 2. vol. Quia hic tractatur de consuetudine actus alienandi feuda, cum cursu temporis, Ita ꝙ cõsuetudo non reuocandi nõ sit attendenda sed inducatur consuetudo, ex cõsuetudine alienandi. Preterea qñ actus negatiuus, habet implicitum actum affirmatiuũ, tunc ex frequẽtibus actibus negatiuis, bene inducitur consuetudo, vt per Io. And. in d. c. Iohannes vbi alii maxime Panormi. in fi. commenti, & per Allex. d. cons. 196. loco preallegatò, & D. meum Ias. in l. de quibus col. 8. & sequẽti in 6. notabili. ff. de legib. & Felli. in c. 1. 2. col. in fi. cũ seqn. vers. quarta Declaratio đ Treug. & pac. inferentes ꝙ quãuis Ius cõmune deferat successionem tam masculis quàm feminis, tamen si consuetum est ꝙ masculi succedãt erit inducta consuetudo, ex quo femine non sint vse iure cõmuni, licet hæc propositio quod femine non sint vse Iure cõi sit actus negatiuus, cui implicitus sit actus affirmatiuus successionis masculorum, & Idem dicunt Iò. And. & Panor. in d. c. Iohannes, & Allex. dict. cons. 196. De consuetudine quod primogenitus succedat, Nam sic est in proposito imo fortius Qr. consuetudo nó reuocandi, hẽt implicitum actum acquirẽdi, & retinẽdi feuda, per emptores, Et potius videt̃ dicendũ, ꝙ consuetudo alienandi, que est prima Et principalis, habeat implicitam exclusionẽ agnatorum & aliorũ descendentiũ, Quorum contradictio vt dixi non exigitur, ad inducendum consuetudinem, Et merito Bal. in d. l. de quibus 16. col. vers. Sed nunquid ex actibus &c. in prim. lectu. dixit ꝙ ex priuationibus inducitur facilius consuetudo, quam ex meris negatiuis, Qr priuatio est actus contrarius. & hic est acquisitio extraneorum emptorũ, & priuatio agnatorũ & descendentium, Quorum vno mortuo, saltẽ alienante, tendit ad oppositum alterius, & ponit Ibi Bal. quasdam Pulchras conclusiones que possent adduci, An ex actibus negatiuis possit induci cõsuetudo, & maxime ꝙ omissio implicans cõtemptum legis causat cõsuetudinem, prout in eo qui omissit reuocare feudum, cui lex statuit terminũ §. Titius si de feu. fue. controu. & §. porro quali. olim feu. pot. ali. & per Bar. in l. qui Rome §. coheredes, in principio commenti. ff. de verb. signi. iunctis not. ĩ c. 1. §. Sed & si res per quos fiat inuesti. Dum ibi tradditur de excluso tẽpore post factam oblationẽ & cõtra quem admititur pscriptio, vt per Glo. & Docto. in c. Ad audientiã de prescrip. cum concordantibus de quibus per Soci. cons. 266. inci. In causa que vertitur 16. col. vers. sed tamen primo vol. Itẽ ponit Bal. in d. l. De quibus, 16. col. in loco preallegato etiam aliam conclusionem, ꝙ Vbi lex et Homo simul nõ sillent ex actibus negatiuis cõsuetudo inducitur, Nam in hoc casu si homo vel agnatus non reuocant. silet lex imponens terminum reuocationi feudi, & permitens prescribi non silæt Ideo Bal. in l. Rem non nouam in fi. commenti C. de Iudit. cũ quo transit Dominus meus Ias. in d. l. De quibus, dixit ꝙ si ex statuto mercatorũ, Non valet sententia, nisi interueniant quatuor Consules, & extet consuetudo ꝙ feratur in pñtia trium erit derrogatum statuto, per talem consuetudinem, Esto ꝙ quis nunquã contradixerit, Et ideo puto ꝙ decisio Allex. in d. cons. 196. ꝙ si non fuit petita quarta debita Ecclesie parrochiali per multũ tempus à fratribus predicatoribus pro sepultura, ꝙ fratres non prescribant non sit vera, Qr. hic adest actus negatiuus hñs implicitam affirmatiuã, eo qr. Ipsi fratres iure suo hoc faciebãt. Et per predicta est ẽt rñsum, ad illam iuris regulam, q̃ habet, ꝙ ꝑ non vsum legis, Non derrogatur ipsi legi, vt per Cyn. & Bar. in l. fi. C. de iur. dot. impetr. & per Bar. in §. & cum antea in prohemio Digestorũ cum cõcordantibus Qr hoc intelligitur de simplici & mero ac puro non vsu, Puta si nemo vnquã petiit sibi caueri de damno infecto. Aut Iurari per aduocatum de calumnia iuxta. l. Rem non nouam C. de iudit. vt per Io. Andr. & Docto. in d. c. Iohãnes de Cleri. cõiuga. & Docto. in c. 1. de Treuga, & Pace, & Allex. d. cons. 196. loco preallegato secus.

vero si deuietur, vel fiat diuersio à dispositione legis, & contrarium obseruetur per contrarium vsum, vt in casu nostro, & similibus preallegatis, puto etiam dixit Alex.consi. 132. incipiente super primo 2.col. vers. Non obstat q per non vsum primo vol. Qui in sequenti vers. est corruptus, & debet dicere q non requiritur, q contrarius vsus sit in contradictorio iuditio obtentus, cum hic emptores iure suo retinerent feudum cessante consuetudine, agnatis & descendentibus ab alienationibus deuoluẽdum, & volunt Cyn. & Bar. in locis proxime allegatis & Bal. in d.l. Rem nõ nouam, & Panor. in d.c. I. vbi Felli. in 5. col. vers. Et in proposito, & in vers. Intellige, hec plus dixit Pau. de cas. in d.l. de quibus 2.col. vlt. notabili q habemus non vsum, qui est quando nõ occurrit casus, & tunc non inducitur consuetudo, Item desuetudinẽ, quando occurrit casus, Et non fuit per tempora introducendi consuetudinem obseruatum, & tunc inducitur consuetudo, & contraria consuetudo, & tunc etiam fit consuetudo, predicta cumprobantur ex eo q dicimus q licet in his que sunt mere facultatis non cadat prescriptio, Sicut est Ire per viam publicam Quia. Si per mille annos non ieris semper poteris ire, l. viam publicam ff. de via publi. Tamen si aliquid posse tendit ad nouam iuris acquisitionem, vel ipsa facultas est sequella actionis iam formate & competentis, tunc bene cadit prescriptio, Ita volunt Bar. & Clarius Cyn. in l. Cum notissimi. §. fi. C. de prescr. trig. an. concludentes q iuri offerendi quamuis videatur facultatis bene prescribatur, prout etiã volunt Bar. Imo. & Docto. in l. pignori. ff. de vsucapio. & & Bal. consi. 292. alias 294. in 3. vol. & signo. consi. 140. Roma. in l. Si finita l. postea autem. ff. de dam. infe. & late Ang. Aretinus Optime declarans hanc facultatem in §. Actionum in 32. col. cum sequen. insti. de Actio. Ita q licet aditio hereditatis videatur mere facultatis, tamẽ contra eam prescribitur tringinta annis l. licet C. de Iure delibe. vbi notabiliter Bal. in proposito, in 3. questione in principio & fina. d. questionis, vbi facit differentiã, inter ius & facultatem agendi & volendi, & inter facultatem iuris quod alteri non queritur & quod alteri queritur, ac publice facultatis, & priuate, seu proprie, vt Ibi per eum in discursu questionis, Idem in actione ad supplementum legitime & in petitione hereditatis, licet petere sit facultatis l. Hereditas C. de peti. here. & q habet in l. Si quis filium in principio C. de inofi. testame. cum concordantibus de quibus per Allex. consi. 128. inci. considerratis 4. col. primo vol. Et idem videmus In iure redimendi, contra quod prescribitur spatio triginta annorum, Vt per Allex. consi. 119. inci. super disputatione in principio 4. vol. & Bal. & Signo. in consiliis proxime allegatis, & Roma. in dict. §. Postea autem, & Dominum Ias. in l. petens 4. col. C. de pactis & in l. fi. col. fi. C. de condi. indi. & Felli. in c. cum accessissent 12. col. de constitu. & in proposito feudi in extraneos alienati patet in dict. §. porro quali. Olim. feu. pot. alie. & in d. §. titius si de feu. fuc. controne. inter domi. & agna. Et ad predicta ẽt facit, Quia licet per actus mere facultatis non inducitur ius consuetudo vel prescriptio puta eundo diu ad alicuius molendinum, vel furnum, vel per alterius fondum, existente via publica rupta, vel si quis lungo tempore hospitetur in domo amici, vt p Panor. in c. suam de Simo. & in c. cum Ecclesia sutrina, de cau. pos. & propri. in 4. col. & in c. ex parte Aństis col. fi. de concess. preben. & in d. c. Iohannes in fi. commenti de cleri. coniuga. Tamen inducitur consuetudo, quando quis facit actum facultatis iure suo, Credens sibi de iure licere secundum Glo. & communiter Docto. in d. c. fi. vbi Anto. de Butri. in 10. col. de consuet. & Bal. in Rubrica C. que sit long. consuet. in vers. 4. Queritur videlicet si sit talis actus ĩ quo verisimiliter presumamus fieri iure suo, vt in locis preallegatis, & habetur notabiliter per Innoc. in c. bone el secondo de postu. prela. & per Archidi. Gemini. Prepo. & Docto.

in c.consuetudo prima Distinctione.

Nec etiam obstat quod dici solet econtra, ad predicta; ꝙ per non vsum eius ꝙ est libere facultatis, non inducitur consuetudo, vel prescriptio; vt per Glo. pe. in fi. de priuileg. & Iohan. de lig. & Docto. in c. fi. de consuetu. in 6. & Calde. in cons. primo de prescr. cum concordantibus de quibus per Felli. in c. cum accessissent 11. col. in fi. cum sequen. vers. 10. limita de constitu. inferendo ex hoc; quod ista facultas agnatorum impugnandi alienationem factam in eorum preiuditium non tollatur consuetudine vel prescriptione, Quia responsio patet ex predictis videlicet quod hoc non procedat vbi induceretur desuetudo ex occurrentia casus per predicta vel implicetur vsus contrarius, vt ibi per Felli. in 13. col. vers. tertia regula in c. Accedentibus de priuile. vult Dominus Philippus in d. c. primo in principio 3. col. vers. sed queritur de cõsuetu. in 6. & faciunt que latius supra proxime dicta fuerunt, vel secundum Felli. in dict. vers. limita procedit vbi est aliquid positum formaliter in mera facultate, vt quia dicatur si volueris, Cum alias ex solo non vsu, vbi occurrit casus vtendi, amitatur Ius & priuilegiũ. vt ibi late per Felli. 10. & 11. col. vers. secõda Regula & patet in l. p. ff. de Nondi. & ex his que in superius dicta sunt, & maxime ex textu in d. §. Titius & in d. §. porro, ubi feudatarius tempore excluditur á facultate redimendi, ex quo interuenit scientia superiorum inuestientium Istos extraneos & admitentium, facilius consuetudo Ista fuit inducta, & per pauciores actus puta duos vel tres vt per Docto. in d. c. primo de treug. & pac. Vbi Panor. in 2. col. in fi. & Felli. in 3. vers. lex noua, cum multis sequentibus & maxime 5. col. 5. declaratione, & in 7. col. vers. intellige 2. & 18. col. in 7. declaratione, licet scientia superioris non sit necessaria in inducenda consuetudine, vt per Panor. & Docto. in d. c. fi. in 8. col. in quarto requisito de consuetu.

Et per predicta etiam apparet responsum ad notata per Docto. in c. significante vbi late Dominus Phili. Fran. in prim. notabili de appel. Dum dicunt quod per actus negatiuos, puta ꝙ quis non possit ire nisi ad meum mollendinũ vel ad alium furnum quam meum nec alibi facere macellum, vel vendere victualia quam in solo meo, non inducitur consuetudo Nec prescriptio etiam per tantum tempus, ꝙ non extet hominis memoria in contrarium. Nisi precesserit prohibitio Aduersarii, qua mediante fuerint predicta obseruata, vel contradictio euntium Qua nõ obstãte nichilominus accesserint & paruerint, tamen vltra alias responsiones supra datas, etiam responderi potest, ꝙ in casibus, & exemplis proxime dictis, Non implicabatur, vsus contrarius, vel alicuius priuatio, Cum vt ibi dicitur, sine ipsa prohibitione, Non causaretur in predictis casibus possessio, At in casu nostro apparet sine alio facto de possessione tenentium feudum emptum, & de priuatione non reuocantium, vt predictum fuit.

Et Nisi sic diceremus iste consuetudines alienandi feuda, vel dandi ea in solutum, Aut de eis testandi, Que vt supra late fuit probatum de iure valent redderẽtur inanes & pariter redderetur Illusoria cõsuetudo, ꝙ femina in feudo succedat, Que de Iure valet c. significasti vbi Docto. de re scrip. & notat. specu. in tit. de feudis. §. Quoniã sup homagiis vers. 21. & Bal. cõs. 275. in 2. vol. vltima stampa, & Zabare. cons. 64. inci. ꝙ Domina Neta post mediũ & Allex. cons. 10. in 2. col. 5. vol. & Dominus Ias. in d. l. De quibus 17. col. & Aluaro. in d. c. primo §. Hoc quoq; pen. col. vers. opponitur ꝙ imo de succes. feu. vbi dicit valere consuetudinem, quod femina preferatur agnatis, in successione feudi.

Tertio moueor Quia cum in diuersis Prouinciis & ciuitatibus solerent ante legem Lotharii diuersimode feuda alienari in extraneos, vt in c. primo in principio & §. Porro quali. olim feu. pote. alie. possumus dicere ꝙ lex Lotharii superueniẽs que statuit non posse alienari, in tale preiuditiũ, non fuerit vsu recepta, in patria Astensi, in

In qua patria ꝑ multa publica instrumenta antiqua apparet de talibus alienationibus in extraneos factis, per notata ꝑ Bal. in auten. omnes peregrini, prope fi. commenti, vers. pone casum C. cōmu. de succes. & Allex. cons. 132. primo vol. Cum vt dicit Panor. in c. cum Ecclesia secūda col. de electio. consuetudo onerosa, prout est ista. quæ grauat emptores in amissione precii, & Dominos feudorum ne possint Illa alienare, dato quod sit generalis, non ligat illos qui fuerunt dilligentes in non admitendo talem consuetudinem, vult Innoc. in c. fi. de offi. Archi. facit ꝗ dicūt Io. And. Butri. & Panor. in c. cum apostolica, de his quæ fiunt a prela. ꝗ laicus presumitur habuisse decimas ante concilium prohibens Illas dari, si eas diutissime habuit, & facit quod dixit Allex. cōs. 39. in 3. vol. & in proposito Alberi. de Rosa. in l. Si quis prioris 2. col. C. de secū. nuptiis De lege feudali nō recepta in aliquibus locis, Nam vt Dixit Io. And. in c. lator. vbi Dominus Preposi. in 5. col. vers. Quero circha qui fil. sint legiti. Ius feudorum est introductum à legibus Imperialibus, Nec non à consuetudine, & in eo quod est contra ius commune, vel preter & sic est consuetudinarium & locale, & non ligat vltra illa loca, Idem dicit Dominus Preposi. in c. per Venerabilem 48. col. vers. sed quero sub hac questione eo. tit. Nam ex his actibus presumitur retro sic fuisse, l. Non est necesse vbi late Flori. ff. de probatio. l. ex persona vbi Bal. C. eo. & l. Hi qui vbi textus C. de Adulte. & quia mutatio non presumitur l. cum hic status in principio ff. de dona. int. Vir. & vxo. Notat Bal. in l. fi. cum concordantibus ff. fini. regum. Quinimo continuatio magis presumitur quam Iteratio, vt per Bal. in l. Eum qui §. in popularibus 2. col. ff. de iure Doti. & hec sunt de mente Glo. prime in d. §. porro Dum dixit quod in aliquibus ciuitatibus, lex Noua Lotharii omititur & vetus consuetudo obseruatur Quo casu dicit non esse veteri consuetudini quæ specialiter non requiritur abrogatum vel correcta detrahendum, Cum vt dicit in proposito Bal. in d. c. primo in principio prima col. eo. titulo quali. olim. feu. pot. alie. Ista consuetudo non sit contra ipsum statuentem, seu contra potestatem Lotharii, Qui non introduxit consuetudinem, Nec prohibuit illam induci posse de nouo; sed sit contra rem statutā. Quo casu valet secundum Bal. Vbi supra. Et euitamus Illud contrarium An possit induci consuetudo contra legis prohibitionem de quo per Docto. in auten. Nauigia C. de furtis & per Bar. in d. l. de quibus vbi alii, & Panormi. in d. c. fi. col. fi. Vbi alii de consuetu. cum similibus, Ideo Bal. in auten. omnes peregrini, col. fi. C. Commu. de succes. dixit quod si est facta reformatio statuti quæ nō sit vsu recepta, nichil dicitur statuto derrogatum, & ex quo redimus ad ius cōmune, quod permitit alienationem iuris Nostri. in preiuditium, successorum, Vt patet ex notatis in l. 2. C. de iure emphi. Vbi Dominus meus Ias. in tribus vltimis chartis, predicta consuetudo nō exigit tantam difficultatem, sicut alie, Vt per Docto. & Felli. in c. Veniens col. fi. de prescriptio. & in d. c. cum accessissent 16. col. vers. 7. limita de constitu. & Dominum Ias. in l. si vnus §. pactus ne peteret in 3. col. vers. Quinto facit ff. de pactis.

Quarto moueor, Quia ista alienatio facta fuit ob causam Dotis, Quo casu multi Docto. tenent quod possit feudū alienari, Vt Hostiens. & Io. And. in c. ex parte de feudis & Iacob. de Ardiz. in somma feudorum in Rubrica vtrum Vassallus possit feudum dare in dotem pro filia sua, Cum concordantibus allegatis per Allex. qui etiam ita tenet in cons. 29. inci. in causa & lite in fi. 5. vol. Et si dicatur communem opinionem esse in contrarium, vt ꝑ Docto. in c. primo §. Donare vbi est tex. in contrarium quali. olim feu. pote. alie. cum concordantibus de quibus per D. Felli. in c. Que in Ecclesiarū de constitu. post Glo. & Docto. ibi & per Dominum meum Ias. in Repetitione Auten. Res quæ in 12. col. vers. an autem C. commu. de lega. Vbi limitat communem opinionem duabus limita-

limitationibus, Que sunt extra propositũ nostrum potest forte responderi ꝙ communis opinio procedit, propterea quia non potest vassallus propter ius Domini de feudo disponere, vt dicunt Bal. & Docto. in d. §. Donare vbi Bal. in principio commenti, vers. Quid si Dominus approbat, & clarius ipse Bal. eo. tit. in princ. circa fi. commenti, assignantes hanc rationem, sed in preiuditium agnatorum secus esse videtur, Tum quia secundum regulas iuris cõmunis liceret de feudo disponere, sicut etiam de emphiteosi, vt per Dominum meum Ias. in l. 2. in tribus vltimis chartis C. de iure emphite. & Imol. ac Areti. & Allex. in l. Apud Iulianum, seu in l. idem Iul. scribit §. Si quis alicui ff. de leg. primo Tum quia etiam liceret consideratis specialibus dispositionibus Iuris communis, vt in auten. Res que C. commu. de leg. Que vult bona subiecta restitutioni fideicommissi, posse in dotẽ dari, Que bona nõ sunt ipsius grauati sed grauantis, Ita quod succedatur grauanti, l. Coheredi §. cum filie cum ibi notatis ff. de vulg. & pupil. Nam cause feudales nisi expresse in contrarium reperiantur decise, sunt secundum ius commune decidende c. primo vbi Glo. seconda Bal. & omnes de feu. cogni. & c. primo vbi Bal. de gradi. succe. in feu. & vult Bal. in l. seconda C. de suis & legi. & in l. cum opportet in principio in fi. commenti C. de bon. Que libe. & Bal. & Ang. in l. De quibus ff. de legib. & D. Ias. in l. prima 14. col. vers. pro ista etiam parte C. de iur. emphi. Et merito vidi in aliquibus locis bona feudalia cum principis licẽtia in dotem dari, etiam pro restitutione Dotium etiam quando alie alienationes non permitebantur, & etiam bona subiecta fideicommisso in dotẽ assignantur vt per D. Baptistã de Santo Blaxio in suo tractatu Dotium in priuilegio 256. quod si dicatur istud procedere vbi non sunt alia Bona, per notata per Iacob. de ardiz. loco preallegato, & per textum & notata per Docto. & maxime per Dominum meum Ias. in d. Auten. Res que loco preallegato, & forte hic erant alia, respondetur eo casu esse detrahendas dotes vxoris Domini Iohannis Georgii, & postea considerandum fore, an essent tot bona nõ feudalia congruis dotibus equiualentia Et vidi obseruari alicubi, vt permiteretur alienatio partis iurisdictionis & feudalium que erant maioris valoris, & minoris redditus habentibus Allodialia, Vt habens filias posset ex allodialibus victum consequi, & ex feudalibus Dotes filie prestare. Quamuis in casu isto predicte considerationes cessent, super quibus non facio fondamentum, Attenta indifferenti consuetudine vendendi etiam extra casum Dotis.

Donationem autem propter nuptias mero iure de feudis fieri posse voluit Bal. in d. §. Donare col. fi. de quo etiam habetur per Iaco. de ardizo. in somma feudorum sub Rubrica vtrum vassallus possit feudum dare in dotem pro filia sua ꝙ non attingo pro nunc.

Quinto moueor Quia isti Domini de braida acquisiuerũt istud feudum data peccunia, Ita ꝙ sit emptitium quod fieri potest, vt habetur in c. 1. in princ. per Glo. & Doct. de feu. da. in Vic. leg. commi. & per Glo. Bal. Alua. & Docto. in c. 1. in principio de bene. fra. cum concordantibus de quibus per Dominum meũ Ias. in preludiis feudorum 5. col. vers. ex istis, & tunc non est proprie feudũ secundum Bal. in l. si quã C. de oper. liber. & in l. Qui se patris 7. col. vers. Hec scias C. vnde libe. vbi dicit ꝙ ẽt si vtatur vendens verbis significantibus gratuitam concessionem, Nichilominus erit venditio non feudi concessio Dec. cons. 193. in 3. col. vers. Nec obstat, & infra Hoc eodẽ vers. & vult Dominus meus Ias. in loco preallegato, volens vt tunc reguletur vt alii contractus, & ꝙ non possit ei renuntiari, & ꝙ transeat ad quemlibet heredem, & ad feminam, quod etiã tenuit D. Frãciscus Curtius Iunior in suo Tractatu feudorum in prima parte 5. q. principali 5. col. in fi. vers. circha septimũ, Iunctis his quæ dixit in 3. parte prima q. 4. col. vers. 6. limitate, Quamuis sint opiniones in hoc, An in feudo emptitio femine

ne succedant, vt in d.6.limitatione & per Bal.& Docto.& Andr.de Iser.in c. primo §. & quia vbi Dominus Preposi. in 16. col. qui feu.dar.pos. Ad predicta facit qđ dixit Bal.in l.liberti liberteq; col. fi. vers. Item nota ꝙ si instrumentum C. de oper. lib.& in tit.de pac.constan.in 10.col.vers. libellario in fi.& in c.fi.prima col.de cau. pos.& propri.& Allex.cons.136.inci. viso & examinato 2.col.& 3.vers.sed premissis & sequen. primo vol. ꝙ cum feuda soleant gratis dari, si dicatur concedo in feudum pro annua pensione &c. talis concessio non erit feudum, Nec tenebitur accipiens prestare iuramentum fidelitatis & transibit talis res ad quoslibet etiã extraneos, & ad mutum & surdum ac ad alias personas alias in feudis non successibiles, Nisi tenor concessionis repugnet, Non obstante ꝙ dicatur concedo in feudum, &c. Et merito ipsi de Braida iure allodii quandoq; de ipso feudo contraxerint, vt infra dicetur, Super quibus non facerem vim, quatenus emptum non esset à feudi Domino sed à vassallo.

Sexto moueor, Quia non sufficit ꝙ Dominus Thomas, probet se descendisse ab eodẽ stippite ac à primo Inuestito, Nisi alio non apparente probet se primi stippitis heredem, eo quia in dubio omne feudum presumitur hereditarium, & pro se ac heredibus concessum, Ita ꝙ nisi quis probet se heredem primi inuestiti, non possit in tali feudo succedere, vt per Allex.cõs. 26. inci.ponderatis 2. col. vers. Quia ad hoc respondeo, & vers.sequen.inci.Nec etiam obstat 5.vol.Iunctis his que dixit in cons. 18.2.col.& 13.inci.pspectis, & pe. col.eo. vol.& cons.10.inci.Ponderatis pe. col. 3. vol. vbi Clare loquitur & cons. 30. inci. Quoniam omne 3.col. vers.6. primo vol. Ad qđ proprositũ possem allegare infinitas Decisiones & maxime Iaco. de Belui. & Alua.in c.1.de eo qui sibi, & here. suis & And.de Iser.in c.1.§.Hoc quoq; de suc ces.feu.& Bar.in l.vt iurisiurãdi.§. si liberi in principio commenti .ff.de oper. libert. Item probare debuit Istud feudum ab ipso qui fuit primus stippes processisse, vt per Allex. cons. 29. inci. perspectis in 3. col.vers.Quo ad tertium 5.vol.

Item debuit probare feudum fuisse antiquũ respectu eius, Quia potest esse respectu aliquorum de Braida antiquum, & respectu eius nouum, vt per Allex. cons. 10. inci. Ponderatis prima col.vers.Non obstat & sequen.3.vol. Dicentem presumi Nouum ex quo non est in possessione, facit ꝙ dixit Alua.post Bal.& alios in c. 1.2.col. primo notabili si de feu. fue. contro. dicens possibile esse ꝙ respectu vassalli mortui, feudum sit antiquum, & respectu agnatorum insurgentium sit Nouum, Quanq; per centum annos fuisset possessum, per Vassallum mortuum & eius lineam, Et etiam facit quod notant Docto.in c. 1. §.fi.de gradi.succe. in feu. ꝙ si Dominus antiquum nõ possidet presumitur Nouũ, licet secus sit Neutro eorum possidente, sed forte propter Antiquitatem presumeretur etiam quoad Dominum Thomam Antiquum, vel pro possessore vt dicunt Docto. maxime Bal. Alua. & Marti. de Lau.in d.c.1.in principio primo notabili si de feu.fuer.contro.& Alua.in c. pri. in principio de feu.mar.& Allex.in cons.15. inci.super primo prima col.vers. tamen si probatur & latius in 2. col. 5. vol. & ꝙ infra dicetur, & secundum Bal.& Aluaro. in d.c. primo §. Vassallus el primo in fi. commenti si de feu.fue.contro.cum concordantibus de quibus per Allex. d. cõs. 15. in istis antiquis recurrimus ad famam & communem hominum memoriam, & secundum textum in c. 1.§. cum autẽ de controu. inuesti.ad effectum vt presumatur feudum paternum, vel antiquum, sufficit ꝙ feudatarius possideat partem feudi quod dicit antiquũ vel paternũ Item debuit probare lineam, & ꝙ sit de descendentibus ab illo primo Inuestito, per lineam masculinam super quo non facio magnam vim cum sufficiat probatio per Auditum & vocem ac famam, & per antiqua instrumenta, & successiue hoc est per Inuestituras successiuas & testamenta successiua ac per inditia & coniecturas secundum Bal.in auten. Quas actiones col. fi.

ff. C. de Sacrosan. Eccle. & in l. cum super C. de rei vendi. est Glo. ordinaria in l. prima ff. de probatio. & vult notabiliter & plene Franciscus de Aret. cons. 37. inci. sequendo ordinem secundo dubio Vbi dicit secus esse, quo ad illam probationem descendentie, que non est antiqua, & Allex. cons. 187. inci. In hac causa 2. & 3. col. 2. vol. vbi consuluit etiam circa probationem bonorum, que de antiquo fuerunt alicui concessa, prout etiã consuluit cons. 116. inci. perspectis col. fi. 5. vol. & secundum Aluaro. in d. c. 1. in primo notabili si de feu. fue. contro. & in c. 1. circa tertiam col. de feu. mar. vbi etiã Marti. de Lau. in feudo antiquo collaterales in infinitum succedunt, Quia presumuntur esse de descendentibus, qui in infinitum succedunt, Circa Quam descendentiam ꝙ possit probari per famam, etiam consuluit Barba. cons. 41. inci. Illud offeram 1. col. primo vol. & dicitur de antiquo quando excedit centum annos vel tempus memorie hominis secundum communem sententiam, Quamuis aliqui de 40. Annis, & aliter teneant, vt per Innoc. & Docto. in c. veniens de verb. sig. & Panorm. ac scribẽtes, in c. licet ex quadam de testib. & Antõ. de Butr. in c. veniens el primo de testibus cum concordantibus de quibus per Allex. d. cons. 116. & 83. inci. viso themate 2. col. 3. vol. & 208. inci. viso summario pe. col. 2. vol. & in locis preallegatis.

Septimo vltra ꝙ istud feudum sit censendũ alienabile, ꝑpterea quia dicatur esse emptitium, Adest vnum instrumentũ venditionis facte in presentia superioris, & aliud instrumentum permutationis, ex quibus apparet sicut ipsi de Braida de isto feudo iure allodii, & sic tanq; de re allodiali inter ipsos contraxerunt. Et consequenter ipsum habuerunt pro alienabili, prout allodialia sunt alienabilia, cum allodium idem importet quod liberum vt in tit. de allo. c. 1. in principio & in tit. si de feu. fue. contro. inter dom. & agna. §. 2. vbi Bal. & §. 3. & in tit. si de feu. fue. controu. int. mascu. & femi. & notant Hostien. & Docto. in c. Nimis de inmu. Eccle. & Albe. de rosa. i l. si familie C. fami. here. & Prepo. in prelu. feudorum 17. col. 15. Diuisione, seu vers. 15. Cum non sit nouum, ꝙ possit haberi castrum allodiale, vel franchum seu liberum, vt per Bal. in l. Ea lege. 7. q. C. de condi. ob cau. & in cons. 301. inci. in bonis 2. col. 3. vol. pe. stampa, & Franc. de are. cons. 14. inci. viso in prima col. vbi dicit ꝙ de tali Castro potest Vassallus testari, & illud alienare limitando vt ibi per eum in 2. & 3. col. Idem tenet Ang. cons. 242. inci. superpondo in fi. & Allex. cons. 30. inci. Quoniam in fi. primo vol. Dicens ꝙ pleno iure est accipientis, vt in locis predictis & per Dominũ Preposi. in c. 1. in fi. in quib. cau. feu. amita. & Femina succedit, vt per Bal. & Ang. in locis preallegatis, & transit etiam in Ecclesiam, vt per Bal. in l. si plures prima col. in fi. cum principio sequen. C. de condi. inser. De quo etiam per Pau. de ca. cons. 163. incipit causa 5. col. in antiquis, & Felli. in c. que in Ecclesiarum 29. col. vers. 2. limita, de constitu. post Bal. in c. primo col. fi. de capi. qui Curi. Vendi.

Vltimo princeps seu Regia maiestas de plenitudine potestatis voluit vt ista alienatio facta in ipsum Dominum Gabriellem esset valida, derrogando iuribus contrarium disponentibus, prout est lex Lotharii que emanauit ad hanc alienationẽ sine Domini consensu impediendam, vt dicit textus in c. 1. in princ. quali. olim feu. pote. alie. De qua modicum est curandũ cum solus Domini etiam tacitus consensus Ipsam prohibitionem excludat, vt ꝑ Glo. in verbo promissione in c. 1. de prohi. alie. feu. per Loth. vbi Docto. & in c. 1. i principio de prohi. alie. feu. per Frede. Derrogando etiam iuri agnatorum et i specie dispositioni Iuris feudalis de qua in c. 1. de alie. feu. pat. Dum tex. ibi vult alienationem feudi paterni, etiam cum Domini consensu factam non preiudicare agnatis cum nemini dubium sit ꝙ Princeps ex certa scientia potest iuribus derrogare l. fi. C. si contr. Ius vel vtili. publi.

bli. cum ibi plene notat. & plene habetur in c. Que in Ecclesiarum de constitu. Et certum sit in iure ꝙ Princeps ex certa scientia possit futuro iuri, vel future successioni alicuius derrogare, ante Illam dellatam prout hic, Imo & post dellatam, licet nōdum aditam, vt per Docto. in l. Gallus, §. & quid si tantum vbi plene Allex. & Dominus Soci. ff. de libe. & posthu. post Pau. de ca. inter Ceteros & Felli. in d. c. Que in Ecclesiarum 18. col. in 5. declaratione de constitu. & Allex. cons. 87. inci. Visis codicillis 2. vol. vbi Idem dicit in hereditate adita ante apprehensam possessionem, vt Princeps possit derrogare In tantum ꝙ secundum Iacob. de ardizo. in somma feudorum, sub Rubrica Vtrum Vassallus possit iudicare pro anima, Vassallus cum licentia Principis possit testari de feudo, Nam licet sit questio an feudū ex contractu, an vero ex successione deferatur, tamen communis cōclusio est ꝙ ex successione, vt opportune disputat & concludit Do. Bartholomeus Soci. in cons. 252. inci. visis instrumentis 12. col. in fi. cum principio sequen. primo vol. & patet in titulis de success. feu. & de natu. success. feu. & de successione fratrū, vel de gradi. succeden. in feu. Et ita alias consului, & fuit etiam consultum per prestantiores Docto. Italie, vt patet in primo vol. consiliorum meorum feudalium impresso, in primis cōsiliis, Ita ꝙ frustratorium sit me latius scribere, Laus Deo & Virgini Gloriosissime, 1520. de mense Iullii.

Albertus Brunus.

N Domini terrarum possint pretendere ius in ellectione consilii, seu reformatione, & Cassandi aliquos sibi non placentes.

CONS. CXXXVIII.

Ccurrit michi in casu isto in Quo Magnifici Domini Montate sangi pretendunt inter cetera, ꝙ facta Reformatione, seu Noua ellectione consilii, debeat deferri ipsis Dominis lista nominum ellectorum, cum facultate, ꝙ Ipsi Domini possint aliquos quos putauerint minus Idoneos vel remouendos Cassare, Non mediocris est dubitatio consuetudine postposita, & mero iure communi considerato, Quia, electio consiliariorum à principio spectat ad populum conuocato Populo, saltem ꝑ capita domorum seu per Arengham, authoritate magistratus, Qui magistratus solum proponere habet, sicut sunt conuocati pro elligendo consilium, & consiliarios, & populus Cōsilium elligere habet, Qua prima ellectione facta, ipsi consiliarii successiue, de tempore in tempus habent elligere Sindicos, & Officialles, cōmunis, & Consilium reformare, & Magistratus Non habet authoritatem, Nisi conuocandi & proponendi, Et hec omnia traduntur in l. Obseruare que est l. 2. vbi Bar. in principio & in fi. commenti, ac per discursum, & Ibi latius Per Io. de plate. in medio commenti, C. de Decurio. lib. 10. Et secundum Glo. in l. Pupillus §. Decuriones ff. de verbo. signi. prudentiores populi elligunt consiliarios, salua semper vt dixi consuetudine, vt ibi, & per Docto. in l. omnibus ff. ad trebbel. vbi Bart. & alii, vbi tradditur ꝙ Consilium habeat elligere sindicum & Offitiales ac administratores Reipublice, vt etiam habetur in l. procuratores C. eo. tit. de Decurio. & hec probantur etiam ex dictis Bar. in Repetitione l. Omnes populi in 5. col. ff. de Iusti. & iur. Dum tractat de modo condendi statutum per populum, facit quod vult ipse Bart. in l. Actor pe. col. ff. rem rat. habe. Vbi dicit ꝙ qui potest remouere potest constituere, Vnde si Consilium solum habet

habet potestatem remouendi de antiquis consiliariis, sine superioris auctoritate, pariter habet potestatem ponendi alios, sine tali auctoritate, idem vult Bar. loquens de Sindico in l. prima in principio vers. Quero vtrum requiratur ff. quòd cuiusq; vniuer. nomi. & licet Bar. in d. l. Obseruare in fine commenti dicat, q vbi non est superior populus ab initio, habet consilium elligere, innuens q secus sit vbi est superior Quamuis sumus extra hunc casum, p hoc Bart. nō sentit q superior elligat primum consilium, sed tunc non est necessaria in cōuocatione, & propositione, alicuius superioris auctoritas, vt iura iutibus concordentur, Sed l. secunda in principio iuncta Glo. in verbo per sentētias ff. de orig. iur. quam allegat Bar. in d. l. Obseruare potius innuit contrarium, videlicet quod Romulus diuiserit Romam, in triginta partes, & quòd expediret per consilium cuiuslibet partis, Que expedienda occurrebant, Non autem dicit quod Romulus ellegerit consilium Vnicuiq; Partium, Et est regula generalis, q ea que ad Reipublice administrationem, & administrandi necessitatem, vel vtilitatem, pertinent, ipsa Respublica, seu consilium, possit per se, sine consensu Superioris expedire, vt per Bar. in d. l. Omnes populi in Repetitione in prima questione prime principalis. Et simile patet quando imponitur collecta, pro necessitate ville, Quia potest Consilium sine superioris consensu, & auctoritate imponere, secundum Bart. in l. 1. § Quòd si nemo ff. quod cuiusq; vniuers. nomi. & Alex. in l. Quarta §. actor alias in principio quarta col. in tertia additione in fi. ff. de re iudi. Licet in conuocando consilio, vel populo, requiratur superioris, vel Magistratus auctoritas, vt predictum fuit. Et sit facienda propositio per Magistratum, vel eo presente, prout supra, Iunctis notatis per Bar. in d. l. omnes populi 5. col.

Predicta comprobantur, Quia si quis a nominatione in consiliarium, vellet ex causa appellare, ad Dominos, vel eorum potestatem esset appellandum, l. prima §. solent vbi Bar. & Docto. ff. quando appel. sit, vbi appellatur ad Presidem, cum Domini loci habentes merum, & mixtum Imperium, sint loco Presidis, per notata in l. fi. post Glo. in verbo Idest C. de long. tempo. prescrip. & Bart. in dict. §. solent prope fin. commenti & Bal. in l. prima §. primo vers. Vlterius nota, ff. de offi. procun., Dicens quod Abbates, & alii, qui habent terras, & iurisdictionem sunt vice Presidum, & vti Presides, ac Clarissimi, Idem quod Dominus Ville sit vt Preses, vult Bar. in l. prima in fin. commenti ff. de dam. infec., Et si Domini haberent Potestatem, & auctoritatem in ellectione, & reformatione, non liceret ab eodem, ad eundē appellare, c. 2. de consuetu. in 6. & notatur in d. §. solent per Bar. & Docto., Laus Deo & Virgini Gloriosissime.

Albertus Brunus.

Vna vnius ex Dominis Castri, si proueniant in filiam, titulo Dotis, vel successionis an sint subiecta taleis, & collectis.

CONS. CXXXIX.

In materia huius consilii Vide D. Bru. cons. 245. In additionem ibi vol. 3. Bru. Filius.

Omnipotentis Dei, & Gloriosissime Virginis Marie nominibus, & presidio inuocatis, Arbitror quod Magnifica Domina Maria de Scarampis, Vxor Magnifici Domini Bartholomei de carretto, ex Dominis Sanctae Iuliae, Non teneatur ad collectas, quas imposuit Cōitas perleti, pro bonis sibi donatis, per

Magnificos Dominos Antonium & Iofredum de scarampis, Quia licet Nobiles ac Magnates & etiam Sacerdotes dici soleant de populo & vniuersitate, vt per Oldra. cons. 32. inci. Questio est vtrum sacerdos, & est textus in §. lex vers. plebs autẽ Insti. de Iur. natu. gentium & ciui. Iunctis late tradditis in c. Ecclesia Sanctæ Mariæ vbi late Felli. in 26. col. tertia questione & Moderni de constitu. & per Felli. in c. Rodulphus 11. col. vers. districtus de rescri. cum infinitis remissionibus. Et videantur Domestici Dominorum subieci Iurisdictioni illius Territorii seu castri, vt notatur in c. 1. quali. vass. iura. debeat fideli pariter & hi qui sunt familiares, vt ibi per Bal. & Aluaro. in c. primo §. Si ministrales secondo notabili de pac. tenen. Et in ipsis filiabus videatur vt non gaudeant beneficio inmunitatis, quo Domini patres eorum, siue ratione Iurisdictionis & superioritatis, iuxta ea quæ tetigi in consiliis meis feudalibus primi volu. cõs. 103 vbi tetigi Dominos terrarum posse habere excusationem à collectis, eo quia sunt Iudices loci, & Iudex excusatur à collectis, siue quia rector vniuersitatis etiam excusatur, licet non vicerector, declarando, Vt per Bar. in l. filius .ff. de legatio. & in l. prima C. de inmu. nemi. conce. lib. decimo & l. Curiales C. de decu. eo. lib. vbi de decurionibus & consiliariis, cum Domini terrarum sine locorum indubitanter sint eorum rectores, in quibus regimine & iurisdictione filie non succedunt, & quia mortuo patre expirat priuilegium iuxta notata per Bar. & Docto. in l. seconda C. de Epis. & Cleri. cum similibus.

Tamen pro veritate, ista bona nunquam fuerunt registrata in registro Communis Ipsius ville, nec in bonis ipsius ville seu hominum de villa, & vniuersitate predicta incorporata, Nec ascripta communibus oneribus ville, ita vt ipsius communitatis, non intersit querere ipsa bona grauare oneribus communis, per ea que consuluit Franciscus de are. cons. 132. inci. in causa quæ vertitur col. fi. & que dixit Bar. in l. prima in fi. commenti C. de muli. & in quo lo. lib. vndecimo, cum nec ipsa familia Dominorum dicti loci, se gesserit vt pars dicte Vniuersitatis, Sed vt corpus diuisum, & separatum, Cum vt dicit Bal. in l. seconda §. Deinde cum esset .ff. de origi. iur. per illum textum, familie Magnatum & Nobilium possint facere vnũ corpus de per se, & Plebei aliud per se, & Quia ad hoc vt dicatur eadem vniuersitas expedit vt persone regantur per eosdem administratores, & quod publica negotia simul & per eosdem tractentur, Vt per Bar. in l. Respublica C. ex quibus cau. maio. Quòd non contingit in Dominis Castrorum & subditis de villa. Quòd fortificatur quia statuta loci, non ligant illos qui sunt de familia Dominorum, Nec filias eorum, secundum Cardi. in cons. secondo & dixi plene, in tractatu de statu. excluden. femi. in sexto articulo principali secondo membro septima questione, cum secundum Cardina. cons. preallegato, Qui consuluit in Illustribus Dominis Ferrarie licet sint ciues, Non eò minus sunt Domini, & quod non dicantur esse eadem vniuersitas facit, Quia diuersa est familiarium, seu talium domesticorum subiectio, a subiectione hominum ville, vt per Bal. & Docto. in dict. c. 1. quali. vas. Iura. debe. fide. & facit textus in l. Qui iurisdictioni .ff. de iuris. omni. Iudi. Et non est absurdum quod etiam in eadem Ciuitate, possint esse plures, & distincte vniuersitates, Quia potest esse ciuitas diuisa per Quarteria, & portas, sub diuersis iudicibus, Ita quod quelibet pars faciat ciuitatem per se, seu vniuersitatem, vt per Bal. in l. prima in fi. cõmenti C. Vbi Quis de curi. vel choar. in fi. comen. & secundum Bar. in l. prima in principio in vltimis verbis .ff. quod quis. iur. Ad effectum vt plures constituant vnam vniuersitatem attenditur eorum animus & voluntas, & probatur in l. secunda in, principio ff. de orig. iur. dum ibi dicitur q̃ à principio vrbis Romulus illam diuisit in triginta partes, seu curias.

Nec

Nec ex eo ꝙ Domina Maria sit extra familiam nupta, desinit esse de familia vt per Docto. in l. voluntas vbi Dominus Ias. in principio commenti C. de fideicom. & in l. 1. in fi. commenti. ff. de cōsti. princi. post Bar. in l. 1. §. Idem rescripserunt ff. ad municipal. cum concordantibus de quibus per Allex. cons. 55. inci. Ponderatis 3. vol. & Corne. cons. 55. primo vol. & Maria. in c. fi. in 8. questione principali, primo casu circa fi. de foro compe.

Concludendum igitur puto, ꝙ Principe imponente collectam in Territorio Illo, vel tota patria, possit compelli ipsa Domina Maria ad soluendum pro rata bonorum suorum, omisso articulo, An priuilegio Nobilitatis possit excusari, Iuxta ea quæ dixi in d. cons. 103. Quia ratione Principis est Idem territorium, vt pulchre per Pau. de ca. cons. 134. inci. Notandū 3. col. cum sequen. in antiquis, & per Felli. in d. c. Rodulphus in 11. col. in fi. cum sequen. vers. Districtus post mediū de rescrip. Et qr. ēt predia Patrimonialia Principis, pro collecta Ordinaria Principis tenentur l. 1. C. de priui. dom. Augu. lib. 11.

Quo autē ad Onera, & Collectas, per ipsam villam imponēdas pro suis necessitatibus Iuxta notata per Bar. in l. prima. §. ꝙ si nemo ff. quod cuiusq; Vniuers. nomi. & Allex. in l. quarta. §. Actor siue in princ. J. in quarta col. tertia additione in fi. ff. de re Iudi. Teneo quod non possit compelli, Cum ipsa non sit de vniuersitate & populo, Nec bona ipsa sint de comprehensis in vniuersitate predicta, rationibus preallegatis, licet actiue sint in territorio & Iurisdictione Dominorum Castri, vt in cōs. meo 118. supra 2. vol.

Et Quia etiam predia patrimonialia principis, ac Clericorum, non excusantur pro collecta imponenda, pro reparatione viarum, & pontium, l. pe. C. de priuil. dom. Angu. lib. vndecimo & l. Ad instructionem cum Ibi notatis C. de Sac. San. Eccle. Pariter nō excusabitur Domina Maria, ex ordinatione legis, Non autē dicte Ville, Iuxta in simili notata in c. Non minus cū sua materia de inmu. Ecclesia. vbi habetur de collectis ad quas Ecclesie, & Clerici tenentur. Laus Deo & Virgini Gloriosissime.

Albertus Brunus.

SI vnus ex consortibus percipiat aquā nascentem in predio Consortis, An illi in aliquo teneatur.

Et an aliquis consors in furno Dominorum Qui locatur, possit gratis coquere panem.

CONS. CXL.

DVM dubitatur An aquā nascentem in solo Magnifici Domini Thome de Isnardis ex Dominis Sinfredi, & discurrentē ꝑ predia Magnifici Domini Honorati de Rotrariis ēt ex Dn̄is dicti loci, Liceat ipsi Dn̄o Honorato recipere, & illa vti, Absq; solutione aliqua Domino Thome fienda, in hoc non video dubium, Quin Dn̄s Honoratus post q̄; ipsa aqua fluxit in sua predia sit Dn̄s talis aque, & possit ea vti modo suo, per ea q̄ dixit Bal. in cons. 109. inci. & videtur primo vol. in pe. stampa, & pulchre in c. primo §. Si quis de manso in vltimis verbis de controuer. inuesti. & in l. quarta C. de seruitu. Et in proposito, & plene D. Preposi. in d. §. Si quis de manso 5. & 6. col. & Alex. cons. 108. inci. in causa & litte in princ. 2. vol. post Bal. in c. Cum omnes 5. col. vers. pone ex publico de constitu. & Bar. in l. Quominus duodecima questione Vbi etiam Dominus meus Ias. ff. de flumi. Quam 12. questionē etiā tangit Cepola in tractatu seruitutū Rusticarū sub Rubrica de Aqueductu, 15. col. vers. Quid autem, Nam qui est Dn̄s ꝑdii, est ēt Dominus Aque ibi Fluentis, postq; est ingressa ipsum predium, Et merito potest facere de ea quod vult. allegat l. primam. §. permittitur & l. Lucio. ff. de Aqua quotti. & æstiu. & l. primam §. 2. ff. de flumi. Naturaliter enim aqua ex

loco superiori Fluit in inferiorem, Ita quod non solum aqua fiat recipientis, sed & pinguedo, Quam secum habet Aqua, l. prima §. Sed & si vicinus cum §. sequen. ff. de aqua plu. arce. & cum predicta opinione etiam transit Bal. cons. 57. inci. Ad euidentiam in principio & medio consilii in 3. vol. penultima stampa vbi limitat, & Dominus Prepositus in d §. si quis de manso 5. col. Sed an Dominus Thomas possit aquam diuertere, Ne solito more Fluat per predia Domini Honorati, non fit super hoc Questio, & late examinat Cepol. in Rubrica preallegata 19. col. vers. Sed est dubium de questione quottidiana, & Bal. in l. Item lapilli, 2. col. ff. de rer. diui. & D. Ias. in l. 2. in principio col. si. ff. sol. Matri. faciũt Notata per Bar. in d. l. Quominus 12. questione & per D. Preposi. late in d. §. si quis de manso 6. col.

Ceterum Dum queritur an D. Thomas possit coquere gratis panem ad eorum furnum communem, Quem habent in ipso loco Sinfredi, & percipere dimidiam partem eius quòd pro fictu prestat cõductor Furni, videtur quod non, Quia plus percipere dicitur ipse Dominus Thomas, cũ Lucrum debeat in dubio inter socios esse equale §. primo & §. illud Insti. pro Soci. & l. si non fuerint, ff. eo. & qr. Socius de commodo quod percipit ex re communi tenetur reddere rationem l. Socium qui, in principio. ff. pro socio, Aut desistere, Arg. l. si fondus ff. eo. est enim Certum quod ob hoc quod percipit commodi Dominus Thomas, Furnus minori precio locatur, faciunt que dixit Bal. in dicto cõs. 109 quod vsus aque communis debeat percipi pro rata, & sine preiuditio partis socii, Nec obstant notata per Rizar. malũ. Bal. Ang. Pau. de ca. & Docto. in l. Duo fratres ff. de acqui. here. vbi potest, Quis vti re cõi in pluri quàm socius, & etiam insolidum in absentia socii, ad quòd etiam facit l. Sabinus ff. commu. diui. Quia Istud procederet in re quæ non locaretur, & ad communem vsum retineretur vt ibi patet, Ideo dicebam quòd aut soluat. vel tanto minus percipiat de pensione furni, Quantum amplectitur commodum quod percipit pro dimidia, Aut patiatur quòd ipse Dominus Honoratus submittat tot alias personas loco sui ad ipsum furnum coquentes ad commodum ipsius Domini Honorati, Qui concurrant in portionẽ illius commodi quod percipit Do. Thomas, Et si constaret de consuetudine scilicet soluendi etiam pro pane ipsorũ Dominorum locatione non obstante, res esset magis clara, Ad quod faciunt Quæ circha consuetudinẽ sociorum dixit Bal. in d. cons. 109. dicens quod talis consuetudo habet vim pacti, vt ibi latius per eũ Laus Deo & Virgini Gloriosissime.

Albertus Brunus.

Commissarius seu delegatus aliquorũ Dominorum vel eorum Capitaneus, An teneatur de sua commissione fidem facere, Et an alias possit ei impune de facto resisti, Item si fiat populi concitatio, ex hoc an sit puniendus. & qua pena.

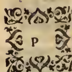
CONS. CXXXXI.

Videtur michi quod potuerit resisti impune huic Iuuenali, Quia de sua commissione seu Dellegatione quam dicebat se habere ab aliquibus ex Dominis, seu a capitaneo Dominorum, fidem nõ fecit, quãuis foret requisitus, Et quod captus per eum, potuisset impune à quolibet de eius manibus eximi via facti, vt volunt Ang. & Roma. in l. prima in principio & Ibi D. Ias. in §. 1. 3. col. in fi. ff. ne quis eum Qui aperte loqũtur, & volunt licere cõtra talem dellegatum resistere de facto. facit c. Cũ in iure de offi. dellega. vbi nõ conceditur Dellegato procedere, Nisi fidem faciat de commissione, & dicit ibi Panor. in prima questione, quod antequã fidem faciat, diciturĩ eo esse defectus iurisdictionis.

Item

Item ex eo, qr. Dellegatus non potest missionem facere in possessioné, Nec personaliter aliquem capere, vel realem citationé facere, vt per Allex. in l. 2. in 2. & 3. col. ff. de iuris omni. Iudi. vbi in 3. col. dicit, ꝙ non potest imponere mulctas vltra Duos aureos seu taxā l. 2. C. de mo. mulcta. Sed debet requirere Brachium ordinarii pro facienda missione in possessionem, & executione, Quo ad penam huius pretensi Commissarii qui fecit ex hoc concitationem in populo; Quamuis admoneretur ab altero ex Dominis videlicet à Magnifico Domino Franceschino ꝙ desisteret, & fidem faceret de mandato & commissione, Credo ꝙ sit pena arbitraria; ꝑ textum in l. Capitalium §. solent iuncto §. siue vers. nonnunq; ff. de penis & per Glo. & notata in l. Nemo martires C. de Sacrosan. Eccle. Dum ibi dicitur ꝙ faciens contra legem saltem incidat in penam arbitrariam, Et cum michi persuadeatur, ꝙ in veritate iste Iuuenallis habebat verbalem cōmissionem & dubitetur an possit contra eum procedi, ex eo ꝙ assumpserit officiū Magistratus, & ꝙ vim publicā & concussionem fecerit ac populi concitationem Respondeo esse expectandum quomodo & prout iustificabit suam facultatem & commissionem, secundum quod fortius & mitius punietur Ideo me latius non extendo, cum istud ex iustificatione sua percipi possit, & an iste Iuuenallis ex toto iuueniliter processerit, Laus Deo & Virgini Gloriosissime.

Albertus Brunus.

Potestas loci an possit cognoscere de causis Dominorum.

Et quando vniuersitas nō est diuisa an possint in loco plures potestates à diuersis Dominis poni,

CONS. CXLII.

In materia huius cōsilii ꝙ Dñs possit esse Iudex in cā ꝓpria capi. Decisione 124. & 137. Bru. Filius.

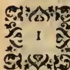
Rbitror ꝙ sententia lata in fauorem iurisdictionis potestatis Plarormi Deputati per Magnificos Dominos Catherinam & Hieronimū de Rottariis, saltem atteta cōsuetudine de qua iformationes sumende sunt iuxta ordinationem factam de iure teneat, Qr. consuetudo pōt inducere ꝙ quis sit Iudex in causa sua vel suorū vt per Allex. in l. Qui iurisdictioni Nona limitatione ff. de iuris. omni Iudi. Ita limitanté d. l. Qui iurisdictioni, cum quo ibi transeunt Moder., Et hoc etiam vult Bart. in l. Ex quacunq; in prima lectu. in 2. col. & ēt in 2. lectura in 2. col. in principio sub nu. 3. in vtraq; lectu. ff. si quis in ius voca. non ier. dicens ꝙ in talibus seruanda est consuetudo, & vult Iacob. de ardizo. in somma feudorū in Rubrica de his q. feudar. pos. dicens ꝙ consuetudo multū operatur in danda iurisdictione, Ad quod facit ēt Quia consuetudo pōt cōferre iurisdictionem, non habenti, vt est textus in c. cum contingat vbi Panor. in vlt. notabili de for. compe. & Ibidem late Felli. & Panor. in c. Quo simul in 3. notabili ꝑ illum textū de offi. ordi. & Bar. Ang. & Docto. in l. Iniuriarum §. Si quis, alias §. Que iure ff. de iniu. & Bar. in l. more 2. col. ff. de iuris. omni. iudi. cum concordantibus allegatis per Felli. in d. c. cum contingat & in c. ex parte decani de rescrip. vnde multo magis potest iurisdictioné extendere & ampliare, Hinc secundum Flori. in l. 3. §. fi. per illum textum ff. de testib. consuetudo pōt dare alicui officiali iurisdictioné citādi extra territoriū & secūdū Floria. Ibi talia possunt ꝓbari ꝑ iformatiōes sumendas à Iudice, cum an sua sit iurisdictio cognoscat ipse Iudex, & late ꝑ Felli. in c. sup literis in tribus vltimis chartis de rescrip. & tāto magis qr. agitur ad rem, que est de

Iurisdictione huius potestatis l. fi. C. vbi in rem actio & c. fane de fo. compe. & Dicit Bal. in l. procurator C. vbi cau. fisca. ꝙ Qui causam fiscalem non potest exequi, Sicut est alter potestas, Non potest esse Iudex, Et ridiculum esset dicere, ꝙ si bona forensis propter registrationem nō factam confiscata essent, ꝙ agendum foret in loco originis, Vel domicilii forensis, Cum isti quo ad Iurisdictionē huius potestatis sint forenses, idest de alieno foro. Nam quando in loco deputantur à Diuersis Dominis, Diuersi Iudices separatim, Quorum quilibet pro suis Dominis separatim Iurisdictionem exercet in loco, Non potest vnus Iudex se intromittere de his, que spectāt ad alterius Iurisdictionem secundum Bal. in l. prim. in 3. col. 12 questione circha finem ff. de offi. consu. et in l. prima in fi. commenti C. vbi quis de curia, vel Choar. & Franc. de aret. cons. 79. loquentes de iurisdictione diuisa per species, aut Quarteria, vel per portas. Et licet in terminis presentis confiscationis, ob non factam registrationem bonorum, possit dubitari, An Iudex causarum criminalium sit primo adeundus quam ciuilium vt tangit Bal. in l. 1. C. vbi cau. fisca. Quem impugnat Pau. de ca. Tamen hoc non facit ad rem. Quia isti potestates habent quilibet eorum Iurisdictionem pro Dominis suis, tam in criminalibus causis q; ciuilibus, Nec etiam obstat ꝙ homines & vniuersitas Plarormi, Quantum sit in eis viuant sine partitione, & vt vnū corpus, ac vt vna & eadem vniuersitas, & simul faciant vnum & idem consiliū, sindicos, ac eorum ordinationes, cum etiam in vrbe Romana, Aliquando fuerint diuersi Magistratus, & tribuni plebis & militum, & Plebei, ac Magnates, vnum Populum facientes ac reprefentantes, vt patet in l. 2. §. post deinde cum esset, vbi Bal. & p discursum illius legis. ff. de orig. iur. & in §. lex & sequen. cū Glo. Insti. de Iur. nat. genti. & ciui. Ita ꝙ non repugnet iuri ꝙ vna sit vniuersitas, & diuisa sit superioritas, ac iurisdictio superiorum per predicta, & vult Bal. in d. l. 1. ff. de offi. cons. loco preallegato, vbi declarat plures modos habendi diuersos iudices in vno & eodem loco Sic etiam videmus ꝙ plures Parrochie diuisos rectores habentes faciunt vnum corpus, vt per Doct. & Panor. in c. fi. de Parro. Et ꝙ plures Nationes, ac plura Corpora coniunguntur, ad faciendum vnam vniuersitatem. & Concilium. c. scriptum vbi Panor. de elect. & Panor. in c. humilis vbi Felli. in principio commenti de maio. & obe. & Bal. in l. si ad scribatum in fi. commenti C. de appel. & quòd habetur in l. fi. C. de iuris. omni iudi. & in Auten. Habita C. ne fil. pro pat. & in c. ex literis de consti. Est verum ꝙ in hac diuisione & diuersitate Officialium potest versari interesse hominum, & difficultas ac confusio, vt dicit Pau. de ca. in l. Si vni ff. de re Iudi. dicens ꝙ possunt tunc Domini ad instantiam hominum, cogi per Superiorem, ꝙ vnus tantum deputetur in loco Officialis, Quam opinionem memini dixisse procedere, quando homines nō essent diuisi, Cum non possunt subditi prohibere diuisionem, inter Dominos de feudo & iurisdictione, vt in libro meo primo consiliorum feudalium cons. 93. in medio & fi. consilii. Et dictum Pau. de ca. posset generaliter procedere, Quando ex tali diuisa potestatum deputatione insurgeret scandalum, defectus iustitie, & grauis iactura subditorum, & vniuersitatis, ac hominum, cum superiores teneantur subditos defendere ab oppressionibus, & Illos bene gubernare, ac bene tractare & alias priuētur iure superioritatis, c. p. quali. do, feu. proprie. priu. & c. 1. §. Domino committente si de feu. fue. contro. inter Domi. & agna. cum vtrobiq; notat. & c. 1. §. Si quis aduocatione de pa. te. vbi Bal. in § pe. Et prout dicebat Bal. in l. prima C. Ne quis in sua cau. iudi. in questione An Episcopus possit cognoscere de causa Ecclesie, aut de re ad Ecclesiam suam deuoluenda, Bonum esset propter suspicionem capere adiunctum, vbi cognoscere potest Episcopus de causa, Et placet michi consuetudo quam vidi in aliquibus prouinciis seruari, ꝙ Domini singulis annis

nis

dis capiant vnum probum Doctorem cũ cuius consilio eorum Potestas Iustitiam gubernet, & sine quo nullum actum preiudicialem faciat, ad quem possint homines & subditi dictorum Dominorum recurrere pro illum informando, & quorũ quo cause graues, & non modici preiudicii possint tractari, Tunc maxime quando potestas est parum expertus, vel causa est ita difficilis q Doctiorem exigat Iudicem, q; sit potestas. Et Laudabile esset q fieret Decretum, super hoc prouidens, mandans in casum negligentie Dominorum, de tali consultore, per presidem prouincie posse prouideri, Nam in ellectione cõfidentium fiunt multe fraudes, & cause nimiũ diferuntur, in dando super quolibet Articulo preiudiciali cõfidentes, Et rare sunt cause, in quibus Potestares villarum alteri partium non faueant, & sepe Domini loci, Laus Deo, & Virgini Gloriosissime.

Albertus Brunus.

N Feudo paterno, auito, vel antiquo, agnati qui ex eodem stipite descendunt, succedunt in infinitum.

Noua inuestitura, Non facit nouum feudum.

Inuestitura facta, de feudo deuoluto, quando dicatur Nouum, vel antiquum feudum, Et an succedant agnati in eo.

Lite pendente an sit Nouum feudum, vel paternum; agnatus debet stare in possessione.

Igressus religionem, per metum, & declaratus demum Laicus, etiam non vocato Domino feudi, succedit in feudo.

CONS. CXXXXIII.

Escio videre Quid obstet Domino Philipo, de carretto Cur inuestiri non debeat de feudo Degi, & parte feudi Malarum de quibus fuerat inuestitus Dominus Iohannes eius parruus, Qui decessit sine liberis, nulloq; relicto agnato sibi proximiore q̃, sit ipse Dominus Philippus, attento q vt sonat inuestitura Domini quondam Iohannis ipsa feuda saltẽ etiã quoad ipsum Dominum Iohannem paterna, & q quo ad ipsum Dominum Philippum sunt saltem auita, cum ipse quondam Dominus Iohannes & Dominus Philippus processerint ab eodem stippite, Qui fuit vni Pater, & alteri Auus, & attento q per alias inuestituras apparet ipsa feuda esse antiqua, Ita quod ipsi, & eorum descendentes in infinitum possint in dictis feudis succedere c. 1. §. Hoc autem sciendum alias §. decedente vbi Bal. & alii in titulo qui feu. dar. pos. & c. primo vbi plene Docto. & Alua. de gradi. suc. in feu. & c. 1. vbi & Docto. de success. feu. cum infinitis concordantibus.

Nec obstat q inuestitura facta Domino Iohanni, nuper defuncto de cuius successione agitur dicatur noua inuestitura, Quia Inuestitura de nouo alicui facta, non facit dici nouum feudum, Nec operatur q feudum antiquum, auitum, vel paternũ, dicatur nouum, secundum Bal. in l. fi. in 2. col. C. de iuis & legi. vbi allegat c. primum de vas. decre. æta. per quem textũ Ita etiam decidit Roma. cons. primo in fi. & facit textus in c. primo in principio per quos fiat inuesti. vbi And. de Iser. & Docto. vult Idem And. de Iser in c. 1. vers. non de paterno in primis verbis de duobus fratris de ben. inuesti. Dicẽs q seqñs inuestitura improprie dicitur inuestitura & q est quedam successio per tex. in d. c. 1. in principio per quos fiat inue. vult Allex. cons. 30. inci. Quoniam 3. col. vers. sed premissis, primo vol. quod est repetitum in cons. 25. vol. Ad quod alias multa adduxi in cons. 78. & sequenti impressis, in primo vol. meorum consiliorum feudalium, que possunt videri, Ceterum etiam ipsa inuestitura non potest dici Noua, Qr. in ea dicitur prout Genitor Domini Iohannis, & alii antecessores fuerunt inuestiri, Que verba non patiuntur, vt aliqua inuestitura dicatur Noua, vt in proposito

dixit

dixit Allex. in d. cons. 30. in 2. col. vers. & ita etiam colligitur, vult Franciscus de are. in l. si michi & titio ff. de verb. obli. & & in cons. suo penul. in 4. col. Dicens ꝙ quando sequens inuestitura fit sub commemoratione praecedentis, aut praecedentium, non dicatur noua inuestitura, Nam dispositio alterius cõmemoratiua, secundum cõmemoratam regulatur, vt habetur in l. Lucius §. Filiam vbi Bar. & Doct. ff. ad trebbell., Hinc dixit Bal. in l. prima 2. col. quarta quęstione. ff. de re iudi. ꝙ nõ videtur noua inuestitura per quam vetus confirmatur, & dixit Idem Bal. in c. primi. §. insup el secõdo in finalibus verbis de prohi. alie. feu. per Fre. ꝙ exequtio veteris feudi, non esset etiam in feudo deuoluto nouũ feudum, nisi daretur noua forma; plus voluit Allex. cons. 80. inci. circa primum pe. col. primo volumine. ꝙ licet augeatur Canon., per hoc non dicatur noua concessio.

Nec obstat si dicatur ꝙ Dominus Iohannes fuerit inuestitus de ipsis feudis, tanquam ad Marchionalem Excellentiam deuolutis, mediante sententia que dicitur fuisse exequtioni mandata, reducta possessione ipsorum feudorum ad manus Camere Marchionalis, Quo casu ista videt noua concessio & inuestitura, vt voluit Bal. in d. §. insuper el secondo in fi. commenti, & Pau. de ca. cons. 156. inci. Quod istud in antiquis & Dominus. Preposi. in pre'udiis feudorum in quarta diuisione 13. col. & Bal. notabiliter in d. l. prima in 3. col. 15. questione. ff. de re. di. Volens ꝙ reuersa possessione ad Dominum dicatur Noua inuestitura, vel noua concessio, esto ꝙ Dominus remittat felloniam, Quia pars Domini Iohannis, & Domini quondam Bernardini, eorum fratris, nonq; fuit deuoluta, cum ipsi tempore asserte fellonie que dicebatur fuisse commissa, & tempore processuum essent absentes á patria, ita ꝙ nulla in eis reperta fuerit culpa, quamuis pro defensione aliorum etiam consuluerim, vt patet in d. vol. primo consiliorum meorum feudalium cons. 69., & sic quoad Dominum Iohannem non potest dici facta cõcessio, vel inuestitura, tanq; de feudo deuoluto, cum non esset quo ad eum deuolutum.

Et insuper etiã in feudo deuoluto illa verba prout Genitor tuus ac Antecessores tui fuerunt inuestiti, Non patiuntur vt dicatur noua inuestitura, vt dixit Allex. d. cõs. 30. loco preallegato, & vult Franciscus de are. in locis preallegatis, cum etiam tali casu tenor inuestiture declaret an vt Noua concessio fiat secundum And. de iser. in c. 1. in 2. col. circa fi. de vas. decre. ętat. vbi dixit inspici tenorem inuestiture ad inuestigandum an princeps Indulgens criminoso intenderet vti de nouo feudo; An tanquam de non deuoluto inuestire, in tantum ꝙ secundũ eum etiam si adessent verba de nouo concedimus, Et Nihilominus adessent verba importantia restitutionem in pristinum, puta restituimus reddimus &c. Non esset noua concessio.

Fortius voluit Bar. in l. Quod dicitur la prima prope fi. commenti ff. de Impensis in reb. dota. fac. ꝙ in dubio cõcessio de feudo deuoluto, non sit censenda Noua concessio, Nec vti de feudo nouo, sed vti de antiquo, sequitur And. de iser. in c. si quis milles vers. Et si filius in fi. commenti in tit. Impera. Loth. Euge. Pape & Allex. in d. cons. 30. in 2. col. vers. Sed premissis & est de mente Bar. in d. l. Si michi & titio in fi. commenti. ff. de verb. oblig. & Bal. in l. vnica col. fi. C. quando non peten. part. & I no. ĩ c. 2. 4. col. de feudis Licet, Bal. distinguat in d. §. insuper el secundo in fi. commenti, & in d. l. prima in 15. questione ff. de rer. di., & Dominus Preposi. non. audeat aliquid firmare in preludiis feudorum in d. quarta Diuisione, super quo puncto cum sit extra propositum, non expediat vlterius insistere.

Et saltem ipse Dominus Philippus esset in possessione mitendus, stante hac contentione, An feuda ista sint Noua, vel paterna, propter possessionem Domini Iohannis, vt est textus in c. primo in principio vbi omnes scribentes si de feu. fue. cõtro. int. Domi. & agna. & tanto magis ex quo ipse

Ipse Dominus Philippus repertus fuit in possessione Castri Degi, mortuo Domino Iohanne. Antequam commissarius Marchionalis veniret captum possessionẽ & in eo erat, quando fuit capta eo inuito. Nec obstat si dicatur quod ipse Dominus Philippus est incapax feudi, cũ ingressus quandoq; fuerit Relligionem fratrũ predicatorum, & ibi fecerit professionem, per notata in c. 1. de mil. vas. qui arm. bel. dep. & per Bal. in c. qui Clericus § de feu. fue. contr. int. Domi. & agna. cum similibus, Quia iste ingressus Monasterii cum predicta professione, & mansione in Relligione fuit meticulosus, In tantum ꝙ data opportunitate recessit à Monasterio, & ad vitam laicalem se transtulit, Iuxta c. primum cum sua materia quòd met. cau. Et fuit declaratus Laicus, & ipsa Professio meticulosa, per commissarium Apostolicum in vrbe, vocato procuratore relligionis, & demum per relligionem tolleratus pro laico, & vxorato, prout adhuc tolleratur, Que sententia super ipsa causa Monacationis, & status Laicalis, vel clericalis lata, facit ius quo ad omnes etiam non vocatos, secundum Bal. in proposito in l. ingenuum in prima lectu. in pen. col. in fi. ff. de sta. homi. Quem refert & sequitur Allex. in repetitione l. sepe in 21 col. vers. iuxta hoc queritur ff. de Iudi. Laus Deo & Virgini Gloriosissime.

Albertus Brunus.

Domini Terrarum vel eorum potestates, An possint contra eorum subditos procedere, pro delictis in alieno territorio commissis.

CONS. CXLIIII.

In hac mã vide Hipo. marsil. in sua practica Criminali in §. Constante 2. col. Bru. Filius.

Ulcra est mã & satis trita, An potuerint Magnifici Dñi Costigliolarũ, contra Romanum saracenũ eorum subditum procedere, pro pretensis furto, vel rapinis, Que dicuntur facta per eum super finibus Neuearum cum complicibus, in qua Bal. in l. fi. pe. col. vers. pone cõsuetudo C. si a nõ compe. Iudi. Dicit ꝙ Generalis consuetudo est ꝙ non possint.

De mero autem iure Bar. in l. Si cui §. fi. in fi. commenti, ff. de accusa. tenuit per illum textum ꝙ non possint, Nisi quantum ad aggrauandum delictum in territorio Dominorum commissum, puta si pro tribus furtis posset quis acrius puniri, forte furcha Suspendi, Et in territorio Dominorũ non cõmisisset nisi vnum furtum, & alibi duo furta; Licet ipse Bar. aliter tenuerit in l. prima C. de summ. trini. col. antepen. cum sequen. & in l. Relegatorum §. interdicere tertio notabili ff. de penis, vbi voluit quod etiã incola possit puniri de delictis alibi commissis, Quod est forte dictum contra malefactores, Qui fugientes alibi incolatum contrahunt, cum ante incolatum contractum, sit materia remissionis delinquentiũ, de qua in authen. Qua in prouincia ac in l. prima & 2. C. vbi de crimi. agi. oppo. pro quò facit ꝙ dixit Bal. in c. prim. §. Si Iudex de pac. tene. Dum dicit quod Domini terrarum non debent receptare malefactores, & Ibi in fi. commenti concludit, ꝙ possunt si volunt inquirere contra subditos pro delictis alibi commissis, sed non compelluntur, Et licet in materia sint opiniones, tamen communior opinio est, ꝙ possit contra hunc Romanum procedi, vt per Panor. & Docto. in c. cum contingat vbi Panor. in 2. col. & late Felli. in princ. commenti & in c. fi. de for. compe. & Ang. cũ additione Domini Augu. in tractatu malle. in prima clausula pe. col. vers. querit hic Dominus Ang. secundum antiquã impressionem & secundum nouã inci. Ang. quero an indelictis commissis per subditum extra territoriũ antepen. fol. Nichilominus volentes, ꝙ puniendus sit secundum statuta loci delicti, de quo etiã tradditur in c. fi. de constitu. Qui articulus est etiam pulcher, licet predicta sit communis opinio, vt per Bar. in d. l prima in Repetitione col. pe. C. de summ. tri. & Panor.

nor. in d. c. cum contingat & Moder. in locis preallegatis. Laus Deo & Virgini Gloriosissime.

Albertus Brunus.

Subditus alicuius debitor, si per Dominum suum alteri soluere compellatur, an liberetur.

CONS. CXLV.

Videtur ꝙ Bartholomeus Genta non possit mollestari, pro eo quod debebat Magnifico Domino Ludouico de carretto cum Domino Spigni ex quo Ipse peccuniæ fuerunt per Iusdicentē dicti loci sequestrate penes ipsum Bartholomeum, & per sentenitam latam in loco Costigliolarum. Ipse Dominus Ludouicus declaratus fuit debitor, Magnifice Domine Marchionisse incisie, & dictus Bartholomeus Iussu potestatis ac Dominorum, & Illustrissimi Domini Ducis Sabaudie superioris ipsorum Dominorum, coactus fuit soluere ipsum debitum dicte Domine Marchionisse vt est Decisio Bar. Imol. & Docto. in l. creditor in principio ff. de Soluci. & ita transeunt Pau. de ca. ac Dominus Phili. Corne. in l. si te bonis C. de Iur. delibe. Inferentes ad collonos, qui coguntur soluere communi partem quā soluere debent Locatoribus contra Bal. & Salice. Ibi, cum etiam in nominibus debitorum possit fieri exequtio l. Adiuo Pio §. In venditione cum sua materia ff. de re Iudi. & maxime quia Bartholomeus, predicta fecit inthimari ipsi Domino Ludouico cui est imputandum si non prouidit, Et licet possem multa adducere in proposito & generaliter pro excusatione eius quod fit per subditum, iussu superioris, tamen predicta vidētur sufficere, maxime Quia moderno tempore, Inuento Articulo & poncto questionis. Remissiones de se patent. Laus Deo & Virgini Gloriosissime.

Albertus Brunus.

Domini terrarum an possint suos subditos conuenire, coram eorum potestate, & an subditus casu quo possit ibi conueniri per Dominum, possit allegare potestatem suspectum.

CONS. CXLVI.

In hac materia vide Iohannem de arnono in Probleмate num. michi 36. & Marantā sicculū in suo Tractatu de ordi. iudici. ī 6. parte principali vers. Secūdus actus principalis nu. michi 32. & sequen. Brunus Filius.

Licet regula sit in iure, ꝙ superior potest se submittere iurisdictioni iudicis inferioris, aut paris vt in l. est receptum vbi Bar. & alii ff. de iurisdi. omni Iudi. vbi dicunt Docto. hoc ēt procedere in Papa, & Imperatore, siue per viam expresse submissionis, siue prorogationis, Siue etiā secundum Bar. Ibi, cum quo alii transeunt per viam reconuentionis, Quo casu non est necessaria submissio, sed inuitus conuenitur, Que opinio est indubitata, tam apud Legistas, quam Canonistas, vt ibi habetur, & consequenter videatur ꝙ Dominus Loci possit subditū coram potestate loci predicti conuenire, Qui potestas est iudex indubitatus in causis subditorum, licet non Dominorum, tamen infitiari non potest, quin potestas iste sit suspectus subdito, in causa Domini, vt per Imol. in c. Insinuante de offi. dellega. & Philip. Frāchū in c. postremo vers. duodecima suspicionis causā de appell. Dicētes ꝙ si Episcopus est suspectus eius Vicarius etiam est suspectus, facit quòd dixit Bar. in l. Qui iurisdictioni circha principium

commenti

commenti .ff. de iuris, om. Iudi. ꝙ sicut Dominus in causa suorum familiarium est suspectus, pariter est suspectus ille quē Dominus dat pro iudice in ipsa causa, Et predicta fortius procedunt, ex quo iste potestas est subditus, vt voluit Alberi. de Rosa. in d. l. Est receptum, cum quo Ibi transit Dominus Ias. in 3. col. Dicens ꝙ in subdito, cui superior se submittit. semper millitat causa suspicionis, Que non permittit tenere talem submissionē, Nec sententiam valere, Et si dicatur, ꝙ iste subditus, forte consensit tacite in hunc iudicem, cum vocatus ex improuiso non contradixerit persone iudicis, iuxta notata in l. prima ff. de Iudit. & in d. c. postremo in Notabilibus, & per Panor. in c. significasti antepen. col. cum concordantibus de for. compe. & per Docto. in d. l. est receptum, Dico ꝙ hoc presupposito, error excludit consensum, Nec patitur prorogationem l. Si per errorem. ff. de iur. omni. iudi. cum ibi notatis & declarat Panor. in d. c. significasti antepen. col. Et quia in rustico ex improuiso coram potestate vocato, fuit tollerabilis error, & iuris ignorantia, saltem quousq; fuit sibi spacium temporis, pro consulendo peritiores iuxta notata in l. Iuris C. qui admi. cū sua materia. Et propterea Zabare. alibi dicit ꝙ in Rurali propter non repetitionem apostolorum, appellatio, non defferitur; Item Nottoria suspicio reddit processum nullum, esto quod non allegetur, secundum Bar. in cons. 121. inci. inquiritur in causa Domini Iohannis, sequitur Barba. cons. 38. inci. preclare scripsit in quarta col. secondo vol. vbi in septima col. dicit ꝙ euidens iudicis incompetentia potest quandocunq; opponi & sequitur Dominus Ias. in l. prima §. Nontiatio ff. de ope. nou. nontia. Laus Deo & Virgini Gloriosissime.

Albertus Brunus.

Papa, Imperator, & quiuis Dominus loci, subicitur Iurisdictioni Iudicis paris, vel inferioris, ex express a conuentione, vel tacite patiendo se conueniri coram eis.

Et si Dominus delinquat in territorio vassalli de quo non recognoscatur, sed alter superior, sortitur Ibi forum, & subiicitur Iurisdictioni sui Vassalli.

Et Tutor, vel Tutrix, pupilli Domini terre, in totum, vel pro parte, an possit constituere actorem, cum Decreto sui Officialis.

Et an Dominus loci possit emancipare filium, vel se, vel adoptare, aut manumittere coram se, vel suo potestate.

CONS. CXLVII.

HAEC Magnifica Domina Tutrix filiorum suorum cundominorū Prioche potest meo Iudicio constituere actorē corā potestate Prioche, Quamuis ab ipsa Domina Vrbana ponatur potestas pro parte, eo quia superior potest prorogare iurisdictionem iudicis paris, vel inferioris, licet non priuati inferioris, vel paris, vt est textus in l. est receptum ff. de Iuris. omni. Iudi. vbi late de materia, faciunt que habentur per Anto. de Butr. & Panor. in c. sane el secōdo vbi latius Felli. de offi. deleg. Dum tangunt an possit se submittere confessori, & habetur in l. Ille a quo §. tempestiuum ff. ad treb bel. ꝙ nō procederet in terris Ecclesie, si Episcopus superior, vellet se submittere Iudici inferiori seculari, Puta laico potestati ville sue per c. significasti iuncto c. Si dilligenti cū ibi notatis de for. compe. iunctis his que habentur per Docto. in c. Ecclesia Sanctæ Mariæ de constitu. Dum tangūt an Papa possit se submittere, Imperatori, vel iudici laico, vbi Felli. in 2. col. Sicut etiam Imperator potest se submittere iudicio inferioris vt ibi, & per Allex. & Dominum Iaso. in d. l. Est receptum cum concordantibus ibi allegatis per eos, & Dicit Bal. in d. l.

d.l. Est receptum, q̄ sic fecit Imperator tempore pacis constantie. Et ista submissio potest fieri, vel ex expresso pacto, & consensu facto, antequam causa inchoetur secundum Cyn. Guil. Bal. Pau. de ca. & Allex. in d.l. Est receptum in principio commenti, Iuxta l. primam in fi. ff. Si quis Iusdi. non obtemp., & notatur in l. Si con uenerit. ff. de Iurif. omni. Iudi. vbi tangitur, an eo casu sit locus penitentie, & dicendum est q̄ non, vt per Bal. cons. 393. inci. Inter tres fratres tertio vol. Et eo qr. si submissio accedit contractui nominato, Non habet in ea locum penitentia, Et vidi in aliquibus locis Montisferrati seruari, q̄ Nobiles, & Domini loci, litigant, in causis eorum, coram eorum potestate, Item potest fieri Ista submissio tacite, patiente Domino loci, se conueniri coram suo potestate, vel Iudice maiore, coram equali, vel minore, non opposita exceptione incompetentie iudicis, secundum Docto. preallegatos, iuxta l. fi. C. de exceptio., & l. Sed & si susceperit ff. de iudit. vel si me habente duo castra, superior meus. ratione vnius castri, contrahat, vel delinquat, in territorio Alterius castri, de quo alium Dominum recognosco, Qr ratione delicti, subicietur iurisdictioni mee, per l. Heres absens §. primo ff. de Iudit, & notatur in d.c. Significasti, & notat Pau. de ca. in d.l. Est receptum in principio commenti, & Maria. in c. Postulasti 5. col. 11. questione de for. cõpe. Cuius contrarium tenent, communiter Docto. in c. Cum inferior prima col. cum sequen. de maio. & obe. vel si consors meus facta diuisione Castri, & territorii, contrahat, vel delinquat, in parte michi obuenta, Quia ero Iudex suus, cum quilibet in suo territorio sit maior, per Glo. in l. Apud eum, ff. de manumis. titulo generali, secundum Pau. de ca. in d.l. Est receptum, vbi etiam ita tenent Allex. & Moderni cum concor dantibus Ibi Allegatis per eos. Quamuis contrarium in hoc Vltimo, de duobus cundominis, Qui castrum diuiserunt, & territorium cum iurisdictione, teneat Bar. in l. Inter tutores in 3. col. ff. de admi. tuto., Nõ obstat quod dixit Alberi. de Rosa. in d.l. Est receptum, debere intelligi predicta in minore, sibi non subdito, vt Ibi per Dominum meum Ias. in 2. col., Ex quo infertur q̄ Archiepiscopus se nõ posit submitere Iurisdictioni Episcopi, sibi subditi, sed alterius, Quia textus & Docto. de materia loquentes aliter dicunt, vt patet ex predictis, Et Quia vt dicit Bar. in d.l. Est receptũ, maioritas impeditiua prorogationis tollitur per cõsensum, Que verba non conueniunt non subdito.

Non obstat si dicatur, quod licet superior, vel par, possit submittere se iurisdictioni inferioris, vel paris, In his que sunt contentiose iurisdictionis, Tamen in his que sunt voluntarie iurisdictionis, Hoc nõ est indifferenter verum, In tantum q̄ non valeat emancipatio facta per aliquem iusdicentem, coram Iudice collega, minusq; inferiore, secundum Bal. Pau. de ca. Allex. & Modernos in d.l. Est receptum, Reprobata opinione Dyn. aliter tenentis in d.l. Apud eum, cum quo transeunt Benedi. de Plonb. ibi, ac Imol. in c. p. & g. post medium commenti de offi. dele., Eo quia cum possit apud se ipsum emancipare, manumittere, & adoptare, l. 1. ff. de offi. consu. & l. 2. ff. de offi. presi. & l. Si consul. ff. de adop. salua honestate, & dignitate, sui Imperii, hoc fieri non potest apud collegam, vel inferiorem iudicem ab ipso emancipante, vel adoptante, vt per Bal. Ang. Allex. & Dominum meum Ias. in d.l. Est receptum, Ex quo inferunt Marti. de laude & Dominus meus Ias. in d.l. Est receptum in medio cõmenti, q̄ Comes Pallatinus habens ab Imperatore potestatem legitimandi, si legitimat per alium Comitem, filium suum, non valet legitimatio, cũ ipse possit apud se filium proprium legitimare, per predicta, & vult Bal. in d.l. Si consul in 4. questione 2. col. propter quæ forte idem dicendum videatur, in hac Domina volente Actorem constituere.

Quia respondetur, q̄ attenta opinione Dy. & Ang. ac Benedi. de plombi. in d.l. Apud eum, & Rey. & Cy. in d.l. Est receptum, &

& Imo. in d.c. P. & G. post mediũ commenti, de Offi. deleg. facilius debet posse prorogari Iurisdictio, in casu voluntarie Iurisdictionis, quàm contentiose, Et qr. cõtraria opinio dicitur esse magis Communis, Iterum respondetur, ꝙ illa ratio, ꝙ quis possit in his quæ sunt voluntarie iurisdictionis, actum per se facere, & esse Iudex, ac iurisdictionem exercere, non millitat in hoc casu, Quia in datione Actoris requiritur causa, que subreptitia, posset causare nullitatem, vt per Bar. in l. Actor 2. & 3. q. ff. rem rat. hab. Quo casu, Quando requiritur in actu, cause cognitio, ille actus non potest expediri, ab ipso habente iurisdictionem, coram se, vt plene habetur per Bar. & Scriben. in l. Prima ff. de Offi. consu. vbi Bal. in pe. questione & fi. & tradditur in d. l. Si consul, maxime in illa questione an habens iurisdictionem, possit insinuare donacionem, excedentẽ Quingentos aureos coram se, Que cause cognitio, esset coram aliis Dominis, tanquam collegis, Non coram alio inferiore, nisi ex expressa submissione examinanda, Vt per Bal. in d. l. Prima pe. questione ff. de Offi. consul. vbi etiam Bar. & habetur in d. l. Si consul, verum qr. causa est Euidens, Quia mulier, vt per Bar. in d. l. Actor seconda questione, Ita vt, cause cognitio non sit necessaria, vel leuis, quæ non tollit sibi iurisdictionem l. Si pater la Prima §. In arrogationibus, iuncta dict. l. Si consul ff. de adop. adhuc videtur obstare, quod non possit coram collegis, vel potestate qui est inferior, aut saltem collegas representat, Ex quo coram se potest hoc facere verum quia exigitur etiam cognitio cause, circa Idoneitatem persone, consulo vt ipsa, & potestas, interponant auctoritatem huic dationi, & quod Potestas cause cognitionem adhibeat, & quod dicatur hoc fieri, ex expressa submissione, ipsius Domine Tutricis, & circa predicta, potest etiam videri l. secunda, & fi. ff. de offi. Preto. & l. secunda ff. de offi. Presi. cum concordantibus, Vbi an quis possit se tutorem dare, adoptare, & adoptari apud se ipsum, se ipsum Iudicem dare, manumittere, & his similia.

Nec obstat si dicatur, quod ista Domina Tutrix, non habeat iurisdictionem, siue, ex capite viri, cum vidua censeatur esse in matrimonio, l. Filii §. Vidua cum concordantibus ff. ad munici., Quoniam, subditi mariti, non censentur esse, subditi mulieris, Nisi largho modo, ita quòd, vxor in eis iurisdictionẽm non habeat, vt habetur in c. Dilecti filii, Vbi Panor. in secunda col., quinto Notabili, de arbi. siue, ex capite tutelle, eo quia mulier iurisdictionem, & Officiũ iudicandi de iure habere, & exercere non potest, l. Cum Pretor §. fi. ff. de Iudi. & c. Mulier est, in fi. 33. questione quarta, & habetur in l. Femine. ff. de reg. iur. & in d. c. Dilecti filii, cum concordantibus.

Quia respondetur, ꝙ ex quo est tutrix, & ista iurisdictio, est annexa Feudo, potest, per ipsam Magnificam Dominam exerceri, vt per Ang. in d. l. Cum Pretor §. fi. & in d. l. Femine, & Docto. ac Panor. in c. Significauit, de rescri. & in c. Dilecta, de maio. & obe. Et Allex. cons. Primo quin. col. 5. vol. & notat Panor. in d. c. Dilecti filii, in quarto, & quinto notabili, in 2. col. Vbi patet, ꝙ iurisdictio, quæ est annexa Feudo, potest in feminam transire, & per feminam exerceri, Laus Deo, & Virgini Gloriosissime.

Albertus Brunus.

DONATIO, excedens sommam quingentorum aureorum, facta p Dominum loci, sine Insinuatione, valeat, tanquam per eum insinuata.

Et Quid, si fiat coram consorte, vel eorum potestate ipsam insinuantibus.

In hac materia, vide Plenè Allex. cons. 152. in 2. vol.

CONS. CXLVIII.

HAec Donatio, facta, p alterum ex cōsortibus, & Cumdominis loci, alteri Consorti an valeat. Non caret dubitatione, ex quò excedit, sommã Quingentorum Aureorum, in eò quòd excedit, Nam Bar. in l. Si consul, prima questione ff. de adopt. tenet ꝙ valeat, donatio facta per Iudicem, vltra Quingentos Aureos, coram se, seu ab ipso Iudice Insinuata, per Illam legem quæ vult ꝙ Consul apud se ipsum, possit emancipare, Esto, ꝙ emancipatio, requirat causæ cognitionē l. Si pater, §. Fi. ff. eo. tit. Sicut & insinuatio, l. Data, C. de donatio. Vt Ibi per Bar. Qui in mea lectura est corruptus, Et pro Ista, opinione consuluerūt Bar. & Frãc. tigri., Quos refert, in l. Sancimus Bal. in principio, 2. col. C. de Dona. consuluisse, ꝙ valeret testamentū, Cuiusdam Dñi de Vrsinis, factum, in eius Castro, in Quò, habebat, merum, & mixtū Imperium, & omnimodam Iurisdictionē, sine insinuatione, quia Apud superiorem facta, eò quia iste esset actus, voluntarie Iurisdictionis, & apud ipsum restãtē, esset potestas, & auctoritas, attento, ꝙ in Loco, habebat merum, & mixtū Imperiū, cum qua opinione. videtur Ibi transire Bal., & sequitur Allex. in l. Omnium pe. col. C đ testam. vbi ēt Dñs Preceptor meus Ias. in pe. col. & Vitalis ĩ Tractatu Clausularū in Rubrica 124. An legibus insinuationē exigentibus, possit renuntiari, 9. col. Motus qr. Leuis causæ cognitio exigitur, Et qr. solum fit, vt occurratur occasioni, procurandi Donationē, dolo, vel metu, aut clã, Sed contrarium tenuit Odos. q̃m refert Bal. in d. l. Sancimus, loco preallegato, volēs, hoc esse speciale in Principe, superiorē non recognoscēte, vt possit insinuare donationē, apud se ipsum, Et ita tenet ēr Bal. in d. l Si cōsul, post Guil. đ cu. Ibi, Et qr. minor apud se, non manumitit vindicta, propter causæ cognitionem necessariam, l. 1. ff. de offi. consul. cum qua opinione transit Oldra. cons. 23 t. inci. Vt eius de quò queritur, primo Dubio, & Io. And. in additione speeu. in Tit. de Instr. ædit. §. Porro vltima additione, & Imo. in c. Cum cōtingat ãntepe. col. vers. An autem, de Iure Iur. & Ant. de Cana. in Tractatu insinuationū 7. questione, Et Ita 2, opinio videtur æqui or. Qr. licet Ipsi Nobiles sint Magistratus, & habeant Iurisdictionem nō tamen cessat ratio legis, requirentis Insinuationem, Quando ipsi inuicem donant, vel alteri. Et qr. vt consuluit Corn. cōs. 200. inci. videtur, primo vol. In arrogatione, nichil hic actum apparet, de insinuatione, Licet verum putem, ꝙ si adhibeanr vnum ex eis, cui non fiat donatio, loco Magistratus, vel fiar coram eorū potestate, per modū submissionis, vel prorogate Iurisdictionis, ꝙ sufficiat, per notata in l. Est receprum ff. đ iuris. omni. Iud. vbi concluditur. ꝙ potest prorogari iurisdictio Paris, vel inferioris, etiam in his quæ sunt voluntarie iurisdictionis, saltem in his, que per se ipsum expediri non possunt, vt Ibi latius p Docto. maxime Allex. & Dominum Ias. Laus Deo, & Virgini Gloriosissime.

Albertus Brunus.

VNus Consortum, an possit facere, & habere mollendina propria, & illa super Flumine publico collocare, & Clusam in Flumine pro eis facere, consortū contradictione, Nō obstante.

CONS. CXLVIIII.

IN hac Difficultate, q̃ orit inter Magnificos Dños Rochete Tanagri, super mollēdinis, Que ibi habēr, Dum sunt aliqui eorum, volētes clusas facere, dicētibus aliis, ꝙ hoc nō licet, eis inuitis, cū Flumen, ac Alucus, & Aqua sint cōia ipsorū oĩum Dñorum, Arbitror non posse istos Dños habentes mollendina

mollendina. Impediri, Quò minus faciant Clusam, in loco ab aliis non occupato, Quia vt dicit Bal. in l. Item Lapilli 2. col. vers. Sed pone ꝙ Istud Flumen est commune &c. ff. de rer. diui., Quando Flumen est commune, quilibet Consortum potest facere quòd vult, de dimidia parte Aque, si sufficit ambobus, Itaꝙ ex mente Bal., Si sunt alia loca, In quibus alii possint ponere mollendina, & facere clusas, Non possint Domini prædicti impediri, Et hoc idem est de mente Bal. in l. Si plures prima col. vers. Item si duo C. de condi. inser. vbi dicit, ꝙ si Princeps, concessit Aquam duobus, habentibus mollendina iuxta Flumen publicum, pro eorum mollendinis, quilibet, potest vti Aqua pro suo mollendino, Si omnibus potest sufficere; Et hoc etiam est de mente Bar. in Repetitione l. Quòminus 2. col. prima quæstione. ff. de Flumi. Dum dicit, Quando pluribus per Principem est facta concessio, habendi mollendina in Flumine publico, vnus non potest alium impedire, Hoc est posterior priorem, Sed ambo, vti habent Aqua, Ita ꝙ posterior, prio rem non impediat, Iunctis his quæ dicit Ibi Bar. in 5. quæstione; Facit quia, Socius potest vti re cōi, ad vsum destinatum, etiam inuito socio, quando vterq; potest vti, hoc est socius contradicens, habet etiā facultatem vtendi, l. Arboribus §. Nauē ff. de vsufr. vbi Glo. format exemplum in Silua communi, & l. Cum duobus. §. Itē mella ff. pro Soci. l. Si ædes vbi Glo. ff. communi diui. Floria. in l. Sabinus ff. co, & Bar. ac Docto. in l. Serui electione. §. Labeo ff. de leg. primo Rizar. malum. Bal. Pau. de ca. & Docto. in l. Duo fratres ff. de acqui. here. cum concordantibus quæ allegaui in cons. 49. in Primo vol. Consiliorum meorum feudaliū circa fi. Ideo Bal. cons. 109. inci. Et videtur, ante medium, primo vol. prima impressione. dixit, posse Socium vti Aqua communi, Dummodo totum non vsurpet, subiungendo, prope finem consilii, Quid Iuris, si mollendinum destructum reficiatur, Quòd si dicatur, non videri, quòd isti Domini, qui omnes descenderunt à primo inuestito, habeant vnus, Potius Ius, quàm alius, & quòd in isto Alueo Tanagri, & Aqua communibus pro indiuiso, sunt æquales, Itaquòd, omnis particula sit communis, l. Gaius ff. de leg. secundo Et licere aliis Dominis dicere, ꝙ volunt eorum ponere mollendina, & clusam facere, Vbi isti Domini posuerunt, vel ponere intendunt, Et qđ licet, Iste vsus Aque, & Clusarum, pro mollendinis sit diuisibilis, per regiones, & mensuras, debuisset requiri, & fieri diuisio, & quod alias durat Communio Aluei, & Fluminis, per ea quæ decidit Bar. in d. l. Quòminus in sexta quæstione vbi dicit, ꝙ si duo habentes ius mollendina, & clusas, construendi super Flumine, concurrant ad volendum facere clusam, pro mollendinis eorum, in eodem loco, vsus Aque, vel est communicandus inter eos, vel per mensuras, & tempus, &c. diuidendus, prout etiam sentit Bal. in d. cōs. 109. sicut etiam in Iurisdictione, quæ diuiditur per gradus, & tempora, vt per Bal. & Docto. in c. Primo §. Præterea Ducatus de prohi. alie. feu. per Fre. Quia prædicta procederent dato concursu, videlicet quando vterq; Dominorum haberet parata mollendina, Que qualibet partium, pararet ponere in vno met loco, Quo casu si nō esset alius modus cōcordandi partes, forte esset dirrimendū qs in illo loco esset pferēdus, notatur per Bal. in c. Cum oēs 7. col. vers. Sed quid si sunt Duo vicini de constitu. facit l. Quotiens C. de vsufr. & l. Prim. & 2. C. quib. Quarta pars debe. lib. 10. Prout ēt decidit in proposito, Dñs meus Iaf. i Repetitione d. l. Quòminus in d. 6. q. in 12. col. in princ. Vbi autē, non est talis cōcursus, secus est, qr. vnicuiq; licet Vti Aqua, & Alueo, sicut Silua, & alia re cōi vtendo, ad vsum destinatum, vt dictū fuit, Hinc consuluit Bal. in cons. 56. inci. Casus talis est Cōmune & homines de Villafrancha 3. vol. pe. impressione ꝙ in Flumine macre quod est cōmune pro indiuiso, Inter ipsos de Villafranca existentes ab vna parte, Fluminis, & cōitatē Lu-

ſorii, exiſtentē ab alia parte, poterat vtraq; Cōitas verſus Partē ſuam cōſtruere mol-
lendina, eſto ꝙ illi de Villafrancha preue-
niſſent, & lucrum ſuorum mollendinorū minueretur, cū quo tranſit Signo, in conſ. Ibi ſequenti, Dummodo. Illi de Luſorio non tranſcenderēt medium fluminis, quo caſu non ædificarent ſuper cōi, Sed ſuper ꝓprio illorū de Villa francha, Ideo bene dixit Bal. in d. l. Si plures prima col. verſ. Item ſi duo C. de condi. inſer., ꝙ ſi aliqui-
bus Ius aque, pro mollendinis ſit ſimul ꝗſitum, ꝓut euenit, in pluribus heredibus vnius Dñi, hñtis Ius aque à Principe, in flumine publico, Quilibet habet vſum aque, ſi pōt omnibus ſufficere, Et habens mollendinum altius, primo percipit ſuam vtilitatem, & mollendinum primū in via, vel in eſſe, eſt primum in frui, vt ibi latius per eum, Qr. nālis cōmoditas, nemini de-
bet auferri, & prius in via, prius eſt in ter-
mino, Quòd ēt eſt de mente Bar. in d. l. Quòminus 2. col. 1. & 2. q., Et rigoroſum & contra ius, videretur dicere, ꝙ ſi vnus conſortum faceret mollendinū, aliis non curātibus facere, Non poſſet inuitis cōſor
tibus Illud in flumine collocare, Nec pro eo cluſam facere, Et Ita vidimus inter eos fuiſſe obſeruatū, Ante tempora trāſactio-
nis, inter ipſos inite, ſuper cōicatione cer-
torum mollendinorum, Naturaliter cōis vſus vtendi, debet attendi, vt per Bar. in l. Labeo in 2. col. verſ. 2. quero ff. de ſuppel. leg. In qua tranſactione nolluerunt con-
uenire, ꝙ mollendina in futurum ēt fien-
da, deberent eſſe cōia, cōicatis expreſſis, ſicut de Illis tempòre trāſactionis exiſten-
tibus cōuenerunt, Qr. Si voluiſſent bene, ſciuiſſent dicere l. Si ſeruus ſeruum §. Nō dixit ff. de acqui. here. l. 1. §. Sin autem ad deficientis C. de Cadu. tol. & ſaltem iſti Domini ſunt tuēdi in ſua quaſi poſſeſſio-
ne ſecundum Bal. in d. l. Item Lappilli 1. col. 5. concluſione, Et ꝙ quādo aqua om-
nibus ſufficit, vnus alium impedire non poſſit, faciunt notata in l. In concedendo vbi Bar. ff. de aq. Plu. arc. & l. Quarta vbi Bar. & Bal. C. de ſerui. & textus in l. Lu-
cio ff. de aq. quot. & æſti. Ita ꝙ quilibet poſſit capere commoditatem aque, in flu-
mine, pro vſu ſuo, ad quòd Dominus Iaſ. in d. l. Quòminus 5. queſtione multas allegat concordantias. Laus Deo, & Vir-
gini Glorioſiſſime.

Albertus Brunus.

Rohibitio extrahendi granum, extra territorium, an liget extrahentem de vno loco territorii, ad aliud, Nec non Vaſſallum, qui extrahit de vno ſuo Caſtro proprio, vel cōi ad aliud.

CONS. CL.

Sta prohibitio de non ex-
trahēdo grano extra ter
ritorium non ligat intra Territoriū, Hoc eſt vo-
lentem extrahere intra Territorium de loco, ad locum, vt de ſe Patet ex verbis prohibitionis, fa
cit qđ dixit Bal. in l. Cetera §. Hoc ſena-
tus ff. de leg. primo alias eſt §. Si duobus, Dicēs ꝙ Vaſſallus habēs duo Caſtra pro-
pria, poteſt transferre granū, de vno ſuo Caſtro proprio, ad aliud Caſtrum ſuum proprium, ſequitur Allex. in l. Serui elle-
ctione §. Labeo 3. col. ff. eo. quòd intelli-
go quando eſt intra territorium Principis ꝓhibentis, Et ſubdit Bal. ꝙ ſi prohibitio eſſet Localis, puta facta in loco, vbi eſſent multi Domini, ſeu Vaſſalli, & alter corū haberet Caſtrū vnum proprium, Non eſ-
ſet licitum transferre, granum de Caſtro communi, in proprium, & ſecus eſſe, ſi de proprio, in propriū; Et cum Bal. tran-
ſit Ibi Pau. de ca. quod intelligo, quando vtrumq; eſt in eodem Territorio, facit ad predicta, Quia Dominus Duorum lo-
corum, poteſt de Cauſis hominum, vni-
us ex dictis locis, In altero ex dictis locis cognoſcere, ſecundum Bar. & Ang. in l. 1.
C. de

C.de metro.Berri.lib.11.& Pau. de ca. Alex. & Moder. in l.fi. vbi Dominus Ias.in 3. limitatione ff.de Iuris.omni.Iudi. contra quòd facit quòd dixit Bal.in l.3. ff. de offi.Presi.de Rege Anglie tūc Duce Guasconie, vt non posset in Regno suo ac extra Prouinciā Guasconie de causis Guasconie Iusdicere, Sed per Vicarios suos in Prouincia Guasconie, ex quo ipse Ducatus est separatus a Regno Anglie, secus si esset vnitus, Quòd si esset Ordinatio ipsorum vassallorum, per quam seipsos ligarent sub pœna Non tantum subditos, tūc de communi territorio, ad proprium extrahendo, incideret extrahens in penam indubitanter, Laus Deo, & Virgini Gloriosissime.

Albertus Brunus.

Prohibitio extrahendi victualia ex pacto fieri permissa. Quid contineat.
Et quando fieri possit, & quomodo.

CONS. CLI.

Domini Rocheouerani, ex conuentione quam habent cum hominibus, possunt phibere extractionem victualium, Et dubitatur qd veniat appellatione victualium, & licet de hoc verbo fiat mentio in c.Si Eps vbi Gemi.& Moderni de offi. ordi.in 6. Tamē attendēdū puto, primo & ante oīa cōem vsum loquendi illius loci, per textū & notata, in l.Librorū §.Quòd tamē cassius ff.de leg.3.& in l.Labeo vbi Bar.ff.de supel.leg.& in l.Cum delanionis §.Asinā ff.de fon.instr. cum infinitis concordantibus de quibus p Felli. in prohemio decretalium 2. col. cum tribus sequentibus & alibi in innumerabilibus locis, Maxime p Bar. in l. pri. §.de eo opere ff.de aq. plu.arcen. vbi dicit appellatione frumenti contineri quòd secundum cōem vsum loquendi continetur. Nec non puto attendēdum cōem vsum Vtendi in talibus Prohibitionibus, Vt Quia factis proclamatibus, ne extraherentur victualia, nichilominus vinum, castanee, & fructus, extraherentur, Quia cōmunis vsus vtendi, etiam attenderetur, vt per Bar.in d.l.Labeo vbi in 2.col.vers. 2. Quero, & in questione precedenti, dat modum probandi tam communem vsum vtendi q̄; loquendi facit l. Minime ff.de legibus, Que dicit q minime sunt mutanda, que interpretationem certam semper habuerunt.

Tertio debet Ista prohibitio q̄n fit, esse rationabilis, Nec potest passim fieri, sed p euitāda charistia in loco, & p̄seruāda habundantia, cum hoc pretextu fiant, & permittantur tales prohibitiones, vt per Bal. in l.Cetera §. Sed si quis ff. de leg. primo vbi Francis. de Are. in primo notabili Hinc dicit Bar.in l. Ambitiosa in 5. col. vers. secunda regula ff.de decre. ab or.faci. q habentes arbitriū super habundantia non possunt statuere aliquid, quod licet pertineat ad habundantiam, tamen redundaret in maius damnum publicum prout esset si cessantibus premissis vellent prohibere extractionem castanearum aut vini, quibus abundant, & quibus mediantibus, emunt sibi ipsis granū, Sal, carnes, & vestes ac alia necessaria Nisi esset tanta penuria castanearum, & vini, vbi predicta in capitulo instrumenti de prohibitione tali loquente comprehenderentur, q vtilis esset prohibitio, Facit Quia cōuentiones & contractus sunt intelligendi secundum ius cōe, ita q contrahentes super aliqua materia, intelligantur se subicere legibus loquentibus de Illa, vt per Pau. de ca.in l.1.§.A deo ff. loca.

Nec est dicendum hoc pactum fuisse factū, in fauorem Dominorum, vt possint imponere Gabellam, super extractione, In Capienda licentia extrahendi, Quia hoc non dicit instrumentum, l. si seruus seruū §.Non dixit ff.de acqui. here.& l.vnica §. sin autem ad deficientis C. de cadu. tol. Et Quia presumptio est, q propter publicam populi vtilitatem factum sit illud pactum, vt fuit supra probatum. Et

quia talis Gabella, saperet nouum vectigal, & non esset de Iure permissa, Et faceret Dominos Cadere in graues penas, Iuxta l. 2. & per totum C. no. vectiga. impo. non posse. Ita vt Domini debeant super hoc aduertere, & vti rationabiliter dicta facultate prohibendi.

Et non omitto, ꝙ de Iure cōi Domini predicti, nō possent facere talem prohibitionem, Quia non habent Iurisdictionē cū administratione, Sed Iurisdictionem tantum, vt per Bar. in l. Principalibus in fi. commenti ff. Si cer. pet. cum Consilium loci, & Priores, sint illi qui habent administrationem. Ita ꝙ expediret, cessante conuentione, interuenire consilium cum Dominis propter penam, quæ concernit Iurisdictionem, facit ad hoc decisio Bar. in l. Nulli vers. Tutius est ff. ꝙ cuius. vniuers. nomi. quod in his quæ sunt Iurisdictionis itur ad Rectorem, Et in his quæ sunt administrationis, itur ad Priores, ad quos etiam itur, vbi deficeret Rector, in his quæ sunt iurisdictionis, facit etiam l. prima ff. de decre. ab ord. faci. quod etiā Preses in concernentibus administrationem Ciuitatis, vt conducere Medicū, nō debet se intromittere, & circa ista sunt videnda dicta Bal. in l. 1. in principio 2. col. ff. ꝙ quis. Iuris, vbi ponit, quando populus dedit potestatem Magistratui, & quando habeant concurrere, habens Iurisdictionem, & Priores. & quando solus Magistratus possit, vel soli Priores, Et est aduertendum, ꝙ in Prouincia soli Presides faciunt Banna, & decreta vniuersalia, Qr. ipsi habent vniuersalem iurisdictionē, cū vniuersali administratione, cum decreta vnius Ciuitatis, non ligent alia loca non subdita, Ideo negotia tangentia totā Prouinciam, sunt per Presidem tractanda, taliter, ꝙ non obstet l. 1. ff. de decre. ab ord. faci. Laus Deo, & Virgini Gloriosissime.

Albertus Brunus.

Feudatarius indebitè tenens feudum, an possit opponere. Domino, feudū ab eò petenti, de Iure tertii, & ꝙ ei, non spectet ius agendi.

CONS. CLII.

Placeat cōsiderare, In casu Donationis causa mortis, de hac re Emphiteotica, vna cum aliis bonis facte, Domino Gaspari Luppo, per suum mollinarium, Qr. presuposito ꝙ non valeat, seu non sit probata donatio predicta causa mortis,

Et ꝙ vlterius amisisset ius suum, ingrediendo possessionem sine Domini licētia, Tamen ex quo presuponitur ꝙ ipse mollinarius habeat fratrem in emphiteosi predicta succedentem, potest dicere, Domino dirrecto, ꝙ ei non licet agere ad ipsum vtile Dominium, etiam contra ipsum Dominum Gasparem, ius in Dominio vtili, non habentem, Quasi satis sit, indebito detentori Emphiteosis, vel feudi, opponere Domino agenti contra eum ad vtile Dominium de Iure tertii, & ꝙ ipsum Ius vtile, non spectet Domino dirrecto, per l. Fi. vbi Pau. de ca. de hoc C. de rei vendi. & notant Late Bart. & magis Communiter Scribentes in l. Indebiti. §. Sed si nummi ff. de condi. indeb., Et licet multi teneant contrarium, tamen placeat super hoc motiuo cogitare, Quia Allex. in d. §. Sed si nummi multum laborat, & non se firmat, Laus Deo, & Virgini Gloriosissime.

Albertus Brunus.

Pater qui fecit homagium vni Dominorum loci, pro rebus, quas ab eò accepit in feudum, An teneatur consentire Iudicio, quòd incboatur contra filium, Qui fecit se hominem alterius consortis.

Et

Et an Homagium patris, obliget filium.
Et an filiusfamilias, possit se, pro Homagio obligare.
Et An Homo vnius ex Dominis loci, teneatur omnibus prestare iuramentum fidelitatis.
Et An possit vnus ex Dominis loci, facere sibi ex hominibus loci, proprios, & speciales subditos, in aliorum preiudicium.

CONS CLIII.

Via Bartholomeus de ferra de loco Ferreriarum, accepit longho tempore iam decurso in homagium, à Domino quondã Georgino de Garretis, quedam predia, Quorum pretextu, fecit Homagium, pro se, filiis, ac heredibus suis, ipsi Domino Georgino, ac eius filiis, & heredibus, promittendo operas, que solent promitti, & ei prestando iuramentum fidelitatis, pro se, filiis, & heredibus, &c. Et Iohaninus, alter ex filiis dicti Bartholomei, dicitur fecisse se hominem, cuiusdam alterius ex Dominis dicti loci, prestando ei iuramentum fidelitatis, & certas Operas ei singulis annis facere promittendo, Et recusante Iohanino facere ipsas operas, fuit conuentus coram asserto Iusdicente Ferreriarũ, ad illas prestandum, & dictus Bartholomeus pater, fuit monitus consentire iudicio moto, seu mouendo, contra ipsum Iohaninum filium, pro legitimanda persona dicti Iohanini, Quòd cum facere negligeret ipse Bartholomeus, fuit mulctatus in penis Florenorum, 75. quas propter contumaciam dicitur incurrisse, iuxta notata in l. Non solum .§. Necessitate per Glo. Bar. & Docto. C. de bon. quæ lib. Nunc dubitatur, an potuerit de iure mulctari, & an salua conscientia possimus ipsas mulctas exigere, In qua materia placeat aduertere, Quia videtur ꝙ non, Nam ipse Bartholomeus, requisitus fuit, prestare consensum, Iudicio agitando, pretextu fidelitatis, & homagii facti, per filium alibi, qꝫ fecerit ipse pater; Qui pater fecit pro se, & filiis, ipsum anterius homagium, Vnde ex quo pater, pretendit homagium filii impugnare, vel saltem ei contradicere, propter ipsius patris homagium, alibi, pro se, & filiis factum, videtur ꝙ non potuerit, eius consensus requiri, etiam ad hoc solum, vt legitimaretur persona filii, per Glo. primam in d. §. Necessitate prope fi. cum qua transeunt ibi Bar. in pe. questione ac Scribentes.

Quòd si dicatur homagium patris, non astringere, nec ligare filium. vt per Bal. in l. 1. C. de Patri. qui fil. distraxe. vbi etiam Pau. de ca., Respondetur, ꝙ hoc non est Ita simpliciter, Nec per omnia verum, vt per Specu. in tit. de Feu. §. Quoniã de homagiis 5. questione 4. & 5. col. & Dominum Iacobinum a Sancto Georgio Preceptorem meum in Tractatu de Homagiis 2. col. in fi. cũ sequenti, Nam vt dicit Specu. in tit. de actore, 11. col. vers. Sed qd si pater in fi. pater pôt excusari, ne prestet consensum filio conuento, allegando iustam causam. Et insuper, quelibet causa etiam colorata, excusat à contemptu Iudicis, & a mulcta, vt per Glo. & Docto. in l. prima §. Fi. ff. si quis iusdi. non obtẽp. vbi Dominus preceptor meus Dominus Ias. in 4. & 5. col. Satis plene videatur etiã Bal. in auten. Quòd locũ prima col. vers. Idem videtur quando pater nõ vult consentire C. de Colla.

Quinimo, Istud homagium, quòd fecit iste Iohaninus filius, tendit in preiudicium nostrum omnium cundominorum, Quia; se submissit dictus Iohaninus tali Domino, sub pretextu, ꝙ nullum habeat defensorem, vel protectorem, dicente Iohanino, ꝙ oprimitur à multis personis de loco, & à Dominis, de qua forma habetur ꝑ Specu. in tit. de Feudis §. Quoniã sup homagiis 2. 3. & 4. col. & ꝑ Dominũ Iacobi. de Sancto Georgio in d. Tract. de Homagiis 3. col. cum omnes simus in superioritate pro rata pares. & non liceat alicui nostrum taliter appropriare subditos in loco degentes, Nec liceat subditis facere, Dominorum conditionem deteriorem, in se aliis submittendo, & censuales

les faciendo. vt per Felli. in c. Dilecti 2. col. vers. hominibus de maio. & obe. & Dominum Ias. in l. Debitorum post medium commenti C. de pactis volunt Ant. de But. & Hostien. in c. Auditis, vbi Panor. in 7. col. de prescrip. dicentes ꝙ si in iure pro quo est subiectus, alii se subicit sit pre iuditium, Et vt habetur in Decisionibus Delphinalibus Decisione 207. esto ꝙ aliqui teneant in homagium, vel feudum rusticum, aliquid, ab altero ex nobis, Nichilominus potest cogi ratione incolatus, prestare omnibus fidelitatem, per modũ iuramenti assecurationis, Iuxta textũ & notata in c. primo quali. vas. Iur. debe. fideli. Quantumcũq; magis sit astrictus ei, à quo, tenet predium in homagium, licet ergo filius hominis mei, possit ab altero habere feudũ, & adhuc in paterno feudo, vel homagio, succedere, vt habetur in c. primo §. fi. de prohi. alie. feu. per Fre. vbi Dominus Prepo. & Specu. in tit. de feudis, §. Quoniam vers. 10. Bal. in l. 2. questione fi. C. de ope. lib. vbi pulchre. & habetur per Dominum Archiepiscopum Taurinensem quandoq; meũ preceptorẽ in Tractatu feudorum sub Rubrica Qui feudum accipere possint 2. col. in fi. & facit textus in c. Grandi de sup. negli. prela. Non tamen videtur ꝙ possit alterare ius superioritatis, quod aequaliter & pariformiter habemus in loco, vnde attento Nostrum omnium nottorio interesse, etiam non poterat astringi consentire iudicio, contra filium intentando, faciunt Notata per Pau. de ca. & Allex. in l. Si cum in principio ff. si quis cautio, Laus Deo, & Virgini Gloriosissime.

Albertus Brunus.

S

Quis habeat castrum, de quo neminem recognoscat, nisi Imperiũ, An ab eius sententiis, vel sui officialis, poterit appellari.

Et ad quem possit apellari, vel recurri, propter grauamina, per talem Dominũ, vel eius potestatem, subdito illata.

CONS. CLIIII.

A

Ttento ꝙ Domini Frinchi de ipso Castro, Feudo, & Iurisdictione, Nullum recognoscunt, Sed ipsum Castrum immediate tenent ab Imperio, per hoc non est sublatum remedium appellandi, Isti, pro grauaminibus, que pretendit sibi inferri, Quia vt dicit Maria. in c. Licet ex suscepto § 6. col. vers. tertius casus in fi. de fo. cõpe. Non reperitur iure cautum ꝙ non possit appellari ab istis Domicellis inferioribus, Qui non sunt Principes, etiam si non recognoscerent Imperatorem, Cum speciale sit in pfecto pretorio, ꝙ propter suã sommam Dignitatem, exploratamq; fidem, grauitatem, & sapientiã. Que in electione Prefecti pretorio adhibetur, ab eorum sententiis non appelletur, vt in l. Prima ff. de offi. prefe. preto. & in l. prima C. de senten. quae a prefe. preto. profe. Qui Prefectus Pretorio, Regibus aequiparatur vt per Bal. in prohemio Digestorum in 3. col. vers. Item Nota ꝙ est commune &c. Vbi ex hoc dicit, etiam a Regum sententiis non appellari, vt ibi per eum. Nam vt dicit textus in d. l. 1. ff. de offi. Prefe. preto. ꝙ non minus iusta, ac si ab ipso Imperatore sententia feretur, est censenda, Que ratio cessat in proposito. Ideo videmus, quod ab aliis etiam in dignitate magna constitutis appellatur, l. A proconsulibus, & l. Et in maioribus C. de appel. & ꝙ plus est, etiam ab ipso Prefecto pretorio, potest saltem, per viam supplicationis, infra Biennium, ad Principem recurri, d. l. Prima C. de sent. Pref. preto. & predicta sunt de mente Panor. & Scribentium post eum in Rubrica de appel. in 5. questione in principio. Et faciunt quae dixit Panor. in c. Per venerabilem 6. notabili 2. col. qui fil. sint legi. vers. Nota textum singularẽ Dum loquitur de Principibus, Iura Imperii habentibus, & neminem recognoscentibus, Et ista fortius procedũt, data

data euidenti Iniustitia, quæ fiat huic incarcerato, Cum eo casu, recurri possit, etiã a sententia Principis, ad Papam, vt ꝑ Panor. in Rubrica de appel. in d. 5, q. & Ibidem Moder., Et tanto magis procedunt, in grauaminibus Illatis per Potestatẽ horum Dominorum, à quò licet appellare, etiam vbi a Dominis non liceret, d. l. A Proconsulibus cum ibi notatis, Cum potestatis, & Dominorum, sit idem tribunal, Ita ꝙ non possit ad eos apellari, c. secundo Cum sua materia de consue. in 6. Quamuis ad eos, dicitur fuisse habitus recursus, & nolluerint super ipsis grauaminibus prouidere.

Sed stat difficultas, ad Quem hoc casu sit recurrendum, cũ Imperator, & eius Curia, Non sint in partibus istis, Maria. in d. c. Licet ex suscepto in d. 3. effectu, seu casu, videtur velle, ꝙ ad Papam appelletur, Qui succedit loco Iudicis secularis deficientis, vt ibi latius per eum, & in Penul. col. & fi. dicit, quod existentibus Dominis, & allegatis pro suspectis, ꝙ Episcopus detur adiunctus, per auten. Si vero contigerit cum materia sua C. de Iudic. Quòd de Episcopo hodie non seruatur de consuetudine, sed satis est, ꝙ vnus probus homo addatur, vt notatur in d. auten. Si vero, vbi Dominus meus Ias. ĩ primo notabili prope finẽ, Aut Elliguntur Arbitri, vt latius tradditur in d. c. Licet ex suscepto, vbi Maria. & in l. Cnm specialis C. de Iudic. Sed Bar. in l. Vbi absunt ff. de Tuto. & Cura. da. ab his, Cuius opinionem sequitur Panor. in Rubrica de appel. in 5. q. Dicit appellandum ad Priores, Decuriones, vel Consilium loci, Quòd non videtur procedere in proposito, Qr. secundũ Panor. vbi supra, hoc procederet qñ Iusdicens fuisset ab eis creatus, vel prout late probat ibi Felli. in d. 5. Questione Qñ. tales haberent Iurisdictionem, ac merũ, & mixtum Imperium, Quòd etiam voluit Bar. in l. 1. §. solent circa medium commenti, quando appel. fit & late Corse. in singularibus in verbo appellatio vers. septimo Ang. vero ĩ l. Si vaccãtia C. de bon. Vac. lib. 10. dixit, ꝙ cum Perusii sint Iudices per portas Ciuitatis, Si est Pestis in Ciuitate, Ita quod non adsit Nisi Iudex vnius porte, aliis absentibus, Ille poterit adiri, Per Illum textum. Qui vult ꝙ vbi Abest Procurator Cæsaris, Qui est Iudex inter Fiscum, & Priuatum, l. 2. C. Si aduer. Fis., potest adiri Preses Prouincie, Qui est alias incompetens, Quòd ẽt voluit Ang. in Auten. vt Cleri. ap. Propri. Epi. col. 7. Vbi Iudex Ecclesiasticus, non potest clerico Iustitiam ministrare, potest adiri Iudex Laicus, & secundum Ang. ibi prope fi. commenti, Si Iudex Laicus nõ facit iustitiam. potest adiri Ecclesiasticus in subsidium, Per §. Si quis autem in Auten. de sanctis. Epis. col. 9., Ex quo inferri potest ꝙ agentes pro isto incarcerato, Si vnus Dominorum eum grauat, possunt ad alium recurere, aut ad Magnificum Dominum Vicarium Gubernii, Astensis, attenta adherentia Quam habent Domini Frinchi, cum Regia Maiestate, etiam si non sappiat subiectionem per predicta, & fortius si sapiat subiectionem, Iuxta ea que dixit Bal. cons. 393. Inci. Inter tres Marchiones tertio vol. & post eum Dominus Iacobinus a Santo Georgio in tractatu de Adherentibus in 2. & 3. col., vel ad Episcopum, quem negare non possunt Quin sit superior Iudex Dominorum, saltem in spiritualibus, Esto ꝙ in ea specie sit alias incompetens, Saltẽ in subsidium, ratione peccati, Ipse Ecclesiasticus videtur competens per predicta, & notatur in c. Nouit de iudic. Et de Epo, est textus in auten. vt differentes Iudices col. 9. in princ., volens ꝙ Epi habeant Iudices seculares, & eos in Criminalibus, ad Iustitiam faciendam compellere, vbi etiam Ang. dicens ꝙ Eps, Negligente seculari Iudice, debet antequã causam retineat, eum monere si fuerit negligens, & dixit Ibi Iac. de Belui. ꝙ si abest vnus Iudex, puta Eps, dandus pro adiuncto, datur alter, Laus Deo, & Virgini Gloriosissime.

Albertus Brunus,

Vnus

Nus consortium, maxime Capitaneus, an possit cognoscere, de delicto alterius consortis, Et quibus casibus liceat.

Vel Iusdicere, inter Hominem, & alterum ex Dominis.

Et Dominus tenetur suum subditum, vel communem cum aliis consortibus; indebite oppressum, adversus consortes, ac etiam contra proprium Patrẽ Ipsius Domini adiuuare.

CONS CLV.

VM queritur ad Quem possit recurrere iste Petrus de Mõforti, pro his molestiis, Que sibi inferuntur, parte Magnifici Domini Frãcisci ex Dominis Nouelli, & dicti Loci, superiorem non habentis, nisi Imperatorem.

Primo Queritur, An possit adiri Capitaneus Ipsorum Dominorum, Quem constituunt singulis annis, Et videtur ꝙ Non, Quia par, in parem, non habet Imperiũ, l. Est receptum cum materia sua ff. de Iurisd. omni. Iudi. & l. Ille a quò §. tempestiuum cum concordantibus ff. ad trebel. l. Nam & Magistratus ff. de arbit. volunt Guli. de Cu. Bar. & Scribentes in l. Fi. ff. de rerum diui. vbi respondent, ad gesta per Romulum, in decapitari faciendo Frattrem, sequitur Bar. in l. Qui Iurisdictioni questione Fi. ff. de iurisd. omni. Iudi. vbi Dicit hoc verũ, Nisi Consors committat tale delictũ, per quòd statim amittat administrationem, & iurisdictionem; Quia eò casu consors potest cognoscere, vt in crimine lese Maiestatis, Secus si sit delictum, in quo administratio nõ perdatur, Nisi lata sententia, vt ibi per eum, Ex quo infert Bar. in l. 1. §. 1. in fin. commenti, ff. Si quis iusdi. Non obtem. ꝙ etiã Si vnus consortum, turbet alterius Iurisdictionem, Non poterit illum punire, & ista est communis opinio, vt per Pau. de ca. Allex. & Modernos in d. l. Est receptũ reprehendentes Ang. aliter tenentem ff. de Iurisd. omni Iudi. & Felli. in c. Cum inferior secunda col. de maio. & obe. Quæ secundum Bar. procederet, etiam si duo fratres per diuisionem habuissent, vnus vnum Castrum, & alter Aliud, Quia vno delinquente in Castro alterius, adhuc cognoscere, & punire, eum non posset, secundum Bar. in l. Inter tutores in 3. col. ff. de admi. tut. & in l. Cum constet §. inter duos ff. de aqua quot. Et æsti. Quæ tamẽ opinio communiter non tenetur, vt per Pau. de ca. Allex. & Modernos, in d. l. Est receptum, Nisi dicamus, ꝙ Bar. loquitur in feudo Dignitatis, quòd non est diuisibile, Nisi quò ad administrationem, & secus esse in feudo inferiore, quòd est diuisibile, etiã quo ad ius proprietatis, & ita saluat Bar. Dominus Bal. inc. 1. §. Preterea Ducatus in secunda col. de Prohi. feu. alien. per Fred., De quo etiam Per Marti. de Lau. & Dominum Præposi. in c. Primo quali. vas. præsta. debe. iuram. fideli.

Est verum, ꝙ sunt alii casus, in quibus, vnus consortum potest cognoscere, de delicto alterius.

Primo si consors suam partẽ iam alteri vendidisset, vt per Dyn. & Nicola. de nea, in l. Cum ex oratione. ff. de excu. tut. vel si subditus acquisiuisset partem in Feudo; Quia, non desinit esse subditus, vt ibi p Dyn. & Nico. de nea. & Bar. in l. Caius ff. de iure patro.

Vel si Duo consortes, essent in eodem loco, vnus vassallus alterius, ratione diuersarũ rerum, vt per Ang. in l. Eius col. fi. Vbi Dominus Ias. in vers. ꝙ si stippulatus in 4. col. ff. Si cer. pet. & Marti. de Lau. & Dominum Prepo. in c. Primo quali. vas. præsta. debe. iura. fideli., Sed ista sunt extra propositum.

Forte tamen dici posset, ꝙ imò Capitaneus posset prouidere, per ea quæ dixit Bal. in c. Primo in fi. cõmenti qualiter vassa. Iura. debe. fideli. cũ quò transit Marti. de Lau. Vbi dixit, in tribus casibus, vnũ ex consortibus posse cognoscere de delicto alterius in eum commisso, Primo si nullum recognoscant, & hoc non procederet in casu

casu nostro, qui est diuersus, per notata in l. Fi. ff. de rerum diui. per Bar. post Guil. & cu. Sed in proprio casu sic, Cum defectu Superioris, liceat sibi ius, propria auctoritate dicere, Et idem dicit ibi Mar. de Lau. si adsit Superior, ad quem, sit difficilis aditus, vel qui non possit resistere, vbi ad hoc allegat bona iura, vel nisi Capitaneus veniret, vt defensor Petri tanq; sui subditi pro eius rata, Cum liceat Domino, iniuriam quæ fit subdito propulsare, Et teneatur ipsum indebite oppressum, et contra patrem adiuuare, vt habetur in c. Fi. vbi Aluaro. in 3. col. in tit. hic finitur lex, & Patet in c. 1. in fi. de form. fideli. Et in re cōi melior sit conditio prohibentis, l. Sabinus cum cōcordantibus, ff. cōmuni diuidun.

Vel secundum Bal. in d. c. Primo in fi. commenti quali. vas. Iur. deb. fide. vbi inminet Periculum in mora, quòd sequitur Dominus meus Ias. in l. De pupillo §. Si quis riuos ff. de ope. no. nonti.

Vel Nisi secundum Bal. vbi supra, Capitaneus insurgat ratione maioris administrationis, Quia maioritas administrationis, pōt secundum Bal. tribuere Iurisdictionem, in Consortes, Super quò, esset consideranda facultas data Capitaneo; l. Non distinguemus. §. De Officio ff. de arbi. & l. Diligenter cum vulgaribus ff. manda. Considerabimus etiā an possit trahi Act. virtute Adherentie, vel coram Ecclesiastico in defectum Superioris, de hoc dixi late in consilio Precedenti 154. Sed suadeo, vt conuocatis omnibus Dominis, Iste Petrus requirat eos, de modo habendi Iudicem, Quia forte suadebunt ipsi Domino Francisco, vt causam alicui partiū confidenti remittat, vel se Potestati, aut eorum Capitaneo, vel alteri ex Consortibus submittat Quò ad hanc causam, iuxta d. l. Est receptum cum sua materia. Vel forte ipsi oēs tanquam Curia, & Pares Curie, quò ad Dominū, erunt Iudices in hac causa vertente inter Dominum, & subditum, super rebus subiectis, & hominum suorum, per textum notabilem cum ibi notatis per Docto. maxime And. de Iser. Bal. & Alua. in cap. Primo §. Primo de milli. Vas. qui contu. est, vbi post Glo. t. necessaria petitio Veniæ, demandato facto de in ius vocando, & contum, quod sit in ellectione, Vassalli, conue aciant Fiminum, qui Vassallum feudo spō, Et pro vel coram curia, de qua est ipse Doi atis fa vel coram Superiore ipsius curiæ, ratione, forte attemptari posset, q; Ld minus Capitaneus, qui de voluntate omnium, representat totam curiam, posset esse Iudex, per predicta, Licet vbi subditus conueniret Dominum, pro re non subiecta Dominis, seu que non esset de eorum Territorio, & Iurisdictione, seu homagio, curia non posset se intromittere secundum Innoc. & Docto. in cap. Ceterum de Iudic. & habetur in d. c. Primo §. Primo vbi Alua. in pen. col. vers. Quero quid si Dominus, Et de modo reuerenter requirendi istum Dominum Franciscum, & ad curiam recurendi est Pulcher tex. in d. c. Primo §. Prim. copiose appostillatus per Docto. cum questionibus opportunis.

Et an sit Necessaria petitio venię, etiam tradditur per Allex. in l. Generaliter ff. de in ius Vocan. & ibi etiam tradditur, maxime per Alua. in pe. col. vers. Quero an Dominus spolians &c. quòd licet Ordinarius posset Dominum Criminaliter punire, materia subiecta hoc exigente, Non tamen poterit curia, subiungendo, quod si materia subiecta hoc exigeret, posset curia Dominum illo Feudo priuare, puta quando spoliat subditum; re in Feudum subdito data, & super damnis, & interesse, ac Expensis, pronuntiare, super quò latius non insisto, cum non sit presentis hesitationis Laus Deo & Virgini Gloriosissime.

Albertus Brunus.

An Possit Quis habere Castrum, quod a nullo recognoscat.
Et Quomodo acquiri possit tale Castrum & an per tempus, de cuius Initio non extet memoria.
Et Quid differat à Feudo Francho, & libero.
Et multa de Feudo Francho, & libero.
Et aliqua de presumptione, cui subsit Castrum intra aliquos fines, vel intra alienum territorum constitutum.

CONS. CLVI.

De materia Feudi Franchi, Vide Gramma. Decisione 103. nu. 134. & sequen. Brunus Filius.

CVm possit aliquis Dominus habere Castrum, nō Iure Feudi, sed ex consuetudine dominandi, vt dixit Bal. in c. vno delegatorum Prope fi. commenti de offi. dele.

Et istud Castrum Miolie, à Nullo recognoscatur, certe est Castrum liberum, & Patrimoniale, Itaq; isti Magnifici Domini de Scarapis dicant, in eo secundum Quid, Et tanquam Principes, vt etiam colligitur ex verbis Bal. in l. Ea lege 7. questione C. de condi. ob cau. Ad quod facit qđ consuluit Pau. de ca. in cons. 163. inci. In causa, in antiquis, vbi vult, q pro tali Castro, quod non solet ab aliquo recognosci, Nō sit prestandum Seruitium, nec Homagiū, Nec iuramentum fidelitatis, & possit de eo disponi, Sine alicuius licentia, Et secundum Bal. Vbi supra, potest in eo fieri per Dominum testantem prohibitio alienationis, & de tali Castro solum recognoscitur Imperator, tanquam vniuersalis Dominus, non tanquam Dominus directus talis Castri. Et non mirum Qr. suprema auctoritas Imperialis, vel Pape, a nullo potest prescribi, videlicet, ne quis sit ei subiectus, vt late habetur in c. Cum nobis, vbi Felli. in prima charta de præscr. & per Panor. in c. Ad audientiam in fi. commenti eo. tit. Et late per Dominum Ias. in l. Imperium 9. col. vers. Limita istam ff. de iur. omni. Iudi. Cum etiam talis Iurisdictio, Imperatori spectans, tanquam vniuersali Domino, vendi nō posset, puta, si venderetur ipsum Castrum, tanquam ab omni superiore liberum, & nullius iurisdictioni subiectum, seu, vt Iurisdictioni etiam Imperiali non subditū, vt habetur in c. Primo §. Ad hæc de pac. iur. Fir. vbi plene Dominus Preposi. Cum etiam non valeat Priuilegium, Ne quis subsit Papæ, vel Imperatori, secundum Io. And. in c. Cum instantia de Censi. de quo per Felli. in c. Ad audientiam; in fi. commenti de prescrip. vbi distinguit. Et Hoc Castrum, differt á Feudo concesso, Iure Franchi Feudi, Quia Ita concessum, non est sine obligatione, secundum Bal. in c. primo in fi. de capi. qui Cur. vendi. & in Prellu. Feu. in 8. Diui. & Ibidem Dominus Ias. etiam in Preludiis Feudorum pe. charta 8. diuisione in 2. col. cum seqn. & Allex. conf. 10. Inci. Viso instrumento pe. col. vers. Et subdit 5. vol. post Bal. in auten. Nisi rogati C. Ad trebbel. pe. col. & in l. Si plures C. de condi. inser. Dicentem, in eo succedere Ecclesiam, & q Feudum honorificum, sit Franchum, Et valere pactum, eximens Vassallum à legibus penalibus Feudorum, Dummodo dolum futurum non remittant, De quo Feudo Francho etiam habetur per Bal. in c. Primo de milli. Vassa. Qui contum. est, & per Io. And. in additione Specu. in Rubrica de rescrip. & per Dominum Iacobi. à Santo Georgio in sua inuestitura feudali, In clausula, Qui quidem inuestiti 19. col. & p Hostiensem Pulchre in sua somma in tit. de Immu. Eccle. §. Item in quantum, pe. col. & Dominus Ias. in prelludiis Feudorum, in seconda charta, ac etiam in pe., in 8. diuisione Feudorum.

Refert ergo, an quis habeat ex concessione, vel consuetudine, Castrum, & Villam, cum Iurisdictione, & homagio, iure Feudi Franchi, & liberi, & tunc ex quo habet iure Feudi, non potest esse sine obligatione, An vero habeat non iure Feudi, sed

cx

ex consuetudine dominandi, vt dixit Bal. in c. vno delegatorum prope fi. cōmenti, de offi. dellega. cum concordantibus pal- legatis vel sit cōcessum simpliciter, & tūc dicit Castrū allodialle, Quòd plenò iure, & tam rōne dirrecti, q; vtilis Dñii, est possidentis, vel accipientis, sine vlla obligatione, secundū Bal. in cōs. 301. inci. In Bonis 2. col. 3. vol. pe. stampa, & Ang. cons. 242. inci. Super pōcto in fi. & Dominū Prepo. in c. 1. in fi. cōmenti in tit. in quib. modis feu. amita. & Deci. cons. 32. pōt. n. ex pacto, omne dominium concedi, sicùt & fidelitas remitti, secundū Bal. in d. l. Si plures in 2. col. in princ. C. de conditio. inser. In dubio autem, an videatur Castrū concessum pleno iure, & cum plena proprietate, ponit Bal. in c. Significauit de rescrip. primo notabili Dicens ꝙ comitatus, in dubio presumitur in allodium concessus, & traddit Dominus Iacobinus de Santo Georgio in sua Inuestitura Feudali in clausula de Castro in 3. col. & late examināt Dominus Ias. in prellu. feu. in 6. col. vers. Iuxta supra traddita, & Dec. cōs. 193 Quòd non est p̄sentis inuestigationis, ex quò non constat de fondamento, & origine Iurisdictionis, & homagii, Dominorum Miolie, & suorum Auctorum, Et Qr. in dubio est p̄sumendum, ꝙ prout fuit tentum, & possessum, Ipsum castrū, tale fuerit initium, & talis fuerit Iurisdictionis cōcessio, videlicet cū pleno Dominio, & plena proprietate, Et sine alicuius obligationis vinculo, Cum fuerit pro tali annis Ducentū elapsis, ipsum Castrū, ꝑ Dominos de Auria Ianuenses tentum, Et pro tali, Dominis de Grimaudis, per Ipsos de Auria venditum, sine alicuius licentia, & reseruatione Iuris, alicuius Superioris, Et demum pro tali, in Dominos de Scarampis alienatum, & in dotem datum, Et successiue pro tali, Per Ipsos Dominos de Scarampis possessum, Nam qualis fuit possessio, & patientia, presumitur titulus talis precessisse, vt dixit Pau. de ca. in dict. cons. 163. in 3. col. vult Bal. in cap. primo circa fi. commenti, in tit. Quid Iuris sit si post aliena. Vassa. feu. recu. & Bal. in l. Si certis annis 3. col. vbi etiam Ang. & Dominus Ias. in col. fi. C. de pactis, cum infinitis concordantibus.

Nec obstat, quòd dixit Pau. de ca. d. cons. 163. in quinta col. in principio, quòd saltem Iurisdictio recognoscatur ab Imperatore. per fondamenta per eum relata, Quia fateor, tanquam sub eò pretextu, quòd Imperator sit vniuersalis Dominus, à quò Fluant Iurisdictiones, non autem iure feudi, vt supra fuit probatum.

Nec obstat si dicatur, Istud Castrum contineri, in Infeudatione facta, per tunc Imperatorem, Marchioni Aleramo, & quòd ipsum Castrum sit situm in Territorio, ipsi Marchioni Aleramo concesso, Quò casu, presumi videtur, esse de Illo Feudo Marchie, Quia, quicquid est intra fines Regni, vel Comitatus, presumitur esse de Regno, vel comitatu, secundum Specu. in titulo de Iuris. omni. Iu. §. primo vers. magis & Bal. in l. Insule Italie ff. de Iudic. & Pau. de ca. dict. cons. 163. in quarta col. in secundo Dubio, & Sozi. in cons. 166. in secunda col. Et quia verba Principis narratiua probant Cle. prima cum similibus de proba. Quia, cessant presumptiones, Vbi constat de contrario, l. Diuus ff. de in integ resti. & c. Afferte cum similibus de presumpt. Et quia, multa sunt alia Castra huiusmodi, Que sunt nominata in dicta concessione, & Intermedia, sicut Ista, Nec pertinent heredibus ipsius Marchionis, Cum ad tollendum consequentiam, sufficiat dare instantiam, vt per Glo. in c. Sicut Vrgeri prima questione prima & in l. Manumissiones in verbo genera in fin. ff. de Iusti. & Iur. cum concordantibus, Et quia non sequitur, quòd quis sit inuestitus de tali Castro, Et quod Castrum potuerit ipsi inuestito concedi, vt patet in c. primo & per totum titulum de Inuest. de re alie. facta, Cum in proposito, constet Istud Castrum fuisse illorum de Auria, & Illorum de Grimaudis, & illorum de Scarampis, & aliorum.

Et saltem ex quò fuit tentum, pro castro Nulli iure feudi subiecto, per tantum tempus, q non extet memoria in contrarium, & per annos Ducentum, & vltra, tale tempus, habet vim tituli, ab Imperatore, vel habente ius conferendi, concessi, ac priuilegii, dict. cap. Super quibusdam §. preterea vbi Glo. Panor. & Docto. de verb. sig. cum concordantibus de quibus per Dominum Ias. in Repetitione l. Quòminus 8. col. .ff. de Flumi. & in l. Si certis annis, in decima limitatione. post Cyn. Ang. & Pau. de ca. C. de Pactis & Sozi. cons. 127. & Firmian. in Tractatu, Gabellarum in prima parte 6. col. & multis aliis. Laus Deo Virgini Gloriosissime.

Albertus Brunus.

AN *Homo meus, possit aliquid in feudum Capere, me inscio. Maxime ab aliquo Principe, habente predia in territorio meo, seu in villa mea.*

CONS. CLVII.

Isti Homines Miolie, potuerunt capere in Feudum à Marchionali Excellentia Montisferrati, partē p Homines Miolie sue Excellentie donatā, de Nemoribus Deiuie, Non obstāte q ipse Dominus Marchio, in loco Miolie, In cuius Territorio sunt ipsa nemora, Nullam habeat Iurisdictionē, Et q in ipso loco Deiuie, sit tanq; priuata persona, aut Forensis, Iurisdictionem non habens, cum secundum communem sententiam, ēt priuatus, ac Rusticus, possit proprietatem aliquam, vel fondum dare in Feudum, vt per Bal. in c. 1. §. Marchio prope fi. commenti Qui Feu. dar. pos. per c. 1. §. Nouū vbi Bal. & Alii, per quos fiat inue. vult Io. Blanchi in Somma Feudorū sub Rubrica De Illis qui possunt rem in feudum dare 3. col. vers. Item maior, Et Dñs Frāceschinus Curtius in sua Somma Feudorum, in prima parte, secunde partis principalis. 4. q. pricipali, & latius, Dñs Archiepiscopus Thaurinensis, in suo Speculo Feudorum, sub antedicta Rubrica, Qui feuda dare possunt, pe. charta in fi. vers. 3. principaliter, vbi plenius ceteris quos viderim, examinat hunc passum, Nec per tale Feudū, dari dicitur Iurisdictio aliqua ipsi Domino Marchioni, per ipsos homines Feudatarios, que pactis priuatorū conferri nō pōt, l. Priuatorum C. de Iuris. omni. Iudi. cum duplex sit Feudum, scilicet Corporale, vt Istud, & Incorporale, vt Iurisdictionis, seu decime Ecclesiastice, secundū Bal. in c. 1. § Sacramentum, col. fi. de consue. recti Feudi, Et isti dicuntur vassalli extra Curtem, & extra Iurisdictionem secundum Alua. in §. Fi. 3. col. vers. Sed interdū qui. mo. feu. ami. Ita q, potestas cohercendi homines, non sit in ipso Domino Marchione, Nec Iurisdictionem supra homines exercendi, licet homines sint sue Excellentie pro feudo predicto, quòd nō est feudum Iurisdictionis obligati ad eā, que solent vassalli obligari Domino, Iurisdictionem non habenti, Cum aliud sit, esse subditū ratione Iurisdictionis, Aliud esse obligatū rōne feudi, vt notatur in c. primo quali. vas. Iur. de fide. de quo Feudo Iurisdictionis aliqua dicit Soci. in cōs. 165. inci. Visis inuestituris 2. col. in vers. tertio premittendum primo volumine.

Et non obstat, q ipsi de Miolia sint subditi, & homines, Magnificorum Dominorum de Scarampis, & q non liceat homini meo, se submittere alteri Domino, in preiuditium Domini sui, secundum Innoc. in cap. Olim el tertio, de resti. spoli. & in c. 2. de resti. in integ. & Panor. in c. Cū dilectus post medium, de relligi. do. & Felli. in c. Dilecti in vers. Hōibus 2. col. de maio. Et obe. Qr. rñdetur, Istud factū fuisse ex cā vtili, vt nemora à Vicinis tuherent, & sine Dñorum piuditio, Item Certum est, q quis pōt esse vassallus duorū, vel plurium. c. 1. §. Illud quòque & Ibi notatur, de prohi. alie. feu.

per Fre. & est Glo. in cap. Ex ore, cum qua ibi transeunt Scribentes de Priuileg. & in Clemen. Pastoralis, in verbo ligius vbi & Docto. de re Iudi. vult Specu. in tit. de feudis §. Quoniam vers. 10. cum duobus sequen. facit tex. in c. 2. in princ. q̃ prohi. Feu. alie. p Lotha. vult Bal. in l. 1. §. ne autem, col. fi. C. de Cadu. tollen. & in l. Si plures prima col. in fi. C. de cõdi. inser. cum infinitis cõcordantibus, Quòd intelligitur Dummodo Dominus Marchio, seu secundus Dominus, non sit Inimicus horum priorum Dominorum, secundũ Specu. vbi supra, prout non est ipse Dominus Marchio, horum Dominorum Miolie.

Quòd si dicatur, non licere homini meo, sine meo consensu, se facere censualem alterius, vt p Bal. in c. licet, quarta col. vers. Et sic argues, de proba. Quem refert, & sequitur, Felli. in d. c. Dilecti, secunda col. vers. Homines de maio. & obe. Respondetur, quòd hoc procederet, vbi Ius Domini poneretur in periculo, & ei fieret, vel pararetur preiuditium. per predicta, & infradicenda, Ideo Panor. in c. Auditis septima col. de prescr. dicit, non fieri preiuditium Domino, Quando quis alium recognoscit, respectu iurium, quibus primo Domino non, est subiectus.

Quòd si dicatur, debuisse in iuramento fidellitatis prestito Domino Marchioni, excipi ius antiquioris Domini per Glo. secundam in c. 1. de nou. for. fide. & Glo. fi. in c, 1. §. Fi. alias §. contra omnes, in tit. hic finitur Lex, Deinde consuetudines regni incipiunt vbi Bal. Respondetur, quòd ipse Glo. non dicunt, quòd sit necesse expresse, & specialiter excipere in secondo Iuramẽto, Ius prioris Domini, Quia Glo. in d. c. 1. dicit non esse absonum, ꝙ antiquior Dominus, sicut Imperator excipiatur, & d. Glo. fi. dicit, recte fieri si nominatim excipiatur, & ita etiam videtur de mente Specu. in d. §. Quoniam vers. duodecimo, Sed sufficit in genere dicere, saluo iure alterius Domini, cui essem obligatus. vt per Bal. & Glo. in locis prealegatis, maxime in dict. §. Contra omnes, Et inuenio quod in mandato facto per Communitatem, fuit dictum, quod procuratores Communitatis faciant Fidelitatem, reseruatis reseruandis, Et propterea, esset videnda forma fidelitatis facte, Ipsi Domino Marchioni.

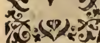
Nec dici potest obstare Decisionẽ Io. And. In additione specu. in Rubrica de Feudis De filiofamilias, Qui recepto feudo, Iurauit fidelitatem concedenti, contra omnem hominem, Et demum patre mortuo, successit in Feudo paterno, Quòd talem fidelitatem requirebat, Dum querit Io. And., post Pileum, An filiusfamilias perdat Feudum paternum, Quia Io. And. & Pileus, videntur residere q̃ admittatur ad secundum Feudum, reseruando Priorem Dominum, Nisi accepisset hoc primum Feudum in fraudẽ, per textum in c. Primo §. fin. de prohi. alie. feu. per Lotha. Et hic constat quòd Communitas accepit in Feudum à Domino Marchione ex causa vrgenti, & probabili iuxta c. Ex parte de feu.

Et in concursu, tenebuntur isti homines seruire Dominis de Scarampis secundum Specul. in dict. §. Quoniam vers. duodecimo, & Bal. in dict. §. Ne autem, & in l. Manumissiones in fine commenti C. de oper. liber., & Paul. de ca. in l. In operis ff. Loca., & consil. 159. in primo volumine penultima Stampa, habetur maxime per Aluarotum in cap. primo. §. Preterea Ducatus, & in §. Illud, de prohibi. aliena. feu. per Frede., Et facit consilium Romani 47. incipi. Visis necessariis, Et circa predicta videri etiam possunt, quae dixit Bal. in l. Secunda vers. Sed nunquid obtinens Castrum C. de ope. lib. & in c. Licet causam appostillando textum ibi, in verbo inceperint quarta col. de probatio. & Panormi. in cap. Ex diligenti de Simo. & Dominum Prepositum in vsibus Feudorum in preludiis, in quinta carta, cum sequenti, & in cap. primo §. Illud, prima col. & §. finali de prohibi. aliena. feu. per Frede.

Ceterum, non valet consequentia, quòd aliquis sit subditus ratione

Iurisdictionis, vt quia habitet in loco Miolie, & q̃ sit vassallus, & homo, Nisi constet q̃ aliqua bona habeat in Feudum, & homagium, a Dominis Miolie, cum ratione solius originis, & incolatus, quis solum obligetur Domino Loci ad iuramentum assecurationis, vt habetur in d. c. 1. quemad. vas. tene. presta. iura. Fide. Laus Deo, & Virgini Gloriosissime.

Albertus Brunus.

Verba Pape narrantis, Castrum teneri per Ecclesiam, & illi spectare, an probent.

Castrum, & locus Ecclesie, subditus inmediate Romane Ecclesie, an Prescribatur per laicum detentorem, spatio tanti temporis, q̃ non sit memoria in contrarium.

Et de tali prescriptione, Quando concurrit mala Fides.

Et mala Fides, an probetur in antiquis per famam.

Et an in antiquis, titulus probetur per famam.

CONS CLVIII.

Vm Queritur, An Reuerẽdus & Magnificus Dominus Apostolice Sedis Prothonotarius Dominus Bartholomeus de Scarampis ex Dominis Charii, Prepositus, seu Cõmendatarius Abbatie, seu Ecclesie Ferranie. possit agere ad Castrum Calizani, qđ ex Priuilegio Innocentii Tertii confecto Anno Domini 1210. Confirmante tunc Preposito ad dictam Ecclesiam, quæ est de Iure, & proprietate Ecclesie Romane, cum possessionibus, & proprietatibus, & Castro, Villa Calizani, & reliquis Ibi nominatis, Nec non ex priuilegio Innocentii Quarti facto de Anno M. CC. XL V. & alio Sixti Quarti predictorum confirmatorio, de Anno 1483. facto, dicitur ad dictam Ecclesiam pertinere, Constante etiam publico instrumento, in quo continetur, Sicuti Commune, Consilium, & homines Calizani, cum se subtraxissent ab obedientia, & subiectione dicte Ecclesie, fuerunt in litte, & demum fuerunt ipsi homines Calizani censuris Ecclesiasticis innodati propter dictam subtractionem, Et tandem per transactionem absoluti recognouerunt se subditos dicte Ecclesiæ, & sub eius Iurisdictione, ac mero, & mixto Imperio, se fore declararunt, & fuisse in preteritum attestati fuerunt, per tantum tempus, quòd non extaret memoria in contrarium, & Prout latius in ipso instrumento continetur confecto de Anno 1300.

Dubium faciunt Duo, Et primo An per Ista priuilegia & instrumenta sit probatum Dominium & Iurisdictio Ecclesiæ quam, & quòd, habere dicebatur in Castro & loco Calizani. Secundo An quia Istud Castrum cum Iurisdictione tenetur per quosdam Nobiles de Carretto, Quos Commune & homines calizani ab annis centum, & vltra, & per tantum tempus, quòd non sit memoria hominis in contrarium recognouerunt in Dominos, & non ipsam Ecclesiam Ferranie, sit prescriptum, contra dictam Ecclesiam.

Circha primum, licet sit magna dubitatio, an debeat credi literis Pape narrantis ad commodum Ecclesie Romane, Castrum aliquòd ad Romanam Ecclesiam pertinere, in preiuditium laici, Ecclesie non subiecti, vt per Docto. in c. Ad audientiam vbi Panor. in 3. col. & late Felli. de prescrip. & per textum in c. Si Papa de priuileg. in 6. vbi Videtur quod non, tamen concurrentibus Aliis probationibus, puta libro censuali, & testibus, est credendum, secundum Glo. Panor. & cõiter Docto. Ibi in 3. solutione, Et hic ẽt adest Instrumentum recognitionis facte per homines, declarantes se ipsius Ecclesie subiectos, & quedam census exactio in pergamena, Et sic videntur probare priuilegia predicta, coniunctis predictis

conjecturis

coniecturis, Quibus etiam, Vt sentio potest coniungi Fama, que in hoc multum prodest, & plene probat, vt per Innoc. in c. Veniens de verb. sig. & Bal. in auten. Quas actiones prope fi. commenti, C. de Sacrosan. Ecclesi., & in l. Cum super C. de rei ven. & in cons. 133. inci. Verba Laudi in principio & fi. Consilii primo vol. pe. stampa & Franciscum de aret. cõs. 37. incip. Sequendo ordinem, cum concordantibus tradditis per Dominũ meum Ias. in secunda Repetitione l. Admonendi col. 91. secundum primam stampam vers. tangit etiam ff. de Iur. iur. Facit quòd dixit Bal. cons. 46. inci. Statuto Ciuitatis post principium vers. Considerandum primo volumine Adeo vt secundum Roma. in l. secũda §. Idem labeo ff. de aq. plu. arc. Papa possit probare per Famam, se esse dirrectum Dominum Ciuitatum Quæ habet Ecclesia, Cum in antiquis Dominium probetur per Famã, vt Ibi per eum, & pulchre per Allex. in cons. quarto Incipien. videretur inspectis in quarta col. secundo vol. vbi dat etiam modos aliter probandi Dominium ad propositum vtiles, Ex cuius dictis apparet ꝙ nullo alio apparente Domino tempore quo homines Calizani recognouerunt Monasterium, ipsum Monasterium censeatur habuisse Dominium, & Iurisdictionẽ, vult Allex. cons. 75. inci. visis & ponderatis prima col. in quarto vol. vbi tangit etiam de hoc qđ Fama in antiquis probet, & quòd Instrumenta antiqua probent Dominium, etiam enontiatiue prolatum, de quo etiam in l. Cum aliquis C. de Iur. delib. cum concordantibus vtrobiq; per Allex. Allegatis & per Dominum Ias. in d. l. Admonendi, vbi etiam traddit de confessione facta etiam absente parte, quod probet in antiquis, vt etiam dicit Franciscus de are. cons. 36. inci. casus talis est, in secunda & tertia col. & cons. Pe. tertia col. vers. Est tamen aduertendum, Ex quibus consequenter insurgit, quod illud instrumentum recognitionis factę de Anno 1300. per homines Calizani, in quò confitentur se homines & subditos Ecclesię Ferranee, probet ipsius Ecclesię Dominium, & non tantum redditur probatum Dominium Ecclesię, verum etiam possessio, per ipsum instrumentum recognitionis, subiectionis & confessionis hominum, vt per Panor. in c. Cum nobis in tertia col. de prescrip. Et licet Innoc. in c. secundo prima col. in fi. de ca. mo. dicat quod Instrumenta confessionum, per que, homines confitentur se homines, & subditos alicuius, ac instrumenta fidelitatum, non probẽt possessionem, Hoc procedit, vbi constaret de alterius possessione vt per Flori. in l. Si sic constituta ff. quemad. serui. amit. cum similibus.

Secundum Dubium, Quia Isti Domini de Carreto tenuerunt locum Calizani spatio tanti temporis, quod de initio non extat memoria in contrarium per quòd tempus acquiritur Castrum laico, etiam contra Ecclesiam Romanam, vt est tex. in c. Ad audientiam de prescri. & in cap. Cum nobis eod. titulo & in l. Fi. C. De Sacrosan. Ecclesi. Cum Istud tempus habeat vim tituli, & acquisitionis, ac Priuilegii c. Super quibusdam §. Preterea de verb. signifi. in 6. vbi Panor. & c. primo in fin. de prescrip. etiam in sexto, & notatur in l. 2. §. Item labeo ff. de aqua Plu. arc. vbi inter alios Pau. de ca. & per Allex. cons. 6. Primo vol. & cons. 74. inci. viso ponđo in secunda col. & cons. sequen. prima col. cum concordatibus, in quarto vol. & multum in proposito cons. 16. inci. In causa & lite, in 2. col. vers. 2. principaliter 5. vol. in quo consilio multa dicit, que possent in hac materia tangi.

Due occurrunt responsiones, Et Primo quia dicitur ꝙ isti Domini de Carretto emerũt istud castrum, à Domino Preposito dicte Ecclesię, pacto adiecto, ꝙ precium dicti castri, deberet conuerti in emptionẽ tot Proprietatum Ecclesiæ magis Vtilium, ita ꝙ quousq; soluissent integrum pretium, haberent ipsum castrum sub Fictu, & tenerentur soluere ad rationem de quinq; pro centenario singulo Anno, pro fictu prestandorum, De quo pacto est Textus

in l. Sicut §. Fi. Iuncta l. Sequen. ff. Loca. & in l. Serui emptor ff. de Peri. & commo. rei vendi. Et licet hoc probari non possit per instrumenta que non reperiuntur, Nec etiam per Testes, propter temporis antiquitatem, quod centum Annos excedit, Tamen dicitur quod probari potest per vocem, & famam, que in antiquis probat, vt supra fuit probatum, Et certum est ꝙ conductor non prescribit, l. Male agitur vbi Bal. & Sali. & l. Competit cum ibi notatis C. de Prescr. trig. anno. Bal. & Sali. in l. Nemo C. de Vsufr. Quod late examinatur per Dominum Balbũ in Tractatu Prescriptio. in 4. parte, quarte principalis 11. questione, ideo me latius non extendo, Et maxime non prescribit Fictabilis Ecclesiæ l. 2. C. Ne rei domi. vel templo. & quod dixit Felli. in c. Illud col. Fi. vers. 11. Conclusio de prescrip. in antiquis vbi Io. And. & vult Philip. fran. in dict. c. 1. col. Fi. de prescrip. in sexto. Et predicta clare procederent, si aliquis Istorum de Carreto auctor horum modernorum, per testamentum, pro exoneratione conscientie, confessus fuisset, se tenere sub fictu, prout aliqui putant fuisse factam cõfessionem. Et que vox, & fama, causat malam fidem in istis Dominis de Carretto, secundum Bar. in l. Celsus 3. seu 4. col. vers. Requiritur etiam bona fides &c. ff. de vsuca. & Panor. in c. Si diligenti in 6. col. vers. 2. casu principali de Prescrip. & Felli. in c. Cum contingat 2. col. de rescri. Sicut econtra potest causare bonam fidem, & titulum putatiuum, vt per Bar. in l. 1. §. Hoc interdicto 3. col. vers. venio ad sequentem Glo. ff. de Iti. actuq; priua. & Panor. in d. c. Ad audientiam pe. col. vers. Sed quero & reuoco de prescrip. & in c. Cum Ecclesia Sutrina, Vbi etiam Anto. de Butr. Imo. & Alii de causa pos. & ꝑprie. & Felli. in d. c. Cũ cõtingat & in d. c. Si diligenti 4. col. cum similibus, Cũ male fidei possessor nullo tẽpore prescribat vt in regula possessor de reg. Iur. in 6. & c. Vigilanti eo. tit.

Secundo quia. Ex quo apparet de Instrumentis, & Priuilegiis, ꝙ iste locus esset Ecclesiæ Ferranie, constat ꝙ memoria extat in contrarium, vt dixit Io. And. in d. c. Primo de prescr. in 6. in nouella, & Ibi. Dominus Philip. Franc. in col. fi. Dicentes per instrumenta probari posse memoriam extare.

Quod si dicatur, Istud tempus sequens causare presumptionem Iuris, & de iure, contra quam, non admittitur Probatio in contrarium, vt voluit Anto. de Butri. in c. Peruenit in 10. charta vers. ad tertium. qualis sit ista presumptio, de censib. Quẽ refert & sequitur Felli. in d. c. Cum nobis quarta col. in principio vers. scias etiam de prescrip. Respondetur quod hoc procederet, quando esset Canonice, & absq; mala fide, decursa ipsa sequens contraria prescriptio, Quia ex ea, anteriores tituli, & anteriora instrumenta, quasi ex nouo contrario titulo eliderẽtur. vt per Docto. & Panor. in d. c. Super quibusdam §. Preterea, cum concordantibus.

Ceterum potuisset in istis Dominis de Carreto, causari mala fides, per denontiationem sibi factam, ꝙ indebite ipsum Castrum possiderent, vt per Felli. in c. Illud col. fi. in 5. Limitatione de prescrip. Iunctis his que Felli. dixit ibi in 5. col. vers. 3. declaratio & in d. c. Cum contingat, Que mala fides, maxime in hoc facto arduo, & tanti feudi, presumitur continuata in heredes, secundũ Panor. cons. 3. in 16. questione secundo volumine Quem refert & sequitur Felli. in c. Si diligenti tertia col. de prescrip. & vult Bal. in d. l. Neque vbi etiam Sali. & Pau. de ca. C. de vsufru. & Allex. cons. 63. inci. Chalimacus 4. col. 4. vol. & habetur in l. Pomponius §. cum quis ff. de acqui. pos. & per Dominum Balbum in dict. tractatu. Prescriptio. in quarta parte quarte partis principalis 11. questione supra allegata, Laus Deo, & Virgini Gloriosissime.

Albertus Brunus.

Alluiones

Alluuiones, Rippe, & Glaree, quæ non acquiruntur habentibus prædia prope Rippam, An sint Principis, seu Domini Castri.

An vero vniuersitatis, populi.

Et per negligentiam longissimi temporis, habentes prædia prope Rippam, amittunt ius acquirendi Alluuionem, & Glaream.

Et Bona vaccantia, spectant Principi.

CONS CLIX.

QVòd Glarea, Quæ est super finibus Gabiani, iuxta Flumen Padi, non spectet Communitati, sed Principi spectauerit, Et cõsequenter Magnifico Domino Secundino de Incisia, Qui fuit de ipso Castro postea inuestitus, probatur, quia siue Glaream consideremus, quatenus se habet per modum Rippe, debuisset acquiri his, Qui prope rippam prædia possident, l. Ripparum ff. de rer. diui. & §. Ripparum institu. eo. Siue illam cõsideremus, eatenus, quatenus, est Alluio, etiam ipsis prope Rippam prædia possidentibus debuisset acquiri, §. Preterea, insti. de rer. diui. & l. Adeo §. Preterea. ff. de acqui. rer. domi. & late Bar. ĩ suo Tractatu Tiberiadis, Vnde, ex quo isti singulares, homines Non curarunt, sed neglexerunt ipsam Glaream eis acquiri, non est, nec esse potest in eorum Dominio, l. 3. §. Neratius & l. Quemadmodum, & quòd habetur in l. 1. §. 1. vbi Dominus Ias. in vltimo notabili ff. de acqui. pos. & quòd notat Bal. in l. Item lapilli in 5. questione ff. De rer. diui. & Bar. in Repetitione l. Quòminus in 15. q. ff. de Flumi. & q̃ habetur per Bar. & alios in l. Fi. ff. de vsucapio. Iuncta regula textus l. Sicut & l. Omnes C. de prescri. trig. anno. & l. Licet C. de Iure delib. & l. Hereditatis C. de peti. here. quòd iuri acquirendi, & consequendi rem, ad quã competit nobis Ius, & actio, prescribatur triginta annis, Et Quia negligentia sola, ius amititur, vt in l. Sequitur §. Si viam ff. de vsucapi. & l. Si sic constituta vbi Bal. Ang. & Docto. ff. quemadmo. Serui. amita. & l. Si quis diuturno cum concordantibus ff. Si serui. Vendi. Quò casu bona fides, vel mala, alterius possidentis non attenditur, vt habetur ibi maxime in d. §. Si viam.

Vnde, ista bona spectauerunt Domino Castri, tanquam vaccantia, in quibus bonis vaccantibus, Fiscus succedit, l. prima §. Diuus ff. de iure fis. & in tit. que sint Rega. in verbo bona vacantia, vbi Iser, & Alua. inter ceteros. Nec apparet de aliquò iure, Quò mediante, possit communitas in eis ius pretendere, Ex quò istis singularibus hominibus bona ipsa habere negligentibus, deuoluebantur, vti vaccantia, ac deuoluta fuerunt Fiscò, Itaq; etiam ex priuilegio, Communitati deferri non posset, Ius occupandi bona vaccantia, vt in l. prima cum ibi notatis C. de bon. vac. lib. 10.

Et predicta, in Rippaticis procedunt, presupposito, q̃ per consuetudinem, Rippatica non forent, Domini predii, contigui Rippe, Quamuis talis Consuetudo, in Foro conscientie, reperiretur periculosa, Vt per Andr. de iser. in d. c. primo, in verbo Rippatica, in tit. quæ sint rega. Et quia ideo spectant habentibus prædia prope Rippam, Quia ipsi sunt sub periculo damni, vt in iuribus supra ad hoc allegatis, Laus Deo, & Virgini Gloriosissime.

Albertus Brunus.

Trahens Subditos alicuius Domini, coram Principe non suo, an possit puniri per talem Dominum.

Et an teneatur Domino actione Iniuriarum.

CONS. CLX.

In materia huius Consilii occupans Iurisdictionem alienam, qualiter sit plectendus, siue sit Iudex, siue seruiens, seu alius, Vide Gulielmum de Ludouico in suis Singularibus, in Singulari nu. michi 5. inci. Lex est, & in singulari nu. michi 33. inci. Leges sunt, quod seruiens, & Io. de Arnono in Problematibus suis, in problemate nu. michi 40. inci. Quero abs te, & Io. de Plat. in locis citatis per Glo. in l. 1. & 2. C. de Cohorta. lib. 10. & Bouerium Decisione 8. & Capitium Decisione 130. sub nu. 21. & 28. Bru. Filius.

Vm opinionis, quod iste Georgius Rabella Ianuensis, Citari faciendo homines Miolie, Qui vt aliquando consului, non sunt subditi Marchionales Montisferrati, Sed Magnificorum Dominorum de Scarampis, & deferendo literas citationis ad Locum Miolie, pro Illis exequendis, Non possit puniri, pena, trahentis aliquem ad Vetitum Tribunal, propter delictum nō consumatum, & Quia locus est penitentiæ, vt per Glo. & Communiter Scribentes, in l. In criminali C. de Iuris. omni. Iudi. Sed bene puto, quod possit contra eum procedi, eo quod, Iurisdictionem Dominorum turbauerit, actione Iniuriarū, Ciuili, vel Criminali, licet accusatio de iure non sit prodita, vt per Bar. in l. Iniuriarum la secunda §. fi. Vbi etiam Ang. ff. de Iniur. & per Ang. in l. Si duo §. Cum inquilinus, ff. vti possidе. & per Bar. in l. 1. §. Interdictum circa principium commenti eo. tit. cum concordantibus, Et secundum Ang. in dict. l. Iniuriarum §. Si quis per iniuriam, possent isti conuenti, propter presumptam causam vexationis, etiam agere actione iniuriarum, & de falso accusare, propter falsam obreptionem, Nisi obstaret quod delictū non fuit consumatum, Ex quo citatio non fuit sortita effectum, Quòad omnia ista, Preterquā Quòad turbationem Iurisdictionis, de qua per actus iam gestos euidenter apparet, Et predicta intelligo, posito, quod iste Georgius scienter, & fraudulenter, predicta fecerit, iuxta notata per Bar. in l. 1. §. Non autem, post medium cōmenti, ff. Si quis testa. lib. esse ius. fue. & per Glo. Bal. & Scribentes in l. Si plagii C. ad leg. Fau. de plagi. cum suis concordantibus. Laus Deo, & Virgini Gloriosissime.

Albertus Brunus.

Vassallus, an possit sine Dominorum licentia, de Fructibus Feudi disponere.
Locando ad longum tempus.
Vel fructus ad vitam concedendo,
Vel vsumfructum, aut vsum constituendo.
Et an possit filios, in fructibus grauare.
Vel de Feudo, ad vitam suam disponere.

CONS. CLXI.

Via Spectabiles Domini Cardonus, & Galeaz, condomini Vrserolarū, eorum partem, tenent in Feudum, à Magnificis Dñis Ludouico, Freilino, & Raphaelle, de Carretto, Quàm vellent alienare, cum pacto redimendi, infra 25. vel 30. annos. Et Queritur an possit fieri alienatio, In ipsum Dominum Ludouicum, Taliter, quòd non cogatur Dominis Raphaelli, & Freilino, pro eorum ratis partibus prestare Iuramentum fidelitatis, Cum simpliciter emendo teneretur, iuxta notata per Ang. in l. Eius col. fi. ff. Si cert. peta. Vbi etiam Dominus Ias. in verf. quod si stipulatus quarta col. vbi dicit, quod ratione eiusdem Feudi, Quis potest esse Dominus & vassallus Consortis, Nisi emeret solummodo partem, pro qua recognoscitur ipse Dominus Ludouicus.

Breuiter Nullum inuenio modum, Nisi prout infra, Quia etiam locando per longū, vel tantum tempus, diceretur alienatio,

Vt per Bar. in l. Codicillis §. Instituto ff. de leg. secundo, & in proposito, per Allex. in l. Si domus §. fi. col. fi. post Imol. ibi ff. de leg. primo Et plene Felli. in cap. Que in Ecclesiarum 34. col. vers. 6. declaratio, de constitutio., & Dominũ Ias. in l. Fi. in col. 4. ĩ fi. secundũ primã impressionem, vers. secundo principaliter C. de Iur. emphi. cum concordantibus per eos allegatis, volentes ꝙ ea ratione sit necessaria licentia omnium Dominorũ sic Locandi, Vt Ibi per eos, Et ꝙ non sufficiat apponere pactum, ꝙ de Nonennio, in Nouenniũ, debeat fieri renouatio Locationis, vt per Lappum Allegatione 12. inci. Disputat hic, & Cardi. in Clemen. prima in §. Fi. pen. questione de reb. Eccle. non alien. cum concordantibus per Felli. in d. 6. declaratione circa fi. Nec etiã prodesset, ad validitatem talis locationis ad longum tempus, sine Dominorum consensu fiende, si diceretur, ꝙ tot essent locationes, Quot essent Anni, Quia hoc presumeretur in fraudem factum secundum Bal. in c. 1. in principio 7. col. Qui Feu. dar. pos. vers. Extra quero, & in c. 1. §. Aut si libellario, que fuit prima cau. bene. amit. Vbi Dominus Prepo. in fin. commenti, & Io. And. in additione Spec. in tit. de Donat. §. 1. vers. Quid si aliquis donat & Bar. in l. Modestinus in fi. commenti .ff. de Donat. cum concordantibus allegatis per Felli. in d. c. Que in Ecclesiarum, in d. 6. declaratione Nam ex Locatione ad longum tempus, transfertur vtile Dominium, & sic insurgit alienatio, l. 1. §. Qui in perpetuum ff. Si ager vectiga. vel emphi. peta. & l. 2. §. Quòd ait ff. de superfi. Et transfertur possessio naturalis, Vt per Cardi. in d. Cle. prima §. Fi. in 2. questione de reb. Eccle. non alie. cum concordantibus allegatis ꝑ Modernos, in locis preallegatis.

Est bene verum, ꝙ si in tali locatione ad longum tempus, apponatur pactum expressum, ꝙ per talem locationem, Nullum vtile Dominium transferatur in Dominos conductores, valebit talis locatio, etiam sine Dominorum consensu facta, Quia tunc euidenter apparet fraudẽ excludi, vt per Bal. & Imol. in l. Si domus §. fi. ff. de leg. primo, & Imol. in c. Ad audientiam de reb. Eccle. non alie. & Bal. in specie in d. c. Que in Ecclesiarum vbi late Felli. in d. 6. declaratione in principio conclusionis allegat multas concordantes, Quicquid in contrarium dicat Bal. in d. c. 1. in principio tertia col. vers. Quero, an Vassallus possit concedere in emphiteosim, de prohi. alie. Feu. per Fre. & isto modo teneo ꝙ poterit tute disponere de fructibus Feudi, & satisfacere intentioni Istorum Dominorum, Non petita alia licentia, alterius Superioris.

Cogitaueram etiam, An ad vitam horum Feudatariorum, posset fieri contractus de hoc Feudo, sine licentia omnium Dominorum, Sed quia hec esset alienatio Cle. prima de reb. Eccle. non alie. & qđ dixit Bar. in l. 1. §. Quòd ait ff. de Superfi, & in l. pe. §. Instituto ff. de leg. 2. cum in se contineat longum tempus, vt etiã patet ex predictis, Non posset impune, sine omnium Dominorum licentia hoc fieri, & ita tenet Felli. in d. c. Quæ in Ecclesiarum in 30. col. in principio, dicens speciale esse Dote, Vt possit dari in dotem filie per patrem Quoad pater viuet, Vnum bene verum est, ꝙ de fructibus feudi, poterunt vsq; ad eorum mortem, & pro tempore eorum vite disponere, Illos vendendo sine licentia pro annis 30. Si tantum vixerint, & precise per ipsum tempus filiis consentientibus, vt per Alua. in c. 1. in principio 8. col. vers. Sed bene posset vendere fructus &c. de prohi. alie. feu. per Fre. & Io. reine. in §. Habito eo. tit. & Bal. in c. 1. in principio in fi. commenti de succes. Feu. vbi dicit Bal. ꝙ Vassallus pôt in suo testamento filium grauare, vt de vino Quod nascetur in sua vinea feudali, det omni anno amore dei, duas salmas, Quia alienatio fructuum separatorum, non est alienatio feudi, secundum eum. licet non possit in feudo, vsus, vel vsusfructus constitui, secundum cõmuniter Docto. in d. c. 1. in principio de prohi. alie. Feu. per Fre. cum concordantibus, Et in

vendendo

vendendo fructus ad triginta annos, & vltra, est aduertendum ad doctrinã Bar. in l. Codicillis. §. Instituto, vers. Quero quid si vendit fructus domus pro centum annis &c. ff. de leg. secundo Ad effectum ne constituatur ius in re, fine licentia omnium superiorum, Quamuis Bal. in c. 1. §. Aut si libellario, cum quò ibi transit Dominus Preposi. in fi. commenti que fuit prima cau. bene. amit. velint, ꝙ ad longũ tempus fructus vendi non possint, & qđ commoditas vsusfructus cædi possit. Et ꝙ partiarius colonus ad longum tempus bene possit constitui, Quorum dicta iuxta supra conclusa, puto intelligenda, & ꝙ possint vsq; ad 30. annos, & vltra, de fructibus Feudi disponere, si tantum vixerint, personalem obligationem contrahendo, Firmat Dominus Preposi. in c. 1. §. donare 1. col. quali. olim feu. pot. alie. Laus Deo, & Virgini Gloriosissime.

Albertus Brunus.

Homo alicuius Domini, an possit inuitus, in alterum alienari, siue cum parte Iurisdictionis, siue per se, & siue cum homagio, siue sine re, quam tenet in Feudum, vel Homagium.

Et Quid si talis Dominus, velit hominem suum alienare, Necessitate compulsus.

Et an quis cogatur inuitus esse subditus plurium, vel pluribus Dominis prestare fidelitatem.

CONS. CLXII.

Dum queritur a me, an Dominus Iohannes de Alpheriis ex Dominis Magliani, possit alienare certos homines suos, vel certa homagia, Inuitis ipsis hominibus de quorum alienatione agitur.

Dico Breuiter, ꝙ aut vult eos alienare in totum, videlicet ipsos cum predio quòd tenent ab ipso Domino Iohanne in homagium, simul cum parte Iurisdictionis, vel Territorii, & Curie, & tunc potest indiferenter alienare, siue velint ipsi homines siue Nollint, & siue alienentur in parem, siue in maiorem, vel inferiorem etiã Rusticum, per textum & notata per Bal. & Docto. in c. primo §. Ex eadem, de leg. Conra. de quò etiam habetur per Glo. & Docto. in c. primo. §. Prætcrea Ducatus de prohi. alie. Feu. per Fre. argumento eius quòd dicimus, de hominibus ascripticiis, & censitis, Qui simul cum prediis, quibus sunt ascripti, vel pro Quibus sunt censiti, possunt alienari, per l. Quemadmodum C. de agri. & cen. lib. 11. & ita tenet Iac. de ardiz. in somma feudorum in Rubrica vtrum prohibeatur Vassallus feudum compensare, pe. & antepe. col. & Allex. cons. 25. inci. Attentis narratis pe. col. vers. Tamen contrariam 5. volumine, & in l. 2. in principio col. fi. ff. Solu. matri. & Felli. in c. Dilecti vers. Hominibus de maio. & obedi. & Dominus meus Ias. in l. Debitorum C. de pactis, & in l. Si non sortem §. Libertus antepe. col. ff. de condi. indebi. & in §. Item seruiana circa fi. commenti insti. de actio. & Felli. in c. Quæ in Ecclesiarum 20. col. de constitu. Quãuis Corneus cons. 321. inci. In hac 2. & 3. col. 4. vol. aliter sentiat, videlicet quod sine subditorum consensu, nõ possit, & male, De Hoc, Et quando consuetudo est incontrarium, late Fabia. de monte in tractatu de empti. & vendi. 6. q. Quarte principalis, Aut vult alienare homagia aliqua, sine curia, Territorio, vel Iurisdictione, & consequenter sine vniuersitate, & tunc non potest inuitis hominibus, Nisi in parem, vel Maiorẽ alienet, Itaꝗ, si aliquis de Consortibus sit impar ipsi Domino Iohanni, Forte Rusticus, vel ignobilis, Non possunt homines in talem alienari, secundum Bal. in d. §. Ex eadem, & Docto. in Locis supra allegatis Nec tunc puto distinguendum, an ex necessitate, in talem imparem alienet, Vel non, prout distinguere videntur Iac. de Belui. in d. §. Ex eadem, & Bar. in l. Si

is

§.Iura ff.de Pigno.propter eà quæ tradit Felli. in d.c. Dilecti, in verſ. Hominibus in fi.de maio.& obedi. Super quò fortius non infiſto, Cum non putem expedire, & ſi expedierit, Plenius conſiderabo, & ſcribam.

Et indubitanter prohibetur ipſe Dominus Iohannes, ipſos homines inuitos pro parte tantum, ſine vniuerſitate, hoc eſt ſine alienatione Iuriſdictionis, Territorii, & Feudi totali, vel particulari, alienare, Qr. non poteſt homagium, quò ad fidelitatē, inuitis hominibus, pro parte alienari, licet quò ad predium datum in homagium ac redditum, vel cenſum, bene poſſit ēt inuitis eis, Eò qr. intereſt talium hominū, non habere plures Dominos, quibus fidelitatem preſtent, vt dicit textus in d.§. Preterea Ducatus, & vult Bal. notabiliter, in d.§. Ex eadem, vult Cyn. in l. prima C. de Nouatio. Et Allex. Felli. & Docto. ſupra allegati, maxime Dominus Iaſ. in d. l.Debitorum poſt medium commenti, & in d. l.Si non ſortem §. Libertus antepe. col. Ad quòd faciunt que dixit Bal. conſ. 97. inci. proponitur ꝙ Domini in 3. vol. pe. ſtampa Dum tangit, ad quid poſſit aſtringi vaſſallus alienatus, & ad quid ſecundo Domino obligetur.

Et idem eſt, ſi ipſe Dominus Iohannes inuitis hominibus, velet eos duobus, vel pluribus vendere, Qui homines poterūt dicere, ꝙ nollunt facere fidelitatem duobus, vel pluribus, Et ꝙ ipſi emptores concordent ſe Cui eorum velint preſtari fidelitatem, Qūamuis dirrectum dominiū rei in homagiū date, ac redditus exactio, tranſeat pro rata, in oēs emptores, ſecūdū Bal. in d.§. ex eadem in fi. commenti, cum quò alii ſcribentes tranſeūt, vult Alua. in c. omnes 4. not. ſi de feud. fue. contro. int. Domi. & ag. dicens ſecus eſſe, quando ex neceſsitate ſucceſsionis cōtingit, ꝙ quis habeat plures Dominos, vt quia Dominus decedat relictis pluribus filiis, vt ibi per eū laus Deo, & virgini Glorioſiſsimæ.

Albertus Brunus.

Rusticus, an poſſit emere feudum Iuriſdictionis, & homines fideles habere, ac iuriſdictionem. Et an ex tali emptione, fiat nobilis, & an iuriſdictio vendi poſſit, ac ſit in comertio.

CONS. CLXIII.

In materia huius conſilii, Vide D. Bru. in Conſilio 60. in 1. vol. ſuorum conſiliorum Feudalium & eundem D. Bru. in conſilio. 155. in col. 3. verſ. Eſt verum, ꝙ ſunt alii caſus, & in conſilio 164. in hoc ſecundo vol. Brunus filius

Obertinus de Maioribus, non poteſt moleſtari. In iuriſdictione, quā emit in loco Magliani, Nec quò minus ſibi preſtetur ac iuretur fidelitas, per homines loci, pro rata, eſtò ꝙ dicatur, vnus de ſubditis, & Ruſticus oriundus de loco Guarene, & ſubditus Domini Guarene, quia; etiam Ruſticus poteſt emere iuriſdictiones, & Dignitates, que ſunt proprium patrimoniū venditoris, vt per Bal. in c. 1. §. Ex eadem, 2. col. verſ. Et eſt notandum, cum verſ. precedēti de lege Conra. Facit quòd dixit Bal. in c. 1. §. 1. quis dica. Dux Mar. Com. vult Bald. in c. 1. §. Marchio antepe. queſtione qui feu. dar. poſ. vbi dicit, ꝙ licet habere vaſſallos ſub ſe, ſit quædam Dignitas, cui ineſt iuriſdictio. Tamen hodie etiam Ruſtici hòc habere poſſunt, ac infeudare. Adde ꝙ habetur in Deciſionibus Dalphinalibus deciſione ſeu queſtione 365. Non tamen ex hoc fit nobilis, ſecundum Bald. in prelludiis feudorum in ſettima diuiſione, quòd non eſt preſentis ſpeculationis.

Iuriſdictiones autē, an poſsint alienari, licet de iure communi videatur dicendum ꝙ non, quia ſunt publici iuris, & nō recipiūt æſtimationem ſecundum Bald. in d. §. Ex eadem in 2. col. verſ. preallegato, & videtur text. in c. 1. §. Ad hòc vbi etiam Bal. in 2. col. de pac. iur. firm. Tamen hodie contrarium, eſt vſurpatum, preſertim vbi venditur

ditur cum vniuersitate, puta Castrum vil la Plebs, &c. secundum Bal. in d. §. Ex eadem vers. preallegato, & in d. §. Ad hoc, faciunt notata per Bar. in l. Si is §. Iu ris ff. de Pigno. vbi tangit an iurisdictio, Pedagium, Homagium, & similia, possint obligari, cum concordantibus tradditis Ibi per Allex. in appostillis, Quas reassumit Dominus Preceptor meus Ias. in §. Item seruiana in vltimis columnis insti. de actio. Laus Deo, & Virgini Gloriosissime.

Albertus Brunus.

Subditus acquirens partem Iurisdictionis Feudi in loco, in quo est sub ditus, Non desinit esse subditus, Nec desinit teneri Dominis suis illius loci, prout ante. Et potest ab eis, pro Delictis per eum commissis, etiam post acquisitam Iurisdictionem puniri, Quamuis talis subditus, in alios Rusticos Iurisdictionem acquirat.

Et in eodem loco quis potest esse Subditus, & superior.

CONS. CLXIIII.

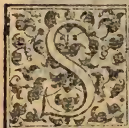

VLtra aliàs allegata, fit noua Difficultas, videlicet, an ex quò ipse Obertinus de Maioribus ē vassallus, & subditus, Dominorum Magliani, propter multa predia, quæ habet in loco, & finibus Magliani, Que tenet à Dominis Magliani. in homagium, possit ex hoc capite, dici prohibitus emere à Dominis dicti Loci, partem Iurisdictionis, & Feudi. Et dicendum est quod non, secundum Dyn. cum quò transit Nico. de Neap. in lectura sua inserta inter lecturas Bar. in l. Cum ex oratione ff. de excu. tuto. & Bar. in l. Caius ff. de iur. pat. vbi hòc limitat, nisi in feudo prohibito alienari, Facit quod dicit Ang. in l. eius, vbi etiam Dominus Ias. in §. q̃ si stipullatus 4. col. ff. si cer. peta. tenēs q̃ plures Domini possint inuicē esse vassalli, ratione eiusdem feudi quòd etiā volunt Marti. de Lau. & Dominus Preposi. in c. 1. quali. vas. iur. deb. fide. Sed ex hoc priores Domini, & superiores, ipsius Obertini, non desinunt esse in ipso loco Magliani eius Domini, & superiores, Nec ipse Obertinus desinit esse eorum subditus, ita q̃ non liberetur ab his, ad quē eis prius ipse Obertinus tenebatur. In tātum vt delinquens, etiam post acquisitionem, possit ab eis puniri, Ex quo insurgit, q̃ quò ad eos erit adhuc subditus, & quò ad homines loci, seu Rusticos erit cumdominus secundum Nico. de Neapo. post Dyn. in d. l. Cū ex oratione, argumēto eius quòd dicimus de liberto, qui impetrauit, Ius aureorum anulorū, qui habetur ingenuus quò ad extraneos, non aūt quò ad Dominos per illū textum, cū concordantibus ibi allegatis, & per textum in d. l. Caius. Et est pulchra materia secundum Doctores preallegatos. Et est vnus de casibus, in quò par, in parē habet Imperiū, Eò qr. iste non est per omnia par, sed secundū quid, hòc est pro parte par, & pro parte impar, & subditus, Et secundum predicta intelligo, quòd dicunt Iaco. de Ardizo. in summa sua Feudorum in Rubrica de causis ex quibus excusatur vassallus &c. ī 2. col. & Io. Blanchi in sua summa in simili Rubrica, versiculo. Item excusatur, propter dignitatem accrescentem, Dum volunt, q̃ propter parem dignitatem adeptam, vassallus excusetur a seruitiis. Qr. per hoc Dominus non debet ius suum amittere, & illa decisio, posset procedere in eo qui est solum subditus ratione iurisdictionis, & acquirit partem iurisdictionis, Laus Deo, & Virgini Gloriosissime.

Albertus Brunus.

Dominus ville, An possit extra Territorium, & districtum Ipsius ville causas delegare, etiam si dum delegat, sit extra Territorium, Ita q. extra Territorium, de causa cognoscatur, puta si delegetur in Ciuitate, alicui Iurisperito.

CONS. CLXV.

Pectabilis Compater meus Dominus Benetinus Guttuarius Cumdominus Agliani, Capitaneus pro eo tempore, dato q. esset extra Locum, & Territorium Agliani, potuit causam appellationis ad eum deuolutam, per appellationem à potestate Agliani interpositam in Ciuitate Astensi ipsi Magnifico Domino Nicolao de Ponte Delegare cognoscendam, & terminandam, Et valuit processus, quamuis in hac Ciuitate, & extra Territoriũ Agliani fuerit agitatus, Eò quia ambe partes consenserunt in ipsum Dominum Delegatum, Et pluries instantiam fecerunt vnus, contra alium, in hac Ciuitate vt procederetur. Et quia Ordinarius huius nostre Ciuitatis, non contradixit, vt de his omnibus habetur p Docto in l. Extra territoriũ ff. de iuris. omni. Iudi. & p Bar. in l. Fi. ff. de Iusti. & Iu. vbi Dñs Ias. in fine cõmenti, & Bar. in l. Quero ff. de solu. vbi ẽt Ang. & cõiter Scribentes. & Cano. in c. P. & G. de offi. deleg. Et tanto magis. qr. secundũ Pau. de ca. in d. l. Extra territoriũ, cũ quò transit Ibi Allex. in 2. col. Sufficit q. nõ adsit contradictio Iudicis Astensis, seu Illius Territorii, vbi procedit, & fertur Sententia, absq; eò, q. exigatr expssus consensus, talis Iudicis Territorii, tũc scilicet quando procedens extra territorium, nõ erigit publicum Tribunal.

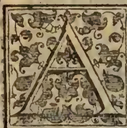
Nec michi displicet cõsideratio D. Aduocati Partis, videlicet q. bonũ sit, vt Iudex Ordinarius Ciuitatis Astensis, suum prestet consensum; tam pro retrogestis, q; p aliis gerẽdis; p l. fi. C. ad mace. & notat in l. Bonorũ ff. rem rat. habe. Et nõ obstat si dicat q. iudiciũ nullũ, rõne defectus Iudicis, Iurisdictionẽ nõ habẽtis, nõ põt ratificari, p l. primã vbi Pau. de ca. in 3. col, C. q. p sua Iuris. cũ similib. Qr. vt dicũt Doct. & Dñs meus Ias. in d. l. fi. in fi. cõmẽti ff. d Iusti. & Iur. Iudex talis habet iurisdictionẽ habitu ẽt extra Territoriũ. Quã in Territorio habet actu, Et pdicta Cõclusio coadiuuatur ex eò, q. videmus obseruatũ, q. multi Dñi. Castrorũ vocẽt ad hanc Ciuitatẽ in qua habitant, eorũ subditos Coram se, & Causas ipsorũ subditorum quandoq; audiant & decidant, & quãdoq; decidẽdas cõmittant, cũ Consuetudo sustineat gesta extra Territoriũ, vt solet traddi in d. l. Extra territoriũ maxime p Dñum Ias. in 12. limitatione, Quòd aũt Dñs Benẽtinus pdictus potuerit existens extra locũ Agliani, & sic extra Territorium actũ Delegationis facere, & alia non exigentia Citationẽ partis, vel cause cognitionẽ, habet in d. l. Extra Territorium vbi Dominus Ias. in 1. 2. & 17. limitationibus, Laus Deo, & Virgini Gloriosissime.

Albertus Brunus.

Timore Rixe, vel vbi fiunt mine. Officiali, potest ipse Officialis Iurisdictionem extra Territorium exercere.

Et ista est causa legittima obtinendi à Principe licentiam, extra Territorium habendi Tribunal.

CONS. CLXVI.

Rbitror in differẽtia existẽte, inter Cõsortes Dominos Loci, posse aliquos ex eis obtinere à Principe, vt Iusdicens eòrum, possit Iurisdictionem exercere extra Territorium, maxime in aliquo loco Ibi vicino, & eorum hominibus multum non incommodo, per notata in l. Extra Territorium vbi de hòc. ff. de Iurisd. omni. Iudi. Et per Bart. in l. fin. ff. de Iusti.

Iusti. & Iur. & Cano. in c. P. & G. de. Offi. delega. cum timor rixe, numeretur, inter iustas causas, vt per Bar. in l. Si conuenerit, per illum textum .ff. pro Soci. Iunctis his que in proposito exercitii Iurisdictionis, stante timore rixe, dixit Allexan. in cons. septimo inci. In consultatione secunda col. vers. Et in dubio ibi sexto probatur, in quinto volumine Et timor, ac suspicio rixe, soleat esse probabilis causa, non minus quàm, ipsa effectualis rixa, Iuxta notata per Dominum Preceptorem meum Dominum Iaso. in l. Cum te proponas secundo notabili C. de transaction. Et predicta fortius procederent in casu isto, in quò Domini in loco commorantes, minantur Potestati Dominorum extra Locum commorantium, ne locum ingrediatur, Iuxta notata, per Pau. de Cast. in dict. l. Extra territorium in secunda col. post medium, cum quò transit Ibi Dominus Ias. in secunda col. quarta limitatione, Quò casu mero iure, & sine Principis licentia, licitum esset extra Territorium, ius dicere, Laus Deo, & Virgini Gloriosissime.

Albertus Brunus.

ORDINAMENTA, & pene, *contra ius facta, & imposite, propter preseruandum locum à peste, an valeant.*

Et an Domini, vel Potestates Locorum possint ex causa legem transgredi, Et an Statuta que Potestas Iurauit obseruare debeat.

In transgressoribus Ordinamentorum inspicitur contemptus, Leuitas, concupiscentia, causa si qua subsit, & persone qualitas.

CONS. CLXVII.

IN Materia huius consilii ꝙ pena imposita à Lege, Statuto, vel Consuetudine, Ex causa possit per Iudicem augeri, vel minui, volunt *Marsilius in suis singularibus in Singulari num. michi 182. inci. Iudex, & Pau. Grilan. in sua Practica Criminali, sub titulo de rellaxa. carcer., & Iohannes de Arnono, in suo libro Dialogi, in Dialogo numero michi 38., & Dominus Maranta Sicul. in suo Tractatu de Ordine Iudiciorum, in 4. parte principali, in vers. Deuenio nunc ad quartam partem principalem nu. 65., Et Afflictus Decisione nu. michi 287. & in Decisione 391. nu. decimo & Capicius in suis Decisionibus, in Decisione nu. michi 124. sub nu. 5. & Doctiss. Grammaticus in suis Decisionibus in Decisione 5. & etiã Decisione 36. sub nu. 2. 3. 7. & 9. cum sequentibus, & in Decisione 107. sub nu. quarto, & sexto, vbi de hòc prefati Doctores multum copiose loquntur Brunus Filius.*

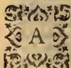

CIrcha ista Ordinamenta quæ facta fuisse dicũtur propter Contagionẽ Pestis, Ne quis teneat canes, vel habitet extra Locum; vel sine licentia, ac Bullatino vadat extra locum, & c; sub penis, de quibus in eis, Non est curandum an Offendatur libertas, & dispositio iuris communis, vel offendantur statuta, maxime dum ponitur ardua, & maior pena derrobãtibus de rebus suspectis Peste & c; Quã de ipsis Ius cõmune, & statuta disponant; Qr. Ex causa licitũ est Dñis locorum Qui habent merum, & mixtum Imperium, legem transgredi, & propter atrocitatem delicii, que est in capiendo de rebus suspectis peste, ex quibus nõ tantum vna familia, sed tota Villa põt venenari, Licitũ est penã iuris Cõmunis excedere, & quedam permittuntur, que alias non permitterentur, contra regulas iuris, Ad quòd possunt videri, Que dixit & agregauit Dominus meus Ias. in l. prima C. de preci. imp. offe. & in auten. Hodie C. de Iudi. Quòd facere non liceret Potestati ipsorum Dominorum, maxime quia iurat seruare statuta, vt ibi per eum. vbi in effectu videtur ita residere, post multas Decisiones super hac materia relatas.

Item

Item faciunt, que copiose cumulauit Felli. in c. primo 16. col.7. Fallentia de cõstitu. Vbi in multis locis innuit, quod etiam Officialis Dominorum, seu Potestas posset & multa bona dicit, & q etiam ex causa potest fieri mitigatio pene, & rigoris iuris, vt ibi per eum, puto tamen esse aduertendum, an transgressio fiat ex contemptu, an vero ex leuitate & concupiscentia, & subsistente causa vt per Felli. in d. c. primo 4. col. vers. Sed intellige, & in cap. Qm. contra de probatio. & addæ persone qualitatem vt Ibi per eum, Laus Deo, & Virgini Gloriosissime.

Albertus Brunus.

In generali infeudatione Castri, & loci, ac territorii comprehendantur vassalli, Quos antea Princeps in ipso loco, de aliquibus rebus infeudauerit.

Et an bona Principis, remaneant de Iurisdictione vassalli,

Et quid si ipsi vassalli de certis rebus infeudati, peruenissent ad illa titulo permutationis, & mediantibus aliis bonis feudalibus permutatis.

Et an tales Vassalli, saltem propter domicilium dicantur Ibi forum sortiri.

Et an saltem ratione delictorum, vel contractuum, Aut alterius rei eorum, In ipso Territorio scite.

Et Quid Si exempti sint a Principe etiam in antedictis casibus.

CONS. CLXVIII.

Visis permutatione facta, per Nobilem Quondã Gulliclmum Cum Dominum Gabiani de parte Castri, & Feudi, ac Iurisdictionis, quam habebat in ipso Castro Gabiani, Cum Illustrissimo Domino tunc Marchione Montisferrati, Dante inter cetera pro contracambio, certa bona existentia in Loco, & finibus, Tonghi, tenenda per ipsum Dominum Gullielmum, Iure nobilis, & gentilis feudi, pro se, filiis, & heredibus, &c; ab ipso Domino Marchione, & successoribus, Nec non visa demum Inuestitura, & concessione de Castro, Loco, Et territorio Tonghi facta, postmodum Spectabili quondam Dño. Henrrieto de Natis, Cum mero. & mixto Imperio, & omnimoda Iurisdictione &c. Quia dubitatur an ipsi de Gabiano sint sub Iurisdictione ipsorum Dominorũ de Natis, Consultus quid sentiam, Breuibus perstringendo Iura, & fundaměta ad propositum conferentia. arbitror q non.

Et primo moueor, Qr. regula est q in generali alienatione Curie, vel Castri, & Territorii, non veniunt vassalli, Quibus Princeps aliquid in Feudum concessit in illo Territorio, Loco, vel Curia, quando nõ fuit expresse hoc dictum, prout in proposito non fuit, vt est textus in c. primo in principio de Capi. qui Curi. ven. in Vsibus Feudorum, vbi Iac. de Belui. And. de Iser. Bal. Alua. Marti. de Lau. & Scribentes, & notatur in titulo de Pa. Constant. §. Cum autem nos & in c. In generali, Si de feu. fue. contr. inter domi. & agna. & Clare Bal. in l. Prima in fi. commenti ff. de re. diui. & pulchre in l. In testamento C. ad leg. falci. Ita q nec Feudum, Nec ipsum ius vassallorum, contineatur in alienatione, secundum Bal. in d. c. primo Ibi in secunda col. vltimo notabili, & And. de Iser. in principio commenti, & est Glo. Ibi in verbo de eo, Dicens q in tali generali venditione, vassalli non continentur, Nec enim secundum And. de Iser. Ibi post principium commenti, veniunt in generalitate, que specialiter quis non esset concessurus, vt sunt Vassalli, Plus dixit Ibi Dominus Preposi. in primo notabili, q in generali venditione non venit Feudum, Nec respectu Domini vendentis, Nec respectu Vassalli. Item Bald. in dict. l. In testamento, adducit aliam rationem, Quia in dubio, quis videtur velle contrahere, de suo tantum iure, Non etiam de iure tertii, vt in isto casu esset. Et secundum

And. de Iser. ibi in prima col. in medio, hoc potest operari Dignitas personarum ipsorum vassallorum, vt non cedant in venditione, argumento l. Iustissime in principio ff. de Edil. ædi. Dum textus vult, quod homo non cedit rei, que est villior propter dignitatem persone, prout esset hic, in istis Nobilibus de Gabiano, Qui descenderunt de stirppe Montisferrati. Et Qui erant ex Dominis Gabiani, Quos non est verisimile permutationem fecisse de Feudo Nobili, & Iurisdictionis vt equalium Iurisdictioni, perinde ac Rustici subiicerentur, vel secundum And. de Iser. propter Dignitatem rei, que est data in Feudum, prout est in proposito, in quò datum fuit istis Nobilibus de Gabiano Id, quòd habent in loco, & finibus Tonghi, in Feudum nobile, cum exemptione, de qua in permutatione &c; Qui si includerentur in concessione facta Dñis de Natis, fierent eius cõditionis sicut Rustici, Potestati plerũq; Rustico subiecti, qđ repugnaret Dignitati personarum, & Feudi Nobilis eis cõcessi; Facit ẽt. Qr. cum Dñs habeat dirrectũ Dominiũ, in istis Bonis ĩ feudatis, Nõ põt dici, quod hec bona Principis, sint sub Iurisdictione ipsorũ Dñorum de Natis, vt per And. de Iser. ĩ c. 1. pe. col. vbi ẽt Marti. de Lau. & ppo. quali. vas. Iura. de. be. fide. Facit qr. per Infeudationẽ factã in istos Nobiles de Gabiano, censet̃ hoc Feudũ ab vniuersitate bonorum q̃ habebat Dominus separatum, vt habetur in d. c. 1. vbi Dominus Prepo. in vlt. notabili & Alua. post Glo. in 4. col. de Cap. qui curi. vendi. Predicta cõprobant̃ ex tex. & not. ĩ d. c. In generali si de feu. fue. contro. inter Domi. & agna. vbi secundũ vnam Lecturam, Dicit textus illud quod dictũ fuit supra, quod in generali alienatione feudi, prout fuit concessio facta Dominis de Natis de Feudo Tonghi, Vassalli nõ continẽtur, Quã lecturã referũt Iaco. de Belui. And. de Iser, & Marti. de Lau. Ibi, vbi And. de Iser. allegat rõnem pdictã, propter Dignitatẽ hominum vassallorũ, & Feudi Nobilis, Et Bal. allegat aliam rõem, Qr. interest nostra nõ mutare Dominũ, inferens quod Rex nõ possit inuitis Ciuibus, Ciuitatem alteri Dño subiicere, licet Bal. det Illi textui aliũ sensũ vt ibi ẽt per Alua. Quẽ sensum non refero, attento quod Decisiones vtriusq; lecture sunt in se vere, vt ibi tradditur maxime per And. de Iser. Iac. de Belui. & Marti. de Lau. Est verũ quod Bal. in d. l. In testamẽto videt̃ velle, quod dirrectũ dñium rerũ talis Feudi, talium vassallorũ ipsis Dominis de Natis spectet sed videtur hoc esse cõtra pdicta. & implicare contradictionem sibi ipsi, vult Bal. in l. Si plures 2. col. vers. Sed nunquid vendita C. de condi. inser.

Secũdo moueor, Qr. interest horũ Dñorũ de Gabiano, Qui Cãm habent à Pricipe ex titulo Oneroso, Nõ habere plures Dños per textũ & notata in c. 1. §. pterea Ducatus. de phi. alie. Feu. per Fre. & nõtur in d. c. 1. §. Ex eadẽ. de leg. Cõra. vbi Bal. ĩ fi. cõmenti, & post mediũ sup verbo maior; Qr. isti Nobiles de Gabiano, si intelligerẽtur submissi Iurisdictioni Dominorũ de Natis, Haberent in eodem loco duos Dominos inmediatos, vnum rõne Bonorum feudaliũ c. ceterũ vbi Panor. in primo notabili de Iudic. & c. verum vbi Panor. in pe. notabili de fo. cõpe. cum vulgaribus, Alium rõne personarum, & Domicilii; In tñ quod bona reperirentur Digniora quòad Iurisdictionẽ q̃; psone, cuius contrarium esse debet d. l. Iustissime in princ. ff. de ædil. ædi. & l. In pecudum ff. de vsuris, Et sic Ex Dominis Gabiani, propter permutationem factam cum Principe tũc Tonghi inmediato Domino, vt morem gererent Principi, reperirentur facti subditi Equalium, Et vlterius, Duobus Dominis in eodẽ loco inmediate subiecti, quòd est contra antedictam rõnem, & cõtra omne verisimile, Et inducta ad augumentũ ex infeudatione in Feudum Nobile, & ex inmunitatibus concessis &c. operarentur diminutionẽ, cõtra notata in l. Legata inutiliter in princ. ff. de leg. primo, vbi multa ad hoc notãt Moderni, Hinc secundum Bal. in dict. cap. Preterea Ducatus, in fine, vbi alii, & maxime Marti. de Laud. Si Princeps decedat relictis pluribus filiis in Feudo succedentibus, potest Vassallus dicere, se non debere

debere habere plures Dominos, & idem dicit ibi And. de Iser. in vers. Ita tamen in fi. Ne in plures distinguatur qui cum vno contraxit, l. Ne in Plures ff. de exer. Propter quòd idem And. de Iser. in d. §. preterea vers. Nec Dominus in tertia col. circa principium ibi homo ergo demanio &c., Dixit, quod homo demanio qui solitus est esse inmediate sub Principe, saltem spatio triginta, annorum, Si Princeps velit eum alii inferiori traddere, Et submittere, Poterit dicere, quod non vult habere tot Dominos, cum isti Nobiles de Gabiano, semper fuissent inmediate sub Principe.

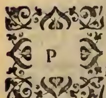
Tertio moueor, Quia vt dixit Alua. in dict. cap. primo in principio quarta col. quem sequitur Ibi Dominus Prepo. in prima col. de capi. qui Cur. Ven. Sicut Dominus non potest inuitos Vassallos alienare, Ita non videtur velle, quod in generali alienatione includantur, Nec etiam in generali obligatione, vt dixit Bart. in l. Si is §. Iura .ff. de pigno. ad quòd multa allegat Fellin. in cap. Dilecti secunda col. versiculo Hominibus cum col. sequen. de maio. & obe. Et multo plura adducuntur per Cumciuem Nostrum Astensem in consilio duodecimo, in vigesima col. in fine cum duabus vel tribus sequentibus, inserto inter mea consilia feudalia, in primo volumine Ad quòd Bald. cons. 97. inci. proponitur quòd Domini, tertio volumine vltima stampa, in prima col. allegat multa bona fondamenta, & multas rationes naturales, Quæ deberent pro lege haberi, l. Scire opportet §. sufficit vbi Bald. ff. de Excu. tuto. & Clemen. prima in principio Vbi Cardi. de electi. cum concordantibus; Et in primis quòd Vassallus cogi non debeat habere Dominum indecorum nec indigniorem, seu inferiorem vel inequalem priori Domino, De quo est textus in cap. primo §. Ex eadem de leg. Conra. Nam asinus et indignatur, si videt se, per Imparem aprehendi, vt notatur in l. 1. §. veteres ff. de acqui. pos.; Item qr. cũ Dñs teneaẽ bene tractare subditos, & Vassallos certe vassallus dicit̃ male tractari, si cogatur habere in Dominũ, vel superiorẽ, quẽ non decet, per l. He opere ff. de oper. lib. Item qr. Dñs Dignitatem vassalli augere, aut saltem conseruare, Non minuere, vel maculare tenetur, maxime p l. primã vbi Cyn. hoc decidit in Vassallo, vt saltem in minorem transferri non possit C. de Nouatio. Cum Dominus vassallo teneatur vicem reddere c. primo de for. fide. in fin. Et tandem cõcludit Bal. in cons. preallegato ꝙ concesso Territorio p Ecclesiam Dñis de viscariis, In quo Territorio Dñi de la turre habebãt castrum in Feudũ ab ipsa Ecclesia, stanteq; ipsa concessione cũ villa, curte, Iurisdictione, vassallis & fidelitatibus, ita Demum venit Castrum Dominorum de la Turre, in ipso Territorio existens, Si Ecclesia Feudum predictum concessit ipsis de Viscariis ex necessitate, vt quia non posset percipere debitas vtilitates, cum ista dicatur causa necessaria cap. secundo extra de Feudis, Et ita transit etiam post multa Allex. in dict. l. secunda in principio col. fin. ff. Sol. Matr., Dicens Inuitum Vassallum, non posse inferiori Domino subiici, Nisi necessitate inminẽte, Qr. necessitas non habet legẽ. Et hoc etiam vult Bar. in d. l. Si is §. iura & sequitur Felli. in d. c. Dilecti, secunda & tertia col. de maio. & obedi. Idem consuluit Barba. cons. 12. in tertia col. secondo vol. Ex causa pacis vel simili; Et si non potest, vbi expresse hoc agitur Vassallus per Principem subiici inferiori, vel saltem hoc reperitur disputabile, Esto ꝙ Cõis opinio sit in contrarium, vt per Allex. in l. secunda in principio col. fi. ff. sol. matri. & in cons. 25. in pen. col. quinto vol. & Dominum Ias. in d. l. Si non sortem §. Libertus antepe. col. ff. de condi. indebi. cum concordantibus, In Dubio saltem vbi nõ reperitur exp̃sse actũ, ꝙ Vassallus trãsferaẽ in inferiorẽ, Non debemus hoc p̃sumere, vt est exp̃ssum in d. c. 1. in princ. de capi. qui Curi. vẽdi., Et hoc videẽ indubitatũ, I p̃nti casu, In quo ipsi Nobiles de Gabiano dederũt titulo pmutationis Illustrissimo Domino Marchioni Castrũ, Feudũ et

Iurisdictionem Gabiani, quam habebant liberam, saluo iure Feudi, Accipiendo pro contracambio istas res Tonghi etiam iure Feudi nobilis &c. , Quo casu videtur Princeps illas res dedisse ipsis de Gabiano, etiam Iure proprio, & libere, saluo iure Feudi vt per Bal. in Rubrica C. de contrahem. empti. in 6. questione Dicentem hoc procedere tam in venditione, quam in permutatione & titulis non lucratiuis, Et quia in contractibus debet esse equalitas l. Ratas C. de rescin. vendi. Cum vulgaribus vbi bonus textus in proposito, cum etiam permutans, teneatur de vitio rei, l. 2. vbi Bar. ff. de rer. permu. & permutatio sit similis venditioni vt Ibi, & l. 2. C. eo. Et in contractu permutationis, euictio debeatur, l. Si permutationis cum Ibi notatis C. de Euict. in qua euictione bonitas & qualitas inspicit, q̃ in est tẽpore contractus l. Bonitas cũ cõcordantibus ff. eo. Et cum plus grauarentur existentes subditi duorum, magis quam si ex toto, in vnum solum Dominum reperitentur alienati, etiam ex hoc capite non possunt subiici istis Dominis de Natis, per notata in d. §. Preterea Ducatus, maxime per Marti, de Lau. in 2. col. iunctis his que dicta sunt supra in secundo Fondamento.

Et ex his remanent sublata, que in contrarium possent adduci, Cum ita sit iure cautum in Feudis. vt dicunt Docto. in d. c. 1. in principio de capi. qui Curi. vendi. Ita soluentes contraria, ibi in Glo. allegata, maxime Iaco. de Belui. & Alua. Quòd si dicatur, hic non agi ꝙ isti Nobiles de Gabiano, sint subditi, Nisi ratione domicilii, & Incolatus, respondetur, ꝙ ex quò vt dictum fuit in primo fondamento, in generali alienatione nõ veniunt Nec Feuda aliis concessa, Nec ipsum ius vassallorum, Nec vassalli, & per talem Infeudationem, inducitur quedam separatio, Necessario sequitur. ꝙ non sint sub Iurisdictione Dominorum de Natis, etiam ratione domicilii, tamquam pars separata, & ab eorum Iurisdictione exclusa. Cum intersit an exemptio, personis, & rebus, concedatur, c. per exemptionem de priuile. in 6. An vero rebus tantum, vt Ibi, iunctis notatis per Bar. in l. fi. pe. col. & fi. de consti. Princ. Nam ista separatio, que inest a Principio, videtur plusquam exemptio, vt de se patet, Et qr. vt dictũ fuit in secundo fondamento, si subiicerentur iurisdictioni Dominorum de Natis, contingeret ipsos Nobiles de Gabiano, in eodem loco habere plures Dominos, & reddi deterioris conditionis, vbi deberent esse melioris, quam alii Incole loci, contra iuris dispositionem. Et Qr. vt dictũ fuit in tertio fondamento, non licuisset eos inuitos, & titulum onerosum pretendentes transferre in inferiores priori Domino, & sibi alias æquales, & facto superioris ex contractu oneroso reddi deterioris conditionis, quam essent tempore permutationis per iura allegata. Et qr. Ipsum Domicilium ex quo sumit Originem à Feudo, & eius occasione processit, debet regulari secundum Feudum, cum actus consequutiui regulentur à suis causis, & secundum Illas, & causa prima magis attendatur, quam secunda & implementũ deseruiat suo radicali, & formali principio, secundum Bal. in l. Ex placito in prima col. maxime in 6. 12. & in 13. fondamento C. de rer. permu. Ideo secundum Bar. in l. prima in fi. cõmenti C. de impo. Lucra. descr. lib. decimo Quotiens, actus non priuilegiatus, sumit originem à priuilegiato secundum illud regulatur. Et qr Domicilium accessorium ad Feudi concessionem, sequitur naturam sui Principalis, vt in regula Accessorium cum vulgaribus de reg. Iur. in 6. Et ꝙ per Domicilium, non fiant de Iurisdictione ipsorũ Dominorũ de Natis, probat & vult textus in c. primo de priuil. in 6. volens qđ propter delictum, aut contractum extra loca feudalia factum, aut ratione rei non feudalis quam forte emerint, forum sortiantur ibi, per notata in c. Ex ore super Glo. in verbo Hostem de priuil. in antiquis, Cum etiam Forensis possit casibus predictis ibi conueniri, vt dicit ibi Glo. in d. c. primo in verbo Nunquid ergo, Cum qua

quā trāseunt ibi Scribētes vult Panor in c. Cum capella in fi.commenti de priuile.in antiquis, Nisi Princeps concedat priuilegium, ꝙ etiam in istis casibus non possint nisi coram eò conueniri, vt tradditur in d. c. primo in principio de priuil.in sexto quòd puto valere cum non sint subditi, Cum etiam par, puta alter Feudatarius Dominus alterius Castri, in ipso loco delinquendo, vel contrahendo posset ibi conueniri, aut ratione rei site, vt habetur per Scribentes maxime Pau. de ca. & Allex. in l.Est receptum ff.de Iurisdictione omni.iudi.& quandoq; consului super hoc, Non tamen per hoc dicentur ipsi Nobiles de Gabiano Dominorum loci Tonghi subditi, per Glo. Singularem in Cle.prima de for. comp. Quam ad hòc solent allegare Scribentes in d. c. primo in principio de priuil. in 6. & cum predicta opinione, etiam transeunt Scribentes in cap. fi. de constitu. in 6. vbi Dominus Philip. Franchus in 3. & 4. col.Et circa hòc, an Exempti contrahendo, vel delinquendo in ipso loco Tonghi, extra eorum loca Feudalia, vel in eis fiant de foro Dominorum loci de Natis, vltra notata per Bar.& Bal. in l.fi.ff.de Consti. Princip. & multa bona dicuntur in tractatu Ang.sup malef. in clausula In schalis Sancti Petronii, per Pet.de ancha.in Repetitione c. Postulasti quarta questione principali de for. comp. & per Maria. in c. qualiter el secondo quinto articulo principali 11. q. de accus. vbi latissime de ista materia, & Docto. in d. c.fi.de consti. in sexto & late Felli.in c.Graue de offi.Ordi.Laus Deo, & Virgini Gloriosissime.

Albertus Brunus.

Princeps an possit Subditos vassallorum eximere ab eorum Iurisdictione, maxime Millites.

Et Quid si male tractentur ab ipsis Domicellis.

Et an Vassallus, vel Domicellus maletractans subditos potest per superiorem Feudo priuari.

Et Quid si negligenter versetur.

CONS. CLXIX.

ON puto ꝙ valeat, Exemptio istorum hominum loci Valisfenarie, à Iurisdictione Dominorum loci, inuestitorum cum mero, & mixto Imperio, & omnimoda Iurisdictione, Quia licet Papa possit eximere aliquem à Iurisdictione ordinarii, siue personas aliquas, siue res, siue vtrumq;.c. primo & c.per exemptionem de priuil. in 6. & per totum ibi, & in antiquis, & idem in alio Principe, vt per Bar. & Bal. in l. fi. vbi Bar. in pe.col. & fi. ff. de cōsti. Princ.Quo casu non sunt subditi ratione domicilii, vt est prouisum per d. c. primum in principio de priuil.in 6. vbi est expressum ratione delicti, rei site, vel contractus, possunt bene ibi conueniri, & sortiri forum, Sicut & Forenses, secundum Glo.ibi in verbo Nunquid ergo Quòd intelligunt Docto.ibi maxime Gemi. & Philippus Franchus, Nisi Papa, vel Princeps specialiter, aut per derrogationem ad illam Decretalem prouideat, ꝙ et in dictis casibus debeant exempti, esse vt ibi per Gemi. & Phili.Franchum, & in c. fi.de consti.in 6. Tamen hoc non puto procedere, in preiuditiū eorum, qui sunt inuestiti, de Feudo iurisdictionis, seu de mero, & mixto Imperio, ac omnimoda iurisdictione, Quāuis enim Princeps possit subditum liberare ab homagio, & seruitiis, vt per Lucam de penna, in l.Possessores secunda col.C. de fon. patri. lib. 11. & facere de Feudo allodium, vt ibi, Et dicatur Princeps concurrere in iurisdictione, cum Iudicibus Ordinariis, ita ꝙ possit se intromittere de ipsa iurisdictione ac ipsam adimere Ordinario, & ipsam suspendere, per textum & notata, in l.Iudicium soluitur .ff. de iudic. & per Bal. in l. Qui se patris penultima col. vers. Item in concessis C.vnde libe. habetur in c. Pastorallis de Offi. Ordi.& in c. vt nostrum, vbi Panor.& Alii, in notabilibus

de

de appel. Hòc tamen non procedit in iurisdictione infeudata, de qua non potest Princeps se intromittere in prima cognitione, seu nisi per viam appellationis, aut legitime querelle, vt per Bal. in l. prima 43. questione seu vers. 43. ff. de rerum diuisione cum concordantibus de quibus per Felli. in d. c. Pastorallis 2. col. 6. limitatione vbi probant ꝙ Princeps in Iurisdictione infeudata non concurrit nisi priuatiue, non autem accumulatiue, Quòd comprobatur, Quia cum vassallus habeat vtile Dominium c. primo vbi Bal. de nou. for. fide. & Bal. ac Felli. vbi supra nō pôt Dominus Illud sibi tollere, secundū Bar. in l. 2. per illum textum C. de Fon. Patri. lib. 11. & Bal. in d. l. Qui se patris in pe. col. vers. in translatis C. Vnde lib. & consuluit Pau. de Ca. in cons. 156. inci. viso & examinato in fi. in antiquis, sequitur Felli. in c. Que in Ecclesiarū 19. col. & sequen. in vers. 7. & vltima declaratio de constitu. Quicquid dicat Lucas de penna in l. Predia 22. col. cum sequenti C. de Loca. predi. ci. lib. 11. Et Quia Dominus debet iura suorum vassallorum thueri, & non minuere, & Vassallo vices reddere c. primo in fi. de for. fide. cum concordantibus de quibus per Bal. cons. 97. inci. Proponitur ꝙ Domini 3. vol. vltima stampa & Corsetum in Repetitione c. Grandi in antepe. charta vers. Nota ibi fidelitate, de supple. negli. prela.

Nec prodest istis exemptis, allegare, ꝙ sint Armigeri Principis, quibus potest de alieno largiri, l. Lucius in princ. ff. de euict. & l. Item si verberatum §. Si quis rem, cū ibi notatis ff. de rei vendi. quia ista non est causa legitima, sine qua non potest fieri assignatio rei aliene Millitibus, Cum Millitia non eximat à Iurisdictione ordinariorum Sed Millites de Iure coram Ordinariis respondere teneantur, l. Magisteriæ Iunctis ibi notatis per Glo. & Docto. C. de Iuris. omni. Iudi. Et quia Castra dari solent pro custodia Principatuum & patrie, vt in l. vnica in principio C. de Expen. lud. lib. vndecimo Non debent esse minus fauorabiles ipsi Domini Sed magis, maxime in ipso loco Limitropho argumento l. Quicunq; C. de fond. Limitro. lib. vndecimo; Et quia feuda annumerātur bonis Castrensibus, & vbi subesset causa legitima, que posset dici legitima, teneretur Princeps de suo soluere precium, vt late traddit Felli. in d. c. Que in Ecclesiarum decima col. vers. prima declaratio, & in c. Omnes 7. col. Distinctione prima.

Vnum bene credo, ꝙ subsistēte culpa aliqua Dominorum, possint ab eorū Iurisdictione eximi causa cognita, & premissa admonitione facta vassallis per Dominos, Ne male tractent eos, vt Per Bal. in c. primo §. Si quis aduocatione & §. pe. de pa. tenen. & in c. primo in fi. commenti, quali. Vas. Iur. deb. fide. & Alberi. de Rosa. in l. Bene a zenone C. de quadr. prescr. & Roma. in l. Diuortio §. Si Fondum ff. solu. matr. Dicentes ꝙ Dominus potest Vassallum tunc Feudo priuare, Que monitio debet esse trina, secundum Dominū meum Ias. in auten. Qui rem prima col. in fi. cum sequenti C. de Sac. san. Eccle. Et secundum Bal. in prohemio Digestorum circa fi. Subditi non tenentur Domino male eos tractanti obedire, Que culpa posset forsitan etiam Domino requisito, & negligenti circa defensionem subditi ascribi, Cum teneatur reddere vices, c. 1. in fi. de for. fide. cum cōcordantibus preallegatis, & ꝙ habetur in c. Irrefragabili vbi Felli. in prima col. de offi. ordi. & per Roma. cons. 338. inci. In casu proposite consultationis aduertendum censeo secundo Dubio, Vbi dixit deputantem teneri de negligentia Officialis, adde Soci. cons. 292. Inci. Non prosequendo vers. 6. Ista conclusio, secundo volumine, Laus Deo, & Virgini Gloriosissime.

Albertus Brunus.

Dominus

Dominus Loci an possit subditum suum ab homagio quòd ei prestat, ratione rerum quas in homagium tenet à Domino liberare, & à seruitiis.

Et an possit compellere homines vt se liberent ab homagiis.

CONS. CLXX.

Eneo ꝙ Spectabilis Dominus Bartholomeus Isnardus possit egregiũ Gasparem de Burro liberare ab homagio quòd prestat ipsi Domino Bartholomeo pro fondo, de quo factus est michi sermo, alio non apparente. Cum nemini dubium sit, ꝙ vassallus liberare possit hominem suum à seruitiis, & obligationibus, cum eò, vel eius antecessoribus contractis, occasione rerum per eum, vel eius antecessores in homagium datarum. Licet secus esset, quando esset homagium pertinens ad partem Feudi ipsi Domino Bartholomeo, & suis antecessoribus concessi, vt per Lucam de penna in l. possessores in secunda col. C. de fon. patr. libro vndecimo, facit c. primum §. Rursum cum ibi notatis de controuer. inuesti. Ad quòd etiam facit l. 2. C. de fon. rei priua. lib. 11 vbi conductor potest ea mancipia fondi liberare, que postquam fondus fuit sibi locatus acquisiuit, licet non possit eà, que sibi cum fondo tempore locationis fuerunt concessa, Cum per instrumentum appareat de homagio isto, postquam fuerunt Domini loci facti, & tunc millitat illa regula, quod homo hominis mei, homo meus nō est, seu Vassallus vassalli mei, non est vassallus meus, Nam licet ratione Iurisdictionis vniuersalis, Iste Gaspar sit subditus Principi, Tamen pretextu huius homagii, vel rei, Quam à Domino Bartholomeo, & suis antecessoribus in homagium habuerunt antecessores dicti Gasparis, Non est ipse Gaspar Vassallus seu homo vassallaticus Principis, qr. hòc est ratione diuersarum rerum, vt per Bar. in l. Claudius in fi. commenti, ff. qui poti. in pig. habe. & Bal. in tit. de pac. constan. in fi. in verbo ꝙ non sunt districti, & in c. primo §. Rursus in fin. commenti de contro. inuesti. & Oldra. cons. 234. inci. Factum tale est, cum concordantibus de quibus per Felli. in c. Que in Ecclesiarũ 27. col. in vers. 6. Declaratio de constitu. Non tamen posset ipse Dominus Bartholomeus, Forte quia careat sobole, compellere homines suos, ad Franchitandũ homagia, mediante vero valore, seu ad se liberandum ab eis, & à seruitiis, textus est in d. l. Possessores, C. de fon. patri, Et facit l. Nec emere cum ibi notatis C. de Iur. delib. Nec poterunt Agnati mortuo Domino Bartholomeo contradicere, & homagium repetere, Cum ista bona, non sint de in feudum à Principe concessis, Nec comprehendantur inter bona Feudalia à Principe concessa, Sed sint de allodio Ipsius Domini Bartholomei, per predicta, Ita vt femine in eis succedere possint, Iurisdictione preter missa, prout dicitur in facto obseruatum fuisse in Castro vallisfenarie, Et alias consului, Licet autē Gaspar liberetur ab homagio, Non tñ desinet esse subditus rōne Iurisdictionis, & tenebitur ad iuramentum fidelitatis, licet alio modo, cum aliud sit Iuramentum quod quis prestat vt vassallus, Aliud quod quis prestat vt subditus, secundum Bal. in titulo de pac. constan. in §. Vassalli in Glo. prima, & patet in titulo quali. Vas. presta. debe. Iur. fide. Laus Deo, & Virgini Gloriosissime.

Albertus Brunus

Filia renuntians Bonis, vel hereditati, an censeatur feudo renuntiare.

Et an Iurisdictio possit, vel censeatur hypotecari, vel alienari.

Et an Hypotecata censeatur, in generali hypoteca.

Quid de hominibus, & homagiis.

Castri Appellatione, an veniant Iurisdictio, & homines

.mines, & econtra.
Iurisdictio an diuidi possit.
Quid de hominibus, & homagiis, an diuidi possint.
Iurisdictio, & homagia, an veniant in dispositione, loquente, de re traddenda, vel possessione, vel de re Diuidenda.

CONS. CLXXI.

N Presenti consultatione est aduertendũ, q Domina Catherina renũtiauit hereditati, & bonis paternis, ac Castro, & Iurisdictioni, & consequenter bonis quibuscumq; Feudalibus, Quia licet filia hereditati renuntians, non censeatur Feudo renunciare, tamen secus est quando bonis renuntiat, Cum Feudum dicatur esse in bonis, licet regulariter non veniat appellatione hereditatis, Nec dicatur esse in hereditate, secundum Specu. qui loquitur in Emphiteosi in titulo de Locato §. Nunc aliqua, vers. 156. in fi. & in proposito consuluit Dyn. cons 2. vult Bal. in l. Liberti col. fi. vers. Quero an Vassalli C. de Oper. lib. & Marti. de Lau. in c. In generali si de feu. fue. contro. & Dominus Ias. in prelludiis feudorum col. 17. vers. Limita tamen. Dum examinat. Illum articulum, An Feudum veniat in petitione hereditatis. Quòd indubitanter procedit, stantibus aliis verbis adiunctis Castro, Iurisdictione &c. Cum ex verbis adiunctis amplietur, & declaretur dispositio l. Sed si adiciatur ff. pro Socio, l. prima cum ibi notatis ff. de re. dubi. l. Si seruus plurium §. Fin. ff. de leg. primo, cum concordantibus, Et licet ipsa Domina Catherina renuntiauerit mediãtibus tribus millibus scutis, l. Fuit questionis, ff. de acqui. here. & quòd habetur in l. actione C. de transactio. & per Pau. de ca. & Allex. in l. Sicut C. de repu. here. Et qr. Domina Maria, seu Dominus Fredericus eius filius fuit declarata, vel declaratus heres, Cum Dominus Antonius Ipsarum Dominarũ Marie & Catherine pater, vellet ipsum Dominum Fredericum heredem instituere, nisi fuisset impeditus, In cuius Domini Frederici fauorem lata fuit sententia, Que in effectu, videtur approbata, Taliter q sicut Domino Antonio patri incumbebat onus dotãdi ipsam Dominam Catherinam l. Fin. C. de dot. promis. Pariter incumberet eius heredi, Et merito dicitur in Transactione, q Domina Catherina habeat ipsa scuta tria millia pro dotibus suis.

Secundo est aduertendum, pro intellectu pacti, quòd inducit difficultatem, q licet conuentum sit, vt deficiente Magnifico Domino Christoforo de Saluciis marito ipsius Domine Marie, & patre ipsius Domini Frederici, vel ipsis Dominis Maria & Frederico, deficientibus in solutione dictorum trium millium scutorum secundum terminos appositos, Ipsa Domina Catherina habere debeat dimidiã bonorum paternorum Feudalium, & allodialium, ac partis paterne Castri, quousq; traddita fuerit dicta somma, Ita tamen q fructus non computentur in sortem; Tamen ex hoc non videtur actũ, vt in ipsam Dominam Catherinam retrotrãseat dominium, Nec q sint ipsa bona vendita, vel retrouendita ipsi Domine Catherine, Sed q Illa teneat loco pignoris, Iuxta dispositionem c. Salubriter de vsuris; Quòd maxime comprobatur, ex Illa adiectione verborum, q fructus non debeant in sortem computari, quæ verba alias nõ conuenirent, Iuxta notata per Bar. & Docto. in l. Vbi ita ff. de dona. causa mort. & per Bal. in l. Non codicillum C. de testa. Et qr. Ipsa scuta tria millia expresse promissa sunt vt dos, Non vt pretium rei, cum preter propositum non oriatur actio l. Nõ omnis in Principio cum Ibi notatis ff. si cer. pet. & l. Multum interest Iunctis etiã Ibi tradditis C. Si quis alteri vel. si. Et qr. ex solo titulo resolutiuo dominium retro non transfertur vt late habetur in l. Ab emptione ff. de pactis, cum sua materia.

His premissis, Ex quò non fuit satisfactũ ipsi Domine

Domine Catherine, dubitatur an ipsa Domina Catherina possit frui Iurisdictione, & ponere Potestatem, & ab hominibus exigere Iuramentum fidelitatis, Et videtur ꝙ sic, Quia homagia & Vassalli dicuntur esse in bonis, secundum Bal in d. l. Liberti, col. fi. vers. Quero an Vassalli & in l. Prima vers. Sed nunquid ff. de sta. homi. vbi dicit quod rerum mearum appellatione veniunt homines mei, nisi qui sunt michi sanguine coniuncti, Et qr etiam Castri appellatione possunt venire Vassalli, & econtra, vt per Bal. in c. In generali, si de feu. fue. contro. & pulchre Firmi. in Tractatu Gabellarum primo articulo, prima parte, in 13. questione De qua materia, etiam habetur in c. primo in principio de Capi. qui curiam vendi. Et quia in concessione, vel venditione castri, venit Iurisdictio secundum Bar. in l. Inter eos, ff. de acqui. rer. domi. & Bal. in d. c. primo 6. col. de capi. qui cur. vendi. & in l. Prima § Initio secunda col. ff. de offi prefe. vrb. & Angel. in l. Prima §. fi. ff. de Offi. eius cui manda. est Iurif. & Roma. conf. 444. inci. An dictũ castrum secundo Dubio, & in l. 3. in principio vbi Dominus Ias. prope fin. commenti ff. de acqui. pos. Et quia nomine castri, territorium continetur, cui inest merum, & mixtum Imperium, secundum Bal. in l. 2. in pe. col. C. de Peda. Iudi., Et quia iurisdictio, venit in iudicio communi diuidundo Ita ꝙ simul cum castro diuidatur, secundũ Bar. in l. Arbor §. fi. ff. communi diuid. & Allex. consi. 25. prima col. 5. vol. cum multis concordantibus de quibus per Dominum Ias. in l. Stippullationes non diuidun tur. 20. col. ff. de verbo. obligationibus.

Et Quia ponere Officialem potest qui habet Iurisdictionem, vult textus in l. Imperiũ in fi. ff. de iuris. omni. Iudi. & Pau. de ca. in l. Iure ff. de Serui. Vrba. pre. & Bal. in cap. primo §. Ad hoc secunda col. de pac. Iur. fir.

In contrarium vero facit, Quia cum non sit expressum de iurisdictione, Sed tantum de bonis feudalibus & castro, non veniat iurisdictio quæ secundum Bar. in l. Si is q §. iura ff. de Pigno. quem sequitur Felli. in c. Ad audientiam 2. col. vers. An autem iurisdictiones castri, de prescr. pignorari non potest, & consequenter multo minus pignorata censetur, Facit quòd dixit Bal. in d. c. 1. §. Ad hoc 2. col. de pac. iur. firm. Dum dixit ꝙ iurisdictio non est in Patrimonio, cum sit publici iuris, maxime cum consistat in creandis Magistratibus, ita ꝙ dicat inesse in territorio, & Magistratu vt ibi per Bal. in vers. modo quero. Quod fortius comprobatur ex his que dixit ipse Bal. in l. Dita opera decima col. C. qui accu. non pos. Vbi dicit ꝙ iurisdictio, non venit appellatione bonorum nec rerum, vel substantie, cum sit qualitas territorii, quem sequitur Dominus Ias. quãtum ad propositum nostrum, licet eum in alio reprehendat, in l. prima in pe. col. vers. tertiam vtilitatem ff. de Iur. omni. iudi. Hinc dixit Bal. in l. A procuratore C. mandati, ꝙ subiectum iurisdictionis est territoriũ, non autem certa predia, Et alibi dicunt Bal. Allex. & Docto. ꝙ iurisdictio formaliter & actiue dicitur esse in Magistratu, materialiter & passiue in personis subditis, & ratione situs in territorio, Et secundum Bar. in l. prima C. de excu. muni. lib. decimo, conuentio ꝙ castra capta ꝑ Vbaldinos, sint sub eorum regimine, non transfert in eos iurisdictionem, Ita vt simile dici possit in hac hypoteca castri, & bonorum feudalium de pignore, de quò hic Glo. prima. & Doct. in c. 1. §. Si quis fecerit quo temp. mil. & Glo. in verbo ad alium in c. primo. §. preterea ducatus de prohi. alie. feu. per Fred.

Similiter in contrariũ facit, circa hominum fidelitatem, ꝙ per ipsam Dominam Catherinam peti non possit, Decisio Bar. in d. l. Si is qui §. iura, Quam sequitur Felli. in d. c. Ad audientiam loco preallegato, Dum volunt ꝙ homines & Vassalli non possint pignorari, ideo Iohan. Fab. in §. Item seruiana in octaua col. vers. Quid si castrum insti. de actio dixit ꝙ obligato castro, homagia non censentur obligata, nisi hoc fuerit expressum, per textum in d. c. primo in principio de capi. qui Curi. vendi.

vendi. & est de mente Bal. in l. Si plures in 1.& 2.col. C. de condi.infer.

Et licet Bal. & multi Docto. alibi teneant, Iurisdictionem esse in bonis, & alienari posse, saltem de consuetudine, vt per Allex. in appostillis in d.§.Iura,Cuius dicta refert & sequitur Dominus Ias. in d. §. Item Seruiana prope fi. commenti, & soleat distingui, an homagia sint alienabilia, vt habetur in c. 1.§. Ex eadem de leg. Conra.& in c. 1. § Preterea Ducatus de prohib. alie. feu. per Fre. Tamen in presenti casu, ex eius tenore, & verbis, vltra premissa, excluditur ipsa Domina Catherina à Iurisdictione, Nam dictum fuit q bona,& pars,quæ petere potest ipsa Domina Catherina debeat diuidi, ita qd medietas det Domine Catherine,Et certum est q talis diuisio, ac datio medietatis, non cadit in iurisdictione quæ est indiuisibilis, vt late habetur in d. c. primo §, Preterea Ducatus Vbi Bal. in secunda col. de prohi. alie. feu. per Fre., & Per Bar. conf. 189.inci.Primo queritur 2.col. Cum ex adiunctis generalis sermo,vel indefinitus restringatur d.l. Sed si adiiciatur ff. pro Socio, cum concordantibus supra allegatis, Et vbi non conueniunt verba, non vendicat sibi locum dispositio, vt per Bar. in l. 4.§. Pretor ait in fin. commenti,vbi late Roma.& Allex.ff.de dam, infe.& Allex. conf. 2. inci. Ex narratis, vers. 2. Principaliter 2. vol. Ex cuius dictis etiam infertur dictam dimidiam peti non potuisse, ante lapsum omnium terminorum.

Quòd si dicatur iurisdictionem posse diuidi, seu capere diuisionem, quòad exercitiũ per tempora, & commodum fructuum, vt dixit Bal. in d. §. Preterea Ducatus 2. col. Cum quò alii transeunt,& in l.Communi diuidundo in principio.ff. communi diui. & Bar. in d. conf. 189. cum concordantibus, Respondetur,q verba transactionis hunc sensum non admittũt, Qr. loquuntur de bonis Feudalibus pro dimidia dandis, Quòd contingere non potest in Iurisdictione, Quæ esto q exercitium eius diuidatur,Tamẽ quò ad ius Proprietatis, & possessionis, seu quasi, remanet indiuisa, vt in locis preallegatis, & per Bar. in l. Inter tutores 3. col. ff. de admi. tuto. & in l. Cum constet. §. Inter duos ff. de aq. quotti. & æsti., & illud dictum Bar. in d. l. Arbor ff. commu. diui. qd Iurisdictio veniat in iudicium communi diuidundo, saltem accessorie ad castrum, non obstat, quòminus dicatur indiuisa quòad ius proprietatis, & possessionis, licet ratione quotte, pars cuiuslibet quota sit, declaretur, vel procedit ratione exercitii tantum, per predicta. Et ista coadiuuatur, cò qr. ista iurisdictio Domini Antonii patris ambarum filiarum adhuc est indiuisa, cum Nepotibus ex Fratre, dicti quondam Domini Antonii Dominis Montisbersarii, pro alia dimidia, Ita q non esset in potestate ipsorum Dominorum Christofori, Marie, & Frederici, dare dimidiam, dimidie, ipsi Domine Catherine, cum nemo censeatur promittere sibi impossibile l. 3. ff. de stat.libe. cum concor.

Quòd si dicatur saltem homagia capere diuisionem, Ita q homines diuidi possint, vt voluit Bal. in c. vno delegatorum prope fi. commenti, de offi. deleg. & in d.l. Liberti col.fi. vers. Quero an Vassalli C. de ope. lib.& in l. Si plures prima col. C. de condit. inser. & Dominus Ias.in dict.l. Stippulationes non diuiduntur in princ. 21. col. ff. de verb. oblig. Respondetur q si non potest aspirare ad iurisdictionem, minus potest aspirare ad superioritatem hominum quæ est subiectum iurisdictionis, cum iurisdictio passiue sit in hominibus, vt dictum fuit supra, Et vlterius secundum Bar. in d. conf. 189. 2. col. homagia sunt indiuisibilia, nisi quò ad æmolumenta, licet alia opinio sit magis communis.

Ceterum dici potest,verba transactionis etiã non conuenire Iurisdictioni,& homagiis, dum loquntur de traddenda possessione, cum incorporalia non possideantur, l. 3. in principio .ff. de acqui. pos. Super quò fundamento non est insistendum, Quia preterquam in materia statutaria, dispo-

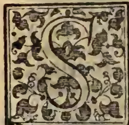
sita circa possessioñe, regulariter trahuntur ad quasi possessionem, & possessionis appellatione veniat quasi possessio, & in materia statutaria adhuc sint opiniones, Vt habetur in d. l. Tertia in principio per Allex. Are. & Dominum meum Ias. Melius ergo est dicere, ꝙ ista verba non conueniunt, quia incorporalia vt Iurisdictio, non tradduntur, Sed in eis patientia habetur, pro traddítione, vt late tradditur per Anto. de Butri. in proposito in Repetitione c. Fi. penul. charta de cau. pos. & propri. & per Innoc. in c. Olim el tertio super Glo. prima de resti. Spoli. facit vulgata l. Quotiens la 2. vbi Bart. ff. de Seruitu. & notatur in l. prima & 2. per. Bar. C. de serui. Laus Deo, & Virgini Gloriosissime.

Albertus Brunus.

Vnus Dominorum loci tenetur si requiratur, alteri prestare iuramentum assecurationis.
Vel ex causa prestare fideiussorem de non offendendo.

CONS. CLXXII.

In materia huius consilii vide Iohannem de Arnono in suis Singularibus in Singu. nu. michi 30. inci. vulgata conclusio est, & in Singulari nu. michi 53. inci. Quotidie, & Dominum Marrantã Siculum in suo Tractatu de Ordine Iudiciorum in sexta parte in vers. inci. Octauum membrum Iudicii nu. michi 13. vers. Quarta species satisdationis fol. michi 187. Brunus Filius.

I isti Consortes non confidunt vnus de alio, vnũ est remedium quòd michi occurrit, ꝙ nõ Confidens petat ab altero Iuramentũ assecurationis sibi, prestari, cum de Iure Consors, Consorti, licet sint pares in Iurisdictione, & vnus, non subsit alteri, tale Iuramentum præstare teneatur, secundum Bal. in c. 1. vers. Sed pone ꝙ sunt duo fratres Domini &c. quali. debe. Iura. vassa. Domino fideli. cum quò transit Ibi Iacob. Alua. in antepen. col. vers. Quæro ab extra, Vbi Marti. de Lau. limitat hòc non procedere, Si Vnus sit alterius Superior, Puta si Princeps Dominus Vassalli, habeat in Castro Vassalli sui bona, Vt ibi per eum, & cum Ista opinione etiam transit Dominus Præpo. in dict. cap. primo vers. Quæro ab extra, tertia col. Vel si constet de minis, aut Illicita offensa, Petat Iste diffidens fideiussionem securitatis, Iuxta notata per Bar. in l. Illicitas §. Ne potentiores ff. de offi. Præsi. Iunctis his quæ Cumulatissime collegit Felli. in Rubrica de Treu. & Pa., Laus Deo, & Virgini Gloriosissimæ.

Albertus Brunus.

IVrisdictio an diuidi possit, maxime quæ non sit dignitatis, & quando ea quæ est dignitatis.
De modis diuidendi Iurisdictionẽ.
Et an duo Domini possint diuersos Officiales, videlicet quilibet vnũ in loco ponere.
Et an diuisio subditis inuitis, & Domino inscio fieri possit, & cum minore.
Et ãn non obstante, ꝙ semper tenta sit communiter.
Et Quid si aliqui ex Dominis Pretendant prærogatiuam aliquam, vel aliquis habiturus sit Prædia, in loco diuiso in alterius parte.
In materia præsentis consilii videatur Allex. cons. 25. vol. 5. & cons. 6. & 7. eo. vol. 5. & extant etiam prædicta cons. in præsenti cons.

CONS. CLXXIII.

Irca articulũ de quo queritur, An diuidi possit Iurisdictio huius Castri, Ita q̄ quilibet consortũ habeat de per se, suã ratam partem, taliter q̄ sit eius administrator, & Dominus, Ac solus possessor, seu quasi. Premito q̄ si loquimur de diuisione p modum commoditatis, vel administrationis tantum. Nullus discrepat, etiam in feudis dignitatum, Quin hòc fieri possit, Vt late comprobat Allex. cons. 18. inci. Visis capitulis secunda col. vers. His ergo 2. vol. & 25. inci. Attentis narratis, prima col. in fi. cum sequenti 5. vol. & Felli. in c. Quæ in Ecclesiarum 35. & 36. col. in 8. declaratione de constitu. & Soci. cõs. 165. inci. visis inuestituris 7. col. cum sequenti, primo vol. Et Dominum Præceptorem meum Iaso. in l. Stipullationes nõ diuiduntur in principio 20. col. vers. vltimo quærit ff. de verb. oblig. Et idem esset, Vbi Iurisdictio vni in totum assignaretur c. Omnes si de Feu. fue. contro. inter Domi. & agna. & traddit Allex. d. cons. 18. loco preallegato. Si vero loquimur de diuisione ipsius Iuris Iurisdictionis Ita quòd quilibet separatim, & per se, dicatur Dominus, & possessor, seu quasi, sue rate partis Iurisdictionis, Communis conclusio est, q̄ in Feudis dignitatum hòc fieri non possit, per textum in c. primo §. Præterea Ducatus, de prohi. alie. feu. per Fre. vbi late tradditur de hoc, per scribentes, & per Allex. in cons. 6. in 5. vol. & in d. cons. 18. & Sozi. in dict. cons. 165. & plene Dominus Ias. in d. l. stippulationes nõ diuiduntur loco preallegato.

At in Feudo, quòd non sit dignitatis, Sed solum Iurisdictionis, Vt in proposito, an possit fieri talis diuisio, Inuenio Doctores Varie, fuisse loquutos, & Bart. fuisse sibi ipsi contrarium, Nam in l. cum constat §. Inter duos ff. de aq. quot. & æsti. Ipse Bar. dixit q̄ diuisa inter duos consortes vnius Castri Iurisdictione, vel iure pedagiandi, pars que obuenit alteri eorum, per eum possidetur ex persona sua, Et pars alterius etiam per eundem possidetur ex persona alterius, motus per illũ Textum cum Glo. fi. Vbi diuiso per tempora vsu Aque, vnus, per alium dicitur possidere, Cum ius Aque ducende, sit indiuiduum, sequitur Pau. de ca. in l. vie in fi. ff. de serui. vr. predio; Quòd procedit secundum Pau. de ca. Ibi & Bar. in l. Inter tutores 3. col. ff. de admi. tuto. & cons. 189. inci. Primo quæritur vtrum Iurisdictio 2. & 3. col. & Gemi. in c. fi. in principio col. fi. de arbi. in 6. etiam vbi sunt duo Castra, quòrum vnum perueniat alteri in partem, Et aliud alteri, In tantum vt si post factam diuisionem, vnus delinquat in Castro alterius, non possit ab eò Puniri secundum Bar. in d. l. Inter tutores, vbi monetur, argumento eius quòd dicimus de tutella diuisa inter tutores, vt sola administratio sit diuisa, cum ipsum ius tutelle, à persona tutorum euelli, non possit, sed sit indiuiduum super quo Gemi. Vbi supra, & Panor. in capitulo prudentiam in principio quarta col. de Offi. delega. allegant aliam rationem, videlicet quòd diuisio fieri non possit in præiuditium superioris, per l. Communi diuidundo in principio cum Glo. & Ibi notatis maxime per Bal. ff. Communi diuid. Ex qua decisione Bar. in dict. l. Inter tutores infertur, q̄ per Felloniam vnius, possit Dominus totum Feudum ad se euocare Vt Ibi per eum, & per Alua. post Bal. in hòc impugnantes Bar. in cap. primo § Præterea Ducatus in sexta col. vers. Quæro an Iurisdictiones de prohi. alie. feu. per Fre. iuncta col. sequen. Et demum Idem Bar. in l. Arbor §. fi. ff. Communi diui. dixit q̄ Iurisdictio, etiam ratione iuris proprietatis seu quasi, ac quasi possessionis, potest diuidi accessorie, cum Castro, licet non per se, Sicut in dict. §. Fin. Seruitus quæ per se est indiuidua cũ fondo põt diuidi.

Ita

Ita q ad ipsam diuisionem Iurisdictionis cum Castro competat actio communi diuidundo, Quam opinionem firmat etiam ipse Bar. in consilio preallegato tertia col. vers. Tertio an Iurisdictio, & sequi videtur Panor. in dict. cap. Prudentiam in principio quinta col. Nisi liber meus sit corruptus, Et ante eos voluit Specu. in titulo de Feudis §. Quoniam super homagiis, vers. 34. & Bal. in c. vno delegatorum col. Fin. de offi. deleg. argumento eius quod dicimus, de seruitute, Et quia secundum eum efficatius est Ius Iurisdictionis quam seruitutis, Cum Iurisdictio possit subalternari, non seruitus, Idem voluit ipse Bal. in cap. primo §. Præterea Ducatus secunda col. de prohi. alie. Feu. per Fre. & Allex. consilio 18. in secundo volumine & consilio septimo ac consilio 25. in 5. vol. quam opinionem dicit communem, & multis auctoritatibus comprobat Dominus preceptor meus Dominus Ias. in l. Stipulationes non diuiduntur in principio 21. col. ff. de verb. oblig. vbi breuiter & copiose loquitur, & subtiliter comprobat, Dominus Bartholomeus Sozi. dict. cons. 165. in antepe. col. cum sequenti. primo volumine, & probatur ex textu in c. Omnes si de feu. fue. contro. inter domi. & agna. vnde cum Iurisdictio sit de se indiuidua tanquam res incorporalis, vt in locis preallegatis, maxime per Bar. consilio preallegato, & Bal. in dict. cap. vno delegatorum col. fi. & in dict. §. Præterea Ducatus secunda col. & Imol. in dict. c. Prudentiam, & Pau. de ca. in dict. l. vie, Concludendum puto post predicta, quod accessorie ad Castrum diuidi possit, intelligendo de Castro, prout est quid vniuersale, videlicet certis finibus, ac territorio, cum Iurisdictione munitum vt per Roma. in l. tertia in principio pe. col. ff. de acqui. pos. Non autem prout est solis muris circundatum, vt per Allex. ibi 8. & 9. col. post Bar. in l. 2. ff. de verb. sig.

Nec enim, inter duos consortes, volentes diuidere Castrum, Feudum, & allodialia, dicere debemus, q si vni obueniat totũ Castrũ, forte propter incõmodam diuisionẽ, & alteri Domus allodialis existẽs in villa, Ille talis habẽs talẽ Domũ, nil habeat de Iurisdictione Sed habens Iurisdictionem tanq; castro coherentem qr. tunc capitur Castrum tanq; muris circundatum. non vt quid vniuersale.

Non obstat qđ dixit Bar. in d. l. Inter tutores in 3. col. q sicut tutella non potest diuidi, nisi quò ad facultatem administrationis, ita nec Iurisdictio, Qr. hoc argumentum Procederet, capiẽdo Iurisdictionẽ, prout Castro non coheret, seu territorio, sed persone, prout declarat Bar. in d. l. Arbor §. Fi. & in d. cons. 189. in secunda col. vers. 3. an Iurisdictio, & habetur de ipsa Iurisdictione personali, Per Imo. & Docto. in dict. cap. Prudentiam, & per Gemi. in dict. c. fi. in principio col. fi. de arbi. & per Bal. in l. prima ff. de Offi. consul. q talis sit indiuidua indistincte, Nisi ratione commoditatis, & administrationis. Cum sit dare Iurisdictionem territorio, & Castro coherentem, & solum persone coherentem, Quarum prima dicitur realis, & 2. personalis, vt per Bar. in l. sequitur §. Si viam in fi. commenti, vbi alii & in l. Si aliena §. Hoc Iure ff. de vsuca. & in l. Prima col. fi. ff. de Iuris. omni. Iudi. & in l. Fin. C. vbi, & apud quem in integr. resti. postu. Vbi dicit q personalis est duplex, & in l. Inter cos ff. de acqui. re. domi. & in l. Pater in fin. ff. de Serui. leg. vbi dicit concessionem Iurisdictionis in dubio presumi realem, cum concordantibus de quibus per Roma. in d. l. 3. in principio pen. col. vbi etiam Allex. in 9. col. ff. de acqui. posses. & Allex. in d. cons. 7. in 2. col. vers. Et posito 5. vol.

Nec etiã obstat, q diuisio feudi, seu Iurisdictionis, fieri non possit in præiuditiũ superioris, Quia cum fiat ex necessitate successionis, fieri pôt sine superioris cõsensu, & eò inuito, vt habetur ĩ d. l. cõi diuidũdo in princ. ff. communi diui. & per Allex. in d. cons. 7. inci. primũ, in Prima col. in fi. in 5. vol., vbi dat alias responsiones, ad hoc obiectum, & plene consuluit, quòd

Feudum Iurisdictionis diuidi possit, ad quòd multa cumulauit Felli. in c. Quæ in Ecclesiarum in 35. col. de constitu. In tantum q superior prohibere non possit diuisionem, vt Ibi, & in locis prædictis, Iunctis his quæ dicentur infra de diuisione alternis annis fienda post Panor. in cap. Fi. secunda col. secundo notabili de re Iudi. & Allex. in l. 2. §. Ex his 3. col. ff. de verb. oblig.

Et pro ista opinione, quàm supra firmaui faciunt iura que volunt, q in feudo diuiso, nichilominus agnatus agnato, succedere possit, vt per Glo. & Docto. in c. primo in principio in titulo Imperator Lotharius, & in cap. primo de natu. fuc. feu. cũ concordantibus maxime per me agregatis in cons. 79. in primo vol. meorũ consiliorum Feudalium, per quæ Iura apparet diuisionem, nõ extinguere ius prime concessionis & prime Inuestiture ex toto, videlicet quò ad facultatem succedendi.

Quò ad secũdum articulum, de modo diuidẽdi Iurisdictionẽ, est aduertendũ, q licet diuidatur Castrũ, et prout est q̃d vniuersale habens territoriũ, & annexã Iurisdictionem, ex hoc solo non erit diuisa Iurisdictio, Quia Officialis, seu Potestas ponet côiter in loco vt per Pau. de ca. in d. l. vie in fi. commenti ff. de serui. Vrb. predio. & in l. Si vni ff. de re Iudi. & mulcte, ac Emolumenta Iurisdictionis, communiter exigentur, Quas mulctas, vnus, sine altero, remittere non poterit, vt per Panormi. in d. c. Prudentiam in principio quarta col. & Sic de reliquis, & erit effectus q pars Castri erit particulariter diuisa, & Iurisdictio cum territorio, erit diuisa pro quotta, hoc est quòd vnus habebit Tertiam, alius Quartam, alius dimidiam, pro indiuiso, Et secundum has partes percipient emolumenta, per Eã quæ in Simili dicuntur, in l. tertia. §. Incertam ff. de acqui. pos. Vnde ad inducendum diuisionem Iurisdictionis, inuenio multa, alia media, traddi à Doctoribus, Quòrum aliqua respiciunt ipsum ius Iurisdictionis, ac eius quasi proprietatem, & quasi possessionem, & aliqua diuisionem administrationis, & quandam Vtendi feudo, & Iurisdictione commoditatẽ. Et vna species diuisionis Ipsius Iurisdictionis, est, quando vni totum Feudum venit in partem, & alteri alia bona allodialia, Iuxta textum in dict. cap. omnes Si de Feu. fue. contro. inter domi. & agna. & traddita in superioribus, & hæc non est proprie Feudi diuisio.

Secundo quòd fiat diuisio Territorii in regionibus, puta quòd vnus habeat, in Villa, & territorio, tales Parrochias, & contratas, seu talia quarteria, & valles, montes, & loca, sic & sic noncupata. & alter talia, vel per Signa, Et terminos, Ita quòd vnus habeat à tali parte Ville, & Territorii, & alter ab altera, per designationem terminorum, secundum Bal. in cap. Primo §. Item si fuerit Vbi Præpo. in Fi. commenti quibus mo. Feu. amit. el primo, dicentes quòd diuisio Feudi, potest fieri ex diuisione rei Feudalis, Et hôc, vult Clarius ipse Bal. in dict. cap. Vno delegatorum col. fin. Iunctis his quæ Ibi dixit, in pen. col. Versiculo Quero cum Iurisdictio, & est de mente Bar. in dict. l. Arbor. §. Fin. in finalibus verbis. ff. communi. diui. Vult Alua. in dict. §. Præterea Ducatus, & Allex. dict. cons. septimo in secunda col. vers. In dubio, Quinto volumine Et dicit Alua. in dict. §. Præterea Ducatus pe. alias antepe. col. tunc esse cautiones interponendas, de non impediendo se inuicem. Tertio diuidendo Domos, & homines, & Vassallos, Vt dixit Bald. in dict. cap. Vno delegatorum col. Fin. de Offi. deleg. & in l. Qui se patris col. Fin. vers. Quero an Vassalli C. Vnde libe. & l. Si Plures prima col. C. de condi. inser. & in dict. §. Item si fuerit, Vbi etiam Dominus Præpo. in fin. commenti, Et Dominus Præceptor meus Ias. in dict. l. Stipulationes non diuiduntur in principio 21. col. vers. Querit vltimo. ff. de verb. oblig. Quamuis Bar. in dict. cons. 189. in secunda col., dixerit hanc diuisionem hominum fieri non posse, Quòd intelligo quin saltem habitando in villa indiuisa teneantur

teneatur omnibus ad Iuramentū assecurationis iuxta notata in c. 1. quali. vassal. presta. debe. Iura. fide., Et ꝙ per Quarteria, vel per portas, possit diuidi etiam Iurisdictio non feudalis, vult Bar. in dict. cons. 189. in 3. col. Bal. in l. prima 12. questione in fi. ff. de offi. consul. & in l. 1. in fi. C. Vbi quis de curi. vel cohartali, & Franciscus de are. cons. 79. in 2. col. Ista tamen diuisio hominum & Domorum, non est perfecta, Nec vniuersalis, Quia licet vnusquisq; deputet Officialem suis hominibus, Nichilòminus si extraneus delinquat in territorio, Iurisdictio, cognitio, & pœna est cōis, & per ambos potestates, vel Dominos, erit cōiter procedendū, vt per Pau. de ca. in d. l. vie in fi. cōmenti, & Gemi. in d. c. Fi. in principio col. fi. de arbi. in sexto, De quò, & an sit Locus inter eos preuentioni, habetur vltra dicta per eos, per Panor. in d. c. Prudentiam, & per Bar. in d. l. Si vni 5. q. cum concordantibus.

Item potest fieri diuisio Emolumētorū tantum, puta ꝙ vnus habeat tertiā, alter plus, Alius minus, vt per Bal. in d. l. communi diuidundo, in principio in fi. cōmenti ff. cōi diui. & Allex. d. cons. 25. 1. vel 2. col. 5. vol. & Ista diuisio Fructuū, non est proprie diuisio, secūdum Bal. in d. c. vno delegatorum in fi. commenti.

Item potest fieri diuisio, Ita ꝙ vnus consortum, teneat titulo Locationis, Et pensio, ac emolumenta diuidantur pro rata, vt ꝑ Alua. in d. §. Preterea Ducatus antepen. vel penult. col.

Item poterit fieri diuisio, vt alternis annis fruantur, vel ponant Officiales, videlicet habens dimidiam duobus annis, Habens quartam vno anno ex quatuor, Et tertiam habens vno anno de tribus, ad quam diuisionē alternis annis faciendam data discordia, cōpelli possunt ꝑ Superiorem, vt dixit Panor. in c. fi. in 2. col. vlt. notabili de re Iudi. Vbi Felli. vult Bal. in dict. cap. vno delegatorum col. fin. de offi. delega. & in d. c. primo. §. Preterea Ducatus in 2. col. de prohi. alie. feu. per Frede. & Allex. in l. secunda. §. Ex his in 3. col. ff. de verb. oblig. & in dict. cons. 18. in secunda col. secundo vol. & in dict. cons. 25. in prima & secunda col. quinto vol. De qua diuisione in simili est textus in d. l. Constat, in principio & §. primo, ff. de aq. quot. & esti. & habeē in l. In concedendo ff. de aqu. plu. arc. & per Bar. in dict. l. Stipulationes non diuiduntur in principio 2. col. cum infinitis concordantibus. ff. de verbo. obliga. Que diuisio non respicit ius proprietatis, vel possessionis, sed administrationem, & commoditatem vtendi.

Posset etiam fieri diuisio Iurisdictionis, per species, capitula, & per gradus, secundum Bal. in d. c. vno delegatorum col. fi. & in d. §. Preterea Ducatus secunda col. puta ꝙ vnus præsit causis primis, alter causis appellationum, vel vnus causis meri imperii, alter inferioribus, iuxta tradita per Bar. & Docto. in l. Imperium. ff. de Iuris. omni. Iudi. vel vnus causis Criminalibus, alter Ciuilibus, Vel vnus à tanta summa infra, alter à tanta supra.

Quòad Tertium Quæsitum concernens alia, quæ obiciuntur ad impediendum diuisionem, Et Primo ꝙ non possit fieri, nisi omnibus Consortibus consentientibus, vt consuluit Panor. cons. 83. inci. Quanquam in his dubiis pen. col. primo vol. Cum quò transit Felli. in dict. cap. Quæ in Ecclesiarum in 36. col. octaua declaratione, secunda limitatione de constitution. per textum in dict. cap. primo §. Preterea Ducatus de prohi. alie. feu. per Fre. in versiculo Si consortes voluerint &c. Respondetur quod hòc non obstat, & communis opinio, est in contrarium, Vt per Andr. de Iser. in dict. §. Præterea Ducatus prima col. Vbi etiam Bal. in 3. col. Et plene ꝑ Allex. in d. cōs. 25. in 3. & 4. col. & cons. 7. secunda col. in fi. quinto vol. & Soci. dict. cons. 165. col. fin. primo volumine Et Dominum Ias. in d. l. Stipulationes nō diuidūtur in 21. col. vers. vltimo querit in limitationibus & d. §. preterea ducatus loquitur in Feudis dignitatū, in q̄bus regulariter est prohibita

diuisio vt habetur in d. §. Preterea Ducatus, & latæ per Felli. in d. c. Que in Ecclesiarum loco preallegato, Et per Dominum Ias. in d. l. Stippulationes non diuiduntur etiam loco preallegato, & Soci. in d. cons. 165. Vbi limitant, & tangunt, quando etiam Feuda dignitatū possint diuidi, de quò etiam per Allex. cons. 6. & 7. 5. volumine & 18. circa fi. 2. vol. vbi limitat stante mala administratione alterius & per Bal. in auten. Hoc amplius secunda col. C. de fideicom. & in c. 1. in principio 5. col. de prohi. alie. feu. ꝑ Fre. Vbi limitat, quādo Rex diuidit filios consentientes, Et non obstat etiam superioris contradictio, vel defectus consensus superioris, Quia, vt dictum fuit, in vers. Nec etiā obstat ꝙ diuisio &c. Talis licentia superioris, vel consensus, non requiritur prout etiam late firmat Feli. in d. c. Que in Ecclesiarum 35. col. 8. Declaratione. Sed quòd magis est, stante discordia consortum in administrando, superior debet ipsos cogere ad diuisionem, saltē alternis annis, secundum Panor. in d. c. fi. in seconda col. vltimo notabili de re Iudi. & Allex. in l. 2, §. Ex iis in quarta col. ff. de verb. oblig. & d. cons. 25. prima col. vers. Et potest 5. vol. & Curtius Senior cons. 69. & Allex. in l. Si domus §. fi. ff. de leg. primo Et cons. 189. in secunda & pe. col. secundo vol. & memini tetigisse in cons. 93. in primo vol. consiliorum meorum Feudalium circa principium, & in quoddam alio paruo cons.

Item non obstat dissensus subditorum, Qr, vt dixit Pau. de ca. in l. Si vni ff. de re Iudi. in pe. col. vers. Quid autem si decessit interest subditorum, & opponere se possunt, ne habeant plures Officiales, seu potestates, dicens se ita consuluisse. Et quia vt dixit Allex. d. cons. 25. pe. col. in principio 5. vol. videtur esse monstrum, quod sint in eodem Castro duo Domini separati, Et publice interest ne ita sit, vt ibi latius per eum; Quia veritas est in contrariū, ꝙ subditi non possint hanc diuisionē impedire, vt per Allex. d. cons. 25. pen. col. & Paulo post, vers. circa aliud dubiū, late hoc, multis mediis comprobantem, Et propterea ipse Allex. Ibi in antepe. col. in vers. Non obstat etiam quod videatur, ap ꝓbat ꝙ vnus cōsortū, possit ponere vnū Officialem & alter alium, Et ex hòc fortius inuitari debet superior, ad cogendū istos consortes ad diuisionem totalem Iurisdictionis, & territorii, Quò casu cessabit hec difficultas, quia quilibet constituet super suis hominibus, & sua parte Territorii Officialem, per eà que dicta sunt in vers. precedenti, Et quia, eò casu quando Domini discordant, in vsu Iurisdictionis, possunt subditi instare, ꝙ ipsi Domini cogantur ad diuisionem deuenire, vt vult Ang. in l. 2. §. Ex his ff. de verb. oblig. cum quò transit Allex. d. cons. 7. in 2. col. circa fi. & 25. in prima col. vers. Et potest 5. volumine Et Ideo ipsis subditis instantibus ne fiat diuisio, est danda indubitanter repulsa, Item non obstat, ꝙ semper rentum fuerit hòc feudum communiter, & ꝙ videatur inducta prescriptio, ne possit diuidi, vt per Oldra. & Ang. in l. prima C. de Anna. excep. Quia veritas est in contrarium, Vt ibi per Bar. & Allex. cons. 6. 5. vol. & Dominum Ias. Plene, in §. Quedam insti. de actio.

Item nō obstant, allegate præeminentiæ aliquorum consortum, & parentum suorū, solitorum in loco cōmorari, Quia ꝑ alias iuris allegationes fuit responsum, vera nō esse que proponūtur, & de Iure nō fuisse acquisitas, nec potuisse acquiri, Et ex quò constat ꝙ reliqua communiter facta fuerunt, non debet impediri diuisio, qua facta cessabunt tales præeminētiæ, vt pulchre consuluit Allex. d. cons. 25. in fi. 5. vol. vbi loquitur de antiquiote pretendente iura appellationum, Et Sicut non valeret expressa conuentio impediens diuisionem quamuis iurata, vt per Allex. d. cons. 18. 2. vol. Puta quod antiquior sit perpetuus gubernator vt ibi, Sic nec tacita, quamuis contrarium teneat Bar. in d. cons. 189. in 3. col. Quòd ius ex conuentione quesitum amitteretur, tali iniustitiam faciente, & male exercente, l. Auxilium ff. de mino. & Allex. d. cons. 18.

prope

prope finem.

Insuper non obstat minor ætas aliquorum, Quia minor ad diuisionem prouocari po test, Et stante rixa, vel discordia, aut inminente scandalo, Ipse alios potest prouocare, per Iura vulgaria, Et consuluit in materia diuisionis feudi Allex. d. cons. 25 in fi. 5. vol. & Soci. d. cons. 165. etiam in fi. Nam vt dixit Allex. d. cons. 7. in 2. col. vers. sexto probatur & in col. fi. vers. Preteræa alia Iura, 5. vol. Et Dominus Soci. d. cons. 165. in 9. col. vers. Decimo & vltimo, In Feudo alias non diuisibili, ratione timoris rixe, & scandali, vel discordie, potest peti diuisio, vt Ibi latius per eos, quòrum dicta referre superfluum est.

Postremo diuisionem feudi non impedit, ꝙ vnus habeat plura predia allodialia sparsa, quam alter, Ita ꝙ non possit diuidi territorium, quin alter sit habiturus predia, in qualibet parte, per eà quæ dixit in terminis Allex. in simili quæstione in d. cons. 25. col. fi. pe. dubio, videlicet quia extāt regule iuris permissiue diuisionis, & ista causa non reperitur esse de impedientibus diuisionem, vt ibi per eum, Cuius dicta erubescerem transcribere. Laus Deo, & Virgini Gloriosissime.

Albertus Brunus.

Nus ex Dominis consortibus in eodem Castro, an possit emere ab hominibus, de prediis quæ homo tenet in homagium ab altero consorte.

Et plures Domini loci possunt sibi inuicem esse Vassalli.

CONS. CLXXIIII.

Dixi vobis oretenus, & iterum dico, ꝙ de Iure, vnus ex Consortibus, & Dominis Loci, non potest emere à rustico, bona, vel predia, pro quibus prestatur homagiū alteri Consorti, Duplici ratione, Primo, quia bona quæ in homagium, vel feudum ab aliquo tenentur, non possunt etiam quòad vtile dominium talis hominis sine Domini licentia, in alium alienari, c. 1. in principio de prohi. alie. feu. per Fre. & c. primo de alie. feu. pater. & c. 1. de prohi. Feu. alie. per Lotha. cum Ibi notatis, etiā si alienentur in consortem, Domini Feudi participem, secundum Bal. in l. voluntas secunda col. vers. pone concessum C. de Fideicom. quem ad hoc allegat Felli. in c. Que in Ecclesiarum col. fi. Nona, & vltima declaratione, de constitu.

Secundo Quia alienando in maiorem, fieret deterior conditio Domini; c. primo vbi Bal. in 3. col. de alie. feu. in vsi. feu., & late tradditur in Emphiteosi, in l. fi. per illum textum C. de Iure emphi. vbi late Dominus Ias. in 31. col. cum tribus sequentibus prima stampa, & Imo. ac scribentes in c. Potuit de Loca. cum concordantibus per eos allegatis, Non obstante ꝙ sint paris potentie isti Consortes, Quia attenditur conditio hominis alienantis, ꝙ non fiat Domino durior per alienationem, vt per Dominum Ias. in d. l. fi. loco supra proxime allegato, Per eà que consuluit Cardi. cons. 37. inci. Casus feudum quòddam, vbi in simili dixit, Episcopum non posse dare feudum deuolutum in feudum capitulo quòd nunquam moritur.

Verum Quia presupponitis esse consuetudinem in Loco, quod cōsortes possint emere talia predia, vnus videlicet predia homagiorum alterius consortis.

Nescio intelligere quomodo hòc procedat, Nam si volumus dicere, ꝙ ex tali emptione, extinguatur homagium per talem consuetudinem, Durum est michi credere, ꝙ extet talis consuetudo, Quia si homagia erant in esse tempore Castri per Principem concessi, Non debet esse in facultate vassallorum Illa extinguere, vt late disputat & concludit Luchas de penna, in l. possessores, Per illum textum in 2. col. C. de fon. Patri. lib. 11.

Quòd si dicatur, Ista homagia non fuisse ante, vel eò tempore constituta, sed confe-

ta p vassallos de propr iis fondis, & proprietatibus, quò casu possunt extingui secundum Lucam vbi supra, licet non videatur ex totò irrationabilis, Cum sit reciproca talis consuetudo per notata in l. 1. & in l. Licet C. de pactis, Tamen videtur dura, cum aperiat viam ditioribus, emendi homagia consortum minus diuitum, non obstante tertia parte, vel dimidia precii, quæ datur Domino, Quia multum interest talis Domini, si prediũ tale in homagium tentum, efficitur liberum ex alienatione in consortem, cũ alias posset pluries alienari; & pluries Dominus in precio concurrere & deuolui, vel aperiri Domino, Et sic de ceteris, Et iura resistunt ꝙ res pro qua quis prestat, homagium, stante homagio separetur ab homine, vt habetur in c. primo §. Ex eadẽ de leg. Conra. vel ꝙ quis remaneat obligatus ad homagium, extincta re pro qua prestabat homagium, vt per Bal. in d. §. Ex eadem, super verbo maiori, & quòd dicunt Guiliel. de Cuneo Bal. Pau. de ca. & pleriq; Scribentium in l. Solemnibus C. de rei vendi. Et Alua. in cap. primo, in principio pe. col. que fuit prima cau. ben. amit. quòd non tenetur ad seruitia Vassallus qui cõmoda non percipit, iunctis traddítis in c. primo de contro. Feu. int. Vass. & Episcopum, facit l. 1. C. de Iur. Emphi.

Quòd si dicatur, ista predia transire cũ sua causa, & obligatione, vt in l. Si conuenerit §. Si fondus ff. de pign. actio. l. Si prædium C. de Euictio. l. Si debitor ff. de distra. pigno. & ꝙ notatur in l. fi. ff. de contrahem. emptio. Tunc succedit aliud, ꝙ iste emptor, quamuis sit de Consortibus, respectu talis homagii fiat subditus illius Consortis, Cui vendens præstabat pro ipsa re homagium, quòd non est à Iure alienum, vt per Ang. in l. Eius col. fi. ff. Si cer. pet. Vbi Dominus Ias. in 4. col. & Marti. de Lau. in c. 1. 2. col. vers. Quid autem si essent, vbi etiam Dominus Prepo. in 3. col. sub simili vers. quali. vas. iura. debe. Domino fideli. & Specu. in tit. de Feudis §. Quoniam supra homagiis, vers. 24. vbi etiam Bald. vers. Sed pone, ꝙ sunt duo fratres domini eiusdẽ ciuitatis, & Iac. de ardi. in sua somma feudorum in Rubrica de successione feudi. 22. questione inci. Adhuc 15. col. Dicente ꝙ plures Domini, Reges, vel Comites, possunt sibi inuicem, etiam in vno loco esse vassalli respectu diuersorum, Sicut possunt plures sibi inuicem seruire, & se inuicem possidere, per quandam fictionem, cum vere possessus ab vno, per aliũ possideri non possit l. Liber homo in fi. ff. de acqui. rer. do. facit quòd dixit Nico. de neapo. in lectura sua, inserta in lect. Bar. in l. Cum ex oratione ff. de excu. tut. & Bar. in l. Caius ff. de Iur. Patro. ꝙ subditus acquirendo partem feudi, & Iurisditionis, in loco in quò est subditus sit Dñs & nichilominus remanet subditus, & est ad propositum illa questio, quam tangit Iaco. de ardi. in loco supra allegato.

Et secundum istum modũ magis Iuri consonum, posset fieri emptio; & valeret consuetudo, ꝙ Consors possit emere de pdiis homagiorum alterius consortis, licet non consentientis, Quia eò modo nullius iuri preiudicatur, eò saluo ꝙ subrogatur potentior, dum alienatio rei date in homagium fit in alterum ex Dominis Consortibus.

Sed non putarem talem subiectionem, esse in vobis laudabilem, Nisi iste Consors habeat reciproce predia, quæ de vestris homagiis emerit, Et tunc quid Iuris sit, si vnus vestrum alterum offendat & alter alterum, ponit Martin. de Laud. in loco preallegato & pariter Dominus Preposi. dicentes ꝙ non fit compensatio, Laus Deo, & Virgini Gloriosissime.

Albertus Brunus.

Olim

Olim subditus ratione feudi, vel homagii alienatus, vel aliter homagium dimittendo, debet ipsi Domino reuerentiam, & non potest ipsum Dominum offendere.

CONS. CLXXV.

Licet alienatio feudi, vel homagii de voluntate Domini facta, faciat istu Iohannem desinere esse hominem, seu Feudatarium talis Domini, vt p Bal. in c. ceterum in fin. commenti de Iudic. quem refert & sequit Felli. in c. Quæ in Ecclesiarum in 27. col. 6. declaratione de consti. non tamen eximitur ex toto videlicet Quin ipsi Domino debeat reuerentiam; Et quia non licet tali Dominum antiquum offendere, vt declarat & p multas auctoritates probat Felli. vbi supra in 31. col. cum sequen. vers. Fallit 5. Nisi talis homo offenderetur ab antiquo Domino, vel nisi requireretur à nouo Domino, contra antiquu, vt Ibi, Et si talis remaneat in loco Domini Antiqui adhuc est subditus tanquam incola c. primo de priuil. in 6. & quod tradditur in c. primo quali. vas. Iur. debe. fide. & in decisionibus Guido. Papæ Decisione 207. Laus Deo, & Virgini Gloriosissime.

Albertus Brunus.

Dominus Verberans, vel maletractās subditos aut eis iniustitiam faciens, An possit homagio, & feudo priuari.

Et an Domino, vel oppresso applicentur.

Et an liceat Domino Castigare subditum.

Et an Domino inique administranti, possit dari coadiutor, vel talis sit administratione, & obedientia subditorum priuandus.

CONS. CLXXVI.

In materia huius Consilii, videatur Soci. cons. 292. inci. Non prosequendo, vers. 6. ista conclusio secunda parte, Et Dominus Curtius in somma Feudorum 6. parte secunda questione, et etiam prima Et quarta parte 22. questione, Prepo. omnino in prelu feu. antepen. col.

Iste Paulus subditus, & homagiu habens à Domino Bartholomeo, potuit insultatus ab ipso Domino Bartholomeo, ad suam defensionem, ipsum Dominum Bartholomeum percutere, Iuxta notata in l. vt vim ff. de Iusti. & iur. & in l. pri. C. Vnde vi., Nec ex hòc dicitur fecisse contra iuramentum fidelitatis, secundum Archi. in c. Forma 22. questione vltima, & solet traddi in c. primo vbi Ita tenet Marti. de Lau. de form. fideli. Sic etiam dicimus, q Iudici de facto facienti, licet de facto resistere l. Defensionis facultas, & l. Deuotum cum Ibi not. C. de Iur. Fis. libro decimo Notat. Panor. in capitulo Si quando de offi. delega. Et licet dici soleat, qd Dominus Possit castigare subditum, vt est Glo. in. c. potest quis, de reg. iur. in 6., & textus in c. Illi qui 5. questione 5., & in c. vniuersitatis de senten. exco. cum concordantibus Ibi p Glo. & Docto. allegatis, & l. Præceptoris cum l. præcedenti in fi. ff. ad leg. acqui. Tamen hòc est extra propositum, quia iste insultus factus fuit non per modum castigationis, sed offensionis, Et puto per modum castigationis fieri, quando Dominus homines suos ludentes, aut noctu vagantes cum baculo leuiter, aut super spatulis percuteret, eos increpando, Aut si pastores male versantes in pascendis Brutis, in alienis prediis damnum dantes, leuiter, vel sine periculo verberaret; prout aliqui probi Domini facere solent, Qui ex hòc non damnantur, Sed à subditis, laudantur per d. c. Vniuersitatis, & c. 1.

&

& c. Cum voluntate, cum vtrobiq; notatis de senten.exco. & c. Presbiterum, cum ibi etiā notatis de homi. & d. l. Preceptoris cum l. prece. in fi., Vbi inmoderata verbera, etiam correctionis gratia damnantur, Nam ex modo percutiendi, & genere armorum, cognoscitur qualis sit intentio percutientis, vt habetur per Bar. & alios in l. prima C. de Sicca. & per Cano. in c. primo de Præsump.

Et posset Iste Dominus Bartholomeus, in amissione Iuris quòd habet, super rebus quas paulus ab eò tenet in homagiū puniri, Eò quia Dominus tenetur homini suo ab aliis oppresso auxilium prestare, ꝙ si non faciat amitit dirrectum Dominiū, & ius quod habet in homine & homagio, vt per Glo. in c. primo §. fi. vbi Docto. in tit. hic finitur lex, volentes ꝙ Dominus teneatur hominem & Vassallum suum, habentes guerram iustam quò ad eos, vel si opprimantur ab aliquo iuuare, etiam contra patrem, ac filios, & fratres ipsius Domini, Quam determinationem Alua. Ibi in 2. col. vers. Quero cum Glo. &c. dicit Santam & terribilem, contra Dominos, Cum Domini ad pares vices reddendas, vassallis suis teneantur, vt ibi, & c. 1. in fin. de for. fideli. & in c. 1. quali. domi. propri. feu. priu. Quòd Ius applicabitur ipsi Vassallo secundum Docto. in locis preallegatis. Quòd est intelligēdum, de feudo & iure dirrecto, talis Domini, de quò superiorem, nō recognoscit, Non de Iurisdictione, vel feudo Principis, vt tradditur in d. c. primo de for. fide. maxime per Marti. de Lau. & Dominū Præpo. & infra latius dicetur, vnde si tenetur prestare auxilium, multo magis debet abstinere ab offendendo hominem suum.

Tum quia sunt decisiones aperte, ꝙ Dominus offendens, hominem suum priuetur Iure quòd habet in homine & homagio, vt in d. c. primo de for. fide. in fi. Vbi per omnes Scribentes & in d. c. primo quali. vas. propri. feu. priu. & per Glo. in dict. c. primo §. fi. in tit. hic finitur lex, Quam Glo. dicit Ibi Marti. de Lau. notandam contra Dominos male tractantes vassallos suos, Et est generalis regula, ꝙ ex quibus causis vassallus priuatur feudo, erga Dominum committendo, vel delinquendo, ex eisdem Dominus erga vassallum priuetur feudi & homagii iure, in vassallum commitendo, vt in d. c. primo in fi. de for. fideli. vbi per Omnes, dicentes octo esse causas, & ibi numerantur, & in d. c. primo quali. Dominus Propri. feu. priue. & per Glo. & Docto. in d. §. fi. in titulo hic finitur lex, Et de hòc est notabilis textus in c. Domino commitente, si de feu. fue. contro. vbi dicitur quòd Dominus priuatur proprietate feudi, si commitat culpam, contra Vassallum vult Roma. in l. Si Finita §. Si de vectigalibus. ff. de dam. infe. & Dominus Ias. in l. fi. C. de Iure emphi. & habetur in forma Iohannis Blanchi, super vsibus feudorū sub Rubrica de causis propter quas ius Domini quòd habet in feudo amitatur, vbi in princ. dicte Rubrice hoc intelligit procedere sub dubio forte, in atroci offensa, & non in leui, Et circa finem Rubrice idem dicit, Si Dominus Iniustitiam faciat Vassallo, vel homini suo, Et quia dictum fuit, quod ius homagii acquiritur homini offenso, hoc est intelligendum quando est tale ius, de quo Dominus alium non recognoscit, puta quia ipse Dominus de suo proprio pleno iure & libero dedit tali homini in homagium, secus est in Iurisdictione, vel alia re, de qua talis Dominus offendens subditum suum, Principem, vel superiorem recognoscit, Nam iurisdictio, vel talis res, de qua alter superior, per talem Dominū recognoscitur, reddit ad ipsum superiorem, seu Principem, in feudo scilicet nouo, Nam in antiquo reddit ad cōsortes & cūdominos, ab eodem stippite descendentes secundum Io. Blanchi, in somma predicta sub antedicta Rubrica, habetur per And. de Iser. Marti. de Lau. & Dominum Prepo. in d. c. primo de for. fideli. post Glo. in d. c. De forma, quam ita procedere debere declarant. Quòd si dicatur predicta non procedere ita plane, Cum secundum Bal. in l. Ex hoc iure ff. de Iusti. & Iur. sub-

diti

diti non possunt expellere Dominũ eos intollerabiliter opprimentem, licet secundum Bal. prædictum in prima Rubrica Digestorum circa fi. vers. Quicquid sit, possint ei eò casu obedientiam denegare, vel secundum Alberi. de Rosa. in l. Bene azenone C. de quadri. Præscrip. eò casu possunt per superiorem, puta Papam, vel Imperatorẽ priuari, Quòd intelligit Bal. procedere in c. primo §. publici latrones vbi etiam Alua. de pa. te. Quando vassallus male tractans subditos fuit monitus ne procedat, vel vt desistat, Respondetur quòd duo sunt casus considerandi.

Pirmus est de Domino loci offendente, & male tractante, hominem, qui tenet aliquid ab eò in feudum, seu homagium, & pro quò ei præstat Iuramẽtum fidelitatis, & in hòc procedit conclusio prædicta quòd Dominus ei teneatur reddere pares vices sub pena amissionis homagii, per prædicta, Et simile est in Domino Bannito, vel de Crimine Capitali, damnato, Quia bona & Feudum vassalli non confiscantur, Sed ipsum Feudum, remanet franchum, Ita quòd libere potest vtile Dominium suum alienare secundum Bal. in c. 1. in princ. quarta & 5. col. in tit. hic finitur lex, & Dominum Ias. in l. fi. septima col. C. de Iur. emphi.

Alter vero casus est, quando Dominus loci male tractat subditos sibi ratione Iurisdictionis tantum, vt quia habitant in loco sue Iurisdictionis, siue originarii sint, siue incole, & nichil tenent à Domino in feudum, vel homagium, & tunc quia agitur de amittenda Iurisdictione, quæ non est subditorum offensorum, sed recognoscitur à Principe, & non tractatur de aliquo iure subditis acquirendo, propter offensam eis factam, procedunt decisiones secundo loco Allegate, Quia isti non sunt Vassalli nec homines ad homagium, vel fidelitatem, Domino loci astricti, sed solum tenentur præstare iuramentum assecurationis, vt est textus & ibi Bal. Andr. de Iserni. Alua. Marti. de Lau. & Scribentes in c. 1. quali. vas. iur. debe. fide. & tunc potest adhiberi contra talem remedium, Vt ei detur coadiutor, sine quò nil possit administrare, qui regulariter datur cuilibet iniquò administratori, etiam si sit Baro, vel Rex, vt in c. Grandi. de suppplen. negl. prela. & est Glo. in verbo priuamus in c. Ad apostolice de re Iudi. in 6. vult Spec. in tit. de feudis. §. Quoniam sup homagiis, in fine, & Bal. in l. Post susceptam ff. de excu. tuto. vel obedientia denegari ei potest, mandante sic superiorẽ, vt subditi ei non pareant quousque aliud habeant in mandatis, vel precedente monitione, vt ab oppressionibus desistat, si perseueret poterit feudo, aut saltẽ obedientia subditorum in quos deliquit ex toto priuari, per Decisiones Docto. Prealegatas; Quæ videntur sic concordande, Faciũt quæ dixit Bar. in l. quòd si forte §. Sunt quidam 3. & 4. questione ff. Solu. matri. & dixit Bal. in l. Etiam secunda Oppositione C. ad leg. fal. quòd indigno administratori aufertur administratio, & quòd possit dari coadiutor vt supra, voluit etiam Bald. cons. 328. incipiente Queritur Si Rex pe. col. in fi vers. Sed nunquid Imperator 1. vol. vltima stampa, Laus Deo & Virgini Gloriosissime.

Albertus Brunus.

D Ominus loci an possit prohibere alicui, ne suum territorium, vel locum ingrediatur, vel ne per illud transeat.

Vie publice an dicantur de territorio & Iurisdictione Dominorum.

CONS. CLXXVII.

On potest per hunc loci cundominum interdici, ingressus loci, & territorii huic M. habenti prædia in loco, & territorio, multiplici respectu. Et primò Quia cui conceditur

ditur habere fondum seu prædium, etiam conceditur habere iter, & alia necessaria ad illud, l. Tertia §. Qui habet ff. de Serui. rusti. predio. & l. Binas la prima. ff. de Serui. vrba. predio. & l. Fundum §. In lege ff. de contrahen. empti. & l. prima §. vsusfructus ff. si vsusfr. peta. cum concordantibus.

Secundo, Quia iste iam factus est de populo, quamuis forensis, cum multotiens venerit intra territorium, & receptus fuerit, & ibi habuerit, & habeat collonos, Quo casu Iura volunt, ꝙ bene possit à talibus exigi per Dominum loci Iuramentũ assecurationis, si de tali diffidant vt est textus & ibi late habetur per Bal. And. de Iser. Alua. Marti. de Laude ac Dominũ Præpo. in c. 1. in tit. quali. vas. Iura. debe. fideli. Non tamen licitum est ei interdicere, loci, & territorii ingressum, Cum quamuis sit forensis, nichilominus dicatur de populo, per textum singularem in auten. de questo. in principio Ad quòd facit pulchra Decisio Bal. in c. 1. de for. fideli. Vbi etiam Martin. de Laud. & Alua. in c. 1. pe. col. vers. Quero an Domini terrarum quali. Vas. iura. debe. fide. & Panor. in c. Quoniam in plerisq; prima col. de Offi. ordi. Et Cepol. in tractatu seruitutum Rusticarum Rubrica de seruitute vie 8. questione volentium ꝙ non possit iam ingressus, & consequenter iam receptus, in locum vel territorium tanquam factus de populo expelli, Nisi ex causa, ex qua possent Forenses banniri, Cum iam receptũ expellere sit interdicere, quæ pena interdictionis sine legitima causa, non debet imponi l. Relegatorum ff. de interdi. & relega.

Tertio Quia attẽto odio ipsius Domini, contra istum M. videtur hòc fieri ad æmulationem, Cum disponant iura, ꝙ permissum alias fieri, Non possit æmulationis causa fieri, Adeò vt non liceat Consorti Castri indebite expulso, partẽ suam alienare potentiori, qui habeat illam recuperare, vt per Dominum Præceptorẽ meum Dominum Ias. in l. Ex hoc iure ff. de Iusti. & iur. prima charta, & Latius Allex. conf. 70. inci. Opportune 2. vol. vbi multa colligit, ꝙ non liceat etiam in suo facere aliquid, ex quò alter damnificetur, quando faciens commodum non percipit &c.

Quarto Quia secundũ Bal. & Marti. de Lau. in d. c. 1. de for. fideli. & Alua. in d. c. 1. quali. Vas. Iura. debe. fideli. & Panor. in d. c. Quoniam in Plerisq; de Offi. Ordi. Non licet Dominis terrarum, etiã mercatoribus, vel aliis forensibus postquam intrarunt territorium eorum, eos expellere, sine causa legitima, cum mondus sit communis patria, licet ante ingressum possint prohibere, Sicut quilibet priuatus potest prohibere, ne quis fondum suum ingrediatur l. Diuus cum concordantibus ff. de Serui. Rusti. prædio, Et quia illa prohibitio fit huic M. in Territorio existenti, vt recedat, & ne amplius redeat.

Quinto cum isti Domini non habeant ex concessione Regalia, & vie publice sint de Regalibus Principi spectantibus, vt in tit. quæ sint regal. in principio vbi Alua. inter ceteros prima col. & And. de Iser. in verbo vie publice Dici potest ꝙ Domini terrarum nõ possint prohibere accessum per talem viam, vt per Cepol. sic expresse determinantem in Tractatu de seruitutibus Rusticis Rubrica de via 8. questio ne in sexta col. post Bal. & alios in locis per eum allegatis. Cum vie non sint vnius populi publice, sed omnibus populis. Et nostre Itale sint publice etiam Anglis secundum Iacobum de Are. Pet. & Cyn. in l. Quædam, & in l. Item Lapilli, ff. de re. diui. & Io. Fab. & Ang. are. in §. Littorum insti. eo. tit. Cum Regalia nisi sit dictum concessa non censeantur, vt ꝑ Albe. de Ros. in l. Fi. C. de Iur. omni. Iudi. & Marti. de Lau. in Tractatu de Principibus vers. 115. & Dominus Præpo. in tit. quæ sint regal. prima col cum cõcordantibus; Imò eorum concessio nisi fiat ex certa scientia præsumitur esse subreptitia, secundum Marti. de Lau. Vbi supra vers. 287. Contra quòd facit Quia vie publice sunt de Territorio, adeò ꝙ punitio delictorum in via publica commissorum spectet Dominis

minis Loci, Esto ꝙ proprietas viarum, sit de Regalibus Principi spectantibus, vt ꝑ Bal. in l. Si plures 4.col.vers. Fuit quæstio C. de cōdit. inser. Sicut in simili dicimus de Flumine publico, quod fit de territorio per quòd fluit ratione Iurisdictionis, vt ꝑ Bal. in Rubrica de re. diui. 4.col.vers. Sed nonne cum concordantibus & ipsi sunt vniuersaliter inuestiti de territorio, prout etiam dicimus de prædiis Ecclesie sitis intra territorium, vt respectu Iurisdictionis dicantur de territorio Domini temporalis in quò sunt sita & possint puniri ꝑ Dominos temporales l. Si quis in hoc genus vbi Docto. C. de Epis. & Cleri. & c. Fi. de inmuni. Ecclesi. Notant Cardi. in Cle. 2. §. Denique secunda questione de re Iudi. cum concordantibus datis per Ang. & Augu. in Tractatu malleficiorum in clausula In scallis Santi Petronii, Et idē de Palacio Episcopi, vt habetur in c. penultimo de inmu. Eccle. Facit etiam quia plura veniunt sub vniuersitate, quæ per se non venirent l. In modicis .ff. de contrahen. empt. & notatur in c. Quanto de Iudic. Sic etiam etiam dicimus ꝙ loca exempta dicuntur de Diocæsi, & de Regno, ita ꝙ punitio delictorum ibi commissorū, spectet Regi, vel Diocesano, vt late per Felli. in cap. Grauem de Offi. ordi. Laus Deo & Virgini Gloriosissime.

Albertus Brunus.

CONS. CLXXVIII.

Contra Vassallum impedientē missum in possessionem, in prædiis sitis in suo territorio, virtute sententie contra eum late, quòd sit remedium.

Et an possit eius expensis manu millitari, fieri executio, & captura persone mediante.

Et an compelli posit fideiubere de non molestando.

Et si fuerit pertinax, an possit feudo priuari.

Contra istos vassallos contumaces, & nollentes parere literis & Commissariis Principis, modus videtur ꝙ exigantur pene, & via millitari prouideatur, mittendo armigeros, qui expensis ipsorum vassallorum fructus prædiorum, in quibus Ant. fuit in possessione missa colligi faciant, & abduci, dando ipsos dicte Antonie, & arrestando ipsos vassallos, etiam personaliter, ac hominibus præcipiendo, ne eis obedientiam præstent, per textum & notata in l. Qui restituere .ff. de rei vendi. Vbi est expressum de tali manu millitari concedenda, & Ibi notatur per Glo. & Docto. ꝙ potest fieri captura, & arrestatio personalis, contra tales contumaces, seu resistentes, De quò etiam plenè habetur in l. A diuo pio in principio .ff. de re Iudi. & per Glo. in verbo factis & Docto. in l. De quibus ff. de legib. Et dicit Ang. in dict. l. Qui restituere, in prim. col. vers. Et dicit quòd isti tales dicuntur hostes Principis, Et quòd contra eòs tanquam hostes potest Bellum moueri, & exerceri. Et quia secundum Bal. in prima Rubrica Digestorum circa finem, vers. Quicquid sit, potest tali vassallo obedientia subditorum tolli, & denegari, cum secundum Bal. in l. Etiam secunda oppositione C. ad leg. Falc. indigno administratori, auferatur administratio.

Item sunt detinēdi, quousq; Idoneæ fideiusserint de nō molestando in futurū ipsam Antoniā taliter, ꝙ via fideiussorum, sit opportune succursum ipsi Antonie per notata per Bar. in l. Illicitas. §. Ne potentiores ff. de offi. Præsi. Panor. & Felli. in Rubrica de treu. & Pac. iunctis notatis per Bar. in l. prima §. Interdictum in fi. commenti, vers. 2. dixi, ff. vti posside.

Tetio Videt posse præcipi istis vassallis, sub pena amissionis feudi, & Iurisdictionis ne ipsam Antoniā, in posōne dictorū bonorū

in qua fuit missa, Nec in perceptione fructuum, ac abductione, & usu eorum molestent, Ex quo aliter faciendo sunt hostes Principis, Et iuri superioritatis ipsius Principis derrogant, Dũ pertinaciter parere recusant, Et quia Vassallus propter iniustitiam, & iniurias quas infert, in Territorio & Iurisdictione cui præest, debet Feudo priuari, Saltem postquam est monitus, vt p Bal. in c. 1. §. Publici latrones, vbi etiam Alua. de pac. tenen. & Dñs Ias. in Auten, Si qua mulier prima col. in fi. cum sequen C. de Sac. San. Eccle. & Alberi. de Rosa. i l. Bene azenone C. de quadri. præscri. Facit qr. Dñs potest violenter cogere subditos ab obedientia se subtrahentes, & contra eos arma mouere, c. Grandi vbi Pet. de anch. in notabilibus & Corsetus 40. col. propter verbum impedientes de supplen. neg. præla. vbi & dicit, q ad istud pôt aliorũ auxiliũ iplorari. facit c. Dilecto de sent. exco. in 6. habetur per Io. Andr. post Imo. in c. Olim el primo de resti. spol. & in c. Sicut de Iur. Iur. & in c. Dilectis de appel. tradditur plene per Docto. in d. c. Dilecto, Laus Deo & Virgini Gloriosissimæ,

Albertus Brunus.

Domini terrarum an possint facere, statuta, vel Proclamata penalia, contra damnum Dantes in eorum prædiis,

CONS. CLXXIX.

In materia huius consilii, vide D. Brunum in consilio 101. in primo volumine suorum consiliorum feudalium, Bru. Filius,

DVM dicitur q quamuis Domini terrarũ habẽtes Iurisdictionem, cũ mero & mixto imperio, possint facere statuta, vt per Bar. in l. 1. in principio ff. quòd quisq; Iur. & in l. Omnes populi prima questione in Repetitione ff. de Iusti. & Iur. cum concordantibus, de quibus per Allex. cons. 124. inci. Super primo dubio 2. col. vers. Quantum aũt ad Proclamata quarto vol. & p Dec. cons. 199. inci. visis 2. col. Nec non possint imponere penam confiscationis, Si qualitas delicti hoc exigat, per l. primam cum Glo. & Ibi notatis C. ne fin. Ius. Princi. & notat Roma. cons. 59. inci. Ad discutiendum veritatem, quamuis etiam possint mulctas imponere vt per Bar. in l. Si vni 5. q. & sequen. de re Iudi. cum sint commoda Iurisdictionis, vt per Bar. in l. fi. ff. Solu. matr.

Quòd tamen per hoc non inferatur, q possint facere proclamata, Nec mulctare damnum dantes, in eorum prædiis, cum recognoscens superiorem nõ possit aliquid statuere, vel proclamare; contra Iuris dispositionem l. 2. C. de offi. præfe. præto. & q notat Bar. in l. 1. in princ. col. fi. vers. Sed quero qualiter. ff. Si quis Iusdi. nõ obtẽp. & Allex. in d. l. 1. in principio ff. quod quis Iur. maxime in præiuditium subditorum, vt per Innocentium, in cap. Fin. de Offi. dellega. & Io. And. in cap. Fin. de appel. in Nouella, & Pau. de ca. consilio 48. inci. Visis & ponderatis omnibus in antiquis, Et quia hoc esset sibi iusdicere in propria causa, & statuere super penis, ad proprium commodum, quòd non licet, vt per Bal. in l. prima C. commi. epi. program. 1 & in l. prima per Illum textum C. de monopo. & Bar. in l. Sodales. ff. de Collegi. Illici. iuncta l. Qui Iurisdictioni ff. de Iuris. omni. Iud. cum sua materia, & l. prima C. ne quis in sua causa, Et qđ dicit Glo. in cap. Cum Venissent de Iudic. Volentes hoc soli principi licere Cum statuere sit Iurisdictionis cap. secundo de offi. Archi. & notat Batt. in Repetitione l. Omnes populi, prima questione principali in princ. cum suis concordantibus, ff. de Iusti. & Iur. & idem in proclamationibus, Quia sunt actus Iurisdictionis l. Programma, & l. prima & per totum C. commi. Epis. progr. & habetur de his in l. Imperiũ ff. de Iuris. omni. Iudi. & in l. Iubere cauere eo. tit.

Breuiter

Breuiter Videtur tenendum contrarium ꝙ imo possint, vt consuluit Deci. dict.conf. 199. in 2.col.& faciunt quæ dixit Allex. in d. conf. 124.loco prææallegato, vbi vult ꝙ habentes perpetuam Iurisdictionē possint facere proclamata ad eorum vtilitatem, & Bar. in l. Si vni 5. questione cum sequen. ff. de re Iudi. non dicit ꝙ Dñs nō potest iusdicere super mulctis & penis, Sed dicit totū cōtrarium Quamuis dicat si sint plures Domini, omnes debeant simul cognoscere, & Iusdicere de penis, Et causa mulctarum, Nec declaratio pene intrantis predium Dominorum, dicitur contra legem, Cum talis alias teneretur actione iniuriarum, & cum pene à iure taxate, possint augeri, declarando vt per Dec. conf. prææallegato, Ex quo excluditur, ꝙ non dicatur statui, ad proprium commodum, cum nichilominus alias esset peniendus, à Iure communi, Placeat cogitare, Laus Deo, & Virgini Gloriosissimæ.

Albertus Brunus.

In Feudo Nouo concesso Fratribus succedit Vnus, alteri, stante pacto, vel si sit concessum iure antiqui feudi.

De tali Feudo, alter Fratrum testari non potest, nec fratrem grauare, etiam pro dotando eius filias de fructibus.

Quando Feudum conceditur pro successoribus quibuscunq;, & postea datur modus succedendi, ille attenditur.

Si quis inuestiatur, prout alii fuerunt inuestiti, seu aliter, priores inuestiture, in tali censentur repetite.

CONS. CLXXX.

Omnipotentis Dei, & Gloriose Virginis Mariæ, nominibus & præsidio inuocatis.

Visis Dubitationibus de quibus in concessione facta p Illustrissimū Quondam Dñum Ludouicum Marchionē Saluciarum De Castro Bonuicini Magnifico quondam Dño Iohanni de Aladio.

Prima est difficultas, an ipsum feudum dicatᷓ nouum, adeò ꝙ frater fratri nō succedat, Cū frater, fratri, i feudo nouo regulariter non succedat, vt in c. 1. de benefi. fra. & in §. Fi. de succes. feu. & in c. 1. de fra. de nouo benefi. inuesti. cum simili. & secus sit in Feudo antiquo, in quò fratres bene sibi inuicem succedunt c. 1. §. His verò de gradi. suc. in feu. cū similibus. Et arbitror ꝙ non sit locus dicte difficultati, ex quò est in secunda concessione dicti feudi specialiter prouisum, ꝙ fratres succedant, per tex. in d. c. 1. vbi Docto. & Alua. in secūdo notabili de bene. fra. & in d. c. 1. de fra. de nou. bene inuesti. & in c. 1. §. Cum verò, et §. Fi. qui. feu. dar. pos. & in §. fi. de success. feu. vbi dicitur valere pactū appositum in feudo Nouo, ꝙ frater fratri succedat.

Et ex quò Istud feudū fuit cōcessum secundum naturā Feudi Antiqui, Auiti, & Paterni, non censetur nouū. Sed sortitur naturam antiqui, & paterni, secundum Bal. in c. 1. de alie. feu. Pater, & in Prellu. Feu. i 3. diuisione, Vbi Præpo. & Moderni et ita tenent, & Alua. in c. 1. in princ. an agna. vel fili. desun. & in c. 1. de vas. decre. æta. & Bal. in l. Quicunq; C. de omni ag. deser. lib. x. & Allex. cōs. 30. inci. Quoniā i 3. col. vers. fortius dixit, & conf. 39. 1. vol. & cōs. 10. in 3. vol. cum cōcordantibus maxime agregatis, per Dominū Franciscū curtiū seniorem, conf. 48. inci. Memorie recolende 9. col. vers. 2. confirmatur & conf. sequen. col. 13. vers. 1. igitur Et conf. 50. inci. Præsens consultatio 3. & 4. col. quod consilium est Bononiensis collegii.

Circa secundam difficultatem, an potuerit Dñs Bernardinus de alladio, ad q̄m feudum pdictū deuenit pro dimidia, p morte Dñi Iohānis, qui decessit intestatus, & sine liberis, grauare Dñum Antonium de alladio, quē instituit pro ipsa dimidia heredem in ipso feudo, cum onere, ꝙ dare teneatur filiabus ipsius Domini Bernardini, certam peccuniarum summā, Quas filias suas ipse Dominus Bernardinus instituit heredes suas vniuersales.

Breuiter dico, quod grauamen non tenet, nec dispositio de feudo facta, cap. primo in principio de succes. feu. Vbi maxime Alua. in principio commenti vbi dicitur ꝙ nulla testatoris dispositio de feudo, valet, vel manet, cum concordantibus de quibus per Allex. dict. cons. 30. 5. col. vers. septimo cum sequen. Vult Marti. de Lau. in c. primo in principio prima col. qui feu. dar. pos. dicens non valuisse testamentum Illustris Domini Marchionis Mantuæ, in quò primogenitum heredem instituerat, & Dominus Ias. in l. De quibus 17. col. vers. Tertio ergo ff. de legib. & Bal. ac Docto. in cap. primo in principio quinta col. vers. Quero Vtrum pater de prohi. alie. feu. per Fre. Vbi videtur limitare, nisi in feudo per se acquisito, interueniente tamen Domini consensu, vel in feudo hereditario, & Bal. ac Docto. in cap. primo §. Donare qualiter olim Feu. pot. alie. et Moderni in auten. Res quæ 12 col. C. commu. de lega. Dicentes ꝙ non valet dispositio testatoris, etiam prohibens feudi alienationē Et secundū And. de Iser. in d. cap. primo in principio de succes. feu. Non licet testari de feudo, etiam inter filios, & ita in proposito huius casus decidit Dominus Iaco. de Santo Georgio, in sua inuestitura Feudali, in clausula & cum pacto quod de ipso Feudo possint testari, in questione fina. Quòd fortificatur, quia pro veritate Dominus Antonius etiam pro ipsa dimidia, venit ad ipsum feudum Vigore concessionis factæ Domino Iohanni primo inuestito. & tanquam successor, non autem vt heres Domini Bernardini, Ita ꝙ non teneatur ad debita ipsius Domini Bernardini, minusq; ad legata, per ipsum Dominū Bernardinum facta, vt habetur in c. primo in principio an agna. vel fil. defun. Vbi Docto. & in c. primo de gradi. suc. in feu. vult Bal. cons. 433. inci. Femina, primo volumine secundum penul. impressionem & 382. inci. Petrus eod. volumine & Cuma. consilio 163. inci. Guarnerius in tertio Dubio, Ad quòd etiam faciunt multa accumulata per Curtium Seniorem consilio 48. inci. Memorie, tertia col. versiculo Feudum paternum, Ad effectum, quod ipse Dominus Antonius non dicatur, pro ipsa etiam dimidia feudum accepisse, ab ipso Domino Bernardino, sed ab ipso Domino Concessore, & vigore Ipsius concessionis Feudi, Itaq; non valuit institutio facta per ipsum Dominū Bernardinum, in ipsum Dominum Antonium, de dicta dimidia ipsius Feudi, ad ipsum Dominum Antonium, vt supra per ipsam concessionem Principis deuoluenda, sicut non Valet heredis institutio, per quam quis est in re sua institutus, vt per Bal. in l. Scimus §. Repletionem in tertia col. C. de inofi. testa. Sicut etiam non valet legatum alicui de re sua seu ipsius legatarii factum insti. de lega. §. Sed si rem legatarii, Sicut etiam non valet legatum factum legatario, de re sibi debita, §. Econtrario insti. eo. titulo Ita quod succedat dispositio l. Ab eò C. de fideicommi. cum sua materia, quòd sicut Dominus Antonius nichil capit ex testamento Domini Bernardini, Ita ex ipso testamento grauari non potuerit.

Prædicta comprobantur, Quia ex quò ipse Dominus Antonius fuit nominatus expræsse in concessione Feudi, venit etiam ex hòc ad ipsum Feudum Iure suo, Nec est necesse quòd sit alterius heres, seu ꝙ veniat vt hæres ipsius Domini Iohannis, aut ipsius Domini Bernardini, per iura allegata supra ad hòc propositum & vult Bald. in capitulo primo §. Et quia, tertia col. versiculo Quærit Glo. pone ꝙ Frater, qui feu. dar. pos. & Allex. consilio 26. quinto volumine & Curtius Senior dict. cons. 50 sexta col. Quòd vt supra dictum est, fuit consilium Collegii Bononiensis, Est verum quòd Paul. de Cast. cons. 163. inci. In causa, in antiquis, Cum quò transit Felli. in cap. Prudentiam in principio in secunda. col. de offi. delega. tenet quòd Vassallus potest testari de Feudo, & disponere, faciēdo feudi conditionem

tionem meliorem, Sed secundum Allex. cons. 12. 5. vol. Istud procederet in Feudo per talem disponentem acquisito, In quo secundum Allexan. cons. 18. inci. super primo dubio secunda col. quinto vol. Bene liceret acquisitori, facere ordinationem onerosam, volunt And. de Iser. & Alua. in cap. primo in principio in fi. commenti, de alie. feu. pater; Vbi idem dicunt de Feudo hereditario, Cum in feudo per alium acquisito, deteriorem conditionem eius facere non liceat per prædicta, & habetur in cap. primo §. E contrario, Vbi Alua. in secundo notabili de Inue. de re alie. fac. Nam grauando Dominũ Antonium propter Feudum, foret facere Feudi conditionem deteriorem, & ꝙ successor posset grauari, ꝙ non licet, Sicut non liceret seruitutem imponere, nisi ad preiuditium imponentis, d. c. primo §. Quid ergo de inue. de re alie fa.

Circa tertiũ Dubium, an possit Dominus Antonius transferre ipsum feudũ in aliũ de agnatione, attento ꝙ fuit facta concessio Domino Iohãni, pro successoribus, & descendentibus suis, ac successoribus quibuscunq;, Quæ verba operari videntur, vt etiam in legatarium Domini Antonii transire possit ipsum feudum, vt per Docto. in l. Quædam §. nichil ff. de æden. Vbi Allex. in prima col. Et in dict. cons. decimo in tertia col. & in l. Quòd dicitur in vltimis chartis post Imol. ff. de verb. obli. & Docto. in c. In presentia vbi Felli. in vndecima col. de probatio. & attento ꝙ ipse Dominus Antonius, & Pariter Dominus Bernardinus, Quamuis fuerit inuestitus pro se, & descendentibus, fuit tamen inuestitus secundũ formam, & conditionem, quibus Dominus Iohannes fuit inuestitus, Quæ verba operantur, ꝙ Inuestitura Domini Iohannis censeatur de verbo ad verbũ in istis aliis repetita secũdum Ang. in l. Omnes C. de præs. 30. an. & Allex. d. cons. 30. in 3. col. vers. Et etiam colligitur &c.

Sed in contrarium faciunt subsequentia, verba secunde cõcessionis, in quibus continetur, ꝙ filii masculi Domini Iohannis primo deberent in infinitũ succedere in dicto Feudo, & ꝙ mortuo ipso Dño Iohanne, sine filiis masculis, succedere possent & deberent ipsi eius fratres, videlicet Domini Bernardinus, & Antonius, & eorum filii masculi in infinitum, aut quem ex his eligeret ipse Dominus Iohannes, ꝑ quæ verba datur ordo succedendi, Et tollitur efficatia illorum verborum de successoribus quibuscunq; videlicet, ꝙ posset de isto feudo disponere aliter, & legando, cum vltima derrogent primis l. pacta nouissima C. de pactis cum concordantibus Ibi per Modernos cumulatis, Et quia pacta continentia repugnantiam in feudi concessione non valent, vt per Bal. in cap. primo in principio col. fin. de Capi. qui Curi. vendi. & facit l. vbi repugnantia ff. de reg. Iur. Item quia illa facultas transferendi in quoscunq; successores, videtur cõcessa solum ipsi Domino Iohanni, Dum dicitur, pro se & suis descendentibus, & aliis successoribus quibuscumq;, & ad plus ipsi Domino Iohanni, & suis descendentibus, vt ex tenore concessionis apparet, Qui tenor est super omnia attendendus, & dat legem contractui feudi, & derrogat omni naturæ feudorum secundum Bal. in cap. primo de alie. feu. pat. & in cap. primo de duo. fratr. à capi. inue. Ibi propter tenorem inuestiture, & Bal. ac Pau. de ca. in l. Ad prabationem la prima C. de probationibus & Bal. in l. prima C. de lati. lib. tol. & Roma. cons. 33. inci. Ex tenore inuestiture, cum concordantibus maxime agregatis per Curtium seniorem dict. consilio 48. septima col. vers. Ad demonstrandum, & cons. sequenti 23. col. vers. Primo igitur post eius principium, vbi multa cumulat ad propositum, Vnde illa verba intelligentur de successoribus quibuscunq; ab intestato venientibus ne adsit repugnantia per prædicta, & in proposito per Decisionem Bald. in dict. capitulo primo §. Donare secunda col. quali. olim feu. pote. ali. Quam sequitur Allexan. in dicto cons. 30. Cum si

illa verba & successoribus quibuscunq;, in persona Domini Iohannis aposita, operari potuissent effectum predictum, potuisset per eum tolli successio filiorum Domini Iohannis & fratrum, contra expressam dispositionem concessionis, quæ etiam contemplatione filiorum Domini Iohannis, & fratrum emanauit, Quò casu sublata fuisse censetur facultas Domino Iohanni, in alios disponere, vt habetur in c. primo in principio vbi And. de Iser. & Alua. in fi. commenti, de alie. feu. pat. cũ concordantibus copiose agregatis ꝑ Dominum præceptorem meum Dominum Iaf. in l. secunda in vltimis chartis C. de iure emphi. & solet de hoc traddi per Bal. & Docto. in d. c. 1. in principio an agna. vel fil. defun. Et nisi sic diceremus, sequeretur ꝙ fuisset in potestate Domini Bernardini relinquere, suam dimidiam dicti feudi alteri, quam Domino Antonio, Et ꝙ illam relinquendo ipsi Domino Antonio, potuisset ipsum grauare, prout grauauit, iuxta notata in dict. l. Ab eò cum sua materia C. de fideicōmis. Cuius contrarium fuit supra in secũdo dubio Conclusum.

Non obstat ꝙ Alua. in c. 1. in princ. de prohi. alie. feu. per Fre. in 8. col. vers. Quero an vassallus possit &c. Dixit ꝙ possit vassallus vendere fructus rerum feudalium durante eius vita, vel ad tempus, & aliter de ipsis fructibus disponere, quasi ista non sit alienatio feudi, l. in ædibus §. 1. ff. de donatio. quòd etiam tenet Io. Reinaldi in Repetitione d. c. Imperialem §. Habito de prohi. alie. feu. per Fre. In tantum ꝙ secundum Bal. in c. 1. in principio circa fi. cōmenti de succes. feu. possit pater in suo testamento filium grauare, ꝙ de vino quòd nascetur in tali fondo feudali, det omni anno Brentas duas amore Dei, quasi tunc nō dicatur disponi de Feudo, Sed de Fructibus separatis, qui postquam sunt separati, nō dicuntur feudales ꝑ d. l. in ædibus, Qr. ibi grauabatur filius futurus heres, & Feudũ à patre capiens, & hic secus est, Laus Deo & Virgini Gloriosissime. Albertus Brunus.

Onus transuehẽdi arteglieriã, vel res Principis, non debet esse vltra fines cuiuslibet loci, Alias impune sperni potest præceptum. Subditi si vltra debitum grauentur possunt impune non parere.

Nec vnus, alterius onus supportare debet, Vbi contingit vnum, plus altero grauari. Fit temperatio, quæ æqualantia vocatur.

CONS. CLXXXI.

In materia huius consilii vide consilium sequens, Brunus Filius.

Non possunt isti homines grauari ad conducendũ artegliariam, vltra fines territorii loci, & alias eis licet recusare ĩpune illã conducere, vt est tex. & ibi Io. de Plat. & scribentes in l. 2. C. de priuil. Dom. Augu. lib. 11. & l. Pro locis C. de anno. & tribu. lib. decimo & l. 1. C. de fond. limi. lib. 11. Et ad onus huius transuectionis, etiam Bubulci Nobilium Dominorum loci, mero Iure cogi possunt, ac etiam tenentes prædia Principum vt in d. l. 2. Iunctis his quæ habentur in l. fi. C. de colla. fondo. Fisca. eo. lib. 11. Cum etiam pro vehendis armis expeditionis Principis, seu Imperatoris teneantur, vt in tit. quæ sint Regal. Vbi Docto. & Iac. Alua. in 5. col. verbo Præstationes. Ideo placeat aduertere ne isti homines plus debito grauentur, in hòc, vel alio onere, Qr. eis licet impune recusare, facit quòd dicimus de creditore, plus debito petente, vt ratione partis indebite, liceat recusare totum, vt habetur in l. Qui solidũ in principio ff. de leg. secundo Nam vt dicitur in §. Talem in auten. de manda. Princi. col. 3. & refert Io. de platea in d. l. 2. in fi. commenti, subditi debent paternaliter, & benigne tractari. Et secundum Io. de pla. ibidem per textum in d. l. 2. subditis se-

pe

pe prestatur occasio non seruandi iussionem Dominorum, quando scilicet ab Officialibus Dominorum vltra debitũ grauantur, & facere volunt ꝙ aliqui supportent aliorum onus, Nam vt dicit Glo. 2. in l. Deuotum C. de metatis lib. 12. æquales esse debent omnes Prouinciales, Ideo textus in l. De vsu ff. de vari. & extraordi. cogni. vult, ꝙ si contingat vnum plus altero grauari, debeat fieri temperatio cum aliis. Et hinc inducta est consuetudo, in Patria nostra, faciendi taleas æqualantie, secundum vulgarem sermonem loquendo, Quando .n. si ego non fuissem passus expensam armigerorum, alii passi fuissent licet nesciatur quis fuisset passurus, damnum est ab omnibus resarciendum l. Prima §. Si seruius in fi. cum Glo. in verbo æquissimum ff. ad leg. rod. de Iac. Laus Deo, & Virgini Gloriosissimę.

Albertus Brunus.

Domini terrarum an possint grauare subditos, pro expensis armigerorum per Dominos supportatis, maxime quando ad certa onera homines tenentur.

Princeps quando possit grauare subditos oneribus armigerorum & aliis.

Domini terrarum ad quæ onera teneri reperiantur.

CONS. CLXXXII.

Domini Nouelli, in quorũ Castro Capitaneus Ducalis fuit hospitatus, ipsos Dominos variis expensis grauando, Non possunt compellere homines ad ipsas expensas soluendum, Attento ꝙ ipsi homines, sunt eisdem Dominis subditi conuentionati, & cum franchisiis, & conuentionibus, de quibus in instrumentis, In quibus inter cetera continentur onera, ad quæ soluenda per Dominos compelli possunt, Ita ꝙ extra onera contenta compelli non possint, l. Cum satis §. caueant C. de agri. & censi. lib. vndecimo & quòd dicit Bal. in cõmento pacis constantie in verbo Pactiones, & in c. primo quali. Vas. Iura. debe. fideli. Vnde cum lex, pactum, vel consuetudo, non tribuat ipsis Dominis ius in subditos, pro dictis armigeris hospitandis, & allendis, non debent ad hòc homines astringi, Vt expresse vult Bal. in l. His quibus C. de fideicõmiss. liber. Et in homagiis nulla nouitas est inducenda secundũ Spec. in tit. de Feudis §. Quoniam super homagiis pen. col. vers. Et nota ꝙ nulla nouitas, Nouaq; onera contra antiquam consuetudinem extorta, dicuntur impressiua, secundum Bal. in d. c. primo quali. vas. Iura. debe. fideli. refert Dominus Iacobi. à Santo Georgio in Tractatu de Homagiis vers. Sed hic cadit vna pulchra dubitatio, Item sequestratis conuentionibus, si consideremus Ius commune, & dicamus homines istos non esse subditos, res videtur clara, cum grauare non liceat oneribus non subditos l. Incola ff. ad municipa. & quòd habetur in l. Rescripto, §. Sciendũ ff. de mune. Et hono. & in c. Ecclesia Sante Mariæ de constitu. & c. Non minus, & c. Aduersus cum sua materia de inmu. Eccle. Est bonus textus in c. 2. de cẽsibus qui textus etiam ad hòc allegatur, ꝙ solutio tributi probat subiectionem, & ipsam presupponit, habetur in c. Cum olim vbi Panor. in secundo notabili eo. tit. Insuper Ius commune etiã inter subditos disponit, ꝙ Princeps propriis sumptibus debeat gerere Bella, non autem subditos grauare, vt per Glo. & Bal. in l. Neminem C. de Sacrosan. Eccl. cum vt dixit Pau. de ca. in d. l. Neminem C. de Sacro San. Eccles. Principibus Soluantur annui redditus, vt ex eis sustineãt millites sine aliena iactura, in tantum ꝙ quando necessitas vrget, Princeps debeat millitibus prouidere, Sine iactura subditorum, per textum in l. 2. & fi. C. de pascu. publi. lib. 11. De quò plenè per Cepol. in Tractatu Ser-

uitutum

uitutum Rusticarum sub Rubrica de serui. Iuris pascendi, Questione Nona, Plus Dixit textus in l. Fi. C. de re milli. lib. 12. ꝙ postquam millites steterunt certo loco hospitati, 30. diebus, non debent viterius stare, Nec debent millites capere victum. & alimenta, nisi a Principe, non à subditis Sed de eorum stipendiis viuere, vt est textus in l. Nulli C. loca. & in l. Nulli, C. de re milli. & c. pe. qui fil. sint legi. Et millitibus constituuntur stipendia ad hòc ne aliquos grauent, quibus contenti esse debent, & aliàs sunt prædones. c. Millitare & c. Redire §. primo 23. questione prima, vbi pulchre de hòc, cum multis Iuribus præallegatis, vnde millites pro allimentis nichil debent capere, Ideò dicitur in l. Deuotum §. Solam C. de meta. libro duodecimo ꝙ millites sola hospitatione, Et parte domus debēt esse contenti, nichilq; capere debeant, sub pena decem librarum auri quòd hominum, vel animalium pascuis fuerit necessariū iter accelerando, Ita ꝙ diuturnitate cōmanentium nullius predium vexetur, Plus Dixit textus in l. prima C. de Salgamo eo. lib. 12. ꝙ nō licet millitibus à suis hospitibus accipere salgamum, hoc est aliquid esui & potui necessarium, Nec etiam culcitram, ligna vel oleum, etiam si hospites sponte offerant, & dent, Cum vt dicit Ibi Glo, semper præsumatur concussio, etiā Glo. ad prædicta allegat multas concordantes & facit textus in l. Senaticorum C. de erroga. milli. anno. eo. lib. 12. vbi prohibentur millites capere à prouincialibus, vltra id quòd pro annona præstari solet, Et esto ꝙ homines quandoq; supportassent talia onera. ex hòc etiam pro isto onere grauari non potuissent ad dominos releuandum, Quia præsumūtur metu fuisse talia onera ab ipsis hominibus extorta, secundum Glo. & Docto. in dict. l. prima C. de Salgamo lib. 12. & Bal. in titulo de Pace constan. in verbo pactiones, cum concordantibus de quibus per Dominū Iacobinum a Santo Georgio in Tractatu de homagiis in 8. col. & Præposi. in præl. lu. feu. antepe. col. in principio iuncta precedenti, & Bald. in c. primo in principio quali. vas. Iura. debe. fide. vbi volunt, ꝙ indebita seruitia præsumantur à subditis, per vim, & metū extorta, & ꝙ noua grauamina contra antiquam consuetudinem præsumantur impræssiua. Nec .n. valet consuetudo per violentiam, vel cōcussionem inducta, vt per Panor. post alios in c. primo in 3. col. vers. in Glo. prima de arbi. vult Felli. in c. Cum ex officii 6. col. quarta limitatione in fi. de prescr. vbi fortius loquitur.

Quòd si dicatur Ista procedere, quando Princeps habet modum à seipso prouidendi, & ꝙ postquam euacuauit propriam Bursam pōt imponere subditis subsidium secundum Bal. in c. Conquerente, de offi. ordi. & Cyn. & Bal. in l. Neminē C. de Sacrosan. Eccle. facit l. 2. C. de quib. mu. nemi. lice. se excu. lib. decimo Et ꝙ quando equitat Exercitus Principis, loca circumuicina habent armigeris de sibi necessariis procurare, secundum Bal. vbi supra, per l. Si pendentes §. Si quid cloacarii ff. de vsufr. Quòd sequitur Pau. de ca. in d. l. Neminem, Dicens ꝙ quando Exercitus, non potuit se premunire, potest in casu necessitatis, capere de rebus singulorum, puta panem, vinum, pullos, & similia alias non, Nam vt dicit Archi. in cap. Quia, secunda col. decima questione tertia, Principes habent redditus patrie, pro suis stippendiis, quibus debent esse contenti, Sed vbi non sufficiunt redditus, & aliquis casus euenit, in quò, pro communi vtilitate, vel honesto statu Principis conseruando, vel pro reppellendis hostibus sit facienda expensa, tunc potest à singulis exigere, cum enim Princeps, communi vtilitati millitet, debet de communibus viuere, & vbi communia non sufficiunt, de singulorum suffragio, secundum Archi. vbi supra, Dicētem ei non licere exactiones vltra suos redditus constitutos facere pro sua libidine, vel pro suis inmoderatis expensis, ꝑ Iura, & auctoritates, per ipsum Archi. allegatas, Cum vt dixit Pau. de ca. in d. l. Neminem, Princeps non debeat graUare

uare

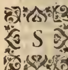
uare subditos, pro suis propriis commodis, nec pro filia maritanda, Nec pro suo honore, Quòd voluit etiam Pau. de ca. in d. l. tertia C. de statu. & imagi. per Illum textum, faciunt quæ dicit Panor. in c. Sicut nostris col. fi. de Iure Iur. cum concordantibus per Dominum Iacobinum à Santo Georgio allegatis in tractatu de Homagiis decima col. Refert .n. an Princeps, pro defendenda propria iniuria, requirat subditos, an pro publica vtilitate, vt per Docto. maxime And. de Iser. & Dominum Præposi. in cap. primo §. Firmiter de prohib. alie. feu. per Fre. Responderi potest ꝙ vassalli ex hòc non debent grauare ipsos homines Nouelli, Cum ipsi Domini Vassalli collectas imponere non possint, l. Placet cum ibi notatis C. de excu. mune. lib. decimo, cum concordantibus allegatis per Dominum Iacobinum à Santo Georgio in tractatu de homagiis, 8, col. vbi Dicit, ꝙ Vassalli non debent grauare subditos, pro oneribus sibi per Principem impositis, per iura que allegat, Vult Bal. in l. Hi quibus C. de fideicom. liber. Et memini alias tetigisse in Primo vol. meorum consiliorum Feudalium cons. 103. Inci. casus Iste, Nisi consuetudo hoc habeat prout non habet, stantibus conuentionibus prædictis, quæ non admittunt talem consuetudinem, Vt prædictum fuit. Ita vt non obstent; quæ dixit Dominus Præpo. in prellu. feu. col. 22. Dum dixit ꝙ Dominus pōt grauare subditos, quando Exercitus Imperatoris transit per loca sua, post Spec. in loco ibi allegato, cum concordantibus quæ adduxi in cons. prædicto 103. Et super Ista questione an Domini possint hoc casu grauare Istos homines suos Nouelli, Non est conueniens, ꝙ ipsi Domini sint Iudices, vt voluit Specu. in titulo de Feudis §. Nunc dicamus vers. Ceterū & Bal. in c. primo col. fi. de capi. qui Curi. Vendi. & Oldra. cons. 234. inci. Factum tale, & Dominus Præpo. in prælu. feudorum in col. 22. iunctis his quæ dixit Soci. cons. 187. col. fi. primo vol. vbi loquitur etiam si superiorem talis Dominus, non recognoscat, Ita ꝙ dici potest, ꝙ præsupposito, ꝙ isti Domini essent Vassalli Principis, tenerentur ire in Exercitum, vel Principi auxilium præstare peccuniarium, seu in fructibus, vt habetur in c. primo §. Similiter de capi. Conra., per Bal. & Scriben. Quò casu dicerentur supportasse onus ꝑ eos debitum, & ab eis ratione feudi supportandum, Nec enim subditi tenentur soluere debita Dominorum, vel ipsorum damna satisfacere, vt est textus & ibi notatur in c. Licet si de feu. fue. controu. inter Domi. & agna. & consuluit Allex. cōs. 11. col. fi. septimo Dubio primo vol. Et ex prædictis inferendum puto, ꝙ quocunq; se conuertamus, & siue Domini prætendantur esse subditi Principis, Siue non, contra eorum homines hac de causa, recurrere non possint, Nam si ipsi Domini non tenentur. & eis vis facta ꝑ millites dici possit, non tenentur homines pro casu Dominis cōtingente argumēto l. Damnum C. Loca. & l. Ex conducto §. pe. ff. eo. titulo & l. Si venditor. ff. de peri. & commo. rei vendi. & l. Que fortuitis C. de pigno. actio. Nec pro lesione eis per armigeros facta, argumento l. Si per imprudentiam ff. de euictio. Nec obstat l. De vsu ff. de vari. & extraor. cogni. quæ vult ꝙ si vnus plus altero grauetur fiat temperatio, cum aliis suis concordantibus Quia loquitur in legitimis oneribus, Et grauantes indebite rusticos puniuntur l. 2. in fi. C. vt rusti. ad ullū obse. voc. lib. 11. & l. prima eo. titulo, vbi secus, sunt iura eis fauorabilia, Iunctis concordantibus adductis, per Dominū Præposi. in præludiis feudorum antepe. col. vbi tangit an propter indebita grauamina, & Iniustitias, vel negligentias, Dominus vel vassallus feudo priuetur, & de modo prouidendi, & alias consului. Et si dicatur adhuc obstare quòd dixit Sali. in l. Neminem C. de Sacro san. Eccle. ꝙ vbi propter aduentum Exercitus, Vnus plus altero grauatur, fit postea talea adequationis, quia responsio patet ex prædictis, & Domini nollunt in talibus cum aliis contribuere, Et prout dicit textus in d. l.

De

De vsu. ff. de var. & extraord. cogniti. Istud procedit quando armigeri sine scitu superioris ad quem res spectat, hospitia cepissent.

Item si obligentur ratione adherentie, vel pactorum, vel subiectionis, etiam non habent infestare homines, rationibus allegatis, & qr. loquitur inter solitos inuicem contribuere, ꝙ non est inter istos Dominos, & homines, Et quia dici potest, quia etiam prædia Principis, & multo magis Nobilium Dominorum teneantur pro redditu millitibus assignato soluēdo, l. Pro tironibus C. de priuil. Do. Aug. lib. 11. vbi Io. de Plate. dicit, ꝙ pro necessitatibus, ac stipendiis millitum, cessat priuilegium alicuius, & in l. 2. ac pe. & fi. & in l. fi. C. de colla. fond. fisc. eo. lib. xi. patet, ꝙ etiam ad vectionem annone Principi debite, & similium rerum, ad refectionē pontium, & viarum, & ad ordinaria onera, & ad ordinarias præstationes, etiam prædia Principis patrimonialia tenentur, prout etiam est textus in l. secunda C. de exa. & transla. milit. anno. lib. 12. Et consequenter etiam prædia Dominorum inferiorum, Nisi contraria consuetudine, vel præscriptione inductum appareat, vt homines insolidum teneantur, Et quia collectam promissam, tenentur promittentes soluere, quando publicam vtilitatem non concernit, & multo minus solutam reppetere non licet, vt per Bar. in l. prima in quarta col. in prima quæstione secunde principalis vers. Quæro hic primo C. de muli. & in quo lo. lib. 10. cum concordantibus Ibi signatis in addi. & Sali. in l. Neminem C. de Sac. san. Eccle. & Allex. consi. 52. in 5. vol. Et ex prædictis colligitur responsio, ad notata in l. Si ex toto in principio ff. de leg. primo. per quæ forte argui posset ꝙ conuentio Dominorum & hominum, non trahatur ad casum Guerre, super quò latius non insisto, quia non vidi conuentiones, Nec dicatur, ꝙ damnum Istud possit dici publicum, cum reipublicæ intersit, ne quis de loco damnificetur l. Quotiens. ff. ad municipi. alias ÿ. l. prima in principio ff. de magi. conue. Tum quia secundum Bar. In d. l. Quotiens, Damnum dicitur publicum quando principaliter ordinatur ad damnū reipublicæ, Non autem damnum singularium, vel particularium, qđ ita Principaliter non est ordinatum, Quod facit ad decisionem Bar. in l. Nullus C. de Cur. pu. lib. 12. Laus Deo, & Virgini Gloriosissime.

Albertus Brunus.

Statutum prohibens inmobilia in forenses alienari, An habeat locum in bonis feudalibus ne transeant in heredem forensem, nu. 2. vers.

Et an censeatur prohibere, ne forensis etiam Clericus possit heres institui.

Et an vendicet sibi locum in casu dotis dande, vel restituende, vel quando res fuit semel in casu permisso alienata.

Et an impediat ne forensi, saltem debita fit ipsorum bonorum æstimatio.

CONS. CLXXXIII.

EI Omnipotentis, inuocato præsidio in causa testamenti Domine quondam Hellene de Caualleriis, de loco Caramaniæ, Quæ instituit hæredem suum vniuersalem Dominum Iacobum de Caualleriis Ciuem Albe, cui Domino Iacobo opponitur de statuto Caramaniæ prohibente bona inmobilia alienari, in Forenses, Licet Communis opinio Doctorum esse videatur, ꝙ tale statutū prohibens bona inmobilia alienari in Forenses, operetur ne Forensis possit in ipsis inmobilibus Institui, vt per Bar. in l. Si ita quis promisserit. §. Eā lege vers. per hoc formo. iuncto vers. Præcedenti & sequenti, ff. de verb. oblig. Cum quò transeunt

stunt ibi Ang. Imol. Pau. de ca. Fran. de aret. Dominus Iaf. in pe. col. & communiter Scribentes, & Bal. in conf. 349. inci. Statuto Placentie prim. col. primo Dubio in fi. primo vol. Et Philip. Corn. conf. 213. inci. Circa primum tertia col. in principio 2. vol. cum concordantibus infra allegandis, Eò qr. prohibita alienatione, ēt per legem, vel statutum, in certum genus personarum prout in casu isto, censentur etiam prohibite tales persone institui, secundum Doctores praeallegatos, & Bar. in l. Peto §. Fratre, per illum textum ff. de leg. secundo & late Moderni, in repetitione l. Filiusfamilias §. Diui, Vbi Dominus Iaf. in 2. lectura 2 r. & 22. col. ff. de leg. primo cum similibus. Et quia secundum Bal. in d. conf. 349. primo Dubio, potest statutum operari, ꝙ quis decedat pro parte, seu in aliqbus bonis testatus, & in aliquibus seu pro parte intestatus, Et ēt quia non tollitur facultas instituendi sibi heredem, sed modificatur, Vt ibi per eum, Ad quòd etiam facit, quia prohibita alienatione, vel odio persone, vel fauore publico, est prohibita heredis institutio secundum Bal. in l. Ea lege 4. col. C. de condi. ob cau.

Nichilominus tamen in praesenti casu, puto ꝙ ipsa quondam Nobilis Helena de loco Caramanie, vxor Nobilis Luchini Caualerii Ciuis Albe, potuerit ipsum Nobilem Iacobum Cauallerium etiam Ciuē Albe heredem vniuersalem instituere, ēt quò ad inmobilia quae habebat, & reliquit in loco Caramaniae, Non obstante dicto statuto Caramanie, prohibente eos, qui sunt de Caramania, vel ibi habent bona inmobilia, ipsa inmobilia vendere, vel aliter alienare, vel obligare alicui forensi &c.

Et obmittendo ꝙ multi Doctores teneant in tali casu, non censeri prohibitam heredis institutionem, vt per Bal. d. conf. 349. in fi. & in conf. 310. inci. Ad euidentiā 2. col. 3. vol. & Fulgo. cōf. 215. inci. In primo cū aliis concordantibus relatis per Scribentes in locis preallegatis.

Primo moueor, Quia attētis verbis & mente statuti praedicti, non censetur prohibita indiferenter alienatio, maxime illa quae fit per vltimam voluntatem, Sed illa tantum quae fit per actum inter viuos, seu ꝑ contractum, propter illa verba vendere, vel aliter alienare, que intelligi debent, de alio modo alienandi, Simili Venditioni, & consequenter de alio actu inter viuos, seu per viam contractus, per Glo. & notata in l. Si fugitiui, C. de seru. fugi. & Allex. conf. 34. col. prima primo vol. cū concordantibus agregatis per Felli. in c. Sedes de rescriptis.

Et quia vt optime adduxit Dominus Primus consultor, & late Dominus Iaf. in d. l. Ea lege pe. col. prohibitio de non alienando inter viuos, Non trahitur ad alienationem per vltimam voluntatem, Nec econtra, Et ita in proposito consuluit Fulgo. d. conf. 215. inci. In primo, Dicens ꝙ si statutum prohibeat forensi legari, vel alio modo relinqui, verbum Illud generale, vel alio modo relinqui, restringitur ad similia hoc est ad fideicommissum, vel donationem causa mortis, Nec intelligi potest de heredis institutione que est maior species relinquendi, quam sit legatū, Idem etiam consuluit Bal. in d. conf. 310. inci. Ad euidentiam 3. vol. volens ꝙ in generali prohibitione alienationis facta etiā sub Istis, verbis, vel alio modo, commemoratio cōtractus restringit ipsam generalitatem prohibitionis alienationis, ad contractus tantum, cum alias cōmemoratio contractus nichil operaretur contra l. Si quando ff. de leg. primo & l. Si quando in principio C. de Inof. testa. iunctis notatis per Bal. in Rubrica C. de contrahen. emptio. 9. questione Et praedicta determinatio, est de mente Corn. d. conf. 213. tertia col. vbi vult ꝙ quando statutum prohibet alienationem vel contractū intelligatur de alienatione quae fit ꝑ contractum. Insuper ex aliis verbis statuti praedicti, etiam colligitur ꝙ statutū praedictum noluerit prohibere alienationem, quae fit per vltimam voluntatem, seu haeredis institutionem Dum dicit, ne vlla persona audeat alienare forensi sub pena amissio-

amissionis &c. Nam defunctus non dicitur alienare, cum testamentum non sumat vires, nisi à morte testatoris, Nec ēt heres dicitur facere alienationem, cum heredi non acquiratur ante acceptationē, & Ita consuluit Bal. ponderãdo talia verba, vt non trahantur ad heredis institutionem, Sed Illam excludant in cons. 253. inci. Casus 2. col. 3. vol. sequitur Corne. in d. cons. 213. in 3. col. 2. vol. Subiungens ꝙ si statutum dicat ꝙ nulla persona, sit, quæ audeat alienare, tale statutum Præsuponit exhistentiam persone alienantis, Ita ꝙ talia verba morienti non conueniunt, que verba vel similia, etiam apponuntur in principio predicti statuti Nec ad istud obstant illa verba statuti, ꝙ pena commitatur in procinctu alienationis, Qr. adhuc non conueniunt alienationi quæ fit per hæredis institutionem, per fondamenta Bal. Et Cornei, Et etiam qr. cum ambulatoria sit hominis voluntas vsq; ad mortem, & possit vsq; ad mortem commutari, l. 3. §. Fi. & l. Sequen. ff. de adi. lega. non potest facto testamento, quis dici esse in procinctu alienationis in forensem. Et etiam ex alio, qr. contingere posset, ꝙ interim & ante acceptationem heres posset fieri de loco statuti, & succedere in talibus bonis, Vt per Fran. de are. in d. §. Ea lege 4. col. & Cuma. cons. 84. inci. Præsuposito, & Allex. cons. 4. inci. viso Themate, vltima col. primo vol. Et Dum statutum exigit superexistentiā personе alienantis, vt fuit supra demonstratum, ex hòc etiam tollitur. præcedens obiectum, Cum trita sit Iuris doctrina, ꝙ si verba non conueniunt, non conuenit statuti dispositio, vt per Bar. in l. 4. §. Prætor ait in fi. commenti Vbi Allex. & Roman. ff. de dam. infec. & necesse sit, ꝙ omnia verba conueniant vt ibi, & ꝑ Doctores in consiliis preallegatis, Et qr. dispositio diuidi non debet l. Eum qui ædes ff. de vsucap. Et vna determinatio respiciens plura determinabilia, debet ea æqualiter determinare, l. Iam hòc Iure ff. d' vulg. & pupil. Cuius contrarium fieret si verba statuti, ex toto ad casum non conuenirēt.

Et prædicta coadiuuantur, qr. in dubio Capienda est interpretatio, quæ fauet libertati testandi l. prima C. de Sacrosan. Eccle. Et istud adducit ad propositum Bal. in d. cons. 253. 2. col. Et cùm hoc statutū sit contra Ius commune, nec non penale, ac etiam odiosum, fortius est stricte interpretandum, vt pulchre per Corne. in d. cons. 213. in 3. col. & Cuma. d. cons. 84. post principium.

Secundo moueor qr. vt michi præsupponitur maior pars istorum bonorum inmobillium est Feudalis, Quò casu statutum prædictum Caramaniæ locum nō habet in eis, tanquam statuentibus non subiectis, per textum in proposito, in c. Quæ in Ecclesiarum de constitu. vbi Panor. in secundo notabili faciunt quæ consuluit Cardi. in cons. secundo, ꝙ statuta inferiorum, non ligant bona superiorum, de quò latius dixi in tractatu de statu. Exclusi. femi. sexto articulo principali. Primo membro septima questione sunt enim talia bona exempta à Iurisdictione loci Caramaniæ, & inmediate sub Iurisdictione Illustrissimi D. D. Ducis Sabaudiæ, vt habetur in c. primo in principio de capi. qui Curi. vendi. & per Marti. de Lau. & Dominum Præposi. in cap. primo quali. vas. Iura. debe. Fideli. Meritò igitur non subsunt, statutis loci Caramaniæ, cap. A nobis lo primo cum ibi notatis per Panor. de senten. excomu. & c. vt animarum de constitu. in 6. & volunt Panor. in d. cap. Quæ in Ecclesiarum secundo notabili & Bar. in l. Si quis sub conditione in fi. commenti ff. de condi. insti. & Bal. in l. Fin. §. In computatione in fin. commenti C. de Iur. delibe.

Ad idem facit, Quia cum pro ipsis bonis, nō possit per commune Caramaniæ, imponi collecta, nec statui ꝙ imponatur, vt per Andr. de Iser. in titulo quæ sint Rega. in verbo Et Plaustrorum, & Dominum Iacobi. de Santo Georgio in tractatu de homagiis pe. col. cum similibus, minus videtur posse per Statutum prohiberi ipsorum bnorum alienatio in forenses, quæ sumit occasionem ab ipsis collectis. &

oca-

oneribus imponendis, argumen. l. Nulli C.de sénten.& interlo.omni.iudi.& nota torũ in l.2.ff.de iuris.omni.iud.Ideo secũ dũ Bal.in auten.Res quæ 2.col.versi. Que ro si ex forma statuti. C.cõia de lega.& in c.1.in prin.4.col.versic. Quero an con suetudo de prohi.alie. feud.per Frede. cũ concordantibus de quibus per Dominũ Ias.in l. Cõctos populos in 2.lectura 17. colum. versic. vltimo nota C. de summa Trini.consuetudo ꝙ maritus lucretur cer tam partem dotis, vel bonorum vxoris, & statuta de dote lucranda, non habent locum,in bonis feudalibus. Nec obstat si dicatur,ꝙ Alua.in cap.1.quali.olim feud. pote.alie.& Marti.de Laud. in dict. capit. 1.§.Donare eod.titu. volunt posse per sta tutum permitti alienationem, fine consen su Domini,ꝙ ante eos voluit Bald. in cap. 1.in princ. in primis verbis de vassa. qui contra cõstitu. Lotha.bene. alie.& D.Ias. in l. De quibus 17.colum. versicu.3. ergo in fin. versiculi. ff. de legib. post Bald. in cap.1.in princ.penul.questione de succes. Feud.& Alua.in cap.1.§.mulier.2.colum. 2. notabili, si de feud. fue. controu. inter Domi.& agna.cum similibns,Qr. loquũ tur in his feudis,que sunt subiecta statuẽ tibus,per predicta, & per iura per eos al legata, Dum excipiunt feuda Ecclesiasti ca, que non sunt statuentibus subiecta, Nec etiam obstat si dicatur ꝙ Paul. de Castr.in consil.218. incipiente Presuppo sito in fin.in antiquis,& Felli.in dict. cap. Que i ecclesiarum col. fi.& Ibidem Deci. 2.col.2.ampliatione teneant ꝙ statuta lai corum habeant locũ in bonis feudalibus quò ad vtile dominium Feudatarii laici. Ad quòd etiam allegãt Bart. in l. vt iuris iurandi.§.si liberi.circa principium com menti.ff.de oper.libert.& Allex. consil.9. in 5.vol.cum nonnullis aliis cõsiliis Quia ex fõdamentis, & decisionibus predictis que sunt in contrarium,apparet ꝙ veritas aliter se habet, & contrarium voluerunt Hosti.post Inno.& communiter Docto.ĩ d.c.Que in ecclesiarũ vbi Panor.in 3.col. vers.Sed quo ad terminos,post Doct.anti quos,tenent ꝙ statutũ laicorum nõ habet locum in feudis,etiam quòad vtile domĩ niũ feudatarũ laici, & ꝓ veritate ille tex. hòc determinat,& ita intelligit illum tex. Glo. ibi ĩ verbo alienãdi. Cũ ibi tractetur de statuto ꝙ feudatarius vergens ad ino piam,possit feudum hòc est suum ius vti le alienare,Item cum licentia alienandi ta lia feuda dependeat ab ipso principe,cap. 1.in prin.de prohi.alie.feud per Fre.& c. 1.de prohi.alie.feud.per Lotha.Certe ex cluditur facultas disponendi super ista li centia per inferiores, per iura supra alle gata, in tantum ꝙ sicut non posset infe rior talem licentiam dare, sed solus Prin ceps, pariter non posset illam adimere, vel coarctare. l.Eius est velle. ff. de regu. iur.& l. 2.cum vulgaribus. ff. de re iudi. & aliter dicendo esset iniicere vinculum, ac imponere quodãmodo seruitutem in feudo principis,contra textũ & notata in cap. 1. §. Quid ergo de inuestitu. de re aliena. fac. & iura allegata per Paul. de Castr. in dict. consil. 218.in fin.non pro bant suam decisionem, & decisio.Bart. quam allegat ibi Paul. de Castro. com muniter reprobatur. Nec Bart. in dict. §. si liberi hoc dicit, sed totum opposi tum,volens ꝙ in feudis, non statutum loci, sed iura feudalia attendantur, & simile vult Allexand.in consilio supra pro contrario allegato maxime in quarta col. versiculo Et contra illam limitationem & versiculo sequen. & alia consilia pro con traria opinione allegata, loquũtur in em phitheosi, seu in vtili dominio emphi teotæ. Cuius diuersa est conditio,& ra tio maxime in ꝓposito, vbi contingit de iure superioris etiam tractari. Merito igitur dicunt communiter Docto. in illo Articulo disputabili, an liceat arguere, de emphiteosi ad feuda, ꝙ non, vbi est diuersa ratio, & in multis aliis casibus prout late scribit Dominus Ias. in l.prima 12. & 13. colum. C. de iur. emphiteo. vltima stampa, & Prepos. in prellu. feu dorum. in fine vbi ad hòc allegat Bart. in dict. §. si liberi, & tandem apparet ex verbis statuti, quòd non senscrint.

Nec loqui voluerit de bonis feudalibus, Dum vult rem alienatam in forensem. applicari Domino loci pro dimidia, Et pro alia dimidia Communitati,& accusatori,attento q Feudum sine licentia directi Dñi in alium transferri nō pōt d. c. 1. de prohi.alie.feu. per Fre. Et qr. feudum confiscari non pōt, saltem taliter & perpetuo,vt per Bar.in l.Si finita §. Si de vectigalibus secunda col.ff.de dam. infe, Cuius opinionem Allex.ibi in 12. col.dicit communem.

Tertio moueor, qr.præsupposito,& nō cōcesso,q hæc bona Feudalia subijciantur statutis,& attēto q fuerunt per ipsam Dñam Helenā Dño Luchino eius marito in dotem data, qđ fieri potuit, non obstante ipso statuto prohibente alienationem,vel ēt si prohiberetur posse de eis disponi, vt consuluit Pet. de Ancha. cons. 380. inci, Ante determinationem,& Anto.de Butri. cons. 36. inci. visa forma contractus dotis,& sequitur Laur. de fano. in repe. l. In quorum 7. col. C. de pigno. cum concordantibus infra allegandis,Dicendum est, q in talibus bonis millitat dispositio statutorum Caramaniæ,vel Ciuitatis Albe, Iuxta notata in l. Exigere dotem cum sua materia ff. de Iudi. volentium vtrobiq. q maritus lucretur dimidiam dotis mulieris pdecedentis sine liberis prout prædecessit ipsa Domina Helena,vt voluit Pe. de ancha.in c. Statutum, §.Cum autem de rescrip. in sexto & in c. Primo de consti. cum quò transit Barba. cons.vltimo inserto in quarto vol. consiliorum Allex. inci. Clementissimi, in 3. col. vers. secundo adduco q voluit &c. & in cons. 213. inci. Scripsit inserto in eo. vol. vers. & adduco ad prædicta &c. tertia col. & Ipse Barba. in suis consiliis cōs. 48. in quarta col. secundo volumine qđ consilium inci. pclare scribitur,volentes q si per vnum statutum forensis prohibetur acquirere inmobilia, & per aliud maritus possit lucrari dotem vxoris, sine liberis prædecedentis, aut adulteriū committentis,possit maritus forensis Lucrari inmobilia sibi in dotem data, Non obstante statuto prohibente acquisitionem, Et cum ex datione in dotem quandoque bona fuerint semel in forensem Iuste alienata,attentari potest etiā ex hoc capite q remaneant & in istum No. Iacobum allienabilia, per l.cum pater §.Quin decim ff. de leg. tertio cum ibi notatis & per Bar. & Scribentes in d.l. Filiusfamilias .§. Diui de leg. primo Facit Quia statutum in Dubio non censetur de dote loqui secundum Salj. in l. Fi.C.de dot.promiss.& Dominus Ias. in l.Prima in 3.col. ff.solu.matr.& in proposito nostro in d.l. Filiusfamilias§.Diui.

Quarto tale statutum posito & non concesso q impedire posset heredis institutionem de ipso Iacobo, quòad ipsa inmobilia nichilominus tamen deberetur Ipsi Iacobo ipsorum bonorum æstimatio, vel patiendum foret, q ipsa bona caperet & persone non prohibite venderet, pro habenda æstimatione, vt per Bar. & Docto. in dict. l. Filiusfamilias §. Si quid alicui de leg.primo & per Salice. in d. l. Ea lege, 3. col. C. de condi. ob cau.& D.Ias. in d. l. Si quis ita promisserit § Ea lege vltima col. cum concordantibus agregatis in meo tractatu de statu. exclu. femi.9. articulo 11. questione & per Dominum Fran.Curtium Seniorem cons.27. pe.col. vbi dicit hanc esse Communem Opinionem, Nec obstat si dicatur ista non videri procedere in predicto statuto Caramanie quòd punit alienantes in forenses, in valore rei, & in amissione ipsius rei, Quia vt probatum fuit supra in primo fondamento, dicta pena non potest conuenire, Nec applicari heredis institutioni, Nec defuncto accommodari, Et vlterius ex quò tractaretur in tali pena de damno euitando,Ipsa mulier excusaretur ab ipsa pena propter iuris & statuti ignorantiam, per textum & notata in l. Iuris C. qui admi. a qua pena etiam excusaretur propter probabile dubium,& subtilitates Iuris,q̄ concurrunt circa intellectū dicti statuti, vt ēt notatur in d.l. Iuris cum concordantibus ibi allegatis,maxime per D.Ias. in secūdo notabili,& notat Bar. i l. Fi.

ti. ff.de decre. ab ord.facie.Qua pena sublata, statutum remanet in terminis nude & simplicis prohibitionis, ita ꝙ saltem debeatur æstimatio, per prædicta,& consequenter sublata pena amissionis, quæ etiam est applicanda Domino loci communis Caramaniæ & accusatori,remanet disputatio cum venientibus ab intestato, quibus indubitanter præfertur ipse Dominus Iacobus veniens ex testamento, l. Quamdiu la seconda ff. de acqui. here. Quem certum est non excludi per statutum,Nec in rebus,nec in precio iuxta superius conclusa.

Quinto & vltimo moueor, Quia presupponitur ꝙ iste Nobilis Iacobus heres in prædictis bonis alienari ꝓhibitis institutus,sit Clericus prime tonsure, Quo casu nō ligatur statutis laicorum, sicut nec foro seculari subiicitur,prout per plura fundamenta, ac per multas Docto. decisiones comprobat Dec.in c. Ecclesia Sanctæ Mariæ 2. col. vers. secundo principaliter de constitu. & ante eum Felli. ibi col. 49. vers. 4. scias ꝙ dicta in Clericis, habent etiam locum in clericis constitutis in minoribus,& in 25.col. in 2.questione vers. vnde secundo &c. Dicens ꝙ statuta præiudicantia etiam clericis prime tonsure,in his quæ licent eis de iure communi, dicuntur contra Ecclesiasticam libertatem, &in diuiduo ꝙ statutum predictum non habeat locum in Ecclesia vel clericis,in quos fiat alienatio late decidit & comprobat Felli. in d.c.Ecclesia Sātæ Mariæ col. 32. in 8.questione vbi etiam Deci. & D. Ias. in repetitione d.§. Diui prima lectu. 12.& 13. col. quorum dicta esset superfluum & longum refferre, & Cuma. dict. cons. 84. in fi. & copiose Allex. cons. 210 inci. ponderatis his omnibus per totum 2.vol.Laus Deo,& Virgini Gloriosissime.

Albertus Brunus.

Licentia alienandi in patrem,an transeat in filium.

Licentia Domini non est necessaria in alienatione que fit inter agnatos Feudi successores.

Capiens in Feudum & alodialia Castro, vel Principi spectantia,non censetur facere Feudalia Allodialia quæ Feudatarius antea ibi habebat.

Capiens in feudum allodialia sibi spectantia, Non transfert in Principem eorum Dominium.

CONS. CLXXXIIII.

Dum obiicitur ꝙ heredes Magnifici Domini Odonis Rottarii habuerunt licentiā alienandi in Magnificū quondam Dominum Theodorū illam octauā partem Feudi,certum est,ꝙ ista licentia trahitur ēt ad filiū Magnifici Dñi Theodori prædicti,l.Fi. C. de contrahen.& commiten.stipul.l.Pactū ff.de ꝓbatio.vult ī terminis Andr.đ Iser. in c.Imperialem ī princ.vbi ēt Alua.circa 7.col.de ꝓhi.alie.feu.ꝑ Frede. & Curtius in tract.Feudorum 4.parte 2. regula 8.q.

Itē non fuit necessaria licentia, ex quo ipsa pars octaua,fuit acquisita per Magnificū quondā Dñum Io.ꝑciualem patrē,ipsorū Dñorū Odonis,& Theodori,fratrum, cū ipse Dñs Theodorus esset de cōprehensis in prima inuestitura Dñi. Io. Perciuallis, Ita ꝙ in alienatione quæ fit inter eos qui descenderunt ab eodem stippite, non sit licentia necessaria secundum Bal. in d. c. Imperialē in princ.3 col. prope fi.de ꝓhi. alie.feu.per Fre.& Bal.cons.49. inci. Proponitur 4. vol. penult .stampa Allex.in l. Si domus § Fi.pe.col.ff.đ leg.primo Præpo.in c.1.§.Sed & res,prima col.per quos fiat inuestitu.cum multis concordantibus & ita sepe consului & obtinui, & notant Moder.in l.fi. in primis chartis C.de Iur. emphi.

Nec obstat ꝙ Communitas Sommarippe Promisserit ipsam octauam partem redimere in beneficium Illustrissimi Principis, Quia hoc factum non fuit, pro rei veritate, & facta nō præsumuntur l. in bello .§. Facte .ff. de capti. & postlimi. reuer. & l. Quæcumq; .ff.de publici.cum

 vulga-

vulgaribus. Et qr. quòd nostrum est sine, facto nostro in alium transferri nõ potest l. Id quòd nostrũ ff. de reg. Iur. cum concordantibus.

Quò verò ad bona allodialia, non videtur curandum de rotulo amisso vel non apparente, ex quò constat de Instrumentis originalibus, auten. si quis in aliquò cum Ibi notat. C. de æden. & quòd habetur in cap. Quoniam contra de proba. & in l. Sempronius. ff. de leg. secundo cum Infinitis concordantibus, Cum vt Ibi habetur originale, sit Illud quod est attendendum, & ad quòd reccurri debeat, Et non obstat quòd dicitur Illa non spectare Magnifico Domino Comitti, sed Descendentibus ex Domino Gullielmo, Quia constat de multis allodialibus ipsi Domino Comitti spectantibus, super quibus cessat obiectum, Et qr. Ipse Dominus Comes, Dum esset possessor habebat præsumptionem Iuris pro se, l. prima. ff. de superfi. & §. Commodum insti. de interdi. & possessione ipsorum Bonorũ priuatus indebite, vel spoliatus, est restituendus, vel reintegrandus, per Iura vulgaria, Ita ꝙ ei non posse obici videatur, ꝙ tractet de Iure tertii, Et quia hoc non releuaret conscientiam Illustrissimi Domini Magistri à tenuta rei aliene, quem non deceret meo iudicio velle facere difficultatẽ, quæ non fit per ipsos descendentes Domini Gullielmi.

Nec obstat ꝙ ipse Magnificus Dominus Theodorus fuerit inuestitus de allodialibus, & ꝙ consequenter ea recognouisse videatur tenere in feudũ, Qr. non inuenio verba aliqua quæ hoc dicant, vel de Iure hoc importent, Nam illa verba cum allodialibus ad Castrum, vel Principem spectantibus hoc non probant, cum ista non essent bona Castri, vel Principis, & in tali casu opporteret, ꝙ ipse Princeps, vel Dominus Magnus Magister, constari facerent quæ essent bona ista Castro, vel Illustrissimo Principi spectantia, vel ꝙ ista bona essent de pertinentiis Castri, vt est notabilis Decisio Bar. in l. Si sic §. primo. ff. de leg. primo & Oldra. cons. 163. inci. viso priuillegio, que est cõis, vt sunt iura notissima. Et insuper ex eò ꝙ quis capiat in feudum, vel emphiteosim, rem suam, vel alienam, & non concedentis non transfert Dominium, vel ius in concedentem, Quando constat illam non fuisse concedentis, vt per Bal. in l. Cum falsa in 3. oppo. C. de Iur. & fac. igno. & in l. Ad probationem in secunda col. in vers. Quero si instrumentum C. loca. late Bar. & Docto. in l. Si aliquam rem ff. de acqui. pos. & Allex. cons. 12. in fi. allegando.

Ceterum est Doctrina Bar. & Communis ꝙ capiens in feudum rem suam, non preiudicet sibi, & quòd ex eò, non probetur res esse concedentis, qr. inducta ad diminutionem, prout est concessio in Feudum, non debent operari augumentum, videlicet quòd res spectauerit Principi Ita In terminis vult Bar. in l. legata ff. de adi. leg. cum quo alii transeunt, & Allex. d. cons. 12. inci. viso processu prima col. 4. vol.

Item ex quo concessio non habuit effectum, non nocent verba posita in instrumento concessionis, Quia rescisso contractu, non nocet, nec valet confessio in eò facta, vt per Bal. in l. Si absentis prope fi. commenti C. Si cer. pet. & Allex. cons. 31. in secundo vol. Cum quibus alii transeunt, volentes generaliter, qđ rescisso contractu principali, nulla clausula, in eò apposita valeat, vult Bar. in l. Post legatum tertia col. ff. de his quibus vt indig. Vbi etiam dicit, ꝙ quando quis impugnat aliquod instrumentum, non potest se, ex eò, in aliqua parte, sibi Fauorabili iuuare, circa quod possent multa allegari, que sunt notoria? Ad quòd facit, ꝙ contractus non debet pro parte Valere, & pro parte non l. Ratas C. de rescin. Ven. & l. Si prædium C. de prædi. mino. Notant Pano. in cap. primo in tertio notabili de in inte. resti. Vbi Vult hoc procedere etiam quando contractus fuit initus cũ Ecclesia, Et ideo sub hac verborũ breuitate arbitror satisfactum fuisse motiuis vestris, cõtra Magnificum Dñum Comitem, michi cũpatrem

honorandum

honorandum factis, & si fuerit expediens plenius respondebitur, Laus Deo,& Virgini Gloriosissime.

Albertus Brunus.

Domini loci, non possunt procedere, contra non assistentes defensioni loci, & castri absentes, Quòd non est possibile interesse tempore proclamatum.

Subditi possunt propriam salutem, saluti Domini præferre.

Subditi non debent astringi ad defensionem, quæ non sit possibilis.

Si Dominus componat cum hostibus, & homines soluant compositionem, opere loco succedit pecunia.

CONS. CLXXXV.

Procedi non potest contra istos homines Robelle, sub prætextu, quod non interfuerunt, Dum Iussu aliquorum ex Dominis facta fuissent proclamata, quod valentes arma deferre, infra tres horas comparere deberent in platea Robelle, pro Castri, & Loci defensione, propter Regium exercitum, qui statuerat expugnare, ipsum Castrum,& locum Robelle.

Et primo quia multi iam se fecerant absentes, res suas ex Robella abducendo, timentes ipsum Regium Exercitum, tam ex Dominis quàm ex hominibus Robelle, Ita quod absentes notitiam nõ habuerunt, saltem tali tempore quod potuissent in termino comparere, cum vox præconis paucis innotescat, autentica Qui semel cum vulgaribus C. quomo. & quando Iud.

Secundo quia nõ tenentur homines loci Castrum ita simpliciter munire, & defendere sed cũ distinctione, de qua per Dñum Iacobinum a Sãto Georgio in Tractatu de homagiis in fi.

Tertio quia secundum iura & constitutiones Feudorum, vassallus tenetur propriã salutem, saluti Dñi preferre secundum Bal. Alua. Marti. de Lau.& cõiter Scribẽtes, in c. 1. in princ. qui. mod Feu. amit. Quẽ Articulũ optime prosequit Dñs Fran. Curtius in suo solemni tractatu Feudorũ quarta parte principali 4. q. vbi multa bona dicit,& quod subditi nõ sunt Sicut serui, nec sicut liberti, de quò per Dñum Ias. in l. Si nõ fortẽ § Libertus ff. de condi. indebi. post alios. Sed sic est, quod gentes Regie, expugnauerunt per tres dies ante, vel circha, Locũ Cochonati, Ibi vicinum, & multomagis fortem,& populosum, quàm sit locus, & Castrum Robelle, dictum locum Cochonati depopulando, argumento auten. Multo magis C. de Sacrosan. Eccle. Et insuper certum est, quod nonnulli ex Dominis Robelle fugerunt cum familia, & rebus, quas deferri facere potuerunt, Vnde meritò licuit ipsis hominibus, de Robella fugere & res eorum traducere, proprie eorum saluti consulendo,& in Dñorum contemptum hec non faciendo, Nam excusatur subditus, quĩ Dñs petit ab eò seruitiũ, quod fieri nõ põt, vel cum difficultate põt fieri, vel quòd honeste fieri nõ põt, aut si factũ lederet pietatem, vel æstimationem, Aut si est cõtra bonos mores, Quia tunc cẽsetur fieri nõ posse secundũ Io. Blanchi, in somma sua sup vsibus feudorũ in Rubrica de causis propter quas vassallus excusatur si Dño nõ seruiat 4. col. vers. excusari ẽt põt Et vbi certũ est quod Dñs oĩno succumberet quãtumcunq; vassallus ei opẽ ferret, vassallus excusat à fuga, vt per Bar. in l. Si qd in graui, in princ. ff. ad silla. Nec. n. obligatus ad seruitia, censet obligatus ad seruitia euidenter iniusta c. vniuersitati vbi Felli. in secundo notabili de senten. exco. Sic & dicimus excusari vassallũ, quãdo nõ erat possibile, quod Dñum iuuaret, vt per Alua. ĩ c. 1 §. Itẽ Qui dñum, quàm fuit prima causa bene. amite. facit d. l. si quis ĩ graui in principio ff. ad silla.

Insuper Dominus tenetur subdito suo reddere, pares Vices, quales debet subditus Domino, vt est textus in cap. pri. in fi. de for. fide. & in cap. Domino, si de feu. fuer. controuer. inter domin. & agna. &

in c. prim. qualiter Dominus Propri. feu. priu. notatur per Docto. maxime Alua. & Marti. de lau. in c. primo §. fi. in tit. hic finitur lex &c. Et Si Dominus secus faciat priuatur proprietate feudi, seu iure quòd habet in talem subditum vt ibi, igitur nõ licuit ipsis Dominis Robelle, subicere homines suos morti, Cũ verisimiliter impossibilis esset eorum defensio, Et ex quò Domini se defenderunt, per compositionẽ pecuniariam, quam ipsi Domini fecerunt Et homines soluerunt, ista compositio successit loco operarum hominum, quas fuissent obligati prestare circa defensionem, per notata per Bal. in l. Si tempore in fi. commenti, C. de ope. lib. ita vt amplius imputari non possint de defensione non facta, Et quia mediante pecunia subditorum, Domini fuerunt à periculo, & damno præseruati, Nam Vt Dixit Io. And. in addi. Spec. Rubrica de Feudis, Fellonia pacto vsq; à principio põt mediante pecunia remitti, vnde ex post facto idem videtur, Laus Deo & Virgini Gloriosissime.

Albertus Brunus.

Femina an possit institui, vel succedere in feudo alienari permisso, in quosuis preter inimicos Domini, vel possit ei feudum legari.

Et an clausula generalis permissiua alienationis, trahatur ad specialem, stricte, & limitate de fœmina loquentem,

Fœmina an succedat in feudo, ad nullum, vel modicum seruitium concesso, quando nichilominus est præstandum Iuramentum fidelitatis,

Et an vxor possit relinqui vsufructuaria in feudo alienari permisso.

Et an si non sit factum inuentarium, & saltem ex hòc heres teneatur ad legatum vsusfructus.

CONS. CLXXXVI.

Viso in strumẽto submissionis facte de Loco, & Castro Crauexane per Magnificum quòndam Dominum Antonium de Salucils Illustrissimo tunc Domino Comiti Sabaudiæ, cum facultate ipsum Castrum & Locum & eius Territorium tenendi in feudum, & Iure feudi, cum mero, & mixto Imperio, & omnimoda Iurisdictione ab ipso Illustrissimo Domino Comite, & eius Successoribus cum reseruatione facultatis, ꝙ possent ipsi Domini Antonius & sui Successores, ipsum feudum vendere, pignori dare, obligare, & alienare, saluo in inimicos Domini Comitis, & successorum eius.

Viso etiam testamento Domini Nani vnius ex filiis, & heredibus, dicti quondã Domini Antonii, In quò instituit hæredem suum vniuersalem, Magnificum Dominum Iohannem ipsius testatoris fratrem, finito, & saluo vsufructu Domine Secunde Ipsius testatoris vxori, Cui reliquit ipse testator vsumfructum omnium bonorum suorum, ac iurium tam feudalium, quam allodialium &c., prohibendo ipsi Domino Iohanni, ne ipsam Dominam eius vxorem in dicto vsufructu mollestet, volens ꝙ in casum molestiæ. Magnificus Dominus Maximilianus de Saluciis Dominus Plocii sit eius heres, Attentoq; ꝙ vertitur lis, super dicto vsufructu, quò ad bona feudalia, & an potuerit ipse Dominus Nanus grauare partem feudi, quam tenebat, onere talis vsus fructus, seu ipsum Dominum Iohannem Ipsius Domini Nani testatoris fratrẽ heredem vt supra, ab ipso Domino Nano institutum.

Tota fere difficultas cõsistit in hòc, an ipsum feudum sit in feminas etiam extraneas, ac in vxorem alienabile, Cum permissa alienatione prædicta, sit etiam permissum constituere in tali re vsumfructum, sic e-

contra

contra, prohibita alienatione esset prohibita etiam cōstitutio vsusfructus per l. Fi. C. de reb. alie. non alie. & notant Andr. de Iser. ac Alua. in c. primo in princ. 8. col. vers. Quæro an Vassallus possit constituere &c. de prohi. feu. alie. per Fre. & Sommiste in suis sommis super Feudis, Dum tractant de alienatione feudi, in materia an liceat in feudo constituere vsumfructum, cum concordantibus per eos allegatis.

Et Breuiter arbitror, ꝙ ipsum Feudum, nō sit alienabile, in vxores, nec in Feminas extraneas, & ab eis non descendentes, cum Femine, etiam filiæ, in feudis non possint etiam ex testamento succedere, nisi hòc sit expresse permissum in concessione feudi, seu eius inuestitura, c. 1. §. Filia verò de success. feu. & c. primo §. Hoc autem notandum qui feu. dar. poss. & c. primo de alie. feu. & c. 1. §. 1. in tit. Episc. vel Abbba. & c. 1. §. Ad filias de gradi. succe. in Feu. & habetur in c. Significauit de rescrip. & in c. 1. de eò qui sibi. & here. suis mascu. & femi. Sed sic est ꝙ in ipsa submissione fuit dictum tam per verba importantia dispositionem inter viuos, quā vltimam voluntatem qđ ipse Dominus Antonius, & sui successores, possent dare, & disponere de ipso feudo, in filias & descendentes ab eis, ita ꝙ in aliis feminis stat firma regula feudalis, quæ vult ꝙ femine in feudo non succedant, cum exceptio firmet regulam in casibus non exceptis l. Quæsitū §. Deniq; ff. de fond. instr. l. In his ff. de legib. & §. Vt aūt in auten. de nō alie. aut pmu. re. Eccle. colatione 2. Et concesso vno casu de prohibitis, censeatur in aliis remanere prohibitio, Ita ꝙ eò casu vnius inclusio sit, alterius exclusio l. Cum Prætor in principio ff. de iudic. & l. Maritus C. de procu. & qđ in simili dixit Alua. in c. primo in principio 8. col. vers. Quero an Vassallus qui habuit licentiam in fi. questionis de prohi. alie. feu. per Fre.

Cum trita etiam sit doctrina in materia feudali, ꝙ Feudum in aliquibus partibus alteratum, in aliis retineat communem naturam feudorum, etiam si esset adeò alteratum, qđ posset alienari quouis titulo in quamconq; personā, etiam axtraneā, sine Domini licentia, prout est istud, vel si datum esset, pro se, & quibus dare voluerit, per textum & notata in c. primo vbi Bal. & Alii de feu. non haben. propri. natu. feu. & vult Andr. de Iser. in c. 1. in principio col. fi. ex qb. cau. feu. ami. & Allex. cons. 30. inci. Quoniam col. fi. vers. Confirmo primo vol. & Bal. in l. Prima in 16. questione ff. de rer. diui. & Calde. cons. 11. sub tit. de feudis & Bal. in prælludiis feudorū 7. col. vers. Dixi in sexto, & Pau. de cā. cons. 162. inci. circha id quòd queritur in antiquis.

Nec obstat si dicatur, ꝙ saltem videatur data facultas alienandi, in quasuis mulieres & fæminas indifferenter. propter præcedentem clausulam per quam permittitur ipsum Feudum alienari, saluo in inimicos Illustrissimi Domini comitis & successorū Cum alienatione permissa, intelligatur, permissa etiam alienatio, quæ fit per vltimam voluntatem vt per Bar. in l. Peto §. Fratre, in prima parte distinctionis quam ibi facit ff. de leg. secundo per l. Vnum ex familia §. Si duos ff. eo. tit. Et l. Si quis priore §. Ceterum C. de secun. nup. cum concordantibus. Et quia exclusio inimicorum, videtur esse aliorum prohibitorum concessio, Eò ꝙ exceptio firmet regulam in casibus non exceptis, per Iura supra ad hoc allegata. Et quia permissa alienatione, in quoscunq; legari censetur permissum vt per Bal. in c. 1. in principio 5. col. de prohi. alie. feu. per Fre. cum concordantibus de quibus per Allex. in l. Quædam. §. Nichil prima col. ff. de æden. cum similibus Respondetur ꝙ in ipso capitulo, non fuit expresse dictum, ꝙ in aliquam personam specialiter vel generaliter posset fieri alienatio, & illa verba saluo in inimicos Domini, inducta ad diminutionem, non debent operari augumentum per notata in simili per Bar. in l. Legata ff. de adi. lega. & Bar. Docto. ac Pulchre Modernos, in l. Legata inutiliter in principio. ff. de leg. primo.

Secundo respondetur ꝙ non est verum, qđ exclusio

exclusio aliquorum de prohibitis expresse facta per contrahentes, sit aliorum pro hibitorum admissio, per textum cũ Glo. in verbo vetari, in l. Fi. C. de Iur. emphi. vbi Dominus Ias. col. 31. secundum vltimas impressiones post Dominum Gua. de Casti. & alios per eum allegatos, & facit Glo. in l. Ob æs C. de Predi. mi. vbi Bart. & Doc.

Tertio respondetur, q ex quo ille in quem fit alienatio debet esse feudatarius, & prestare Iuramentum fidelitatis, sicut Dominus Antonius, propter hoc, non potest in tali pacto, femina compræhendi, cum, etiam Vbi esset feudum ad nullum seruitium concessum, vel per feminam, Sicut per masculum explicabile, Femina non censeatur ad successionem talis feudi admissa, quando est ad iuramentum fidelitatis obligata, Quia virtute ipsius iuramenti veniunt ea quæ per feminam explicari non possunt præter expresse exceptuata, vt per Allex. cons. 9. inci. Ponderatis his tertia col. 5. vol. & d. cõs. 30. inci. Quoniam 9. col. primo vol. & Deci. cõs. 143. inci. Et pro tenui tertia col. post Bal. in c. 1. col. fi. de capi. qui Curi. vendi. per c. 1. de nou. for. fide.

Quarto respondetur, q per illam generalem facultatem alienandi in quoscunq; concessam, Non videtur facta concessio alienandi, in fæminam, sed in masculos, & habiles ad feudum, secũdum Bal. in cap. primo §. Donare secunda col. vers. Sed dubitari, quali. oli. feu. pote. ali. & in l. Cum virum C. de fideicom. & Allex. d. cons. 30. in 5. col. & Deci. d. cons. 193. in 3. col. Quam Opinionem vidi per multos alios Modernos, legendo, & consulendo teneri. Et facit quod consuluit Bald. cons. 207. inci. Questio est, 2. vol. q facultas data in concessione feudi, relinquendi quibus voluerit, intelligatur de capacibus, & habilibus, ac idoneis, Ita q non comprehendãtur sub illis verbis, persone prohibite, lege, vel moribus, aut natura incapaces, vt Ibi per eum, Ad qđ faciunt multa quæ aggregaui, in Tractatu meo de statutis excludẽtibus feminas 5. articulo principali 11. questione 6. col. vltima impressione, q pacta, & concessiones feudorum, sunt intelligenda, secundum naturam feudorum, & mentem Iuris, ac Patriæ consuetudinem, quibus consideratis non debet fieri alienatio in fæminas.

Quinto Respondetur, q licet exceptio, soleat firmare regulam, non tamen illam ampliat, nec facit, vt comprehendatur casus, qui alias sub regula non compræhenderetur l. Generali §. Vxori vbi Bar. ff. de vsufr. leg. Bar. in l. Lucius §. Pluribus ff. ad Trebbel. Textus cum Glo. in l. Fi. vbi Doc. & Allex. ac Dominus Ias. late in col. fi. ff. quod quisq; iuris, Ideo videmus, q exceptio etiam cum dictione taxatiua facta, trahi solet ad casus similes, d. l. Ob æs cum Glo. & ibi Bar. & Doc. C. de prædi. mino. cum similibus.

Sexto Respondetur, & Istud præ omnibus reddit casum clarum, in fauorem ipsius Domini Iohannis, & tollit omnia cõtraria, q prædicta prouisio, facultas, & Clausula generalis de alienando in quoscũq; non debet referri ad personas, de quibus in alia clausula est specialiter puisum circa eandem causam, l. Sticus §. Nutricis Vbi Bar. ff. de ali. leg. l. Alimenta §. Basilice ff. de son. instr. Panor. cons. 75. inci. viso, col. fi. secundo vol. & Petrus in Tractatu de quarta Episcopali c. 9. in 8. col. Quod indubitanter procedit, quando in casu specialiter prouidente, est aliter, ac limitatiue ad genus prouisum, vt per Bar. in l. Quæsitũ §. fi. de son. instru. in principio commenti, in prima oppositione, & in 3. col. 3. questione per l. Legata ff. de sup. leg. tunc enim species posita dispositiue, & limitatiue, restringit genus, ne trahatur ad ipsam speciem, Vt ibi, ita vt non obstent notata per Bar. in l. Si seruus cõmunis sibi ff. de stip. seruo. Dum vult q quando præcedit genus, prouisio generalis in personis, trahatur ad personas in quibus est specialiter prouisum, Et quia Ibi agitur, de diuersa causa, Hic vero, quando prouisio, est facta circa eandem causam, Et in proposito hoc de se patet

ad

ad rudem sensum, dum factum est speciale capitulum, circa alienationem in fœminas, Et Clericos, prouidendo ꝙ in descendentes fieri possit &c. Arguendo .n. à toto tenore instrumenti, simul sumpto, iuxta l. Inciuile, cum ibi notatis per Bal. ff. de legib. & à coniunctione ipsorũ duorum capitum, de alienatione permissa loquentium iuxta l. Gallus .§. Ille casus, cũ ibi tradditis per Bar. & alios in notabilibus .ff. de lib. & posthu. resultat talis dispositio, qđ Dominus Antonius primus inuestitus, & eius successores, possint prædictum feudum, in quoscunque, præter inimicos alienare, qui sint masculi, & laici, quod si sint mulieres, aut Ecclesiastici, non possit in eos fieri alienatio Nisi sint de descendentibus, ab ipso Domino Antonio, & clerici, in sacris ordinibus nondum constituti, vel si sint claustrales facti,

Insuper si permitteretur talis facultas, ꝙ ipse Dominus Antonius & successiue alii descendentes sui, possent vnus post alium disponere de vsufructu ipsorum bonorũ in vxores, vel extraneos, data reperiretur facultas, ipsis feudatariis, sibi feudũ prædictum appropriandi, & ipsum reddendi inutile, qđ in generali & tali concessione facultatis, non censetur concessum, secundum Bal. & Docto. in d. c. primo vbi Dominus Præpo. de feu. non haben. pro pri. nat. feu. Ad quòd habet aduertere Illustrissimus Princeps, maxime qr. ex declaratione, que nunc fiet, illa facultas constituendi vsumfructum, pro semper, & futuris etiam casibus, recipiet determinationem, Cum concessio licentie, ab alienatione que fit recipiat interpretationem vt habetur per Docto. & Dominum Prepo. in c. primo in titulo quid Iuris si post alie. subse. &c. in lib. feudorum, cũ hòc sit in facultate ipsius Principis, sine cuius licentia, vel consensu, non potest capi possessio feudi concessi per Principem, vel etiam in quemlibet alienari, ex ipsa feudi constitutione permissi, vt per Bal. in c. Si duo col. fi. de pac. ten. & Bal. & Docto. in d. c. primo de feu. non haben. propri. natu. feu. cum concordantibus de quibus per Dominum Ias. in l. Fi. in 2. col. C. de Iure emphi. licet secũdum eum Communis sit conclusio, ꝙ eò casu non requiratur, in ipso actu alienandi, Domini consensus, quam communiter tenẽt Feudiste, maxime in d. c. 1, de feu. non haben. propri. nat. feu.

Et ex prædictis colligitur etiam responsio ad illud, quòd obiici posset, ꝙ fœmine possint in hòc feudo tanquam dato ad modicum seruitium succedere, Quia tenor Inuestiture, & concessionis aliter disponit, & pariter Ius commune in proposito Et quia vbi præstari debet iuramentum fidelitatis, fœmina non succedit in tali fæudo, per iura supra, ad hòc allegata, cum concordantibus allegatis per Dominum Præpo in c. prim. §. Et qr. in 16. col. vers. 7. fallit, qui feu. dar. pos. vbi etiam hòc tenet.

Ceterum non obstat si dicatur, ꝙ ipse Dominus Iohannes dixit se esse heredẽ ipsius Domini Nani, non conficiendo inuentarium, licet de eò conficiendo fuerit protestatus, quò casu tenetur ad legata ipsius Domini Nani, & consequenter ad legatum dicti vsusfructus, l. Fi. §. Et si præfatam & §. Si vero postquam C. de Iure deli. cum concordantibus, que in terminis possent adduci, Quia stante pro solido fondamento, ꝙ hòc feudum sine Domini consensu, legari, & alienari nõ possit in fœminam extraneam, Nec consequenter vsusfructus prædictus, per iura preallegata, & c. primum §. Donare, quasi. olim feu. pote. alie. vbi dicitur, ꝙ etiam pro anima legari non potest, iuncto c. 1. in principio de prohi. alie. feu. per Fre. & de prohi. alie. feu. per Lotha. tacitus consensus Domini Iohannis, in adeundo hereditatem sine inuentario, Non debet plusquam expressus operari, qui sine Domini consensu esset inutilis, per textum & notata in d. c. 1. in principio de prohi. alie. feu. per Fre. & in c. 1. de alie. feu. pa. & l. Nemo potest ff. de leg. primo & l. Non dubium C. de legi. Iunctis aliis iuribus su per hòc, per Magnificos Dominos consultores

consultores allegatis, Ita q hòc legatum, tanquam de re legari prohibita non debeatur, Cum & heres, sine Domini consensu talem vsumfructum fæmine extraneæ, constituere & promitere non posset, & hòc determinat Bal. in dict. c. 1. in principio 5. col. vers. Quero Vtrum pater possit feuda &c. de prohi. alie. feu. p Fre. vbi vult q filius etiam heres non obligetur ad obseruandam voluntatem patris in Fæudo, subdit tamen quod tenetur ad interesse, de quò intæresse in proposito non est curandū, ex quò agitur ad vsumfructum, merito non habet locū ademptio secundum Bal. in l. prima in 2. col. 5. oppo. C. de his quæ pene nomine, vbi dicit, q iniusta, & iniqua mandata testatorum, non sunt seruanda, & q regula Iuris permittens ademptionem hereditatis in casum inhobedientie, habet locum quando opponitur iuste, Et q non habet locum priuatio, quando Iussus, de non mollestando, astringit tertium sicut hic Illustrissimum Dominum de quò etiam p ipsum Bal. ibi ī septima q̄stione 7. col. vbi dicit valere relictum, & non penam, hòc est institutionem Domini Iohannis, pena ademptionis existente nulla. Illa autem prouisio, q istud Fæudum non possit per Felloniam amitti, volente eò qui felloniam commissit soluere florenos sexcentū Domino, facta in instrumento submissionis & inuestiture, licet valeat & procedat quò ad casus expressos per Io. And. in Addi. Spec. in Rubrica de feud. prope fi. nichil facit ad rem, Quia hic tractamus de amissione quæ causatur facto & translatione vassalli de feudo testātis mediante inobseruantia heredis, & ex diuersis non infertur l. Papinianus exuli. ff. de mino. cum vulgaribus. Sed pro hòc benè facit, q notat Dominus Ias. in auten. Hoc amplius pe. col. C. de fideicom. dum voluit q vassallus heres non implens voluntatem defuncti non priuetur feudo habetur in c. licet de voto, vbi textus prima facie videtur contrarium dicere, Item ex quò Dominus Iohannes est institutus heres, Finito vsufructu, Domine Seconde, nōn cogitur ante finitum vsumfructū adire hereditatem, per notata in l. Extraneum C. de here. insti. Vbi Allex. in col. Fi. dicit non valere tale legatum vsusfructus, instituendo fratrem finito vsufructu heredem vniuersalem, seu post mortem vxoris, Quam opinionem, multi, & multi Doctores sequntur, Cum tempus faciendi inuentariū, non currat, nisi ab adita hereditate, vt infra dicetur.

Item cum ipsa Domina Secundina prætendit se vsufructuariam, ipsa est que tenetur Domino Iohanni facere inuentarium, seu bonorum descriptionem. adeo q de hòc non possit obiicere, vt per Pau. de ca. cōs. 191. inci. Antequam veniam ad dicta dubia, prima col. Et Allex. cons. 58. inci. Posset dubitari 3. & 4. col. 3. vol. & est casus in l. 1. §. Recte ff. vsufr. queadmo. cau. Et insuper, cum ipsa sit causa impedimenti, ex hoc, & propter indebitam iudicialem vexationem, non currit tempus impedito l. Si cum ipse vbi Bal. ff. de excusa. tuto. c. Ex insinuatione & c. Ex ratione cum ibi notat. de appel. Bal. in l. 1. in medio commenti vbi late Moderni C. de Iurame. Calum. volentes q Iuditialis contentio, suspendat terminum iuris, ne interim currat vult Pau. de ca. cons. 25. in antiquis faciunt notata per Felli. in c. Vigilanti in primis columnis de prescri. Et est etiam certum q impeditus excusatur à pena deficienti in tempore imposita l. 2. §. Si quis in Iuditio, & §. Quòd diximus cum sequentibus ff. Si quis cautio. Et l. 2. §. Si mater el secundo, vers. Quòd si patris. ff. ad tertul. & c. Questionis cum similibus de senten. exco. Et adest etiam impedimentum, eo q inuentarium sumptibus hereditatis fieri deberet vt p Doct. in d. l. Fin. §. In computatione C. de Iure delib. & Bar. in l. 2. C. de nego. gest. vbi vult matrem excusari a pena iuris, si non petiit tutorem pupillo propter defectum expensarum per d. l. Secundam in d. §. Quod si mater vers. q si penitus & ista Domina prestat impedimentum, ne Dominus Iohannes fruatur bonis defuncti etiam feudalibus.

Ceterum

Ceterum inuentarium fieri debet, adita demũ hereditate l. fi. §. Cum igitur & §. Sin autem dubius C. de Iur. delib. cum appareat ꝙ malitiose nõ differatur, vt ibi, Iunctis notatis per Bar. in l. Statu liberos §. Si quis ff. de statu lib. & non constat nichil de aditione, quia Illa verba Nollo adire, nisi cum beneficio inuentarii inquantum negatiua non inducunt aditionem, vt per Bar. in l. Gerit 3. col. vers. Sed quero ꝗd si dixit ff. de acqui. here. maxime quia inuentarium sine aditione fieri potest d. l fi. §. fi. C. de Iur. Delib. & quia dictio nisi prolata in actu suspensiuo, vt in proposito, vel quando constat esse duos actus à duobus verbis determinatis, vt hic, Cum hòc sit dicere, nollo adire, nisi faciam inuentarium, non inducit positionem vel aditionem, per notata per Bar. in l. Si eum §. Qui iniuriarum iunctis ibi notatis per Modernos ff. Si quis cautio. & per Bar. in l. prima ff. de condi. & demon. iunctis notatis per Bar. in d. l. Gerit 3. col. in vers. præce. etiam d. præallegatum versiculum & in l. Potuit C. de Iure delib. dicentes ꝙ etiam verbum volo adire, non importat aditionem, quando saltem est prolatum in actu suspensiuo, Reliqua supplentur in cons. sequenti, Laus Deo & Virgini Gloriosissimæ.

Albertus Brunus.

D idem An Valeat legatum vsusfructus Feudi alienari in quos vir permissi factum vxori.

Et an debeatur per fratrem heredem à marito institutum, saltem quando non confecit inuentarium.

CONS. CLXXXVII.

Idetur primo aspectu potuisse Magnificus Dominus Nanus de Saluciis, Cumdominus Crauexane, relinquere vxori sue vsumfructum bonorum Feudalium dicti loci, stante forma prime inuestiture facta per Illustrissimum Sabaudie comitem, Spectabili D. Antonio filio quondã Domini Nicolini de Saluciis Anno millesimo tricentesimo septuagesimo secundo, In qua cauetur vt ipse D. Antonius & successores, possint vendere, permutare, Donare, alienare, ac pignorare, & obligare, res feudales, Eò enim ipso ꝙ alienatio permittitur constitutio vsusfructus permitti videtur l. Fi. C. de reb. alie. non alienan. quem textum ad hòc adducit Alua. in c. Imperialem in principio in titulo de prohi. feu. alie. per Frede.

Secundo Quia Ipse Dominus Iohannes heres institutus hereditatem adiuisse propo nitur Domini Nani Testatoris, Ideò eius voluntati contrauenire non potest l. Cum à matre C. de rei vendi. Sicut nec singularis successor, vt per Curti. in tractatu Feudorum quarta parte in 14. col. in fi. & maxime quia inuentarium non confecit, §. Si verò non fecerit in auten. de here. & Falci. col. 1. & specialiter traddit Bal. in l. Qui se patris C. vnde libe. col. 10. vers. Item quæritur, Et ideò si contraueniat, Magnificus Dominus Plocii vocatus in penam insurgere poterit, l. prima cum similibus .ff. de his quæ pene nomine, Nec videtur obstare ꝙ legatum factũ sit fæmine, quæ feudi incapax esse solet. Quia hoc in feudo de quò agitur non videtur posse dici, In quò actum est, vt et dispositio in fæminis fieri possit c. prim. in titulo quemadmo. feu. ad fem. perti. Et qr. hic fuit certum seruitium permissum, de quinque balistreriis, qui ita præstari possunt per feminam, sicut per masculũ, Quò casu Ita succedunt fæmine, sicut masculi, vt traddit Ludo. Roman. in cons. 167. inci. Circa primum in vlt. col.

Sed tamen præmissis non obstantibus, verius videtur, ꝙ legatum ipsum non subsistat, Quia regula est, ꝙ vassallus non potest huiusmodi legatum facere, vt specialiter habetur in d. c. Imperialem, cum concordantibus supra allegatis, & est generale ꝙ vassallus non possit de feudo testari, c. 1. in principio in tit. de success. feu.

&

& hòc quando ex tali ordinatione, feudi natura alteratur ut ibi tradditur Nec obstãt allegata in contrarium, ex quòrum resolutione veritas apparebit, Et primum dum dicitur ex tenore inuestiture permissam fore institutionem vsusfructus. Quia licet inter viuos hòc fieri potuisset, non tamen per viam vltime voluntatis, de qua pactum non loquitur, & ideo ad hunc casum extendi non debet, l. veteribus & l. si vnus. §. ante omnia. ff. de pact. & faciunt que habentur in l. si ita quis. §. ea lege. ff. de verbo. obliga. & specialiter conferunt que habentur per Bald. in c. 1. de prohi. alie. feu. per Fre. col. 4. in fi. in versic. Quero si vassallo cõcessum est &c. dicens ꝙ si dominus permisserit vassallo donare feudũ, non tamen poterit donare causa mortis, & multa ad comprobationem scribit Maria. Sozi. in prima parte consi. 19. inci. Pro decisione col. 5. vers. Nec potest fieri alienatio, Et dato ꝙ ista prima responsio non subsisteret talisq; ꝑmissio alienationis cõprehenderet etiam dispositionem que fit per viam vltime voluntatis. tamen intelligitur ꝙ vassallus sic disponere possit precedente licentia Domini, ut specialiter scribit Allex lib. 4. conf. 186. viso themate in strumẽti col. 1. vers. Fortius dico, ꝙ dicta licentia, & est reppetitum lib. 5. consi. 128. & fuit opinio spec. in titulo de locato in. §. Nunc aliqua in versic. 94. & quamuis hec opinio absolute non teneatur, vt per Bal. & Angel. in l. Cum essent in. §. 1. ff. de serui. rustico. predio.

Tamen in proposito saluari potest in quò licentia alienandi, non est ita absolute data, prout Doctores predicti loquũtur, in quorum casu, tex. in d. c. 1. super quò se fondant probat, ꝙ non solum prefata verba operantur, vt non sit petenda licentia, verum ꝙ ille, in quem fit alienatio habebit rem tanquam allodialem & non iure feudi, vt ibi glo. & communiter Feudiste intelligunt, sed data fuit limitata, ut ille in quem alienatio fieret, in feudum recognosceret, ideo conuenit, ꝙ Domini uoluntas exploretur, Et maxime, quia sic expresse dicitur, ne alienetur in inimicũ Comitis, vel successorum suorum, & ita vt prius Dominus certificetur, & scire valeat an talis sit inimicus, vel ne, vltimo etiam, si predicte responsiones non subsisterent, in quibus animus non quiesceret si suprascripta cessarent, tamen non potuit ei tali permissionem alienationis fieri, in ipsam vxorem, que nullo modo est de descẽdentibus primi acquisitoris, Nam talis licentia alienandi non trahitur vt comprehendat, alienationem que fieret in huiusmodi mulierem, per ea que dicit Bal. in. §. Donare quali, feu. alie. pote. col. 2. in versi. sed dubitari potest, si feudum est, ita concessum &c. Dicens ꝙ licet quando feudũ, est concessum, pro heredibus quibuscũq;, dicatur posse legari, vt clarius firmat ipse Bald. in c. Imperialem. §. 1. in titu. de prohib. feu. alie. per Frede. col. penu. versi. Sed quid, si concessum est feudum, & est communis opinio. vt Allex. scribit in l. quedã in §. Nihil. ff. de eden. tamen legatum hòc casu femine fieri non poterat vnde etiam vxor secundum eum veniens ab intestato iuxta l. primã. C. vnd. vir. & vxor, non continebitur, in illis verbis heredibus quibuscunq;, quia esset impropriare feudum dupliciter, vno modo ratione heredum, qui non sunt agnationis communis, & altero ratione feminẽ, & dicte tales impropriationes non admittuntur, vt per glo. in l. 1. C. de dotis ꝑmis. & ista ratio in terminis nostris, bene adaptatur, quia licet potuisset legare masculo extranee agnationis. non tamẽ femine, vt Bal. approbat Allex. lib. 1. consil. 30. quoniam omne datum optimum. col. 4. versic. 8. & est repetitũ lib. 5. consil. 2. & ad hoc non obstat, ꝙ hic tenor inuestiture, permisserit dispositionem fieri posse etiã in feminas, quia illa remissio est quò ad liberos, & posteros Domini Antonii acquisitoris, de quibus nõ est ista vxor legataria l. liberorum. ff. de verbo. signifi. l. 1. ff. de iure inmu. Nec etiam refragatur, ꝙ hòc feudum, alio respectu, sit transitorium ad feminas, quia datum dicitur ad terminatum seruitiũ, quia illa opinio in iuris poncto non est vera, ut late deducit Marti. lau. in. §. Quia vidimus in titulo

qui

qui feu. dar. pos. post Bal. in l. Quotiens col. 2. C. de suis & Legi. hered. Et loquitur in terminis fortioribus, quando feudum erat feudum, & ab omni seruitio exemptum quòd non est hic, & in terminis ita tradit Franciscus Are. in Feudo concesso pro certo seruitio aplicabili per fœminam cons. Primo col. pen. Præterea dato ꝙ in feudo simpliciter concesso pro certo seruitio, contraria opinio procederet, tamen hic vltra seruitium promissum, fuit præstitum Iuramētum fidelitatis, De cuius natura est, ꝙ vassallus præstet ea, quæ habentur in c. primo de noua for. fidei. Et ideo sumus extra terminos propositi, de quò Docto. contrarii loquntur & specialiter Allex. scribit d. cons. Secundo col. 6. vers. Ad tertium argumentum & lib. 5. cons. 9. inci. Ponderatis his quæ in themate col. 2. & 3. & Istud latissime deducit Bartolo. Sozi. lib. secundo cons. 257. Inci. Visis inuestituris Romanorum, col. 2. & sequen. vers. Præterea nō fuit præstitum Iuramentum fidelitatis.

Secundo principaliter non obstat, ꝙ Dominus Iohannes heres institutus contrauenire non possit, dict. l. Cum à matre, Quia si inuentarium fecisset res careret difficultate, per ea quæ traddunt Andr. de Iser. & Feudiste, in cap. Primo in titulo an agna. vel Fili. defun. Sed posito, ꝙ inuentarium non fecerit, adhuc predicta locum habent, Ex quò legatum factum est, de re prohibita legari dict. §. Donare & dict. §. Quia vidimus, Ideo succedit ratio textus in §. Non solum Insti. de lega. & istud in specie traddit Paulus de Montepicho, in Repetitione l. Titia in §. Titia cum nuberet ff. de leg. secundo in 37. quęstione & Ibi ponderat hòc esse de mente Bal. in cap. Primo de succes. Feu. & dicit isto casu, non debetur etiam æstimatio, & licet non respondeat ad dict. l. Cum à matre, Tamen responderi potest, quòd non habet locum hoc casu, in quo relictum factum est contra legem prohibitis, & in fraudem ipsius Domini Iohannis, ad quem Feudum peruenire debebat, & ita in simili dictam l. Limitant, Bald. & Sali. in dict. l. Prima C. De Inof. Dona. & Franciscus Curtius antiquior consilio Primo circa primum videtur prima facie in vltimo dubio, Et hoc maxime, locum habet in hoc feudo, quòd Dominus Iohannes habiturus erat, etiam si non fuisset heres Domini Nani, Cum non sit hæreditarium, per eà quæ ad declarationem dict. l. Cum à matre Allexand. traddit in l. Si patroni col. quinta in fin. ff. ad Trebel. Licet secus esset quando dispositio facta foret in fauorem persone Capacis Feudi. Quia Ille qui vocabatur ad feudum ab intestato si institutus adeat, contrauenire non potest, & hòc casu procedit quòd traddit Bald. in capitulo Imperialem præallegato col. quarta vers. Item quæritur vtrum pater, possit assignare & Allexand. libro quinto cons. 12. inci. Perspectis, quæ eleganter allegata sunt per Dominum Petrum de Cella, & consilio 29. supra allegato in tertio articulo, Et cum dispositio testatoris facta sit contra Prohibitionem legis, adiectio pene non tenet, l. Nemo potest. ff. de legat. primo, & specialiter probatur in dict. l. Prima ff. de his quæ pene nomi. & in l. Prima C. eo. & in §. Fin. Insti. de lega. Ex abundanti tamen Vtile esset Principem declarantem, quòd talem dispositionem in feudalibus ratam non haberet, quatenus de Iure fieri non potuerit, & eò casu illam non seruari mandaret, qr. tale mandamētum clarius excusaret à pena, l. Fin. ff. de leg. commisso. Salua semper correctione.

Purpurati.

Q. Domini

Domini locorum an teneantur ad Collectas simul cum hominibus, pro prædiis registratis, aut aliis.
Et Quid si quandoq; Soluerunt.
Et an Solutio in vna specie collectarum præiudicet in alia spetie.

CONS. CLXXXVIII.

Ltra subtiliter allegata, per Præstantissimũ Consumatissimumquæ Iuriscõsultum Dominum Bernardinum de Caualleriis michi in fratrẽ honorandum, Tria etiam occurunt, propter quæ Magnifici Domini Nouelli pro prædiis registratis, quæ ab hominibus acquisiuerunt, ad collectas ordinarias, & extraordinarias teneri videantur.

Et primo Registratio ipsorum Dominorum, quæ facit, vt ille qui registrat, dicatur ex tacito pacto, & consensu se obligare ad onera Communitatis, vt per Bar. in l. Hi penes C. de agri. & censi. libro vndecimo & in l. Incola ff. ad munici. & Bal. in Auten. Sed & periculum C. fine censu vel reli. & Ang. cons. 103. inci. Pro decisione huius puncti, Iunctis his quę dixit Allex. in proposito Nobilium ementium de prædiis registratis, ꝙ teneãtur ad onera Cõmunitatis, in cons. 145. inci. Quoniam abunde in fi. secundo vol. cum ipsum registrum sit factum tam pro muneribus, & oneribus ordinariis soluendis, quam extraordinariis. Et ꝓ oĩbus, oneribus solitũ semper fuerit reccurrere ad registrũ, vt, de se patet, & experientia demonstrat Et notat Bal. in l. Neminem C. de Sacrosan. Eccle. dicens quòd collectã prouenięns ex æstimo communis, dicitur munus extraordinarium, & secundum Bart. & Andr. de Barru. in l. Prima C. de his qui Spon. mune. Subc. libro decimo etiam inmunis patiens se scribi in catastro, vel registro obligatur ad onera, nisi contra protestetur, sequitur Ang. are. in l. prima §. Si quis tutor .ff. quando appel. sit, & Allex. cons. 101. inci. visis instrumentis exemptionis, 6. col. primo volumine & Panor. in c. Cum accessissent de constitu. & facit l. Prima .ff. De vaca. mune. Cum vt dicit Bar. in dict. l. Incola, possit registrans teneri etiam ad onera quæ imponuntur personę, pro rebus, quæ assignantur in æstimo, Ita ꝙ non liceat postea se eximere, prout etiam vult Glo. in l. Fi. in principio C. De censi. & censi. lib. vndecimo vers. Et Ideo, Bal. in dict. Auten. Sed & periculum dicit, ꝙ si Ecclesia faceret sibi æstimum, conueniretur etiam ad collectas, tamquam ex promissione, & consensu suo, Et Bal. in l. Prima. §. Quòd si nemo tertia col. vers. Super tertio poncto, Ibi quicunq; habet æstimum in communi .ff. quòd cuiusq; vniuers. nomi. Iunctis notatis per Lafran. in c. Quoniam contra, verbo testes col. 35. vers. Illud tamen nota de proba. Nam vt dicit Bal. in l. Neminem C. De Sacrosan. Eccle. etiam Ecclesia pacto potest obligari ad collectas, & idem si Ecclesia succedat in rebus pro collectis expræsse hypotecatis secundum Bald. in titulo de pace Constantię, in Verbo Munitiones, dicitur enim Communitas grauari, quando res solita contribuere in omnibus oneribus & pro oneribus registrata, transiret in Dominos nollentes contribuere Vt de se patet, & habetur per Aret. cons. 132. inci. In causa col. fi.

Secundo moueor, Quia constat quòd Domini quandoq;, seu saltem aliquo casu Communis onera supportarunt, diminuendo de censu eis debito tantum, quantum pro rata registri deberi comperiebatur, Vnde propter solucionem, ex consuetudine ligantur l. Prima Vbi Bar. & Scribentes, C. de au. coro. lib. Decimo & talis consuetudo, ac quasi possessio, in aliquo actu collectandi, tribuit Ius collectandi generaliter in omni actu, Vt late per Allexand. consilio 68. inci. Et viso penult. col. & Fi. secundo volumine vbi elleganter loquitur, faciunt textus & notata per Bar. & And. de Barru. in dict. l. prima

prima de his qui Spon.mune.fube.lib.10. & per Panor.in c. Cum accessissent cum concordantibus Ibi per Felli. allegatis,in 13. col. & sequenti, in vers.3. regula, de constitu.vbi Felli.probat ꝙ vnica solutio obligat Dominos ne possint allegare inmunitatem, vel exemptionem, aut Iuris priuilegium.

Tertio moueor, qr. videmus in multis casibus, collectas, & onera, posse imponi, etiam pro prædiis patrimonialibus Principis, puta pro necessitate millitum l. Pro tironibus C. de priuil. Dom. Augu.libro Vndecimo,pro reparatione pontium, & viarum, & consimilibus l. Secunda & l. Absit C. eo. titulo,pro ordinariis oneribus, vt per Io. de Plate. in l. Prima & Secunda ac Fi. eo. titulo & in l. Fi.in titulo ibi præcedenti, & etiam vidimus, ꝙ à muneribus patrimonialibus, nullus habet excusationem, nec Nobilis,nec etiam Pontifex.l. Munerum §. Patrimoniorum ff. de mune.& hono. Vbi Bar. ita tenet, In tantum quòd consideratis his, quæ subtiliter adducta fuerunt, per Spectabilem Dominum Bernardinum, & supra adductis, ac registratione per Dominos facta, cum solutionibus subsequtis, Indifferenter ad Collectas, ac ad onera Communis, tam ordinaria, quam extraordinaria, ipsi Domini censeantur obligati,Et licet in consiliis meis impræssis videlicet cons. 103.Teneam Dominos Loci, non teneri tanquam Iudices, quòd limitat Bart. in l.Prima C. de inmu. ne conce. libro decimo Tamen hòc cessat in proposito, quia isti Domini non exercent officium Iusdicentis, vnde non gaudent hac inmunitate, l. Scriniarios vbi Allexan. in secundo notabili & latius Moderni, C. de testam.milli.& per prædicta, In quantum autem Nobiles non tenentur ad onera personalia maxime sordida, vel tutellas, vt per Bal. in l.Non tantum.§. Illiensibus.ff.de excu. & tempo. earum facit l. Humilioribus C. de suscep. Et archa. lib. decimo Et quòd notat Bar. in l. Prima tertia col. C. de mu-lie. & in quò lo. lib. decimo. Laus Deo, & Virgini Gloriosissime.

Albertus Brunus.

Domini locorum, an possint facere Statuta, vel Proclamata penalia, contra damnum dantes, in eorum prædiis, & panam facere arbitrio suo.

Et an proclamata transeant in rem iudicatam.

Et si pena sit excessiua, an sit per Iudicem, de pena cognoscentem refrenanda.

Et Quid si adsit consuetudo, ꝙ in Prædiis Dominorum certum quid pro pena solui debeat.

Aut Duplum eius quòd præstatur, pro damno dato in prædiis hominum.

Et an pena imposita per Dominos pro suis prædiis, militet etiam contra Dominos, pro prædiis hominum.

CONS. CLXXXIX.

DVM QVERITVR, An Magnifici Domini Nouelli possint facere præcepta penalia contra damnum dantes in suis prædiis, pænam arbitrariam imponendo, propter celeritatē Nontii, Et modicitatem mercedis, paucis expediam.

Et pro Dominis facit, Quia licitum est talibus Dominis, & Iudicibus habentibus merum & mixtum Imperium facere proclamata penalia, Vt per Bal. in l. Programma C. Commi. Epis. program.circa medium, & Allexander consilio 124. incip. Super primo quæsito, vers.quantum autem ad proclamata &c. 4. uol. & ꝙ ipsi possint etiam penam confiscationis

bonorum imponere, vt per Glo. Bal. & Sali. in l. prima C. Ne sine iussu Princi. & Roma. cons. 59. inci. Ad discutiendum Et ad commodum etiam proprium mulctare vt per Bar. in l. Si vni 6. q̃stione vbi alii .ff. de re Iudi. facit l. Prima in principio ff. si quis iusdi. non obtemp. cum ibi notatis, & Cano. in cap. primo de dolo & contuma. & in l. Imperium. ff. de Iurisf. omni. Iudi. cum etiam ibi notatis, Et possint non tantum mulctare, verum etiam corporale bannum dare, seu forbannire, vt in l. Nulli cum Ibi notatis maxime per Bal. C. de senten. & inter. omni. Iudi. & Bal. in d. l. Programma, & condere tandem possint Statuta penalia, vt per Bar. Bal. & Docto. in l. prima in principio .ff. quòd quisque Iur. cum concordantibus Ibi per Allex. Allegatis & in dict. cons. 124. loco præallegato, & Dominum Præceptorem meum Taurinensem Iacobinum de Santo Georgio in sua Inuestitura feudali, in clausula Cum mero, & mixto imperio, in secunda col. vers. An autem Nobilis Reprobata opinione Ange. contrarium dicentis, in dict. l. Imperium Quòd de proclamatibus in terminis propriis consuluit Dominus Deci. cons. 199. inci. visis secunda col. vbi decidit casum illum in fauorem Dominorum.

Et ratio videtur in promptu, Quia licitum est vnicuiq; etiam priuato prohibere, ne quis fondum suum ingrediatur, Ita quòd ingrediens contra voluntatem ingredientis puniatur actione iniuriarum criminaliter, Non obstante quòd etiam ciuiliter contra talem agi possit, l. Tertia. §. Plane, cum ibi notatis maxime per Glo. quæ dat limitationes .ff. de acqui. rer. domi. & .§. Planè Insti. de rer. diui. Iuncta l. Iniuriarum .§. Si quis alias. §. Fi. ff. de Iniur. & l. Diuus .ff. de serui. rusti. prædio. vnde cum liceat iniuriam passo illam æstimare, l. Iniuriarum æstimatio cum ibi notatis maxime per Bar. ff. de Iniur. & .§. Pena insti. eo. cum concordantibus, facile concludendum videtur, quòd Domini possint hanc prohibitionem, per proclama facere & per ipsummet proclama æstimare penam & iniuriam, Et quòd fortius est secundum Dominum Decium Cons. & loco præallegato, videretur dicendum, quòd ipsi Domini possent penam Iuris Communis augere, per Glo. in Cle. Ne romani, in verbo tolli de ellectio. cum concordantibus allegatis per Modernos, in cap. Quod super his de maio. & obedi. Vbi late Felli. in 3. fallentia in 5. col.

Et insuper pro Dominis facit, Quia pro æstimatione damni potest capi animal pro Noxa, insti. Si qua. pau. feci. dica. in principio Vbi Iohan. Fab. & Angelus Are. Quinimo secundum Bar. in l. Fin. ff. de priua. deli. & in l. Respiciendum §. delinqunt. ff. de penis, & Corne. cōs. 33. inci. visa inquisitione, septima col. in fin. vers. Et insuper, quarto volumine Simplex damnum, etiam culpa leuissima quæ venit in lege acquilia datum, puniri potest criminaliter pena arbitraria. Pro subditis autem, & pro contraria opinione facit, Quia non licet ipsis Dominis, Estò quòd possint Statuta, & ordinationes facere, dispositionem Iuris communis inmutare, Nec alterare, Vt per multa iura concludit Allexan. in dict. l. prima in principio .ff. quòd quisq; iur. Et quia Vt dicit Bal. in dict. l. Programma vbi etiam Salice. Genera penarū aliter quam Ius Commune dictet, per Statutum magistratus, vel per proclama imposita non tenent, Vt Ibi per Bal. prima col. vers. Item cōsidera, in fin. vers. Faciūt quæ dixit Bar. post Glo. in l. 1. C. de Fisca. vsur. libro Decimo Vbi Bar. exclamat contra Rectores Ciuitatum ne possint, modum mulctarum excedere, Vt quando imponunt penam quarti pluris estò quòd possint mulctare, & ꝙ habeant vim maiorum Iudicum, Ad quòd etiam faciunt multa quæ ad propositum dixit Felli. in d. c. Quòd super his 5. col. 3. fallentia circa mediū vbi loquit̃ de pena iuris cōmunis, per inferiores à Principe nō

augenda

augenda, Quando ex augumento insurgit alteratio Iuris communis, facit quòd dixit Bar. in l. Prima in principio col. fi. vers. Sed quæro qualiter, ff. si quis iusdi. non obtempe. dicens ꝙ mulctam imponere faciendo legem generalem, puta quicunq; fecerit tale quid puniatur in tantum, non possunt nisi maiores Iudices, vt Senatus, & Præfectus Prætorio

Item pro subditis facit, Quia penæ delictorum videntur imponende ad commodũ Reipublice, & ad publicam Vindictam, non ad commodum partis, l. Ita Vulneratus ff. ad leg. Acquil. l. Licitatio. §. Quòd illicite cum vulgaribus. ff. de publica. vult Bal. in dict. l. Progrãma prima col. vers. Querit Specu. Nec deceat, nec liceat Iurisdictionem habenti, inuenire nouas obligationes a lege non inductas secundum Bal. in l. prima C. eo. titulo commi. Epi. progra. Et Si hòc non licet in Iudice, in quo loquitur Bal. in locis prædictis, Minus licet in Domino loci, qui obligationes habet reciprocas, versus suos subditos, in ipsos thuendos, & ab iniuria præseruando, c. primo in fi. de nou. for. fide. cum concordantibus, Item non licet Domino facere statuta ambitiosa, & irrationabilia, vel minus gratiosa Vt per Bal. in dict. l. Nulli, & facit cap. Erit quarta distinctione, & l. Ambitiosa ff. de decre. ab ordi. facien. Et talia proclamata, Si non fiunt secundum Iuditium, non transeunt in rem iudicatam secundum Bal. in dict. l. Progranma in primo notabili post Iohannem mona. in cap. primo de appel. in sexto, Licet ab iniusto excessu in mulctando sit appellandum l. Et in mulctis, cum Ibi notatis C. de appel. quando in forma Iudicii processit vt ibi.

Breuiter in præsenti casu puto quòd liceret Dominis honestam, & rationabilem penam, per proclamata imponere, & quòd si Iudici, de causa cognoscenti, appareret excessiua, non tenetur illam sequi, sed esset refrenanda, dict. l. Iniuriarum æstimatio, cum Ibi notatis iunctis his quæ dicunt Feudiste, in cap. primo §. Iniuria maxime Aluaro. de pac. Iura. firman. cũ concordantibus, Et quia presupponitur esse consuetudo, quòd in prædiis Dominorum pro damno dato, sit certa pena taxata, non puto ꝙ sit ab ea recedendum l. Diutina, & l. Si de interpræatione, & l. Minime ff. de legib. cum ibi notatis per Docto. maxime Bal. vbi patet, ꝙ illud, quòd diu est habitum pro iusto, & ꝙ interpræatio diu obseruata, non sunt mutanda, Sic & æstimatio dicitur iusta quæ diu, & communiter pro iusta fuit habita l. Præcia rerum in principio cum ibi notatis ff. ad leg. Falci. & habetur in l. 2. C. de rescin. vendi. Et consequenter ex longho vsu censebitur actum per Dominos cum hominibus ꝙ illa sit iusta æstimatio penedantium damna in eorum prædiis, cum Consuetudo habeat in se tacitum consensum partium, & populi, l. De quibus. ff. de legib. & hòc multum in proposito vult Bar. in l. Fi. circa principiũ commenti, ver. Quero in crimine, ff. de priua. deli. Vbi dixit quòd in actione iniuriarum, & aliis in quibus non est certa pena, illa censetur ordinaria, quam consuetudo taxauit per Glo. in l. Quid ergo, §. Pena grauior ff. de infa. vult Bal. in l. Et si Seuerior secunda col. C. eo. titulo de infami. dicens ꝙ pena arbitraria si taxetur per consuetudinem sit ordinaria, cum concordantibus de quibus per Felli. in cap. Inter ceteras, quinta col. uers. quinta restrictio, de rescrip. sequitur Felli. in cap. De causis in principio commenti, de offi. deleg. dicens ꝙ vbi est pena consuetudinaria cessat arbitraria, & ꝙ si exceditur pena consuetudinaria, dicitur Excedi modus, per Glo. in l. Hodie. ff. de penis, cum concordantibus ibi allegatis. Et tanto magis, quia apparet in volumine statutorum hominum Nouelli, per Dominos confirmatorum, sub Rubrica de nemoribus Domini, ꝙ si aliquis damnum dederit, in Boschis Dominorũ de Palareta, vel Monte Capriolo, soluat pro bãno solidos quinque, Ex quò infer-

tur, non esse in facultate Dominorũ imponere quam penam velint, Debet enim in tali casu procedi de similibus ad similia, vt per bona iura probat Felli. in dict. c. De causis in principio commenti, de offi. deleg.

Ceterum dicitur in l. prima in principio ff. quòd quisq; iuris, ꝙ faciens statutum, iure retorqutionis ligatur ad illius obseruantiam, Ex quò infertur ꝙ illa pena, quã in suis prædiis putant Domini honestam, & iuridicam, debeat contra censeri honesta contra Dominos, & eorum seruitores, ac operarios, in prædiis hominum Iuxta illud patere legem quam tu ipse tuleris, & per illum Textum cum ibi notatis Et quia Dominus Vassallo tenetur ad pares vices, saluo iure superioritatis vt est textus in d. c. primo in fi. de no. for. fide, & in c. Domino si de feu. fue. contro. inter Domi. & agna. volunt Alua. & Marti. de Lau. in c. primo in fi. commenti in tit. hic finitur lex & vult Ange. in l. venditor §. primo ff. communia prædi. ꝙ statutum liget conditorem,

Et decidendo hanc penam, eò ꝙ ingrediens fondum alienum contra prohibitionem Domini Fondi, tenetur actione Iniuriarum, videtur Illa communis obseruantia ꝙ in prædiis Dominorum sit pena dupli eius quòd in prædiis hominum multum rationabilis, per textum ad hoc notabilem in l. prima C. de Grege domi. lib. 11. eò ꝙ iniuria facta Domino, sit pluris, saltem pro dimidia æstimanda, quam iniuria facta subdito, per §. Atrox insti. de iniuri. & l. Prætor §. Fin. ff. eo. cum vbiq; notatis, maxime per Ange. Are. in d. §. Atrox, Quòd intelligo attendi debere quando pena statuti subditorum, est rationabilis, Ita ꝙ etiam duplicata non contemnatur, super quò cum non sit presentis consultationis, non insisto, Laus Deo & Virgini Gloriosissime,

Albertus Brunus.

IN præsenti casu proponitur ꝙ transeunte exercitu, per loca Bestagni & circum uicina, vnus Capitaneus requisiuerit hospitium per diem, ac victum in loco Bestagni, & quòd ad id requisiuerit Magnificum Dominum Io. Franciscum Dominum Bestagni, qui post multa penalia præcepta facta hominibus, & spreta, concessit Castrum Capitaneo & armigeris, Dicendo secundum aliquas informationes, concedo vobis, quod concedere possum, & secundum alias informationes, Dicendo ecce Castrum meum ingrediamini. Et per illud ingrediamini locum, & ipsum in prædam capiatis & sachomanetis, ac depopuletis, attento ꝙ isti homines nollunt vos receptare, Nec michi parere, & ꝙ ipsi armigeri, postquam ingressi fuerunt Castrum, violenter fuerint locũ Bestagni ingressi, multos homines dicti loci occidendo & locum sachomanando, ac derrobando, multaq; bona exportando,

Et dubitatur an possint homines petere ab ipso Domino Io. Francisco restbaurationem damnorum.

Item se eximi à superioritate ipsius Domini Io. Francisci, & ab obedientia eius, ita ꝙ priuetur iurisdictione, quam super eis habet.

Et an Illustrissimus Princeps, contra eum procedere possit, pro homicidiis & delictis commissis criminaliter, & ad Feudi priuationem,

CONS. CLXXXX.

T Breuibus casum perstringendo pro ipso Magnifico Dño Io. Francisco & ad eius excusationem, multa adducuntur de quòrum veritate est videndum.

Primo ꝙ homines tenebantur ipsum exercitum tanquam Cæsareum receptare, ꝑ notata per Bal. Pau. de ca. & Antiquos in l. Neminem C. de Sacrosan. Eccle. post textum in l. Si pendentes §. Si quid cloacarii ff. de vsufr. Vbi habetur & dicitur, ꝙ quando transit exercitus Imperatoris loca, & prædia circumuicina, & vbi transit, tenentur conferre in necessariis pro victu, non obstante ꝙ prima facie videatur ꝙ Im-

Imperator, teneatur supplere, de propria Bursa, & ea euacuata imponere collectam in Patria, secundum Bal. in c. Conquerente, in fi. commenti, de offi. ordi. Cyn. Guili. & Bal. in d. l. Neminem Vbi clarius Sali. volens istud non procedere, in repentino aduentu exercitus, subiungendo, quod licet eò casu, Vbi tempus non patitur alio modo prouideri, grauentur habentes modum subueniendi exercitui, Nichilominus debeat postea collecta imponi, vt satisfiat ipsis, qui fuerunt grauati, argumento l. Omnes la secunda C. de Oper. publi. & quod homines terrarum, possint per Dominos grauari pro exercitu Imperatoris, vult Spec. in tit. de feudis §. Quoniam super homagiis vltima Charta, vers. Et nota quod vassalli cum quo transit Albe. de Rosa. in dictionario, in verbo Dominus, & Dominus Prepo. in prellu. feudorum in 22. col. & Dominus Iaco. de Santo Georgio in tractatu de homagiis, in 8. col. vnde si Dominus Bestagni, recusantibus recipere exercitum contra ius, dedit ipsis armigeris aditum per Castrum, Istud gestum fuit iure permittente & Ideo penam non meretur, l. Grachus cum ibi notatis C. de adult. Et tanto magis quia subditi pertinaciter resistentes, possunt manu millitari compelli, vulgata l. Qui restituere ff. de rei vendi. Vbi Angelus dicit quod eò casu, dicuntur hostes allegando Imo. & consequenter non possunt conqueri, si tractati fuissent more hostium, Facit quia Vassallus qui dicit se nolle Domino suo parere, & qui non vult permittere, quod Dominus Iustitiam faciat in concernentibus feudum, feudo priuatur, vt in cap. primo §. Item qui Domino cũ ibi notatis quæ fuit prim. causa bene. ami. & contra talem, cum sit euidens, & manifestus contumax, ac pertinax, non est necessaria alia monitio, in priuatione feudi, vt notatur in c. primo in principio vbi Alua. in antepe. col. & pe. vers. Quero ab extra, & sequen. de milli. vas. qui contu. est, Et quia Domini locorum, habentes merum, & mixtum imperium, possunt procedere, ad confiscationẽ bonorum, & penam confiscationis imponere, vt per Glo. Bal. Sali. Ange. & Scribentes in l. prima C. Ne sine iussu princi. & quòd habetur in l. Nulli, per Bal. C. de Senten. Et inter. omni. Iudi. Iunctis his quæ dixit Ange. in tractatu mallleficiorũ in clausula Et eius bona publicamus 3. q. cum additione Augustini. Et vlterius in prædicto casu celeritatem exigente, non poterat maior solemnitas adhiberi, ad quod est textus cum ibi notatis in c. Constitutionem, §. Statuimus de senten. exco. in 6. vbi facti necessitate permittente, simul possunt cumulari, & multiplicari præcepta, Quæ alias non possent, vt ibi, iuncto c. sacro eo. tit. in antiquis, Cum vbi periculum est in mora, etiam si agatur de vita hominis & de eo morti traddendo, fiat exequtio appellatione non obstante, cũ ex causa liceat leges transgredi, vt est textus notabilis, in l. Si quis filio, §. Hi autem omnes ff. de iniu. rup. irri. q; fac. testa. habetur in l. Quid ergo §. pena grauior. ff. de his qui notan. infami. cum concordantibus Nec poterat eò casu, ipse Mag. Dominus Io. Franciscus consulere peritiores, propter temporis breuitatem, & tanto minus, ex quo erat in ipsorũ armigerorum manibus & potestate, vt etiam infra dicetur, adeo quod necesse erat ipsum facere, prout dictamen proprie sue rationis suggerebat, iuxta notata in l. Iuris C. qui admi. iuncta l. In bonorum à contrario sensu, ff. de Bono. pos. titulo generali, cum concordantibus ad propositum copiose deductis, per Felli. in c. De quarta in nona col. vers. Secunda doctrina prima limitatione de prescri. Et ex hoc tollitur, quod non possit per subditos obiici Ipsi Domino Io. Francisco quod priuari debeat feudo, & superioritate ac Iurisdictione, Quam habet in eos, eo quod Dominus propter iniustitiam factam, vel denegatam, & culpam in subditos commissam, possit feudo priuari, vt in c. Domino culpam si de feu. fue. contro. inter Domi. & agna. & in c. primo quali. domi. feu. propr. priue. & per Glo. Fi. in fi. cum ibi notatis in c. primo Quid sit inuesti. & c. prim. §. Fi. vbi

textus

textus de forma fideli. & in §. fi. vbi Glo. & Docto. per quos fiat inuesti. & per Glo. 2. vbi Docto. in d. c. primo. §. Item qui Domino quæ fuit prima cau. bene. ami. & per notata in d. c. 1. §. 1. de milli. vassa. qui contu. est, Et quia vt in fine consilii dicetur, hoc procedit quando subditi, ex parte sua impleuissent, Et quia hoc est feudum, Antiquum, seu paternum, qđ est ad filios ipsius Domini Io. Francisci peruenturum ex contractu, & mediante prima inuestitura, non autem ex persona, & facto patris, vt est de mente Alua. & communiter scribentium, in d. c. Domino culpam, Dum dicunt ideo Dominum priuari, proprietate feudi, male tractando vassallos, Ita ꝙ ad agnatos non perueniat, Quia ius Domini, est in sua libera voluntate, & necessario non est trāsiturum ad agnatos, Sicut Ius vassalli, cum secus sit in hoc Iure Domini Io. Francisci Et insuper, ad hoc, vt ex malo tractamento facto per vassallum, in subditos, vassallus feudo priuetur, Requiritur, ꝙ monitio superioris præcedat, vt per Docto. maxime Bal. & Alua. in c. primo §. Quicūq; de pace tenēda de quo memini quandoq; plenius consuluisse, cons. 176. in Hoc 2. vol. & textus in §. Domino Culpam, Si De feu. fue. contro. inter Domi. & agna. cum similibus, loquntur in vassallo, qui differret ab eo, qui solum est subditus ratione Iurisdictionis & domicilii, vel habitationis, per notata in c. 1. quali. vas. Iura. debe. fideli. & de se patet, & scripsi latius cons. præallegato 176.

Secundo pro ipso Magnifico Domino Io. Francisco facit, Quia dato ꝙ non esset exercitus Cæsareus, sed Ducalis, nichilominus ex voluntate Illustrissime Domine Marchionisse Montisferrati, Gubernatricis & tutricis Illustrissimi Domini Marchionis debebant in patria Montisferrati dicti armigeri recipi, Et eis victui necessaria præstari, Quod sua Eccellentia demonstrauit, penes homines & locum Montis Magni, & Tonghi, & pluriū aliorum locorum, volens ꝙ etiam ingressus castrorum eis pateret, & præcipiendo sub penis arduis, vt receptarentur, in locis Montisferrati, & eis Castella aperirentur Et eis de victu prouideretur per homines locorum, ac minas graues suis faciēdo populis obstaculum ipsis armigeris facientibus, Nam quòd Principi placuit legis habet vigorem, siue per Epistolam, siue per ædictum, siue per Interloqutionē siue aliter decernat, l. prima cum similibus ff. de constitu. Princi. Cum voluntas non tantum verbis, verū etiam factis demonstretur, l. De quibus ff. de legib. vbi Moderni, in septimo notabili & l. Reprehendenda, C. de insti. & substi. sub condi. factis, & l. Paulus respondet non tantum verbis, cum similibus ff. rem rat. habe. Et excusetur qui aliquid Iussu, vel pro obseruandis mandatis Principis facit, l. Nō videtur §. quod iussu ff. de reg. Iur. & c. Quod quis de reg. Iur. in 6. Quæ Principis voluntas erat cum causa vrgenti, cum secundum Bal. & Angel. in l. Bene azenone, C. de quadr. præscr. possit etiam Ciuitas pro pace habēda res priuatorum donare, vult Hosti. in summa de peniten. & remissio. §. Quibus, & qualiter, pen. col. vers. Sed pone guerra, & Pet. de Ancha. in Repetitione c. Peccatum col. 39. vers. Sed moueo vnam questionem, de reg. iur. in 6. & Felli. in c. Que in Ecclesiarum 20. col. vers. secundo notain hac materia de consti. Cumq; etiam pro publica vtilitate, potest Princeps subditorū bona capere, l. Item si verberatum. ff. de rei, ven. vbi loquitur pro dando militibus & l. venditor §. Si constat ff. commu. ꝓdio. & not. Bar. in prohæmio Digestorū secunda col. Et late habetur in d. c. Que in Ecclesiarum, Et pulchre per Dominū Iacobinum de Santo Georgio in tractatu de adherentibus questioue fi.

Tertio pro ipso Domino Io. Francisco facit Quia attenta, ipsorum hominum pertinatia, in nollendo ipsos armigeros admittere, omnino, seu verisimiliter, fuissent homines loci, Sachomanum, & forte maiora passuri, prout fuerunt passi homines aliorum locorum, nollentes. vel diferentes ipsos hospitari, ut uisum fuit in loco

loco Grane, & aliis, cum attendatur, quod solitum est in similibus casibus, & per easdem personas fieri, l. Metum cum ibi notatis per Bar. C. quod met. causa, & quod tradditur per Bar. in l. De pupillo §. Si quis ipsi, in secunda & 3. col. 5. questione cum quinque sequentibus. ff. de ope. no. nũti. cum cõcordantibus ibi per Allex. & Modernos tradditis, facit regula Qui semel de reg. iur. in 6. & quòd habetur in l. 1. ff. de Senato. Ex quò infertur, quod non possit obiici, ipsi Domino Io. Francisco quod mandauerit fieri ipsis hominibus talia damna, Cum mandans alias facturo non tenea tur secundum Bal. in l. Si literas C. manda. & in l. Prima C. de seru. fugi. Vbi etiam Pau. de ca. in secunda col. post Iaco. Butri. in l. Fi. ff de eo per quem fa. erit & Felli, in c. Sicut dignum secunda col. de homi. & sollet traddi, in c. Ad audientiã eo. titulo sequitur Dominus Ias. in d. l. 1. 6. col. C. de seru. fugi. Vbi Bal. Pau. de ca. & Scribentes dant coniecturas quando mandatarius erat alias facturus, vult Cepola cautella 39. incipi. vidimus, sed sit censendum, quod ipse Dominus Io. Franciscus Castrum concesserit istis armigeris pro obseruanda Principis voluntate, cum alii sic fecerint, & pro se, & sua preseruando, cum esset in manibus eorum, Quò casu si isti erant omnino passuri, nichil potest sibi imputari & si non fuissent passuri cessantibus aliis fondamentis prędictis, saltem minus deliquisset, talia faciendo, & dicendo, pro sua salute, vt per multa iura probat Felli. in c. significasti, el secundo col. fi. de homi. ex cuius dictis limittatur textus in l. Scietiam §. qui cum aliter. ff. ad leg. acquil. facit quod dixit Bal. in c. Primo §. iniuria col. fi. de pac. iura. fir. & Io. Fab. in l prima col. fin. C. Vnde vi, & Deci. in regula Is damnum, §. Eius vero. ff. de reg. iur. quod occidens alium iussu potentis, qui alias occideret eũ cui iubet, excusatur, Et pari ratione credendum est, quod dixisset armigeris si sic esse legitime probetur, quòd locum sachomanarent, Non quia sic affectaret, sed vt sue saluti consuleret, cum esset in armigerorum manibus, & potestate, Qui alias verisimiliter arbitrari potuissent, quod homines, & ipse, simul colluderent, per prędicta, Ad quod facit. quòd habetur in c. primo. §. Sed & Quid delator, post Glo. vbi Alua. in antepe. col. quę fuit prima cau. Benefi. amit. Dum ibi notatur, quod si Vassallus pro iure suo tuendo, aliquid faciat propter quòd alias, esset feudo priuandus, excusatur, vt quia dicat & contendat, Dominum esse seruum suum, Quamuis stantibus aliis fondamentis, licitum fuisset Ipsi Domino Io. Francisco sic dicere, & Castrum armigeris concedere, Esto quod ipse Dominus Io. Franciscus in nullo fuisset periculo, nec in potestate armigerorum.

Quarto pro ipso Domino Io. Francisco facit Quia pro veritate erat in potestate, seu manibus armigerorum, & in probabili dubio patiendi in persona, & bonis, Quò casu homines tenebantur eius salutem, & bonorum suorum procurare, & thueri, Quòd facere poterant recipiendo armigeros, & per diem tantum illis victũ pręstando, Nam vt dicit textus in c. Licet si de feu. defun. fue. controu. Vassallus etiam irrequisitus, tenetur iuuare Dominum, quando videt ipsum esse in magno periculo, habetur in c. Primo hic Finit lex. & textus in c. Forma, 21. questione 5. & in c. Ego enim de iure iur. & in c. cum Clerici placentini de verb. sig. volentes quòd Vassallus tenetur Dominum suum, contra inimicos iuuare, facit c. Primum §. Sed & quid, si delator, que fuit prima cau. bene. amit. Vbi dicitur, quod Vassallus sciens Dominum inclusum, tenetur eum liberare si potest, alias feudo priuatur, & vt dicit textus in c. Primo in fi. in titulo quali. vas. iura. debe. fideli. etiam subditi ratione solius Iurisdictionis, & domicilii, vt quia habitant in loco, nichil à Domino in feudum, vel homagium habentes, tenentur vitam Domini preseruare, & illi in discrimine, & periculo vite constituto, aut amissionis membri vel honoris succurrere, Quòd si facere tenentur, propriam vitam, & personam exponẽdo defensioni

fensioni Domini, Fortius videtur fieri debuisse sumptum vnius diei exponendo in victu armigerorum argumēto l. In suis in fi. ff. de libe. & posthu. cum concordantibus ibi signatis, Et vult Iac. de ardiz. quē refert Alua. in d. c. Licet in antepen. questione Si de feu. fue. controu. inter domi. & agna. Et si dicatur etiam vassallum, quando feudum, quòd habet à Domino, non potest sustinere expensam quæ fit in præstando operam, non debere, nec teneri seruire Domino propria vassalli impensa, vt per Bar. in l. Meuia, §. Primo per illum textum. ff. de annu. lega. & Albe. de Ro. in l. De quibus pe. charta. ff. de legi. & Bal. in l. Quoniam liberi, C. de testib. cum concordantibus de quibus per Dominum Ias. in l. Si non sortem. §. Libertus, in 11. col. ff. de condi. indeb. & Allex. in l. Recusare. §. Fi. prima col. ff. ad trebel. & Dominus Præpo. in c. 1. ī prin. prope fi. commenti, de noua forma. fide. & multo minus teneri debuisse istos homines, quatenus ratione Iurisdictionis solum sint subditi, & consequenter non debuisse istos homines cogi, ad præstandū victum armigeris etiam per solam diem, pro salute Domini cum secundum communiter Doctores, in d. c. Licet vbi Alua. in antepen. col. Si de feu. fue. contro. inter domi. & agna. subditi etiam vassalli, non tenentur dare de suo, pro redimendo Dominum captiuum, seu in vinculis existentem, nec possit vassallus conueniri pro soluendo debita Domini, vt ꝑ Bal. in l. 3. C. de actio. Et oblig. per illum textum Qr. respondetur, ꝙ istud debet intelligi, nisi quando facto hominū & subditorum contingeret Dominum in Vinculis teneri, vt ꝑ Alua. vbi supra, in d. antepen. q. Dum se remittit ad ea, quæ paulo ante dixit, in questione an vassallus teneatur alere Dominum egentem, vbi dat alias duas limitationes cū hic contigisset Dn̄um Io. Franc. propter contentionem armigerorū cū hominibus, Ita ꝙ Si secus actum fuisset Dn̄s propter homines passurus fuisset, & cōsequenter opportuisset eū facto hominum pati, ex quo nollebant armigeros hospitari Quod clarius procederet, si ipsi homines à Castro, omnia vel multa bona tenerent, vt per Alua. in questione prædicta, cū sua remissione, ad aliā prædictam questionem.

Quinto dicitur ꝙ homines prouocarūt, istos armigeros, etiam postquam fuerunt ingressi castrum Bestagni ad saccomanandū locum pugnando, cū eis, magis ad offensionem, quam ad necessariam defensionē, Vnde damnum, ꝙ sua culpa fuit eis illatum habent sibi & non alii imputare, vt in regula iuris Damnum, de reg. Iur. in 6. Iuxta illud quòd merito pateris patienter ferre memento, & illud leuiter ex facto quicquid patiare ferendum est, Nec enim licet in defendendo ēt excedere modum inculpate tutelle, vt notatur in l. 2. C. vnde vi, & in l. vt vim cum concordantibus ff. de Iusti. & iur.

Vltimo Isti subditi saltē tenebantur, ciuilius se habere, Domino suo existente in discrīmine, & actus possibiles demonstrare, pro eius liberatione, si volebāt Dn̄um ecōtra teneri, ad eos præseruandum, qr, qui nō facit ꝙ debet, non cōsequitur qđ oportet, Et qr. liquidissima debet esse causa, ꝑpter quam quis, seu Dominus, in penam incidisse dicatur, Et qr. hæc est natura penalium, siue conuentionalium, siue legalium vt nisi quis, seu subditus, probet se, ex parte sua impleuisse, quis ac Dn̄s cōtraueniēs obligationi, quam habet erga alium, seu erga subditum, non incidat in penam, vt per Bal. in c. 1. in princ. quali. domi. proprie. feu. priue. cum concordantibus copiose agregatis, per Corsetū in Repetitione c. Grandi 36. seu 37. col. vers. not. ibi fidelitate &c. de supple. neglige. præla. Debuissent. n. Domino portas loci aperire, & eum admittere, & cum eò gratiose loqui, de reciproca obligatione, & similia agere, vt videretur si esset via, locum & Dominum præseruandi. Laus Deo, & Virgini Gloriosissime.

Albertus Brunus.

FEudum in dubio, vel simpliciter concessum, præsumitur concessum fuisse secundum consuetudinem patrie, puta alienandi, testandi, &c.

Et consuetudo derrogat contractui,

Et alias præsumitur concessum, secundum communem naturam Feudorum.

CONS. CLXXXXI.

LIcet communis Doctrina Scribentium sit, q feudum de cuius concessione non apparet censeatur concessum secundũ communem naturã Feudorũ, Vel si sit simpliciter concessum, c.Primo in principio Vbi Bal.Alua.Marti. de Lau. & Docto. de Capi.Conrra. Iũctis notatis in.c.Primo de feu. non haben. propri. natu. feu. maxime per Bal. tamen stante consuetudine patrie alterante ipsam communem naturam feudorum, cẽsetur concessum secundum illam consuetudinem, cum regula sit, q contractus secundum locorum consuetudinem cẽseantur initi, vt est Glo. in l. Quinta.§.In commissoria, ff. de leg. commis. & habetur in l. Fi. vbi bonus textus C. De fideius. Bar. in l Magistratus ff. ad munici. & in lege nemo est qui nesciat ff. de duo. reis Bal. in l. 1.in 2. questione C. Pro Soci. Panor. in c. cum M. Ferranẽsis in 2.col. de cõsti.& in c cũ ad nostrã de reb..Eccle.nõ alie.& in c.certificari in 2. casu de Sepul. & Ita in proposito nostro tenuit Oldra. cons. 152. in secundo dubio, Volens q si in patria sit consuetudo alienandi feuda in extraneos, censeantur feuda secundum Illam cõsuetudinem concessa, Sic etiam videmus in Gallia, in multis locis, Vbi est consuetudo disponendi de Feudis per testamentum, & inter viuos, & in extraneos, & Feminas, Quia videmus feuda ibi intelligi secundum illam consuetudinem concessa, Facit qr. secundum Bal. in cap. 1. §. Nominandum prima col. qui feu. dar. pos. consuetudo derrogat contractui.

Laus Deo, & Virgini Gloriosissime.

Albertus Brunus.

VAssallus indebitum detentorem feudi spolians de facto, perdit ius suum.

Cui tunc Aplicetur ius vtile, an Domino, an agnatis.

Quis seruiet domino in tali casu an habens commoditatem, vel feudo priuatus.

Et feudi commoditas spoliato applicatur cum limitatione quando fortalicium est tale, vt via superioris prouideri non possit.

CONS. CLXXXXII.

MAgnifice Domine sum opinionis, & oretenus dixi; q quæratis via iuris præuenire, & impedire, Ne iste Dominus C. capiat possessionem feudi nomine suo, vel Domine eius vxoris, qđ mortuo patruo vestro, est ad vos peruenturũ & intentabimus remedium l. Diffamari, C. De inge.manumis. vel aliud per nos cogitandum? Nam si fieret possessor, vel dum dubitatur ne fiat, vobis non liceret Dominum patruum Vestrum, vel filiam in possessione constitutam, possessione de facto priuare, seu spoliare, & spoliando perderetis ius vestrum, quòd posset ipsi Domino C. vel Filie applicari, aut saltem applicaretur eis quatenus nõ possent ad feudum peruenire commoditas ipsius feudi, durante vita vestra, per l. Si quis in tantam, C. Vnde vi, & ita voluit Bal. in c. Si duo col. fi. de pa. te. & Bar. in l. Si finita .§. Si de vectigalibus, prima col. vers. Querit Glo. an idem Sit in feudatariis. ff. de dam.infe.& Ang. & Imo. in l. eorum ff. eo. tit. Quos sequitur Allex. in d. §. Si de vectigalibus in 12. col. vers. adde etiã prædictis, volunt feudiste in c.primo §.Si duo de pac.tenen. Et quod fortius est, &

Dominus

Dominus Spolians Vassallum de facto, perdit ius suum, vassallo applicandum, secundũ Doctores, in c. 1. §. 1. vbi Alua. in pe. col. vers. Quero an Dominus spolians de milli. Vassa. qui contu. est, Et licet aliqui Doctores dicant, ꝙ feudũ propter spolium Vassalli amissum applicetur agnatis non tantum vsq; ad septimum gradum, verum in infinitum, & consequenter Domino filio vestro, Dicentibus aliis, ꝙ applicatur Domino, quòd vltimum putarem procedere, in feudo nouo, vt per Allex. in d. §. Si de vectigalibus loco præallegato, propter hoc non releuaremini, ab amissione commoditatis, vestra vita durante, Et forte cogi possetis sustinere nichilominus onera feudi, erga Dominum, & illi, pro dicta ẽt parte seruire, iuxta conuenta, Non autẽ habens ius tantum commoditatis, per ea quæ dixit Bar. in d. §. Si de vectigalibus, in col. & questione ibi sequen. cum in talem non trãsiret personalis obligatio vassalli, seu obligatio fidelitatis, quæ est mere personalis, c. 1. de forma fide. & c. 1. de noua for. fide. Et qr. alie sunt opere vnius, alie alterius, l. Inter artifices, ff. de solutio. & l. Nemo est qui nesciat, ff. de duo. rei. Quamuis in contrarium faciat l. Si pendẽtes §. Si quid cloacarii. ff. de vsufru. cum multis aliis decisionibus, quas adducere non expedit, cum hæc solum proponam vt detur materia cogitandi, & euitandi pericula.

Nec obstat illa Decisio Pau. de ca. in l. 2. C. De ædi. di. Adri. tol. quam refert & sequitur Allex. in l. Naturaliter §. nichil commune 8. col. vers. 5. Fallit ff. de acqui. pos. Dum vult remedium l. Si quis ad se fondum C. ad leg. Iuli. de vi, non habere locum, in eò qui spoliauit aliquem Castro, seu Fortalitio, quòd sequta victoria in causa proprietatis haberi non posset, propter eius fortitudinem, Ita ꝙ non posset fieri exequtio, Nam præsupponit, ꝙ feudum non amittatur, per spolium, Qr. nescio videre quomodo possit defensari illa decisio, contra dispositionem dict. l. Si quis in tantũ & Decisiones prædictas, Nisi dicamus ꝙ Vbi tractatur de tali Fortalitio, licitum sit feudatario ius habenti illicitum detentorẽ spoliare, & sibi ius propria auctoritate ministrare, Sub prætextu, ꝙ per recursum ad superiorem, non possit ius habenti in proprietate esse succursum, vt per Bar. in l. Si alius. §. Bellissime. ff. quòd vi aut clam, cum concordantibus de quibus per Allex. in l. Milles §. Qui iudicati, prima additione ff. de re iudi. & in cons. 11. col. Fi. septimo dubio 1. vol. Quòd meo Iuditio nõ procederet, in hòc Castro, quòd non est ita forte, Vt Principi resistere posset, & quòd est patrui vestri, solum pro parte dimidia, & vestrum pro alia dimidia, vel nisi dicamus, ꝙ illa Decisio Pau. de ca. procedat in spoliatore, qui alium spoliatorem feudo spoliauit, iuxta notata per Doctores maxime Alua. in d. c. 1. in principio pen. col. de milli. Vas. qui contu. est, Iunctis notatis per Allex. in d. l. Naturaliter. §. Nichil commune 11. col. vers. Quintodecimo fallit ff. de acqui. pos., Laus Deo, & Virgini Gloriosissime,

Albertus Brunus.

AN Domini habentes Ius successionis in loco sibi subdito, possint succedere in dotibus mulierum ibi nuptarum sine liberis decedentium, Mulieres an dicantur subditæ ratione homagii, Quòd habent mariti, Et an teneantur ad Iuramentum fidelitatis, Sicut mariti, Et an si sint Forenses efficiantur de loco.

CONS. CLXXXXIII.

Placeat aduertere, circha istum Articulũ, An Domini habentes ius succedendi hominibus loci, sine liberis decedẽtibus possint etiam in dotibus mulierum loci sine liberis decedentium succedere, Nam videtur obstare quod dixit Specu. in titulo de feudis. §. Quoniam de homagiis

homagiis 20.q.Cum quò transit Ibi Bal.I additione inci.licet Maritus,& Io.And.in additione inci.mulier,post Mar.de homi. Vbi volunt ꝙ mulier hominis mei, etiam si longo tempore vixerit, cũ homine meo fæmina mea non efficiatur, Cum nec fæmine iurent fidelitatem , vt per Bal. in commento pacis constantie , in verbo Vassalli nostri vers. Sed nunquid fæmine, nec succedant in feudo,pro quò sit iuranda fidelitas, Vt per Bal.in c.1.§. Est & alia quæ fuit prima cau.bene.amit.vbi allegat c.Primum de extraor. cap. vult Bal. in c. 1.col. fi. de capi.qui Curi. Vendi. & Roma. con. 367. inci. circa primum, & Præpo. in c.1.§. Et quia 17. col.in 7. limitatione qui feu. dar.pos.& per Allex. cons. 30. inci. Quoniam 9. col. primo vol. & cons. 9. inci. ponderatis his 3.col. 5. vol. & D. Deci. cons. 143. inci. Et pro tenui, in 3. col. etiam si tale sit feudum in quò alias succedere possent, Vt qr. sit exiguũ, vel ad modicum seruitium datum, vt in locis preallegatis. Et si adesset ibi statutũ, vel consuetudo, ꝙ soluto matrimonio sine liberis maritus dotem lucraretur, Vt per aliquos esse dicitur, fortius viderentur Domini excludi, qr.caput inclusiuum maritorum, necessario esset exclusiuum Dominorum, argumento l. Maritus C. De procura. & l. Cum prætor in princ.ff. De Iudici.Cum simili.

Item in mulieribus forensibus nuptis in loco prædicto, res ista videretur magis dubia contra Dños, Eo qr.licet fiant de loco vel Incole loci,tñ non desinunt esse de loco originis,distinguendo vt per Bar. in l. Fi.§. Item rescripserunt el secundo ff. Ad muni. cum concordantibus tradditis per Allex.& Modernos in l.Cum quedã puella in principio ff.de Iuris. omni. Iudi.& ꝑ Felli. in c.1.prope fi.commenti, de sponsa. & in tractatu meo de statutis Excludentibus feminas à successionibus in 6. articulo ptincipali primo membro 1.q.in fi.& in 4.membro 23.q.Et quia lex exigere dotem ff. de Iudi. quæ dicit in dote esse attendendam consuetudinem loci Mariti, loquitur quoad beneficium mariti, Vt ibi patet, iunctis notatis per Bald. in Rubrica C. De priuilegio dotis 2. col.& per Dominum Ias. in l. Cunctos populos secunda lectura in 16. col.3. limitatione C. de somma trinita. Dum dicunt illam l. non habere locum,quoad tertium, Quòd fortius procederet secundum Bal. in Rubrica præallegata, quando dotans maxime tertius stippulatus esset sibi reddi dotem, vt ibi, & per Felli. in c. primo. 14. col.quarta limitatione de sponsa. Et quò ad ipsas mulieres alterius territorii, ibi nuptas, etiam in materia successionis dotium,quam Domini prætendunt,videri possunt quæ attingo in tractatu meo de statutis excludentibus fæminas in 8.articulo Principali in 26.q.Dum tango illam questionem an statuta præferentia masculos fæminis in successionibus vendicent sibi locum in nominibus debitorũ, ac in dotibus,De quibus nominibus debitorũ in proposito Isto,plura dicit Dñs Iacobinus à Santo Georgio in tractatu de Roidis 4.col.vers.Quæro de notabili. Laus Deo & Virgini Gloriosissimæ.

Albertus Brunus.

Comes, Baro, vel Dominus Castri, an possint facere gratiam de delicto, vel componere, aut penã minuere, vel fame restituere.

CONS. CXCIIII.

DVm Quæritur an Magnifici Domini Farigliani, possint indulgẽtiam, vel gratiam facere hominibus suis in causis capitalibus, vel compositionẽ sup ipsis criminibus pecuniariam cum eis facere, Duo sunt considerande, Primo Ius commune, quòd Communiter solent seruare vasalli Domini terrarum, subditi alicuius Principis, Quò casu Bart. in l. Acta .§. De ampliandò .ff. De re Iudicata Vult quòd Comes, aut Baro, non possit, esto quòd habeat regalia, tollere, nec minuere penam, Nisi sit pecuniaria, siue bursæ

R appli-

applicanda, volẽs ꝙ aliam penam nõ pecuniariam, etiam penam infamiæ, quæ infertur ex crimine tollere non possit, prout etiam vult de infamia ipse Bar. in l. 1. §. De qua per illum tex. ff. De postul. & cum prædicta opinione, transeunt communiter Doctores in d. §. De ampliando, & ẽt transit Bal. in c. At si clerici, de Iudic. & Marti. de Lau. in Tractatu de Principibus vers. 436. sequitur Dominus Iacobinus à Santo Georgio in sua Inuestitura feudali, in clausula cum mero, & mixto Imperio &c. in 2. col. circa fi. Ratio est secundũ Doctores, & Pau. de ca. in d. §. De ampliando qr. agitur de publico interesse, cum publice intersit ne delicta remaneant impunita l. Ita vulneratus ff. ad leg. Acqui. l. Licitatio §. quòd illicite ff. de publica. cum concordantibus, & aliam rationem assignat tex. in l. 1. §. 1. alias §. Calumniatoribus circa fi. ff. Ad Turpil. videlicet ꝙ pene persequtio legis auctoritati reseruatur, Et ideò solum tollitur per eum, qui habet potestatem legis condende, Quòd fortius procedit lata sententia, per textum in d. §. De ampliando, & in l. Diui fratres. ff. de penis, vbi dicunt consulendum esse Principem vt fieri sic possit, vult Bal. in l. Imperium prima lectura in 3. col. ff. De Iurisdi. omni. Iudi. est textus de Præside in l. 1. in fi. ff. de questio. & dicit textus in l. Relegati in fi. ff. de penis, ꝙ solus Imperator concedit exulibus remeatum, seu reuocat exilium. Nec enim de Castro infeudatus cum Iurisdictione potest legem condere vel alterare, secundum Ang. in d. l. Imperium 2. col. vbi Dominus Ias. 7. col. & Bal. in l. Nulli C. De senten. & inter. omni. iudi.

Secundo est considerandus tenor pactorum quæ per eorum prædecessores fuerũt inita, cum Illustrissimo Domino Duce Sabaudie, cui se submisserunt sub conuentione, ne ipse Dominus Dux, habeat, seu possit se intromittere de eorum hominibus, tàm in causis ciuilibus, quàm in criminalibus, ex quò tenore pactorum constat ꝙ ipsi Domini Farigliani, quò ad causas criminales subditorum, non sunt subditi Ducis Sabaudiæ, sed sunt in pristina libertate, per ea quæ alias consului cons. 53. in Primo volumine consiliorum meorum feudalium, Ita ꝙ cum soli subsint Imperatori, equiparentur Præfectis prætorio, qui possunt legem condere, l. 2. C. De offi. Præfe. præto. orient. Iunctis notatis per Bart. in l. Prima in principio prima col. ff. quod quisq; Iur. in alium statue. & in l. Prima. ff. de offi. Præfe. præto. & dicantur in tali Castro Principes, & liberi, per notata per Bal. in l. Ea lege in septima questione C. de condi. ob cau. & in cap. Vno delegatorum prope fin. commenti, de offi. deleg. cum concordantibus alias adductis in cons. meo, 155. in hoc secundo vol. consiliorum Feudalium & sic forte possent, per notata per Bar. in d. §. De qua, & Allex. in dict. §. De ampliando, Quòd non affirmo, propterea quia Careo libris, Ita vt sit tutius, citra præiuditium Iuris Dominorum, habere beneplacitũ Principis.

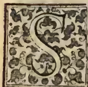
Vnum inuenio, ꝙ ex causa ante sententiam, posset hoc fieri, vel componi, vt per Lucam de penna, in l. prima 12. col. C. De deser. lib. 12. & facit textus cum Glo. in dict. l. Prima §. Calumniatoribus in fine dicens ꝙ facti quæstio est in arbitrio Iudicis, non pena, Et quando possit iudex moderare penam delicti late ponit Felli. in c. Qualiter el secundo. §. Ad corrigendos quinta & sexta col. de accusa. & per Docto. in l. Prima in principio Vbi Dominus Ias. in fi. commenti. ff. Si quis iusdice. non obtempe. Laus Deo, & Virgini Gloriosissimæ.

Albertus Brunus,

FRater an teneatur dotare sororem vel Neptem, etiam de fructibus feudi.

Cons.

CONS. CXCV.

VM Opinionis, Quòd frater sororem dotare teneatur de fructibus feudi quando supersunt, vel superesse possunt, l. Cũ in plures §.pen.ff. de admi.tuto. notat Glo. Vbi etiam Cyn. & Bar. in l. Non omni C.eo. tit. & Cyn. in l. 1.C. de alen.libe. And.de pisis in l. Qui filium, per illum textum ff. Vbi pupil. edu. debe. Bar. in auten. Res quæ C. Commu. de lega. & Bal. in l. Prima ff. Solu. matri. vbi Allex. ita transit in 5. col. & D. Ias. Latius in 6. col. concludentes, ꝙ frater sororem alere indubitanter tenetur, per tex. in d. l. Qui filium, Vbi Doctores, quòd procedit, in sorore inope, se educare, vel dotare non valente.

Nec est mirandum, Quòd dixi de fructibus Feudi, Quia etiam de fructibus & redditibus beneficii Ecclesiastici frater ad prædicta teneretur, quando soror aliunde, non haberet secundum Panor. in c. Peruenit de arbi. & Allex. vbi supra.

In Neptibus autem ex fratre licet Bal. in d. l. 1. ff. Solu. matri. dicat ꝙ debeant etiam per fratrem qui potest hoc facere dotari, sicut & sorores, per l. Nichil cum l. Seqn. ff. de in rem verso, Tamen Ang. & Imol. in d. l. Prima ff. Solu. matri. cum quibus transit Ibi Allex. in 5. col. aliter tenent dicentes non reperiri iure cautum in Nepte ex fratre, sicut in sorore, Et Bald. in dict. l. Nichil aliter inteligit illum textum qui loquitur de auo materno an teneatur dotare neptem ex filia, Pium tamen puto, & Laudabile quòd dotentur, licet patruus iste non sit obligatus per prædicta; Feudum autem pro sorore dotanda alienare non tenetur, Nec illud etiam pro parte in dotem dare cap. Primo §. Donare quali. olim feud. pote. alie. notatur per Dominum Ias. in Auten. Res quæ C. Communia de leg. col. 8. vers. An autem res prohibita alienari per l. vt in feudo possit alienari ex causa dotis &c. Laus Deo, & Virgini Gloriosissimæ.

Albertus Brunus.

Vccessor & singularis, habens causam, & titulum, ab eo qui imponit feudo grauamen, tenetur ad onus, Etiam si sit Princeps heres à Feudatario institutus, vel cui Feudatarius feudum donet, vel Renuntiet, post onus impositum, vel Dominum onerando.

CONS. CXCVI.

X quo feudum Domini Francisci, Vadit seu redit ad Principem, Non Iuris dispositione, puta propter defectum existentie agnatorum successibilium vel propter Felloniam, Sed ex dispositione expræssa, ipsius Domini Francisci volentis vt Princeps sit sibi successor exclusis agnatis, Princeps tenetur ipsum Feudum capere cum oneribus impositis, licet alias ad onera non teneretur, vt voluit Pe. de Bellaper. in l. 3. ff. De serui. titu. gene. quem refert & sequitur Io. Rey. in Repetitione c. Imperialem §. Habito 4. charta de prohi. alie. feu. per Fre. Quòd est generale, in quolibet etiam singulari successore Veniente ex titulo habito à Feudatario, Qr. Ex qua persona quis lucrum sentit, eius factum impugnare non debet, l. Cum à matre C. de rei vendi. & regula Ex qua persona ff. De reg. Iur. Vnde secundum eos, Princeps heres in feudo institutus per Vassallum, vel cui vassallus Feudũ donauit vel renunciauit, tenetur præstare patientiã pro seruitute per vassallum in feudo impositam, & ita etiã tenuit Pet. Iaco. in tit. de actione in rem, q̃ datur pro re que cecidit in commissum. vers. Item est notandum, & sequitur Dominus Curtius in tractatu feudorũ 4. par te 14. q. Nam q̃m honoro grauare possũ vt habetur in l. Ab eo. C. De fideicõmissis

Ad prædicta facit. quia in feudo nouo potest feudatarius, cum Domini consensu onus imponere, vt per Bal. in c. Primo in principio 5. col. vers. Quæro vtrum pater possit, de prohi. alie. feu. per Fre. post Andr. de Iser. in c. 1. de alie. feu. pater. & Allex. cons. 124. inci. Consideratis his penul. col. 5. vol. cum suis concordantibus, Et istud feudum quo ad Domini acquisitionem, videtur noua acquisitio, & nouum ius, hoc est ius per Dominum à Vassallo de nouo quæsitum, & Dominus illud acceptando, videtur consentire acquisitioni vt de se patet, Laus Deo, & Virgini Gloriosissime.

Albertus Brunus.

Libellus quando contenditur de subiectione alicuius, contra quos sit formandus.

Sententia inter Dominos lata, super subiectione, an præiudicet subditis. Et lata inter subditum & prætendentem se Dominum, An nocea ver o Domino.

CONS. CXCVII.

In materia huius consilii vide Affli. Decisione 396. & Capi. Decisione 20. maxime in nu. 17. & seq. Brunus Filius.

SV per ista subiectione huius hominis vestri, quem aliqui consortes dicunt esse hominem suum, pôt agi, & libellus formari, contra ipsum subditum, de per se, Itē contra Dominū consortē vestrū, qui prætendit eum esse subditū suum, & nō vestrum, & cōtra ambos vt p Doctores in c. cū inter, & in c. cū sup vbi Panor. in primo notabili de re iudi. & in c. auditis de pscrip. cū cōcordantibus, Melius tñ erit vt agatis cōtra subditū, faciēdo cōminari cōsortē si vellit assistere p asserto suo interesse, qr. isto mō sententia operabitur contra oēs, q alias forte nō operaretur, nisi cōtra cōuentum. vt latè habetur in d. c. Cum super, & in iuribus pallegatis, & p Panor. ī c. quāuis añpe. col. eo. tit. post Bal. in l. 2. C. de libe. cau. cū concordantibus de quibus p Allex. in l. Sepe añpe. carta, 3. col. & 2. ff. de re iudi. Quāuis secundū Panor. ī d. c. Cum sup 7. col. vers. Ex hoc infertur scientia superioris alicuius exempti, cū ordinario super subiectione litigantis, ei possit nocere, qñ sententia fertur pro ordinario, cōtra exemptum, & eius priuilegium, Laus Deo, & Virgini Gloriosissime.

Albertus Brunus.

CONS. CXCVIII.

HOmines loci, Si promiserunt Dñis facere Rodias cum bobus, p hñtes Boues, & cū bestiis asininis æquinis, vel Mullignis p illas habentes, An si solū habeant vachas, seu iuuenchas, quas aratro submitant teneātur de eis facere Rodias. Puto q nō, qr. ista dispositio intelligitur d̄ Bobus ordinarie ordinatis ad iugum, & vecturā, nō aūt extra ordinarie. p l. Seio §. Medico cū ibi notatis ff. de annu. lega iunctis cōcordantibus copiose aggregatis, per Felli. in c. Sedes 3. col. de rescrip. vbi sunt Decisiones multū ad propositum, Nam ordinarie, sunt ordinate ad faciendum vitulos, & lac, Et de centum nonaginta non subiiciuntur aratro, Et dispositio referri debet ad id quòd est frequentius l. Nam ad ea. ff. De legib. Nam pauperes viri tenent cōmuniter vachas ad aratrum cum modico manso, & paucis prædiis, Illas nimis non grauando laboribus, & raras vecturas cū eis faciendo, illas habendo ad aratrum, vti rem extraordinariam, Et vlterius elliguntur in instrumēto Rodiarū certa tēpora, quibus possent vache esse prægnantes, & proxime partui, vel habere fætum, vnde cum non possint adaptari verba cessat dispositio, & obligatio in vachis, vt per Bart. in l. Quarta §. Prætor ait, in fin. cōmenti. ff.

ff. De dam.infe.cum concordantibus per Roma. & Allexand. Ibi allegatis, Ceterum prædicta conclusio comprobatur, ex eò, ꝙ de Rodiis aliarum Bestiarum subiicitur, Dum dicit, ꝙ habentes Bestias Asininas, & mulignas debeāt cum eis facere Rodias, Qr. Si de vachis sensissent pariter dixissent circha Bestias bouinas, prout de bobus solum dixerunt, l. Si seruus seruū, §. Non dixit ff. De acqui. heredi. & l. Vnica §. Sin autem ad deficientis C. de Cadu. tol. Facit quia nonquam fuit post obligationem Rodiarum obseruatum, ꝙ cū Vachis fierent Rodie, Vnde minime mutanda sunt, quæ interprætationem certam semper habuerunt, l. Minime ff. De legib. Et insuper communis sermo habet nomina Bouum, & Vacharum, vt quid differens, qui est attendendus, vt per Bar. in l. Labeo .ff. De suppel. lega. & in l. Cum delanionis §. Asinam, ff. De fondo instru. cum infinitis concordantibus. Laus Deo, & Virgini Gloriosissimæ.

Albertus Brunus.

Sententia lata contra patrem, ꝙ bona sint allodialia in fauorem sororis, an noceat filiis, si non sint patris hæredes.

Et Quando in feudis sententia contra vnum lata, alteri præiudicet.

Et Quid in iure superioritatis, vel subiectionis.

CONS. CXCIX.

Ista sentētia lata, in fauorem sororis, contra fratrem, ꝙ bona censeantur allodialia, facit ius, mortuo fratre contra filios eius, & quò ad omnes etiam agnatos, Esto ꝙ secundum Bal. in l. Fi. circa princ. commenti, C. de libe. causa, sententia lata sup Fellonia patris, non noceat filio, in Feudo antiquo, sed in eò tantum feudo, qđ habuisset à patre originē, & licet ēt proprius ad terminos nostros dixerit Andr. de Iser. in c. Si vassallus de suo, in titulo Si de feu. fue. contro. inter domin. & agna. Quòd quando res feudalis est apud vnum ex agnatis cum quo aliquis litiget, sententia lata contra talem agnatum, super ipsa re feudali subsequentibus agnatis non citatis, & ignorantibus, non nocet, Sequitur Allex. in l. Filius familias .§. Diui .ff. De leg. primo, Ad quòd facit, ꝙ dixit Innoc. in c. Super literis, col. Fi. de rescrip. quem sequitur Bal. in Margarita, verbo sententia, vers. quarto, & Imol. in d. c. Super literis, & Allex. in l. Sepe in antepe. charta, in 3. eiusdem charte col. de re iudi. Volentes ꝙ contendentibus aliquibus priuatis super Iurisdictione & territorio, vt qr. quis dicatur deliquisse in tali territorio, Et ille talis neget territorium esse de Iurisdictione Iudicis procedentis, sententia super hoc lata, non nocebit vero Domino talis territorii, & Iurisdictionem ibi habenti, Non tantum quo ad proprietatem, imo nec quò ad possessionem, secundum Imo. & Allex. Vbi supra, licet quo ad possessionem, aliqui aliter teneant, maxime Bar. in l. Præscriptione C. Si contra ius vel vtili. publi. cum concordantibus ꝑ Allex. ibi supra allegatis, & per Felli. in d. c. cum super 5. col. de re. iud. qui ibi refert cōes opi. facit quòd dixit Bal. in l. 2. C. De libe. cau. & Doctores in c. Quamuis de re Iudi. Vbi Panor. antepe. col. cum concordantibus, de quibus per Allex. in d. l. Sepe charta antepe. col. eius tertia Quòd si duo Nobiles contendant aliquem locum, vel hominē sibi subiectū, sententia inter eos lata, non præiudicet huic homini, vel loco qui dicitur esse subiectus, Distinguendo vt ibi, Et quòd habetur ēt per Doctores in c. Cum super eo. tit. & in dict. cap. Quamuis, & in cap. Suborta de re Iudi. & in cap. Inter quatuor de maio. & obedi. De sententia lata contra subiectum, ꝙ non præiudicet Domino, distinguendo vt ibi, Ex quò secundum Inno. & cōmuniter Doctores in d. c. Quamuis, & Allex. Vbi supra, concluditur ꝙ si quis agat spolio, contra Ecclesiam, à qua dicat

se fuisse spoliatum, sententia lata contra Ecclesiam non praeiudicabit alii dicenti ipsam Ecclesiam esse sibi subiectam, & ad hec iterum facit, quòd dixit Bal. in c. 1. §. Amplius consueuerunt in fi. commenti de pace constantie, Quem sequitur Allex. in l. Si tertius §. primo. ff. De aqua pluuia. Arce. & Cepol. in tractatu serui. ru. praediorum Rubrica de aque ductu 8. questione col. 17. & sequen. ꝙ sententia lata inter duo Castella de ductu aque publice contendentia, nō nocet vassallo, cui postea Princeps concessit Vnum ex illis Castris, sicut nec pactum noceret quamuis consuetudo posset per tex. in titulo De pace constantie, Ibi saluo iure aque Lambri vt ibi etiam Bal. & Doctores praedicti loquuntur,

Et praedictis omnibus non obstantibus moueor ad sic dicendum, ꝙ ista sententia praeiudicet filiis, Quia cum filii viuo patre ius non praetenderent nec praetendere possent in feudo, Nec in ipsis praediis Vrbanis & Rusticis, quae praetendunt esse feudalia, certum est, ꝙ sententia contra patrem lata, cui feudū Principaliter spectabat, nocet ipsis filiis, Quamuis non citatis, & ignorantiam praetendentibus, vt est communis Doctorum conclusio, quā firmat Allex. in l. Filiusfamilias. §. Diui 3. col. vbi etiam Moderni, maxime Dominus meus Ias. ff. De leg. primo & in l. Si seruus plurium, §. 1. ff. eo. & Allex. conf. 126. in 2. vol. & in l. Sepe 2. charta & alibi per discursum ff. de re Iudi. & in l. Ex contractu, per illum tex. ff. eo. & in l. Si patroni §. Fi. ff. ad trebbel. & in l. De die §. qui mulierē, Vbi etiam Dominus Ias. post Bar. ff. q satisda. cogan. & post Bal. in l. Doce ancillam C. de rei vendi. Vbi volunt, ꝙ si maritus egit, ad rem dotalem, puta castrum, & succubuit, talis sententia noceat vxori, declarando, & distinguendo, vt ibi, & latissime per Allex. in dict. l. Sepe 28. col verf. Et quia tactum est, Et sicut isti filii, velent, si esset lata sententia pro Feudo, ꝙ eis prodesset, vt filiis, licet non prodesset vt heredibus, vt per Bald. Imol. & Doctores in l. Si marito §. Si voluntate ff. Solu. matri. Non egreferant, ꝙ eis noceat, Et cum ista conclusione transit Dominns Franceschinus Curtius, qui fuit michi promotor, in meo Doctoratu, in suo tractatu Feudorum vltima parte 9. questione vbi tenet, ꝙ sententia lata, ꝙ feudum ad alium pertineat, nocet agnatis.

Quòd si dicatur, per istam viam aperiri posse viam fraudibus vt dicunt Moderni, in d. l. De die. §. Qui mulierem, & in d. §. Diui respondetur, ꝙ posset talibus filiis succurri, vbi constaret de dolo & collusione, vel culpa patris litigantis, & succumbentis, Et vbi bona allodialia quae reliquit nō sufficerent satisfactioni, & lesioni filii, vel ꝙ essent aliqua bona fide non gesta, per textum & notata in l. Si seruus plurium §. 1. ff. de leg. 1. cum ibi notatis, & notant Bal. in d. l. Doce & Allex. in d. §. Qui mulierem, & multum copiose, in d. l. Sepe, 28. col. Magna cum sequen. ff. de re Iudi. & per Bar. in d. l. Ex contractu in fi. commenti ff. de re Iudi. Et insuper secundum Allex. in d. §. Diui. in 3. col. magna, & in d. conf. 126. in 2. vol. & Felli. in d. cap. Quamuis pe. col. Reprobantem dictum Andr. de Iser. supra pro contrario allegatum, potest istis filiis succurri via appellationis, cum eis non currat tempus appellandi, ante inthimationem eisdem sententia factam, vt ibi per Allex. qui in d. conf. 126. ponit vnam aliam notabilem limitationem sequitur Fellin. Vbi supra proxime allegatus, Et ista clarius procedunt, attento ꝙ ius vult, filiam durante lite, stare in possessione Bonorum, & praesumit pro filia, c. 1. §. Inter filiam si de feu. fue. contro. inter domi. & agna. & quòd habetur in c. 1. si de feu. fue. contro. inter masc. & femi. Cum iuris praesumptio coadiuuetur, per praesumptionem sententie pro qua praesumitur, attento ꝙ sententia inter alios lata, prodest in possessorio, & inducit aliam aliquam praesumptionem, in fauorem Victoris, vt per Canonistas in d. c. Quamuis, Vbi Felli. in princ. commenti, & pleniusin d. c. Cum super per Anto. de Butri. & Panor. cum concordantibus

diatibus per Felli. Allegatis in d.c. Quamuis & Allex. in d. l. Sepe, in multis locis, Laus Deo, & Virgini Gloriosissime.

Albertus Brunus.

A*N à sententia lata, per Marchionale consilium, liceat ad Illustrißimum Dominum Marchionem Montisferrati appellare, & de potestate talis Senatus, Et ad quem sit appellandum, Principe existente pupillo; an procedat consuetudo, Ne à Senatu predicto appelletur.*

Decretum Montisferrati, super appellationibus conditũ, An procedat in tali appellatione, & de eius intellectu.

Et si dubitetur, ne talis appellatio sit deserta, Quis habeat de hoc cognoscere, An Princeps, an consilium.

Posito ꝙ à tali sententia per consilium Principis lata appellari non posit, An saltem liceat supplicare, vel querellare.

An in prosequenda tali appellatione consilium sit adeundum, Si sit reformatum mutatis aliquibus personis, Non obstante, ꝙ prius fuerit allegatum suspectum.

In prosequenda tali appellatione, Si Gubernator Principis, sit allegatus suspectus an poßit expectari ꝙ Princeps fiat pubes, premissa saltem protestatione de expectando ipsam pubertatem.

Princeps factus pubes, an poßit administrationem habere, licet minor, & Iurisdictionalia exercere, & infeudare, ac Noua etiam feuda concedere, & legitimare.

CONS. CC.

Mnipotentis Dei, & Gloriosissimæ Virginis Mariæ suffragio inuocatis, Circa primũ videretur prima facie dicendum, ꝙ non licuerit Magnifico Domino Gabrielli de Asinariis à sententia ipsius Magnifici Senatus appellare, per tex. in l. 1. §. Sciendum ff. à quib. ap. non licet, & notant Spec. in tit. de apel. 2. lib. §. Videndum restat, ac Moderni in Rubrica extra de appel. Vel tanquam ipsi Domini Consiliarii, teneãt primum locum, post Principem, & sic equiparentur Præfectis Prætorio, Iuxta textum in l. 1. cum Ibi notatis ff. de offi. præfe. præto. A quorum sententiis non licet appellare d. l. 1. & l. 1. C. De senten. præfe. præto. & l. A Proconsulibus C. De appel. & l. Si quis aduersus C. de præcib. Imper. offeren. & l. Episcopale C. De epis. aud.

Item dicitur per Dominos aduocatos partis aduersæ, adesse consuetudinem, vt ab Ipsis sententiis Senatus prædicti non liceat Appellare, Quæ consuetudo valere videtur, cum habeat vim legis, l. De quibus ff. de legib. & §. Ex non scripto Insti. de Iur. natu. genti. & ciui. Iunctis plene notatis in l. 1. C. Quæ sit long. consue. & in c. Fi. extra de consuetu.

Sed in contrarium est veritas, ꝙ imo de Iure licuerit appellare, Quia Magnifici Domini Marchionales consiliarii, non sunt de Illis Senatoribus, de quibus lex loquitur, Nec illis similes, Iura enim loquuntur de Senatoribus Imperatoris, ac supprevmi Principis, & illi poterant legem condere, l. Non ambigitur cum ibi notatis ff. de legib. & Ibi tradditur, ꝙ etiam poterant generalem consuetudinem inducere, & ad famam restituere l. 1. §. de qua ff. de postul. & permittere aquam ex publico Flumine duci, l. Quominus ff. de Flumi. & l. quòd Principis ff. de dam. infe. & plura poterãt soli Principi reseruata, & in multis equiparabantur Principi, Vt patet ex Iuribus prædictis, & notatis in d. §. Sciendum, & Princeps erat, de eorum numero, l. Ius Senatorũ C. De digni. lib. 12. Et erat Princeps eorum caput, & ipsi membra, & pars corporis Principis, vt est expressum in l. Quisquis Vbi Glo. & Ang. C. Ad leg. Iul. Maie. Qui textus eos appellat Illustres Vt ibi etiam notat Ang. dicens ꝙ Bar. fuit Illustris, propterea qr. fuit Consiliarius Imperatoris. Non sic est cum supportatione, in Dominis Consiliariis Marchionalibus, cum non possint legem

legem condere, Nec prædicta ex Principi reseruatis facere, Nec Principi æquiparentur, nec sunt idem tribunal cum Principe, Ita vt Princeps, non dicatur de eorum numero, cum faciat expeditiones vt michi fuit persuasum, nomine ipsius consilii, Non autem Principis, & sepe dicant referatur Domino tanquam Dominus habeat auditorium separatum, Et Senatoribus de quibus iura vt supra loquntur Reges æquiparantur, ac Principes, qui nullum recognoscunt, secundũ Bal. & Ang. in d. §. De qua, post Innoc. in c. Cum te, de re Iudi. & Spec. in titulo De deleg. §. Nunc ostendendum, vers. Nono restituit, Ad quòd facit, quòd dixit Bar. in d. §. De qua & in l. 1. in princ. ff. quòd quis Iu. In ali. statue. Et ideò merito voluit Glo. in d. l. Non ambigitur, ꝙ hodie Senatores, non habeant illam authoritatem, quam olim habebant etiam Romæ.

Nec insuper ipsi Domini Consiliarii æquiparari possunt præfectis Prætorio, qr. isti sunt de maioribus Magistratibus, & eis æquiparãtur Reges, & Principes superiorem recognoscentes, Vt notabiliter dixit Bal. in Præludiis Digestorum in 3. col. & in l. Prima post Guil. de Cu. ff. de offi. Præfe. præto. & Bar. in d. l. 1. in princ. ff. quòd quis. iur. in alium statu. & Marti. de Lau. in tractatu de officialibus Dominorum, vers. 1. Dicens ꝙ Reges, & magni Duces, æquiparantur Præfectis prætorio, qui legem condere poterant l. 2. C. De offi. Præfe. Præto. orien. Vnde concludendum est, ꝙ Illustrissimus Dominus Marchio æquiparetur Præfectis Prætorio, Non autem Domini eius Consiliarii. Et non obstat ꝙ ipse Dominus Marchio, sit Vicarius Imperialis perpetuus in suo Territorio, Quia vt sonat Ipsum nomen, per hoc non tenet primum locum, Sed secundum, Quasi vices alterius, in hoc gerat, l. 1. §. Fi. ff. de offi. eius cum Vulga. Quòd etiam patet dum Imperatorẽ recognoscit, Ideo autem, qr. ipse Illu. Dominus Marchio primum locũ tenet post Imperatorem, non potest ab eius sententiis appellari, Vt in proposito dixit Bal. in d. Prohemio Digestorum 3. col.; Ab ipsis autẽ consiliariis etiam si eos appellemus Comites, & Collateralles Marchionalis Excellentiæ Siue Vicarios eius, licita est appellatio, licet non sit licita à Marchionali Excellentia, tanquam à Præfecto prætorio, Per textum in proposito, cũ glo. 1. in l. A proconsulibus C. De appel. quæ lex decidit hunc casum, Facit qr. à quacunq; sententia appellatur, nisi vbi reperitur specialiter prohibitum, l. Et in maioribus C. eo. Et vult Glo. in l. Qui restituere, Vbi etiam Ang. ff. de rei ven. cum concordantibus? Vnde sequitur, ꝙ Marchionalis Excellentia Non autẽ Domini sui Consiliarii, sit instar præfecti prætorio, Et ꝙ à sententia eorum, liceat appellare, non autem à sententia Marchionalis Excellentie per prædicta.

Secundo Non obstat asserta consuetudo nõ appellandi à sententiis ipsius consilii, qr. non valeret, tanquam existens contra ius superioris, vt est expressum, in c. Venientes, de Iure iuran. & notat in terminis Bal. in l. 2. 1. col. prima Oppo. C. Quæ sit long. consue. Et esto ꝙ per tantum tempus, ꝙ non sit hominis memoria, in contrarium, non fuisset à sententiis ipsius consilii appellatum, hoc non sufficeret qr. per non vsum legis, etiam per mille annos, non inducitur contraria consuetudo, Vt dicit Cyn. in dict. l. 2. C. Quæ sit long. consue. & Bar. in Prohemio Digestorum, & Moderni in d. l. De quibus, maxime Dominus præceptor meus Ias. copiose scribens, & Felli. in c. 1. 3. col. cum duabus sequẽtibus de treu. & pace, & Panor. notabiliter in c. Iohannes circa fin. commenti, de Cleri. coniuga. Quæ consuetudo, cum sit facti, esset probanda, vt est textus in l. prim. vbi Glo. C. quæ sit long. consue. cum concordantibus de quibus per Bar. Allex. & alios, in l. De quibus circa fi. commenti ff. De legibus.

Quò ad alium articulum dicitur ex aduerso appellationem esse desertam, propterea quia considerato tempore Iuris communis, fuit introducta, coram Marchionali

Excel-

Excellentia Iudice ad quem, in fine anni, seu primi fatalis, taliter ꝙ supererat, tam modicum de tempore, vt causa expediri non posset, quo casu imputatur appellanti, & deseritur appellatio, vt notant Inno. Panor. & Cano. in c. Ex ratione de appel. & Legiste in auten. ei qui C. De temp. appel. Vbi Albe. de Ro. & in Rubrica C. eo. tit. Item quia consideratis Decretis Marchionalis Excellentie Appellans debet infra dies 15. impetrare commissarium, in causa appellationis & intra menses quinque, vel sex causam finire, Quòd decretum sibi locum vendicat, in omnibus causis appellationum, & nisi seruetur deseritur appellatio, vt consuluit Bal. in terminis propriis dicti Decreti cons. 20, inci. Decreto Illu. Domini Marchionis primo vol. secundum vltimam Impressionem, & istud solum est quòd dixerunt Domini Aduocati Domine Dorotheæ, in hoc articulo.

Sed prædicta etiam non obstant, quia considerato tempore Iuris communis, sufficit intra annum quandocunq; appellationem introducere, Nec est præfixum aliquòd tempus ad inchoandum ipsam introductionem, vt notatur in d. autentica Ei qui, maxime per Bar. facit textus in c. Appellatione 2. questione 6. habetur per Inno. & omnes in dict. c. Ex ratione, solet traddi in l. Præses C. De appel. & late disputat Cardi. in cons. 87. inci. videndum est de duobus in 2. & 3. col. Et cum sit arbitrarium Iudici, an quis se nimiū astrinxerit in tempore, vel non, & arbitrio Iudicis relinquatur, vt late disputat, & concludit, Cardi. in loco præallegato, ac Inno. & Doctores in c. Ex ratione præallegato, & Alberi. in Rubrica C. De tempo. appel. vlt. col. & in auten. Ei qui C. eo. tit. post Antiquos, nemo æquus Iudex Iudicabit quòminus in 13. vel 14. dies, qui supererant ante finem anni, potuisset causa dicte appellationis expediri, Attento ꝙ erat instructa, & discussa, Quinimo secundum Cardi. in cons. præallegato 3. col. lex præsumit, ꝙ quælibet causa appellationis, Et sic quantacunq; exigat discussionem, possit infra mensem expediri, Dum permittit appellato vltimo mense anni præsente à Iudice appellationis sententiam à qua fuit appellatum confirmari vt ibi per eum, Iunctis notatis per Bar. in d. auten. Ei qui, Et per Cano. in c. Oblate de appel. & quando quis inchoauit corā Iudice appellationis causam prosequi tali tempore, ꝙ verisimiliter expediri potuit nullo intra ipsum tempus impedimento interueniente, sufficit appellanti, Adeò ꝙ si interueniat impedimentum etiā vnius diei, in illo modico tempore dandum sit secundum Fatale, secundum Innoc. & alios, in d. c. Ex ratione, & Alber. in locis præallegatis, post Antiquos & Cardi. in loco præallegato, & in fi. Illius consilii, Vnde non obstat ꝙ nimium se astrinxerit Dominus Gabriel in tempore; Item Respondetur, ꝙ coram Principe non currit tempus appellationis prosequende, c. Ex Insinuatione de appel. & autent. Sed lis C. de tempo. appel. & in corpore vnde sumitur, Sed satis est, vt intra annum innotescat Principi, ad eum fuisse appellatum, vt dicit Bar. in d. autentica Sed lis, & Ibi hoc clare firmat Sali. dicens ꝙ in consistorio Principis, non currit tempus, nisi ad inthimandum, ꝙ est annus, facit l. Cum antiquioribus §. In his & quòd ibi notat Ang. C. de tempo. appel. & dixit Panor. in d. c. Ex ratione in 2. col. ꝙ si quis facto Principis sit impeditus prosequi appellationem & eam finire, etiam per mille annos non currit tempus per iura prædicta, Et tempus appellationis prosequende, incipit currere à tempore commissionis facte per Principem, post factam sibi inthimationem, vt dixi intra annum, secundum Sali. in loco præallegato Notat Glo. in c. De causis de offi. delleg. Solet traddi in c. Plerumq; de rescrip. & in c. Super eò el secundo de appel. Item ꝙ plus est, & hæc est veritas, dicendum est, ꝙ ipse Dominus Gabriel, non habuerit facultatem, suam appellationem Principi inthimandi & eius prosequutionē petendi, ante ipsum tempus, quò libellum appellatorium, seu supplicationem porrexit, Nam ad ipsum

Princi-

Principem ire non licebat, cum esset in pupillari ætate secundum Bar. in l. Quidā consulebat ff. de re iudi. in fi. & Panor. in c. Cum vicessimum circa mediū de offic. delle. cum concordantibus allegandis in fi. consilii. Ad ipsum autem consilium ire non licebat, qr. tulerat sententiam, à qua Dominus Gabriel appellauit, Cum appellatio deuoluat Iurisdictionem ad Iudicem ad quē, & ligat manus Iudici à quo, quantum ad cognitionē ipsius causæ appellationis l. 1. in fi. ff. ad tertul. & l. Appellatione C. De appel. Et toto tit. nil noua. ap. pen. & c. Vt debitus, & c. dillectis filiis de appel. Nec valeret consuetudo, ꝙ appellās teneretur ire ad eundem Iudicē qui tullit sententiā, vt est tex. in c. secundo, de consuetu. in 6. Nec liceret Principi ad quem fuisset appellatum de ordinaria potestate committere causam appellationis ipsi Iudici à quò fuisset appellatum, l. Eos in principio C. De Appel. & c. Ad hæc. el primo eo. tit. Ex quò patet, ꝙ nec ad ipsum consilium postquam fuit reformatum, debuerit ipse Dominus Gabriel accedere, Cum ipsum consilium non esset Iudex ad quem quod maxime verum est. qr. non obstante reformatione, est idem tribunal, & idem corpus, & idem collegium, seu consilium, l. Proponebatur ff. De iudic. & l. Sicut §. In decurionibus cum similibus, ff. quòd cuius. vniuersi. nomi. Item qr. licet aliqui remoti fuerint & aliqui, subrogati, Tamen maior pars consilii est de hiis, qui tempore late sententie aderant, Quæ maior pars trahit ad se minorem l. Quòd maior ff. Ad municipa. l. Maiorem ff. De pact. cum similibus. Ad Illu. Dominum Constantinum Gubernatorem Patrie Montisferrati, etiā ire non licebat antequam remoueretur, Tum qr. in guerris, & cum Rege, extra patriam degebat, Tum qr. quod fortius est, fuerat allegatus suspectus per Magnificum Dominum Gabriellem in eius Cedula appellatoria, coram consilio, tamquàm coram Iudicibus, & honestis personis, Et alique cause suspicionis fuerant allegate, sollicitabat enim causam pro Domina Dorothea, & remouerat Dominum Gabrielem de possessione domus, de qua lis erat, & introduxerat Dominā Dorotheam, Quæ protestatio releuauit ipsum Dn̄um Gabriellem, ēt si nullæ cause expresse fuissent, vt notant Docto. maximæ Bal. in l. 2. C. De his qui per met. Iudi. non appel. Et in c. Fi. extra de appel. Docto. in l. De pupillo §. Si quis ipsi ff. De noui oper. nontia. facit Glo. in c. Cupientes in verbo proposito, de electio. in 6. Et sic erat ipse suspectus ita si fuisset aditus pro causa committenda Iuxta Decretum, vel aliam Iuris dispositionem. Præsumendum est ꝙ dellegati ab eo fuissent suspecti, maxime qr. solicitabat causam in fauorem Domine Dorotheæ, quòd non fuisset admittendum, per notata per Frede. de sen. in conf. 24. inci. cogitetis cum sequenti conf. in fi. consilii, Nam qui semel malus, semper præsumitur malus in eodem genere mali, seu in eadem re, vel Similibus, regula Qui semel. & quod ibi notat Dyn. de reg. Iur. in 6. Bar. in l. Cassius in fi. commenti ff. de Senato. facit l. Si is §. Idem. ff. De accusa. & l. Non omnes §. A Barbaris ff. De re milli. cum similibus, Et ex quo ipse Dominus Constantinus Gubernator totius Patrie, erat suspectus, omnes Doctores de patria, ac tota patria poterāt ipsi Domino Gabrielli esse suspecti, & suspecta, Ita vt de delegatione fidis personis facienda præsumendū non esset, per ea quæ in proposito volunt Bal. & Anto. de Butri. in c. 1. de Iudi. Imol. in c. insinuante de offi. deleg. & Sali. in l. 1. C. Si quacun. prædi. pote. Volentes ꝙ quando principaliores sunt suspecti, reliquum possit haberi pro suspecto, Facit quando Metropolitanus est suspectus, potest tota sinodus haberi suspecta, c. Qr. suspecti 3. q. 5. c. Consulti de procu. secundum Vincen. & dixit Bal. in l. 1. C. Si Rector Prouin. ꝙ si rector est suspectus potest totum consilium haberi pro suspecto, & notant Bal. Imol. Butri. & Sali. in loco præallegato, Et non est absurdum, ꝙ possit vna patria haberi pro suspecta, vt volunt Doct. in d. c. 1. de Iudi. & Glo. in c.

in

in singulis de sta. regula. facit cap. Pastoralis §. Pisana de re Iudi. Ex quo apparet non fuisse conueniens vt ipse Dominus Gubernator attentis suspicionibus prædictis adiretur pro cognoscendo, aut pro delegando, licet vbi non concurrissent prædictæ coniectute, & præsumptiones, posset forsitan dici ipsum fuisse adeundum, vt causam committeret, sub colore ꝙ non foret præsumendum, delegatum ab eo fuisse suspectum, sed legalem, Nam vna præsumptio tollit aliam, l. Diuus ff. De integ. restitu. c. Afferte cum simili. de Præsumpti. & magis vehemens attenditur, vt ibi tradditur, Nec dicatur ꝙ suspicio est coram iudice suspecto proponenda, c. Cum specialis extra de appel. cum similibus, Quia hoc verum est ad effectum impediendi Iudicem procedentem, seu procedere volentem, ne procedat vt ibi, At in proposito deducebatur in vim impedimenti, Quasi esset Dominus Gabriel impeditus prosequi. Qr. non esset sibi de Idoneo Iudice appellationis succursum, Quo casu sufficit coram honestis personis, seu Iudice à quò, de hoc protestari, d, c. Fi. de appel. & d. l. 2. C. de his qui per met. Iudi. non appel. & notatur in d. §. Si quis ipsi ff. de oper. nou. nôti. Et ex his concludendum est, ꝙ non erat ipsi Domino Gabrieli prouisum de Iudice appellationis, Quo casu, non tantum indulgendũ est fatale Secundũ verum etiam dicendum est, ꝙ ipsi Domino Gabrielli nullum cucurrit tempus, vsq; quo, fuit ei copia Iudicis appellationis, & hoc aperte probatur in l. Prima §. Dies ff. quando appel. sit, & Ibi notant Bar. Cuma. & Ang. Are. Spec. in tit. de appel. §. Restat vers. Sed nunquid, Imo, in d. c. fi. & Ibi Moder. maxime Dominus Philip. in 10. questione post Ange. cons. 377. inci. Ex facto proposito, in fi. 2. vol. notat Allex. in d. §. Si quis ipsi in pen. col. facit Glo. in d. c. Cupientes in verbo proposita, & secundum Bar. in d. §. Dies, Tunc non est necessaria, Sed vtilis protestatio, & secundum opinionem eorum qui tenent esse necessariam, sufficit vnica, Cum requirere Iudicem appellationis multotiens, vbi eius copia haberi non poterat; fuisset superflua, per notata per Butri. & Dominum Philip. in d. c. Si iustus metus siue fi. de appel. & Ang. Are. in d. §. Dies, & Docto. in d. §. Si quis ipsi Imo. in d. c. Ex ratione 8. col. de appel. Vbi Dominus Præpo. in 5. col. dicit indistinctè in primo anno sufficere vnicam protestationem notat Ant. de Butri. in c. Plerumq; de rescrip. vbi dicit cessante impedimento, bene verum esse ꝙ sit denuo protestandum, vt appareat de dilligentia appellantis, facit Glo. in d. c. cupientes, in verbo proposita, Et hoc est de mente Bal. in d. c. Ex ratione Vbi dicit, ꝙ quando Iudex denegasset se auditurum procedentem, sufficit vnica protestatio, Nam multo magis hoc procedere debet, vbi non adest copia Iudicis, quia non sit habilis, Nec haberi possit habilis, Licet verum sit, ꝙ vbi adest copia Iudicis habilis, sit multociens protestandum, Qr. Si hodie eius copia haberi non potest, poterit forte Cras haberi, l. Fi. §. Illud & quòd ibi notant Docto. C. De tempo. appel. & per Ang. in d. autent. Sed lis, & per Allex. in d. §. Si quis ipsi, & sepe consulendo & per Moder. in c. Extrãsmissa de rescrip. in 3. col. cum sequenti, cum concordantibus per eos allegatis Quinimo posito ꝙ post impedimentum in primo Anno veniens Dominus Gabriel fuisset negligens, Ita vt secundus dari non debuisset, Tamen ex clausula generali Si qua michi iusta causa &c. tẽpora sublata per impedimentum restitui deberent secundũ Bal. & Imol. in d. c. Ex ratione, vbi Dominus Præpo. in 13. col. in fi. Ex prædictis apparet, ꝙ non obstat Decretum Marchionale Posito ꝙ vendicaret sibi locum, in hac causa appellationis, Qr. tempora dicti Decreti non deberent cucurrisse per prædicta, facit textus in tit. de pace constan. §. In causis, vbi instantia causæ appellationis abbreuiata ad duos menses, non currit impedito iusto impedimento, Hinc consuluit Cardi. cons. 72. in 6. col. vers. venio ad Septimum impedimentum, quòd

tempus

tempus præsentandi præfixum à statuto non nocet, quando non potuit fieri præsentatio, vnde siue loquamur de tempore obtinendi commissarium, per Dominum Gabriellem, siue prosequendi, Iuxta Decretum, & intra tempus decreti, succursum est Domino Gabrielli, vel quia tempus ipso iure non currit, prout verius est, vel quia secundum Fatale ei competit, vel aliud tempus est ei indulgendum, & secundum Bal. in d. §. In causis, in Glo. prima post medium, vers. Sed quæro, tempus præfixum instantie appellationis minus anno, succedit loco anni, Non autem loco omniū fatalium, Quinimo Decretum, non habet locum in causis quæ vertuntur in consistorio Principis, in quò non currit tēpus, vt prædixi, Et in appellatione quæ ad Principem deuoluitur, verificari non potest, Cum vbi verba legis, vel statuti, non possunt in omnibus, & per omnia verificari In aliquo casu, cessat eius dispositio, vt notant Bar. Roma. & Allex. in l. 4. §. Prætor ait ff. de dam. infe. & late Moder. in c. Nonnulli, vers. vbi verba, de rescrip. Quòd autem omnia verba Decreti, non possint in apellationibus ad Principem verificari, probatur, Dum in Decreto dicitur, ꝙ Appellans teneatur impetrasse, & dari fecisse commissarium, Nam illa verba dari fecisse, important cohactionem eius qui aditur, pro dando commissario, quæ non cadit in Principe, qui ex lege sua non ligatur l. pe. ff. de arbi. l. Digna vox C. de legib. Bal. in l. Quicumq; in fi. commenti post Cyn. C. de Epis. & Cleri. Cardi. in Repetitione cap. perpendimus de senten. exco. Io. Andr. in c. 1. de consti. in 6. cum concordantibus, Et illa verba verificātur, vel vbi quis vadit, ad consilium pro habendo commissarium, vel ad Dominos Castrorum, Qui habent cognitionem primarum appellationum. Item Decretum, quòd loquitur de Causis committendis, non pōt sibi in ista locum vendicare, cum de iure ista causa, sit de his, quæ retinende sunt, in auditorio Principis, Quia est magni momenti, & magni valoris, iuxta l. In offerendis C. de appel. Et Decreta sunt intelligenda, de habilibus, l. 1. C. de Sacrosan. Eccle. & l. Vt gradatim §. Et si lege. ff. de mu. & ho. cum concordantibus late tradditis per Dominum Allex. in l. 1. §. Nontiatio ff. de nou. ope. nonti. Vt sic decretum intelligatur secundum ius commune, l. 2. C. de noxali. & c. Cum dillectus de consuetu. & sic stat intrepide conclusio, ꝙ Ista appellatio Domini Gabrielis, non potest dici deserta, & fauendū est appellationi, secundum Bal. in l. Properandum §. Sin autem reus, C. de Iudic. & in additione ad Spec. in tit. de appel. 13 col. & c. 1. de rescrip. & in c. Pastorallis. §. Præterea de offi. dellega. traddunt Moderni, in c. Ad nostram de appel. Alio ēt ex capite, non potest dici dicta appellatio deserta, propter nullitates sententie Late per Consilium, quæ fuit lata perempta instantia, à Decreto Dominicali præfixa, Quo casu est nulla, d. l. Properandū in principio cū ibi late notatis C. De Iudic. & tradditur in c. De causis, de offi. dele. Item est euidenter iniqua, Quia partes expresse protestate fuerunt nolle cognosci, seu pronuntiari super petitorio, sed solum super possessorio, & tamen fuit super vtroq;, vt dicitur, per Dominam Dorotheam pronuntiatum, quò casu est euidenter iniqua, c. Cum inter, & c. Inter cæteras & c. Cum Bertholdus, vbi plene Docto. de re Iudi. Allex. in l. Naturaliter §. Nichil cōmune 13. col. 14. limitatione ff. De acqui. pos. Quinimo de Iure, non potest super non requisitis, etiam si nulla sit protestatio pronuntiari, aliter autem sententia est nulla, d. l. Properandum vbi Docto. & l. 1. cum ibi notatis C. Vt quæ desunt aduo. & c. Bone el primo de postu. præla. & per Butri. in c. 1. de Iudic. & facit l. Quarta §. Hoc autem iudicium ff. de dam. infe. & l. Vt fondus in fi. ff. communi diuid. licet nos dicamus, ꝙ fuit solum incidenter, & non principaliter, in sententia, de proprietate dictum, Et certum est, ꝙ sententia nulla, non transit in rem Iudicatam, Vt notat Glo. in Clemen. 1. de sequestr. pos. & Fruc. Butri. in c. tuam

de

de penis. Bar. in l. Si expressim .ff. de appel. & in l. prima C. quando prouo. non est nece. Spec. in titulo de senten. prola. §. Iuxta circa fin. Imo. in Clemen. prima de re Iudi. Cano. in c. Dilecto de Appel. & deserta appellatione, non intelligitur nullitas, et simul intentata, c. licet & Ibi Cano. de senten. exco. Bar. in d. l. Si expressim, Cano. maxime Phili. franc. d. c. Dilecto, in 49. q. & Plenius, in 58. q. & Ibi Dominus Præpo. in 3. q. principali cum infinitis concordantibus, Et ista quæstio nullitatis, potest etiam coram Iudice ad q̃m examinari, secundum Bar. in d. l. Si expressim & in l. Si vt proponis C. quomo. & quando Iudex, & late Dominus Philip. in loco præallegato, Operatur et nullitas effectum deuolutiuum negotii Principalis, ad Iudicem ad quem, vt possit sententiam nullam, in melius reformare, non tm̃ de nullitate cognoscere, secundũ Dñum Philip. in d. c. dilecto, in 8. col. vers. circa primũ, & Dñm Præpo. ĩ 3. q. & Allex. in l. Iudex 4. col. ff. de re Iudi. & maxime nullitas examinari debet corã Iudice ad q̃m, Quando sententia lata fuit post peréptã instantiam ꝑ Iudicẽ à quò, secũdum Sali. in l. præses C. quomo. & qñ Iud. in pe. col. & Allex. in loco ꝑallegato, & D. Philip. in locis allegatis, Et sic stat cõclusio ꝙ posito ꝙ appellatio foret deserta, quæ tamen nõ est, Nichilominus Excellentia Marchionalis et sit Iudex ratione nullitatis.

Quo ad tertiũ articulum quis habeat, dedesertione cognoscere, An Marchionalis Excellentia, An vero consilium, Breuibus concludendum est, ꝙ Illustrissimus Dñs Marchio Iudex ad quem, Et moueor, qr. vt dixi appellatio deuoluit Iurisdictionẽ ad Iudicẽ ad quem, c. vt debitus cũ cõcordãtibus allegatis de appel. sic & alias ď articulo appellationis scilicet an sit recipienda, vel ne, cognoscit Iudex appellationis, cap. Dilectus filius Iohannes, de rescrip. notat Bar. in l. Chirographis, §. primo ff. de amdi. tuto. Ange. in l. Quoniam Iudices C. de appel. & notant Panor. Imol. & Docto. in dict. cap. vt debitus, Vbi est, expræssum & in cap. De priore eod. titulo Specu. in titulo de appel. §. Nunc dicemus circa fin. & in principio vers. Sed quis Iudicabit, & vers. Vincentius dixit post medium, & vers. Item appellatione pendente, Adeo vt si Iudex à quo pronuntiet appellationem non esse legitimam, non impediantur vires appellationis, cap. cum super Abbatia de offi. delega. notat Specu. in loco præallegato, & in vers. Vincentius dixit, & d. vers. Itẽ appellatione pendẽte, sic & alias, an sua sit Iurisdictio, Iudex ipse cognoscit cap. super literis de rescrip. & Ibi late Moder. traddunt legiste in dict. l. secunda .ff. Si quis in ius Voca. non ier. & quod dicitur prædicta procedere, nisi vbi appellatio, esset deserta, dict. l. Si contra, C. de appel. cum concordantibus allegatis pro contraria parte, procederent, Vbi lapsa essent omnia fatalia, Ita quòd certum & notorium esset appellationem esse desertam, existenter, & apparenter foret deserta secundum Bal. quem ibi sequitur Sali. in l. Eos 2. col. C. de appel. vt qr. ex actis constaret de desertione, forte per confessionẽ partis, & tunc procedit Glo. in d. l. Eos, sed prout ipsi dicunt, quando nondum lapsum est biennium, ex solo cursu temporis non potest appellatio dici deserta qr. potuerunt interuenire impedimenta quorum probatio, vel reprobatio, cõsistit in facto propter quod, tunc dicimus, esse in dubio, Que dubietas secundum probationem impedimentorũ verificabitur, & hoc probat textus in d. l. Si contra, dum dicit Iudicem à quo posse procedere, quando aduertit appellationẽ desertam, sed certe ante liquidationem impedimentorum, non potest aduerti, & ante lapsum biennii, Idcirco Ang. ibi dicit, Iudicem à quò posse procedere lapsis fatalibus non autem dicit lapso anno, vel vno fatali, Et hanc opinionem sequitur Moder. in c. ex ratione scilicet Dominus Philip. in 16. col. vers. 2. queritur & vers. Quo ad primũ. Et D. ꝑpo. nũc Cardinalis Allexãdrinus ibi ĩ 21. col. ĩ vers. 6. est q̃stio vbi dicit prædictam opinionem procedere, et si appellatio, nondum fuerit intro-

ducta, qr. potuerunt interuenire impedimenta prohibentia, ne introduceretur, & ad hoc facit, quòd dixit Io. And. in c. In præsentia in fi. de renuntia. post Hostien. quòd præsumitur pro sententia à qua fuit appellatum, etiam si contra eam obiiciatur, quando lapsum est biennium, Secus autem secundum Eos si obiiciatur infra bienniũ propterea qr. biennium ex causa est tempus limitatum contra sententiã, & hanc opinionem sentit Bar. in auten. Ei qui in fi. C. de tempo. appel. & in l. 1. in fi. ff. nil noua. appel. pende. & cũ prædicta opinione ẽt trãseunt Moderni in c. Ex parte, de rescrip. & minus põt in proposito Iudex à quò scilicet ipsum Cõsiliũ adiri, super desertione, qr. appellatio fuit intra annum introducta, corã Principe, qr. per introductionẽ Iudex ad quem, fit Iudex, & p̃occupat Iurisdictionẽ, argumẽto l. Vbi ceptum. ff. de Iudic. & l. Si quis postea eo. tit. secundũ Ang. in d. l. Eos, & Ibi Bal. in princ. cõmenti, & Imo. in c. repræhensibilis in fi. de appel. & D. Philip. in loco p̃allegato, Nec dicatur ex lapsu tẽporis Decreti, certum esse, appellationẽ esse desertam, qr. ex prædictis apparet multiplex responsio, vel ꝙ non sit locus Decreto, prout verius est vel ꝙ affuerunt impedimenta, de quibus fuit protestatum, quæ faciunt non præsumi certum esse desertionem, Item vt dixi aliis rationibus, & causis, appellatio ista non est deserta, Imo secundum veritatem, tempus mero iure non cucurrit, Et posito, quòd locus esset Decreto, & tempus Decreti haberetur ad instar biennii, & omnium fatalium, Et quòd mero Iure cucurrisset tempus, quia tamen adhuc competeret restitutio temporis, stante impedimento, vt est tex. in d. c. ex ratione, cũ ibi traditis, & auten. Itẽ si appellatione C. de tẽp. & repar. appel. & nõt. pulchre in p̃posito Io. Andr. I additione Spec. in tit. de appel. §. Nunc videndum, vers. licet autẽ in additione magna inci. ex ratione, Et facit, quod traditur in auten. Ei qui C. de temp. appel. Quoniam tunc saltem disputandum esset, an ista restitutio competeret, Et dico adhuc, ꝙ Excellentia Marchionalis quæ est Iudex ad quem, nõ autem Magnificum Consilium, & sic Iudex à quò haberet super hoc cognitionẽ, qr. perempta instantia adhuc superest Iudicis officium, Et qr. non in effectu est perempta propter reliquias petende restitutionis. & ita concludunt Cyn. & Bart. ac Bal. in l. præses C. de appel. & sequitur D. Philip. in d. c. Ex rõne in 11. col. vers. circa quartam Ex quo sequitur ꝙ multo magis cognoscendum est de desertione, per Iudicem ad quem, licet vt dixi in articulo p̃cedenti, nulla adsit desertio.

Quo ad quartum & vltimum Dubium, dicebam, & denuo dico, ꝙ posito, ꝙ ab ipsa sententia, per consilium lata nõ licuisset prout in actis dicit Domina Dorothea Ipsi Domino Gabrielli appellare, ꝙ licuisset saltem supplicare d. l. Si quis aduersus, C. de p̃cib. Imp. offe. Iuncta auten. Quæ supplicatio, nõnt. Glo. & Docto. in c. Ex literis de resti. in integ. Vbi dicit Panor. in secunda seu tertia col. quòd in omni materia legis vel rescripti, Vbi non licet appellare, licitum est supplicare, Notat Specul. in titulo de supplicatione & late Imol. in consilio 145. inci. Visis, & diligenter ponderatis, & hoc non tantum procederet in sententia Senatus, sed etiam Regis secundum Bald. in dict. l. Prima in fin. ff. de offi. Præfe. præto. & Marti. de Laude in Tractatu de Principibus vers. 401. & patet in dict. cap. ex literis, & in d. c. Cum ex literis de integ. resti. Vbi ad supplicationem condemnati, sententia Papæ mandatur reuideri, Hoc enim modo, licet tollatur forma appellationis non tamen tollitur substantia eius, quæ secundũ Panor. in Rubrica de appel. tolli nõ põt, Facit qr. remota appellatione non intelligitur remota q̃rella ad superiorẽ, vt nõt Bal. in l. fi. §. fi. in vltimis verbis C. de tempo. appel. & ibi sequitur Salli. ce. & pulchre in proposito Roma. in Repetitione Rubrice de arbi. in 17. col. ab omni. n. superioritate Principis, ĩtelligitur Ius honestatis exceptum, secundum Bal. in l. Quòd ex liberta C. de ope. liberta

ita

Ita q̄ si princeps mandat aliquid contra conscientiam, non sit ei obediendum, nec in pace, nec in guerra secundum Bal. in auten. habita C. ne fil. pro patre, Et non valeret constitutio principis, per quam contingeret, Iustitiam denegari, secundum Inno. in c. Quæ in Ecclesiarum de consti. quem refert et sequitur Marti. de Laud. in tractatu de principibus in vers. 496. Sic non valet statutum per quod iustitia, vel audientia denegatur, secundum Bal. in l. Vt vim .ff. de Iusti. & Iu. & l. pe. C. de pactis. Ex quò sequitur q̄ princeps tenetur admittere, & recipere supplicationem, ad quòd facit textus in d. l. prima in ratione, & in dicto C. de senten. Præfect. præto. & d. l. Si quis aduersus, Immo si non reciperetur supplicatio, vel querella, posset haberi recursus ad Iudicem Ecclesiasticum, in defectũ iustitiæ Secularis, secundum Bal. in d. l. 1. ff. de offi. præfe. præto. Facit textus in Clementina pastoralis de re iudi. Et qđ notatur in c. licet ex suscepro de for. compe-ten. & late in c. Nouit de iudic. Vbi Panor. in 8. col. vers. secundo nota Vult q̄ contra sententiam æuidenter iniquam, saltem recurri possit, per viam Euangelicæ denontiationis, & hoc præsertim, cum in patria Montisferrati, non possit haberi recursus ad Imperatorẽ, propterea qr. hoc habet ex priuilegio, cum sit Vicarius Imperialis perpetuus, lex enim in proposito subrogat supplicationem loco appellationis, tamquam supplicatio sit honestior, & minus grauans Iudicis sententiã, Sic & alias in l. Serui ff. de appel. faciunt notata per Pau. de ca. & Moder. in d. Auten. Quæ supplicatio, iuncta d. l. Si quis aduersus, Dum dicunt, q̄ quãdo ratione dignitatis personarum, prohibetur appellatio, non intelligitur prohibita supplicatio, Est verum, q̄ aliquando supplicatio ex gratia cõceditur, vt q̄n per legẽ ꝓhibeť, In odiũ partis appellatio, vt qr. fuit contumax, & allegatur impedimentum, quòd plene probari non potest, Nam de rigore Iuris sententiã transiuit in rem iudicatam, & tñ pôt Princeps de gratia audire supplicantem contra sententiam, vt d. c. ex literis, Ista autem supplicatio, infra biennium coram Iudice ad quem, seu superiore, q̄ sententiam non tullit, quandocũq; porigi pôt, secundum tex. & notata in d. l. 1. C. de senten. Præfe. præto. Glo. Bar. & Docto. in dict. auten. Quæ supplicatio, Glo. Innoc. Butri. & communiter scribentes, in d. c. ex literis, & Spec. in tit. de supplicatione; ex quo concluditur, quòd si non licuit à sententia Consilii appellare, tamen licitum fuerit quærellare, vt notat Bal. in locis allegatis, vel supplicare ꝓ prædicta, Nec obstat si dicatur, non fuisse supplicatum, Quia respondetur, q̄ querellatũ saltem fuit, Cum non fiat appellatio, sine quærella, vt patet in diffinitione appellationis, & in l. Prima in principio .ff. de appel. & in capitulo ad nostram eo. tit. Præterea adest in libello appellatorio, clausula Ius & Iustitiam ministrari, quæ operatur vt videatur remedium de iure competens imploratum, secundũ Calde. Butri. & Panor. ac Docto. in c. secundo de ordi. cogni. post Innoc. Ibi, & Buttri. Panor. Imol. ac Dominum Andr. Siculum in c. primo de offi. deleg. in notabilibus, Butri. in c. Ecclesia Sancte Mariæ de primo vt litte pendente. In tantum vt secundum Panor. in c. fi. in fi. de Iureiuran. Qñ actor istam clausulam apponit, videatur interpellare Iudicẽ, adeo vt Iudex post sit supplere & suum officiũ impartiri, etiã si non petatur, & dixit Allex. in cons. 61. inci. viso processu tertia col. secundo vol. quòd Vbi adest talis clausula intelligitur conclusum, prout ex narratis, quo quo modo concipi potest Vnde quia narratur grauamen, intelligitur conclusio propter illam clausulam facta de prouisione, quæ circa illud grauamen de iure competit, Nec obstat quòd dicitur istud procedere. quando narrario, non contrariatur remedio Iuris quòd quis vult intelligi ex illa clausula intentatum, Ita quòd remedium contrarium narrationi non possit dici intentatum, vt notat Allexan. in consilio 111. inci. Viso processu, prim. volumine Sicut euenit in pro-

posito, Vbi apparet fuisse narratum grauamen, & Vlterius quòd fuisset appellatum, Quæ narratio appellationis, non conuenit supplicationi; cum in multis differant, vt notat Spec. in dict. titulo de supplicatione Cyn. & Docto. in dict. autent. Quæ supplicatio, ac Glo. & Docto. in dict. cap. Ex literis Quia respondetur, quòd licet narretur fuisse appellatum, Non eò minus narratum fuit grauamen, cui conuenit supplicatio, stant enim simul, quòd ego narrem me appellasse, & grauamen, Siue ꝙ verè appellauerim, & nichilominus non obstante appellatione, adiutar ad supplicationem, vt patet ex textu & ibi notatis per Innoc. Butri. Panor. & Docto. in dict. cap. ex literis Vbi fuerat appellatum, ac etiam supplicatum, Et omissa Appellatione quia non poterat habere locum, proceditur prætextu supplicationis, & pars prætextu supplicationis auditur, propter quòd, magis diuersa sunt dicenda, appellatio & supplicatio, quàm contraria, cum supplicatio subrogetur loco appellationis dict. l. Si quis aduersus & dict. l. prima C. De senten. Præfe. præto. cum concordantibus, sicut & in d. cap. secundo Volunt Docto. ꝙ narratio contineret petitorium, & possessorium, & in altero tantum fuerat conclusum, prout in proposito, & nichilominus clausula ista ius, & Iustitiam facit vt remedium magis competens de Iure foret intentatum, Item adest in libello appellatorio, seu supplicatione principi porrecta clausula vt remedio magis oppottuno de Iure, seu melliore, princeps dignaretur ipsi Domino Gabrielli, succurrere, Quæ operatur vt libellus sustineatur eo modo quò fauorabilius iuuari potest intentio proferentis, iuxta notata per Antonium de Butr. in c. littere de dillatio. & in cap. examinata de Iudic. Nam per Illam clausulam apparet Dominum Gabriellem, ac proferentem se non voluisse restringere ad specificata tantum, secundum Bal. in l. Vinum 15. col. ff. Si cer. pet. notat Imo. in l. Nemo potest. ff. de legatis primo & in cap. Si cautio, de fid. instr. Lafran. in Repetitione cap. Quoniã contra, in vers. confessiones in quinta col. de probatio. & Allex. in cons. 60. inci. Circha processum secunda col. & 123. inci. post redditum 2. vol. cum concordantibus. Insuper corã principe, non attenduntur iuris formule, cum ipse cognoscat vt Deus, & sola facti veritate inspecta, Vt dixit Bal. in l. fi. in principio C. de Iur. delib. nec attenduntur Iuris solemnitates c. Ad petitionem de accusa. & quòd dixit Inno. in c. primo de lit. cont. ꝙ coram principe sufficiunt narrationes, absq; vlla petitione, Adeo vt possit pronuntiare, super non petito, secundum Dominum Anto. de Butr. Panor. & Imol. in c. cum inter de consuetu. & Butri. in c. inter dillectos prima col. de exces. præla. Bal. in l. Eòs in principio C. de appel. & in l. Bonorum C. Qui admi. & in cap. cum Ecclesia tertia col. de cau. pos. & propri. Imo. in capitulo Ex tenore in fin. de rescrip. facit ad prædicta etiam quæ notat Innoc. & Panor. in cap. in causis, & quòd ibi late cumulant Moderni in prima, & secunda col. de re Iudi. Imo plus secundum Roma. in cons. 497. inci. in casu proposite consultationis, in fin. Ille cui princeps commisit causam cognoscendam sola facti veritate inspecta, potest incipere cognoscere ab articulis, & ferre sententiam illis non probatis, Et tunc nulla solemnitas Iuris ciuilis requiritur, Nec seruanda est secundum Anto. de Butri. in cap. Dilecti in notabilibus, de iudi. & ibi etiam Are. Ad quòd facit Cle. Sepe de verbo. Signi. & sufficit qualis qualis petitio secundum Bar. in extrauaganti ad reprimendum. in vers. Sine figura circa medium, Vbi fortius voluit, quòd si fuit vnum petitum & aliud probatum, potest ferri sententia Super non petito, dummodo iuxta petita Vt ibi per eum Quem sequitur Allexan. in l. Vinum in fin. commenti. ff. Si cer. pet. Io. de ligna. & Imol. in dict. Clemen. sepe Ioan. de ana. in capitulo licet heli de Simon. in Vltima charta, Quinimo si petitum fuerit

fuerit aliquid ex vna causa, & probatum fuerit alia causa, Iudicandum erit, ex causa probata secundum Ant. de Butr. in cõs. inci. Viso puncto post Io. And. in additione Spec. in titulo de actio. & peti. .§. sequitur super vers. Hoc quoq;, Quos refert, & sequitur Allexan. in l. Ita stippullatus .§. Grisogonus in nona col. ff. de verb. obliga. Ex quò sequitur quòd non fuit necesse coram Principe Supplicare in forma supplicationis, Sed sufficit appellatio & quiuis modus quærellandi, ita quòd de iniustitia & læsione possit ex narratis concipi, vel ex processu per prædicta.

Postremo quia additus fuit Princeps, cum primum factus fuit pubes per Dominum Gabrielem, posset dubitari an ipse Princeps sit ætatis legitime audiendi ipsum Dominum Gabrielem, & cognoscendi de eius appellatione vel supplicatis, Et Breuiter concludendum est quòd sic, . Quia aut consideramus eà quæ sunt administrationis & Illa non potest princeps minor sine curatore expedire, vt notat Bart. in l. Quidam consulebat .ff. de re Iudi. in fin. commenti, Cum non sit Princeps minor ad hoc Idoneus argumento l. Spurii .§. primo .ff. de decurio. facit quòd & notat Innoc. & Archid. Io. And. & Gemini. in c. Grandi de supple. negli. præla. in sexto Dum volunt Principi prodigo, vel furioso etiam maiori, dandum esse curatorem, per illum textum Cum non sit ad administrationẽ principatus Idoneus, Et sic, intelligendum est, quòd dixit Ange. in l. prima C. de tuto. & cura. Illu. perso. Aut vero consideramus ea quæ sunt Iurisdictionis simplicis, & nude, quæ non habent administrationem rerum suarum annexam, & tunc potest Princeps pubes ea expedire, vt dixit Bart. in dict. l. Quidam consulebat, in Fi. Quia ad exercendos actus Iurisdictionis, videntur ab Imperatore, & superiore, qui concessit principatum transitorium ad heredes etiam puberes, & minores, pro idoneis habiti, & dispensati, per textum in dict. l. Quidam consulebat, Et idcircho Martin. de Lau. in Tractatu de Princip. dixit se consuluisse, quòd Princeps pubes possit legitimare, qui potest etiam indubitanter de Feudo antiquo inuestire, vt est expressum in cap. primo per quos fiat inuesti. in principio vbi plus volunt Moder. ꝙ Princeps minor & pubes possit nouum feudum concedere, & de Feudo nouo inuestire, quia personæ sue dignitas hoc suadet, argumento l. Cum plures .§. fin. .ff. de admi. tuto. & notatur in dict. cap. Grandi Nam propriũ Principum est donare, Vt ibi, & cum prædicta opinione, quòd Princeps pubes possit sine Curatore, exercere ea quæ sunt Iurisdictionis Vltra Bar. vbi supra tenet Panor. in cap. Cum vigesimum de offi. deleg. Imol. prout refert Gemi. in dict. cap. Grandi, in vltima col. & hæc opinio est vsu approbata, Ne inuito detur curator contra textum in §. Inuiti Insti. de Curato. Et quia Princeps est supra legem l. Digna vox C. de legib. cum Vulgaribus. Laus Deo, & Virgini Gloriosissimæ.

Et Ita de Iure dicendum videtur michi Alberto Bruno Astensi I. V. Doc. minimo saluo Iudicio rectius sentientis.

Post scripta, videtur ꝙ etiam à sententia Ducis vel Marchionis liceat appellare, ꝑ tex. in d. l. Si qñ vbi Bar. & Docto. C. de appel. & notatur ꝑ Cano. in Rubrica eo. tit. de appel. vbi Panor. in vers. venio ad sextam questionem in fi. & Felli. in c. solite pe. col. de maio. & obe. Dicentes à Duce, vel Comite, aut alio Principe habẽte ĩ feudum ab alio Superiore Principatum, posse ad illum appellari, facit quòd dixit Bar. in l. 1. §. Si quis ĩ appellatione in fi. cõmenti. ff. de appel. & tex. cum Glo. in c. Romana. §. Debet de appel. in 6. ꝙ appellari debeat à Domino Feudi, ad illum qui cõcessit feudũ, Non obstat d. l. 1. à quib. appel. non lic. ꝙ à sententia Principis non appelletur, qr. loquitur in Cæsare suppremo Principe, & idem in aliis nõ recognoscentibus superiorẽ, vt per Panor. in d. Rubrica extra de appel. vers. Circa quintũ vbi etiam Philip. Franchus & Dñs Præposi.

Et dato, ꝙ à tali Principe superiorem recognoscente, non posset appellari, propter dignitatem eius, prout dicimus de Præfecto prætorio, saltem potest supplicari ad cæsarem, quando inmediate sunt sub Imperio, si adsit Imperator, vel ad Regem cui subsunt, alias potest supplicari Pontifici, secundum Bal. in l. prima in fin. commenti post Gullielmum de Cuneo, ff. de officio Præfe. præto. sequitur Dominus Præpo. in Rubrica de appel. in Decretalibus 14. col. vers. Sed quid de Regibus. Quòd dictum procedit etiam in Rege superiorem recognoscente, secundum Bald. & Dominum Præpo. Vbi supra.

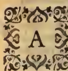
Est bene verum ꝙ si porrigeretur supplicatio Ipsi Principi, Qui tulit sententiam, quòd ipse posset illam reiicere, Sicut potest tollere appellationem, secundum Panor. in dict. Rubrica de Appel. vers. Ad tertium & Bal. in l. Fi. C. De legib. Sed de honestate debet illam admittere, Vt per Dominum Præpo. in dict. Rubrica de Appel. 12. col. vers. Ista tamen, per notata per Bald. in l. Princeps. ff. de legib.

Et Quando Princeps facit iniustitiam euidentem, Esto quòd superiorem non recognoscat, potest ad Papam appellari, vel Papa adiri, secundum Panor. in dict. Rubrica de appel. in tertia col. vers. Ad quintum, cum concordantibus adductis per Dominum Philip. Franchum, in dict. Rubrica, tertia col. vers. Quid autem sit à sententiis Regum &c. & in c. Si duobus. §. Deniquæ secunda col. vers. Tertio limita eo. tit. Vnde multo magis stante euidenti iniustitia, potest à Principe superiorem recognoscente appellari, & fortius ab eius Senatu.

Ad prædicta facit decisio Bart. in dict. l. Si quando C. de Appel. cum concordantibus allegatis per Felli. in Rubrica eod. tit. pen. col. ꝙ si Rex Iudicat, vt Dux, vel Comes, appellatur ad superiorem proximum in Ducatu, vel comitatu, Et sic patet fortius posse à Senatu prædicto appellari, Et licet Cyn. in l. Fin. C. de peti. hæredi. quem sequitur Io. And. in tit. de appel. §. Videndum, dicant hodie Senatorem Vrbis Romæ, subrogari Senatoribus antiquis Vrbis, Tamen videmus ꝙ de facto ab eò appellatur, & quòd non habet priuilegia antiquorum Senatorum secundum Ang. Are. in dict. l. Prima in prima col. ff. à quib. appel. non lic. Et Vlterius constituitur à Papa suppremo omnium Principum, Vt Ibi, Ita quòd isti Domini Senatores, non possint dici illi similes.

Item ad prædicta facit, Quia propter defectum iustitie non ministrate, per Principem, qui superiorem recognoscit, potest adiri imperator, vt per Panor. in c. licet ex suscepto in quarta col. in Decimotertio casu, de for. compe. Et si non possit haberi copia Imperatoris, vel talis Princeps nullum recognoscat, potest adiri Papa vt Ibi, vnde merito non potest reyci appellatio antedicta. Laus Deo & Virgini Gloriosissimæ.

Albertus Brunus.

Idem consilium Domini Ias. qui praecedens vidit illius corroborantium.

An à sententia lata, per Magnificos consiliarios Curiæ Illustrissimi Domini Marchionis Montisferrati, de Iure possit appellari, vel alio remedio contra eam sit consultum.

Et an appellatio quædam ab ipso Consilio interposita, esset deserta

Et an Decretum habeat locum quando appellatur ad Principem.

CONS. CCI.

Edemptoris Crucifixi, & Gloriosissimæ Virginis nominibus pro veritatis & Iustitiæ suffragio inuocatis, videtur prima consideratione dicendum, quòd à sententia lata

lata p Magnificos Cōsiliarios Marchionales, Non sit licitum appellare, cum à sententia Senatus appellari non possit, l. prima. §. Sciendum. ff. à quib. appel. non licet, Glo. 12. questione prima in c. Ecclesia, præsertim, cum talis sententia lata sit ab ipsis Senatoribus, & non ab aliquo Senatorum separatim, secundum Specu. in tit. de appel. §. videndum restat, vers. Item quòd dixi.

Præterea talis appellatio interposita per Dominum Gabriellem dicitur esse deserta, præsertim considerato Decreto Marchionali limitrante in causis appellationum tempus 15. dierum ad Impetrandum Iudicem, seu commissarium, super ipsa causa appellationis.

Item limitante instantiam prosequende appellationis, ad tres menses continuos, vnde in terminis dicti Decreti Marchionalis consuluit in specie Bald. cons. 20. primi voluminis, inci. Decreto Illustris Domini Marchionis Montisferrati cauetur &c. quòd elapsis dictis tribus mensibus indubitanter dicendum sit causam appellationis esse desertam, & ꝙ omnes termini decisiui appellationum sunt fatales, vt legitur, & notatur in l. Arbitro. §. pe. ff. de dolo, Et cum in illo Decreto nō fiat aliqua mentio de reparatione appellationis, Isti tres menses succedunt non solum loco anni, sed loco biennii præfixorum de Iure communi. Ita ibi Singulariter tenet Bal. & appellatio Deserta habetur pro non interposita, Glo. in l. Secunda. §. quòd si arbitro, in verbo exequtioni, C. de temp. appel. Desertio autem appellationis probatur ex inspectione actorum in quibus apparet, nō fuisse processum in causa appellationis, secundum Bal. in l. Si contra C. de appel. Nec dicatur, ꝙ à sententia Senatorum Marchionalium quàmuis non sit licitum appellare, tamen licitum est supplicare, l. Si quis aduersus & auten. Quæ supplicatio C. de Præcib. Imp. offe. l. prima C. de Sent. præfe. præto. & l. Præfecti ff. de minor. Quia respondetur, ꝙ quando appellatio est deserta vt in præsenti casu, si non licet postea appellare, Ita etiam non est licitum supplicare, l. prima & quòd Ibi Bart. C. ne lice. Tertio prouo. l. Fin. & ibi Glo. & Scribentes C. Vt lit. penden.

Sed præmissis non obstantibus, contrariam sententiam arbitror de Iure præualere, ꝙ imo Domino Gabrielli licuerit appellare à sententia senatorum Marchionalium, & ꝙ etiam sibi licitum fuerit supplicare, & ꝙ eius appellatio nequaquam est deserta, & quòd licitum sit appellare à sententia Senatorum Marchionalium patet, quia Senatores hodierni, non habent illam authoritatem, quàm olim habebant, vt est Glo. in l. Non ambigitur. ff. de legibus, bene facit textus in l. Fin. §. fi. ff. de Sena. patet quia Senatoribus Romanis olim multa licebant, que non licent hodiernis l. Prima § De qua re, ff. de postul. l. Quominus ff. de flumi. l. Quòd Principis ff. de dam. infe. & quòd istud sit clarum & expeditum, in Senatoribus Marchionalibus patet, Quia Senatores Romani, à quibus non licebat appellare, erant Illustres, vt est textus in d. l. Fi. §. fi. ff. de Senato. l. Fi. C. de consuli. lib. 12. Spec. & Io. And. in titulo de Iurisd. omni. Iudi. Sed Marchiones sunt solum spectabiles vt est textus in l. Si quando C. de appel. & in l. Raptores, C. de rap. Virgi. & in §. Fi. in auten. de appel. & Ita tenet Spec. in titulo de Iurisd. omni. Iudi. Bal. in c. cum accessissent in 4. col. de consti. & in l. prima §. primo ff. de offi. Præfe. præto. Si ergo Marchiones sunt solū Spectabiles ergo minus erunt Illustres eorum Senatores, Quia propter quòd vnum quodq; non tale, & Illud multo, minus, auten. Multo magis, C. de Sacrosan. Eccle si. c. cum in cunctis, & ibi Glo. de electio. Glo. in Cleme. vnica in principio de reli. & Ve. Santo. Bal. in cap. primo in fin. per illum textum qui succes. tene. vnde cum Senatores Moderni non sint Illustres, prout erant apud priscos; Illi Romani Senatores, ergo ab eorum sententia de Iure licitum erit appellare, Bene facit textus in l. A proconsulibus & comitibus

C. de

C. de appel.

Praeterea regula generalis est, quod à quacunque sententia potest appellari, nisi quatenus prohibeatur, l. Et in maioribus, & l. Litigatoribus C. de appel. & c. Super eo el secundo eo. titulo. Et quaelibet appellatio regulariter censetur esse permissa, Nisi specialiter reperiatur prohibita, vt est Glo. in l. Qui restituere ff. de rei vendi. in Glo. fi. ad fi. Quam ibi notant Bal. & Ange. & eam reputat valde notabilem Bal. in c. Pastoralis in principio in tertia col. de appel. Et est similis Glo. in §. Audient, in Auten. de Iudi. vnde standum est Regule, donec doceatur de ista exceptione l. Suus quoq; vers. Puto ff. de here. insti. l. Ab ea parte .ff. de proba. c. Ad decimas de resti. Spoli. in 6. c. Venerabilibus .§. potest quoq; de senten. exco. in sexto, Alibi dicit Bal. in l. Si tutor in fi. C. de seru. pig. da. manu. quòd Regule Iuris sunt tenaciter obseruande, nisi in contrarium appareat casus specialis, Item pro Regula est semper pronunciandum, nisi contrarium expresse probetur, secundum Bal. in cap. primo tertia col. de alie. Iudi. mu. causa fac. qui dicit ita elleganter notari per Glo. in l. Qui restituere ff. de rei ven. Item Regule debemus inherere, tamquàm firmamento secundum Bal. cons. 327. prime partis incip. pridie enim consului, circa fin. Alibi dicit notabiliter Bart. in l. Quotiens .ff. Si quis cautio, quòd non dicitur esse dubium, de quo est regula Iuris, licet sint aliqui casus exceptuati, nisi de illis casibus specialibus doceatur, Alibi dicit egregiae Glo. supra Rubrica de regu. Iur. in sexto ante fin. quòd potior est causa eius pro quo facit Regula, Cum aduersarius habeat necesse ostendere rationem fallentie.

Praeterea grauiter peccant Senatores Qui procurant apud eorum Principem, Vt ab eorum sententiis appellari non possit, secundum Andr. de Iser. in fortioribus terminis, in c. Imperialem .§. praeterea si inter in 12. col. de prohi. aliena. feudi, per Frede,

Item appellatio per Dominum Gabrielem interposita, Nullo modo potest censeri esse deserta, Quia tempora appellationũ limitata à statuto, vel Decreto Marchionali non habent locum, quando appellatur ad Principem, & sic quando causa appellationis est examinãda coram Principe, vel eius Consistorio, vt in auten. Sed lis, & in corpore, Vnde sumitur .C. de tẽpo. appel. c. ex insinuatione de appel. bene facit quod notabiliter decidit Bal in c. Venientes pe. col. de Iureiuran. vbi decidit quod si statutum disponat quod nõ possit appellari, nisi infra cãdem diem, Certe istud Statutum nõ intelligetur si appelletur ad Principem qr. Ius cõe, quod ad Principis potestatẽ ptinet, semp videt exceptũ, vt notatur in c. Ad nostram eo. tit. de Iuiur. Et ideò poterit ad Principẽ appellari, infra 10. dies, Sed ad Iudicem appellationis Illius terre, nõ poterit appellari, nisi prout Statutum dictat.

Praeterea impedito conceditur secundũ Fatale, & sic secundus annus auten. Ei qui, & auten. Item si appellatione C. de tempo. appel. & c. 1. §. in causis, & Ibi Bal. de pace constantie, Nec est verum illud quod dicit Bal. in praeallegato cons. 20 primi voluminis, quod cum istud Decretum Marchionale non faciat aliquam mentionẽ de reparatione appellationis, quod illi tres menses succedant nõ solum loco anni sed et loco Biennii pfixorum de iure cõi, Nam primo Bal. ad hoc nichil allegat, vnde et Glo. nõ est credendum, qñ aliquam legem non allegat, secundum Bal. in l. Respublica, C. ex quib. cau. maio. Item cuicumq; Doctori licet magno, non debemus credere, nisi dictũ suum probet per autenticã scripturam c. Ego solus 9. Distin. ita nõt. Archi. in c. Nollite, per illum tex. 11. q. 3. Praeterea illud tempus trium mensium limitatum instantie appellationis, p Decretum Marchionale succedit solum loco primi anni statuti à Iure cõi, ad proseqñdum appellationem, Non aũt succedit loco secundi fatallis, & sic Biennii concessi, p Ius cõe, per illud quòd nõt Bal. in l. In contractibus in princ. in primo notabili C. de non nume, pec.

pec.per illum tex.in verbo Bienniū, pro quinquennio, vbi not.ꝑ illum tex.ꝙ tēpora Statutaria breuiora minuēria tempora legalia, sappiunt eadē naturā, quā habent tēpora maiora iuris cōis. & ita etiā dicit Bal.in c. Si quis ꝑ triginta in ultima col. si de Feu.suc. contro. inter Domi. & agna. Vnde trimestre tpš ꝑ Decretū Marchionale ad prosequēdū causā appellationis. subrogatū loco anni statuti à Iure cōi sapp:it illius naturā, nec vltra egredit ut etiā secundum annū, & sic secundū fatale Iuris cōis complectatur. Itē cum istud Decretū Marchionale derroget Iuri cōi, quo ad abreuiandum instantiā prosequendæ appellationis, debet postea restringi ne ulterius corrigat Ius cōe.quoad secundū Fatale, de quo ipsum Decretum, nullam mentionē facit Iux.Glo.in l.Fi.§. in cōputatione.C.de iur.delibe.& in l.2.C.de noxa.Impedimenta aūt Domini Gabriellis de Asinariis quibus nō potuit appellatio nē prosequi, sunt aperta, & manifesta, in primis ætas minor Illustris Marchionis Montisferrati presentis, Ad quē tamquā ad superiorē Consilii Marchionalis appellatio uenit deuoluenda, Vnde si impedimentū veniat propter Principē, ad quem fuerit appellatū, habebit appellans nō solū bienniū, sed ēt si ꝑ mille annos impediretē ex facto Principis, nunq̃ currit appellanti tps. secundū Abba. in c. ex rōne 2.col. per illū tex.cū glo. de appellationibus. Preterea Illustris Dominus Cōstantinus tunc Gubernator patrie Mōtisferrati, erat suspectus Domino Gabrielli ex multis prout deductum fuit in processu, Vnde non erat corā quo Dominus Gabriel appellationē posset secure ꝓsequi, qr. quādo caput est suspectū, totū cōsiliū, etiā suspectū reddit, secundū Bal.in l.1.in 2.col.C.si rector.prouin. ponuntCano.ī c.1.super Glo.2.de Iudiciis.Præterea parte Domini Gabriellis fuit tēpore cōgruo, & modo debito appellatū, à sententia lata ꝑ dictos consiliarios ad Excellentiā Marchionalem. quam appellationem Domini consiliarii nolluerunt admittere, à qua non admissione fuit iterū appellatum ad prelibatam Excellentiā & semper fuit data repulsa, & per Dominum Gabriellem facte sunt debite protestationes Vnde donec fuit dubitatum, an à tali sententia cōsiliariorum Marchionalium potuerit appellari, vel non, Nunq̃ currit tempus appellationis prosequende, vt est tex.notabilis in l. si cum ipse, & quæ notabiliter ibi decidit Bal.ff de excu.tuto.& text.in l. Fi. C.De adulte.& in l.Quinquēnium.ff. eo. & in c.Ex ratione, de appel.facit quod decidit Dominus Abbas in c.Penultimo in 5.colum.de Iudi.& in c.2.ad Fi.de eo qui mit.in pos.per Io.And.in additione Spec. in tit.de dilatio.§.1.in Versi.Sed pone, & ī tit.de Deleg. §.Restat.vers.Quid si statuta in vltima questione, sic etiā donec Iudex deliberat an admittēda sit exceptio, Vel non interim non labitur tēpus, quin postea possit probari, Vt est glo.notabilis. in c.Cupientes.§.ꝙ si per 20. in verbo Videbit de ellectio.in 6. Præterea in dubiis pronuntiandum est, ꝙ appellatio non sit deserta prout in terminis decidit Pau. de Ca.in l.1.ff.si quis cautio. Vbi refert se cōsuluisse de facto ꝑ illum text. dum esset dubium, an appellatio esset deserta, vel non, & essent rationes pro, & cōtra, ꝙ Iudex in dubio debet pronuntiare, ꝙ non sit deserta, Idem etiam tenet, Lud.Roma. & Dominus Allex. Ibi.

Similiter quando dubitatur, de legitima cā appellandi, Iudex à quo in dubio debet deserre appellationi, ut est glo.in c.vt debitus in verbo ex rationabili causa & ibi Abb.in 8.col.de appel. Io. And. in c.Si à Iudice, eo.tit.in 6. Item quando dubium est an possit appellari, vel ne, Iudex in dubio, debet admittere appellationem & ei deserre, ut l. Sciendum. ff. de appel. teci. Spec.in tit.de appel.§.Nūc dicamus. ver. 1.Cano.in d.c. vt debitus habetur in l.de statu.ff.de testamen.& in l. properādum. §.si autem.C.de Iudic & in c. Pastoralis, §.præterea vbi Abbas in 2.colum.de offi. deleg. Dominus Cardi.Floren. in cle. 1. 5.col.de dolo & contu.Archi.in c. cordi & in c.si à Iudice de appellat. in 6 Item quando à sententia lata propter Excelsā senten-

sententiantis dignitatem non licet appellare, semper tamē licet supplicare ad Principem, & talis supplicatio Principi, potest quandocumq; infra biennium offerri, vt est tex. in l. 1. C. de senten. Præse. præto. Glo. Bar. & Docto. in auten. Quæ supplicatio, C. de pcib. imp. offe. Glo. & Docto. in c. ex literis de in integ. resti. Adeò q in omni materia legis vel rescripti, vel instrumenti, vbi non licet appellare, semper tamen licitum est supplicare ita notat Dominus Abb. in d. c. Ex literis 2. col. p Glo. Ibi in verbo supplicauit, in princ. quā ad hòc reputat singularem Et si per statutum esset remota appellatio, non tamen esset præclusa via supplicationis secūdum Bal. in l. fi. §. fin. in fi. & Ibidem Sali. C. de tēpo. appel. Vnde licet à sententia nō possit appellari. l. 1. in princ. ff. à quib. appel. non li. Tamen, bene potest supplicari, secundum Bal. in l. 1. § fi. ad fi. de offi. Præfe. Præto. ff. Laus Deo & Virgini Gloriosissime.

Ita cōsulo Iuris esse Ego Iason de Maino Iu. Consultus Cæsareus, & Regius Senator, & in fidem manu propria cum soliti sigilli impressione subscripsi. saluo semper Iudicio cuiuslibet rectius sentientis.

SI Vnus Dominus Castri, promitat nō acquirere, in territorio alterius sub pena, an possit alter eorū mutuum dando alicui de territorio alterius; sibi consulere per hypotecā talium bonorum acquiri prohibitorum.

CONS. CCII.

DVM dubitatur an qr. isti Duo Dñi qui conuenerunt, ne alter acquirat, in territorio alterius sub pena, possit vnus eorū vendendo, vel mutuādo granum homini alterius, se cautum facere mediante hypoteca bonorum quæ habet ille homo in territorio alterius ex dictis Dominis cui subest ipse q capit granum, Istam quæstionem ponunt Cyn. & Sali. in l. fin. C. de reb. alie. non alie. vbi determinant, q impune hoc fieri possit, vult Bal. in c. 1. §. Rursus in additione quib. mo. feu. amit. Qr. creditori non quæritur, quòd à debitore non aufertur. l. In quorum. ff. de pigno. & l. Si cum venditor, ff. de euictio. nisi secundum Salic. p tanto tradderetur res, q nō esset spes Luitionis, vt ibi per Sali. Iunctis notat. p Bart. in l. Rem legatam, in fi. commenti. ff. de adimen. lega. & in l. Qui habebat in princ. ff. de leg. tertio cum concordantibus. Laus Deo, & Virgini Gloriosissimæ.

Albertus Brunus.

SI mulier vsufructuaria bonorum mariti, dicat se vsufructuariam etiam Feudalium, ex natura feudi, contrarium dicente fratre mariti, Quis interim stare debeat in possessione. Fructus an possint interim authoritate saltem rescripti Principis sequestrari.

CONS. CCIII.

POst scripta, Qr. fit noua difficultas, Quis debeat stare in possessione lite pendente, An Dominus Iohannes, an vxor Domini quondā Nani eius fratris, vsufructuaria bonorum mariti, Puto dicendum, q aut loquimur de his bonis, quæ liquidæ constat esse feudalia, vt pedagia, mollendina, Redditus Iurisdictionū, & similia, de quibus in inuestituris, & in tit. quæ sint regalia, & in c. 1. in princ. de Capi. qui Curi. vendi. & in istis stare debeat Dominus Iohānes per Doctrinam generalem quæ vult, q lite pendente possidere debeat, Ille qui habet Iuris præsumptionem pro se, c. cum persone, §. 1. & fi. de Priuil. in 6. & quòd habetur in terminis, in c. 1. §. inter filiam alias §. 2. Si de feu. fue. contro. inter Domi. & agna. aut verò loquimur de his rebus, in quibus cadit dubium, an sint allodiales, vel feudales, vt sunt prædia rustica castro non connexa, & in horum pos-

fessione stare debet ipsa Domina secunda quousq; cognitum sit, & decisum, an sint allodialia, vel feudalia, eo qr. psumũtur allodialia, vt est textus in d.c. inter filiam, & habetur per Glo. & Docto. in c. primo Si de feu. fue. controuer. inter mascu. & femi. facit Regula dict. cap. cum personę, Nisi Dominus Iohannes vellit probare, per modo constat modo agatur, ꝙ sunt feudalia, vt habetur in dict. §. inter filiam & in c. 1. in princ. per And. de Iser. eo. tit. & interim examinabuntur exceptiones non confecti inuentarii, & legatum vsusfructus an se possit extendere ad feudalia; Et prædicta maxime procedunt, ipsis ambobus anhelantibus ad possessionem.

Constito autem ꝙ alter præuenerit in capienda possessione, prout dicit se præuenisse Dominus Iohannes; iste est etiam lite pendente thuendus, c. 1. cum ibi notatis per Panor. & alios vt lit. pen. & late habetur per Innoc. & Panor. in c. secundo de in integ. resti. Quòd intelligo saltem quousq; summarie sit cognitum, & ordinatũ, quis lite pendente debeat stare in possessione iuxta prædicta.

Nec potuit fieri sequestratio fructuum, quæ lite pendente est prohibita, l. Imperatores §. Idem rescripserunt, Vbi Imo. & ambo Angeli ff. de appel. Bal. Ang. & Moderni in l. 1. C. de prohi. sequestr. pec. Panor. in cap. secundo alias fi. in fi. commenti, de sequestr. pos. & Fru. licet descriptio fieri possit, vt in locis præallegatis habetur.

Nec valent litere Principis mandantes, fructus sequestrari, nec est eis parendum, Cum nemo possit authoritate rescripti possessione priuari, nisi causa cognita, sequitur declaratio l. Fi. C. si per vim vel ali. modo, & l. Meminerint C. Vnde vi vbi puniuntur impetrantes tales literas. Laus Deo, & Virgini Gloriosissimæ.

Albertus Brunus.

Valeant proclamata, ne forenses recepetentur, Nisi primo consignentur.

Et an Dominus possit inhibere ingressum sui Territorii forensibus.

CON. S CCIIII.

Idetur ꝙ proclama factũ per Magnificum Dominum Commissarium, in marchia Ceue, ne recepentur forenses, nisi primo consignentur sub pęna valeat, per textum in autent. de questore §. Si verò aliqui noluerint, & §. Si vero liberi, colatione 6. & quòd ibi notat Ange. vbi dicit illum textum notandum, pro consuetudine Dominorum Lombardie, Qui habent in eorum Ciuitatibus explorantes forenses, qui veniunt ad eorũ Ciuitates & causam ob quam veniunt, Et qr. Dominus potest inhibere alicui ne ingrediatur suũ territorium, vt habetur per Docto. & Alua. in c. 1. Quali. Vas. Iura debe. fideli. Et subditi tenentur salutem Domini procurare, & inimicos vitare, Vt Ibi, & in c. 1. de for. fide. & quòd habetur in c. 1. Quæ fuit prima causa bene amitt. maxime per Alua. Vbi numerat causas, vnde videtur ꝙ iure merito Dominus Ferrandus de Castellino, ex dictis Marchionibus potuerit arrestari, propter receptatum, & non consignatum Forensem, contra proclama.

Verum considerato, ꝙ iste forensis est maritus cuiusdam neptis Domini Ferrandi, cum ipso Domino Ferrando commorantis quo casu receptatio non videtur saltẽ ita prohibita, sicut in alia persona, l. Fin. Vbi Bar. ff. de recept. & quòd superuenit tempore Cene, ad locum Castellini distantem per tria milliaria à loco Ceue, in quò residet Dominus Commissarius, cui est facienda consignatio, Ita ꝙ tunc consignatio commode fieri non posset, l. Nepos proculo cum Glo. ff. de verb. signi. Cum proclama debeat ciuiliter intelligi, non autem rigorose, vel inciuiliter l. Si

cui

cui Vbi Docto.& Ang. ff.de serui. tit. generali, cum similibus,& consideratis aliis excusationibus Domini ferrandi, Qui omnino vt asserit, statuerat, istum suum nepotem præsentare ipsi Domino Commissario, & q modica transgressio nõ vituperatur, nec flagellatur, per notata p Bal. & Pau. de ca.in l. Quamuis ff. de conditio. & demonstra.& Bal. in l. Quicunq; 2. col. C.de seru. fugi. Et qr. vbi cessat finis constitutionis penalis, transgressor nõ punitur c. Quoniam contra, vbi Panor. vltimo notabili de probati. & Felli. cum concordantibus, cum iste venisset propter vxorem ibi existentem, & quia tractatur de mora modici temporis l. Si debitori ff. de Iudi. & c. potuit cum Glo. de Loca. cum similibus, & qr. quelibet causa etiam iniusta excusat à pena, vt habetur in l. Si plagii C. ad leg. Iul. de pla g. p Glo. Bal. & Ang. cum concordantibus de quibus per Dominum Ias. in l. 1. §. fi. 5. col. ff. Si quis Iusdicen. non obtempe. & in l. Singularia antepe. col. ff. Si cer. pet. Et qr q fit bona fide, bene factum censetur, nec penam meretur l. Eum qui. §. in popularibus. ff. de Iureiuran.& per Sozi. in dict. l. Quamuis, secundo notabili, puto ipsum Dominum Ferrandum esse absoluendũ, Aut saltem mediãte fideiussione relaxandum, Vt interim cognoscatur, de validitate excusationum ipsius Domini Ferrandi, Cum hic solum tractetur de contrauentione proclamatum, & de pena pecuniaria, per notata per Bar. in l. 1. ff. de custo. reo. & Bal. & Ang. in l. nullus C. de exhiben. reis. Laus Deo, & Virgini Gloriosissimæ.

Albertus Brunus.

Modi, Quibus tenet dispositio, quam facit Vassallus de feudo, in præiuditium successorum.

Et an vassallus possit disponere, de feudo antiquo, vel Nouo.

Item an Vassallus possit disponere per suum testamentum, q in diuisione etiam bonorum feudalium debeant eius filii, vni eorum dare optionem.

Et an intelligatur in Dubio voluisse q etiam de feudis detur optio.

CONS. CCV.

Magnificus Dominus Petrus, ex Dominis Sante Iulie, Dominos Bartholomeum, & Fratres, filios ipsius Domini Petri hæredes instituit vniuersales, & Iussit q quandocumq; venirent ad diuisionem bonorum ipsorum hæredum alii debeant dare optionem, & electionem ipsi Domino Bartholomeo, & dubitatur an talis dispositio Vendicet sibi locum in bonis feudalibus. Et puto q sic, & q volũtas dicti Domini Petri, in hoc amplectatur, non tantum bona allodialia, verum etiam feudalia, Et moueor qr. testator vsus est verbo bonorum, dicens q optio detur, vbi contingat bona diuidi, cum feuda dicantur esse in bonis, & appellatione bonorum veniant, & comprehendantur, vt per Bal. in l. liberti liberteq;, col. fi. vers. Quæro an Vassalli, C. de oper. lib. & Spec. in simili de emphiteosi in titulo de locato, §. Nunc aliqua vers. 156. in fi. cum concordantibus allegatis per Dominum Ias. in præ-lu. feudorum 17. col. vers. limita tamen, & Dominum Deci. in l. Quod euincitur. ff. de reg. iur. vult Dyn. cons. 2. licet secus dicatur, vbi tractaretur, an feudum veniat appellatione hereditatis, Vt Ibi per Dyn. & Do. Ias. cum concordantibus. Volentes q renuntians bonis censeatur renuntiare etiam feudalibus, & secus esse in renuntiante hereditati. Et mens ipsius Domini Petri, declaratur Dum vsus fuit termino diuisione, in singulari numero, Quia si voluisset dari optionem solum in allodialibus, esset necesse fieri duas diuisiones, vnam videlicet de allodialibus, & aliam de feudalibus & testator non dixisset sub verbo singulari in diuisione præsupponendo q fierent due Diuisiones, Voluit ergo loqui, de vna diuisione argumento l. 1. ff. de optio. lega. Quæ necessario

sario habet amplecti bona etiam feudalia Ne vna & eadem Res, diuerso iure censeatur, l. Eum qui ædes cum vulgaribus. ff. de vsucapio. Et sic concludendum est, quod voluntas testatoris fuerit quod detur optio et respectu bonorum feudalium.

Superest videre, an ipse testator hoc potuerit, Et licet dici soleat, quod testator non possit de antiquo feudo disponere, in præiuditium filiorum per testamentum, & quod de nouo feudo bene possit, cum Domini consensu, quando exigeretur c. 1. in principio vers. nulla ordinatione defuncti, de succes. feu. cap. primo §. Donare quali. olim feu. pote. alie. Iunctis his quæ dixit Alua. post Andr. de Iser. in cap. primo in principio de alien. feudi pater. in pen. questione & in cap. primo. §. filii antepen. quæstione si de feu. fue. controuer. inter Domi. & agna. & Bal. in c. 1. in prin. 5. col. vers. Quæro vtrum pater el primo de pro hib. alie. feu. per Fre. & Allex. cons. 55. inci. Illud afferam col. fi. in prin. 4. vol. quod consilium fuit Barba. & idem Allex. cons. 18. inci. super primo 2. col. vers. & potuit, vbi loquitur an vassallus possit imponere grauamen feudo & cons. 19. inci. super eo 3. col. vers. Nec obstat si contra prædicta adduceretur 5. vol. & D. Ias. in l. 2. col. penul. C. de Iure emphi. cum concordantibus.

Tamen in præsenti casu videtur, quod iste Dominus Petrus potuerit hanc optionem relinquere Domino Bartholomeo etiam super feudis, Tum quia in feudo hereditario hoc est concesso pro se, & hæredibus hoc licet, vt per Bal. in d. c. 1. in prin. vers. Quæro vtrum pater el primo 5. col. de prohib. alie. feu. per Fre. & Allexan. d. cons. 19. vers. Nec obstat si cõtra prædicta &c. 4. col. cum cõcordantibus, cum in dubio quodlibet feudum præsumatur hæreditarium, secũdum Bal. & Allex. Vbi supra proxime ibidem, & Bal. Alua. & Scribẽn. in c. 1. in prin. an agna. vel. fil. defuncti & Allex. dict. cons. 18. in secunda col. vers Et patebit, Iunctis his, quæ copiose dicit Dominus Ias. in materia, in l. secunda in 110. col. C. de Iur. emphi. cum duabus collumnis sequentibus, Nec enim in re hereditaria, hæres aliquid plus potest, quam iusserit defunctus, etiã si millies fecerit inuentarium, vt late per Allex. cons. 28. pen. col. 5. vol. & in l. Si patroni, col. fi. ff. ad Trebbel. & per Dominum Ias. in autent. vnde si parens 3. col. C. de inofi. testa. tum etiam quia dato quòd hoc feudum non esset hæreditarium, tamen isti filii tanquam hæredes Domini Petri, tenerentur eius voluntatem, approbare, etiam circa feuda, vt per Alua. post And. de Iser. in dict. cap. primo in principio antepen. questione de alien. feu. pater. per l. Cum à matre C. de rei vendi. & Bal. in dict. cap. primo quinta col. vers. Quero vtrum pater possit feuda, seu castra feudalia diuidere inter filios &c. de prohi. alie. feu. per fre. & plene Allexan. dict. cons. 18. secunda col. vers. circa secundum & sequenti quinto vol. vbi vult, quòd non possunt hoc casu filii nollentes obseruare voluntatem patris, retinere de hæreditate patris, vltra legitimam.

Tum quia mihi presuponitur, quod isti Filii simpliciter agnouerunt paternam hæreditatem, Quo casu testamentum paternum approbarunt taliter, quòd ipsum etiam circa feuda obseruare teneantur, Vt pulchre consuluit Allexand. cons. 12. incipien. perspectis quinto volumine per l. Parentibus vers. Quòd autem & l. pe. cum ibi notatis & l. Fin. ff. de inofi. testa. vult Bal. in dict. cap. primo in principio in quarta col. vers. Quæro vtrum pater possit assignare, cum vers. sequen. de pro hib. alie. feu. per Fre.

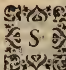
Quod si dicatur non affuisse cõsensum principis Domini, Respondetur quòd non est necessarius, in his quæ aguntur inter eos, qui veniunt virtute Inuestiturarum, seu inter agnatos vt per Bal. in dict. cap. primo in principio tertia col. vers. Quero an inter, de prohi. alie. feu. per Fre. & cons. 415. incipiente proponitur pen. stampa quarto volumine & in cap. primo de alie. feu. & Allex. in l. Si domus. §. Fin. pen. col. ff. de legatis primo & per Feudistas in

cap. primo .§. Sed & res, vbi Dominus Præpo. in prima col. per quos fiat inue. & Felli. in c. Quæ in ecclesiarum antepe. col. vers. septima declaratio, de consti. & D. Ias. in l. fi. in col. 150. C. de Iur. emphi. Insuper si dicatur, quòd ipse testator loquutus est, quando fieret diuisio de bonis ipsorum heredum, hoc non refert, Qr. testator de re heredis etiam testari potest §. Non solum Insti. de lega. & l. vnum ex familia § Si rem ff. de leg. secundo Et qr. dicta verba intelliguntur etiam de bonis testantis, quæ postquam peruenerunt ad hæredes, dicuntur bona hæredum, Vt late traditur in l. prima .§. veteres ff. de acqui. pos.

Cæterum non obstat si dicatur, ꝙ in generali alienatione, non venit feudum, c. primo §. In generali, si de feu. fue. cōtro. int. domi. & agna. & c. prim. in principio de capi. qui curiam vendi. Ita ꝙ simile videatur dicendum in hac generali dispositione, Quia illa regula procedit, propter prohibitionem, quæ est, vt non fiat, nec valeat talis alienatio, sine Domini consensu vel aliter, vnde iure merito, in generali sermone non videtur factum, quòd de Iure fieri non debet, vt per Bal. & Docto. in d. §. in generali & quod dicunt in simili Docto. de emphiteosi prohibita pignorari, sine Domini consensu, vt non comprehendatur in generali hypoteca, & obligatione bonorum secundum Bar. in l. Codicillis .§. Instituto. ff. de leg. tertio Vbi Imol. & Bal. in l. prima C. quæ res pigno. oblig. pos. & in l. voluntas in fi. commenti, C. de fideicommis. cum concordantibus de quibus per Dominum meum Ias. in l. fi. col. magna 139. vers. in ea. glo. ibi & de pignore C. de Iur. emphi. prout etiã dicit in feudo, quod non comprehendatur in generali hypoteca, Marti. de Lau. in d. l. in generali.

Et prædicta responsio coadiuuatur ex eo ꝙ supra conclusum est, ꝙ in generali renuntiatione, vel mentione bonorum, veniant feudum, vel emphiteosis, Quamuis aliter dicat in hoc & male Mrti. de Lau. in d. c. in generali, Laus Deo, & Virgini Gloriosissimę.

Albertus Brunus.

I Domini loci succedunt hominibus, & subditis dicti loci, sine filiis masculis decedentibus, An succedant, Ei, cui pater prouidit de substituto Casu quo sine liberis decederet.

CONS. CCVI.

Xtat conuentio, inter Dominos, & homines Roaxii Marchionatus Ceue, quòd si quis decesserit sine hæredibus legitimis condito testamento, teneatur Dominis relinquere tertiam partem, Et quòd si decesserit ab intestato Domini succedant insolidum, & præsuponitur ꝙ Laurentius Gligonus pater habens filiũ vnum masculum Iohannem Benedictum, illum hæredem instituit vniuersalem, & quòd ei decedenti, sine filiis substituit filiam suam feminam, mortuo testatore, & demum eius filio, & hærede vniuersali ab intestato, & pubere, & sine liberis, vertitur controuersia inter Dominos, & substitutum Dicentibus Dominis quòd succedunt dicto filio sine liberis defuncto; & in hæreditate dicti testatoris ad filiũ prouenta insolidum, & ꝙ nõ potuit in eorum præiuditium, fieri dicta substitutio, cōtrarium dicente substituto, Et quæritur quid Iuris, Breuiter dico, quòd Domini succedunt in legitima, & trebellianica, quæ spectauit filio Iohanni benedicto, quam hæres filii Detrahit iuxta Glo. & notata in l. Quãquam C. ad leg. fal. & textus & notata in c. Rainutius, & c. Rainaldus de testa. & tradditã ꝑ Alexan. in l. in ratione, §. Quòd vulgo. ff. ad leg.

leg. falci. & per Bal. in l. filium quem habentem, vbi late Dominus Iaſ. tertia & quarta col. C. fami. her. cum infinitis concordantibus. In alia autem dimidia, in qua filius, ſeu ſuccedens Filio, cenſetur grauatus Fideicommiſſo propter ſubſtitutionem factam ipſi filio maiori, Dicò Dominos non ſuccedere, Sed ſubſtitutum, Quia per talem ſubſtitutionem, dicitur teſtatori ſuccedi, hoc eſt Laurentio, non autem eius filio & heredi, l. coheredi. §. Cum filie vbi Allexander in tertia col. quarto notabili, & Dominus Iaſ. in quarta col. ſeptimo notabili. ff. de Vulg. & Pupi. Cum poſſint Vt michi pſupponitur relinquẽtes filios maſculos, prout fecit Laurentius diſponere de bonis ſuis, & legare, etiam in extraneos, quod intelligitur ſalua legitima filiorum, Iuxta autent. Nouiſſima cum ibi notatis & in l. Quoniam in prioribus cum concordantibus C. de inofi. teſtame.

Et puto dici poſſe idem ſi filius Laurẽtii deceſſiſſet pupillus Eſto ꝙ tunc, ex ipſa pupillari ſubſtitutione, diceretur fuiſſe ſucceſſum pupillo, l. Sed ſi plures. §. filio. ff. de vulg. & pupi. & inſti. de pupi. ſubſti. in Principio per textum in c. Si pater de teſta. in 6. & in l. Papinianus §. Sed necim puberis ff. de inofi. teſta. Vbi mater cui debetur ſaltem legitima in bonis filii, l. Nam & ſi parentibus ff. de inofi. teſta. & Inſti. eo. §. Non ſolum cum ſimilibus, & quæ filio defuncto ſine filiis, ab inteſtato ſuccedit, Autent. Defuncto, & per totũ, C. ad Tertul. ac Inſti. & ff. eo. fere per totum excluditur à ſucceſſione filii pupilli, quando pater eius, dedit ipſi pupillo ſub ſtitutum pupillarem, Eo quia tunc ſubſtitutus dicitur ſuccedere, ex paterno teſtamento, l. Patris & filii, ff. de vulg. & pupil. & Iuribus præallegatis, Ita quod ſimile dici poſſit in Dominis Ita tenet D. Iacob. de Santo Georgio in tractatu de Roidis in 8. col. verſ. Sed ponamus, Dicens pro tali opinione fuiſſe conſultum, per multos Doctores famoſos, Quod latius non attingo, quia eſt extra propoſitum caſus noſtri in quo præſupponitur Laurentii deceſſiſſe filium maiorem, Ita quòd ipſa ſubſtitutio fuerit fideicommiſſaria, & non pupillaris l. Precibus C. de impube. & aliis ſubſti. iunctis ibi notatis, & habetur in l. Centurio per Bar. & alios ff. de vulg. & pupil. ſubſti. & in dict. cap. Si pater de teſtamen. in ſexto cum ſimilibus Illa autem verba conuentionis, Si homo Roaxii deceſſerit ſine heredibus legitimis, intelliguntur ſine filiis & deſcendentibus cum alias verba cõuentionis partim Verificari non poſſent, & partim inuicem repugnarent, Ita vt non obſtent, quæ dixit Allexand. in l. Ex facto §. fi. in fin. commenti ff. ad trebbel. Et hoc declarant ſubſequentia verba, Dnm dicitur, quod frater diuiſus decedens ſine heredibus legitimis ex ſe natis, Niſi relinquat tertiam partem Dominis, Dominos habeat hæredes, excluſis eius fratribus, Laus Deo & Virgini Glorioſiſſime.

Albertus Brunus.

Domini loci, an poßint prohibere, arma Deferri.

CONS. CCVII.

CIRCHA Proclama Dominorũ Scagnelli Marchionatus Cæue, Ne quis in ipſo loco, & territorio deferat arma, ſub pena Duccatorum Decem de die, & viginti de nocte, Cui ſe oppoſuerunt homines dicti loci, Dicentes ꝙ ſunt conſueti, arma deferre, & quòd vigore ſtatutorum Ceue, quæ locũ habent inter eos de ſcagnello, Deficientibus ſtatutis in ſcagnello, ex ſpeciali prouiſione ſtatutorũ

Scagnelli, percutiens cum armis, non puniretur tanta pena,& cõsequenter tanta pena imponi non possit, quia statuta Ceue, ad quæ fit relatio habentur pro insertis in volumine Statutorũ Scagnelli, l. asse toto, ff. de hered. insti. & Allex. in l. Secunda. ff. de lib. & posthu. Certum est quòd considerato Iure Communi, proclamata sibi locum vendicarent, Vt in l. prima vbi Bar. ff. ad leg. Iuli. de vi publi. & in l. Secunda C. vt armo. vsus libro vndecimo & in authen. de armis. §. pen. & in capitulo primo. §. Si quis rusticus Vbi feudiste, & late Alua. de pa. tenen. in vsibus feudorum, vbi Imponitur pena solidorum viginti, vel amissionis armorum, arbitrio Iudicis, Et ibi, tam de armis offensibilibus, quam defensibilibus, fit prohibitio, maxime rusticis, & rura colentibus, & habitantibus saluis mercatoribus, & viatoribus, per loca periculosa itinerantibus dict. capitulo primo §. mercatores vbi plene Aluaro, de pac. tenen. cum moderatione, de qua ibi, Et quòd dicit Bart. in l. omnes populi, in quarta col. in quarta questione prime principalis. ff. de Iusti, & Iur. Non licere magistratui ordinare, ne arma deferantur, sine participatione rectorum loci procedere quando Magistratus alteraret iuris communis dispositionem, vel penam, circha armorum delationem, cum isto casu dicendum esset, quòd ista proclamata fieri dicantur, in exequtionem Iuris communis.

Sed considerata consuetudine, videtur dicendum, quòd non valeant ipsa proclamata, cum præsuponatur, quòd à tanto tempore citra, cuius initii memoria non extet in contrarium, etiam per ipsa tempora, homines Scagnelli, consueti fuerint arma etiam offensibilia impune deferre, absq; eo quòd appareat de prohibitione Dominorum, vel punitione, vel de proclamatibus in contrarium factis, Nam vt dicit Panor. in capitulo primo ante fin. commenti de treu. & pa. etiam Vbi Ius commune aliquid prohibet, imponendo penam ipso iure, tale ius perditur, & tollitur ex inobseruantia, & non vsu, seu in non exigendo penam, Quia in non exigendo penam, committitur contra legem, & inducitur contraria consuetudo, allegat Cyn. in l. secunda C. quæ sit long. consue. & Iohan. Andr. in capitulo Iohannes de Cleri. coniung. Vbi etiam Panor. in fin. commenti, Vbi ex non dellatione tonsure Clericorum coniugatorum, & sic ex actu negatiuo, & non vsu, inducitur consuetudo eo quòd non deferendo tonsuram, videatur secundum Panor. Ibi, committi contra legem, Ex quo fit regula secundum Panor. ibi, quòd quando non vsus, habet in se actum tacitum, contra Iuris dispositionem, tunc ex non vsu, bene inducatur consuetudo, secus si non habet in se tacitum actum iuri communi contrarium, vt in his quæ se habent, non per modum necessitatis, sed facultatis, puta contra damnum dantes potest agi lege acquilia, nec reperitur, à centum, vel mille annis, quòd fuerit actum ipsa l. Acquilia per passos damna, certe ex hoc, non fuit abrogata prouisiò legis acquilie, Quia lex non necessitat agi, Sed dat facultatem agendi, ita quòd non agendo, non fiat contra ius commune, cum secus sit, in non deferendo tonsuram, & in deferendo arma, per prædicta, et tanto magis, vbi pene, non fuerunt exactę, cum Iura nollint delicta remanere impunita, l. Ita vulneratus. ff. ad leg. acqui. cum vulgaribus, Ita quòd etiam non exigendo penam, fiat contra legem, & ad hoc est Glo. notabilis in verbo connubio 15. questione vltima quam sequitur Panorm i. in cap. secundo de cohabi. Cleri. & mulie. Quæ vult quòd Ecclesia, quæ non est vsa punire pena Iuris natos ex coniugio constitutorum in sacris ordinibus, in redigendo eos ad perpetuam Ecclesiæ seruitutem, nec exigere penam Sacrilegii, de qua in capitulo quisquis 17. questione quarta perdidit tale ius, sequitur

sequitur Felli. in d.c.1.5.col.6. Declaratione in fi. de treu. & pa. quamuis Panor. de ipsa decisione dubitet in c.Cum sit generale 5.col. vers. 2.prosequendo de for. compe. vbi in effectu vult, quod per nõ vsum licet tollatur pena iuris, tamen succedit pena arbitraria, quod fateor ne delicta remaneant impunita, iuxta notata per Bal. in l. Nemo martires C. de Sacrosan. Eccl. Nisi essemus in casu, in quo prohibita à Iure communi possent fieri permissa per consuetudinem, vt in isto casu, per notata per Panor. in c. fi. pen. col. & fin. & in c. cum Venerabilis de consue. cum concordantibus.

Ceterum prædicta proclamata non valent ratione pene excessiue, Nam Vigore statutorum Ceue, quæ sunt seruanda in loco Scagneli, ex expressa dispositione statutorum Scagneli, à Dominis Scagneli confirmatorum, Ille qui defert arma, & percutit cum eis aliquem, non punitur tanta pena Ducatorum 10. vel viginti Ergo non debet tanta pena imponi, solũ deferenti arma, & non percutienti, cum qui minus deliquit, minus sit puniendus. l. respiciendum ff. de his qui, vt indi. & l. Respiciendum in principio .ff. de penis, Iunctis his quæ habentur per Bald. in l. aduersus in fin. commenti C. de furtis, & Iacob. de Bel. in autent. de armis, & Docto. in l. Qui de crimine C. de accu. Dum tangunt an pena delationis armorum confundatur cum vulnere, cum concordantibus, & quando pena imponitur excessiua, non valet etiam in ea summa, quæ est licita, & a iure permissa, Ita quod tunc maiori summe, minor non insit l. certa cum ibi notatis quando prouo. nõ est neces. Bar. in l. fi. ff. de Iuris. omni. Iudi. & in l. Res iudicata C. de re Iudi. & Bal. in l. 1. vers. Item pone aliud C. Si aduer. rem iudi. & in addi. Spec. de appel. vers. ex forma Statuti cum concordantibus. Laus Deo, & Virgini Gloriosissimæ.

Albertus Brunus.

Femina semel exclusa, an sit perpetuo exclusa.

Filia, vel filius filie, an possint petere in se potius, quàm in alium feudum renouari, quando est ad Dominum deuolutum.

Et quid in agnatis, & quid si simul concurrant agnati, & filia, vel eius filius.

Et quanto tempore pereat talis facultas.

Et vbi hoc denegetur, an liceat appellare, & quando.

CONS. CCVIII.

VLTRA motiua facta, super clausula iure antiqui, & paterni Feudi placeat etiam aduertere, Quia non est tuta consideratio, quòd filia, seu filius filie, debeat de feudo inuestiri, deficiente linea paterna, seu patris, & quod alias fieret filie, vel eius filio iniuria à qua liceret appellare per notata per Bar. in l. prima .§. permittitur per illum textum .ff. de aq. quotti. & æsti. & in l. prima in fin. ff. de priuil. credi. & in l. Si michi & titio ff. de verborum obliga. & Bald. in autent. Si quas ruinas C. de Sacrosantis Ecclesiis & in cap. primo Vbi Dominus Præpo. pen. col. & alii feudiste quemad. feu. ad femin. perti. & Roma. in l. Prætor .§. fin. ff. de ope. no. nontia. & in Rubrica de arbi. quarta vel quinta charta, & in l. secunda in principio ff. Solu. matri. & cons. 22. & Ant. de Butr. in c. 1. de loca. & in c. bone el secundo per illum textum de postul. Præla. Vbi etiam Panor. & Panor. in c. secundo de feu. cũ concordantibus allegatis copiose per Dominũ Curtium Iuniorem in tractatu suo feudorum secunda parte in 15. questione, & de quibus per Dominum Curtium Seniorem cons. 49. & Dominum Deci. cons. 78. incipiente licet, & Dominum Ias. in l.

§. in 7. col. vers. Ex hac Decisione C. de iure emphi. vbi Docto. loquūtur quādoq; de feudo, quandoq; de emphiteosi, ad quod inter cetera etiam adducitur textus in d.c. bone cum Glo. quæ dicit, ꝙ fit iniuria successori, si denegatur ei priuilegiū quantumcūq; personale antecessori concessum. & patet in d. §. permititur. Nec enim decet feudum ad Dominum deuolutum sibi retinere. secundum Bal. in c. 1. §. Si vero, vel in totum in fin. quali. olim. feu. pote. alie.

Nam contrarium in feudo videtur dicendū, ne cogatur Dominus in vassallum habere illum, quem non vult per textū cum ratione sui, in c. 1. §. 1. de duo. fratri. de bene. inue. Vbi Dominus non cogitur inuestire etiam fratrem defuncti, de nouo feudo, ad quem feudi successio nō transit ratione præallegata, & probatur etiam in c. 2. de feu. secundum rectum sensum, licet aliqui respondeant ad illum tex. in c. 1. §. 1. de benefi. fra. Vbi si frater acquisiuit feudum, & decedat sine herede masculo, feudum reddit ad Dominum, Ita ꝙ ponderando verbum sine herede masculo, si superfit femina nō sit feudum habitura, Ad idem est textus in d. c. 1. quemadmo. feu. ad femi. perti. Vbi ponitur in voluntate Domini, an vellit filiam admittere ad redemptionem feudi, vel propter amorem patris, seu propter paterna seruitia inuestire vt ibi per Docto. maxime Andr. de Iser. & Alua. in secundo notabili & plenius Marti. de Lau. ac Dominus Præpo. facit quod notabiliter consuluit Alua. in cons. suo inci. Super casu, vbi tenet ꝙ femina semel exclusa, propter fratres: vel agnatos, sit linea etiam ipsorum masculorum deficiente perpetuo exclusa, taliter ꝙ feudum reuertatur ad Dominum, & ꝙ sit in voluntate Domini, an vellit talem filiam vel eius filios inuestire, ad quòd est tex. in §. Quinetiam vbi Docto. ita transeunt in titulo Epi. vel Abba. & Soci. cōs. 19. prima col. & pro hac opinione etiam facit textus notabilis in l. Nec cui C. Loca, vbi Bal. sentit, ꝙ nisi sit pactum in contrarium, Dominus possit feudum finitum cui vult concedere,

Et si quis vellet his non obstantibus adhuc insistere, ꝙ heres talis vassalli deberet inuestiri, potius quàm alter, vt concludit ipse Dominus Curtius iunior in d. suo tractatu feudorum secūda parte 15. questione cum concordantibus supra allegatis, istud deberet intelligi de herede masculo, per Glo. in dict. §. permittitur, in verbo impetrabile, vbi etiam ita loquitur Bart. volunt communiter Docto. in d. c. primo quemad. feu. ad femi. perti. maxime Alua. in secundo notabili prima col. & clarius Marti. de Lau. ac plenius Dominus Præpo. volentes ꝙ Dominus in Duobus tantum casibus ibi expressis, qui sunt extra nostros terminos, possit, non dico teneatur filiam inuestire, & agnatis præferre. Femina enim, & eius filii a successione feudi excluduntur c. 1. §. hoc autem. qui feu. dar. pos. & c. 1. §. ad filias, cum concordantibus de gradi. succe. in feu. & ꝙ vna via prohibetur, non debet alia indirecta concedi, vt in regula Iuris Cū quid vna via, de reg. Iur. in 6.

Ceterum talis Decisio, non videtur posse in medium adduci, ex quo successor dato ꝙ ei competeret talis facultas petendi feudum sibi renouari, excluditur anno secundum Roma. in d. l. Prætor §. fi. & Allex. in appostilis in l. Sicut C. de præscr. trig. an. & Dominus Ias. in d. l. 2. in 7. col. maxime per tex. & notata per Bal. in c. 1. §. titius si de feu. fue. contro. int. domi. & agna.

Item qr. facultas, alias & vbi hoc denegaretur appellandi, iuxta notata per Bar. in d. §. permititur & in d. l. 1. in fi. ff. de priuil. credi. cum concordantibus supra allegatis per tex. in d. c. bone el secundo nō potest habere locū propter lapsum tempus appellandi. Ita ꝙ etiam agnati hoc requirere nō possint per prædicta, & qr. hoc est in voluntate Domini vel superioris, vt ꝑ Docto. in d. c. 1. quemadmo. feu. ad femi. perti. vbi late Dominus Præpo. & aliis rationibus supra allegatis, Laus Deo, & Virgini Gloriosissimæ.

Albertus Brunus.

Prin-

Princeps & villa volentes taleam imponere, non tenentur vendere proprietates, quando dicunt se non habere, vnde sustineant onera, Vt habere posse dicantur.

CONS. CCIX.

HOC quòd dicitur, ꝙ villa non potest imponere collectam, quam diu habet in bonis de publico, vt per Glo. in verbo pro consul in fi. Bar. Bal. & Docto. in l. 1. §. ꝙ si nemino ff. quòd cuiusq; vniuersi. nomi. Quòd etiam intelligitur de Principe c. Si nulla, & c. omni timore 23. questione 8. & c. peruenit de inmu. Eccle. Panor. in cap. sicut nostris in fi. de Iureiuran. recipit sanum intellectum, videlicet quamdiu habent de redditibus bonorum, vel peccunias in bursa communi, Non autem ꝙ teneatur vendere fundos, & proprietates, ex quibus redditus percipiuntur argumento l. Qui bonis, cum ibi notatis ff. de Ces. bo. & eorum quæ dixit Bal. conf. 13. secunda parte secunda stampa, & Soci. in l. Diuortio in principio in fi. commenti. ff. solu. matri. Dum concludit ꝙ mulier dicitur non habere vnde se alat, quando deficiunt redditus ita quòd non teneatur vendere Dotes, anulos, & mobilia, pro se alendo, est bene verum, ꝙ creditores villæ, non habent requirere, quando villa habet fundos, & proprietates ꝙ fiat collecta, Sed ꝙ mittantur in possessionē bonorū, nullo existente defensore, & ꝙ ipsis creditoribus satisfiat, per venditionem ipsorum bonorum, vt per Glo. in d. §. ꝙ si nemo præallegatam, quæ ne quis erret, sic est intelligenda, sed hec facultas tali casu incombit ville, vt ibi notatur, & videri possunt que dicit Bar. in l. 4. §. Actor. ff. de re iudi. Laus Deo, & Virgini Gloriosissime.

Albertus Brunus.

Laudemium, vel capsoldum, seu sportule, an peti possint, per agentes pro camera fiscali, Nec non per Gubernatores, & Aduocatos Fiscales, quando petitur renouatio inuestiturarum.

CONS. CCX.

IN petitioue Nouarum inuestiturarum nichil est præstandū Illustri Domino Gubernatori, Seu Ducali Excellentiæ, Nec Magnificis Dñis Aduocatis, Nec alteri persone, nisi subsisteret consuetudo, vel pactum; de quibus non constat, & quæ non subsistunt, secundum Calde. in Rubrica de feudis conf. 7. & Allex. conf. 5. in 5. vol. & conf. 14. inci. viso, eo. vol. notat Prapo. in c. 1. in principio 2. col. Quo ten po. mil. facit Glo. in c. Longinquitatem 12. q. secunda cum similibus, facit tex. in titulo de pac. constan. §. priuilegia, alias §. in Ciuitate circa fi. ibi, & omnes inuestiture fiant gratis, & dato ꝙ aliquid fuerit præstitum, quandoq; ex hoc non diceretur causata consuetudo, per notata per Glo. & Docto. in c. fi. de cōsuetu. & in l. De quibus ff. de legib. & quia opporteret, ꝙ habuisset initium bonum, à gratis dantibus, iuxta notata, in c. tuam de Simo. & præsumeretur in dubio, hoc factum metu, secundum Bal. in titulo de pac. constan. in verbo pactiones, & Prapo. in prællu. feudorum 22. col. facit c. Dilectus, Vbi Panor. & Felli. vlt. notabili de Simo. faciunt textus cum Glo. & ibi notatis per Docto. in l. 1. C. de Salgomo lib. 12. Dum vult ꝙ etiam sponte oblata millitibus per hospitantes, præsumantur per concussionem oblata, vel promissa, & pariter si sint data, Hinc secundum Bal. in c. 1. §. Si Vero, vbi etiam D. Præpo. de feu. guar. cum concordantibus inuestiture Nec ue aliter facte, quam prime, præsumuntur per impressionem, vel errorem, sic facte, facit quod dixit Panor. in cap. Peruenit 3. col. vers. 2. conclusio, de inmu. Eccle ꝙ dicens collectas, vel Exactiones esse lici-

tas debet probare, vel per leges, vel per sena. consul. vel per Principis concessionem, vel per consuetudinem diuturnam, non violenter, sed sponte communiter ab omnibus approbatam, & est regula, q in exactione homagii, vel fidelitatis, non debet induci nouitas, c. Dilecti de maio, & obe. & c. Cum consuetudinis, de consue. vult Alua. in c. 1. prope fi. commenti de for. fide. dicens quòd alias Vassallus, potest recusare praestare Iuramentum fidelitatis, facit c. Sane de excess. praela. & quòd dixit Specu. in tit. de feudis. §. Quoniam de homagiis col. fin. vers. Et nota; quòd non debent &c. Ita qd siue in praestatione pro habenda inuestitura, siue in pactis, & tenore, nichil sit innouandum, & ad haec multa adduci possent, quae traduntur in textu, & per Glosas, & Docto. in c. cum ab omni specie, de vi. & hone. Cle. Vbi reprobatur cōsuetudo Iuri contraria, Iunctis his quae dixit Pet. de ancha. cons. 219. inci. Iuxta ordinem. Et insuper, esto q talia licite capi potuissent, tamen licite peti non possent, argumento textus & notatorum in l. prima §. proinde ff. de Vari. & extraor. cogni. & c. Dilectus de simo. Et quia Magnifici Domini Aduocati visitant inuestituras; per hoc non debent petere ab his qui inuestiuntur aliquid, quia vident illas fauore, & contemplatione Principis, à quo habent salarium Vnde non debent alias sportulas, vel aliud praemium requirere, per notata in d. c. cum ab omni specie, & in d. l. prima §. proinde, Facit quod dicebat Sãtus Iohannes Baptista millitibus ab eo inuestigantibus an possent saluari, Estote contenti stipendiis vestris, & neminem concusseritis, & dicitur concusio; quando aliquis ex Dominis aduocatis, visa inuestitura nollet referre, nisi solutione habita a vassallo, Et tanto magis quando sunt super hospitio, Et audiui aliquos conquerentes de huiusmodi solutionibus, pro habendis Inuestituris, & soluentes aliqd, ne in pluri pro expensis hospitiorum grauarentur, Item quia vident inuestituras iussu Principis, & Principis expensis non vassallorum videre debent, & referre l. Praetor in fi. Vbi Bal. & Doct. ff. de aeden. faciunt notata in l. fi. C. de erro. milli. anno. lib. 12. & praedicta fortius procederet, si vera essent quae praesuponuntur, quòd Domini Aduocati tunc existentes procurauerint licet per indirrectum, q fieret Decretum mandans inuestituras fieri nō debere, sine interuentu alterius ex aduocatis, & procuratoribus fiscalibus, manducando vuas aggrestes, quae alligarent, dentes filiorum suorum, non confidentes quòd ista inferiora, sunt in motu, vel esse possunt, Cum & alii praetēdentes officia in hac patria, & ciuitate, Lucri, & ambitionis cupiditate, multas induxerint nouitates, nouaq; grauamina, ac nouas gabellas, quibus non assentiunt subditi, & Vassalli, nisi coacti vt supra, Laus Deo & Virgini Gloriosissimae.

Albertus Brunus.

Tempus Iuris petendi inuestituram, an possit per superiorem abbreuiari, fieri faciendo proclama, q infra dies 15. Vassalli debeant venire, ad se inuestiendum.

Et an possit imponi pena priuationis feudi in talibus proclamatibus.

An Dominus possit cogere Vassallos ad faciendum fidem, de titulo, & ad exhibendum suas inuestituras.

Et ad demonstrandum Quid, & quantum teneant in feudum.

Inuestitura, & Feudi concessio, an possint probari per testes, Iuramentum, ac vocem et famam, an vero, per scripturam.

CONS. CCXI.

Vm factum fuit praeceptū Vassallis Astensibus, Quatenus infra dies 15. à tempore praesentationis praecepti, cōparuisse debeant, coram Illustri Domino Ducali Gubernatore

bernatore Astensi, cum vltimis inuestituris, pro faciendo fidelitatem Illustrissimo Domino Duci Mediolani, contingit dubitari, de infrascriptis, Et primo an possit ad hoc cogi Vassallus, abbreuiando tempus iuris, quòd est anni & diei.

Et breuiter quando quis numquam fuisset Inuestitus, textus in cap. primo .§. est & alia seu §. primo in titulo quæ fuit prima causa benefi.amit. Vult ꝙ possit per pares fieri trinum præceptum vassallo etiam intra annum, vt veniat, sub pena amissionis feudi, capturus inuestituram, & iuraturus fidelitatem, & ꝙ non veniens lapsis tribus terminis, possit arbitrio curiæ feudo priuari, Quo casu secundum aliquos, veniens post, infra tempus anni, & diei, recuperabit nichilominus feudū, Vt ibi per Glo. & Docto. & per Iaco. de ardizo.in sua somma feudorum in Rubrica si Vassallus nollit iurare quando Dominus vellit inuestituram præstare, cum Rubrica sequen. & per Iohannem Blanchi in summa sua feudorum col. 17. vers. præterea Si Dominus vellit inuestituram infra annum præstari &c. Qui versiculus est de contentis sub §. Item Si vassallus ab herede Domini inuestituram non petierit col. 15. & ille textus loquitur, in feudo nouo, In quo vassallus non fuerat inuestitus propriæ, per tradditionem possessionis sed abusiue, Domino offerente vassallo tradditionem possessionis, & petente Iuramentum fidelitatis, vt ibi per Alua. in prima col. & Docto. de controuer. inue.

Quò vero ad eos, qui aliquando fuerunt inuestiti, & possident, qui habent tempus anni & Diei, ad petendum renouationem inuestiture c. 1. in princ. Quæ fuit prima cau. benefi. amitc. & c. primo .§. Præterea de prohi. alie. feu. per Fred. & quòd habetur in c.prim.in principio quò temp. mil. cum suis concordantibus, communis conclusio est, ꝙ ipsum tempus, non possit etiam per Dominum Vassallo abbreuiari, vt per Andre. de Iser. Alua. & Marti. de Lau. in dict.c.primo in fi. commenti, quò temp. mil. & Glo.in d.c. primo .§. est & alia vbi Alua. secunda questione quæ fuit prima causa bene. amit. Vbi constituit differentiam inter hos duos casus, & dicit Dominus Iacobinus de Santo Georgio præceptor meus, in sua Inuestitura feudali, quam sub eo pro parte scripsi, & legebat diebus festis, in clausula qui quidem inuestiti, 8.col. vers. Item quæritur vos scitis &c. ꝙ sic consuluit cū habuisset casum in pratica in quodam Episcopo Hyporegie. Et merito dicendum est, quòd quo ad eos non valet præceptum factum, per ipsum Dominū Gubernatorem, tamquam contra ius, per l. fi.C. si per vim, vel alio modo, & notatur in l. programma, maxime per Bal. & Sali. C. commi. epi. & program. & per Bar. & Doct. in l. Iuste ff. de acqui. pos. & Zaba. in Cle. prima §. pe. secunda questione de foro compe. vbi dicit quod præcepto Iudicis nottorie iniusto, non est parendum, faciunt notata per Panor. in c. Si quādo de offi. dele. & p Bar. in l. facultas C. de Iur. fi. lib.x. ꝙ iudici notorie iniuste facienti, potest de facto resisti, Et potest dici, ꝙ ex quo patria ista, stat in conflictu inter Regem, & Ducem, possint vassalli expectare finem conflictus, vt per Docto. in d. c. 1. in principio quo tempo. mil. Vbi Alua. in 9. col. vers. Quero quid si duo, Dicens ꝙ possessori fieri potest, ac etiam petitori cum protestatione. vel expectari prout supra exitus controuersie, & in materia videatur Corne. cons. 313. inci. Alias quarto vol. vbi tangit etiam ꝙ longa possessio habetur pro titulo.

Secundo dubitatur, an possint vassalli cogi exhibere inuestituras vltimas, vel alias, Cum vt dixit Bal. in l. secunda in secunda col. C. quomodo, & quando Iudex, non valeat citatio, quam Dominus facit suis vassallis, vt exhibeant Iura sua, sed quia illa decisio, recipit limitationes vt per Dominum Præpo. in c. primo in §. Vassallus el primo in fi. cōmenti si de feu. fue. contro. inter Domi. & Agna. & Dominum Ias. in prælu. feudorum in 16. alias 18. col. vers. an autem Rex &c. Dico ꝙ hic, sunt duo consideranda, vnum videlicet,

an teneantur exhibere, ad effectum, Vt sciri possit, an in præteritum fuerint inuestiti, An vero ad effectum fidem faciendi, de titulo, & an sint vassalli, seu vt sciri possit an feudum ad eos pertineat, & pro quotta, & quanta parte, cum ista differat vt dicit textus in c. primo de controuer. inter vas. & Episcopum, Et quo ad effectum inuestiture, seu an quis fuerit inuestitus, inuenio esse necesse q exhibeatur, si quis nollit alio genere probationis vti, c. primo in princ. vers. inde etiam ibi licet non probet Inuestituram &c. de consuere. feu. & Iuribus præallegatis, Dum onerant vassallum onere probandi modis infrascriptis, quando non constat in scriptis de inuestitura, & facit tex. in c. 1. in princ. de controuer. inuesti.

Quòd si non habeat Vassallus Inuestituram & dicat illam se non habere, inuenio, q si Vassallus steterit in possessione per annũ, Domino patiente, & non contradicente, debet credi iuramento Vassalli, q fuerit inuestitus c. primo §. fi. Si de Inue. inter domi. & Vas. lis oria. & d. c. primo in principio vers. Inde etiam & c. primo de content. inter do. & vas. de inue. & cap. primo in principio vbi Bald. & Docto. de controuer. inue. vbi Præpo. in prima col. quarto notabili & in tertia col. Dicens quatuor requiri scilicet possessionem saltem anni, Item scientiam Domini. Item patientiam, Item q Vassallus bona fide sic possederit, alias potest probari per testes pares Curiæ, vel extraneos, secundum distinctionem quæ fit, in dictis Iuribus, videlicet in c. primo Si de inue. inter Domi. & vas. lis oriatur, & in d. c. primo in princ. vers. inde etiam cum sequen. facit quòd dixit Bal. in Rubrica C. de condi. ex leg. q feudum non requirat scripturam. cum per testes probari possit, Notat Dominus Præpo. in c. primo. §. Si quis per triginta col. fi. circa principium Si de feu. fue. contro. inter Do. & Agna. Vbi habetur de probatione per Iuramentum.

Arbitror etiam posse probari, per vocem, & famam, q quis fuerit inuestitus, quando deficere reperirentur, alie probationes, per infra proxime dicenda, Quo verò ad effectum tituli, & quantitatis feudi, inuenio quòd Si Vassallus diu tenuit rẽ aliquam Iure feudi, seu tamquam sibi in feudum concessam, præstando Domino seruitia, præsumitur fuisse infeudata & in feudum concessa, Ita q non sit necesse aliter fidem facere de titulo, quia lapsus dicti temporis habet vim & præsumptionem tituli, & inducit præscriptionem 1 c. primo §. Si quis per triginta vbi Docto. & plene Alua. Si de feu. fue. controu. inter Domi. & agna. habetur per Iaco. de ardi. in somma, in tit. de successione feudi penul. col. vers. Item si fuerit in possessione, Et per feudistas in c. primo §. Si verò Vassallus, Quid sit inuesti. Vbi per Dominum Præpos. & in prællu. feu. 17. col. t5. Diuisione, & per Dominum Ias. in l. prima in pe. col. Seu fi. C. de seru. fugi. & in l. Si legatum, circa mediũ commenti, ff. de æden. & in l. secunda 93. col. 13. questione cum duobus seq. C. de Iur. emphi. Dum tractat an Vassallus teneatur fidem facere de titulo, faciunt quæ dixit Allex. cons. 113. inci. viso, & dilligenter &c. circa fi. quarto vol. Et istud diu intelligitur, in foro Saltem Cæsaris, de 30. annis, d. §. Si quis per triginta licet aliqui sentiant de x. vt per Allex. cons. præallegato, An autem tunc noceat malla fides, traddunt Bal. Alua. & Docto. in d. §. Si quis per triginta, & si feudum Sit Præscriptum contra vassallum Domino ignorante, An Dominus possit istud feudum, ab isto præscribente auocare, tradditur Ibidem, maxime per Alua. antepen. col. vers. Quero ab extra, & per Panor. in c. ad audientiam, vbi late Felli. in 7. col. de prescrip. Vbi autem non apparet, q vassallus diu feudum, prout supra tenuerit & queritur an teneatur fidem facere de titulo, fuerunt diuerse opiniones, vt constat, ex dictis Bar. in l. prima C. de condu. & procu. lib. 11. & Bal. in l. 2. C. quomo. & quando Iud. & aliorum Docto. quos refert Alua. in c. primo in principio pe. questione de contro. inue. & Præpo. in cap.

c. Vassallus el primo col. fi. si de feu. fue. contro. inter Domi. & agna. vbi nituntur concordare opiniones Docto. prout infra videlicet q aut Vassallus negat se vassallum, & tunc non cogitur docere, nec etiã dicere titulum sue possessionis, prout voluit Bar. in loco præallegato, quod est intelligendum, nisi quandoq; præstitisset seruitia, vt infra dicetur, Quo casu quando vassallus negat se Vassallum, sine causa legitima, si conuincitur perdit feudum dict. cap. Vassallus el primo, Aut Vassallus fatetur se Vassallum, & tunc potest cogi docere titulum, Quia prout dicit Bald. in dict. cap. primo pen. col. vers. secundo oppono de controu. inuesti. quã primum vassallus fatetur se Vassallum, Domini intentio est fondata, quòd res non sit ipsius Vassalli, etiam quo ad vtile Dominium, cum quelibet res presumatur libera, & sic q spectet Domino pleno iure, also non apparente, dicit tamen Alua. in dict. cap. primo in principio pe. questione de controu. inue. quòd talis Vassallus cogi non poterit per Dominum vt ostendat titulum, Sed quòd erit cogendus per pares Curiæ, Quòd si Vassallus Dubitat quantum sit sibi concessum de feudo, Dominus ipse declarare tenetur confines feudi & quantitatem, vt est Glo. & ibi notatur in capitulo primo. §. illud quoq; de prohi. alie. feu. per Fre. Si vero Vassallus qui præstitit seruitia, neget se Vassallum, Non potest dicere Domino ostende michi rem, Sed ipse tenetur ostendere, alias omnia eius bona censentur feudalia, nisi probet instrumenta amissa, & si non neget, Sed sit questio an de tota re, vel parte, præsumitur de tota, & vbi non possunt reperiri testes, vel instrumenta, ex causa legitima statur fame, & communi opinioni, vt late per D. Præposi. in c. 1. §. Vassallus el 1. vlt. col. Si de feu. fue. contro. inter Domi. & Agna. cum similibus, Laus Deo, & Virgini Gloriosissimæ.

Albertus Brunus.

Custodire Castrum, vel Turrim, tenentur non habitantes, Ius in eis aliquod habentes, vel seruitutem.

CONS. CCXII.

Pro Custodia Castri tenentur etiam contribuere non habitantes, imo nec ædificia ibi habentes, Sed ius in solo, ac etiam tenerentur pro rata ius tãtum in turri habentes, vt notatur in L. Arbor. §. Si per eundem Vbi Floria .ff. communi diui. Quia occupato per alium Castro, etiam ius istorum occuparetur, Qua ratione etiam tenetur habens ius seruitutis in turri, vel Castro, secundum Floria. Vbi supra, sic & Ecclesia tenetur contribuere, cum laicis, Vbi agitur de se defendendo à communi periculo, vel de communi commodo, vt habetur in cap. non minus de inmuni. Ecclesi. cum concordantibus. Laus Deo, & Virgini Gloriosissimæ.

Albertus Brunus.

Feudalia bona, an possint peti dari in solutum pro restitutione Dotium.

CONS. CCXIII.

Ista Magnifica Domina, Esto q pro restitutione Dotium, Vigore instrumenti Dotalis, possit eligere de bonis mariti, sibi magis placibilibus, seu placentibus & q habeat bona mariti tacite pro dotibus hypotecata, non potest habere bona

bona feudalia hypotecata, Nec petere de eis sibi satisfieri, tanquam sibi magis placentibus secundum Spec. in tit. de pigno. §. primo vers. sed nunquid feudum, & facit textus in c. in generali, Si de feu. fue. contro. inter Domi. & agna. & in c. Imperialem in princ. de prohi. alie. feu. per fre. & ita transeunt Imol. Roma, & Allex. in l. si cõstante in principio super 3. questione Bar. .ff. Solu. matri. Sali. in l. fi. vbi etiam D. Ias. in 38. col. C. de iure emphi. & Bal. ac Moder. in autent. res quæ, C. commu. de leg. licet Bar. in d. l. si constante in d. 3. questione .ff. solu. matri. teneat q possint capi feudalia pro restitutione Dotium; Cuius opinio ibi communiter reprobatur, quamuis aliqui Moderni nitantur eum saluare.

Minusq; posset hoc feudum peti, ex quo femina, in eo succedere non posset & est incapax, c. primo §. primo episcopum, vel Abba. c. primo. §. filia cum similibus de successio. feu. Laus Deo & Virgini Gloriosissimæ.

Albertus Brunus.

FINIS

